Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

In expositionem Iob moralium libri XXIII-XXXV - Cod. Aug. pap. 66

Gregor <I., Papst>

[Reichenau ?], 1440

urn:nbn:de:bsz:31-74718

Visual Library

43

Ultima pars Gregorij sup
job libros

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BIBLIOTHEK
KARLSRUHE

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Ultima pars moralium
Gregorii super Job

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Incipit lib. 3us in exposic. beati gg. super iob incipit 2a pars

Praefationem huius
operis totiens necesse
repeto quotiens
hoc in distinctio-
nem voluminis
locutionis meae
pausatione succido
ut cum legendi exordium su-
mitur, prius ipsa memoriae
lectionis causa renovetur. Et
tanto robustius surgat doc-
trinae aedificium quanto expressius
causae originem studiosus ponitur
fundamentum in mente. Bea-
tus Iob Deo soli sibique cogni-
tus in tranquillitate ad nostram notitiam
perducendus tactu quoque percutitur ut odorem
suavitatis virium tanto latius spargeret quan-
to more aromatum melius ex incensione
fragraret. Noverat in bonis praeesse sub-
ditos regere et a malis districte custo-
dire. Noverat bonum uti rebus habitis. sed
nesciebamus si patiens permaneret
ablatis. Noverat cottidiana Deo pro fa-
milis pignoribus sacrificia solvere. sed in-
certum erat si ei gratiarum sacrificium ro-
boratius immolaret. Nequid ergo in-
cognitus salus tegeret dignum fuit ut hoc
dolor aperiret. Data itaque est contra sanctum
virum hosti callido temptandi licentia. Qui
dum bona eius multis cognita tentamine
appetit sed bonum patientiae quod latebat ostendit.
Et quem in se angustare persequendo credi-
dit flagellando auxit et in exemplo di-
latavit. Nec sine gravi arte exer-
cuit licentiam quam accepit. Nam consumpsit
greges extinxit famulas obruit
heredes percussit salutem corporis et ad

incitamentum gravioris temptationis
iacula linguae servavit uxoris,
quatenus sancti viri forte ac solidum pec-
tus et per dampna rerum dolor sterneret
et per verba coniugis maledictionis per-
foraret. Sed quot vulnera sciens intu-
lit. tot sancto viro nesciens instruxit
victorias. Nam fidelis Dei famulus
uno eodemque tempore inter vulnera et verba
deprehensus et dolentem carnem ae-
quanimiter pertulit et desipientem coniugem
prudenter increpavit. Antiquus
itaque hostis quia vinci se in domesticis
doluit proximis extera requisivit
amicos namque eius de locis singulis
quasi pro exercenda caritate commovit
eorumque ora sub specie consolationis a-
peruit. sed per haec iacula increpationis
intorsit, quae eo durius cor sancti viri au-
dientis infigerent quo inter ostensae
et non servatae caritatis tenebras
improvisa vulnerarent. Post haec quoque
ad contumelias etiam Heliu iunior exci-
tatur ut tranquillitatem tantae man-
suetudinis saltem dedignata levitas
perturbaret aetatis. Sed contra tot hostis
antiqui machinas stetit invicta con-
stantia stetit equanimitas in fracta.
Nam uno eodemque tempore verbis
adversantibus apposuit prudentiam
rebus vitam. Nemo igitur sancti
viri contra ius de illo a parte pro flagella
scriptum sit in omnibus his non pecca-
vit Iob labiis suis saltem postmodum
in contentione amicorum existimet inter verba
deliquisse. Sathan quippe temptationem
illius expetiit sed Deus qui hunc
laudaverat in se ipso eius intentionem
certaminis accepit. Quisquis igitur
beatum Iob deliquisse suis sermonibus
queritur quid aliud quam Dominum qui pro illo
apposuit perdidisse confitetur. Aliud

uero antiqui patres fructiferis arboribus
similes non solum pulchri sunt per speciem sed
etiam utiles per ubertatem. Sed eorum uita
pensanda est ut cum miramur que sit
uiriditas in hystoria inueniamus quan-
ta sit libertas in allegoria. Quatinus eum
blandum est quod in foliis redolet cognos-
camus et quam dulce sit quod in fructibus
sapit. Nullus quippe sine adoptionis
gratiam habet nisi qui hanc per cognitionem
unigeniti accepit. Dignum itaque est
ut ipse in eorum uita et lingua resplen-
deat qui eos ut resplendeant incarnatus
illustrat. Nam cum in tenebris lumen
lucerne accenditur prius lucerna eademque
uideri cetera efficit uidetur. Unde necesse est
ut si nec in tenebris illuminata cernere stu-
deamus mentis oculos ad ipsum illuminans
lumen aperire quo et in ipso beato iob
sermonibus etiam remotis hystoriarum me-
bris allegoriarum fructum suauiter car-
pere ualeamus. Aurora namque depressis
alte noctis tenebris coruscanti more
per transeuntis intimat cum dicit Scio
quod redemptor meus uiuit et in carne
mea uidebo deum. Hoc in mundi nocte
hystorie paulus lumen inuenerat cum
dicebat omnes in moysen baptiza-
ti sunt in nube et in mari. omnes
eandem escam ~~manducauerunt~~ spiritalem
manducauerunt et omnes eundem potum
spiritalem biberunt. bibebant autem de spiritali
consequenti eos petra. petra autem erat
christus. Si igitur redemptoris speciem petra
tenuit cur non figuram illius beatus
iob in semet. qui eum quem uoce protulit
etiam passione signauit. Unde et non
in merito iob uidelicet dolens dicitur quia
illius in se ymaginem exprimit de
quo per ysaiam longe ante nuntiatur
quod dolores nostros ipse portauit. Sci-
endum quoque est quod redemptor no-

personam unam cum sancta ecclesia quam assumpsit
exhibuit. De ipso enim dicitur quod est caput
corporis ecclesie. Et de eius etiam scriptum
est et corpus christi quod est ecclesia. Beatus
igitur iob qui mediatoris typum eo uerius
tenuit quo passionem illius non loquendo
tantummodo sed etiam patiendo prophetauit
cum in dictis factisque suis expressione
redemptoris innititur repente ad
significationem corporis aliquando deriuatur ut
quod christum et ecclesiam unam personam credi-
mus hoc etiam unius persone actibus sig-
nificari uideamus. Uxor uero eius
que eum ad maledicendum prouocat quid
aliud quam priuitatem carnalium signi-
ficat qui intra sanctam ecclesiam in cor-
rectis moribus positi eo durius ui-
tam fidelium quo uicinius premunt.
quia dum uitari a fidelibus quasi fideles
nequeunt tanto grauius quanto et in-
timius tolerantur. Amici uero eius qui
quasi dum consulunt inuehuntur hereticorum
figuram exprimunt qui sub specie consuledi
agunt negotium seducendi. Unde
ad beatum iob dum pro domino uerba faciunt
a domino reprobantur quia uidelicet omnes
heretici dum deum defendere nituntur
offendunt. Unde eis apte et ab eodem
sancto uiro dicitur Disputare cum deo de-
cupio prius uos ostendens fabrica-
tores esse mendacii et cultores per-
uersorum dogmatum. Constat ergo eos he-
reticorum typum gerere quos sanctus
uir redarguit cultui peruersorum dog-
matum deseruire. Quia ergo iob interpre-
tatur dolens quo nimirum dolore uel
mediatoris passio uel sancte ecclesie labor
exprimitur que multiplici presentis uite
fatigatione cruciatur amici quoque eius
ex uocabulo nominis meritum sue in-
dicant actionis. Nam eliphas

latina lingua dr̄ dn̄i contemptus. Et
quid aliud heretici faciunt nisi q dum
falsa de deo sentiunt eum superbiendo contem-
pnunt. Baldach autem interpretatur vetustas
sola. Bn̄ autem omnes heretici in hiis q
de deo loquuntur. dum non intencione recta
sed appeticione temporalis glorie inde pre-
dicatores appetunt. vetustas sola no-
minantur. ad loquendum quippe non zelo no-
vi hominis. sed vite veteris pravitate con-
citantur. Sophar quoque latino sermone
dicitur dissipatio specule. vel speculato-
rem dissipans. mentes namque fidelium
ad contemplanda superna se erigunt. sed
dum hereticorum verba perverse recta conte-
plantes appetunt speculam dissipare co-
nantur. In tribus itaque amicorum iob
nominibus tres in hereticis predicatorum
casus exprimuntur. nisi enim deum contemp-
nerent. nequaquam de illo perversa senti-
rent. Et nisi vetustate traherent. in
nove vite intelligencia non errarent.
et nisi speculacionem bonorum destruerent.
nequaquam eos superna iudicia tam dis-
tricto examine pro verborum suorum culpa
reprobarent. Contemplando igitur deum in
vetustate se retinent. sed eciam in vetus-
tate se retinendo pravis suis sermonibus
speculacioni rectorum nocent. Post hos
quoque eliu in mor. in bi iob exprobacione
iungitur ex tunc persona videlicet predicatorum
quorundam doctorum fidelium sed tamen
arrogancium designatur. Cuius verba
non difficile intelligimus nisi ea que
sub sequenti divina correpcione pensemus
ait namque de illo dominus Quis est iste
involvens sentencias sermonibus imperitis
Cum vero dicit sentencias. sed non addit pravas
quales vult procul dubio bonas intelligi
Nam cum sentencie nominantur nisi eciam
male dicantur male sentiri non possunt
In bono enim semper sentencias accipimus

que sine reprobacionis adieccione ponuntur
sicut scriptum videre est Sapientior
videtur sibi piger septem viris loquentibus
sentencias Quod vero dicitur quia eius sine
imperitis sermonibus involvuntur hic sic ipse
ostenditur quia ab eo cum elacionis fatuitate
proferuntur. Magna quippe in eo imperitia est
humiliter dicere nescire q dicit et veritatis
sensibus elacionis verba miscere

Mane enim quod dicitur quadrup-
tita pro qualitate distingui Si
autem mala male. si aut bona bn̄. aut
mala bn̄. aut bona male dicantur. Ma-
le enim malum dicitur cum res perversa suadetur
sicut scriptum est benedic deo et morere.
bn̄ bonum dicitur cum recta predicantur. sicut
iohannes ait agite penitenciam. appropinquabit
enim regnum celorum Malum dicitur bn̄ cum pro-
os dicentis id circo vicium exprimitur
ut reprobetur sicut paulus ait femine
eorum inmutaverunt naturalem usum. in eum
usum qui est contra naturam Alio loco ex-
ecranda quoque virorum facinora subdidit
sed honesta in honesta narravit. ut
multos ad honestatis formam inhonesta
narrando revocaret. Male autem bonum
dicitur cum rectum aliquid recto studio non
profertur sicut illuato recto phei dixisse
reprehibentur Tu pes discipulus eius
Quod maledictionis utique studio non ovis
voto Vel sicut cayfas ait Expedit
enim mori pro populo. ut non tota gens
pereat bonum quippe sed non bn̄ locutus
est quia dum crudelitatem necis appetit
redempcionis graciam prophetavit Hoc
modo quoque heliu dr̄ non bn̄ bona re-
prehenditur quia in hiis q verant loquitur
arrogancia inflatur Alius eo speciem arro-
gancium signat quo pro sensu rectitudinis
in tumoris verba se elevat

Ad quid est q tres amicos recon-
ciliari per vij sacrificia divina

De reconciliacione amicorum

nos precepit. Heliu vero sibi vernis tamen
modo sine increpacione dereliquid. Ne-
si quia non nunquam heretici divine gratie
largitatem per fidem per adunitatem
sancte ecclesie redeunt quod bene per amicorum re-
conciliacionem signatur pro quibus tamen beatus
iob exorare precipitur quia nimirum hereticorum
sacrificia accepta deo esse non possunt
nisi pro eis universalis ecclesie manibus of-
ferantur. ut eius meritis remedium salutis
inveniant quorum verborum suorum iaculis
impugnando feriebant. Unde et anti-
quis eis sacrificia memorantur oblata quia
dum septiformis gratie spiritum continentes
accipiunt quasi septem oblacionibus expi-
antur. Hinc in iohannis apokalipsi per
septenarium ecclesiarum numerum universa-
lis ecclesia designatur. Hinc per salomonem
de sapientia dicitur. Sapientia edificavit sibi
domum excidit columpnas septem. Ipso
ergo sacrificiorum numero reconciliati here-
tici. quid prius fuerint exprimunt. qui per-
fectioni septiformis gratie non nisi rede-
undo iunguntur. Bene autem thauros per se et
arietes obtulisse describuntur. In tauro
quippe cervix superbie. In ariete
ducatus gregum sequencium designatur. Quid
itaque est pro eis tauros arietes quia mac-
tare nisi eorum superbum ducatum interficere
ut de se humilia senciant et post se
tam corda innocencium non seducant.
Cervicem enim tumenti ab ecclesie unitate
resilierant et infirmos post se quasi
quasi sequentes greges trahebant. Veniant
igitur ad beatum iob idem redeuntes ad ec-
clesiam et septenario sacrificio tauros et arie-
tes mactandos offerunt quia in univer-
sali ecclesie coniungantur humilitate ut inventi
necesse est ut interficiant quod prius ti-
mendo de superbo ducatu sapiebant.

Alii vero per quem vane glorie
amatores signati sunt inter ec-
clesiam statim constituti. quia ea que recte se-
ciunt humiliter proferre contempnunt nequaquam
per sacrificium reconciliari precipiuntur. quia arro-
gantes quidem. sed tamen fideles. per co-
quod iam intus sunt pro VII sacrificia re-
vocari non possunt. Quos tamen sub
heliu specie sententia divina redarguit.
atque in eis non vitatis sententias sed ela-
cionis mentem ac verba reprehendit. Quod
nimirum reprehensio quid aliud signat
nisi quod eos interpositos superne districcionis
increpacio vel per flagellum corrigitur
vel per insitum examen sibimetipsis re-
linquitur. Tales quippe intra ecclesiam
recta quidem predicant sed tamen deo iudi-
ce audire merentur adversa quia per ea
bona que non corde proferunt non auc-
toris gloriam sed propriam laudem querunt
Unde hoc quoque caute pensandum est
quod divina voce de heliu dicitur. quis est
iste. Prima quippe exprobracio est hic
interrogacio. Nam quis est iste non
dicimus nisi de eo utique quem nescimus.
Nescire autem dei reprobare est. Unde
quibusdam quos reprobat in fine dic-
turus est. Nescio unde sitis. Discedi-
te a me omnes operarii iniquitatis. Quid
est quod de hoc arrogante requirere quis
est iste. nisi aperte dicere ego arrogan-
tes nescio id est eorum vitam in sapi-
encie virtute non approbo quia dum lau-
dibus humanis inflantur. a vera glo-
rie retribucionis manent. Cuius
dum sententias minime respuit. sed tamen eum
ipsum qui illas protulit reprehendit.
quasi aperte insinuat dicens non
qui dicit. sed ignoro qui dicit. quia
veracitatem ad probo. sed eum qui debo-
mus quod effert extollitur non agnosco
ut non apertius ostendamus in elacionis

de arrogante

de spiritali predicatore

iactantia. heliu qui turpiter diffluat
forma prius ostendere bonum predicatoris
debemus quatenus ex statu huius recti
tudinis monstretur liquido tortitudo que
superba sic mariuatur
Audite colles etiam quisque
predicator in cunctis que dicit so
lerti cura se in spiritu ne hoc quod recta pre
dicat vitiose elationis extollat ne vita
a lingua discordet. ne pacem quam in
cetera denunciat in se ipso dum vindicat
et male vivit amittat. Sed curat sic
opere contra maledicos minores adversantium
et defendere loquendo quod vivit et ornare
vivendo quod dicit. nec in hys omnibus su
am sed auctoris gloriam querit. atque omne
sapientie gratiam quam ut loqueretur acce
pit non suis se estimat meritis sed cunctorum
intercessionibus per quibus loquitur accepisse.
seque dum se inscia dictat sapiens est. qui sic
ministerium magni mercedis efficiat. qui
bonum quod operatur prevalet alienis meritis
reddit indignum se omnibus indicat qui
tam dignus cunctis eminet. Scit enim
quod bona que in notescunt hominibus sine
periculo esse vix possint. Et quamvis sa
pientem esse se sentiat. vult tamen esse
sapiens. nec videri. quia hoc sibi omnino
quod loquendo sedit pertimescit et si liceat
tacere appetit. dum esse multis tacens si
lentium cunctos eos quos feliciores putat quos
inter statum etiam latius minister per si
lentium occultat. et tamen ut sancta causa
defendatur. quia ad loquendum in caritatis
impellitur ex necessitate quod officium
locutionis suscipit. sed ex magno desi
derio omnes taciturnitatis querit. hoc
servat voto illud exercet ministerio hac
autem dicendi formulam arrogantes ig
norant. nec eum loquitur. quia tamen cunctum
si etiam cunctis appetit ut loquitur

... uod autem
eliu speciem signat. qui in lo
cutione sua in ipso se intro elationis ex
altat. Igitur siniens beati iob sermonibus
subditur. commiscet autem tres viri isti
respondere iob eo quod iustus sibi videtur
hoc quod dicto dicit. eo quod iustus sibi videretur
sacre huius scriptor ystorie ad amicorum
iudicium retulit non autem bene iob de
elationis timore reprobavit. Sequitur
et iratus et indignatus quod heliu fi
lius barachel buzites de cognatione
ram nomina bene hec ipsa vel eius vel
parentis vel loci vel cognationis no
tam que exprimunt actionis. heliu quippe
interpretatus sonat. deus meus iste. vel
deus deus perquem sicut superius diximus
designatur recta fides arrogantium in
tra certum compositus. Unde eis et hoc ipsum
eius etiam nomine congruit. Nam quamvis
mora divina precepta non nuncant. deum
tamen esse deum recognoscunt. quia in vi
tute earum etiam forma dictionis intel
ligunt. sicut per prophetam dicitur scitote quoniam
dominus ipse est deus. Barachel vero in
terpretatur dicitur benedictus dei. buzites
autem contemptibilis. Quod arrogantibus
predicantibus bene utrique concordat. quia
in predicationis facundia benedictione
quidem gratie divine perceperunt. sed in elati
sius motibus eam contemptibile ostendit
ipsa quippe qua accepimus bona eo
despicabilia faciunt qua neque per eis bene
uti noverunt. Apte autem etiam de cog
natione ram dicitur. Ram quippe interpre
tatur excelsus. Excelsus namque est
fidelium populus qui huius vite infima
et abiecta contempnit. Excelsi sunt
qui dicere cum paulo noverunt. Nostra a
conversatio in celis est. Heliu itaque de
cognatione ram dicitur quod unusquisque per

dicatur arrogans intra vniuersalem
ecclesiam positus suis complis fidei vnitate
sociatur · quamuis ab eorum iuncta elationis
prauitate disiungatur · Sequitur iratus
est autem aduersus iob eo quod iustum se diceret
coram deo porro aduersus amicos eius
indignatus est eo quod non inuenissent
responsionem racionabilem sed tantum modo
condempnassent iob solerter in tuendum
est quod beatum iob ideo reprehendit quod coram
deo iustum esse se dixit amicos vero eius
ideo redarguit quod condempnantes eum
responsionem contra illud racionabilem non
dederint · istis namque indiciis apte
colligitur quod per eum species amatorum
vane glorie designatur · Iob quippe de
presumpta iusticia amicos vero eius
de stulta responsione redarguit · Cun-
cti enim vane glorie sectatores dum se
hominibus preferunt · alios quidem de fa-
tuis sensibus · alios autem de indignis
actibus reprehendunt adest alios censent
nichil scire alios non bene viuere Et quo-
niam iuste omnes contra ecclesiam positos
praua sentire redarguunt tamen etiam eos
qui intus sunt cum parte despectu contem-
punt · Et contra illos vero qui ex intimo
bene viuendi scripserunt Bene autem heliu
beatum iob · modo amicos eius increpare
prohibetur · quod amatores vane glorie
aquam intra sanctam ecclesiam constituti · et ad
uersarios premunt dum vera predicant
et eius sancte ecclesie moribus contradicunt
dum de ipsa predicatione gloriantur Premunt
aduersarios virtute dicti premunt scilicet
etiam qualitate docendi · Illos predi-
catione veritatis · istam vicio elationis in-
pugnant · Sequitur Igitur heliu
expectauit iob loquentem eo quod seniores
essent qui loquebantur · Cum autem vidisset
quod respondere non possent · Iratus est
vehementer · quamuis sancta ecclesia sit pro-
culdubio aduersariis suis antiquior ·
quod de illa ipsi · non autem exiit ipsa de
illis · sicut de illis per iohannem dicitur ·
Ex nobis exierunt sed non erant ex nobis
· recte tamen eisdem aduersariis heliu
minor fuisse describitur · quia minimum
rum post exorta hereticorum bella esse
initium etiam sancta suam fratri sancte in fla-
ti arrogantes exprimunt Cum enim grauia
contra hostium predicacionis certamina · tunc
sunt perfecto subtiliora sensuum spicula
requisita tunc argumentorum obstacula
tunc prosperior indago verborum que sepe
arri fervientes ingenio dum contrariae
in venire arrogantes intumescunt
· et quod per elationis vicium plerumque contin-
git · isti acutis sensibus quibus hoste
feriunt prosternitur dum in hiis que
recte de deo sentiunt · non dei sed
suam gloriam querunt Vnde eliu quoque
multa quidem recta loquitur · et tamen
diuina voce ac si per versa dixit
increpatur Cum vero dicitur quod heliu
expectauit iob loquentem · eo quod seniores
essent qui loquebantur · apte beato iob ·
non presentia sed per amicorum reuerencia re-
fuisse monstratur Omnia videlicet ar-
rogantes et intrapositi candidum sanctam
ecclesiam quam defendunt despiciunt · Et
plerumque contingit ut plus ingenia
male sapientium quam simplicem vitam in
nocentium venerentur plus reserent
linguas contra loquentium quam mitis in-
positorum quamuis vtrisque eodem sunt obnoxi
· cum et ab illis rectitudine sensuum et
a se etiam morum prauitate discor-
dent · Sequitur Respondens heliu filius
Barachel · buzites dixit Iunior
sum tempore Vos autem antiquiores
sed circo dimisso capite verens sum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

iudicare vobis meam sententiam. Expectaveram enim quod etas prolixior loqueretur et annorum multitudo doceret sapientiam. Cuncta hec que ab eo pro timore superbie proferuntur transitu potius perstringenda sunt quam ad tractatus exponenda. Que cum soliditate gravitatis careant expositionis subtilitate non indigent. Sed solum puto breviter intimandum quod Eliu quantum ad dicta protervitatis sue respectum tacite sapientior fuit cum vero in aliis annorum multitudinem semetipsum preferens despicit. quam puerilite despiciat ostendit. Nam quod eius sententiam etas prolixior loqueretur a longa vita et per annorum multitudinem doceret. Quia etsi longevitas sensus non preberet usum tam vehementer expeteret. Sequitur sed ut video spiritus est in hominibus et inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. hoc recte diceret si eandem intelligenciam sibi proterius non arrogaret. Nec enim parva condempnatio est ex eo bono quod quis datur privatae gloriari. Hoc et non est parva condempnatio. Scire bonum unde acceperit et nescire quomodo uti bono debeat quod accepit

iiii sunt species arrogancie

uatuor quippe sunt species quibus omnis tumor arrogancium demonstratur. cum bonum aut semetipsis habere se estimant. aut si sibi datum desuper credunt pro suis se hoc accepisse meritis putant. aut certe cum iactant se habere quod non habent. aut despectis ceteris singulariter videri appetunt habere quod habent. A semetipso enim bonum se habere iactabat cui per apostolum dicitur. Quid autem habes quod non accepisti. Si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. Rursus ne dari bonum nobis gratie pro meritis precedentibus meritis credamus idem apostolus admonet dicens. Gratia estis salvati per fidem et hoc non ex vobis. dei enim donum est. non ex operibus ut ne quis glorietur.

Qui etiam de semetipso ait. qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus. sed misericordiam consecutus sum. Quibus verbis aperte declarat quod gratia non pro meritis tribuatur. Dum ex se ipso docuit et quod ex malicia meruit. et quod de benivolencia accepit. Rursum non nulli iactant se habere quod non habent sicut divina voce per prophetam de Moab dicitur. Superbiam eius et arrogantiam eius agnovi. et quod non sit iuxta eam virtus eius. Et sicut angelo ecclesie Laodicie dicitur. Quia dicis quod dives sum et locupletatus et nullius egeo et nescis quia tu es miser. et miserabilis et pauper et cecus et nudus. Rursum non nulli despectis ceteris videri appetunt. Unde et phariseus singulariter bonum habere quod habent. Unde et phariseus idcirco de templo absque iustificatione descendit quia bonorum operum merita sibi quasi singulariter tribuens oranti publicano se pretulit. Unde quoque apostoli ab hac elationis vitio revocantur qui de predicatione redeuntes cum elati dicunt. Domine in nomine tuo etiam demonia subiecta sunt nobis. ne quod hac miraculorum singularitate gauderent ilico dominus respondeat dicens. Videbam sathanam velud fulgur de celo cadentem. Ipse quippe singulariter elatus dixerat. Astra celi exaltabo solium meum. sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis similis ero altissimo. Et mire dominus ut discipulorum cordibus elationem premeret. mox iudicium ruine retulit. quod ipse magister elationis accepit ut in auctore superbie discerent. quid de elationis vitio formidarent. In hac itaque arrogantie quarta specie crebro humanus animus labitur ut id quod habet habere se singulariter glorietur. Iniquitatem dyabolice similitudini vicinius appropinquat. quia quisquis bonum se habere singulariter

gaudet. quisquis mundi sublimior ceteris querit. illum videlicet imitatur qui despecto bono societatis angelorum sedem suam ad aquilonem ponens et altissimi similitudinem superbe appetens primum quem desiderium quem desiderium quod ad quod denique tamen conatus est singularitatis arripere. Heliu ergo quamvis dari a domino sapientiam confitetur in hac tamen elationis specie labitur. ut sapientiorem se ceteris gaudeat et quasi de singulari bono sese inaniter se extollat. Quod ibi verbis sequentibus indicat dicens. Non sunt longevi sapientes nec senes intelligunt iudicium. Ideo dicam. Audite me ostendam vobis etiam ego meam sapientiam. Expectavi enim sermones vestros. audivi prudentiam vestram donec disceptaremini sermonibus. et donec putabam vos aliquid dicere. considerabam. Quantum ad intentionem hic spectat. loquentis Heliu indicat quod superbe tacuerit. Cum enim dicit Expectavi sermones vestros et putabam vos aliquid dicere. aperte declarat se ad verba sermonum iudicantis potius studio quam discentis voto tacuisse. Quamvis hi melius vitam arrogantium signent qui aliquando intra etiam sanctam positi ecclesiam sic etiam adversarios conspiciunt non in eis annos temporis sed intentiones solent pensare verborum. Nam quanto liberius sunt eis arrogantibus antiquiores heretici. eos audacius contempnunt inquorum verbis dogmata perversa reprehendunt. Sequitur. Sed ut video non est qui arguere possit Iob. Et respondeat ex vobis sermonibus eius. Ne forte dicatis invenimus sapientiam deus proicit eum et non homo

de hereticis et arrogantibus

Ecce heretici per hoc quod esse hominibus despicabiles solent cum a cunctis fere gentibus sanctam etiam venerari conspiciunt. opinionem eius quibus valent obtrectationibus lacerare contendunt dicentes quod circo illi cuncta temporalia suppetunt. quia ei premia eternorum munerum subtrahuntur. Quorum voci Heliu obviat dicens. Ne forte dicatis invenimus sapientiam. deus proicit eum et non homo. ac si arrogantes intra ecclesiam. sed tamen fideles contra hereticos dicant. Per hoc quod sanctam etiam in honore hominum florere temporaliter cernitis proiectam eam a domino non credatis. Scit enim redemptor eius et in hoc itineris solacia venienti tribuere et pervenienti ad eternam patriam sua premia reservare. Incassum ergo dicatis quod deus eam et non homo proicit. cum venerari illam a cunctis fere hominibus videtis. quia sic ei terrene glorie adiumentum tribuit ut per hoc multiplicius etiam ad celestia sublevetur. Sequitur. Nihil locutus est mihi. Et ego non secundum sermones vestros respondebo illi. Quid est quod ait nihil locutus est mihi. Numquid sancta ecclesia per predicatores iustos cum contra se arrogantes conspiciat erudire ac redarguere pretermittit. Exercet hoc et cottidie exercere non cessat. Sed Heliu qui loquentes publice verbum Iob audierat dicit nihil locutus est mihi. Quia nimirum omnes arrogantes voces quidem sancte ecclesie audiunt. sed sibi eas dici dissimulant. Unde elationis vitia emendare contempnunt. Nec se de superbia redargui estimant. quia esse se humiles putant. Quia vero redargui despiciunt dum sapientiores se et operis redarguentibus arbitrantur. Quod vero ait. et ego non secundum sermones vestros respondebo ei. liber Iob non secundum sermones eorum

Vident se dici arrogantes et intra
certamen positi vident contra eos. sed non
sicut heretici convictus consentiunt. Neque enim
contradicunt ei prava predicando. sed perverse
convincendo quia nec de deo ut heretici indig-
ne sentiunt. sed de se plus quam necesse est dig-
ne suspicantur. Sequitur. Extimuerunt non
responderunt ultra. abstulerunt quia a se eloqui-
um. Bene adhuc verba amicorum Iob conti-
nuisse referuntur. quia nonnumquam arrogantie
defensores. quamvis ordine dicendi
non teneant tamen adversarios importuna dic-
torum multiplicitate perturbant. Sequitur. Quoniam
igitur expectavi et non locuti steterunt
nec responderunt ultra. Finis enim locu-
tionis sapientum solet ut eo usque dicant
quousque adversariis silentium imponant. Non
enim se ostendere. sed prava docentes compescere
cupiunt. Postquam vero de amicis Iob
dictum est Extimuerunt nec responderunt et
ultra. abstulerunt quia a se eloquium. Heli-
u subiungens ait. Expectavi et non
sunt locuti. steterunt nec responderunt ultra.
Et illis iam silentibus ad huc verba
multiplicat. quia videlicet vir arrogans
et formam in se arrogantium intentans
non adversariorum dicta superare. sed suam
sapientiam ostentare festinat. Unde et sequitur.
Videbo et ego partem meam et ostendam
sapientiam meam. Hanc enim partem suam
omnis arrogans estimat. si scientiam non
tam habeat quam ostendat. quia nimirum omnes
elati scientiam non habere appetunt sed oste-
dunt [?]. quo contra bene per moysen dicitur.
Vas quod non habuerit operculum nec li-
gaturam desuper immundum erit. Tegmen
quippe vasis vel ligatura est censu-
ra discipline et silentii qua quisquis
non premitur quasi vas immundum pol-
lutumque reprobatur. An non vas sine o-
perculo helyu fuerat qui hanc esse partem
suam estimaverat ut ostenderet scientiam
quam habebat. Quasi enim vas sine operculo
vel ligatura polluitur qui per studium
ostentationis patens nullo velamine
taciturnitatis aperitur

Predicatores autem sancti partem suam
reputant si intus quod apud se de
sapientia gaudeant foris autem alios ab
errore compescant. Nec apud se ita loquendo
conveniunt ut gaudium mentis in osten-
sione ponant diserte locutionis. Sed
bonum scientie in cordis secreto meditentur
et ibi gaudent. ubi hoc percipiunt. non ubi
inter tot temptationum laqueos in no-
tescere compelluntur. quamvis enim bonum quod ac-
cipiunt in notescunt. media mici-
ente caritate compescenti audientium
et non de propria ostensione gratulantur.
Arrogantes autem cum scientiam acceperint nichil
se accepisse estimant. si hanc eos oc-
cultam habere contingat. Nisi quod enim quippe
sui gaudium nisi in ore hominum po-
nunt. Unde et fatue virgines in
vasculis suis oleum non sumpsisse re-
feruntur. quia arrogantes omnes per eum se
ab aliquibus fortasse vitiis continent
bonum glorie inter conscientias habere non possunt.
In vase autem secum sumpserat paulus oleum
qui dicebat. Gloria mea hec est testimonium
conscientie mee. Inane igitur vasculum fert qui
intus corde vacuo foris humani o-
ris iudicium querere. Heliu itaque quia
gloriam dum conscientie querit intra vas oleum
non habet dicit. Videbo et ego partem
meam et ostendam sapientiam meam. Unde
et hoc quoque quod de fervore vane glorie
mens patitur. vobis sequentibus aperit
dicens. Plenus sum sermonibus et
coartat me spiritus uteri mei. En venter
meus quasi mustum absque spiraculo quod
lagunculas novas disrumpit. Loquar
et respirabo paululum. aperiam labia
mea et respondebo. Nonnumquam

arrogantes cum dum predicatores
scos magna eloqui et elocutione sua
venali conspiciunt. locutionis corpus celsitu-
dine et non utilitate intentionis
mittant. nec hii amant quod illi appe-
tunt sed hos summopere appetunt quo clari ho-
minibus ostenduntur

d' zelo p'dicator.

n am sepe contingit ut
sapientes viri cum se au-
diri non considerant ori suo silentium
indicant. Sed plerumque dum conspiciunt quod
iniquorum facinora ipsis tacentibus
et non corripientibus crescunt rursum
quodam spiritu sic succendunt ut in lo-
cutione aperte correptionis erumpant
Unde propheta Jeremias cum sibi predica-
tionis silentium indixisset dicens.
non recordabor eius nec loquar ultra
in nomine illius illico adiunxit Et factus
est in corde meo quasi ignis estuans
clausus quod in ossibus meis et defeci
ferre non sustinens. audiui enim contume-
lias multorum. Pro eo enim quod se minime
audiri conspexit. silentium appetiit. sed
cum crescentia mala cerneret in eodem
silencio non permansit. quia enim foris
tacuit ex tedio locutionis ignitum ig-
nem pertulit de zelo caritatis infla-
matur. quippe corda istorum cum non
correpta crescere conspiciunt acta malo-
rum. eorum quod turpe participes se credunt
quos iniquitate crescere silendo per-
mittunt. David propheta postquam sibi
silentium indixerat dicens. Posui
ori meo custodiam cum consisteret peccator
adversum me obmutui et humiliatus
sum et silui a bonis in ipso suo silen-
tio isto zelo caritatis exarsit. qui
illico subdidit et dolor meus renova-
tus est. Concaluit cor meum intra
me. et in meditatione mea exarde-
scet ignis. Intus ergo cor concaluit
quia dilectionis ardor per admonitionem
locutionis exterius emanare recusavit
ignis in meditatione cordis exarsit
quia increpatio delinquentium a correptione
oris incipit. Caritatis enim zelus con-
templatione amicabili augendo se temperat
quam contra iniquorum opera per nocte cor-
reptionis emanat ut et quod corrigere
non valet increpare non desinat
Ne se participem delinquentium ex con-
sensu taciturnitatis addicat

de elatione

xi

ed quia sepe non nulla
vitia virtutes se esse mentiuntur
sicut effusio non numquam misericordia et tena-
citas non numquam parsimonia et cru-
delitas aliquando iusticia vult videri. ita
plerumque mentem ad loquendi impetum vane
glorie anxietas. nequaquam se intra sile-
tium capiens quod zelus caritatis infla-
mat atque appetite ostensionis ius
ad effrenationem locutionis impellit. et
quod sub studio consulendi libido erumpit
apparenda. Non enim curat loquendo quod
consistit sed quod appareat nec studet ut
malorum quorum terimit corrigat sed bonum quod
sentit ostendat. Unde heliu quasi
spiritu elationis extensus et sese intra si-
lentii claustra non capiens ait. Ple-
nus sum sermonibus et coartat me
spiritus uteri mei. En venter meus quasi mu-
stum absque spiraculo quod lagunculas novas
disrumpit. Quod si intelligere spiri-
tualiter debemus hii loco videlicet ventre sinu
cordis appellat. In musto vero spiritus
fervor accipitur. De quo in evangelio
dominus dicit. Nemo vinum novum in utres
novos. De quo dum repente repleti
apostoli dum linguis omnibus loquerentur
audientes nescientibus sed cum tenere at

testantibus dictum est hi musto pleni sunt. Lagunculas uero in firmas in ipsa humanitate conscientias uel certe terrena corporis uascula non inconuenienter accipimus. De quibus paulus apostolus dicit: Habemus thesaurum istum in uasis fictilibus. Heliu autem quia sancti spiritus donum se in flatione elationis extenditur at si ad loquendum per caritatis gratiae ardorem sancti spiritus attendatur sensus suum in eo tacuit qui musto absque spiraculo comparauit. Et bene ait quod lagunculas nouas disrumpit. quia sancti spiritus feruor non solum uetera sed etiam noua intra ipso capitur. Angustum ergo lagunculas nouas disrumpit quia feruoris eius potentia etiam spiritalia corda transcendit. Loquar et respirabo paululum. aperiam labia mea et respondebo. Bene ait respirabo. quia sicut labor est uitiorum et inde prauamente corrigere ita grauis est labor arrogantium si quod sapiunt non ostendunt. Uim quippe intrinsecus aestuantem ferre uix possunt si omne quod sentiunt paulo tardius innotescunt.

etate
dicatorum

Unde necesse est ut cum eos bona agere praesumunt eius elatio in corde uincatur ne si a radice intentionis procedat amaros nequitiae fructus producat. Hii ergo qui adhuc uitiorum bello subiacent nequaquam pro praedicationis usum per magisterio rectoris debent. Hinc est enim quod iuxta diuinae dispensationis ordinem ab anno xxv leuite tabernaculo seruiunt. sed a quinquagenario custodes uasorum fiunt. Quid enim per annum quintum ac uicesimum in quo flos iuuentutis oboritur nisi ipsa contra uitium quaeque uitium bella signantur. Et quid per quinquagenarium in quo iubilei requies continetur nisi interna quies edomito bello mentis exprimitur. Quid uero per uasa tabernaculi nisi fidelium animae figurantur. Leuite ergo ab anno uicesimo et quinto tabernaculo seruiunt et quinquagenario custodes uasorum fiunt ut uidelicet qui adhuc impugnantium uitiorum certamina per consensum delectationis tolerant aliorum curam suscipere non praesumant. Cum uero temptationum bella subegerint quo apud se iam de intima tranquillitate securi sunt aliarum custodiam sortiantur. Sed quis haec temptationum proelia sibi perfecte subigat Cum paulus dicat: Uideo aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae et captiuum me ducentem in lege peccati. Sed aliud est bella fortiter perimere aliud bellis eneruiter expugnari. In istis exercetur uirtus ne extolli debeant. In illis omnino extinguitur ne subsistant. Cum ergo sit fortiter temptationum ferre certamina quam cum temptatione contineatur in alta arce presidet. quietus quippe quoque apud semetipsum sub se ipso et contentiones inferioris conspicit. quibus nulla fractus delectatione consentit. Sequitur: Non accipiam personam uiri et deum homini non aequabo. Nescio enim quamdiu subsistam et post modicum tollat me factor meus. Recta consideratione quod deum homini iudicio non aequat quia quamdiu hic subsistat uel quando ad dei iudicium tollatur ignorat. Et bene ait post modicum tollat me factor meus quia quamlibet longum fuit tempus uitae praesentis corporis breue est quo permanens non est. Neque enim dignum est ut diuinum iudicetur quod quod sine circuitu scribitur sed inter has sermones quas ex uanitate solidas profert ad uerba circuitum elatus erumpit dicens Audi ergo iob eloquia mea et omnes

13 de doctrina arro
gancia

smones ausculta. Ecce apui os
meu loquar lingua mea faucibus
meis. Pensemus de qua elatoe des-
cendat q vir iob audire se amonet q
os aperuisse se perhibet q linguam sua
in faucibus suis loqui pmittit

hec enim apud doctrina arrogancia
ut humiles nesciant in ferre q docent
et recta q sapiunt recte ministrare nō pos
sint. In verbis eni eorum pdit. quod do
cent q in quodam sibi videtur summitatis
culmine resident. Eos q quos docent lo
ge infra se positos velut in ymo respi
ciunt. quibus nō consulendo loqui sed im
dnando dignant. recte a pphetam dns
dicit. vos autem cum austeritate imperabatis
eis. et cum potencia. Cum austeritate eni
et potencia imperant. quia subditos suos
non tranquille racionando corrigere
sed aspere in flectendo dnando festin
ant. At contra vera doctrina tanto vehem
cius hoc elacionis viciu per cogitacionem
fugit quanto ardencius verborum suorum
iaculis ipsum magistrum elacionis insequitur.
Cauet eni ne eum magis elatis moribus
predicet quem in corde audiencium sacris ser-
monibus insectatur. humilitatem namque que
magistra ē omnium virtutum. et loquen-
do dicit. et vivendo tollantur ostendere. ut
eam apud discipulos veritatis plus mo
ribus q sermonibus eloquatur. Unde paulus
thessalonicensibus loquens. quasi culminis proprii
appellatus oblitus ait facti sumus parvu
li in medio vestrum. Unde petrus apostolus cum
dicit. parati semper ad satisfactionem omni
poscenti vos racione. de ea que in nobis est
spe in ipsa doctrine scientia qualitatem doce
di asseruit esse servandam subdens. Sed
cum modestia et timore conscienciam habentes
bonam. hoc autem q discipulo paulus ait
precipe hec et doce cum omni imperio. nō
dnacionem potencie. sed auctoritatem suadi
uite. Cum imperio quippe docetur q prius
agitur quam dicitur. Nam doctrina subtra
hit fiduciam. quam consciencia impedit lingu
am. Non ergo ei potestatem elate lo
cucionis. sed bone fiduciam insinuavit
accionis. Unde etiam de dno scriptum
est. erat eni docens. sicut potestatem
habens non sicut scribe et pharisei. singulariter
namque ac principaliter solus ex potes
tate bona locutus est qui ex infir
mitate nulla commisit. Ex divinitatis
quippe potestate habuit. id q nobis per humani
tatis sue innocenciam ministravit. Nos
eni qui infirmi homines sumus. cum de deo
hominibus loquimur. debemus primum me
minisse q sumus ut ex propria infirmita
te pensemus quo docendi ordine in
firmis fratribus consulamus. Consideremus
igitur q aut tales sumus quales nō nul
los corrigimus. aut tales aliquando fuimus
et si iam divina gracia operante non sumus ut
tanto temperancius corde humili corri-
gamus. quanto nosmetipsos verius in hiis
quos emendamus agnoscimus. Si autem tales
nec sumus nec fuimus quales adhuc
illi sunt quos emendare curamus. ne
cor nostrum forte superbiat. et de ipsa sua
innocencia peius ruat. quorum mala
corrigimus. alia eorum bona nobis ante o
culos revocemus. Que si omnino nulla sunt
ad occulta dei iudicia recurramus
quia sicut nos nullis meritis hoc ipsum
q hemus accepimus. ita illos quoque
per graciam superne virtutis infundere
ut excitati postmodum etiam ipsa possint
bona que nos ante accepimus pervenire
Quis eni crederet q persecutoris mitius

Saulus lapidantium stephanum persecutor
erat. qui in morte eius lapidantium uesti-
menta seruabat. Huius ergo primum cogi-
tationibus humiliari cor debet et tunc de-
mum delinquentium iniquitas increpari.
Sed hunc ut ipse dictum est locutionis mo-
dum heliu ignorare ostenditur qui in lo-
cutione sua elationis typo quasi potentia
cuiusdam auctoritatis inflatur dicens.
Audi ergo iob eloquia mea. et omnes
sermones meos ausculta. Ecce aperui os
meum et loquatur lingua mea in faucibus
meis. In faucibus uero loqui est silenter
dicere et non clamoribus uociferari. Qui-
bus uerbis arrogantes intra etiam
semet ipsos signat. Hii etenim uelud in
faucibus loqui dicuntur. quos non quod aduer-
sarios contra contendentes clamant. sed
quosdam intra semet ipsos quasi contemptos
ac iniqua potius increpant. Sepe nos
arrogantes eandem quam tenent arrogan-
tiam se fugere ostendunt. Et licet se-
creta agant. ut nullatenus lateant hec
priuate singulis quasi silenter narrant
quatenus non solum de sensu intelligentie
sed de ipso apud homines etiam arro-
gancie contemptu glorientur. Unde mi-
re dicitur loquatur lingua mea in fauci-
bus meis ac si aperte dicatur. Aliue
contempte te prudenter sentio. silenter nar-
ro. aliquo quidem intantum imprudentie
elationis prosiliunt. ut aliis tacentibus
ipsi soleant laudare que dicunt. Unde sub-
iungit. Simplici corde omnes sermones
mei. et sententiam labia mea puram lo-
quentur. Magne uirtutis laus est simpli-
citas locutionis. Quam quia arrogantes
non habent. habere se hanc sollicitius asse-
runt ut securius audiantur. Et puram se
locuturos denuntiant quia duplicitates
sue maliciam deprehendi formidant.

Sepe autem falsis uera permiscent ut
iudicorum mendacium eorum credantur. Unde
in eo eius assertas ueritas agnoscitur. Qua-
re heliu et pura se locuturum prohibuit
creditam sua appellando sermones fauore
peruenit eandem iam sententiam quam promisit
adiungit dicens. Spiritus dei fecit me
et inspiraculum omnipotentis uiuificauit
me subditurus uera permiscet elata

Dicturus hoc quod recte sapere am-
in notuit quantum timet. Sic nimirum ip-
sic arrogantes mentes insaniunt. ut
in eis que recte sentiunt elationis sue
tortitudine deprauentur. Unde fit etiam
ut eorum recta auditores nequaquam instru-
ant. quia perfecto illos per ea que timide
sentiunt. non ad sui reuerentiam sed ad con-
temptum uocant. Unde quia dictis pru-
dentibus stultitie uerba inserunt. quia
stulticia ab audiente. et prudencia non
tenetur. Hinc etenim per moysen dicitur. Uir
qui fluxum seminis sustinet inmundus
erit. Aliud enim est sermo insi semen. quod
dum ordinate emittitur. audientis mens
quasi sapienciis uirtus ad bonum operis conplem
feratur. Si uero inportune diffluit
emittentem polluens grandi conuictus
perdit. Nam si sermo semen non esset
de predicante paulo nequaquam athomenses
dicerent. Quid sibi uult seminiuerbius
hic dicere. Cum quo et lucas dicit ipse enim
erat heu ubi. Semen ergo usui per
paganos dicatur inpotentes fluens
recta membra contaminat. Dum sermo per
quod inaudiencium scriptis nasci sua de-
buit si inordinate procedat. etiam quod recte
sensit fedat. Unde heliu quoque etiam quod
recta potest sentire contaminat dum
cui uel quid loquatur ignorat. Et quasi
fluxum seminis sustinet. quia lingua

de inordinata predicatione

utilitati congrua. per verba vane lo-
cutionis monet. bono a ordine et sim-
se astruit et creatum. Per spiritum sanctum et
per inspiraculum se narrat creatum. Spiritus
quippe adam scripture inspiravit in
faciem eius spiraculum vite et factus est
homo in animam viventem. Sed hiis que recte a-
struit. verum recte coequatur audiamus.
Sequitur. Si potes responde michi et
adversus faciem meam consiste. Ecce dum
narrat ordinem vere conditionis in fastum
subito superbe elationis erumpit. atque
aliis verbis hoc idem replicat dicens
Ecce et me sicut et te fecit deus. et de
eodem luto ego quoque formatus sum.
Verumptamen miraculum meum non te terreat
et eloquencia mea non sit tibi gravis.
Aliud est hoc quod heliu ordinem vere
conditionis agnoscit et modum recte lo-
cutionis ignorat aliud est quod se beato iob
et conditionis coequat. et locutionis exal-
tat. nisi hoc quod arrogantes omnes cun-
ctis quidem hominibus equaliter se conditos
meminerunt sed per fastum sue audi-
tores suos equales. sibi vel esse vel cre-
dere dedignantur. Eis quod se per naturam
conditionem consentiunt. sed per timorem sue
supponunt equales quidem se indicant
extitisse nascendo. sed non equales re-
mansisse vivendo. atque inde quod equales
quos vivendo iam non sunt illud ad ma-
nus miraculum revocant quod equales
nascendo fuerunt. Unde inflatus he-
liu dicit. Ecce et me. sicut et te. deus
fecit. et de eodem luto ego quoque forma-
tus sum. Verumptamen miraculum meum non
te terreat et eloquencia mea non sit tibi
gravis. Habent etiam hoc arrogantes proprium
quod plus quam dicant intra se dicere
existimant et locutionem suam admiran-
do preveniunt. quia vel in actu sen-

sibus ipsa elatio quanta sit fatuitas
ignorant. Notandum quoque est quod paulo
dum mire hebreos admonet. admonet.
Rogo autem vos fratres ut sufferatis verbum
solacii. Etenim perpaucis scripsi vobis. heliu
autem in amia protulit et quasi consolando
subiunxit. Miraculum meum non te terreat
et eloquencia mea non sit tibi gravis.
Ille dicta sua verbum solacii. hic vero
eloquentiam et miraculum vocat. Ecce quam
distincti sapores producunt fructum ex
diversa radice cogitationum. Ille de
magnis humiliter sentit. Iste de mini-
mis inaniter erigit. Aliud ergo inter
hunc atque hunc est solerter intuendum quod et as-
censura in summo se esse considerant
et casura semper in precipicio stant Sa-
lomone attestante qui ait. Ante ruinam
exaltatur cor. et ante gloriam humili-
atur. Sequitur. Dixisti ergo in auribus
meis et vocem verborum audivi. atque
causando vocem subiungens ait. Mundus
sum ego et absque delicto immaculatus
et non est iniquitas in me. Quia
querelas in me repperit ideo arbitratus
est me inimicum sibi. Posuit in nervo
pedes meos custodivit omnes semitas
meas. Quia enim hec verba que beatus iob di-
xisse narravit summam sui proferens
ait hoc est ergo in quo non es iustifica-
tus. Profecto beatus iob veraciter dixerat
quod absque culpa fuerat flagellatus. hoc enim
ipse de se quod de illo ad dyabolum dominus
dixit Commovisti me adversus eum ut af-
fligerem eum frustra. Sed heliu non cre-
didit cessante culpa potuisse eum etiam
pro gratia flagellari. Nesciebat enim fla-
gellis eius non deleri vicium sed meri-
tum augeri. Et pro eo quod sine delicto se
dixerat flagellatum. hac eum summa
increpat dicens hoc est ergo in quo

de arrogantibus

14 non est iustificatus
Habent enim hoc arrogantes proprium
ut plus arguere appetunt quam conso-
lari et quod hominibus evenire cognoscunt
evenisse ex solis iniquitatibus arbitrentur.
Nesciunt quippe occulta dei iudicia sub-
tiliter querere atque id quod non intelligunt
humiliter perscrutari. quia eos sepe aspectus
in vestigationibus iudiciorum dei sue elacionis
sciencie dum extollit obstaculum namque
cecitatis est tumor mentis qui dum
inflat nubilat. Unde et si quam sciam
videntur adipisci quasi de quadam rerum
cortice et non de secrete dulcedinis me-
dulla pascuntur. Mirantibus quoque ingeniis
sepe exteriora tantummodo attingunt sed intim-
i gustum saporis ignorant. videlicet for-
acuti sed intus ceci sunt. nec id de-
deo sentiunt quod dulce intus sapiat.
sed quod exterius exterius sonet. Unde et
si secreta quedam intelligenda percipi-
unt eorum dulcedinem experiri non pos-
sunt. Et si noverunt quod sed ignorant
ut dixi quod sapiunt. Et sit plerumque for-
titer. sed tamen ignota ea que dicunt vivere
nesciunt. Unde bene quidam sapiens
dixit michi aut deus hic dicet ex sen-
tencia. Sentencia quippe a sensu vo-
cata est. Et recta que intelligit non ex
sola scientia sed etiam ex sua dicere appetit
qui nequaquam tantummodo sciendo dicere sed sen-
tiendo desiderat experiri quod dicit. Sed
mens arrogancium dictorum suorum sen-
sum non penetrat. quia ab intimo gusti
recto iudicio meos favores relidit(?)
quos foris amat

16 de vera sciencia
Vera autem sciencia afficit non extollit
Nec superbientes quos impleverit
sed lamentantes facit. Una quisque autem
repletus fuit priori loco se cedere appe-
tit. et iam sui extimus tanto pro illam
robustius sapit quanto se in firmiorem(?)
illa viris recognoscit atque ampliorem
eciam hunc sue ipsa ei humilitas aperit
eam quod in bectilitate(?) sciam conspiciat.
ipsa ei cognicio secretorum sublimium ab-
sconditos sinus pandit. Divina cognicione
pressius subtilior redditur quo ad occul-
ta capiat. Heliu ergo in flagellis bi
iob iudicem veracem non invenit
quia eam querere humiliter nescit. Et in-
crepare potius quam consolari paratior fuit.
hoc est ergo in quo non est iustificatus. No-
tandum quoque est quod beatus iob in verendum pede
suum posuit dixit sed nequaquam se invidio
hic modo quo ei obiciunt absque peccato et imma-
culatum et sine iniquitate fuisse memo-
rant. Sed heliu dum cum austeritate stu-
duit increpare que dicta sunt mencius ad-
didit que dicta non sunt. Unde et semper
increpare appetit et magis favere
multa plerumque increpando mencitur.
Nam ut arguendo docte videantur fin-
gunt non numquam que redarguant. Et cum
ipsi equanimo more monitis sed sue osten-
tacionis inserviant in subiectorum inve-
ctionibus ex fictis sibi iniquitatibus
campum parant. Sciendum preterea est
et summus dixi quod arrogantes contra
fratres suos sermonibus ipse fortia dicta
promistent nec attendant aliqui quomodo
vivant sed pensant studiose quod doce-
ant. Alioquin mundi eum spem tenet
qui non recte vivere appetit sed docere.
Divina ergo sciens sed arrogans loquitur
taceamus iam quod timide vivit. et
audiamus quod solidum dicit. Post hec
itaque elacionis verba tandem sententiam
suam inchoans ait Videbo tibi quod
deus maior sit homine. Dicatur for-
tasse ab aliquo quis ita vel cum non
audit ignorat. Sed nimirum hec
sententia nil creditur si non ex ipsa inten-
cionis sue radice pensetur. Flagellato

videlicet loquebatur. Et percussionis
verba acceperat. et tamen verbum nes-
ciebat. Sed circo ergo intulit Responde
bo tibi quod maior sit deus homine. Ut
flagellatus homo considerans quod ille ma-
ior est deus in omni quod patitur eius
iudicio postponat cum se minorem esse non
dubitat. Et quod a meliore patitur iustum
credat etiam si eiusdem iustitie causas ig-
norat quisquis est etiam si pro peccato per-
cutitur nisi murmurando recitatur
eo ipso iam iustus esse inchoat quo fe-
rientis iustitiam non accusat. Homo
namque sub deo conditus et ad cognitionis
ordinem redit. quando sibi equitatem iu-
dicis sui etiam quam non intelligit compro
bat ergo dicat. Respondebo tibi quod maior
sit deus homine. ut considerata potentia
creatoris deferveat timor mentis per
memoriam conditionis. Unde David propheta cum per
cussionis pondere in excessum vocis e-
rupisse cogeretur ad considerationem conditionis
sue se recolligens ait. obmutui et non
aperui os meum quoniam tu fecisti me. Pen-
savit enim conditionis sue ordinem et iu-
stitiam percussionis invenit. quia qui be-
nigne eum qui non erat condidit. eum pro-
fecto qui erat non nisi iuste percussit.
Sequitur Adversus eum contendis quod non ad
omnia respondit tibi Semel loquitur deus
et secundo idipsum non repetit

de semel emissa lo- ci de dei

a fflicti
cordis est proprium ut in omne quod ap-
petit et tamen rerum ordinem contrarium
sentit si possit sciat cur ita vel non ita
sit. divinis sibi verbis vocibus velit ut
dominum de cuncta rerum controversia consulat et
responsionis eius cognita ratione con-
quiescat. Helin autem prudens quod scrip-
turam sacram dominus condidit et in ea
vel publicis vel occultis cunctorum quibus

respondet ait. Adversum eum contendis
quod non ad omnia respondit tibi Semel
loquitur deus et secundo idipsum non repet-
at si diceret deus in singulorum cordibus
privatis vocibus non respondet sed ele-
loquium construit per quod cunctorum quibus
satisfacit In scriptura quippe eius e-
loquii causas nostras singuli si requiramus
si invenimus nec opus est ut in eo quod
specialiter quisque tolerat Unde sibi divi-
na voce specialiter querat. Sibi enim nobis
omnibus in eo quod specialiter patimur commu-
niter tenderunt Sibi vita precedentium fit
forma sequentium. Ut enim unum exemplis
proferamus. cum diu passione aliqua
aliqua vel molestia carnis affligimur
scire fortasse occultas passionis eiusdem
vel molestie optamus. contingimus in eo quod
patimur ex ipsa rerum notitia consolemur.
Sed quia de specialibus prius necessarium nobis
singulis specialiter respondetur ad scripturam
sacram recurrimus. Ibi videlicet invenimus
quod paulus in firmitate carnis audivit
sufficit tibi gratia mea. Nam virtus
in infirmitate perficitur Sed certo in in-
firmitate quia dictum est nec singillatim
nobis omnibus dicetur. In scriptura igitur
sacra voce dei afflictum paulum audi-
mus. nec tamen fortasse affligimur. singuli
audire eam privata consolatione querimus
non quod dominus ad omnia nobis verba re-
det quod semel loquitur. et secundo idipsum
non repetit. id est in hiis que per scrip-
turam sacram ad patres nostros protulit
nos erudire curavit. Vitat itaque
si doctores ecclesie dicunt et arroga-
tes cum intra ea laborare quosdam
pusillanimitate conspiciunt. quod deus nobis
ad verba omnia non respondet. quod semel lo-
quitur deus et idipsum secundo non repetit. id est
cogitationibus vel temptationibus sin-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

gilorum iam non passim per conpharationes non per angelica officia satisfacit. quia in scriptura sacra quicquid pro singulis eueniret conprehendit atque in ea per exempla precedencium eciam mita sequencium informare curauit. Omnis quod ait semel loquitur deus et secundo idipsum non repetit. hinc intelligi subtilius potest quod pater coingenitum coequalem sibi filium genuit. loqui enim dei est illud genuisse. Semel autem loqui est. illum aliud preter coingenitum non habere unde et apte subditur et secundo idipsum non repetit. quod videlicet hoc ipsum uerbum id est filium non nisi unicum genuit. quod quia non ait locutus est. Sed loquitur non videlicet tempus preteritum sed presens ponens. liquet omnibus. quia deo tempus nec preteritum congruit nec futurum. Tanto ergo in eo quolibet tempus ponitur libere quanto nullum uero. Neque enim quolibet libere dici potuit si saltem unum proprie diceretur. Inde itaque dici in deo tempus audacter quodlibet licet. quoniam in eo dici proprie nullum licet. Verbum namque pater sine tempore genuit. Et si quis digne fari queat illam ineffabilem natiuitatem quia coeternus natus est coeternus. Qui existens ante secula genuit equalem. Quod gignente natus posterior non est. quod videlicet nos mirari possimus. sed intueri minime valemus. Illius autem natiuitatis uim iam mirari posse aliquatenus uidere est. Sed quo videmus quia neque conprehendimus est a quo de uisu carnis attrahere ad sensum spiritus debemus. Nam si quis in tenebris clausis oculis iaceat atque ante eum subito lucerne lumen erumpat clausi eius oculi ipso aduentu luminis fiunt ut pateclaust potuit. Nam si perfecte totum vidissent cur apti quererent quod uiderent. Sic itaque sic sumus cum de incomprehensibili natiuitate intueri aliquid conamur. Ex ipso enim quo fulgore admiracionis percutitur animus et quid uidet quod uidere non valet. et velud in tenebris positus vim lucis oculis clausis uidet quia in celsitudine nature secreta admiracio non facile occupans. propterea terrena desideria in notescit mentibus apte dei locucio qualiter ad nos fiat insinuat dicens Per sompnium in visione nocturna quo irruit sopor super homines et dormiunt in lectulo

Id est per sompnium nobis loquitur diuinitatis innotescit nisi quod dei secreta non cognoscimus si in terrenis desideriis vigilemus. In sompnio enim exteriora senescunt. et interiora cernuntur. Si ergo interna contemplari volumus ab externa implicacione dormiamus. uox videlicet dei quasi per sompnium auditur. quando tranquilla mente ab huius seculi actione quiescitur et in ipso mentis silencio diuina precepta pensantur. Cum enim ab exterioribus actibus mens sopitur tunc plenius mandatorum dei pondus agnoscitur. tunc uerba dei interius penetrat. cum ad se ad interiora secularium tumultus recusat male autem homo vigilat quando cum secularium negociorum estus solertiam mactat. Aurem quippe cordis terrenarum cogitacionum turba dum perstrepit claudit atque in secretarium mentis quanto minus curarum tumultuancium somnis quiescitur. tanto amplius uox presidentis iudicis non auditur. Neque enim perfecte homo sufficit ad utraque diuisus dum sic interius se erudire appetit. ut tamen exterius implicetur. Unde enim exterius auditum aperit inde intus

obsurdescit Moyses ad innocuus egip-
tijs quasi uigilabat et id circo vocem
dni in egipto positus non audiebat sed
extincto egipto postquam in desertum fugit
illic diu xl. annis degit qui ab inqui-
etis terrenorum desideriorum tumultibus
obdormiuit. atque id circo dni non voce
proprie muit. qui per supernam gratiam quanto
magis ab appetendis exterioribus tor-
puit tanto vivus ad cognoscenda in-
teriora vigilauit Hinc est quod instituti ple-
tibus prelatus ut legis precepta perci-
piat in montem ducitur atque ut interna
penetrat ab exterius tumultibus oc-
cultatur Vnde et sancti viri qui exterio-
ribus ministerijs deseruire officij necessita-
te coguntur studiose ad cordis secreta
refugiunt ibique cogitationis intime ca-
cumen ascendunt et legem quasi in mon-
te percipiunt dum postpositis tumultibus
actionum temporalium in contemplationis sue
vertice superne voluntatis sententiam per-
scrutantur. Hinc est quod idem moyses
crebro de rebus dubijs ad tabernaculum
redit ibique secrete dominum consulit et ali-
quid certius decernat cognoscit Ve-
lut quippe turbis ad tabernaculum
redire est Postpositis exteriorum tu-
multibus secretum mentis intrare Ibi
enim dns consulitur et quod foras agendum
est publice intus silentio auditur Hoc
cottidie boni rectores faciunt. cum se
res dubias cernunt non posse recognos-
cere ad secretum mentis velud ad quod-
dam tabernaculum revertuntur et diuina
lege perspecta quasi coram posita ar-
ca dnm consulunt Et quod prius intus ta-
centes audiunt hoc foras postmodum
agentes innotescunt Vt enim exterio-
ribus officijs inoffense deseruiant ad
secreta cordis recurrunt incessabiliter

curant Et sic vocem dei quasi per
sompnium audiunt dum in meditatione
mentis carnalibus sensibus abstrahuntur
Hinc est quod sponsa in canticis canticorum
sponsi vocem quam per sompnium audierat
cum diceret ego dormio et cor meum vi-
gilat ac si dicat. Dum exteriores sensus
ad huius vite sollicitudinibus sopore
vacant mente in uacuis interna cog-
nosco foris dormio sed meum cor vigi-
lat quia dum exteriora quasi non sentio interio-
ra solerter apprehendendo. Bene ergo He-
liu ait. quod per sompnium loquitur deus
atque apte subdidit in visione noctur-
na.

De contemplatione nocturna

[N]octurna enim visio contemplationem
mentis sub quibusdam ymagi-
nationibus solet. Indiurna autem luce
certius cernimus In nocturna vero vi-
sione cecutiamus videmus Et quia sancti
omnes quamdiu in hac vita sunt diuine
nature secreta quasi sub quadam ymagi-
natione conspiciunt videlicet quod nec dum sic
sunt ea manifestius contemplantur. Bene
Heliu postquam dixit dominum nobis per
sompnium loqui subdidit in visione
nocturna Nox quippe est vita presens
in qua quamdiu sumus pro hoc quod interna
non conspicimus sub incerta ymagina-
tionis caligamus. Propheta namque ad videndum
dominum quadam se premi caligine senciebat
dicens anima mea desiderauit te in nocte
ac si dicat In hac obscuritate vite pre-
sentis videre te appeto sed adhuc in-
firmitatis nubilo circumscribor Qua-
muis quoque huius noctis caligine in-
tans claritatem veri luminis prestolatur
ait Mane astabo tibi et videbo Ad-
huc ergo in nocte nimis se videre
conspicit qui ad videndum dominum futurum
mane concupiscit Alia vero in-
[illegible] ab actione exteriori cessare

de cōpunctōe

dormire est. Unde heliu subdidit quo
irruit sopor super homines. Anima autem
si nunc cum exteriori actione non desini
it, intra mentis cubilia conquiescit. Apte
subiungit: et dormiunt in lectulo. Electo-
rum virorum dormire in lectulo est intra men-
tis sue cubile quiescere. Unde scriptum est:
Exultabunt sancti in gloria, letabuntur in cubili-
bus suis. Dicatur ergo quod semel nobis
loquitur deus per sompnium in visione noctur-
na, quando irruit sopor super homines et
dormiunt in lectulo, quia minimum secreta
divinitatis cognoscimus, cum ab huius mundi
tumultuosa concupiscentia intra mentis
nostre cubilia segregamur. Anima
vero ut iam saepe diximus aures cordis
tumultibus secularium negociorum claudit
et quies secrete considerationis apte apte
subiungit. Tunc aperit aures virorum et
erudiens eos instruit disciplina. Quia
cum ab exterioribus actibus sopiuntur, a
preceptis autem mīm̄ mentium extraneis tunc
audiunt, qui dei subtilius vel flagella
publica vel iudicia occulta considerant,
semetipsos affectu flendo insi cessant.
Unde bene dictum est: Et erudiens eos in-
struit disciplina. Consideranti enim
in se per penitentiam lacerandi quasi quedam
plage percussionis sunt lamenta compuncti-
onis. Unde et salomon recte utrumque per-
cussionis utriusque coniunges dicit: Livor
vulneris abstergit mala, et plage in
secretioribus ventris sunt. Intra interi-
ora quod per compunctionem fiunt. Sicut enim
venter cibis repletus extenditur, ita
mens piis cogitationibus dilatata sub-
levatur. Abstergitur etiam mala et livor
vulneris, et plage in secretioribus ven-
tris, quia et disciplina exterior culpas
diluit, et extensam mentem compunctio

penitentiae conlatione transfigit. Sed hoc
inter se utraque hec differunt quod plage per-
cussionis dolent, lamenta compunctionis
sapiunt. Ille affligentes cruciant, ista re-
ficiunt dum affligunt. Per illas in afflic-
tione meror est, per hec in merore le-
ticia.

Quia tamen ipsa compunctionis mentem
lacerat, eandem compunctionem non in-
congrue disciplinam vocat. Quatuor quippe
sunt qualitates quibus iusti viri in compunc-
tione vehementer afficiuntur, cum aut ma-
lorum suorum reminiscuntur, considerans ubi
fuit, aut iudiciorum dei sententiam metuens, et
secum querens cogitat ubi erit, aut cum
mala vite presentis solerter attendens
merens considerat ubi est, aut cum
bona superne patrie contemplatur, quae
quia necdum adipiscitur, lugens conspicit
ubi non est. Malorum suorum paulus me-
minerat, et ex eis se in quibus fuerat
affligebat, cum diceret: Non sum dignus
vocari apostolus, quia persecutus sum ecclesiam
dei. Rursum divini iudicium subtiliter pe-
sans, in futuro male eo metuebat
dicens: Castigo corpus meum et servituti
subicio, ne forte aliis predicans ipse
reprobus efficiar. Rursum mala vite pre-
sentis pensabat, cum diceret: Dum sum in
corpore peregrinamur a domino. Et video a-
liam legem in membris meis repugnan-
tem legi mentis mee et captivum
me ducentem in lege peccati quae est in
membris meis. Infelix ego homo, quis
me liberabit de corpore mortis huius? Et
rursum bona eterne patrie considerabat
dicens: Videmus nunc per speculum in
enigmate, tunc autem facie ad faciem.
Nunc cognosco ex parte, tunc autem co-
gnoscam sicut et cognitus sum. Atque

atū scimus quoniam si terrestris domus nostra
huius habitationis dissolvatur quod edificationem
ex deo habemus domum non manufac-
tam sed eternam in celis. Cuius domus bo-
na intuens effesus dicit. Ut sciatis que
sit spes vocationis eius et que divitie glorie
hereditatis eius in sanctis et que super-
eminens magnitudo virtutis eius in nos
qui credimus. Mala vite presentis. Beatus
Iob considerans ait. Temptatio est
vita hominis super terram. Unde et quasi
ait. Universa vanitas omnis homo
vivens. Verumtamen in ymagine dei ambu-
lat homo tamen vane conturbatur. Alius rur-
sum eternam patriam contemplatus et hic
mala pensans in quibus erat atque illa
bona considerans in quibus adhuc non
erat ait. Heu me quia incolatus meus
prolongatus est. Et ego dixi in pavore
meo proiectus sum a vultu oculorum
tuorum sublevatus mostas quia mi in-
terceptos pavorem non ipse vocavit
a vultu oculorum dei vidit se esse proiectum.
Post intimum quippe luminis visionem
que in eius animam per contemplationem quasi
radio claritatis emicuit ad semet-
ipsum redit et cognoscere precepta vel
quibus illic bonis deesset vel quibus
malis hic adesset invenit. Neque enim
quis presentis vite mala sicut sunt
conspicere prevalet si bona eterne patrie per
contemplationis gustum attingere nec dum
valet. Unde a vultu oculorum dei proiec-
tum se esse cognovit sublevatus quippe
vidit quod se hic videre non posse ad se re-
lapsus ingemuit. Perfectam quasi animam is-
ta compunctio afficere familiariter solet quod
omnes ymaginationes corporeas insolen-
tes sibi obviantes distruit et cor-
dis oculum figere in ipso radio incom-

parte lucis intendit. Has quippe fi-
guras corporalium specierum ad semetipsum con-
firmitate corporis traxit sed perfecte com-
puncta hic summopere invigilat ne ad
visitatorem querit et ymaginacionis conspectum
visionis illudat. Cunctas quas sibi obvian-
tes ymagines respuit. Anima enim per
illas infra se lapsa est. Sed illis supra se
ire conatur. Et postquam per multa indecenter
sparsa est in unum colligere nititur
ut si magna vi amoris prevalet etiam
unum atque incorporeum contempletur. Unde
aliquando ad quandam inusitatam dulcedinem
interni saporis admittitur et rapta a-
liquo modo ardenti spiritu afflata reno-
vatur tanto quoque magis inhiat quanto ma-
gis quod amat degustat atque ad hoc in-
trare appetit quod sibi dulce sapere intrin-
secus sentit. Quia videlicet eius amo-
re dulcedinis sibi coram se viluit et
post hanc ut cumque rapere potuit quod
sine illa dudum fuisset invenit. Cu-
ius herere conatur sed ab eius fortitu-
dine sua adhuc infirmitate repellitur.
Et quia eius mundiciam contemplari non
valet flere dulce habet sibique ad se ca-
denti infirmitatis sue lacrimas ster-
nere. Neque enim potest mentis oculum in
id quod intra se raptim conspexerat figere
quia ipsa vetustatis sue usu deorsum ire
compellitur. Inter hec anhelat estuat super
se ire conatur sed ad familiares te-
nebras sua victa fatigatione relabitur.
Quia anima ergo sic affecta anima contra se-
metipsam grave certamen tolerat se-
metipsam et quia omnibus hic de nobis
controversia cum nos afficit. Quis de-
lectatione per intpta non modicum dolorem
parit. Helim postquam dixit dominum

nobis p[er] s[e]mp[er]ni[tatem] loqui et locutio[n]i
eius n[ost]ras aures ap[er]ire no[n] in mito·
cand[o] ap[er]tam aures disciplina[m] uocat·
Et eo magis nos afficiendo q[ua]t quo
magis ad nos per occulta[m] eius i[n]spi
racio[n]is gra[tia]m m[en]tis intelligentie so
nus erumpit Neq[ue] e[ni]m fleret exti[n]c[t]us
tus quisq[ue] q[uo]d est· si non in[s]pectus po
tuisse sentire q[uo]d non dic[tu]m est· Naq[ue]
cu[m] nos metipsos in p[ri]mis b[e]n[e] co[n]ditos
sed ad p[er]suasionem dyabolica[m] pestife
ra p[er]suasione deceptos in nob[is] ip[s]is
attendimus aliud e[ss]e q[uod] fecimus· aliud
q[uo]d f[a]c[t]i sumus Conditione nos integros
q[uod] culpa uiciatos· Et inde co[m]punc[t]i appe
timus uitare q[uod] fecimus ut ad id q[uo]d f[a]c[t]i
sumus reformem[ur] Vnde et apte seq[ui]t[ur]
Vt auertat hominem ab hiis q[ue] fecit et
liberet eu[m] de sup[er]bia Aliud e[st] ho[mo] de
q[ui]b[us] ins[tanter] peccatu[m] fecit· et sc[ri]ptu[m] est
Initiu[m] om[n]is peccati sup[er]bia· b[e]n[e] ergo
dicit[ur] quia homo cu[m] ab hiis q[ue] fecit
auertit[ur] de sup[er]bia liberatur Con[tra] condi
torem quippe sup[er]bire e[st] precepta ei[us]
peccando transcende[re]· quia q[ui]a a se in
gr[ati]tu[dine] d[omi]nac[i]o[n]is eius excutit iu[gum] p[ro] obe
diencia[m] sub e[ss]e contempnit· At co[n]tra q[uod]
q[uo]d fecit uitare appetit· id q[uod] a deo f[a]c[tu]s
e[st] recognoscit· ad co[n]dic[i]o[n]is sue ordine[m]
humilit[er] redit· du[m] sua opera fugiens
talem se qualis a deo factus e[st] dili
git· quia uero p[er] hanc intelligentia[m]
gl[or]ia[m] sup[er]na recipit[ur]· et supplicia e
terna uitan[tur] apte subiungit Eruens
a[n]i[m]am eius de corrupc[i]o[n]e· et uita[m] il
lius ut non transeat in gladiu[m]· Cu[m]
quippe peccator ab hac corrupc[i]o[n]e
in a[n]i[m]o ibi ad gladiu[m] co[m]pellit[ur] t[ri]st[ia]
re penas· ut unde h[i]c iniq[ue] delecta
tus e[st]· inde illic iuste cruciet[ur] Nu[m]q[ui]d
e[st] ergo q[uod] deus nob[is] p[er] s[e]mp[er]ni[tatem] loqu[itu]r

prius nos a corrupc[i]o[n]e postea a gla
dio liberat· q[uo]d in uitu[m] illius uitam
illic eripit ab ultio[n]e supplicii cui[us] h[ic]
m[en]tem substrahit a delectac[i]o[n]e peccati
Neq[ue] e[ni]m illic h[ab]et q[uo]d eme[n]dare debeat de
gladio s[u]me q[ui] hic p[er] emendac[i]o[n]e[m] suam
polluc[i]o[n]e no[n] corrumpit culpe· b[e]n[e] ergo di
citur eruens a[n]i[m]am eius de corrupc[i]o[n]e et ui
tam illius ut non transeat in gladiu[m]
De corrupc[i]o[n]e nam[que] ad gladiu[m] tran
sire est· p[os]t p[e]c[c]ata uita ad tolla[n]da su
pplicia p[er]uenire· Sequit[ur] Increpat
quoq[ue] per dolorem in lectulo et om[n]ia
ossa eius marcescere facit

In scriptura sacra lectus siue
grabatu[m] seu stratu[m]· aliq[ua]n[do] volup
tas carnis· aliq[ua]n[do] repausacio i[n] bo
nis op[er]ibus· aliq[ua]n[do] requies temp[or]alis
accipitur Aliud e[st] e[ni]m q[uod] ueru[m] sana
to uidad d[omi]n[u]s dicit· Surge tolle graba
tu[m] tuu[m] et vade in domu[m] tua[m]· i[n] q[uo] p[er]
grabatu[m] voluptas corporis designat[ur]
et iubetur ut q[ua] ut h[i]c sanus portet
i[n] infirmus iacuerat· q[uia] in uitu[m] o[mn]ib[us]
qui ad huc viciis delectatur· Infirmus
iacet in voluptatibus carnis· sed sa
nus hic portat ubi infirmus iaciat
q[uia] d[omi]no adiutorio ereptus earu[n]d[em] e
iusdem carnis co[n]tumelias postmod[um]
tolerat in q[ua] prius desideriis requies
cebat· Rursu[s] per lectu[m] uel stratu[m]
repausacio in bonis op[er]ibus desig[na]t[ur]
Vnde et in ap[osto]lorum actibus petrus
ap[osto]l[u]s dicit Enea sanat te d[omi]n[u]s ih[esu]s
xp[istu]s Surge et sterne t[ibi]· q[uo]d e[st] dic[er]e
surge· in[de] mala q[ue] ~~[illegible]~~ p[er]petrasti
relinque. Et q[uo]d e[st] dic[er]e sterne tibi
in[de] in iteris ea[m] in q[ui]b[us] requiesc[er]e
debeas op[er]are· ut et desperat surge
do q[uo]d fecit· et in ueniat sternendo
q[uo]d faciat Et vtru[m]q[ue] p[ro]pha b[re]uit[er]
co[m]p[re]hendit dicens· Declina a malo

et fac bonum. Declinare quippe a malo est ab eo quo iacuit surgere. bonum vero facere est mercedis opera in quibus requiescere debeat operari. Cum enim declinat mala sed bona adhuc non facit. surrexit quidem ab eo quo iacuit. sed ubi requiescere debeat nec dum stravit. Et rursum lectus vel stratum requies temporalis accipitur. Sicut scriptum est Universum stratum eius versasti in infirmitate eius. Cum enim quisque curis secularibus fatigatur deserere predominantem gratiam huius mundi actionem laboriosam compungitur cogitare semper quando primus in te desidia fugiat et ab eius laboribus requiescat sibi quod mox desiderare quietis ordinem querit et velud quoddam stratum. sic auctis laboribus cessationis locum invenire concupiscit. Sed quia in hac vita positus adhuc homo in cuiuslibet ordinis loco. In cuiuslibet secreti recessu vivere sine temptationibus nullatenus potest. plerumque in id quod ad requiem construitur maior temptationis invenitur. Unde recte per psalmistam dicitur. Universum stratum eius versasti in infirmitate eius. ac si diceret. Omne quod hic sibi parauit ad requiem. huic mutasti occultis iudiciis ad perturbationem quia perfecto secreto dum consilio agitur ut eius pugnationis tempore electorum vita turbetur. Via quippe est vita presens qua ad patriam tendimus. et idcirco hic occultis iudiciis frequenti perturbatione conterimur. Ne viam pro patria diligamus. Solent enim nonnulli viatores cum amena fortasse in itinere prata conspiciunt. pergendi moras innectere. et accepta itineris rectitudine declinare cordi quod gressus tardat. pulchritudo itineris dum delectat. Electis ergo suis ad se pergentibus dominus huius mundi iter asperum facit ne dum quisque vite presentis requie quasi in ea amenitate pascitur magis eum diu pergere quam cicius pervenire delectet. Ne dum oblectatur in via. obliviscatur quod desiderabat in patria. Quia ergo in hac vita mala quam fortasse preparamus requies perturbatur. recte dicitur. Increpat quoque per dolorem in lectulo. id est in presentis vite requie vel temptationis nos stimulis vel flagelli afflictione conturbat. Nam sepe humanus animus quoniam brevi tempore sine temptatione in bonis studiis fuit. Arrogans de eisdem studiis in quibus quiescendo excrevit. de ipsis virtutibus quibus multiplicare meretur dum proficere se sentit elevatur. Unde pro rectoris mei moderamine inpulsu temptationis afficitur ut in eo ipsa profectus sui elatio comprimatur. Quod propterea postquam dixit increpat quoque per dolorem in lectulo apte subiunxit et omnia ossa eius marcescere

Ossa in scriptura sacra virtutes accipimus sicut scriptum est Dominus custodit omnia ossa eorum unum ex hiis non conteretur. Quod utique non de ossibus corporis sed de virtutibus dicitur mentis. Nam certo novimus quod et multorum martirum carnalia ossa confracta sunt et persecutores domini latronis illius cui dictum est hodie mecum eris in paradiso. sicut latronis alterius in cruce crura fregerunt. Cum ergo increpat per dolorem in lectulo omnia ossa facit marcescere quia cum in ea requie quam nobis ab hoc seculo preparamus flagello temptationis afficimur qui fortasse de virtutibus nostris inflari potius cogimur in firmitatis nostre tedio conterimur. Cum enim cupimus addere profectus si profectum nostrum temptatio nulla pulsaret aliquid nos fortitudinis

esse credebamus Sed quia nobis superna
dispensatione agitur ut infirmitatis nostre
que proficientes obliviscimur temptati re
colamus et in profectu nostro quod de divino mu
nere et in temptatione agnoscimus quod de pro
priis viribus presumamus Quod nos profecto temp
tatio ad plenum raperet nisi protectio super
na servaret Set pulsat non frangit.
impellit nec movet quatit nec deicit
ut de nostra infirmitate sentiamus esse quod
quatimur et de divino munere esse quod sta
mus. Et quia sepe anima aliquam bonam consci
entiam virtutes suas sibi ad memoriam re
vocat quadam delectatione pascitur et
quasi gratulatione proprie plenitudinis impig
natur. Videlicet temptatione pulsante
marcescit ossa. quia dum propria infirmitas
temptatione interrogante cognoscitur omnis
illa interiorum virium velud pinguis viridi
tas gratulationis subito anxietatis me
rore siccatur Et qui nos aliquid esse mo
menti bona nostra pensando credidimus
pulsat paulo amplius casuros nos
iam quasi formidamus tunc omne bonorum gau
dium vertitur in pavore penarum tunc
iniquos nos esse deprehendimus qui sanctos
nos paulo ante credebamus Tunc abscedit
mentis stupent oculi omne quod prius pro
speri arridebat evanescit. Inopia eius
fastidio sole se in eius tenebre meroris
ris effundunt nichil quod delectet aspi
citur triste est quod quod occurrit Unde et ap
te subditur abhominabilis ei fit in
vita sua panis et anime illius cibus de
siderabilis ac si aperte dicatur

Afflicta mens sibi in amaritu
dine vivi considerat quod quod se antea blan
de libenter quasi sanabat. In scriptura
enim sacra panis aliquando ipse dominus aliquando
spiritualis gratia aliquando divine doctrine e

ruditio aliquando hereticorum predicatio a
liquando subpositum mite preceptis aliquando iocunditas
humane conditionis accipitur. In pane dominus
designatur sicut ipse in evangelio dicit
Ego sum panis vivus qui de celo descendi
Rursum per panem gratia donum spiritualis accipi
tur sicut per prophetam dicitur Qui obturat au
res suas ne audiat sanguinem et claudit
oculos suos ne videat malum iste in
excelsis habitabit. munimenta saxorum
sublimitas eius panis ei datus est.
Quid est enim obturare aures suas ne
audiat sanguinem nisi peccatis sua
dentibus que de sanguine et carne nas
cuntur non prebere consensum Et quid est
ne malum videat oculos claudere nisi
esse quod rectitudini adversum est non approbare
Iste in excelsis habitabit quia quamvis corpus
adhuc caro in inferioribus retineat in
terim iam in sublimioribus sistit munimenta
saxorum sublimitas eius quia abiecta de
sideria terrene conversationis calcat et ad
superna patriam per precedentium patrum
exempla se sublevat Et quia per contem
plationis donum gratia spiritualis saciatur apte
subiungitur panis est datus est id est refec
tionem spiritualis gratie percipit quia se a
bonis in summis celestia spirando suspen
de. Hinc etiam de sancta ecclesia per david dominus
dicit pauperes eius saturabo panibus
quia nulla per te meticis humilium spirita
lium implentur refectione donorum Rur
sum per panem divine doctrine eruditio
designatur sicut per prophetam dicitur
qui habitabis in terra austri cum panibus
occurrite fugienti. In terra quippe austri
habitant qui in sancta ecclesia per te superni
spiritus caritate perflantur fugiet autem
qui hanc mundi mala evadere concupis
cit qui ergo in terra austri habitat fu

33

De gaudio et amaritudine gusto

De gaudio et amaritudine gusto

gienti cu panibus occurrat · i · hyps q
iam sco spu intra etiam plenus est
cu qui mala sua euade intitur erudi
tionis alloquio consoletur · fugienti s · cu
panibus occurre est metuenti · etna sup
plicia doctrine sacre escas offerre · et no
timorem terrorem gminc · modo pauore
exhortacoe fouere qr panis refectio scp
ture sacre no inouemente accipit per
eund gphetam iudeis solam litteram ser
uantibus dicit Quare appenditis ar
gentu et non in panibus et laborem ura
non in saturitate · ac si dicet pensa
tis sacra eloquia · sed non in refectoe ·
qr dum solam spem lre custoditis · de
spirituali intelligencia pinguedine in
terne refectionis amittitis Vn illic
apte subiungitur Et laborem vrm n
in saturitate Rursu per pane here
ticoru predicacio designatur · Sicut
p salomone mulier heretice ette typum
gestans et stultos quirans quoccans
dicit Panes occultos libent edite
Sicut in ma translacoe scriptu est
aque furtiue dulciores sunt · et pa
nis absconditus suauior · Sut eni no
nulle hereses qui apte metuunt pre
dicare q sentiunt et apud infirmoru
mentes uerba sua tanto magis con
diunt · qnto quasi amplius reuenter ab
scondunt · Vn non incto dr Pa
nes occultos libenter edite · aliseris
eni cordibus occulta hereticorum verba
eo magis sapiunt quo eu reliquis gmi
no hyntur Rursu per pane subsi
diu vite pntis accipitur · sicut Ia
cob ad laban transiens ait · Dne
deus si dedis michi panem ad ma
ducandu · et uestem ad induendu ·
et sicut in ewn° dns turbis se se

qrentibus dicit Queritis me no quia
vidistis signa · Sed quia manducastis
ex panibus meis et saturati estis · De
septem eni panibus siudant sanari et p
eorum personam dns illos intra sancta
etiam detestatur qui per sacros ordines
addum grmqntes no meisd ordinibz
v'tutu intra sed subsidia vite pntis ex
quirunt nec cogitant quid videndo imi
tari debeant · sed q gpendia pcipiendo
sacientur Saciatas quippe de panibus
dum sequi est · de sca etiam tempalia ali
menta sumpsisse Et non gsignis est
dum sed p panibus querere · ad religionis
officiu non p augendis virtutibz · sed
p requirendis subsidiis in hiare Rur
sum per panem iocunditas huius de
lectacoins accipitur Vnde et Jeremias p
pheta cu synagoge pditas more de
fleret dixit Omnis pplus eius gemes
et querens panem · dederunt preciosa
qq pro cibo ad refocillandu aiam · Ge
mens eni pplus querit pane · cu p
uoru hoim multitudo affligitur · et
non aduotu de pntis vite iocunditate
sanatur · sed et preciosa queque pro cibo
dat · quia virtutes mentis in appetitu cu
scoie delectacoinis inclinat Et re
focillare aiam nititur · qr peritis suis
desideriis satisfacere conatur Vnde
bn mox ex voce illius electe multi
tudinis subdit Vide dne et gsidera
quia factus sum vilis Vilis quippe
plebs di efficitur · qua prauorum mo
exsistente non i eis summa et celestia
sed abiecta et terrena spectantur Helu
itaque quid aliud panem q psentis vi
te delectationem uocat Olim postq
temptacoins virum expressit · ilico
subdidit Abhominabilis ei fit in vi

ta sua panis et aīe illius cibus ante
desiderabilis. quia videlicet aīe q̄ prius
de ipa ꝓsperitate viuendi dulce sapiebat
postmodū per vim temptacōis amaresc-
it. Non nūquā vero q̄ q̄ gaudij. q̄ q̄
virtutis sanie videbatur. subito in pauore
temptacōis amittitur. et q̄ euacuata eis-
dem virtutibus tristis animus solo mero-
re possidetur. Cū em̄ paulo vehemencius
impulsu temptacōis afficitur. q̄ extere
inde solite fortitudinis non valz
eam iā velud ꝑditam dolet. Seq3 ex se
vacuā senciens infirmitatē suā ex
ipa sua in anitate agnoscit. Vn̄ et
ab om̄i mox iocūditate q̄ stangitur. et
estas ꝑ̄ris leticie respuens. cū q̄ solū
libenter appetit luctu saciatur. Vnus-
quisq3 em̄ cū sibi bn̄ viuendi ꝓsperitas
arridet hylarescit. atq3 ipa hylaritas
animū velut desiderabilis cibus reficit.
Sed cū temptacōe paulo amplius in-
minente pulsatur amente eius per
meroris fastidiū gaudiū om̄e respuit.
qui prius eo gaudio q̄ saciata le-
tabitur. quia q̄ homo temptatus ab oc
cordis om̄e cibū respuit delectacōis
nichil q̄ ei aliud q̄ semetipm̄ et cog-
noscere et flere delectat. bn̄ dr̄. Ab-
hominabilis ei fit in uita sua panis
et aīe illius cibus an̄ desiderabilis

... deus pmittit ... temptari

22 Sed sicut superius diximus ad ccō
moderamine occulte dispensacōis
ita temptari ꝑmittit ut qui ex dono
munere in virtute ꝓficimus eciā q̄ sig
ex ꝓpa infirmitate memoremus. Et
qui ex ꝑfeccōne nimis opera virtutis
infimus. ex infirmitatis nre memoria
sacrificij humilitatis offeramus. aliqn̄
aut post ꝓfectū virium non solū tep-
tanti vicia sed eciā flagella castigat

Cum aut̄ temptamur cuius pia dispen-
sacōne nobiscum agitur. ne hijs virtutibz
quibus ꝓficimus extollamur. Cū vero ma-
lis atterimur atterim̄ malis increpacōibz
ad monem̄. ne mūdi blandimento sedu-
camur. vicia dū nos temptant ꝓfecti-
bus in nos virtutes humiliant flagella
dū nos temptant surgentes in corde
huius mūdi voluptates eradicant. Per
temptamencia vicia discimus q̄ de nobis
ꝑ ferencia flagella agnoscimus q̄ de hoc
mundo fugiamus. Per illa restringim̄
ne in virtutibus extollamur. Pasta ꝓpri-
mimur ne q̄ ex virtutibus appetamus. In
hac ergo uita dū simus et flagellis at-
teri et aliqn̄ vicijs temptari necē est.
siue em̄ in laboribus flagellorum. siue in
certamine viciorum non solū nra infir-
mitas innotescit. sed eciā magna v-
tute ꝓficimus agnoscit. Nemo quippe
vires suas in pace agnoscit. Si em̄ bella
desint virtutum experimenta nō ꝓdeunt De ... nudare 24
n promdus
miles ē qui fortem se in pace gloriatur.
Quia ergo sepe virium uita ꝑ flagel
lorum aduersa patescunt. apte helui
subiungit dicens. Tabescet caro illius
et ossa q̄ tecta fuerant nudabuntur.
Cū em̄ flagellis ꝑmentibus omnis ex-
terior voluptas atteritur. in the fortitu-
dinis ossa nudantur. Quid aut̄ hoc lo-
co carnis nomine nisi ipa delectacō car-
nalis accipitur. vel quid per ossa n̄
virtus animi designatur. Tabescit g̊
caro ut ossa nudentur q̄ dū flagellis
arguentibus carnalis delectacō exte-
nuatur ea q̄ dudū q̄ sub carne late-
bant virtutum fortia patescunt. Ne-
mo quippe q̄ntū ꝓficiet n̄ inter ad
versa agnoscit. Cum em̄ adsunt pro
spera cerni virium detrimenta n̄ possunt

Unde alias scriptum est: In die mandavit
dominus misericordiam suam et in nocte declaravit.
Quia videlicet unusquisque secundum datam
gratiam in tranquillitatem quietis percipit
sed quid perceperit in adversitate perturba-
tionis ostendit. Tabescat ergo caro ut
nudentur ossa. Feriamur primus corpo-
ribus ut quid per fortitudinem agnoscamus
flagellis cum dominum pinguedo carnalis de-
lectationis atteritur, sed virtutis nostre os-
sa patescunt. Decus namque ostendit ipsa
huius mundi adversitate fedatur, sed quod
in nobis intrinsecus latebat ostendit.
Cesis namque apostolis denuntiatum est ne
ultra loquerentur in nomine Ihesu sed magis
opulentiam gavisi sunt quod digni habiti
sunt pro eius nomine contumelias pati sic
ibus quod adversariis cum fiducia respon-
derunt dicentes: obedire oportet deo magis quam hominibus;
certe inter adversa validius fidei robur e-
minuit. Certe consumpta est integritas carni-
um sed patefacta sunt ossa virtutum. Hinc
de eis per sapientiam dicitur: Deus temptavit
illos et invenit illos dignos se. Tempta-
ti sunt quippe adversitate plagarum sed
digni inventi sunt nudatione ossium. Nam
quia hic corpus illa est temptatio quam ex fla-
gellis adhibetur illic apte declaratur
dum sequitur: Tamquam aurum in fornace pro-
bavit illos et quasi holocausti hostiam ac-
cepit illos. Quia ergo omnino cunctis virtus
non nisi percussa patefit, bene dicitur: Ta-
bescet caro eius et ossa que tecta fuerant
nudabuntur. Tabescit enim caro dum omne
quod fluxum in sinu erat a flagellis atteri-
tur. Nudantur ossa dum per hoc in nobis
etiam quod validum latet aperitur. Quia vero
sicut et superius dictum est in ipsa adversi-
tate temptationis non solum detegitur
robur fortitudinis sed etiam cognoscitur

infirmitas humanitatis et temptatio
quisque ostendit quidem quid de deo perfecit
sed et in ipsis flagellorum afflictionibus
etiam quid de semetipso sit infirmus agnos-
cit, non enim tantum nudantur ossa sed etiam
talescit caro apta subiungitur: appropinquabit
corruptioni anima eius et vita illius mor-
tiferis.
Temptata enim unusquisque iusti anima
corruptioni appropinquare dicitur quo-
niam cum virtus possit extolli per flagel-
la compellitur quid sit ex propria infirmitate
sentire. Corruptioni videlicet appropinquat
quia ex suis se viribus perditioni proxima
non ignorat ut hoc quod appetere longe
est non sibi sed domino tribuat. Ap-
propinquat vero mortiferis quia ex infir-
mitate carnis proximum se peccatis mo-
rtem ferentibus se respicit a quibus
domino munere tanto magis longe fit
quanto se eis proximiorem ex suis viribus
deprehendit per contemplationem conversus. Sic
David corruptioni appropinquabat cum di-
cebat: Memento domine quod pulvis sumus; homo
sicut fenum dies eius. Paulus contemplationem
quoque infirmitatis prope et passus mor-
tiferis appropinquabat cum dicebat: Vi-
deo aliam legem in membris meis re-
pugnantem legi mentis mee et capti-
vum me ducentem in lege peccati que est
in membris meis. Infelix ego homo,
quis me liberabit de corpore mortis
huius. Corruptioni ergo et mortiferis
appropinquare est considerata infirmi-
tate humanitatis sic prioritatem se ex suis
viribus terrene atque apud se arroga-
tiam ex propriis viribus non habere aliud
enim sumus sed conditionis nostre protectione
defendimur. Nec mirum prorsus mi-
nus vera creditur si semper habetur

de temptatione et telo

26

sed uelut plerumque subtrahitur ut sibi
metipsi homo quam sine illa nichil sit os
tendatur. Manus quoque dei aliquando nos nobis
per adversa insinuat quam eandem nescien
tes nos in prosperitatis portat. Alia destitu
dum eadem inspiramus et tamen admota retine
mur. et doctrina fit quod in lapsum trepi
damus et custodia quod in statu permane
mus. Nemo ergo se aliter virtutis se
estimet eandem quid fortiter posse quod si di
na protectio deserat. ibi repente ener
viter obruitur. ubi se valentius stare
gloriatur. Aliud est enim quod vir dei contra
altare samarie. ad propheciam dirigitur
presente rege auctem illius notis commit
ciando quod regis contentum brachium in rigo
rem mirabiliter astrinxit. quod tamen moxo
medit saluti restituit. cumque in domo
invitatus comedere noluit. quod nec in via
comederet. prohibitionis divine precepta ser
vauit. Qui tamen in eadem via et seductus
comedit et pastus mixit. Alia in re quod
subtili consideratione colligimus quod ut ta
diximus. nisi quod forsitan apud semetipsum ta
citus et perceptis divinis regem se
contempsisse gloriatus. ab interna mox
soliditate quassatus est et inde ei in
opere culpa subripuit. Unde gloria gloria
in corde surrexit. ut propheta falsi cibis
deceptus disceret. quia nequaquam ipse forti
tudinis fuit. quod ad regis verba resti
tisset. Unde autem eius ore mortis sentenciam
accepit. cuius seductionem ante precepto
declinauit ut inde penam ueraciter su
meret. unde culpam negligenter amisis
set. Anima igitur cuiuslibet electi sub
divina gratia tunc magis erudiendo custodi
tur. quasi permittens deserit. Dicitur
rette appropinquabit corruptori anima eius
et vita illius mortiferis ut quo se si

bi viribus vicinum morti per adversa
consideravit eo meritis quam fortius egerit
ad divine spei munimine fugiens solidi
us vivat

Explicit lib. xxxiii

De deo p[ro]p[ter] homine[m] homine facto i
De libertate humane nature ii
De nihilo iii
Aliud p[ost] lapsu[m] illuminari merere iiii
De iusticia hominis reddita v
Q[uo]d quisq[ue] debeat melius vi[ve]re [o]rare vita[m] vi
De operibus iusticie vii
De vera confessione viii
De libero arbitrio ix
Q[uo]d deus operat[ur] reb[us] i[n]sti[tuti]s x
De modis c[on]su[m]p[tionis] xi
De superbia arrogancium xii
De p[ro]p[ri]etate arrogancium xiii
De sp[irit]u et flatu xiiii
It[em] de arrogantibus xv
De apostata xvi
De ductatu non suscipiendo xvii

lim vim sup[er]ne
dispensationis i[n]-
sinuans de electi
cuniuncq[ue] p[ro]pheta
intulit dicens
app[ro]pinquavit corrup-
tori a[n]i[m]a eius et
vita illius mor-
tiferis et dum temptatio[n]em homi[ni]s demo[n]-
strat unius · in qua temptatione sit pot-
tu[m] humanu[m] genus ostendit vi[d]elicet d[icitu]r
q[uod] narrat quid sp[eci]aliter agatur i[n] sin-
gulis liquido intimat · quid g[e]n[er]aliter
agatur in cunctis · sic ei temptatione[m] ex-
pressit quotidiana[m] p[ro]pter singulorum · ut pos-
sit intelligi cuiusq[ue] salus omnium Cunctum
quippe electorum genus in hac vita huius
tedio laboris afficit[ur] · Unde et mox
huic g[e]n[er]ali pestilencie g[e]n[er]ale submo-
lit remedium medicine dicens Si fu-
erit p[ro] eo angelus loq[ue]ns unu[m] de milib[us]
ut annunciet hominis equitatem miserebi-
tur
eius
nis ei iste est angelus nisi ille
qui per p[ro]phetam dicit[ur] magni c[on]-
silii angelus · Grecia n[am] greca lingua
evangelizare denunciare d[icitu]r Semet-
ip[su]m nob[is] annuncians d[omi]n[u]s angelus vocat[ur]
et b[e]n[e] ait · Si fuerit p[ro] eo angelus · loq[ue]ns
quia sicut ait ap[osto]l[u]s · ip[s]e etia[m] i[n]terpellat
p[ro] nobis · sed quid p[ro] nobis loquatur au-
diamus unu[m] de similib[us] mos medicine
est ut aliquo[s] similia similib[us] · aliq[uo]s
c[on]traria c[on]trariis curet · Nam sepe ca-
lida calidis · frigida frigidis · Sepe a[utem]
frigida calidis calida frigidis sana[r]e
c[on]sueuit · Veniens ergo ad nos desu[per]
medicus in[ter] mulris nos inveniens la-
goribus pressos · quiddam nob[is] simile
et q[ui]dam c[on]trariu[m] apposuit · Ad homines
quippe homo venit sed ad peccatores
iustus · Concordavit nobis veritate na[ture]
· sed discrepavit a nobis rigore iusticie
· Viciatus ei homo corrigi non poterat
nisi p[er] deu[m] · Videri aute[m] debuit qui cor-
rigebat · ut prebendo imitacionis forma[m]
a[n]i[m]am a[n]te malicie mutaret vita · Et
videri ab homine non poterat deus · homo ergo
factus est ut videri potuisset Iustus ergo
atq[ue] invisibilis deus apparuit nob[is] ho[mo]
visibilis · ut dum videtur ex visu cura-
ret ex iusto Et dum veritate gen[er]is c[on]cor-
dat condicio[n]i virtute artis obviaret
egritudini Quia ergo incarnatione ve-
niens d[omi]n[u]s non culpam n[ost]ram exhi-
buit · no[n] pena[m] c[on]ueniente suscepit · in-
illa ei labe p[ec]c[at]i pollutus · reatu[m] in[ter]i-
tu[m] c[on]dicio[n]e non potuit · atq[ue] ideo mo-
tem n[ost]ram d[e] n[ecess]itate calcata[m] cu[m] no-
luit sponte suscepit · recte dicit[ur] q[uod]
p[ro] temptato homine · iste angelus unu[m]
de similib[us] loq[ui]t[ur] · q[ui]a nec ater natus est

Incipit lib[er] moralium …

ut reliqui. nec ita mortuus. nec ita
resuscitatus. non enim operante coitu. sed
spiritu sancto superveniente conceptus est. Natus quidem
matrem viscera et fecunda exhibuit et in
corrupta servavit. Mortuus non sicut nos homines qui
nolumus morimur. quia absoluente pene
culpam debitum. culpe nostre condicione co-
artamur. Ille autem quia nulli admixtus
est culpe nulli conditionis necessitate succubuit pe-
ne. Sed quia culpam nostram donando sub-
didit. Penam nostram moriendo suscepit.
sicut ipse ait. Potestatem habeo po-
nendi animam meam. et potestatem habeo iterum
sumendi. Unde et premisit. Nemo tollit
eam a me. sed ego pono eam a me ipso.
Resuscitatus non ut suscitatus est. quia nostra re-
surrectio in seculi fine dilata est. Illius
vero die tertio celebrata. Et nos quidem
per illum resurgimus. Nam ipse per se. Ne-
que enim qui deus erat sicut nos ab alio ut
resuscitare potuisset indigebat. In eo
quoque eius resurrectio distat a nostra quia nos
per nosmetipsos resurgimus sicut ipse. Pro
eo enim quod simpliciter homines sumus superioris
adiutorio ut resurgere valeamus indige-
mus. Ille autem eiusdem resuscitationis virtutem
cum spiritu et spiritu sancto deus exhibuit. quam
tamen solus in humanitate suscepit. Quia igitur
dominus nec natus. nec mortuus. nec resus-
citatus. in omnibus tamen distat a nobis
magnitudine potestatis. et sola concordat
nobis veritate nature. Unde dicitur. Quia pro
nobis angelus unus de milibus loquitur
tamen enim in cunctis operibus suis immensa
nos virtute transcendat. in uno tamen
a nobis esse in forme veritate non distre-
pat. Pro hoc pro nobis patri loquitur per quod se-
metipsum nobis similem ostendit. Loqui
quippe eius vel interpellare est apud patrem
se pro hominibus hominem demonstrare. Et
bene tamen dixit unum de milibus loquitur

illico adiunxit. ut annunciet hominis
equitatem. Quia nisi ille hominibus simil-
lis fieret equus homo ante deum non appareret.
Inde quippe annunciat equitatem nostram. unde
suscipere dignatus est infirmitatem nostram.
Omnes namque nos inimica illa persuasio
in culpa contagium ab illa radice polluerat.
nullus qui erat qui apud deum pro peccato-
ribus loquendo apertius liber appareret. quia
eos eadem massa cunctos eque cunctos pec-
catis involuerat. Propterea venit ad nos re-
mgemeus(?) precibus assumpsit ex nobis naturam
non perpetrans culpam. Sine peccato
quippe esse debuit qui pro peccatoribus
intervenire potuisset. quia inimicum ali-
ene pollutionis contagia non tergeret
si ipsa sustineret. Bene ergo dicitur. quia in
eo quod similis apparuit. equitatem hominis
annunciavit. Intercedens enim pro peccatoribus
semetipsum iustum hominem qui pro aliis in indul-
gentiam promereretur ostendit. Sequitur
Miserebitur eius et dicet. libera eum ut
non descendat in corruptionem. Inveni
in quo ei propitier

Mediator dei et hominum
homo Christus Ihesus in eo miseretur
homini quo formam hominis sumpsit. Qua in-
ma(?) redempto homine dicit patri. libera eum ut
non descendat in corruptionem scilicet supra
iam diximus carnem eius est libera homi-
nem in homine ad similitudinem liberum demonstrare.
Pro ea quippe carne quam sumpsit etiam hanc
ostendit liberam quam redemit. Que redemp-
ta videlicet caro nos sumus qui conditione
mortalitatis astringimur. sed mediatoris
tanti equitate liberamur sicut ipse ait.
Si vos filius liberaverit. vere liberi eritis. Et
bene pro hoc redempto homine dicitur non descen-
dat in corruptionem. Superius enim dictum fuerat
appropinquavit corruptioni anima eius et post-
modum dicitur. Non descendat in corruptionem
ac si diceret quia cognoscendo infirmitatem

suam esse se corruptorem proximum non ig-
norat. Parcere ad corruptionis debitum non
descendat. Ad corruptorem enim iuste descen-
deret si suis viribus fidens se longe a
corruptione esse iudicaret. Sed quia corrup-
tori appropinquare humiliter debet ab eo
misericorditer liberari, ut eo contra impingentia
mala fortis sit quo se suis meritis infir-
mum cognoscit. Quisquis enim super se extollitur
ipso elationis sue pondere gravatur. Et eo
se in infimis mergit quo in superbie
vitium proruens ab eo qui nec excelsius est
elongavit atque inde magis yma appetit.
Unde super cunctos se ipsum existima-
vit. Sicut per prophetam extollenti
se anime dicitur: Quo pulchrior es descende et
dormi cum incircumcisis. Omnis enim qui fe-
ditatem infirmitatis sue considerare
negligit, sed per elationis fastum virtu-
tis sue gloriam attendit, unde pul-
chrior est inde descendit, quia extollen-
do se de suis meritis inde ad yma de-
cius corruit. Unde gloriosum se esse
iudicavit. Qui descendens cum incircum-
cisis dormit quia in eternam mortem cum
ceteris peccatoribus deficit. Anima ergo
homo iste humiliter corruptori se proximam
esse cognoscit. Bene de eodem dicitur: libera eum
ut non descendat in corruptionem, ut eo
magis evadat penam quo oculos suos
non avertit a culpa. Quia vero nullus caret
culpa meritis nobis dominus propitiari debuisset.
Unigenitus patris forma infirmitatis nostre
suscipiens solus iustus apparuit pro pec-
catoribus intercedens. Et bene predicto
homine isto loquens angelus dixit: In-
venit in quo ei propicietur. Dicitur si apte
mediator dei atque hominum dicatur
quia nullus hominum fuit qui cora deo
intercessor iustus pro hominibus appareret

mentem ipsum ad propiciandum hominibus
hominem fecit. Et deum inde hominem exhi-
buit in quo iusto homine hominibus pro-
piciaret invenit. Et quia infirmitatem
suscipiens dominus dum penam nostram mo-
riendo toleravit corruptionem nostram in sur-
gendo mutavit. Bene iste angelus morta-
litatis nostre flagella subiungit eorum qui
miseretur dicens: Consumpta est caro
eius suppliciis revertatur ad dies adoles-
centie sue. In illo quippe primo homine
a deo recedente repulsi a paradisi gau-
diis in hanc vite mortalis erumpnam
cecidimus. Et quia gravem culpam per ten-
suasione commisimus pene nostre ultione
sentimus. Hinc enim lapsi nichil extra dominum
nisi quo affligimur invenimus. Et qui
per oblectationem carnem peccati sumus de
ipsa qua preceptis dei contempsimus flagel-
lamur. In ipsa quippe cottidie gemi-
tum, in ipsa cruciatum patimur, ut hoc
nobis intra dispensatione dominus in penam
verteret per quod fecimus culpam. Nec
aliud est interim censura supplicii
nisi unde fiat causa peccati, ut eius car-
nis amaritudine homo erudiretur, ad
vitam cuius oblectatione superbie pervenit
ad mortem. Quia ergo in nobis humanum
genus carnalis vite suppliciis premi-
batur, sed redemptore nostro veniente
mira corruptionis nostre et tormenta de-
leta sunt. Dicitur de hoc redemp-
to homine: Consumpta caro est eius a
suppliciis. Revertatur ad dies adolescentie
sue. Ac si diceret: Mortalitatis sue pena
in quadam vetustatis sue senectute
decrepitus est. Revertatur ad dies ado-
lescentie sue, temporis vite integritatem
remaneat, ut non in eo remaneat
quo lapsus est. Sed ad hoc redempto

redeat · ad quod percipiendum conditus fuit
Scriptura enim sacra sepe adolescentiam
pro nouitate ponere consueuit Unde uo-
ce sponsi
menti dicitur · adolescentule dilexerunt te
i · electorum anime gratia baptismatis renouata
te que non in uite ueteris usu defluunt sed no
ui hominis conuersatione decorantur Senectu
te quippe hominis ueteris inter inimicos tabes-
centem · deflebat ille qui ait · Inueteraui in-
ter omnes inimicos meos Hinc est quod ec-
clesiastes gaudere in iuuentutibus in adolescentia
tua ammonet dicens letare iuuenis
in adolescentia tua · ac si diceret fortis
quisque gaudeat in renouatione sua id est
letitiam suam non in uite ueteris volup-
tate sed in conuersationis noue uirtute con
stituat Omnia uero ad hoc nouitatis
robur non meritis nostris sed redemptoris
interueniente renouamur Quod hoc fla-
gellato homine deprecante mitto ange-
lus dicit Restituatur ad dies adolescentie
sue Et quia dominus redemptor noster patrem
pro nobis interpellat nos quoque uite presentis
tantummodo corpe [illegible] ad statum orationis atten-
dimus · apte de hoc homine redempto
subiungitur · deprecabitur dominum · et placabilis
ei erit · prius enim postulare angelum · et
postmodum hominem dicit · quia nisi ante ipse
dominus per incarnationem suam interpellans
premonstraret unam manum peteret · in quantum
se in sua insensibilitas ad postulanda
ea que eterna sunt excitaret · sed incar-
nationis eius precessit ordo · ut corporis
nostri euigilatio subsequatur · quia nos post
temptationes sepe post immensas a-
maritudines menti nostre occulto gau
dio lux ueritatis erumpit · bene de hoc
temptato homine et deprecante subiun
gitur · Et uidebit faciem eius in iu-
bilo

Superius dictum est quod inde tacendo
afficit Nunc uero dicitur quomodo deum
in notescit exhilarat · aliter enim quisque
compungitur cum interna intuens malorum
suorum pauore terretur · aliter uero compungitur
cum gaudia superna conspiciens · spe quadam et
securitate roboratur · Illa compunctio affi-
cientes ac tristes uel non letas lacrimas
mouet · Iubilum namque dicitur quando ineffa-
bile gaudium mente concipitur quod nec absco-
ndi possit · nec sermonibus aperiri Et tamen
quibusdam proditur motibus quamuis nullis exprimatur
uerbis · Unde dauid propheta in tuens
electorum animas tantum gaudium mente con-
cipere quantum sermone non ualebat aperire
ait · Beatus populus qui scit iubilationem non
ait qui loquitur · sed qui scit · quia scire quidem
iubilationem intellectu potest dictu exprimi non
potest · Sentitur per illud quippe quod uel-
lere sensum est Et tamen uix ad hoc contemplandum
sufficiat conscientia sentientis quo ad hoc ex
primendum sufficiet lingua dicentis Electorum
uero cordibus nostris lux se ueritatis in-
sinuans modo districtam iusticiam ostendendo
dendo conturbat modo interna gaudia aperien
do letificat · Post temptationem amari-
tudines post tribulationem luctus apte
subiungitur · Videbit faciem eius in iubi
lo

Venit enim nostre de consideratione cer-
titudo sic prius igne tribulationis
in mittitur ut omnis uitiorum erugo con
crementur Et tunc mundatis oculis cor-
dis illa letitia patrie celestis aperitur
ut prius purgemus lugendo quod fecimus
et postmodum manifestius contemplemur
gaudium quod querimus prius a mentis acie
excurrente tristicia interposita malorum
caligo detergitur · et tunc resplendente
raptim coruscatione incircumscripti luminis
illustratur quo ut cunque conspecto in

gaudio cuiusdam securitatis absorbetur
et quasi post defectum vite presentis velut
se rapta. aliquo modo in quadam novitate
recreatur ibi mens ex immenso fonte
infusione superni roris aspergitur. ibi
non esse sufficere ad id quod rapta est contem-
platur et veritatem sentiendo videt cui
veritati tanto magis se longe existimat
quanto magis appropinquat. quia nisi il-
lam utcumque conspiceret. nequaquam eam conspi-
cere non posse sentiret. conatus ergo ani-
mi in illo intenditur in mensitatis eius co-
ruscante circumstantia reverberatur. ipsa quippe
cuncta implens cuncta circumstat. et
idcirco mens nostra nequaquam se ad comprehenden-
dam incircumscriptam circumstantiam dilatat
quia eam inopia sue circumscriptionis an-
gustat. Unde ad semetipsam cito re-
labitur. et prospectis quasi quibusdam
veritatis vestigiis ad sua yma revocatur
Hec ipsa tamen per contemplationem facta
non solida et permanens visio. sed ut
ita dixerim quedam visionis imitatio
dei facies dicitur. quia enim per faciem quemlibet
agnoscimus non immerito cognicionem dei fa-
ciem eius vocamus. Unde Jacob postquam
cum angelo luctatus est ait. Vidi dominum
facie ad faciem. ac si diceret cognovi
dominum. quia me cognoscere ipse dignatus
est. Quam cognitionem plenissime sanctus pa-
ulus in fine testatur dicens. Tunc
cognoscam sicut et ego cognitus sum. Sua
ergo post laborum certamina. post tem-
ptationum fluctus. Sepe in excessus
animam suspenditur. ut cognitionem divine pre-
sencie contempletur quam tamen presencia. et sen-
tire possit. et explere non possit. Rec-
te post tot labores de hoc temptato
homine dicitur. videbit faciem eius in iubilo

ma vos
Unusquisque quanto amplius celestia
contemplatur tanto magis etiam opera sua
corrigitur. Unde post gratiam contempla-
tionis iusticiam subdidit operis dicens
Et reddet homini iusticiam suam. Iusticia
nostra dicitur non quod ex nobis nostra est. sed quia
divina largitate fit nostra. sicut in dominica
oratione dicimus panem nostrum cottidianum
da nobis hodie. Ecce et nostrum dicimus
et tamen ut detur nobis oramus. Noster
quippe fit cum accipitur qui tamen dei est
quia ab illo datur. Et dei ergo est ex
munere. et noster fit veraciter ex acceptione
Ita ergo hic homini suam iusticiam dominus
reddidit. non quam ex semetipso habuit. sed quam
conditus ut haberet accepit. et in qua lap-
sus perseverare noluit. Illam ergo iusti-
ciam reddidit deus homini ad quam condi-
tus fuit ut inherere deo libeat ut in-
vitante eius sententiam pertimescat. ut
serpentis callidi blandis iam promissio-
nibus non credat quod ei in paradiso e-
git. hoc cottidie antiquus hostis agere
non desistit. Verba quippe dei de cor-
dibus hominum molitur evellere atque
in eis ficta promissionis sue blandimenta
radicare cottidie id quod deus minatur
levigat et ad hoc credendum quod falso pro-
mittit invitat. falso enim pollicetur
temporalia ut mentibus hominum ea sup-
plicia levigat que deus minatur eterna
Nam cum presentis vite gloriam spondet
Quid aliud dicit quam gustate et eri-
tis sicut dii ac si aperte dicat. corpora-
lem concupiscentiam tangite. et in
hoc mundo sublimes apparete. Et
cum timorem divine sententie a mente to-
natur quid aliud loquitur quam id quod primis
hominibus dixit. cur precepit vobis deus
ut non comederetis de omni ligno pa

dixi. Sed quia divino munere redemptus
homo iustitiam recepit quam dudum conditus
amisit robustior est sed tamen quam blandimen-
ta callide persuasionis exercet quia
experimento didicit quantum obediens esse
debeat precepto. Et qui tunc culpa duc-
tus ad penam nunc pena sua restringitur a
culpa ut tanto magis delinquere metuat
quanto cogente supplicio et ipso iam quod prius
peccavit accusat. Unde et sequitur Re-
spiciet homines et dicet peccavi. Sed
peccatorem se cognosceret si iustitiam non
haberet. Nemo quippe tortitudinem suam nisi
tantum rectus esse ceperit deprehendit. Nam qui
omnino perversus est nec hoc potest videre quod est
quia vero peccatorem se esse intelligit
iam ex parte aliqua esse iustus inchoavit.
atque id quod non iustus fecerat eo quod iustus
est accusat. Qua accusatione sua deo in-
herere inchoat dum rectum contra se iudicium
proferens hoc in se quod ille sentit displicere con-
tempnat. Recepta ergo iustitia sua di-
cat homo iste. Peccavi

Et no [illegible]

tandiu quod propter mittitur respiciet
homines et tunc demum subiungitur et
dicet Peccavi. Ideo enim non nulli pec-
care se nesciunt quia homines non attendunt.
Nam si considerarent homines certe cognosce-
rent quantum peccando infra homines ce-
cidissent. Et quamvis scriptura sacra ali-
quando homines ponere soleat humana sapi-
entes sicut ait apostolus Cum enim sit inter
vos zelus et contentio nonne carnales
estis. Et paulo post subdidit dicens
nonne homines estis non [illegible] tamen
homines dicit eos quos a bestiis ratione
distinguit et quos non cecos bestiali
passionum motu demonstrat quibus per
prophetam dominus dicit Vos autem greges
pascue mee homines estis. Quia illos
nimirum dominus pascit quos voluptas car-
nis iumentorum more non afficit. At contra
hii qui carnali affectioni succumbunt non
iam homines sed iumenta nominantur. Sic
de quibusdam in peccato suo morientibus per
prophetam dicitur Computruerunt iumenta in
stercore suo. Iumenta quippe in stercore
suo computrescere est carnales homines in
fetore luxurie vitam finire. Non enim esse
homines sed iumenta declarantur de quibus
per prophetam dicitur Unusquisque ad uxo-
rem proximi sui hinniebat. Et de quibus
propheta alias dicit Carnes asinorum car-
nes eorum et fluxus equorum fluxus eorum.
Unde et per david dicitur Homo cum in
honore esset non intellexit comparatus est
iumentis insipientibus et similis factus
est illis. Cum vero [illegible] homines qui iu-
stitie ratione suffulti sunt et irrationabilia
iumenta nominentur hii qui carnali
delectationi deserviunt recte de hoc peni-
tente dicitur Respiciet homines et dicet
Peccavi. Ac si dicatur sanctorum virorum
exempla conspicit atque eorum comparatione
se pensans iniquum se esse deprehendit
Qui enim plenissime intelligere appetit qualis
est tales nimirum debet conspicere qualis
non est ut ex bonorum forma metiatur quan-
to ipse deserto bono deformis est. Ex
hiis quippe quibus plenissime bona ad-
sunt perpendit recte quod sibi minus sunt
atque in illorum pulcritudine conspicit
feditatem suam quam in seipso et potest
perpeti et sentire non potest. Lucem nam-
que debet conspicere qui [illegible] de tene-
bris iudicare ut nulla videat quas qui
de tenebris estimet per quas videre prohibetur
peccator namque incognita vita iustorum
semetipsum conspicit et peccatorem se
nullatenus comprehendit. Videre enim se non
potest quia fulgorem lucis nescius cum se

metipsum conspicit · quid aliud quam tenebras
attendit · Iustorum ergo debemus vitam con-
spicere · ut subtilius deprehendamus nostram · Illorum
videlicet species quasi quedam forma nobis
imitanda · in via lectio est vita bonorum
Unde et non inmerito iusti in sacro
eloquio libri nominantur · sicut scriptum
est libri aperti sunt · et alius liber apertus
est qui est vite et iudicati sunt mortui ·
ex hiis que scripta erant in libris · liber
namque vite est · ipsa visio advenientis
iudicis · In quo quia scriptum est omne
mandatum · quisquis eum viderit · mox
iste conscientia · quicquid non fecit intelligit · li-
bri etiam aperti referuntur · quia iustorum tunc
vita conspicitur · in quibus mandata ce-
lestia opere impressa cernuntur · Et iu-
dicati sunt mortui · ex hiis que scripta
erant in libris · quia in ostensa vita
iustorum · qui in comparatione librorum leguntur
· bonum quod agere ipsi noluerunt · atque ex eorum
qui fecerunt comparatione dampnantur · Ne
ergo unusquisque tunc videns eos quod non
fecit defleat · nunc in eis quod imitetur
attendat · Nec quid faciunt electi non cessat
melius namque vitam considerant · et
deviores visus comparationem mutant · Unde
sponsi voce sancte ecclesie in canticis canti-
corum dicitur · Duo ubera tua sunt sicut du-
o hinnuli capree gemelli qui pascuntur
in liliis donec aspiret dies et incli-
nentur umbre · Que enim sunt duo ubera
nisi ex iudea ac gentilitate venientes
utrique populi qui in sancte ecclesie corpore per
intentionem sapientie archano est cordis
infusus ex quo populo hii qui electi sunt
id circo capree hinnulis comparantur
quia per humilitatem quidem pro nos se ac
peccatores intelligunt · sed eis per ca-
ritatem currentibus · si qua obstacula
impedimento temporalitatis obviant · que
transeuntur · et datis contemplationis saltibus
ad signa conscendunt · que ut hic agunt precedentium
tam sanctorum exempla aspiciunt · Unde
et in liliis pascere referuntur · Quid enim
per lilia nisi illorum vita declaratur · que
veraciter dicit · Christi bonus odor sumus
deo · electi ergo ut assequi summa prevaleant
conspecta odorifera · et candida
iustorum vita satiantur · Iam quidem videre
dominum sitiunt · iam de eius contemplatione satiari
caritatis estibus inardescunt · in hac
vita positi nec dum valent · precedentium
interim patrum exempla pascuntur · Unde
et apte illic tempus de ipso liliorum pas-
tu definitur dum dicitur · donec aspiret
dies et inclinentur umbre · Ea dum
quippe refici iustorum exemplis indige-
mus donec presentis mortalitatis um-
bras eterno die aspirante transeamus
Cum enim huius temporalitatis umbra tran-
sacta hac mortalitate fuit inclinata ·
quia ipsius diei interni lumine terminus ·
nequaquam iam appetimus · ut ad amorem
eius per aliorum exempla flagremus
Nunc autem quia nec dum eum intueri
possumus · summopere necesse est ut eorum qui
illum perfecte secuti sunt conspectis actio-
nibus incitemur · Intueamur ergo quam
pulcra est agilitas sequentium · et videamus
quam turpis sit clitudo pigrorum · Statim
namque ut bene agentium gesta respicimus
nos metipsos consideratione intima ulcis-
centes iudicamus · Mox verecundia in-
tem genuit · mox iste sentiens reca-
tus addidit · et vehementer quod etiam dis-
plicet quod ad hunc fortasse turpiter li-
bet · Unde bene per ezechielem dicitur · fili ho-
minis ostende domui israel templum

ut confundantur ab iniquitatibus suis et
metiantur fabricam ut erubescant ex
omnibus que fecerunt. templum quippe dei
filiis israel ad confusionem ostenditur. quo unius-
cuiusque anima que in spirando deo inherat
quanta sanctitate fulgeat ad confusionem suam pec-
catoribus demonstratur. ut nulla bona
que negligunt videant. et in semetipsis
mala que operantur erubescant. Metiri ita-
que est fabricam pensare subtiliter iustorum vi-
tam. Sed dum metimur fabricam necesse est
ut ex operibus que fecimus erubescamus. quia
bonorum vitam quanto subtilius pensando di-
stinguimus tanto in nobis omnia iniqua ges-
ta reprobamus. Hinc autem propheta dei ut os-
tendat templum animam et iustorum recti-
tudinem peccator considerare dissimulat.
saltem hanc ex voce predicantis ag-
noscat. templum quippe peccatoribus osten-
dere est sponte sua considerare nolentibus
rectorum opera narrare. Cum itaque se
ex proximorum perduci ad summa desiderat.
semper necesse est ut meliorum profectibus
intendant. quibus tanto districtius in se
culpas iudicent. quanto in aliis aliunde
quod admirentur vident.

Sed quid ista de peccantibus
dicimus. cum apud quosque operatores
iusticie tanta pulchri dispensatione vi-
deamus. alius namque donum scientie ac-
cepit. et tamen ad virtutem mire absti-
nentie non pertingit. Alius magna
abstinentie virtute attingitur. nec tamen
in scientie contemplatione dilatatur. alius
per prophetie spiritum valet omnia ventura pro-
spicere. sed tamen per curationis gratiam non va-
lentis molestie mala. alius per curationis
gratiam mala potentis molestie sublevat.
sed tamen quia prophetie spiritum non habet
quid sequatur ignorat. Alius indigenti-

bus multa iam propria largiri potest. sed
tamen in iuste agentibus obviare liber
non potest. Alius in iuste agentibus audac-
ter pro deo obviat. sed tamen indigentibus
audacter pro deo obviat. sed tamen indigentibus
que habet tribuere omnia recusat. alius iam
et otiosos se sermone restringens. lingue
lasciviam superat. sed tamen adhuc resur-
gentis ire stimulos perfecte non calcat.
alius insurgentem iram iam perfecte do-
mat. sed tamen adhuc linguam in leticia re-
laxat. Quid est hoc quod iste eo bono indiget
quo alius pollet. et ille tamen multis pol-
leat habundet aliis bonum ad hoc conside-
rat quod sibi deesse suspirat nisi quod mira
nobis sancte dispensatione agitur. ut per
hoc quod alter habet et iste non habet unus alii
melius ostenditur. quatinus tanto ardencius
ad humilitatem quisque proficiat. quanto
ex bonis que non habet inferiorem se humilibus
pensat. sicque fit ut dum ille in isto at-
que hic in illo respicit quod admiretur districta
bona. et ab altitudine elationis reprimant.
et ad studium profectus attendat.
Magna namque sollicitudine ad virtu-
tem meliores attingimus. quo ad virtu-
tes in aliis cernimus quod non habemus.
Unde Ezechiel propheta cum volancia alia
descripsisset. adiunxit. Et audivi vo-
cem post me commotionis magne. benedicta
gloria domini de loco suo. et vocem alarum
alium percucientium alteram ad alteram.
aliud namque alas animalium nisi virtutes
debemus sentire sanctorum qui dum terrena
despiciunt ad celestia volando sublevantur.
Unde etiam recte per Ysaiam dicitur.
qui confidunt in domino mutabunt for-
titudinem assumment pennas. ut
aquile volancia itaque animalia alas suas
pro se vicissim feriunt. quia sanctorum merces

in eo quod superna appetimus · consideremus
in nobis altius virtutibus excitantur ·
Illa enim sua me percutit · quod exemplo ·
sanctitatis sue me ad melius attendit
Et ala mea vicinum alterius ferio si aliquando
alteri opus boni quod imitetur ostendo · sed
quia sanctorum vitam significari asserimus
alibus diximus · libet in ipso volatu ·
animalium oculos mentis attollere · et quanta
vicissim alarum percussione se contingant
subtili consideratione pensare Paulus
namque cum ceterorum sanctorum sollicitudinem
in predicatione robustius laborando trans-
cenderet · ut ab elatione se premeret et cunc-
tos suas in humilitatis gremio mitteret
· vinde elatis sue antique non in memoria
apostolorum omnium in notitiam contemplatus
ait · Ego enim sum minimus apostolorum · qui
non sum dignus vocari apostolus · quia per-
secutus sum ecclesiam dei Et tamen eorun-
dem omnium apostolorum primus qui acceptum prin-
cipatum oblitus ac si minus ipse ali-
quid sapet in paulo sapientiam miratur · di-
cens sicut et karissimus frater noster paulus
secundum datam sibi sapientiam scripsit nobis
sicut in omnibus epistolis loquens in eis-
dem in quibus sunt quedam difficilia in-
tellectu Ecce paulus in apostolis miratur
in notitiam · ecce apostolorum princeps miratur
in paulo sapientiam · quid est hoc nisi quod san-
ctorum dum animum consideratione vicissim
sibi alas perferunt volantia animalia a-
larum percussione se tangunt · ut eo ad
evolatum se altius excitent · quo humi-
lius alter in altero · quod admiretur videt
Hinc itaque colligendum est quanta debemus
sollicitudine meliorum vitam conspicere
nos qui in infimis iacemus si et hii qui
iam tanta sanctitate sublimes sunt ut
per humilitatis gressum ad maiora pro-
ficiant · ad hunc querimus in aliis quod
imitantes admirentur · sed hoc re-
probi nesciunt · quod mentis oculos semper
in infimis premunt Alii et si quando in mina
dum veniunt non ad meliorum vestigia · sed
ad intuenda semper deteriorum exempla
vertuntur · nec eorum vitam considerant
quibus se humiliando postponant · sed quibus
superbiendo se preferant · Deteriores
namque respiciunt quibus meliores se
esse glorientur Et idcirco conspicere ad meli-
ora non possunt · quia hoc sibi sufficere
estimant quod pessimos antecedunt Et in
feri viam pergunt · et meterga re-
spiciunt · per spem quidem quia ante se pedem
ponunt · sed per consideratione pravorum
hominum post se oculos tendunt · ut a
iudici appetunt · sed ad inveniendos se
tortam regulam sumunt · Si enim semet-
ipsos quales sunt cognoscere appetunt
non deteriorum conspiciunt · sed meliorum ex-
empla debuerunt Idcirco ergo pecca-
tores se esse non intelligunt · quia homines
non attendunt Nam si homines atten-
derent quantum peccando distarent · a bo-
nis hominibus invenirent · de hoc peccatore
penitente qui idcirco bonorum exem-
pla considerat · ut sibimetipsi quantum
a bono recessit innotescat · bene dicitur
respiciet homines et dicet · Peccavi
Et vere deliqui et ut eram dignus
non recepi

Peccatores se plerumque confitentur eos
qui se peccatores non credunt
Nam sepe contingit ut passim se ho-
mines iniquos esse fateantur · Sed cum
peccata sua veraciter aliis arguentibus
audiunt defendunt · sed summope atque in-
nocentes iudicari conantur · Unusquisque
igitur cum talis et se deliquisse dicit · vere

non dicit quippe qui peccatorem se non
ex cordis intimo. sed verbotenus asserit.
Quia enim scriptum est iustus in principio ac
cusator est sui. iste de confessione peccati or
nari voluit non humiliari. Per accusacio
nem humilis apparere videri non esse.
Nam si confitendo peccatum esse humil'
veraciter appeteret. de retractacione peccati
argumentis se alios non impugnaret.
Itaque iustus vitam suam iudicans per exem
pla meliorum ex cordis intimo cognoscit
se esse quod dicit. dicit enim peccavi. et vere
deliqui. atque decoris ipse quod tolerat flagello sub
iugit. Et ut eciam dignus non recepi.
Unusquisque enim in flagello positus mag
ad hec peccata sua considerat si vel
tanto vel amplius se cussum quam mere
batur conspiciat. Iste ait quia quanto maiorum
exempla considerat. tanto districtiori
examinacione se pensat. immo se percussum
quam merebatur agnoscit. quia in illorum iusti
cia conspicit quam gravis sibi culpa fuit
quam erravit. Et ideo hic quod patitur distric
tum non sentit. quia districte novit pen
sare quod fecit. Valde autem difficile est
ut peccatorem se quisque fateatur cum nil
pro peccato suo patitur. sentiri videlicet mi
quos nos dicimus cum contradiccionem nullam
de iniquitate sentimus. Nam peccatores
nos quidem in tranquillitate loquitur loquimur
sed cum de peccatis nostris flagello inter
veniente corripimur murmuramus.
Pena ergo interrogat si veraciter
cognoscimus culpam. vir itaque iustus.
quia culpam suam districte considerat eciam in
flagello positus dicat. Et ut eram dignus
non recepi. Sequitur liberavit enim animam
suam ne pergeret in interitum

(P)ma premente

(D)ivina gracia in operacione bona mentem
liberum arbitrium sequitur nosmetipsi

liberare dicimus quia liberanti nos domino con
sentimus. Unde paulus cum diceret. plus
illis omnibus laboravi. ne laborem sibi
tribuisse videretur. illico adiunxit. Non autem
ego sed gracia dei mecum. quia enim preveniente
dei graciam. eciam ipse per liberum arbitrium
fidat sub secuta apte sibi iunxit mecum.
ut et divino munimine non esse ingratus
et tamen meritis liberi arbitrii non remanet
extraneus. De hoc autem qui liberatori
suo semetipsum cognoscendo consentit recte
dicitur libavit animam suam ne pergeret in
interitum. Sequitur. Sed vivens lucem
videret lucem scilicet veritatis quam corde mor
tuus videre non posset. vel certe. quia
dominus dixit ego sum lux mundi. Vide
bunt lucem eciam mortui. quos omnes
iniusti cum venire ad iudicium humanita
tis forma conspexerint. Sed vivens tunc
lucem respicit qui liberis oculis cordis in
forma eciam divinitatis attendit. Seqi
hec omnia operatur deus tribus vicibus
per singulos. De hoc temptacio fla
gellatio quae homine dictum superius fiat
abhominabilis ei fit in vita sua pa
nis. et appropinquavit corrupcioni anima eius
et vita illius mortiferis. Insurgit non sub
necionem esse. Deprecabitur dominum et placa
bilis ei erit et videbit faciem eius in
iubilo. Et liberavit animam suam ne per
geret in interitum. sed vivens lucem
videret. In hiis itaque tam collectis qua
ternatis sentenciis. et supra merore a
maritudinis. et infra subiecta sunt
leticia securitatis. more quia post hec di
omnia operatur deus tribus vicibus
per singulos ac si diceret

(Q)uod semel deus
dixit. hic tribus vicibus per singu
los agitur. Sed sollerter intuendum
est quod iste tres vices sunt. quibus u
nusquisque homo amoietate afficitur

meroris et post merorem pximus ad
securitatem leticie renouatur sed ei su-
pius sicut iam dixi narrauat quia
grauis prius meror afficit et magna
postmodum leticia attollit. Igitur si
vigilanter intendimus has tres vices
meroris et leticie. terminus cuiusque cle-
ris estis alternari modis in uenimus
in conuersione. temptacione morte. Inspa
quippe quam diximus conuersacionis vite pri-
mus meror est cum sua vniusquisque peccata
considerans curas secularium vult con-
pedes irrumpere. et viam dei per spacium
securite conuersacionis ambulare. desideriorum
temporalium graue honus abicere et leue
iugum domini libera seruitute portare. Co-
gitanti ei ista occurrit illa familiaris
sue carnis delectacio. que in ueterata
diucius quanto ei diu persistit. tanto
arcius astringit atque ab se tardius ab
ire permittit. Et quis ibi meror quam
anxietas cordis. quando spiritus hinc uo-
cat. hinc caro reuocat. hinc amor
noue conuersacionis inuitat. hinc consuetudo ue-
tuste peruersitatis inpugnat. hinc
desiderio ad spiritale patriam flagrat.
et hinc in semetipso carnale concupiscen-
ciam tolerat que cum aliquo modo eciam in
uitum delectat. Recte ergo de hoc a
marescencia homine dici potest. abhomina-
bilis ei fit in vita sua panis. et appro-
quauit corrupcioni anima eius. et vita
illius mortiferis. Sed quia diuina gra-
cia nos istis difficultatibus affici non
permittit. ruptis peccatorum morum vin-
culis tocius nos ad libertatem noue
conuersacionis consolando perducit. et pre-
cedentem tristiciam subsequens leticia
refouet. ita ut conuersus vniuscuiusque aliquo
eo magis ad uotum suum perueniendo
gaudeat quo magis se pro illo me-

ruerit laborando doluisse. fit tandem
in mensa leticia. quia ei quem desiderat
iam per spem securitatis appropinquat.
Ut recte de hoc dici debeat. Deprecabi-
bitur dominum et placabilis ei erit. et uide-
bit faciem eius in iubilo. uel certe li-
berauit animam suam ne pergeret in interitum
sed uiuens lucem videret. Hac necessitate
quisque iam se cum esse se credat. et quem pug-
na moris superare non valuit. ne ipa
postmodum securitas sternat dispensa-
te deo. permittitur. ut post conuersionem suam
stimulis temptacionum fatigetur. Iam
quidem per conuersionem rubrum mare tran-
situm est. sed adhuc in heremo vite
presentis ante faciem hostes occurrunt
iam peccata preterita velut extinctos e-
giptios post terga relinquimus sed ad-
huc nocencia vicia quasi alii testes
obuiant. ut ad terram repromissionibus
pergentibus iter intercludant. Iam pre-
teritos culpe velut inquietos aduersarii
sola diuina virtute prostrati sunt. sed
temptacionum stimuli. quasi hostes ad-
contra faciem veniunt. qui et cum mo-
labore superentur. Commisso modo securi-
tatem parit. Quam negligencie so-
let esse securitas. quia negligencia generat
ne ergo securitas negligenciam generet
scriptum est. fili accedens ad seruitutem
dei sta in iusticia et timore et prepara
animam tuam ad temptacionem. Non enim
venit ad requiem. sed ad temptacionem
quia hostis noster adhuc in hac vi-
ta nos positos quanto magis nos sibi
rebellare conspicit tanto amplius
expugnare contendit. eos enim pulsa-
re negligit. quos quieto iure possi-
dere se sentit. contra nos vero eo uehemen-
cius incitatur quo ex corde nostro
quasi ex iure proprie habitacionis expellitur

hoc enim in se ipso dominus sub quadam di-
spensatione figuravit qui dyabolo non
nisi post baptisma se temptare permisit
ut signum quoddam future conversationis innu-
eret quod membra eius postquam ad deum pro-
ficerent tunc acriores temptationum insi-
dias tolerarent. Post primam quoque vite
meroris atque letitie quam conversus quisque pro
studio conversionis agnoscit. hec secula sub-
oritur quia ne securitatis negligentia
dissolvatur impulsu temptationis affi-
citur. Et quod quisquis in ipso conversionis
initio magna plerumque excipit dulce-
dine consolationis sed durioris laboris post-
modum probationis excipitur.

Tres quippe modi sunt conversorum
inchoatio medietas atque perfectio
In inchoatione autem inveniunt blandimenta
dulcedinis. In medio quoque tempore
certamina temptationis. ad extremum
vero perfectione plenitudinis. Prius ergo
illos dulcia suscipiunt suscipiunt quam conso-
lentur. Post modum amara que exerceant
et tunc demum suavia atque sublimia que
confirment. Nam et sponsus sponsam suam coniugii
qui prius dulcibus blandimentis fovet
quam tamen iam coniunctam asperis increpationi-
bus possidet. Unde et plebs israhelitica
cum sponsante deo ad sacramenta mentis in-
prias ex egipto vocaretur. quam arrare
vite prius accepit blandimenta signorum.
coniuncta autem probationis exercetur in heremo
probata vero in promissionis terra virtutis
plenitudine confirmatur. Animum quem in ini-
tiatis degustavit quod apparet post-
modum temptata in labore est si custo-
dire noverat quod gustasset. ad extremum
quoque plenius accipere meruit quod la-
boribus probata custodivit. Ita ergo
vitam conversorum unusquisque conversi et
inchoatio blanda permulcet et aspera

medietas probat. et plena post per-
fectio roborat. Nam sepe conversi quisque in
ipso adhuc aditu inchoationis sue vel
tranquillitatem pacatissimam carnis ut
dona prophetie vel predicamenta doctrine. vel
signorum miracula. ubi gratiam curationis
accipiunt. Post hec autem duris tempta-
tionum probationibus fatigantur. a quibus
temptationibus adhuc cum mapent? val-
de liberos esse se crediderunt. Quod divine
gratie dispensatione agitur ne in inchoa-
tione sua temptationum asperitate tan-
gantur. quia et si corum initia amaritu-
do temptationis exciperit tam facile ad
ea que reliquerant redeunt quam nec
longius discesserunt. Nam contemptis
prius vitiis que iuxta positis replicantur
Unde et scriptum est. Cum emisisset pha-
rao populum non eos duxit deus per viam
terre philistim que vicina est reputans ne
forte peniteret eum si vidisset adversum
se bella consurgere et reverteretur in egiptum.
Ex egipto itaque exeuntibus cuncto be-
lla subtrahuntur. quod derelinquentibus se-
culum quedam prius tranquillitas osten-
ditur ne in ipsa sua teneritudine atque
inchoatione turbati. ad hoc citi redeant
quod evaserunt. Prius ergo conversi suavita-
tem securitatis sentiunt. prius pacis
quiete nutriuntur. post cognitam non dul-
cedinem tanto iam tolerabilius tem-
ptationum certamina sustinent quanto
altius in deo cognovere quod ament. Unde
et petrus in monte prius ducitur clari-
tatem transfigurationis contemplatu-
rus. et tunc demum temptatum ancilla
interrogante permittitur ut per temptationem
factus sibi ex infirmitate conscius. ad
illud flendo et amando recurreret quod
vidisset. Et tunc cum timoris unda in
peccati pelagus raperet esse poris

dulcedinis anchora que retineret
Sepe aut tam diutina sunt tempta
cionu certamina q longe inchoacio
ni fuerant blandimenta Sepe nec
maius datur inchoacione dulcedinis
minus aut in labore temptacionis sepe
minus in inchoacione dulcedinis maius
in labore probacionis nō nunq ut labore
temptacionis dispar sequit pfcio fir
tatis quia in pta summa certaminis re
muneratur quisq plenitudine pfcionis
plerumq aut in eo quisq labit quersus
q dum quibusdam donis gre dulcedine
inchoacionis excipitur cofirmacione acce
pisse se perfcionis arbitratur Et ple
nitudine cofirmacionis estimat q adhuc
blandimenta esse inchoacionis ignorat
Vn fit ut dum subita temptacionis pro
cella tangitur despectum se deo et per
ditum suspicetur Qui si in inchoacione
se nō passim crederet cofirmatum adhuc
in prosperis pocius mentem aduersa
preparet. et maius evenientibus pa
ratum tam firmus resisteret quam ea
ecia sagacius pvidisset Alius quod
tranquillus si previderet tolat cor
tame omnino certamina ecia si pre
videat non declinat qz cessus inter eti
mus nequaquam peragitur sine puluere
temptacionis Plerumq aut cuiusque quasi
talibus temptacionum stimulis agita
tur. qualibz ante quersacionis gram in
quam pulsari se esse reminiscitur Non
quia hic eadem radix temptacionis deerat
. sed quia non apparebat . humanus
quippe animus multis occupacionibus
occupatus sepe sibi metipsi aliquo-
modo manet incognitus ut eo
q tolat nesciat . quia dum p multa
spargitur ab intima sui cognicione re
monetur Si aut deo vacare appetit
et ramos multimode cogitacionis
abscidat tunc libere conspicit q de in ti
ma radice carnis prodeat . Carduus
namq si vastatur in via ut manantium
pedibus teritur . atq ipso usu transe
untium eius supficies ne appareat con
sumitur . Sed quamuis sintinantes spine
non appareant . subter tamen radix oc
culta perdurat . Si aut transeuntium
pedes terere et calcari cessaverint . mox
in superficiem surgendo pgreditur .
et per spinam prodit in publicum q
q in radice latebat occultum . Ita et
in corde secularium . sepe occulta quedam
temptacionum radix non facile ap-
paret exsurgere . quia velut in via
accionum sita transeuntium terit pede co
gitacionum et per in mias curas qui
multis it manantibus pmitur ne videatur
Si aut per quietis gram a via
cordis curarum turba removetur Ut
nulla accioni insolencia cteratur nullo
cogitacionum tumultu pmatur tunc q
occultum latebat agnoscitur tunc de ra
dice viciorum pungit libere spina temp
tacionum Contra q bene eveniens manu
agitur ut in quantum potest si non tegatur
occulta sed radicitus evellatur Ut dom
fiat vineam eius que quasi cam . Ita hic spi
na conturbat ut sepe pcussione subi
ta pene superari se senciat . eius q
vulneris medullitus inflictum exorta
bilis pertimescat . Plerumq nō ipsi
temptacionum stimuli dum in usum ve
niunt dilatantur Et non quidem acri
ores . sed longiores existunt . Ani
mus aut dolent . sed magis in firi
tur . q dum metu diu adherent . tan
to fiunt minus pavendi . quanto mag

adsueti. inter hec ergo deprehensa mens
huc illucque distenditur et multiplicibus
temptacionum estibus dissipatur. et sepe hinc
inde pulsata cum temptanti uicio obuiet
uel quod primum impugnet ignorat. Unde
plerumque euenit. ut dum minus insur-
gencia uicia cruciant dum repugnantes
animos iam iamque quasi in lapsum despera-
tionis inclinant. quibus quisque hanc
ipsam sublimitatis uiam quam sibi ad
remedium elegit conpauescat. et qui in
summum eductus titubet qui in imo so-
lidus stabat. Ita uero circumstrepentibus
temptacionum motibus angustatur ut
recte deco dici debeat. ab homini abil
ei sit in uita sua panis et anime illius
cibus ante desiderabilis. Vel certe
appropinquauit corrupcioni anima eius et
uita illius mortiferis. Sed quia mise-
ricors deus probari nos permittit. tempta
cionibus non reprobari. sicut scriptum est
fidelis autem deus qui non patitur nos
temptari super quam potestis. sed faciet cum
temptatione eciam prouentum ut possitis sus-
tinere. citius consolacionis opus occurrit et
surgentes temptacionum stimulos mitigat
impugnantes quoque se cogitacionum motus
interna pace tranquillat. moxque anima
in mensa de spe celesti leticiam percipit
dum deuictum malum respicit quod tolerauit.
ut iure de hac temptatione liberato per hominem
dici debeat. Videbit faciem eius in
iubilo et liberauit animam suam ne per-
geret in interitum. sed uiuens lucem uideret.
hiis itaque duabus uiabus et conpunctionis et
probacionis per merorem leticia quoque trans-
actis. super est tercia. ut et merorem
adhuc sustineat. et gaudia consequatur.
post conpunctionis namque certamina. post
probacionis erumpnam. restat ad huc

dura temptacio. quia uenire non potest
ad perfecta gaudia libertatis nisi prius sol-
uit debitum humane condicionis. Cum ipse
autem quisque sibi tante sollicitus. tacitus
secum considerare non cessat. cum eius
iudex quam districtus adueniat finem quoque ter-
minum cottidie conspicit et ante se uitare
tante iusticie quas rectes uite sue
sit positurus attendit. et si uitta pia
opera que intelligere potuit deuitauit
uenturus tamen coram districte iudice il-
la magis que in semetipso non intelligit
pertimescit. Quibus ei considerare uale-
at quanta mala per momenta aplaps temporis
ipsis inconstantibus cogitacionum moti-
bus perpetramus. facile est autem opera
peruersa uitare. Sed nimis difficile est
ab illicita cogitatione cor tergere. Et
tamen scriptum est. Ve qui cogitatis in
utile. Et rursum cum in die iudicabit
dominus occulta hominum. qui eciam promisit
inter se inuicem cogitacionum accusan-
cium. aut eciam defendencium. Et rursum
labia dolosa in corde. et corde locuti
sunt mala. Et rursum at ei. in corde
iniquitates operamini in terra. humana
autem anima. semel eternitatis statum de-
serens ad fluxum. temporalitatis lapsa
hanc mutabilitatem alternancium mo-
cionum. dum cadere nolens appetit. et
dum conatur surgere cogitur in uita
tolerare. Inde quippe punita est. unde
delectata. quia inde quam sibi hic labore
certaminis interim prestita appetisset gau-
dium uoluptatis. Sepe ergo electis
eciam nolentibus in cogitatione subripitur
quod in se quid pollenter inspiciunt et ante
dei oculos quantum sit reatus attendunt.
Et tamen de hiis omnibus semper districta
iudicia pertimescant. cum tamen hec ne

hementer metuunt cum ad soluendum
humane condicionis debitum cominentis
districto iudici appropinquare se cernunt et
fit tanto timor acrior quanto et retributio
eterna vicinior. ante oculos autem cordis
nichil in ante tunc transuolat de fan-
tasmate cogitacionis quod subductis est
medio omnibus. se et illud tremendo consi-
derant tunc appropinquant. crescit pauor
extrema retribucionis iusticie et vrgen-
te solucione carnis. quanto magis distric-
tum iudicium iam iamque quod tangitur. tanto
uehemencius formidatur. Et si ea que
sciunt numquam se pretermisisse memi-
nerunt formidant tamen illa que nesciunt
quia videlicet semetipsos diiudicare
et comprehendere omnino non possunt
atque vrgente exitu subtiliori terrentur
metu. Vnde redemptor noster solucioni car-
nis appropinquans sed membrorum suorum
spem seruans factus in agonia prolixius
orare. Quid enim pro se ille in
agonia peteret qui in terris positus ce-
lestia cum potestate tribuebat. sed ap-
propinquante morte nostre mentis in se
certamen expressit qui vim quandam
terroris ac formidinis patimur cum per so-
lucionem carnis eterno iudicio appropinquamus
Neque enim tunc cuiuslibet anima in iusto tene-
tur quem pro pusillo hoc invenit quod in eternum
imitare non possit. Consideramus
quippe quod iam vite presentis nequaquam sine
culpa transire potuimus. Consideramus
eciam quia nec hoc quidem sine aliquo re-
atu nostro est quod laudabiliter gessimus. si re-
mota pietate iudicemur. Quis enim iustum
vitam presidencium premium valeat. vel
superare vel assequi Et tamen dauid dicit
Ne intres in iudicium cum seruo tuo quia
non iustificabitur in conspectu tuo omnis vi-
uens Paulo tamen dicit. Nichil michi

conscius sum. tamen sub iniquior. Sed
non in hoc iustificatus sum. Jacobus
dicit. In multis enim offendimus omnes
Johannes dicit. Si dixerimus quia peccatum
non habemus. ipsi nos seducimus et ue-
ritas in nobis non est. Quid ergo faciat
tabule si tremunt columpne. aut quo-
virgulta in mobilia stabunt. si huius
pauoris eciam turbine cedri quaciuntur.
Solucionis autem carnis appropinquante. non nun-
quam terrore cumdicto eciam iusti anima tur-
batur Cum et si quid tranquillum in
hac vita sapere potuit. mortis ar-
ticulo interueniente gemitur ut in re
dici debeat abhominabilis ei fit in
vita sua panis et anime illius cibus ante
desiderabilis uel certe propter pauoris
penam hoc quod illic subditur appropinquauit
corrupcio anima eius et vita illius mor-
tiferis Sed quia iustorum animae leuibus
quibusdam contagiis ipso sepe mortis pauore
purgantur et eterne retribucionis gaudia
iam ab ipsa carnis solucione percipiunt.
plerumque uero contemplacionis quadam retri-
bucionis interne eciam prius quam carne ex-
poliantur hilarescunt et dum conditionis
debitum soluunt noue iam mercedis le-
ticia perfruuntur. recte dicitur. Videbit fa-
ciem eius in iubilo uel certe liberauit
animam suam ne pergeret in interitum. sed
viuens lucem videret. Justi itaque
anima in iubilo faciem dei conspicit.
quia tantum deleticia interna percipit. quan-
tum capere uel assumpta in se possit
ibi igitur lucem viuens videt. quia spiri-
talem oculum in radiis interni solis in-
figit. Ibi lucem viuens videt. quia
omni iam inmutabilitatis vicissitudine
atque obumbracione calcata. veritati et
vnitatis inheret ei qui in hendo quam

cernit ad similitudinem incommutabili-
tatis assurgit atque in semetipsam facto-
ris sui invisibilem speciem dum respicit as-
sumit. Que enim ad mutabilitatem per se-
metipsam lapsa est, ad immutabilitatis
statum immutabilem videndo formatur. Hec
Eliu de afflicto hoc liberato que homine,
quem primum meroris amaritudine et post-
modum gaudia consolationis expressit apte
subiungit: Omnia hec operatur Deus tri-
bus vicibus per singulos, videlicet conversionis,
probationis et mortis. Quia per tria hec et
duris primum stimulis meroris afficitur et
magnis postmodum securitatis gaudiis
refovetur. Et quia electi cuiusque modi
isdem tribus vicibus idem vel labore
conversionis vel temptationis probationis vel
formidine solutionis atteritur atque ipsa
attritione purgata liberatur, apte
subiungitur: Ut revocet animas eorum a
corruptione et illuminet luce viventium.
Lux quippe morientium est quod corporis o-
culis cernimus, qui autem adhuc mundo vi-
vunt luce morientium tenebrescunt. Il-
luminantur autem luce viventium qui despecto
temporali lumine ad splendorem interne
claritatis tendentes ibi vivant, ubi vera
lumina sentiendo videant; ubi non ad
lumen atque aliud vita, sed ipsa lux
vita sit; ubi sic lux nos exterius circum-
scribat ut interius impleat. Sic in-
terius impleat, ut incircumscripta exterius
circumscribat. Illuminantur ergo hac luce
viventium quam tanto tunc subtilius con-
spiciunt quanto nunc ad illam purius innitunt.

agna Eliu
ac valde fortia protulit, sed hoc
unusquisque arrogans habere proprium solet, quod
dum vera et insita loquitur, subito per tumo-
rem cordis quedam inania et superba per-
miscet. Foris enim placere appetit in hoc
quod veritate sentit, et inde maior manifestit

a lumine veritatis. Inde per elationis typum
recedit ab intimo, quia dum comprobari doctus
exterius querit, intus plenitudinem qua
docebatur amittit. Unde et Eliu qui tenet
arrogantium typum, sepe iam diximus,
postquam multa sapienter et profunda digessit,
subito per easdem sententias veritatis ac insti-
tutus fastu scientie in flatus extollitur.
Cuius mox in flationis initio eius sensus
ad inania verba derivatur. Nam subditur
dicens: Attende Iob et audi me, et tace
dum ego loquor. Si autem habes quid loquaris,
responde michi; loquere, volo enim te appa-
rere iustum. Quod si non habes, audi me
et tace et docebo te sapientiam. Qualem
se apud se habuerit, hac locutione manife-
stat, qua dicit: Attende Iob et audi me
et tace dum ego loquor. Immensa enim su-
perbia est a se minore sibi reverentiam exigere
et plenitudinem imputare meliori. Quia autem
predicatores iusti dum quoslibet corri-
piunt, sepe per humilitatis gratiam ad co-
gitationem suam intima revertuntur atque
in eo ipso quod corripiunt, ne quid fortasse
fallantur, exquirunt cor rectius quod licentia
tribuunt ut si quid pro se ipsi iustius
sentiunt fateantur; hoc non nisi et ar-
rogantes imitari appetunt, paulisper-
que in verbis elationis postposita quibus eos quos
corripiunt si forte respicere potuerint iusti-
tiam querunt. Non quia ita sentiunt,
sed quia ornari per humilitatis speciem con-
cupiscunt. Metuunt enim ne superbi ac
tumidi, qui sunt, esse videantur. Unde
statim subdidit dicens: Si autem habes
quid loquaris, responde michi; volo enim
te apparere iustum. Sed hoc quia ex corde
non protulit, audire quod quesierat non
exspectavit. Nam illico subiungit:
Quod si non habes, audi me; tace et doce-
bo te sapientiam. Qui enim veraciter querunt

audire quod iustum est. Equanimiter ex-
pectant audire quod querunt. Heliu autem
quem leviter requisitionis verba non pertulit,
dici que quesierat non permisit. Sed mox
quod intrinsecus gestabat eripuit, qualem-
que se in oculis suis habebat ostendit di-
cens: Tace et docebo te sapientiam. Arroga-
tes enim viri, quod aliquando humiliter sonant,
diu in eiusdem humilitatis specie non per-
durant. Cum fortasse querunt ut audiant,
mox loquendo obviant ne doceantur, quia
superficiem vocis quam protulerant vicinus af-
fectationis intentio corrumpit, que ex
radice cordis exurget. Atque eandem
humilitatis formam pertractenus supra-
eo celerius reprobant, quia aliena est quo
illam diutius tenere non possint.
Ecce Heliu iustitiam cum requirit ut di-
cat permittit, quia doceat. Ecce quasi
requirendo quod iustum est aliquid planum
sonaverat lingua. Sed mox celare non po-
tuit hoc quod altum tumebat conscientia. Nam
repente subiunxit: Tace et docebo te
sapientiam. Omnia vero arrogantes omnes
in eo quod proferunt typo superbie in-
flantur, et velut in alto positi se doc-
torum speciem sumunt, ac si eorum verba
dignatione quadam super indignos ho-
mines celitus effundantur. Unde aptissime scrip-
tor huius historie versum interponit,
quo indicatur pronuntias quoque eliu est
hoc locutus. Quid enim per huius pronuntia-
tionis vocabulum nisi inflatio ela-
tionis ostenditur? Et quia qui de alta
superbie radice veniebant, tum quo-
dam quasi altitudine et dismatione
procedent, ita inde predicare omnes
arrogantes solent, cum quodam et fas-
tu proferunt hoc quod singulariter intellexis-
se se credunt. Et fortasse cum hu-
militatem predicant, cum per predicationis
typum exempla superbie ostendant. Unde
fit ut eorum predicatio concors sibi ma-
nere non possit, quia id quod bene recte
loquentes seminant, perverse tumentes im-
pugnant. Humilibus namque auditoribus
verba sua non compatiendo, sed magis dedig-
nando largiuntur. Longe quippe se in
alto positos estimant, et super eosdem
auditores suos quasi doctrine respectum
magis de summo dignanter inclinant. Contra
verbi mysterio ex radice veniunt hu-
militatis, ut fructum valeant ferre pi-
etatis, et quicquid salubre potuerint non
timendo sed compatiendo subministrant.
Hii quippe qui per caritatis visceribus il-
le in auditoribus suis vel auditores su-
os in se ita transformant, ac si et illi
per istos hoc quod audiunt doceant, et isti
per illos hoc quod docendo proferunt dis-
cant. Heliu ergo typum arrogantium
tenens cum pronuntiationis ostentatione in-
choans quid dicat audiamus. Sequitur:
Audite sapientes verba mea, et erudi-
ti auscultate me. Auris enim verba pro-
bat, et guttur escas gustu diiudicat,
ac si dicat: Sicut nec auris escas nec
guttur verba cognoscit, ita nec stultus
quisque summam sapientie intelligit.
Sapientes ergo atque eruditi audite
quod dico, qui potestis ea que fiunt docta
cognoscere. Videamus quod quantum timeat
qui verba sua non nisi a sapientibus au-
diri decere existimant. Vere autem
sapiens predicator dicit: Sapientibus
et insipientibus debitor sum. At contra
arrogans in predicatione sua auctores
tantummodo sapientium expectat, quod non
ideo predicat ut possit quod sensit
suplicando monstrare, sicut cum su-

prius dictum est. non illos appetit erudire. sed ostendere. Nec intuetur quod iusti qui audiunt fiant. sed ipse quod doctus tamen a doctis auditur appareat. quia uero predicatorum arrogantium uulneris amittere est. si non et aliquid de humilitatis ymagine permiscent. beatum helim postquam per tumida uerba se extulit. rursum quasi ad equalitatis concordiam condescendit dicens. Judicium eligamus nobis et inter nos uideamus quid sibi melius. Sed uerum hoc iudicium ex humili corde quesierit facile cognoscimus. si subsequentia eius uerba pensamus.. Sequitur. Quia dixisti iob iustus sum et deus subuertit iudicium meum in iudicando enim me mendacium est. et uiolenta sagitta mea. absque ullo peccato. hoc beatum iob dixisse queritur quod tamen quia minime dixit requisita patre ystorie uerba testantur. Et quia iudicium aliquesierat ex culpa quod finxit contra eius sententiam promulgat. Nam sequitur. Quis est ut est iob. Qui bibit subsannationem quasi aquam. qui graditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris impiis. Ecce iudicium querens iudicium protulit et post allegationem suam nulla beati iob expectata sententia eum dampnatione dignum ex reproborum societate iudicauit dicit enim. Quis est vir ut est iob. ut utique subaudiamus nullus. atque subiungit qui bibit subsannationem quasi aquam. aqua enim cum bibitur ita liquida sumitur ad sorbendum ut nulla sui pinguedine retardetur. Subsannationem uero ut aquam bibere est dum sine aliquo obstaculo cogitationis irridere. ut in eo quod superbit lingua liberius nulla trepidatio contradicat. Hic

autem eius sententia super beatum iob quantum a tramite ueritatis exorbitet. ex illa dominum attestatione cognoscimus qua ad dyabolum dicit. Numquid considerasti seruum meum iob quod non sit similis ei in terra. Ecce quem ueritas dicit absque comparatione iustum. eum helin asserit absque comparatione peccatorem

Ipsa arrogantium predicatorum solent ut et afflictos auditores suos magis districte corripere appareant quam blande refouere. plus enim student. ut mala obiurgando increpent. quam bona laudando confirment. Superiores quippe uideri desiderant et magis gaudent. cum cordis eorum ira leuat quam caritas exequat. Semper inuenire optant quod increpando rigide feriant. Unde scriptum est sub more similitudine contra superbie. Quia inde licet correctio rigide sit sed compati humiliter nescit. Solent enim uisi uiri predicatores predicato uisi tamen auditoribus suis uerbum corruptionis faciunt auditores suos ob iurgando corrigere solent in eorum iudiciis districta increpatione desevire. Unde scriptum est. Verba sapientum quasi stimuli sicut clavi in altum defixi. recte autem eorum uerba claui uocati sunt. quia culpas delinquentium nesciunt palpare sed pungere. An iohannis uerba claui non erant cum dicebat. progenies uiperarum quis demonstrauit uobis fugere a uentura ira. an uerba stephani claui non erant cum dicebat uos semper spiritui sancto restitistis. An pauli uerba claui non erant. cum dicebat o insensati galathe quis uos fascinauit. Et rursum eum corinthijs dicit. cum enim sit inter uos zelus et contentio nonne carnales estis

et secundum hominem ambulatis. Sed
necesse est ut caute videamus quia pre-
dicatores isti in ipsis quos corrigunt
cum ex parte alia fortasse aliquid bone
operationis inueniunt ad eadem obiurgationis
verba cum quadam dispensatione descen-
dunt. Ecce paulus corinthios docens
eos quos in culpa diuisionis aspiciens ex-
orsus est dicens gratias ago deo meo semper
pro nobis in gratia dei que data est nobis
in christo ihesu quia in omnibus diuites
facti estis in illo. Animi ergo affectu lau-
dauit quos in christo diuites in omnibus
dixit. Et ecce ad hec blandimenta mul-
tiplicat dicens In omni verbo et in omni
sciencia sicut testimonium christi in vobis
confirmatum est. Dixit ac si aperte peregis-
sent quod doctrina didicerant. Et mox in
laudis confirmatione subiungit Ita ut nichil
nobis desit in ulla gracia expectantibus
reuelationem domini nostri ihesu christi. Queso te
paule astas tot fauoribus iam quo ten-
das in summa. Et ecce paulus subdit
Obsecro autem vos fratres per nomen domini
nostri ihesu christi ut id ipsum dicatis omnes
et non sint in vobis scismata. Significatum
enim est michi de vobis fratres mei ab
hiis qui sunt cloes quia contenciones sunt inter
vos. De quibus contencionibus paulo post
subdidit dicens. Cum enim sit inter vos
zelus et contencio nonne carnales estis
et secundum hominem ambulatis. Ecce qui
laudibus adaptata correptionis verba de-
scendit. Ecce in corda audiencium quam
blanda fauoris manu viam districte
increpacionis aperuit. Prius namque super-
borum brachia studuit per blandimen-
torum vincula religare ut postmodum
potuisset vulnus superbie ferro cor-

ruptionis incidere. Erant profecto in
corinthiis et que laudari debuissent
erant et que argui. Prius itaque ~~me~~ me-
dicus sana membra que circa vulnera
erant laudando palpauit et postmodum
signum putridi vulneris feriendo transfigit.
Hec ergo in sanctis predicatoribus ad
utrumque aptum doctrine regula pondus suum
ut recta fouens mittat et praua animum
aduertens abscidat. Nonnunquam vero
etiam predicatores isti rigide fiunt.
Sed aliud est cum iusticia simulatur aliud
cum superbia inflatur. Isti enim sine cor-
rigunt interne dulcedinis gratiam non
amittunt. Nam sepe propter inquietudi-
nem refrenandam prauorum duriciam disci-
plinam rigoris assumunt. Sed intus caritatis
igne liquefiunt atque amore eorum ardent
in quos aspera correptione seuiunt. Sepe
etiam eis in intimo in secreto cordis hu-
miliant quos duris foris animaduer-
sionum stimulis quasi despiciendo castigant
plerumque autem et non despiciendo de-
spiciunt et non desperando desperant
ut tanto eius celerius a culpa pauescere
ac resilire faciant quanto iam quasi
quidam viciniis mortis foueam oste-
tant. Sepe etiam quodam docenti mo-
deramine suas culpas coram discipulis
dicunt ut illi audientes discant quo
per semetipsos de suis actibus subtiliter
reprehendant. Tanta autem dispensatione
se temperant ut nec cum se erigunt
intrinsecus rigidi fiant nec rursum cum
se humiliant extrinsecus remissi.
Quia in disciplina humilitatem custodiunt
et in humilitate disciplinam tenent. Unde
corinthiis dicit. Cum enim sit inter
vos zelus et contencio nonne car-
nales estis et secundum hominem am

latus. sed humilitatem in disciplina non
perdidit. quia deprecando commonuit dicens
Obsecro uos fratres per nomen domini ut id
ipsum dicatis omnes. et non sint in uobis
scismata. rursus humilitate tenuit. cum
eisdem corinthiis loquens paulo latius
fortasse quam uolebat semetipsum reprehen-
dit dicens factus sum insipiens. sed di-
sciplinam in hac humilitate non perdidit.
qui illico adiunxit. Vos me coegistis
Exemplum magne humilitatis exhibuit
cum discipulis dixit Non enim nosmetipsos
predicamus. sed dominum nostrum ihesum christum
Nos autem seruos uestros per christum. sed in
hac humilitate discipline iusticiam non
amisit. qui eis delinquentibus dicit.
Quid uultis in uirga ueniam ad uos
Sciunt ergo predicatores sancti utriusque
moderamine artem magisterii temperare. cum
delinquentium reatus inueniunt. Si-
cut modo seuere corripere modo humi-
liter deprecari. Et cum arrogantes
uiri eos imitari appetunt sumunt
ab hys aspera uerba correptionis. et
sumere ab hys ueritatis nesciunt. pre-
tes humilitatis. Magis enim tribulare
si possunt uolunt esse quam mites. Et id-
circo discipline uim se erigant et discipline
negligunt ut animum submittant.
Unde quamque admonere delinquentes placidi nes-
ciunt. nimio rigoris usi pro mitioris
iracundia etiam contra recte agentes ef-
frenantur. Quorum iste heliu speciem te-
nens beatum Iob non fouet sed obiur-
gat dicens Quis est uir ut est iob
qui bibit subsannationem quasi aquam qui
graditur cum operantibus iniquitatem et
ambulat cum uiris impiis. Et quia
aliena est ab humilitate superbia mox

ad falsa prorumpit dicens. Dixit
enim non placebit uir deo etiam si cucur-
rerit cum eo. Quod profecto quia nemo dixit
quisquis beati iob uerba legis agnoscit.
Sed quia idcirco loquitur ut semetipsum
ostendendo superbiat. quid mirum si malos
sermone reprehendat. Aliud ergo uitari
caueat in uerbis maceracionis qui intus
semetipsum longe ab ea uirtute diui-
sit tumor mentis. Sequitur ideo ui-
ri concordati audite me. Ecce iam
fastu superbie inflatus eos tantummodo
qui quasi digne intelligendo se as-
sequi ualeant querit. et sic ad quod sen-
tiebat erumpit dicens. Absit a deo
impietas et ab omnipotente iniquitas
Opus enim hominis reddetur ei et
iuxta uias singulorum restituet eis.
Bene dixit. quia in omnipotente deo
iniquitas uel impietas non est. In hac
uita nequaquam super hoc agitur quod sibi
iungit nec quia iuxta opus suum sin-
gulis et iuxta uias suas cuique reddit.
Nam et multos illicita ac peruersa
perpetrantes gratuito protegit atque ad
opera sancta conuertit. et non nullos recti-
actibus deditos flagello uehementer
corripit. ac per ipsos sibi placentes quia dis-
plicent affligit. Salomone attes-
tante qui ait Sunt iusti quibus
multa eueniunt quasi opera egerint im-
piorum et sunt impii qui ita securi
sunt. ac si iustorum facta habeant. Sed
nimirum omnipotens deus inestima-
bili dispensat ut et iustos flagella
erudiant. ne opera extollant. et iniustis
saltem sine pena. Hanc uitam per-
agant quia ad tormenta que sine fine
sunt male agendo festinant. Nam
quod aliquando iusti nequaquam iuxta opera

flagellantur· hac ipa historia q trac-
tamus ostenditur. Neqz eni idem b's
iob pro culpa fuerat flagellatus qui eu
flagelli stimulo apd radice attestate
laudatus est. Unus ergo eliu diceret
si dixisset· quia in omnipotente deo
impietas atqz iniquitas non e etia cu
iniusta mala opas homis redde no in-
detur. Nam et qd a nobis no intelli-
gitur et occulto iudicii in iusta lance p-
fertur. Quia vero predicatores ar-
rogantes dum multa in amia spargunt
etia sepe uera ac solida pferunt. He-
liu recte subiungit. Vere eni deus no
condempnabit frustra nec omnipotens
subuertit iudicium ad dyabolum dns
dixit. Commouisti me aduersus eu ut
affligerem eu frustra. Heliu aute dic
quia non condempnabit dns frustra
q utiqz discordare dictis uitiis cre
ditur· nisi subtili consideratoe pen
setur· aliud namqz e condampnare ad
affligere· affligit ergo· ind aliquid
frustra· sed frustra non dampnat·
an non iniusta aliquid frustra. Job af
fliuerat cu non delebat uitium· s
meritum augebat· frustra ei condemp
re non pt· quia dampnacio si no ex
parte ad aliquid potest· Quo videlz
in extremo punit· omne q h' quisqz
iniqz committit· nec omipotens sub
uertit iudicium· quia et si iniusta ea
uidentur ee que patimur· recto tm
in occultis examine decernit. Secu
qm constituit aliud super tram· aut
que posuit super orbem qm fabrica
tus est· Ut videlz sub audias nullu
· per se quippe mundu regit· qm per
se condidit· nec eget alienis adiu
torijs ad regendu qui non eguit

ad faciendu. Sz hoc id circo collgi
tur ut liquido iudicet· quia omnipo
tens per semetipm regere non negli
git q creauit. Qd bn creauit utiqz
bn regit· qz q pie condidit impie no
disponit. Et quia nec dum facta curat
ut essent q sunt facta non desit. Na
ergo pns est in regimie qui auctor ex
titit in creatoe cunctu nri no potit
Vn apte subiungit
Si direxerit ad eu cor suu
spm illius et flatu ad se trahet
Cunctum cor e cu prima appetit. Diri
gitur cu ad superna sublenat. Si
ergo cor suu ad dm dirigit spiritu et
flatum illius deus ad se trahit. Spm
videlicz q internis cogitacoibus. Fla
tu uero qui per corpus trahitur q
exterius cogitacoibus ponit. Deo
ergo spm hominis et flatu ad se tra
he est ad conuersionem sui desideria et
interiora inde et exteriora commutare ut
nichil iam menti exterius libeat.
nichil caro insuis uel si appetit adi
pisci caueatur· sed omne q homo e
ad eum uidelicz aquo est· et interius
desiderando feruat et exterius se
edomando constringat. Vn apte sb
iungit. Deficiet omis caro simul &
homo in cinerem reuertet. Simul ei
omis caro deficit qui iam nullis
suis motibz seruit. Quia presidens
spus cuncta eius fluxa restringit
et quodam districtionis sue gladio.
omne q in illam male uiuebat int
ficit· hoc nimiru discipline gladio
semetipm Jeremias interfecerat
cu dicebat· postquam conuertisti me
egi penitencia· et postquam ostendi
sti michi percussi femur meu·

Quid enim in femore nisi voluptas
carnis accipitur. Et quid est quod ait
Postquam ostendisti michi. percussi
femur meum. nisi postquam superna
spiritaliter vidit omne quod in semet ipso car-
naliter vivebat extinxit. ut quanto ma-
gis summa patescunt. tanto amplius
ima que tenuerat non libeant. Nam
quanto magis incipit quisquis superna
vivere. tanto et inchoat in semetipsis in
terris. Juxta affectum namque carnalem
conpunctionis omnis caro pauli simul interi-
erat cum dicebat. Vivo autem non iam
ego. vivit in me ergo christus. Sed mox
hoc loco eliu subdidit. et homo in ci-
nerem revertetur. Sic pro eo enim quisque po-
tius mortalitatis sue obliviscitur et ali-
quam se esse non meminit. dum adhuc
per superbiam inflatur. post conversionis
vero gratiam humilitatis spiritum tangitur.
cum se non esse aliud quam cinerem recorda-
tur. Nam in cinerem david reversus fuerat cum
dicebat memento domine quod pulvis sumus.
abraham in cinerem reversus fuerat di-
cens loquar ad dominum meum cum sim pul-
vis et cinis. Et si in venerit carne non
dum interitu mors solvat. hoc tamen apud
se erant quod se futuros absque dubieta-
te pervidebant. Hinc alias dicitur au-
feres spiritum eorum et deficient et in pul-
verem suum revertentur. Quid autem corporum spe-
cie nisi spiritus superbie nominatur. Tol-
latur ergo spiritus eorum ut deficiant. id est
subducto superbie spiritu nichil de se
esse cognoscunt. et revertantur in pulverem
id est humilientur ex infirma condicione
propter hunc pulverem ad tuam memo-
riam qui semetipsos considerant
revocantur. Per sapientiam dicitur fulgebunt
iusti et sicut scintille in arundineto
discurrent. Sed enim in mei dum peccatis

pristentur. eos exemplorum suorum ig-
ne succendunt atque omne quod interiit in ci-
nerem redigunt. quod pietatis flamma
consumpti dum infirmitatem condicionis
sue conspiciunt nichil aliud quam favillam se
esse cognoscunt ut a superbie sue divi-
tia repulsi per penitentiam dicant id
quod supra prefati sumus memento domine quod pul-
vis sumus. Bene ergo dicitur. cum ad se spiritum
hominis traxerit. deficiet omnis caro simul
et homo in cinerem revertetur. Hec eliu et
vera sunt et magna que dicit. Sed quia
male mox exoco quod bene sentit in ti-
mentur verbis sequentibus cum dicit dicens
Si habes ergo intellectum audi quod dicitur
et ausculta vocem eloquii mei

abent hoc capitulum.

Omnes arrogantes ut fortasse
se acutum aliquid sentiunt. Unde
mox ad verum elationis prorumpunt
sensum quod omnem in sui comparacione de-
spiciant. se quod proprio iudicio aliorum minus
quam ponant. Quibus contingit in suis ut
plus videndo tenebrescant. quod dum sub-
tilia attendunt semetipsos intueri ne-
sciunt. et quo intelligentiam acutius
perspiciunt eo per superbiam deterius caduntur
Quia bene quod subtilia conspiciunt se in
eo quod proferunt se viderent. Superius
namque eliu dixerat. Si habes quod lo-
quaris responde michi. loquere. volo
enim te apparere iustum. Nunc autem ait
Si habes intellectum audi quod dicitur.
Ecce quomodo paulisper elatio per ver-
borum incrementa proficit. Superius
dubitavit. Si posset beatus iob pro-
ferre quod iustum est. Nunc vero dicit
Si habes quod dicitur saltem posset audi-
re. Ibi dixit si habes loquaris respon-
de michi. at si diceret. si habes quod loquaris
dic aliquid si tu dignus potes esse

qui dicas. Hic autem ait Si habes intellectum audi quod dicitur. ac si aperte dicat audi me si tamen dignus potes esse qui audias. Isti sunt cottidiani defectus qui moribus reproborum sunt quibus indesinenter sunt addicti ius descendunt. quia dum minora caute negligunt ad maiora perpetranda prorumpunt. Iam de hoc de superbia sufficit quod beatum Iob id quod iustum est loqui posse dubitabat. Sed dum hanc in semet ipso considerare negligit ad nequiorem peruenit ut non solum posse ab eo dici quod iustum est dubitet. sed dicente se iusta ab eo intelligi posse desperet. Unde uitium superbie abscisa mox radice sectandum est. ut cum latenter oritur uigilanter abscidatur. ne peruentum ingeat. ne usu roboret. Difficile enim ut se quisque inuectatam superbiam deprehendit quia inimicum hoc uitium quanto magis patimur tanto minus uidemus. sunt quippe in mente superbia sicut ei in oculis caligo generatur quo se hic latius dilatat eo uehementius lumen angustat. Paulisper ergo e latio inprecordiis crescit et cum se uasterius extendit. oppresse mentis oculum funditus claudit ut captiua anima elationis typum et pati possit et tamen id quod patitur uidere non possit. Sed quia arrogantes uiri aliquando ut diximus recta non recte sentiunt et bona inuenire nouerunt. sed hec bene proferre contempnunt. Eliu post elationis typum quo dixerat si habes intellectum audi quod dicitur subdidit dicens Numquid qui non amat iudicium sanari potest Quo tu eum qui iustus est in tantum condempnas. bona quidem sententiam protulit. sed beato iob proferenda non fuit. In omni enim quod dicitur summopere intuendum est quid dicitur cui dicatur. quando dicatur quomodo dicatur. Heliu autem attendit quod dicat. sed cui dicat non attendit. beatus quippe iob amabat iudicium quia causas suas cum domino subtiliter pensare nouerat. nec condempnabat eum qui iustus est. sed cur sine peccato percussus fuerat. amat iudicium quisquis uias suas subtiliter discutit. et secretarum cordis ingressus quid dominus ipsi tribuat. quid ipse domino debeat pensat. Ad beatus iob quomodo non fecerat qui tam crebra sacrificia in expiatione filiorum etiam pro cogitationibus offerebat Quia ergo eliu dixit quod hijs qui iudicium non amat sanari non posset. arguens beatum iob quod iudicium non amaret et quia eum qui iustus est condempnasset. Illico eius iusti i. dominum iusticia subdidit dicens Qui dicit regi apostata qui uocat duces impios

[E]t ipse nomine quod plerique qui presunt in ordinatione sibi metum a subditis exigunt. et non tam propter deum quam pro deo uenerari uolunt. Intus enim se timore cordis extollunt. cunctos quos subditos in sui comparatione despiciunt. nec condescendendo consulunt sed dominando premunt. Quia uidelicet alta cogitatione se erigunt et equales se illis quibus presse contingit non agnoscunt. contra hunc timorem per ecclesiasticum librum dicitur. Ducem te constituerunt. noli extolli. Sed esto in illis quasi unus ex illis. hunc timorem dominus per prophetam in pastoribus increpans ait Uos autem cum austeritate imperabatis eis et cum

post. Ipsa enim bona que subditis dicunt
dominando potius quam consulendo proferunt
quia videlicet quicquid eis quasi ex equo dicunt
semetipsos estimant decrevisse. singulari-
tate enim gaudent culminis et non equalitate
condicionis. Sed quia hec tumentia corda
rectorum subtiliter dominus pensat bene contra
eos dicitur Qui dicit regi apostata.
Unusquisque enim rector superbus totiens
ad culpam apostasie delabitur quotiens
preesse hominibus delectatur. ~~Sub quo~~
~~enim sit non considerat et honoris~~ sui sin-
~~gularitate letatur~~ et honoris sui sin-
gularitate letatur. Sub quo enim sit non
considerat. et quod equalibus qui non sit
equalis exultat. Unde et hic maior ra-
dix pullulat in corde regentium ipsi
ex imitatione illius qui despectis ange-
lorum societatibus dixit. Ascendam super
altitudinem nubium et similis ero al-
tissimo. quia ergo omnis quisque rector
quotiens extollitur. in eo quod ceteros re-
git totiens per lapsum superbie a
summi rectoris servicio separatur. et ad
equales sibi despicit subditos cum ip-
se dominum sub quo omnes equales sunt
non agnoscit. recte dicitur Qui dicit
regi apostata. Quia vero duces dominan-
do presunt exemplo sue superbie ad
impietatem trahunt. apte subiungitur
Qui vocat duces impios

a Devitam namque
pietatis ducerent si subditorum
oculis humilitatis exempla mon-
strarent. Dux autem est impius qui a
tramite veritatis exorbitat et dum ipse
in preceps ruit ad abrupta sequentes
invitat. Dux est impius qui per
timoris exempla viam ostendit
erroris. Paulus dux impius esse
metuebat cum potestatis sue celsitu-
dinem reprimebat dicens. Non que-

rentes ab hominibus gloriam neque a vo-
bis neque ab aliis cum possimus honeri esse
ut Christi apostoli Sed facti sumus parvuli in
medio vestrum. Parvulus in medio
eorum factus fuerat. quia timebat ne si
inter discipulos honorem sue celsitu-
dinis vendicaret. exempla elationis os-
tenderet. timebat ~~ac~~ nimirum ne dum
ipse sibi potestatem pastoralis post quod
ruit grex subditus per abrupta sequeretur
et ad impietatem sequentes duceret. qui
pietatis officium suscepisset. Unde necesse
est ut hiis qui preest. que exempla sub-
ditis prebeat. sollerter attendat. et
tantos se sciat vivere quantos per se vi-
gilanter inspiciat. ne in eo quod prelatus
est intumescat. ne ius debite potes-
tatis immoderatius exigat. ne dis-
cipline ius mutetur in rigorem su-
perbie. et inde a pravitate subditos
restringere putat. inde in incentivum co-
da provocat. ne ut dictum est impi-
etatis dux per officium pietatis existat.
Non autem debet hominum ducatum su-
perbie suscipere qui nescit homines
bene vivendo preire. Neque ad hoc eligitur
ut aliorum culpam corripiat. si que rese-
care debuit ipse committat. Hinc inde
se ergo qui presunt circumspiciant. ut
sibi et subditis vivant ut bonum quod fa-
ciant et intra semet mentis abscon-
dant et tamen ex eo ad profectum sequentium
exempla recte operationis impendant ut
subditorum culpas animadvertentes corrigant
nec tamen per vim censure animadversionis
intumescant ut quedam leniter cor-
repta tolerent nec tamen discipline
vincula eadem lenitate dissolvant
ut quedam tolerando dissimulent. nec tamen
crescere ea dissimulando permittant. la-
boriosa sunt ista et nisi divina gratia

sufficiat ad custodiendum difficilia.
Recte vero de adventu districti iu-
dicis per sapientiae librum dicitur. Hor-
rende et cito apparebit, quoniam iudicium
durissimum in his qui praesunt fiet.
Quia ergo plerumque per potestatem re-
giminis ad culpam prorumpitur elatio-
nis, atque apud districtum iudicem ipsa
elatio impietas aestimatur, bene de domino
per Eliu dicitur qui vocat duces impi-
os. De ipso quippe ducatu dum superbiunt
exemplo suo subditos ad impietatem
trahunt. Unde magnopere curandum
est ut qui regendis hominibus praefertur
apud se intus servet culmen mentis, in
cathedra praesideat humilitatis, cumque
iudicanti ei acceptus foris assistitur, vi-
gilanti oculo incessanter aspiciat
cui quandoque iudici ipse de his iudican-
dis assistat, ut quanto nunc eum quem
non videt sollicitus trepidat, tanto
eum cum viderit securior cernat. Pen-
set ergo quia ad satisfaciendum distric-
to iudici de suo tantummodo anima fortasse minus
sufficit, et tot regendis subditis pro se
reddendae apud eum rationis tempore, ut ita
dicam, tot plus animas habet. Quae ni-
mirum cogitatio si assidue mentem ex-
coquat, omnem superbiae timorem comprimit.
Et rector profundius tanto iam neque
apostata neque dux impius vocabitur
quanto ei cogitatione sollicita potestas
quae accepta est non honor sed onus
aestimatur. Nam cum omnes nunc iudicet
non liber. Numerum eius culpae ne-
quaquam quae pro inde potestatis amore per-
petrantur. Tunc non solum potestas
bene regitur cum non amando sed time-
do retinetur. Quae ut ministerium recte
valeat, omnino ut habeat non cu-
piditas sed necessitas imponat. Per-
cepta quoque nec pro formidine debet deseri,
nec ex libidine amplecti, ne aut per-
quis quasi ex humilitate superbiat sed
divinae dispensationis ordinem fugiendo
contemnat, aut eo iugum superni rectoris
abiciat quo ~~eo iugum~~ cum super ceteros
primatum regiminis delectat. Potestas
ergo cum percipitur non ex libidine a-
manda est, sed ex longanimitate tolan-
da, ut inde tunc ad iudicium salubrius
levius est. Unde nunc ad ministerium
patienter innotescit.

Explicit liber xxiiii

De subita morte iniquorum i
De longa expectacione peccatoris ii
Aliud addim attendamus uel vtendam iii
De inmutabilitate dei iiii
De indicantibus se in hoc seculo v
De sacerdoti subicienti ligna altaris vi
De gtricione peccatoris vii
Quot modis iniquus gtritur viii
De hiis qui fide habent et non opera ix
Quot modis peccatum gmittitur x
De incarnata sapiencia xi
De sub rogatus humilibus xii
Quod inscrutabilia sunt iudicia dei
Quod subditi prepositos
Quales merito plebis rectores gstituuntur xiii
Quod subditi prepositos non reprehendant xiiii
Quibus gmittendum sit cura regiminis xv

Ipsa humane condicionis qua
i litas indicat quam longe rebus
ceteris prestancior est. Nam col
lata homini ratio asserit quicquid omnia
que uel uita uel sensu uel ratione
carent. Natura rationalis an
tecedit. et tamen quia ab initio.
atque inuisibilibus oculos mentis
claudimus. ex uisibilibus pasci
mur. plerumque hominem non ex
eo quod ipse est sed ex hiis que ex
tra ipsum sunt. veneramur. Cum
que ei intuemur quod ipse sit. sed
quid possit inattendentes perso
narum non ex personis sed ex
rebus adiacentibus adducimus. Sicque
fit. ut hiis quoque nos inque. indespec
tione veniat. qui foris honoratur
quod dum hiis que erga illum sunt ho
norabilis habetur. rebus suis in exaie
mus postponitur. Sed omnipotens
vita hominum ex sola qualitate metiogat

mitatis. Et sepe inde plus punitur
qui ait. Cui multum datum est. multum q
retur ab eo. Unde bene mens per elium dicitur
Qui non accepit personam principum nec
cognouit tirannum. cum disceptaret contra
pauperem. Per aut per principem uel
tirannum quisque superbos intelligi. Per pau
perem uero humiles designantur. Tirannum
ergo disceptantem contra pauperem non cog
nouit. quia superbos omnes iniurum inter
humiliorum deprimentes in iudicio nesci
re se prohibet. dicens. Nescio uos unde
sitis. Et quia sic potenter cum uolet
destruit. sicut cum uoluit potenter
creauit. apte formando subiungitur
Opus et manuum eius sunt omnes
atque mox subditur. subito morientur. et
in media nocte turbabuntur populi et
pertransibunt.
i Quamlibet sero de hac uita tol
lantur iniqui subito et repente
tolluntur quia finem suum cogitando p
uidere nesciunt. subito est quod ante cogitari
non potuit. subito diues ille stultus
premortuus est qui horrea que parabat
deseruit et in ferum locum quem non prouide
bat paratum inuenit. ad aliud exper
tebat animum per cogitacionem. sed ad
emisit per sentenciam. aliud dum uiueret
gtemplatus est. aliud dum moreretur exper
tus. Relinquit enim diu tractata tempora
lia et inopinata inuenit eterna. Unde
et ei propter hanc ignoranciam certita
tis bene per diuinam sentenciam dicitur. hac
nocte animam tuam repetunt ate. In noc
te quippe ablata est. que in obscuritate
est cordis amissa. In nocte ablata
est quia gsideracionis lucem habere noluit
ut quod potest pati prouideret. Unde bene
discipulis futura cogitantibus. pau
lus apostolus dicit. Vos autem fratres non

estis in tenebris, ut vos dies illa quasi fur comprehendat. Omnes enim vos filii lucis estis et filii diei. Non sumus noctis neque tenebrarum. Dies ergo domini tamquam fur in nocte comprehendit, quia subtractas animas futura non providentes eicit. Unde hic apte subiungitur: Et in media nocte turbabuntur populi et pertransibunt. In media enim nocte turbati pertranseunt, qui in absconditate sue negligentie humiliati rapiuntur. Tunc turbabuntur per sententiam iudicis qui nunc turbari negligunt per humilitatem cordis. Electi autem ne in illa turbentur in morte, sponte turbantur in humilitate. Unde sub ecclesie designatione prole persecutorum dicitur: Venient ad te curvi filii eorum qui humiliaverunt te. Et bene de morientibus populis non ait transibunt, sed pertransibunt. Quia etiam temporaliter vivendo cottidie ad finem tendimus et procedente vita quasi quandam viam subigendo transimus. Hoc ipsum enim morituros vivere quid aliud quam ad mortem ire est? Et quot dies vite peragimus, quasi ex itinere ad locum propositum tot passibus appropinquamus. Ipsa quippe augmenta detrimenta temporum sunt, quia vite nostre spatia quanto excreverint in tempus, tanto iam non esse. Primus vero homo ita conditus fuit, ut manente illo decederent tempora nec cum temporibus ipse transiret. Stabat enim in motibus decurrentibus, quia nequaquam ad vite terminum per dierum incrementa tendebat. Stabat tanto robustius quanto superstanti arctius inhebat. At ubi vetitum contigit, mox offensus est creatore, cepit ire cum tempore. Statu vide-licet inmortalitatis amisso, cursus eum mortalitatis absorbuit. Et dum iuventute ad senium, senio trahetur ad mortem, transeundo didicit stando quid fuit. Cuius nos, quia de propagine nascimur, radicis amaritudinem in virgulto retinemus. Nam quia ex illo originem ducimus, eius cursum nascendo sortimur, ut eo ipso momento cottidiano quo vivimus sine cessatione a vita transeamus, et vivendi nobis spatium unde crescere creditur, inde decrescat. Quia ergo ad finem moriendi cottidie tendimus per incrementa vivendi, bene de morientibus nequaquam transibunt dicitur, sed pertransibunt, quia transeunt dum vivunt, sed pertranseunt dum moriuntur. Sequitur: Et auferent violentum absque manu. Subaudis divina iudicia absque manu videlicet auferent eum qui manu violentus fuit. Absque manu auferunt, quia videlicet subito spiritu urgente invisibiliter rapitur qui visibiliter rapiebat. Videt ipse quos rapuit, sed quis illum in morte rapiat ~~ebat~~ non videt. Absque ~~[illegible]~~ manu igitur violentus aufertur, quia et raptorem suum non intuetur et tamen ducitur. Quem tanto sequitur districtior sententia, quanto peccanti ei magna est patientia prerogata. Quia divina severitas eo iniquum acrius premit quo diutius pertulit. Sepe vero evenit ut dum peccatores superna clementia expectat, in maiore cordis cecitate prosiliant. Unde scriptum est: Ignoras quia benignitas dei ad patientiam te adducit? Tu autem secundum duritiam tuam et cor inpenitens thesaurizas tibi

iram in die ire et revelacionis iusti
iudicij dei et ecce diu violentus quis-
que quos valuit rapit dum invalidum
opprimit et dum diu omne quod nequiter con-
cupiscit operatur quia non subito percuti-
tur sed eius in fine pena differtur nequis-
sima eius actio adeo iudici non creditur
Unde apte post quam eius narrauit in-
iquitatem illico de domino adiungit dicens
Oculi enim eius super vias hominum
et omnes gressus eorum considerat
2 Hic
enim nequaquam considerare crede-
batur quomodo violentus iste omne
malum quod poterat multe perpetrabat.
Estimabatur deus iniuste acta non
cernere quia differebat iuste dampnare
et magna eius paciencia quasi quedam
negligentia putabatur. Iniquus quippe
totiens se in peccatis suis non iudicari adeo
credidit quociens multe peccauit.
Cui per quendam sapientem dicitur Ne dicas
peccaui et quid accidit mihi triste. E-
mendare non vult nequiciam pro qua
dignam non pertulit penam. Quo pe-
ne expectatus est eo est ad peccandum
nequiter instigatus. Et paciam su-
perne longanimitatis despiciens vnde
corrigere culpam suam debuit inde c-
cumulauit sicut per eundem Iob dicitur
Dedit ei deus locum penitencie et ille abu-
titur in superbia. Sepe etiam quia pe-
nam quam meretur repente non suscipit
hanc ipsam deo non estimat despicere quod
facit. Fit itaque mens et ad qualibet
blasphemia presumendo prorumpat vo-
luptatum suarum nequicias impleat.
aliena rapiat innocentum oppressione
satietur et quia nec dum percutitur
vias suas a domino a quo non iudicari estimat

aut quod peius est approbari. Veniet et
profecto veniet eterna et repentina
percussio et tunc cognoscet cuncta a domino
conspici qui se impunitum eorum iudicat pro
meritorum retribucione dampnari. Tunc
in pena sua oculos aperit quos diu te-
nuit clausos in culpa. Tunc considerat
se omnia sentit qui malorum suorum
meritum iam euadere sentiendo non possit
Iniquus ergo qui diu expectatus est
derisor est repente sublatus quia oculi
domini super vias hominum et omnes gres-
sus eorum considerat. Ac si diceret. Ma-
ca qua diu patienter conspicit quando quod mul-
ta non deserit. Nam ecce violentum
subito rapuit et mala eius que expec-
tando pertulit animaduertendo resec-
cauit. Nemo ergo dicat humana facta
deum non cernere. Tu iniquum qui impia
iniquitates suas libere perficit cu-
mulare. Subito enim tollitur qui diu
toleratur
5 Gressus vero hominum vocat quasi
singulas operaciones quibus in interiorem
vel alternantes motus interne cogi-
tacionis quibus quasi passibus vel longe
a domino recedimus vel prope ad dominum pro-
pinquamus. Ad dominum enim quasi tot gressibus
mens accedit quot bonis motibus pro-
ficit. Et rursum tot gressibus longe fit
quot malis cogitacionibus decrescit
Unde plerumque contingit ut nec dum procedat
in opere motus mentis et tamen perfecta
iam culpa sit ex ipso reatu cogita-
cionis. sicut scriptum est Manus in manu
non erit innocens malo. Manus enim
manui iungi solet quando quiescit in o-
tio et nullus iam usus laboris ex-
ercet. Manus ergo in manum non
erit innocens malus. Ac si diceret
Cum manus cessat ab iniquo ope-

Malus tamen non est innocens pro
cogitatione. Quia ergo novimus quod di-
stricte omnia non solum facta sed etiam
cogitata pensantur quod factionisque de in-
cessu mali operis sic subtiliter deus in-
dicat gressus cordis. Certe occulta sunt
tus mentis itinera nullus hominum videt
et tamen ante dei oculos tot gressus po-
nimus quot affectus movemus. Totiens
ante illum labimur quotiens arrepto itinere
infirme cogitationis pede claudicamus
nisi enim in conspectu eius iste assiduus ma-
rum mentium lapsus increscerét per prophetam
non clamaret. Auferte malum cogita-
tionum vestrarum ab oculis meis. Hinc nimirum
dicens. Cum cooperte malicie mentem quis
sic se non posse testatur que coopta
illi esse non possunt quia videlicet in partibus
eius conspectui ingeruntur. Quamvis a nobis
aliquid occulte cogitatur. Quomodo enim
sicut scriptum est. Nuda et aperta sunt
oculis eius. Unde hic quoque apte sub-
iungitur. Non sunt tenebre et non est
umbra mortis ut abscondantur ibi
qui operantur iniquitatem. Quid per
tenebras nisi ignoranciam. Et quid
per umbram mortis nisi oblivionem stu-
duit designare. De quorundam quippe
ignorancia dicitur. Tenebris obscura-
tum habentes intellectum. Et rursum de
oblivione que in morte constringit scrip-
tum est. In die illa peribunt omnes cogita-
tiones eorum. Quia ergo per mortem
funditus oblivioni traditur quod vi-
dendo cogitatur quasi quedam umbra mor-
tis est. Sicut enim agit mors inter-
veniens non esse quod fuit in vita ita
interveniens agit oblivio non esse quod
fuit in memoria. Recte itaque umbra
mortis eius dicitur que velut de ipsa

comprimitur. Dum vim illius sapiendo
sensus imitatur. Deus autem quia mala
nostra nec cogitata ignorat nec per-
petrata obliviscitur nisi ab eius oculis
penitendo deleantur. Congrue dicitur.
Non sunt tenebre et non est umbra
mortis ut abscondantur ibi qui operantur
iniquitatem. Ac si diceret. Districto eius
iudicio nullus absconditur quia nil
latens ei est. Aut non videt quod facimus
aut obliviscitur quod videt. Quamvis intel-
ligi tenebre vel umbra mortis et
aliter possint.

Omnis namque immutatio velut
quedam mortis imitatio est.
Quod enim quod mutatur quasi ab eo interficitur
quod est ut desinat esse quod fuit et incipi-
at esse quod non fuit. Lumen ergo condi-
toris videlicet nostri quia nulla muta-
bilitatis vicissitudine tenebrescit. In
illis nature sue defectibus obumbratur.
Sed eius esse sine mutabilitate fulget
est. Tenebre ei vel umbra mortis
dicitur non inesse. Unde alias scriptum
est apud quem non est transmutatio nec
vicissitudinis obumbratio. Et unde
rursum paulus apostolus dicit qui solus
habet immortalitatem et lucem habitat
inaccessibilem. Cum enim sciamus nonnumquam
quod et humana anima et angelici spiritus sint
immortales instituti. Cur ab apostolo
solus deus immortalitatem habere per-
hibetur. Nisi quia solus vere non moritur
qui solus numquam mutatur. Humana quippe
peccata in lapsum non caderet si im-
mutabilis non fuisset. Que a paradisi
quoque gaudiis expulsa si immutabilis
non esset ad vitam minime rediret.
Hoc ipsum quod redire innititur ad vitam

defectus suos cogitur alternanti semper
mutabilitate tolerare. Quia ergo ex
nichilo condita conse nichilo nisi ista se
tendit nisi ab omnis desidiis tracta ad
boni desiderii statum artificis sui manu
teneatur. Ex eo quod creatura est deorsum
ire habet. Virtute namque propria in preceps
posse ire considerat. sed ad creatorem
sui amoris manu se retinet ne ca
dat. quo usque ad immutabilitatem tran
seat et eo iam immortalis quo iam im-
mutabiliter vivat. Ipsi quoque angeli sunt
mutabiles ex natura sunt conditi quatenus
tenus aut sua sponte caderent. aut
ex arbitrio starent. Et quia humiliter
elegerunt ei inherere a quo creati
sunt. hanc ipsam ipse mutabilita
tem standi iam immutabilitate in
venerunt. ut hoc ipsum merito transcen
dent quod nature sue ordine mutabi
litati sub esse potuissent. quia ergo
solius domini natura est umbra ignorancie mutabilitatis non perfecti di
citur recte non sunt tenebre. et non
est umbra mortis. ut abscondantur
ibi qui operantur iniquitatem. lux enim
eterna quod deus est. quanto incommutabi
lius videt et nec occulta nescit per
tincta penetrat. nec penetrata ob
liviscitur quod incommutabiliter perdurat.
Proinde quotiens in digno aliquid co
de acipimus tenebris in luce peccamus
quia ipsa nobis etiam non sibi presentibus
presto est. Et prius gradientes in ipsa
impingimus a qua per meritum longe su
mus. cum vero nos iudici non credimus
in sole clausos oculos tenemus. Illa
videlicet nobis abscondimus non nos illi.
Nunc ergo dum possimus a conspectu
eterni iudicis et male cogitata et pra

vius perpetrata deleamus. revocemus
ante oculos cordis quicquid perverse egimus per
nequiciam presumpcionis. in nichil sibi mens blan
diatur in firmitatis atque in hiis que recolit
semetipsam delicate non palpet. sed
quanto sibi male sit conscia. tanto ipse be
nignius sit severior. preparat se contra
futurum iudicium. et que in se sentit
districte ferienda. per penitentiam iudicans
hic ipse preciat per primam conversionem.
Unde apte postquam violenti huius pena
descripta est. sequitur Neque enim ultra in
hominis potestate est ut veniat ad deum
in iudicio.

ersus iste tanto maiore dispu
tacione indiget. quanto hoc quod dicit
si negligenter agimus dolet. hic nimirum
non illud iudicium designatur quod pro eterna
retributione punit. sed quod mente conceptum
per gustionem diluit ad illud venire
non desiderat. quisquis se pro illud dam
nari formidat. Cum ergo dicitur. Neque
enim ultra in hominis potestate est ut
veniat ad deum in iudicium. profecto osten
ditur esse quoddam iudicium. quod quandoque etiam
a dampnatis ac reprobis desideretur. Et
quod est illud nisi hoc de quo paulus apostolus
dicit. si nosmetipsos iudicaremus non
utique iudicaremur. et de quo per prophetam
dicitur Non est iudicium in gressibus
eorum Et de quo david ait. honor re
gis iudicium diligit. ut videlicet qui iam
deum honorat ex fide sollicite iudicet
quod ei debeat in operatione. Unde rursum
scriptum est. Iudicate coram domino. Et ex
pecta eum. coram domino. scilicet iudicatur qui
corde deum conspicit et actus suos sub
eius presencia sollicita inquisitione
discernit. Quod tanto quis securius
expectat. quanto cottidie vitam suam

suspectus examinat. Qui et ad ex
tremum iudicium eius venit. non iam co
ram illo sed ab illo iudicatur. De hoc
quoque mentis iudicio obliviscenti anime
per prophetam dominus dicit Reduc me in
memoriam ut iudicem simul Narra
si quid habes ut iustificeris. Debet enim
unusquisque mens et actus suos apud dominum
et actus domini contra se sollicita inquisi
tione discutere. Debet caute pensare que
que ab eo bona percepit. vel que mala
bonis illius perverse vivendo rependit.
Quod electi quidem cottidie facere
omnino non cessant. Unde bene Salomon
ait. cogitationes iustorum iudicia. Attendunt
enim ad secretarium iudicis intra sinum
cordis. et cogitando et formidando que
fecerant. quam districte quandoque feriat que
diu patiendo expectat. Ostendunt in
hiis que se egisse meminerunt. puni
unt flendo quod perpetrasse se intelligunt.
Timent subtilia iudicia divina etiam
de hiis que in semetipsis intelligere for
tasse non possunt. Vident enim iudi
cium mentis quod ipsi in se per humanitatem
non videant. Conspiciunt districtum iu
dicem. qui quo tardius venit. eo
severius perveniat. Sermo etiam prin
cipe [?] conveniunt cum eo pariter contem
plantur. corda que vel exempla vel dicta
se contempsisse reprehendunt atque in hoc
secreto interioris iudicii ipsa mentis su
e executione constricti. penitendo puniunt
quod superbiendo commiserunt. Ibi namque
adversum se quisque se impugnat examinat
ibi ante oculos suos animo quod defleat
coacervant ibi quicquid per iram di
stricti iudicis decerni posse in ti
etur [?] ibi tot patiuntur supplicia quot
pati timent. nec dicta est in hoc iu
dicis intra conceptu omne ministerium
quod punire reos suos plenius debeat.
Nam conscientia accusat. ratio iudicat. ti
mor ligat. dolor excruciat. quod iudicium
eo certius punit. quo interius servit.
quia videlicet ab exterioribus non accedit.
Unusquisque enim cum tamen huius examinis
contra se aggredi cepit. ipse est auctor qui
cohibet ipse reus qui cohibetur. Vi
det se qualem fuisse se meminit et
ipse qui est per semetipsum insequitur illum
qui fuit. atque ab ipso homine adversus
semetipsum fit quedam rixa in animo
parturiens pacem cum deo. Hanc co
rdis rixam dominus requirebat cum per
prophetam diceret. Attendi et auscultavi
et nemo quod bonum est loquitur. nullus est
qui agat penitentiam super peccato suo di
cens. quid feci. Ista cordis humani rixa
placatus est cum propheta suo de Achab re
ge semetipsum reprehendente loqueretur
dicens. Vidisti Achab humiliatum
coram me. Quia igitur humiliatus
est. non enim non inducam malum in
diebus eius. Quia igitur nunc in potesta
te nostra est internum mentis nostre quod
nos subire iudicium recognoscendo
accusemus nos metipsos quales fu
imus. penitendo torqueamus. non
cessemus licet diu licet iudicare quod
formido [?]. audiamus caute quod dicitur. Nec
enim cetera in hominis potestate est
ut veniat ad diem in iudicium Repro
borum namque est proprium solet semper prava
agere et numquam que egerint retrac
tare. Omne enim quod faciunt tota mente
pertranseunt factum quod suum insuper enim pu
niri fuit non agnoscunt. At contra electorum
est actus suos cottidie ab ipso cogita
tionis fonte discutere et omne quod tu

bidum prosilit ab intimis extra-
re. Sicut enim non sentimus quomodo cres-
cunt membra, crescit corpus, mutatur
species, capillorum nigredo albescit in ca-
nis. Hec quippe omnia nobis nescientibus
aguntur in nobis. Ita mens nostra per
momenta vivendi ipso cursu suo a
semetipsa permutatur. Et nisi cognoscimus
nisi vigilanti custodia ad meliora nos
residentes profectus nostros cottidie de-
fectus que pensemus hoc ipsum scilicet in hac
mortali vita consistere quod ad vetusta-
tem ire est. Et tamen indiscussa mens
relinquitur in quodam senio torporis so-
pitur quia sui negligens et propositum
robur insensibiliter perdens a forma
prioris fortitudinis dum nescit sene-
scit. Unde et per prophetam sub effraym
specie dicitur: Comederunt alieni robur eius
et nescivit. Sed et cani effusi sunt
in eo et ipse ignoravit. Cum vero semet-
ipsa querit et subtiliter penitendo se
discutit, ab hac ipsa vetustate sua e-
ruta lacrimis et merore incensa re-
novatur et que iam pena in vetustate
fuerat per subministrata interni a-
moris studia novum valet. Unde pau-
lus apostolus ipsi mortalis vite vetus-
centes discipulos admonet dicens: Re-
novamini spiritu mentis vestre. Sed ad hoc
agenda valde exempla patrum et
sacri eloquii precepta nos adiuvant.
Si enim sanctorum opera inspicimus et di-
vinis sermonibus aure prebemus, alia nos
contemplata, alia audita succendunt et
cor nostrum torpore non constringi dum ymi-
tacione provocatur. Unde bene ad moysen
dicitur: Ignis in altari semper ardebit
quem nutriet sacerdos subiciens ligna
mane per singulos dies.

a ltare quippe dei est cor nostrum
in quo iubetur ignis semper
ardere quia necesse est ex illo ad deum
caritatis ad flammam indesinenter ac-
cendi. Cui per singulos dies sacerdos
ligna subiciat ne extinguatur. Omnis
enim christi fide preditus membrum corporis su-
mmi sacerdotis effectus est. Sicut cunctis
fidelibus petrus apostolus dicit: Vos autem
gentes electum regale sacerdotium. Et
sicut iohannes apostolus ait: Fecisti nos do-
mino regnum et sacerdotes. Sacerdos
ergo in altari ignem nutriens cottidie
ligna subiciat, id est fidelis quisque ne
in eo caritatis flamma deficiat in
corde suo tam exempla precedentium
quam sacre scripture testimonia aggerere non
desistat. Nam quasi quedam fomen-
ta igni dare est in exercitatione cari-
tatis vel exempla priorum vel precepta do-
minica ministrare. Anima enim interna ipsa
novitas ipsa mea cottidie huius vite
gustatione veterascit. Ignis iste ad-
hibitis lignis nutriendus est ut deo
per usum scilicet vetustatis extenu-
at per priorum testimonia et exempla
reviviscat. Quod bene illic precipitur ut ma-
ne ligna per dies singulos aggerantur.
Hec quippe non sunt nisi eo novo caritatis
extinguitur. Vel certe quia mane pri-
ma pars diei est, postpositis cogitacionibus
vite presentis hoc priori loco quisque fide-
lis cogitet, et quid in se iam iamque quod
deficit quibus valet exemplis studio ca-
ritatis inflamet. Ignis enim iste in
altari domini id est in corde nostro citius ex-
tinguitur nisi solerter adhibitis ex-
emplis patrum et dominicis testimoniis
reparetur. Unde ante illic subiungitur:
Et imposito holocausto desuper ado-

lebit adipes pacificorum. Nam quis-
quis in se hunc ignem caritatis acce-
dit. semetipsum utique holocaustum deo su-
perponit. quia omne vitium quod in se male
vivebat exurit. Eum et cogitationum
suarum interna considerat. et mentis re-
probam per immutationis gladium mactat
in ara se cordis sui imponit. et igne
caritatis incendit. De qua hostia pa-
cificorum adipes redolent. quia in-
terna nove caritatis impinguatio
pacem inter nos et deum faciens odo-
rem de nobis suavissimum reddit. Quia
vero eadem caritas in cordibus electorum
inextinguibilis manet. apte illic
subiungitur ignis est iste perpetuus qui
numquam deficiet de altari. Namque
secto de altari ignis iste deficit. quia
etiam post hanc vitam eorum mentibus
fervor caritatis accrescit. Eterna
quippe contemplatione agitur ut omni-
potens deus quo magis inspicitur
eo amplius diligatur. Quia autem divinis
admonitionibus et precedentium exem-
plis adiuti de huius vite profundo libe-
ramur. Unde etiam propheta Ieremias in pu-
teum missus signatum est. qui ut levetur
ex vetustis funes ad eum. et panni veteres
deponuntur. Quid enim fimbriis nisi pre-
cepta divina figurantur. Aliud quia nos
in mala operatione positos exquirunt
et eripiunt quasi ligant et trahunt
coartant et levant. Sed ne ligatus
his fimbriis durius trahatur incidatur
simul etiam panni veteres deponuntur
quia ne divina precepta nos terreant
antiquorum patrum nos exempla con-
fortant. et ex eorum comparatione facere
nos posse presumimus. ~~ligemur~~ quod ex
nostra imbecillitate formidamus. Si ergo

levari de hoc profundo festinamus
ligemur fimbriis id est preceptis divinis con-
stringamur. intersint etiam panni ve-
teres. cum quibus melius teneantur. funes
id est precedentium patrum confortemur exem-
plis ne infirmos nos. ac timidos pre-
cepta subtilia vulnerent dum levant. Quasi
quosdam pannos veteres paulus apostolus
subiungebat. cum sublevandis discipulis
preceptis suis spiritalibus exempla
veterum commodaret dicens. Iusti ludibria
et verbera experti insuper et vincula
et carceres lapidati sunt. secti sunt. temp-
tati sunt. in occisione gladii mor-
tui sunt. Et paulo post subdit itaque
tantam impositam nubem testium. de-
ponentes omne pondus et circumstans
nos peccatum per patientiam curramus
propositum nobis certamen. Et item. Me-
mentote prepositorum vestrorum. qui vobis
locuti sunt verbum dei. quorum intu-
entes exitum conversationis. imitamini
fidem. Superius videlicet cum spiritalia
precepta loqueretur. quasi funes miserat
postmodum vero memorans exempla
maiorum. quasi veteres pannos adhibe-
bat. Contracti ergo tot vocibus pre-
ceptorum adiuti tot operationibus exem-
plorum ad corda nostra redeamus. discu-
tiamus omne quod agimus. et quicquid in no-
bis divine rectitudinis regulam offen-
dit accusemus. ut ante districtum iudi-
cem ipsa nos accusatio excuset. In
hoc enim mentis nostre iudicio tanto magis
absolvitur. quanto nos districtius re-
os tenemus. Nec adhuc agenda per-
denda sunt tempora. quibus vacat
quia adhuc agenda post huius vite tempora
non vacat. Vacate quippe vos dicit
Neque enim ultra in hominis potestate

est. ut veniat ad dominum in iudicium. Sed
tardo namque memoramus quod videre non pos-
simus. necesse est ut quod possimus negliga-
mus. Sed cum terrena negotia occupant quod
nobis incessanter opposita a considera-
dis nobis metipsis mentis nostre oculum
declinant. In istis namque visibilibus
quod intuetur cor nostrum contra se spargi-
tur. et quod quit de se intrinsecus aga-
tur obliviscitur. Dum exterius occu-
patur ecce divina autem nos terribil(ibus)
sententiis suis quasi quibusdam cla-
vis illud pungit ut evigilet. Et hoc
occulta sua iudicia quod pressus torpore
dissimulat terrore saltem pulsatus ex-
pavescat. Ut enim superius diximus
ipso visu intellectus mens male afflic-
ta deprimitur. et nichil quod expectat
exterius quasi dormiens sopitur. Et post-
quam semel se ad appetenda visibi-
lia foris fudit. contemplandis invi-
sibilibus interevanuit. Unde necesse
est ut que per visibilia spargitur de
invisibilibus iudiciis feriatur. Et que in
hiis se exterioribus male delectata pro-
stravit. saltem percussa requirat
quod deseruit. Ecce autem scriptura sacra ter-
rore quodam torpentia corda trans-
figit. ne in hiis habeant quod exterius de-
lectentur. sed quod interius etiam perdiderint.
Indicat quid summa occulta determi-
ne in modo at a nobis hec publica co-
gitemur. dicit quid si nos agitur
de nobis. ut a publico temporalium
colligamus oculum cordis ad secretum
interne dispositionis. Nam postquam multa
narrata sunt de pena malorum subito
infertur occultum iudicium quod pie si-
mul iuste quod disponitur quomodo alii
perdunt quod tenere videbantur et alii

accipiunt quod alii ex initio perdunt.
Ait enim Conteret multos et innumerabi-
les et stare faciat alios pro eis.
Hoc cottidie
agitur. sed quia sumus parati
adhuc exterius non cernitur ni-
mis timetur. Nunquam enim culpam suam
reprobi nisi in pena cognoscunt. et quia
pena differtur culpa despicitur. La-
buntur vero ab statu iustitie et locum
iure alii aliorum cadentibus sortiuntur. Sed
collapsum suum negligunt quo merito quod
se in eternum maneat. non attendunt.
Sed enim ad illud quod illic passuri sunt
oculos mittunt. hec quod hic faciunt time-
rent. Cunctis autem liquet quod in illa
extrema requisitione examen publi-
cum facturus est omnipotens deus. ut alios
ad tormenta deserat. alios ad parti-
cipationem regni celestis admittat.
Sed hoc nunc secreto iudicio cottidie
agitur quia tunc publice demonstra-
tur. Nam iuste ac misericorditer
singulorum corda vel examinans vel
disponens alios in exteriora respuit
alios ad ea que sunt intrinsecus tra-
hit. Hos attendit interna appetere
illos pro voluptatibus suis deserit ex-
teriora cogitare. Horum mentem ad su-
perna erigit illorum per superbiam in
infimis despiciis mergit. aliena autem
corda humanis oculis clausa sunt
et nesciunt qui repelluntur. et pene-
trare nequeunt. que ab unoquoque co-
gitantur. Nam sepe corde perverso
nec dum processit usque ad effectum operis
deliberatio cogitationis. et ad hunc for-
tasse perventum intus astringitur
quod iam in mente foras evagatur. Sed
talis quilibet iste tunc ante oculos
eterni iudicis cecidit cum appetendo

exterioribus per desiderium exiuit. Non-
numquam vero alii post male exactos
usus ad spem celestem subito amore
reuiuiscunt. Et qui in prauis actionibus se sparse-
rant ad sinum eterne retractationis
semetipsos increpando recolligunt. Hoc
adhuc respicientes homines quales
dudum in operatione nouerant, tales putant.
At contra illi per districte considera-
tionis examen uitam suam qualem fuis-
se recolunt in se puniunt. Sciunt quid
fuerunt, sed quid iam ceperint esse nesci-
unt. In hoc ergo utroque genere hominum
sepe contingit, ut et qui uidentur stare
humanis iudiciis iam inspectu eterni
iudicii iaceant, et qui adhuc coram
hominibus iacent, iam inspectu e-
terni iudicii stent. Quis enim hominum
estimare potuisset iudam in medio sor-
tem etiam post amittere ministerium ap-
pellatus. Et quis cum latronem crederet
eterna premia etiam in ipso articulo mor-
tis inuenire. Occultus iudex intus presidet
et utrorumque corda distendens alterum
pie statuit, alterum iuste confregit.
Illum districte exterius repulit, hunc
introrsus misericorditer trahit. Unde
bene per prophetam casuros alios passi-
onis sue tempore atque alios resur-
recturos comminans ait: Potum meum
cum fletu temperabam. Potus quip-
pe ab exterioribus interius trahitur. Fle-
tus autem ab interioribus exterius emanat.
Potum ergo dominus cum fletu tempera-
re est alios ab exterioribus introrsus tra-
here, alios ab interioribus interiora rep-
bare. Conteret ergo multos et innumera-
biles et stare faciet alios pro eis. Pre-

autem superius diximus. Hec contritio prius
interius agitur, ut post exterius osten-
datur. Hac contritione non numquam adhuc
quorundam exteriora putruerint quasi
sana sunt et iam interiora putruerunt.
Scriptum namque est: Ante ruinam exalta-
tur cor. Ibi ergo franguntur ubi superbiunt.
Unde scriptum est: Contritum cor corporis for-
micans et recedens a me. Intus enim
fornicari est exterius uetitis delectari.
Magna autem contritio cordis est. Hec e-
adem elatis superbientibus. Eo quippe ipsi
ab integritate salutis corruunt, quo
iactancia singularis uirtutis intume-
scunt. Superbientes enim dum despiciunt
et relicta creatoris sui gloria propriam que-
runt, Angeli iam hoc apertum reddidisse
et amissa superioris sui potencia in se
uenisse conteruntur, etiam quia velut
celestibus terram querunt. Hinc autem ma-
ior patitur contritio qui deserto crea-
tore creaturam querunt. Desertis sup-
remis gaudiis in summis rebus inhiare.
Unde bene per prophetam dicitur: humiliat
autem peccatores usque ad terram. Amiss-
is enim celestibus terrenum est omne quod
sapiunt. Et dum plus inde conantur mi-
nus est quod appetunt. De quibus recte
per Jeremiam dictum est: Recedentes
a te in terra scribentur. Et de quibus
dicitur: gaudete quod nomina uestra scripta
sunt in celis. Ista ergo contritio prius
incipit in mente, ut postmodum pro-
cedat in opere. Prius fundamenta
cogitationis concutit, ut postmodum fab-
ricam operationis allidat. Unde summa
est cura satagendum, ut illic uincatur
ubi oritur. Scriptum namque est:
Omni custodia serua cor tuum, quia ex
ipso uita procedit. Et rursum scriptum

est Ab corde exeunt cogitationes
male Intus ergo invigilandum est ne mens
dum extollitur cadat Intus premimus quod
quod foris agimus si enim semel medulla cor
dis elationis putredo consumpserit citius
corruit cortex coruscans exterius inspectus
Notandum vero quia dum alijs cadentibus
ad standum alij solidari perhibentur
electorum numerus ac finitus ostenditur.
Unde etiam ~~filia dalfie~~ filadelfie ecclesie
per angelum dicitur Tene quod habes ne alius
accipiat coronam tuam. Hac ergo sententia
qua narratur aliorum erigi aliorum a
iusta bona constringi et spes nutritur hu
militatis et elatio premitur superborum.
Dum et illi bona possunt amittere de
quibus presumpserunt. et ista ea percipere
que quia non habent contempnunt. For
midemus ergo in hijs que accepimus.
nec eos qui illa nec dum assecuti sunt de
speremus Aliud enim sumus hodie nove
mus. quid autem post paululum possimus ne
scimus. Hij vero quos fortasse de
spicimus. et tarde possunt incipere
et tamen contra nostram ferventioribus stu
diis ante ire. Timendum itaque est ne qui
nobis cadentibus surgat quia nobis
stantibus irridetur. Minus stare
iam non novit qui non stantem no
vit irridere. Hinc autem supernorum iu
diciorum metum paulus apostolus discipulorum
cordibus inuciens ait Qui se ex
istimat stare videat ne cadat. Ad
autem dicens quod et multos. illico adiun
xit innumerabiles vel multitudine
exprimere studuit reproborum. que huiac
tionis numerum transit. vel certe indi
care voluit quod omnes qui pereunt
intra electorum numerum non habentur ut
eo sint innumerabiles quo extra numerum

currunt. Unde propheta intuens tantos
hoc etiam tempore specietenus credere
tantos numerum certum est electorum nu
merum summamque transire ait multipli
cati sunt super numerum. Ac si diceret. Ad
fidem etiam intrantibus etiam hij ad fidem
specietenus veniunt qui annis regni
celestis excluduntur. quod electorum summa
sua videlicet multiplicitate transcendunt.
Unde et per Ieremiam prophetam dicitur
Edificabitur civitas domino a turre
ananahel usque ad portam anguli et
exibit ultra normam mensure Civi
tatem quippe esse domini sanctam ecclesiam
nullus ignorat. Ananahel vero dei
gracia interpretatur In angulo autem
duplex paries iungitur. Civitas vero domini
a turre ananahel usque ad portam
anguli edificari perhibetur. quod sancta
ecclesia a celsitudine superne gracie inchoans
usque ad ingressum susceptione quod consti
tuitur. utrorumque populorum iudaici videlicet
atque gentilis. sed quia inter crescente
multitudine etiam reprobi colliguntur qui fi
de subduntur. Et exibit ultra normam
mensure. quia usque ad eos quoque ex
tenditur qui normam iusticie transeuntes
intra mensure celestis numerum non
sunt. Unde per ysaiam quoque eidem
ecclesie dicitur. Ad dexteram enim et ad levam
dilatabis et semen tuum gentes here
ditabit. In tanta quippe multitudine
gentium ad dexteram extenditur. dum quosdam
iustificandos suscipit. Ad levam quoque
dilatatur dum ad se quosdam etiam in
iniquitate permansuros admittit. Propter
hanc multitudinem que extra electorum
numerum iacet In ewangelio dominus dicit
Multi vocati pauci autem electi. Et
quia hec quod electis alijs alij occurrunt

quot modis in noctem conterat

de merito pacientis est. non de iniquitate punientis. Non enim iniquus deus qui infert iram apte subiungit Nouit enim opera eorum et idcirco inducit noctem et conteruntur

Sciendum summopere est quod iniquus quisque duobus modis in noctem conteritur vel cum exterioris iudicii tribulatione percutitur. vel cum occulta sententia interius excecatur. In nocte corruit cum per extremum iudicium mundi lumine in perpetuum amittat. Vnde scriptum est ligate ei manus et pedes et mittite eum in tenebras exteriores. Mittitur qui nunc interioribus voluptatibus cecatur. Rursum in nocte iniquus conteritur cum peccatorum precedentium consuetudine dampnatur. veritatis lumine non inuenit et quid deinceps agere debeat non agnoscit. Omne quippe peccatum quod tamen citius penitendo non tergitur. aut peccatum est et causa peccati. aut peccatum et pena peccati. Peccatum namque quod per penitentiam non diluitur ipso suo pondere mox ad aliud trahit. Vnde fit ut non solum peccatum sit. sed peccatum et causa peccati. Ex eo quippe inde culpa subsequens oritur ex quo tota mens ducitur. ut penis ex alia ligetur. Sed peccatum quod ex peccato oritur. non iam peccatum tantummodo sed peccatum est et pena peccati. Quia iusto iudicio omnipotens deus cor peccantis obnubilat ut precedentis peccati merito etiam in aliis cadat. Quem enim liberare noluit deserendo permisit. Non ergo inmerito pena peccati dicitur quod iusta desuper irrogata cecitate ex precedentis peccati ultione perpetratur.

Modus videlicet agitur dispensatione superius ordinata. sed in suis iniquitatibus consuta ut et precedens culpa sit causa subsequentis et rursum culpam subsequens sit pena precedentis. Quod bene in infidelibus et lubricis paulus qui quosdam semine erroris apparat cum dicebat Qui cum cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt. sed euanuerunt in cogitationibus suis. Sed quid ex eorum erroris semine pullulauit. Illico adiunxit dicens Propter quod tradidit illos deus in desideria cordis eorum in inmundicia. ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis. Quia enim cognoscebant deum peccatum superbie intelligendo commiserunt Cecantur etiam ne intelligant quod committunt. Et qui intelligentiam suam sequi noluit in peccato et causa peccati et ipsum lumine intelligentie perdidit in peccato et pena peccati. Prioris ergo peccati merito peccatorum subsequentium fouea tegitur. Ut qui malum sciens perpetrat deinceps iuste malus etiam nesciens cadat. Hoc quippe agitur ut culpis culpe feriantur. quatenus supplicia fiunt peccantium ipsa incrementa uiciorum. Nam quod omnipotens deus ad primam tempus indulget quod tamen humana malicia ad usum sue iniquitatis intorquet. iniuriam iusto iudicio augeri culpa permittitur. ut ad feriendum alcius quis cumuletur. Hinc enim rursum de quibusdam paulus apostolus dicit. Ut impleant peccata sua semper. hinc voce angeli ad iohannem dicitur Qui nocet noceat adhuc et qui in sordibus est sordescat adhuc. Hinc dauid ait Appone iniquitatem super

super iniquitatem ipsorum ut non inveniretur iniquitas. Hinc rursum de domino ab eodem psalmista dicitur: Immissiones per angelos malos viam fecit semite ire sue. Cor quippe dampnandi ab occultis meritis ad manifestam ulterius pertrahitur etiam subsequentibus malignorum spirituum persuasionibus falli. Quod dum digne in culpa trahitur reatus eius in pena cumulatur. Unde et ire sue dominus viam de semita fecisse perhibetur. Latior enim via quam semita. Ex semita vero ire sue viam facere est iram recte districteque iudicando dilatare, ut qui illuminati agere recta noluerunt, iuste cecati adhuc faciant unde amplius puniri mereantur. Hinc per Moysen dicitur: Nondum completa sunt peccata Amorreorum. Hinc per eundem Moysen dominus dicit: Ex vinea Sodomorum vinea eorum et ex suburbanis Gomorre. Uva eorum uva fellis et botrus amaritudinis ipsis. Fel draconum vinum eorum et fel aspidum insanabile. Nonne hec congregata sunt apud me et signata in thesauris meis? In die ultionis reddam eis. Qui cum multa eorum mala narraverat, et tamen illico adiunxit: In tempore quo labatur pes eorum. Cum enim atrocissima illorum facinora describuntur, et tamen ad ultionis diem adhuc subsequens lapsus aspicitur, quo culpe cumulentur. Hinc iam quid aliud ferri merentur? Sed sustinentur tamen adhuc peccatorum crescere, ut peccantes possent atrociori pena cruciari. Iam merentur supplicium peccato et tamen peccati ... exspectatur adhuc ut augmentum supplicii subrogetur peccatum et pena peccati. Plerumque namque unum idemque peccatum et peccati pena est et causa peccati. Quod

melius ostendimus si res ipsas ad medium deducamus. Effrenata etenim ventris ingluvies in fervorem luxurie plenitudinem carnis instigat. Peccata autem luxurie sepe ut periurio aut homicidio tegantur, ne humanarum legum ultione puniantur. Ponamus ergo ante oculos quod quidam voracitatis sibi frena laxavit. Qui a voracitate superatus adulterii facinus admisit. Deprehensus autem in adulterio latenter virum adultere ne ad iudicium trahatur occidit. Hoc itaque adulterium inter voracitatem et homicidium positum de illa videlicet nascens, hoc generans, peccati pena est et tamen peccatum. Peccatum quippe effectu est per sequentia. Pena autem peccati est quia culpam voracitatis auxit. Causa autem peccati est quia subsequens etiam homicidium genuit. Unum ergo idem quod peccatum est et pena precedentis et tamen culpe subsequentis, quia et transacta dum exaggerat dampnat, et adhuc sequentia que dampnari debeant seminat. Igitur quia peccatis precedentibus cecatur oculus cordis, ipsa cecitas que peccantis animam ex ante acta culpa dampnatione confundit, merito nox vocatur, quia per hanc ab oculis delinquentis lumen veritatis absconditur. Hinc itaque dicitur: Novit enim opera eorum et idcirco inducet noctem et conterentur. Quia ut sepe diximus precedentia iniquorum mala faciunt, ut ad peccandum item tenebris subsequentibus involvantur, ut eo iam lumine iusticie videre non possint, quo illud et quando poterant videre noluerunt. Inducit autem noctem dominus, non quod ipse tenebras inferat, sed quia abscura corda peccantium in

secior diceret non illustret. ut h(ic) ipm
in nocte transisse accecatas tenebris
liberare noluisse. Sequitur alii impi-
os percussit eos in loco uidencium. In
scriptura sacra qui aliqui proprietate po-
ni consueuit. aliqui per similitudinem. Pro
similitudine enim quasi ponitur. sicut a-
postolus dicit Quasi tristes semper
autem gaudentes. Pro ueritate autem po-
situr iohes ait. Vidimus gloriam eius
gloriam quasi unigeniti a patre. hoc autem
loco nichil differt. Utrum per similitu-
dine an proprietate sit positum. quia quolibet
dicatur ordine aperte mala presencium
~~mala prau~~ praua malorum uita sig-
natur. Impios uero scriptura sacra
sepe infideles appellat. Hac namque
distancia peccatores ab impiis discer-
nitur. quia cum omnis impius sit peccator
non tamen omnis peccator est impius
Peccator enim dicitur etiam qui in fide
pius esse potest. Unde iohes ait. Si
dixerimus quia peccatum non habemus
ipsi nos seducimus. Impius uero sepe
dicitur qui a religione pietatis separa-
tur. De talibus enim propheta ait. Non
resurgunt impii in iudicio

ocius
autem uidencium sancta ecclesia
uocatur. In ipsa enim recte consistitur
ut lumen quod deus est uideatur. Unde
ad moysen dicitur Ecce locus penes me
et stabis super petram cum transibit
in ea maiestas. Et post paululum au-
feram manum meam et uidebis posteri-
ora mea. Plorum quippe etiam. Per
petram dominus. Per moysen uero mul-
titudo est plebis israelitice figurata que
domino in terram predicante non credi-
dit. Ipsa uero in petra stetit terga

dominum transeuntis aspiciens. quia ui-
delicet post passionem ascensionem que
dominicam in terra etiam deducta. fidem per
per aperta misit. Dicatur de his quorum
uitam paulus apostolus notat. qui confi-
tentur se nosse deum factis autem negant
Quasi impios percussit eos in loco ui-
dencium. Ibi quippe stabant ubi deum ui-
dere uidebantur. ibi tenebras dilexerunt
ubi lumen ueritatis aspicitur. Et quam-
uis apertos habuerint oculos in fi-
de tenuerunt tamen eos clausos in ope-
re. Unde bene et de iudea dicitur Specu-
latores eius ceci. Quia uidelicet non
uidebant opere quod professione tenebant
Unde etiam de balaam scriptum est qui cadens
apertos habet oculos. cecinit in contemplacione
Ita ergo erant oculos aperientes in fi-
de et non uidentes in opere. intra e-
tiam porti pia spe contra etiam
in uenia sunt in pia gubernacione. De quibus
bene alias scriptum est. Vidi impios
sepultos qui etiam cum adhuc uiuerent
in loco sancto erant et laudabantur
in ciuitate quasi iustorum operum. Multos
enim posita sepe prauitatis obsessos sub
christiano nomine ipsa tranquillitas ec-
clesiastice ~~prauitatis~~ pacis abscon-
dit. Alios tamen sicut leuis persecucionis
aura pulsauit more contra auream ue-
lud paleas tollit. Quosdam uos ideo
christianitatis uacacione signantur. quia
christi nomine sublimiter exaltato.
pene omnes iudei fideles aspiciunt. et
pro eo quod hoc uocari alios cernunt
ipsi non iudei fideles erubescunt. se-
d et negligunt quod dici glaciantur. tem-
pore. Verius in tunc addetorem su-
munt in somno eterne qui ante

supernum iudicem mundi conscientie in fideli-
tate constituunt et ante humanos oculos con-
fessione sua verbotenus palliantur.
Nonnulli autem fidem medullitus tenent
sed vivere fideliter nullatenus curant.
Insequitur eos medius quod credulitate
venerantur. Quibus divino iudicio se-
pe contingit ut per hoc quod nequiter vi-
vunt et illud perdant quod salubriter cre-
dunt. Incessanter iam quia se pravis
actionibus polluunt. et super hoc eum
dictum iusti iudicis retribui posse dif-
fidunt. Et sepe tamen bene vivere negligunt
et persequuntur nullo usque ad perfidiam
dilabuntur. Nam qui in mente distric-
tum iudicium non credunt. qui multos se
peccare suspicantur quo pacto vel cre-
ver dici fideles possunt. fidem quippe
perdidisse est incorrectis malis operibus
digna supplicia reddi ~~non~~ posse non
credere. quia ergo digna fidei opera se-
quari contempnunt etiam fidem perdunt
quam tenere videbantur. super quos bene
per prophetam sub iudeorum specie inimicorum
destruentium verba memorantur. a quibus
scilicet dicitur exinanite exinanite usque
ad fundamentum in ea. Paulus quippe
ait. fundamentum aliud nemo potest
ponere. preter id quod positum est. qui est
Christus Ihesus. Inimici ergo destructores
usque ad fundamentum iubentur exinanire
quando perversi spiritus a corde fidelium destruc-
to prius edificio boni operis. soliditatem
quoque exinaniunt cogitationis. Sicut
enim super fundamentum fabrica. sic super
fidem opera construuntur. usque ad funda-
mentum ergo exinanisse est. cuncta
bene vivendi opera etiam robur fidei dis-
sipasse. Hinc etiam ad iudeam per se-

minam dicitur. Filii quoque nepheos et
taphnis constupraverunt te usque ad verti-
cem. Usque ad verticem quippe constupra-
ri est post mala operis visum etiam in
ipsa fidei sublimitate corrumpi. Cum
enim nequissimi spiritus vincantur quia animam in
pravis operibus involvunt sed integri-
tatem fidei violare non possunt quasi
adhuc inferiora membra polluunt. sed ad
verticem non pertingunt. Quisquis autem
in fide corrumpitur. iam usque ad adulte-
rium stupratur. Malignus enim spiritus quasi
ab inferioribus membris usque ad summa per-
tingit. quando activam vitam polluens
castam celsitudinem fidei. diffidentie
morbo corrumpit. Qui autem tamen
hec humanis oculis abscondita sunt. sed
divinis obtutibus patent. et multi in
hac domo fidei sine fide moriuntur.
dicuntur recte quod impios porcissite
eos in loco videntium. Quos enim se in
ecclesia hominibus ostendunt. sed quia di-
vina iudicia latere non possunt quasi
impii feriuntur. Quibus hoc magis
ad supplicii cumulum crescit quod unius
cuiusque corpus in ecclesia fidelibus admix-
tus unitatem fidei sciendo contempnit
atque eo gravior illos sequitur quo per
exempla rectorum etiam bene vivendi
eos sua convincitur. Quos enim omnes ins-
recti ac fideles sunt ostendunt tor-
mentum iudicio testibus impug-
nantur. Sciunt ergo quod sequi ne-
gligunt. Unde et apte subiungitur
Qui quasi de industria recesserunt
ab eo

ciendum quippe est quod peccatum
tribus modis committi committi-
tur. Nam aut ignorantia. aut

infirmitate · aut studio perpetratur ·
Gravius quidem infirmitate quam igno-
rancia. Et multo gravius studio quam in-
firmitate peccatur. Ignorancia paulus
peccaverat cum dicebat. Qui prius fui bla-
sphemus et persecutor et contumeliosus
sed misericordiam consecutus sum · quia ignorans
feci in incredulitate. Petrus vero in-
firmitate peccavit · quando de tam certo robore
fidei quod domino perhibuit · una voce pu-
elle contremuit. Eundem quem corde tenuit
voce denegavit. Et quia infirmita-
tis culpa vel ignorancie eo facilius
tergitur quo non studio perpetratur ·
Paulus quod ignoravit sciendo correxit
et petrus motum. Et quia arescentem
iam radicem fidei lacrimis rigando
solidavit · Ex industria vero peccave-
runt hii de quibus ipse magister dicebat
Si non venissem et locutus eis non
fuissem peccatum non haberent. Nunc
autem excusacionem non habent de peccato suo
Et paulo post. Et viderunt et oderunt
et me et patrem meum · Aliud enim est
bona non facere · aliud bonorum odisse
doctorem · sicut aliud est precipitacione ·
aliud deliberacione peccare · Sepe enim
peccatum precipitacione committitur quod tamen
consilio et deliberacione dampnatur · Ex
infirmitate enim plerumque solet accidere a-
mare bonum · sed implere non posse · Ex
studio vero peccare est bonum nec fa-
cere · nec amare · Sicut ergo nonnum-
quam gravius est peccatum diligere quam
perpetrare ita nequius est odisse iusticiam
quam non fecisse · Sunt ergo nonnulli
etiam qui non solum bona non faciunt
sed etiam persequuntur · et que ipsi faciunt ne-
gligunt etiam in aliis detestantur · Horum
peccatum sic non ex infirmitate vel igno-

rancia · sed ex solo studio perpetratur ·
quia videlicet si vellent implere bona
nec tamen possent ea que in se negligunt
saltem in aliis amarent · Si enim ea ipsi
vel solo voto appeterent · sed facta ab aliis
non odissent · Sed quia eadem audiendo
cognoscunt · videndo despiciunt et ad-
vertendo persequuntur · recte dicitur quia ex
industria recesserunt ab eo · Unde et apte
subiungitur · Et omnes vias eius intel-
ligere noluerunt · Non enim ait infir-
mitate non intelligunt · sed intelligere
nolunt · quia sepe que facere despiciunt
etiam scire contempnunt · quia enim scriptum
est · Servus nesciens voluntatem domini
sui et faciens digna plagis vapu-
labit paucis · et servus sciens volun-
tatem domini sui et non faciens mo-
cam vapulabit multis · impunita-
tem peccandi existimant remedium
nesciendi · Qui nimirum sola superbie
caligine tenebrescunt · atque id non dis-
cernunt · sed aliud est nescisse · aliud
scire noluisse · Nescire enim ignorancia
Scire noluisse superbia · et tanto magis
excusacionem non possunt habere · quia ne-
sciunt · quanto magis eis et nolentibus
apponitur quod cognoscunt
v nde per salomonem
dicitur · Numquid non sapiencia cla-
mitat et prudencia dat vocem suam
In summis excelsisque verticibus super
viam in mediis semitis stans · tran-
sire fortasse · per viam vite temporalis
cum eius ignorancia possemus si hec
eadem sapiencia in semitis et angelis con-
stitisset · Investiganda fuerat · sed
occulta esse noluisset · Sed postquam in-
carnacionis sue misteria publice os-
tendit · postquam humilitatis exem-

empla superbientibus prebuit semet-
ipm nobis quasi transeuntibus i medi
is semitis fiverit ut videlz mea si que
nolumus impugnamus Et qui tra
seuntes videre negligimus tangimus
offendentes. Via quippe e in carna
te sapie omnis actio q temporalit gessit
Vie eius sunt vivendi ordines. quos
ad se ~~cernentibz via prebuit~~ venienti
bus stravit. tot itaqz ad se venienti-
bus via prebuit. quot bn vivendi
exempla monstravit. humilitatis eius
quam hec tam vias aspexerat cui se sperabat
dicens In mandatis tuis me exer
citabor. et considerabo vias tuas. Hinc
rursus de eo noquoqz iusto dr qui cu-
rat. ut per divina exempla gradiatur
ad hos gressus hanns dirigemur et
viam eius cupit nimis. quia ergo su-
perbi quiqz humilitatis dmce facta con
tempnunt recte dr vias eius intel
ligere noluit. Vie et iste visione
despecte sunt. sed intellectu reconditae
aliud e quippe in eis q cernitur. ad
q expectatur. aliud e h' vita aliud
q delectioz sputa ludibria morte
q intuentium oculis ostendi. sed per
h' infima transitur ad suma. ph' de
decora q precedunt. etiam nobis et
gloriosa pollicentur. Viderunt ergo
superbi vias dm. sed intelligere no
lunt. quia dnc abiecta que in se ille
ostendit despiciunt. perdiderunt isti
sublimia q pmittit. Vias itaqz di
intelligere et humiliter tolerare tran
sitoria. et perseveranter expectare
mansura ut exemplo divino eterna
gratiam gloria ob probrys tempa
libus parata. Et non q hic quisqz

tolerat. sed quod expectat intendat
Ad hoc ergo superbi clausos oculos
tenuerunt. quia dum in gloria pntis
vite superbiunt humilitatis dmce celsi
tudinem non viderunt. lumen et in
telligentie humilitas aperit. superbia
abscondit. Nam secretum qddam pie
tatis est et tanto minus ad illud aliqs
pvenit. quanto magis intumescit. q
et corpus foras repellitur. quo i samius
inflatur. Sequitur ut pvenire
facerent ad eum clamorem egem et au
diret vocem paupum. cum et isti sup
biunt clamant ad dnm. hij qui ab ipis
superbientibz opprimuntur

el terte id tirto

di q addm fecerunt clamore
paupum pvenire. q istis cadentibz
in eorum loco pauperes i. spu humiles
subrogantur. Et quia hoc corp cau
sarum e ipi fecisse referuntur. eo videlz
locutionis gnie. quo pmgere castra di
cimus q pugnantur ex illis. Vel
certe quia cuncta que supius dicta sunt
referri et ad rectores ecclasticos po
ssunt. qui relicto predicationis stu-
dio sub occasione regiminis terrenis
negotijs involuuntur. apte subiungitur
ut pvenire facerent ad eum clamore
egem. et audiret vocem paupum.
quia nimirum dum ipi curis secularibz
occupati predicationis officium deserunt
gregem sibi subditum in querelarum
prumpere clamore compellunt. ut qui
iure unusquisqz subiectus de vita sc-
ti pastoris murmuret. cur tenz
ingrum locum qui non exercet officium
Aliquis fortasse melius p timore
potentium scribam indecorp. et per
clamorem paupum desidia generum

figurantur. Sicut attestante veritate
per epulantem splendide divitem iu-
daicus populus designatur. copiam scilicet
legis non ad necessitatem salutis. sed ad
pompam elationis assumens. atque in pre-
ceptorum verbis non semetipsum ordina-
te reficiens sed iactanter ostendens. Et
per mendicum lazarum qui interpretatur ad-
iutus forma populi gentilis exprimitur qui
ad divinum adiutorium tanto magis se eri-
git quanto minus de fiducia virium faculta-
te confidit. qui pauper et plenus ulceri-
bus esse describitur. quia gentilitas
corde humilis peccatorum suorum aperit
confessionem. Nam sicut in ulcere
ab interius trahitur virus in cute.
ita in confessione peccati dum in pub-
licum secreta panduntur quasi mali
humores auditibus intimis foras
prorumpunt. Illis ergo peccantibus pa-
uperum clamor auditur. quia dum iu-
dei contra dominum superbiunt. ad dominum vota
gentilium pervenerunt. Unde et mox
huic ipsa in mensa ac profunda iudi-
cia per ostensionem non causatur ratione di-
scretionis. sed admiratione veneratur. atque ait.
Ipso enim concedente pacem. quis est qui con-
dempnet. Et quo abscondit vultum
suum. quis est qui contempletur eum.

emo ergo
discutiat cur stante iudaico
populo dudum in infidelitate gentilitas
iacuit et cur ad fidem gentilitate
surgente iudaicum populum infidelita-
tis culpa prostravit. Nemo dis-
cutiat cur alius trahatur ex dono.
alius repellatur ex merito. Si enim ge-
ntilitatem miraris assumptam. ipso
concedente pacem. quis est qui con-

dempnet. Si iudeam abscisam perspicis per-
ditam. Et quo abscondit vultum suum
quis est qui contempletur eum. Itaque tan-
tum sublime et occulte virtutis satis-
factio sit aperte nobis. Unde in evan-
gelio cum de huius rei causa loqueretur ait.
Confiteor tibi domine pater celi et terre
qui abscondisti hec a sapientibus et pru-
dentibus et revelasti ea parvulis.
Ita pater atque mox tamquam rationem quan-
dam absconsionis ac revelationis ad-
iungens ait. Quia sic fuit placitum
ante te. Quibus nimirum verbis ex-
empla humilitatis accipimus. ne
temere discutere superna consilia de aliorum
vocatione. aliorum vero repulsione pre-
sumamus. Cum enim intulisset rationem u-
triusque non mox rationem reddidit. sed
sic deo placitum dixit. Hoc videlicet
ostendens quia iniustum esse non potest
quod placuit iusto. Unde et in vinea
eundem laborantibus reddens cum quos-
dam operarios inequales mora ca-
peret in premio. et eum plus in merce-
de quereret qui laborem amplius in-
sudasset ait. Nonne ex denario
convenisti mecum. Volo autem et huic
novissimo dare sicut et tibi. Aut
non licet michi quod volo facere. In
cunctis ergo ex eius dispensatione aperte
causationes sunt occulte et iuste vo-
luntatis. Dicatur itaque ipso enim
concedente pacem quis est qui con-
dempnet. Et quo abscondit vultum
suum quis est qui contempletur eum. Et
quia sic minima sicut maxima. sic
singula deus iudicat. sicut cuncta
aperte subiungitur. Et super gentes
et super omnes homines ac si aperte

admoneamur intendere. quia hoc
iudicium quod super unam gentem describitur
etiam super omnes invisibili examina-
tione celebratur. ut alius repellatur alius
eligatur occulte. sed nullus iniuste. Hoc
ergo quod in maximis scimus discernimus etiam
in nobis singulis cauta teneamus. sic
enim intenduntur divina iudicia super
unam animam. sicut super unam urbem
sicut per unam urbem sic super u-
nam gentem sicut per universam
generis humani multitudinem. quia et sic in-
tendit dominus singulis ac si vacet a
cunctis. et sic simul intendit omnibus
ac si vacet a singulis. Qui enim omnia
administrando implet regit implendo
nec universo deest cum disponit unum
nec uni deest cum disponit universo
cuncta si naturae suae potentia quietus opera-
tur. Quid ergo mirum. quod non angus-
tatur intentus qui operatur quietus.
Dicatur ergo itaque quod hoc subtile iu-
dicium exercet et super gentes et
super homines. quia et de specie tran-
sit ad genus iterum de genere se convertit
ad speciem. et quid iudicia propter merita
ostendit dicens. Qui regnare facit
hominem ypocritam propter peccata populi

[V]erbum namque regem super se
iudea regnare noluit. id est eo
exigentibus meritis ypocritam accepit
sicut ipsa quoque veritas in evangelio
dicit ego veni in nomine patris mei et
non accepistis me. Si alius venerit
in nomine suo illum accipietis. Et sicut
paulus ait pro eo quod caritatem verita-
tis non receperunt ut salvi fierent
ideo mittet illis deus operationem erro-
ris ut credant mendacio. In eo ergo
quod dicitur qui regnare facit hominem

ypocritam propter peccata populi potest
ipsum etiam ypocritarum caput antichristum
designari. Seductor quippe ille sanc-
titatem simulat ut ad iniquitatem
trahat. Sed propter peccata populi regnare per-
mittitur. quia nimirum tunc ipsi sub illius
regimine preordinantur. qui digni eius
dominio ante secula prestituuntur. qui peccatis
subsequentibus exigunt. ut cum illo in-
dignis precurrentibus disponantur. Quod
ergo tunc antichristus super impios re-
gnat non est ex iniustitia iudicantis
sed ex culpa patientis. Quamvis plerique a
principatu illius non videntur. et
tamen eius principatum peccatorum suorum
conditione deserviunt. quia et quem dominari
sibi verbo despiciunt. eum procul dubio per-
verse vivendo venerantur. An non
eius membra sunt. qui per artem af-
fectare sanctitatis speciem tenent dum ap-
petunt videri quod non sunt. Ille namque
sanctitatis ypocrisim simulat qui cum damp-
natus sit homo. et nequaquam spiritus dei
se esse simulat. Sed procul dubio eius
membra corpore producunt qui quasi ini-
quitates suas sub tegimine sancti ho-
noris abscondunt. ut professione videri
appetant quod esse operibus recusant.
Quia enim scriptum est omnis qui facit
peccatum servus est peccati. quanto mentis liberius
peragunt perversa quae volunt. tanto
eius servicio obnoxius obligantur. Sed
nullus qui talem rectorem patitur
eum quem patitur accuset. quia nimirum sui
fuit meriti perversi rectoris subiacere
dicionem. Culpam ergo propriam magis ac-
cuset operis quam iniustitiam gubernatoris.
Scriptum namque est dabo tibi reges
in furore meo. Quid ergo illos nobis
preesse despicimus quos super nos re-

ginnna dominum furore suscepimus
Si igitur irascente deo secundum merita nostra mi-
ta rectores accipimus illorum actione
colligimus quid ex merita existimatione
pensemus. Sepius plerumque et electi sub
iacent reprobis. Unde et dominus david
saulem pertulit. Sed subsequenti cul
pa adulterii proditur. quod dignus
minime fuit qui tanta potestatis asperitate
premeretur. Sic ergo secundum merita subdi
torum tribuuntur persone regentium
ut sepe qui videntur accepto mox
regimine permutentur. sicut scriptura
sacra de eodem saule insinuat. quod cor cum
dignitate mutavit. Unde scriptum
est. Cum esses parvulus in oculis tuis
caput te constitui in tribubus israhel.
Sic ex qualitatibus subditorum disponun
tur acta regentium ut sepe pro malis gre
gis etiam vere bona delinquat
vita pastoris. Ille enim deo attestante
laudatus ille super vero misterio con
scius david propheta. timore repenti
ne elationis inflatus populum numeran
do peccavit. et tamen vindictam populus
david peccante suscepit. Cur hoc quod
videlicet secundum meritum plebium dispo
nuntur corda rectorum. Iustus vero
iudex peccantis vitium corporum ac
adversione corripuit ex quorum causa
peccavit. Sed quia ipsa sua se vo
luntate superbiens a culpa alienus
non fuit. vindictam culpe eciam ipse
suscepit. Nam ita seviens que corpo
ralis populum perculit rectorem quoque
compulit intimo cordis dolore prostravit.
Certum vero est quod ita sibi invicem
et rectorum merita connectuntur et plebium
ut sepe ex culpa pastorum deterior
fiat vita plebium. mutetur vita

pastorum

Sed quia rectores habent iudicem 13
suum. magna cautela subditorum est
non temere vitam iudicare regentium.
Neque enim frustra per semetipsum dominus ex
nummulariorum fudit et cathedras ven
dentium columbas evertit. nimirum
significans quia per magistros quidem
vitam iudicat plebium. sed per semet-
ipsum facta examinat magistrorum.
Dominus etiam subditorum vicia que a
magistris modo vel dissimulantur iudi-
cari vel nequeunt eius procul dubio.
Igitur dum salva fide res agitur vir-
tutis est meritum si quicquid prioris
culpe est toleratur. Debet tamen
humiliter suggeri si fortasse valeat quod
displicet emendari. Sed curandum sum-
mope est ne in superbia transeat ius-
ticie inordinata defensio. ne dum
rectitudo inordinate diligitur ipsa
magistra rectitudinis humilitas amit-
tatur. ne eum sibi preesse quisque despi-
ciat quem fortasse contingit ut male
acta reprehendat. Contra hunc timo-
rem superbie subditorum mens ad cus-
todiam humilitatis edomatur si in-
firmitas sua incessanter attenditur.
Nam vires nostras veraciter exami-
nare negligimus. sed nostra acta for-
tiora credimus et idcirco eos qui
nobis prelati sunt districte iudi-
camus. Et quo nos metipsos minus
agnoscimus. eo illos quos reprehendi-
mus minus plus videmus. Sunt autem
quam mala sunt que sepe a subditis
in prelatos sepe a prelatis in subditos
committuntur. quod et omnes subditos hii
qui possunt minus quam ipsi sunt sapi-
entes arbitrantur et rursus qui sub-

recti sunt, rectorum suorum actiones iudicant.
Et si ipsos regiminis etiam grave contigit, se
potuisse agere melius putant. Unde plerumque
fit ut et rectores minus prudenter ea
que agenda sunt videant, quia cordis oculos
ipsa nebula elationis obscurat. Et non numquam
is qui subiectus est, hec cum prelatus fuit
faciat que dudum sub subiectus arguebat.
Et pro eo quod illa que iudicaverat perpetrat, saltim
quia iudicavit erubescat. Igitur
sic prelatis curandum est ne cordis corda conturbatione
singularis sapientie locus superior
extollat. Ita subiectis providendum est, ne
sibi rectorum facta displiceant. Si autem
maiorum vita iuste reprehenditur, debet ut eos
subditi etiam cum displicent venerentur.
Sed hoc est solliciter intuendum, ne aut
quem venerari necesse est imitari appetas, aut
quem imitari despicias venerari contempnas.
Subtilis etenim via tenenda est rectitudinis
et humilitatis, ut sic et reprehensibilia magistrorum
facta displiceant, quatinus subditorum
mens et servanda magistri reverentia
non recedat. Quod bene Noe debriato
exprimitur, cuius nudata verecundia
a boni filii aversi vestiendo texerunt.
Aversari quippe dicimur quod reprobamus.
Quid est ergo quod filii verecunda patris
superiecto dorsis pallio aversi vestientes
operiunt, nisi quod bonis subditis sic prepositorum
suorum mala displicent, ut tamen
hec ab aliis occultent. Operimentum aversi
deferunt, quia iudicantes factum et venerantes
magisterium noluerunt videre quod
tegunt. Sunt vero non nulli qui se
parum quid de spirituali conversatione
inchoant, cum rectores suos temporalia
agere et terrena considerant, mox ordinem
superne dispensationis accusant, quod

nequaquam bene ad regendum prelati sunt
per quos conversionis in fine exempla monstrantur.
Sed hii nimirum dum tempore
se a rectorum suorum reprehensione negligunt
culpe sue exigentibus meritis usque ad
reprehensionem conditoris excedunt. Cuius
effecto dispensatio inde ab humilibus
rectius agnoscitur unde ab elatis non
recta iudicatur.

uia cum potestatis regiminis
ministerii non potest sine studio
temporalium, alta compassione mira dispensatione
agit pietas, ut tenere spiritualium mentes
et terrena cura distincte sint, homines regiminis
duris ac laboriosis iniungit ordinibus,
ut tanto illi de hoc mundo securius
lateant, quanto et hii maximis
sollicitudinibus libenter elaborant. In eo
habitatione quippe suscepti omnis, per ipsius
quoque utilitatibus subditorum dure vio
sunt mundane servitutis. Et sepe ut
dictum est misticorum deus quos suos tenere
diligit, eos sollicite ab exterius actionibus
abscondit. Nam et plerumque pater
familias ad eum laborem suos dirigit
a quo subtiles filios suspendit. Et
inde filii sine vexatione decori sunt
unde servi implicati sordidantur. Quod
recte in exterioribus agitur ipsa
tabernaculi constructione signatur. Ad
Moysen quippe divina voce precipitur
ut ad tegenda interius sancta sanctorum ex
bisso rubeo atque iacincto vela texantur.
Iussum quoque est ut ad protegendum
tabernaculum vela cilicina et pelles
extenderet, que nimirum pluvias vel
ventos vel pulverem tolerarent. Quid
ergo per pelles et cilicia quibus
tabernaculum tegitur nisi grossas

hominum mentes accipimus que
aliquando in metallo occulto dei iudicio quamvis
dure sint prestringuntur. que quia semel
curis temporalibus non timent, sed ut
temptationum ventos et pluvias de huius
mundi contractatibus portent. Aliud vero
per iacinctum cocci bissum quod signat nisi
sanctitatis vita terrena sed clara. que dum cau-
te in tabernaculo sub ciliciis et pellibus
absconditur, sua integra pulcritudo
servatur. Ut enim interiora tabernaculi bys-
sus fulgeat, coccus corruscet, iacinc-
tus ceruleo colore resplendeat, desuper
pelles et cilicia imbres, ventos et
pulverem portant. Qui igitur magnis vir-
tutibus in se eminere sentiunt, conflictus prelatorum
suorum vitam despicere non debent, cum
curare eos rebus exterioribus vident,
quia hoc quod ipsi securi intima pene-
trant, exteriorum adiumento est. Qui igitur
procellas huius mundi exterius laborant.
Quid enim candorem sui gratiam retineret
si byssum pluvia tangeret? aut quid
fulgoris atque claritatis coccus vel iacinc-
tus ostenderet, si hoc susceptus pul-
vis fedaret? Sit ergo desuper co-
pertura cilicii fortis ad pulverem, sit infra
color iacinctinus aptus ad decorem.
Moveant etiam qui solis rebus spiri-
talibus vacant tegant etiam quod
et labor rerum temporalium non gravat.
Nequaquam ergo contra rectorem suum
exteriora agentem murmuret is
qui interna scientiam etiam iam spiritualiter
fulget. Si enim tu securus in tinctis ut
coccus rutilas, aliud quos protegis
tur attendis. Sed a quibusdam queritur
quod dum saltem pro utilitate subditorum
minime temporalibus curis invectores
insuunt. Plerique enim in eterna eorum
exemplo deterrescunt. Quod valde esse
quis abneget, cum curas apostolicus te-
rrena quam celestia sollicitius videt. Sed
nec hi in iusta sunt si ut supra diximus
mores presidentium, vita subditorum in-
ta dispensatur. Occulte namque et spon-
te perpetrare culpe exigunt ut prava a
pastoribus exempla prebeantur, quatinus
iusto iudicio is qui de via dei superbus
exorbitat in via qua graditur etiam
per ducatum pastoris offendat. Unde
per prophetam quoque pravitatem subditorum studio
dicitur non malivolentis voto: Ob-
scurentur oculi eorum ne videant, et
dorsum eorum semper incurva. Ac si
dicat: Qui humane vite actionibus
quasi prudentis itineribus presunt, vita-
tis lucem non habeant; quod ut et qui
sequitur subditi iniquitatum suarum o-
neribus incurvati. Quod factum pro-
cul dubio in Iudea novimus, cum ipso
in tempore redemptoris adveniente phariseorum
turba atque sacerdotum avaritie lumine in-
tus oculos clausit, et quia prepositorum ex-
empla gradiens infidelitatis tene-
bris populus erravit. Sed querere conve-
nabiliter potest quomodo hoc in loco dicitur
quod regnare dominus reprobos facit, cum
dicat recte specialiter per prophetam de
quibus dicens: Ipsi regnaverunt et non ex
me; principes extiterunt et non
cognovi. Quis enim recte sentiens
dicat quod facit dominus quod minime cog-
noscit. Sed quia scire dei approbare
est, nescire reprobare est. Unde et
quibusdam quos reprobat dicit: Ne-
scio vos unde sitis. Discedite a me omnes
operarii iniquitatis. Et aliud facere dei
est id quod se perhibet nesciendo per

mittit. Unde et regis egypti cor se obdurare asserit. quia videlicet obdurari permisit. miro modo dominus ypocritas et regulare facit et nescit. facit sinendo. nescit reprobando. Unde necesse est quod ad eorum quod in hac vita concupiscitur. prius voluntas interna requiratur. quod cum humani cordis animis percipere appetit sciat quia hoc non verbis. sed rebus sonat. Locum ergo regiminis cum regendus offertur. in se prius necesse est. utrumquis discutiat. si locum vita congruit. si ab hanc actio non dissentit. ne iniustus omnium rector eo post in tribulatione preces non audiat quo ipsa quoque eius de quo tribulatio oritur concordia honoris ignorat.

Explicit liber xxv

De arrogante i
De prepositis vitam subditorum inquirentibus ii
De arrogantibus iii
De viis ad creatorem iiii
De supernis potestatibus v
Quod mali sinendo bonis prosunt vi
De infirmis languentibus vii
De voluptate et furiositate viii
Quod iusti in oppressione non exaudiuntur ix
De competente sublatorum x
De despectis iustorum dilatis si delatur xi
De competitore dei xii
De arrogantibus xiii
De elatione mentis xiiii
De discretione potestatis xv
De iudicio resurrectionis xvi
De regibus xvii
De simulatoribus et callidis xviii
Quod laus propria iustos cruciat xix
De ore angusto xx
De arrogantibus xxi
De platis xxii
De stabilitate mentis xxiii
Item de arrogantibus xxiiii

In locutionibus suis hoc arrogantes animi habere moris alia quid solent. videlicet quo auditoribus suis nequid forstasse in ordinatio dicere tunc requirunt. cum se laudabiliter aliquid dixisse cognoscunt. hoc videlicet facitur non quod dictis suis ambigunt sed quod ab audientium iudicio fauores querunt. Nam in veniri facile potest quo aio

pertimescant. si quisquam eorum bona lau-
dat etiam mala reprehendat. Certum quip-
pe est. quia sicut inflantur laudibus. ita
increpationibus inflammantur. Et a quibus
se uel iuste reprehendi despiciunt. mox quoque
in malis suis fortiorem defensionis
exquirunt. quid ergo de bonis suis hu-
militer ambigunt qui mala sua defendendo
etiam peruersa etiam moliuntur. Ille est
enim uere humilis in bonis qui non est
defensor in malis. Nam qui de ma-
lis suis arguitur et contra uerba argue-
tis attenditur. quando de bonis suis qua-
si humiliter titubat. per humilitatis uo-
cem ornari appetit non doceri. Heliu
itaque eorum arrogantiam signans. qui
quamuis multa uera et sublimia intul-
erit in uerbis formam humilitatis assump-
sit et equitate proposita sub quadam dissimulationis
imagine beatum Iob alloquitur dicens.
Quia ego locutus sum addam. et quod
non prohibeo. Si erraui tu doce me.
Si iniquitatem locutus sum ultra non
addam sicut sepe contingit. ut bona
loquatur et mala. Multa Heliu fortia
paulo superius se dixisse meminerat
et securus id circo ne fortasse errauit
requirebat. Neque enim requireret. si se
errasse credidisset. Et namque ut dixi
propria arrogantium fraus. ut tunc de er-
rore requiri studeant. quando se no-
uerint non errasse. Alii rursum requiri
uel argui de errore despiciunt. si quando se
errasse ueraciter precognoscunt. Non
enim etc. sed uidi humiles appetunt. et
tunc requirendo speciem humilitatis
adsimulant quando de ipsa magis requi-
sitione laudentur. Sed quia omnis diffi-
cile est ut elatio que regnat in corde
non erumpat in uoce auditores

arrogantium. si eorum dicta paulisper
taciti expectant. atque considerant tunc
corda illorum subsequentia uerba manifes-
tant. Diu quippe morari non possunt
in ipsa humilitatis imagine quam specie te-
nus simulant. Superbis enim mentibus
humilitas alta est. Et cum eius formam
ostendere ambiunt lassatis animi gres-
sibus quasi ad montis atque asperis itinibus
delabuntur. Alienum est si quid uidi appo-
situm et id circo eius imagini diu in-
herere nequaquam possunt. Graue pondus
estimant cum eam saltem specietenus
portant. Et quousque hanc abiciant.
Vim quandam in corde patiuntur. quia
uidelicet elationis usu male dominan-
ti desuescunt atque eius imperio semetipsos
quales sunt prodere compelluntur. Vnde
Heliu postquam iniquitatem non se ulterius
locuturum promisit subito ab humilitatis
specie ad uerba iurande causationis
expiluit. Nam subdidit dicens. Numquid
a te deus expetit eam. quia dis-
plicuit tibi. ac si diceret. Ego coram
domino rationes positurus sum. Cum modo
iniquitas mea a te reprehenditur. quia
constat quod in iudicio a te non requiratur.
Recti uiri cum iniuste ab hominibus in-
crepantur ad supernum iudicium recur-
runt. Vnde et ab eodem beato Iob dicitur. Ecce
in celo testis meus et conscius meus in
excelsis. Et quia ei summopere placere
cupiunt eius plus testimonium re-
quirunt. Per uersa quoque quia iustorum
uitam deserunt. sed non numquam eloquia
consectantur. cum de suis male gestis in-
crepantur. hoc assumunt in argu-
mento defensionis quod iusti profe-
runt cum testimonia ueritatis. Vn-

eis et consuetudo iam facta est. ut
si quis eos de factis suis arguat dei ma
gis iudicium quam hominum querant. Addo
etiam et cum se dampnandos noverint iudica
ri non metuunt. et iudicari ab hominibus
erubescunt. Ponitur ergo magis quod
non metuunt. ut hoc magis declarare
valeant quod erubescunt. Superius quippe est
unumquisque reum se reum reddens deo
Quia ergo dampnacio tunc omnibus cunctis
quod manifesta erit. ut omnino modo iniqui
colligunt. et etiam perversa cuiuscumque per
accio sit secura. ne modo eam quilibet
iustus arguendo discuciat. Aut quibus constat
quod in iudicio alicuius consistat. atque parum
cautius grande sibi constituti premium credunt.
cum de quibusdam non suis illicitis ac
cionibus arguuntur. Ponitur etiam an
oculos cordis. quia districtum dei iu
dicium tanto vehemencius super eos
intigabitur. quanto minus actiuus hore
arguencia puniuntur Et temporale vind
icta super se lucrum computant. per quam scientia
posse evadere non ignorant. Heliu ergo
typum tuctorum arrogancium tenens et
magis eligens. eterna in vocacione per
cuti. quam temporaliter increpari dicat
Numquid a te deus expetit eam. quia
displicuit tibi. quia vero et culpabili
ores solent hij qui loqui intencione
inchoant. quam qui respondent. sub
didit dicens tu enim cepisti loqui et
non ego. eo se innocentem credidit
quo pulsatus erupit. Nimirum nes
ciens. quia innocencia non tempore
defenditur sed racione quid enim eius de
fensionibus adminiculatur Quia et
se tacenti nulla intulit recte tamen
inchoanti prava respondit. Postque

vero in verbis elacionis ostenditur. recte
tamen sub requisicionis velamine palliatur
atque infert dicens. quod si quid melius
nosti loquere. Quis enim non ait. quod
melius nosti. loqueris minus huius ipsum su
perbisse est. de melioris scientia dubitasse
hoc tamen quod beatus iob locum loquendi humi
litatem se exhibuisse iudicavit. Sed
sicut iam superdictum est. quod in actione ar
rogancium. omne quod superducto ser
mone tegitur prorumpente tumido
intencione elacionis aperitur. atque ita heliu
innotuit. qua mente beatum iob sequi
postulavit Nam sequitur Viri intel
ligentes loquantur michi. et vir sapi
ens audiat me. Job autem stulte locutus
est et verba illius non sonant disci
plinam. Recte dum quod humiliter beatus
iob loqui tribuit quid intus senciat os
tendit dicens. Viri intelligentes lo
quantur michi. Dedignatus videlicet
si beatus iob loqui presumeret. quasi qui
eius intelligere verba non posset. Et
quia non solum ad loquendum. sed etiam ad
audiendum beatum iob indignum fuisse iu
dicavit. illico adiunxit. Vir sapiens
audiat me. ac si diceret hunc loqui
iniuste conceditur. qui etiam audire
verba sapiencium non meretur. atque
mox aperte quam despecta de illo sen
tiat manifestat dicens. Job autem stul
te locutus est. et verba illius non so
nant disciplinam. Sine disciplina
locutum beatum iob credidit. quod iustum
se in operibus suis fuisse memoravit.
Sed fortasse aliquis dicet. si ea que be
atus iob de se ipso narravit non de
illo hic eadem ipse disciplina actor esti
masset innocentem eum iob asserit

flagellatum · quem deus etiā perhi
buit frustra percussum · q̄ ergo nos
percussū superbiā sonuit · que a sma
ferientis illatione discrepauit · In
tanto sunt similes humiles qui se
mendacio illaqueant · dū arrogantiā
uitant · mō mentiendo superbiūt · q̄
contra ueritatem se erigunt · q̄r relin
quūt eam cū ueritate cogente · q̄
de se bona loquitur tanto magis hu
militati iungitur · quāto et ueritati soci
atur · An paulus humilis non fuit · qn̄
emulatoꝛ ueritatis contra falsos aplos
tot de se discipulis fortia gesta nar
rauit · Qui minimā ueritati inimicus
consisteret · si abscondendo uirtutes
quas predicatores erroꝝ preualere
conspisset ·

Sed quia arrogantes uiri in eo
q̄ bonoꝝ dicta superbe examinant
uerboꝝ magis superficiem · q̄ ueritatis or
dinem pensant · Heliu hic iob sermōs
disciplinā credidit non seruasse · Quā
uero sepe asperitas superboꝝ usq; ad
duritiam maledictionis extenditur
illico contra btm̄ iob · qui ad dm̄ faciens
uerba subiungit · Pr mi probetur
iob usq; ad finem · Ecce hoc q̄ de ar
rogantie timore contropat · in iis
etiā maledictionis exaltat · sed for
tasse beniuole eum cōprobatōs opta
ret · Si stetisse eū in probatōe iudicas
set · Vn̄ ergo apte malicia eius
crudelitatis appareat · cōprobari adhuc
per flagella deprecatur · q̄ inter fla
gella lapsum fuisse iam queritur · p
misit q̄ sentit ut aptius cognosci
debeat · q̄ optauit ad huc feriri
postulat quem iā peccasse sub manu

ferientis accusat · cōpa h' arrogan
tiū nota sunt · ut uitam dolentiū
examinari artius deprecentur · q̄
quāto sibimetipsis iustiores sunt · tāto
alienis doloribus duriores existunt
Nesciunt enī in se passionem aliene in
firmitatis trahere · et sicut sic · uta
proximi inbecillitati misereri · quiā
cū de se alta sentiunt · ad arco humilibus
nullatenus condescendunt · heliu beatū
iob cōpulpa percussum credidit atq;
eo cohibenda ei pietatis uiscera · nec
inter tot doloꝛes estimauit · Viri
autē ueraciter sancti cū flagellari q̄
piam etiam cōpulpa cognoscunt · et
si quedam eius inordinata corripiūt
ad quedam tamē dolentia compatiunt
et sic sunt tumentia pmūt · ut sanē
etiam cruenta refouent · quatenus iaīs
eius dura emolliunt · infirma roborent
At contra arrogantes uiri quia talita
tis austera non hūt · non solū nō c
patiuntur etiā iustis dolentibus · sed eos
insuper sub specie iuste increpationis
affligunt · Et uel si qua inest si
praua mala exaggerant · uel ea q̄
licet bona sint male apud se in prauo
commutauit

Nonnumquā etiā

casti doctores sepe exaggerare
solent delinquentia · et exquib
dam signis publicis occulta rimari
ut possint ex minimis maiora cog
noscere · Vnde ad ezechiel dicitur ·
fili hominis fode parietem · Vbi mox
subdidit · Et cū perfodissem pariete
apparuit hostiū unū · Et dixit ad me
Ingredere et uide abhominationes
pessimas quas isti faciunt hic · Et

ingressus vidi. Et ecce omnis simili-
tudo reptilium et animalium abhominatio. et
universa ydola domus Israel depicta erat
in pariete. Per ezechielem quippe pre-
sitorum persona signatur. Per parietem
duricia subditorum. Et quid est parietem fode-
re nisi asperis correptionibus duriciam cordis
aperire. quem cum perfodisset. apparuit hosti-
um. quia cum cordis duricia asperis corre-
ctionibus aperitur. quasi quedam ianua o-
stenditur. ex qua omnia eius qui corri-
pitur cogitationum interiora videantur.
Unde et bene illic sequitur. Et dixit ad
me. Ingredere et vide abhominationes
pessimas quas isti faciunt hic. Quasi
ingreditur ut abhominationes aspiciat
qui discussis quibusdam signis extrinsecus
apparentibus ita subditorum corda penetrat
ut cuncta ei que illicite cogitantur in-
notescant. Unde et subdidit. Et in-
gressus vidi et ecce omnis similitudo
reptilium et animalium abhominatio. In
reptilibus cogitationes omnino terrene si-
gnantur. In animalibus vero iam quidem
aliquantulum a terra suspense. sed adhuc
terrene mercedis premia requirentes.
Nam reptilia toto ex corpore terris in-
herent. animalia autem ventre a terra su-
spensa sunt. appetitu tamen gule ad
terram semper inclinantur. reptilia
itaque sunt intra parietem. quando cogi-
tationes volvuntur in mente. que a terrenis
desideriis numquam levantur. animalia quoque
sunt intra parietem quando et si que iam
iusta. si qua honesta cogitantur. appe-
tendis tamen lucris temporalibus honoribus
deserviunt et per semetipsa quidem iam quasi
a terra suspensa sunt. sed pro adhuc per
ambitum quasi per gule desiderium se
ad yma submittunt. Unde et bene
subditur. Et universa ydola domus Israel ydo-
la depicta erant in pariete. quippe scri-
ptum est. Et avaricia que est ydolorum ser-
vitus. Recte ergo post animalia ydola de-
scribuntur. quia et si honesta actione
quidam a terra se erigunt. ambitione tamen
inhonesta semetipsos ad terram deponunt.
Bene autem dicitur depicta erant. quia dum ex-
teriorum rerum species attrahuntur
in corde quasi depingitur quicquid fac-
tis ymaginibus cogitatur. Notandum
itaque est quia prius foramen in pariete
ac deinde hostium cernitur. et tunc de-
mum occulta abhominatio demonstratur.
quia nimirum uniuscuiusque peccati prius signa
forinsecus. deinde ianua aperte in-
iquitatis ostenditur. et tunc demum omne
malum quod intus latet. aperitur. Idcirco
ergo etiam sancti doctores graviter so-
lent minima discutere. ut ab extremis
exterioribus ad occulta possint maiora per-
venire. Verba aspere increpationis
movent. ut spinas mortifere cogi-
tationis eradicent. Et hoc cum agunt
caritatis amore ferviunt non in elatione
amore intumescunt. Mori enim pro ipsis
parati sunt quos quasi ad mortem sevi-
entes affligunt. Servant in cogitatione
quod diligunt. simulant in specie quod persequuntur.
mala autem cunctos comminantur. non
ut elati desiderantes exsuperant. Erga
commissos sibi ita non numquam in correp-
tione fervent. ac si de tranquillitate
nil habeant. Sed ita in dilectione tran-
quilli sunt ac si nullus eos fervor
attendat. Valde enim metuunt ne
se a pravorum correptione cessantes ipsi
pro eorum dampnatione puniantur. Et cum
ad verba increpationis inflamantur in

uiti quid adhuc nemine. Sz tn h' de-
fensionem sibi apud districtum iudice
ꝯparant. Unde et eidem uiro sco e-
zechiel dr. fili hominis sume tibi la-
terem et pones eum coram te. et descri-
bes in eo ciuitatem ierlm et ordina-
bis aduersus eam obsidionem. et edi-
ficabis munitiones et ꝯportabis agge-
rem et dabis ꝯtra eam castra. et pones
arietes in giro. Et tu sume tibi sar-
taginem ferream et pones eam murum
ferreum inter te et inter ciuitatem.
Quis et ezechiel. nisi magistrorum spe-
ciem tenet. cui dr. sume tibi laterem. et
pones eum coram te. et describes in
eo ciuitatem ierlm. Doctores quip-
pe sancti laterem sumunt. qn terrenum
cor auditorum ut doceant apprehendunt.
quem laterem coram se ponunt. qr tota
illud sollicitudinis intentione custo-
diunt. In quo et ciuitatem ierlm in-
bentur describere. quia predicando ter-
renis cordibus curant summopere.
quanta sit superne pacis uisio demo-
strare. ~~Sed et predicatores obsidione~~
Cui bn etiam dicitur. et ordinabis ad-
uersus eam obsidionem et edificabis
munitiones. Sed et predicatores
obsidionem circa laterem in quo ierlm
ciuitas descripta est. ordinant. qn
terrene menti. sed iam superna pa-
triam requirenti. quanta eam in huius
uite tempore uitiorum impugnet ad-
uersitas demonstrant. Cum et unius-
cuiusque peccati quomodo menti insidietur
ostenditur. quasi obsidio circa ierlm ciui-
tatem uoce predicatoris ordinatur.
Sz quia non solum insinuant quo
mente insidiantia uitia oppug-

nent. sed etiam quomodo custodite uirtutes
roborent. recte subiungitur. Et edificabis
munitiones. Munitiones quippe scs
predicator edificat. quando que uirtutes
quibus uitiis obuient insinuare non
cessat. Et quia uirtutibus crescentibus
plerumque bella temptationis augentur.
recte adhuc dr. et ꝯportabis agge-
rem et dabis contra eam castra et
pones arietes in giro. Aggerem namque
ꝯportat. qn predicator quisque molem
crescentis temptationis indicat. Et ꝯtra
ierlm castra erigit. qn recte intentioni
audientium hostis callidi circumspectas.
et quasi inꝯprehensibiles insidias predicit.
atque in giro arietes ponit. qn tempta-
tionum aculeos qui in hac uita nos un-
dique circumdant et uirtutum murum per-
forant innotescit. Unde bn dr. Et tu
sume tibi sartaginem ferream et po-
nes eam murum ferreum inter te et
inter ciuitatem. Per sartaginem namque
frixura. Per ferrum uero fortitudo o-
stenditur. Quid autem ita ingit atque
doctoris mentem quam zelus dei frigit
et excruciat. Unde et paulus huius
sartaginis incendebatur frixura. cum
diceret. quis infirmatur. et ego non in-
firmor. quis scandalizatur et ego non
uror. Et quia quisquis zelo dei ꝯtra
peccantes accenditur. forti in perpetuum
custodia munitur. ne quo neglecta pre-
dicationis et regiminis cura dampne-
tur. recte dr. Pones eam murum
ferreum inter te et inter ciuitatem.
Sartago et ferrea muri ferrei
inter prophetam et ciuitatem ponitur.
quia cum nunc fortem zelum doctores
exhibent. eiusdem zeli postmodum
inter se et auditores suos for-

tem inimicorum tenent. ne tunc ad
vindictam destituti sint. si nunc sunt
in correptione dissoluti. hanc sartaginis
afflicta ipse ut inter se et auditores
suos inimicum sunt audiebat. cum et vox
divina prouinceret dicens. Si tu annun-
ciaveris impio et ille non fuit conversus
ab impietate sua et a via sua impia
ipse quidem in impietate sua morietur
tu autem animam tuam liberasti. Hanc sarta-
ginem inter se et discipulos inimicum
paulus possiderat cum dicebat mundus
sum a sanguine omnium vestrum. Non enim
subterfugi quo minus annunciarem
omne consilium dei vobis. Nunc ergo doc-
tores necesse est ut appetant zeli ar-
doribus, frigi ne cogantur post de cor-
pore negligencie igne rebenne cru-
ciari. Sed aliud est quod iustis et subditis
aliud quod iniustis et non subditis debe-
mus. ad illorum nos correptionem atque
custodiam reddendam ratione delicti
timor attendit istorum vero venationem
ipsa considerata equitas inclinare

ed arrogantes

Quia hi qui huius forme discretionis
ignorant. hoc iustis et non subditis
exhibent quod ab omnibus predicatoribus
sibi et in iustis et subditis vident. Qui
etiam ad fervorem invectionis in iuste
prosiliunt. etiam usque verba maledictionis acce-
dunt. Quia et nequaquam proximos sic
se diligunt. proximis optare non desi-
nunt quod ipsi sibimet evenire pertimes-
cunt. Unde olim occultum domini in-
festationem maledictionis considerans
ait Pater mi probetur iob usque ad fi-
nem ne desinas ab homine iniqui-
tatis hominem iniquitatis vocat

quem deus iustum pre omnibus superna
attestatione denunciat. Et quia multa
adhuc sub hac increpatione subiecta sunt
breviter ea estimo transcurrenda.
dicta enim que gravitate carent in-
tenta expositione non indigent. Sequitur
qui addit super peccata sua blasphemiam
accusat eum. et pro peccatis suis fla-
gella misisse. et post flagella peccasse
longe vero aliud dominus indicat. qui et
frustra flagellatum insinuavit. et
bona duplicia post flagella retribuit
pena enim debetur culpe non premium
beatus ergo iob sine culpa locutus
ostenditur. quia post locutionem premia sub-
sequuntur. Heliu itaque quod contra dominum descrip-
tionibus loquens de beato iob aliud
quam dominus sentit. quid dominum premitata verba
multiplicat. auctoritate discordat.
Sequitur Inter nos constringatur et
tunc ad iudicium provocet sermonibus
suis deum. ac si dicat. Eorum assertione
cognoscat. quia nequaquam divine examina-
tioni sufficiat. Et quia arrogantes vi-
ri non solum student incepta dicere sed
etiam multa prius sunt loqui tam docillo
frequenter inferunt. Igitur hic concisse
locutus est. Omnis qui multa loquitur
in locutione sua semper maior studet.
quatinus inchoatione apta suspensos sibi
eos auditores faciat et eo attencius
tacitant quo quasi novum audire a-
liquid expectant. Heliu vero alia
finiens alia incessanter exorditur.
ut in ipsa loquacitas per subiecta
appetitur incitia continuet. Sequitur Nu-
mquid equa tibi videtur tua cogitatio.
ut diceres iustior deo sum. Quia hic
iob iustiorem se deo non dixerit

omnis qui textum hystorie legit agnoscit. Sed ait. Reponat equitatem g[ra]t[is]
me. et pervenniat adiutorium iudiciu[m]
meu[m]. Vitam suam videlicet pensans
et causas percussionis ignorans. ut
sepe iam dictu[m] e[st]. pro diluendis p[e]cc[at]is
se tradidit. et non p[ro] augendis m[er]itis
flagellari. et id circo iudiciu[m] s[er]m[on]i ad
iniuriam pervenire confisus est. quia
culpam in se pro qua debuisset per
cuti non inter venit. q[uo]d quid de illo
et d[omi]n[u]s ad dyabolum dixit. commovisti me
adversus eu[m]. ut affligerem eu[m]. frus
tra. Quid ergo h[ic] loq[ue]ndo peccavit. q[ui]
verbis istis divine dese et occulte
s[ente]n[ti]e etia[m] nesciendo consensit. aut quid
obest si a rectitudine ve[ri]tatis humano
iudicio verba m[er]a superficie tenus dis
crepant q[ue] interioris cardine ei co[m]
pagmata concordant. humane au
res verba n[ost]ra talia iudicant. q[u]alia
foris sonant. Divina vero iudicia
talia ea audiunt. qualia ex intimis p[ro]
feruntur. apud homines cor ex v[er]
bis apud d[eu]m vero verba pensant[ur] ex
corde. beatus ergo iob d[omi]num h[ec] ait ex
tius q[uo]d d[omi]n[u]s intus dixit. omne q[uo]d
locutus est. tanto iuste extius o[ste]n
tulit. q[ua]nto pie ab interna s[ente]n[ti]a n[on]
recessit. q[ua]m vis p[ro]phetico sp[irit]u re
pletus nos q[uo]d ait. Reponat eq[ui]tate[m]
contra me et p[er]veniat adiutoriu[m]
iudicium meu[m] incarn[ationis] redemptoris
n[ost]ri presentia[m] poscit. Ipse en[im] qui
est virtus p[at]ris et sapi[enti]a eius eti[am]
equitas non inconvenient[er] accipitur.
Unde scriptu[m] est. Qui factus e[st] nob[is]
a deo sapi[enti]a et ius[titi]a iusticia et sa[n]
ctificatio. Q[uonia]m s[ed] equitatem q[ui]a deus
iniquis fugientibus incarnatam o[s]
tendendo q[ui] posuit eos protinus ab
iniquitate revocavit. et humanum
genus eo i[n] iudicio antiqui adversa
rii vicit. quo equitatem d[e]i adver
santem suis criminibus invenit.
Sequitur. Ei non placet e[st] q[ui] rectu[m]
est. vel quid e[st] p[ro]dit. si ego pecca
vero. Si tota libri series attenda[tur]
nichil horum beatus iob dixisse mo
stratur. sed arrogantes viri. s[ed] sicut
et supius diximus. Iste hoc p[ro]prium
plene. ut du[m] in nimia p[re]sumptione
prodeunt etiam in vehendo menti
antur. Et cu[m] non possint rep[re]hende[re]
iuste que sunt rep[re]hendant. mencie[n]
do que non sunt. Sequitur. Itaque ego
respondebo iob s[er]monibus tuis et
amicis tuis tecu[m]. Correctis sup[er]ioribus
quasi hi iob culpabilia verba narra
vit. atque ex eis sibi materiam loq[ue]ndi
p[ro]posuit. sed verbis subsequentibus fo
ti acumine destruitur. h[ic] q[uo]d sibi ad
dendi in[iu]r[ia]m fallaciter finxit. Et
fortes quid sint s[ente]n[ti]e que sequuntur
s[ed] hi iob persone non congruunt. ta[n]
to q[uo]d eu[m] increpacionis huius tela non
feriunt. q[ua]nto contra eu[m] iniuste mittu[n]t[ur].
Sequitur. Suspice celu[m] et intue[re]
et contemplare ethera q[uod] altiora te
sint. Si peccaveris quid ei nocebis
Et si multiplicate fuerint iniquita
tes tue. quid facies contra eu[m]. Por
ro si iuste egeris quid donabit ei
aut quid de manu tua accipiet.
Quis vis beo iob. scienti maiora ne
quaq[uam] dici ista debuerunt. Vera ta[men]
s[un]t q[ue] dicitur q[uo]d videlicet deo nec p[ec]ca
[mi]na nocent. nec b[e]n[e] gesta co[n]iu
vant. Unde subsecuto adiunxit hoc

qui similis tui est impietas tua .
et filiū hominis adiuuabit iusticia tua.
Sed inter hoc illud est sollerter intu
endū aut̄ q̄ ait. Suspice celū et intu
ere. contemplare ethera q̄ altiora te sīt
. h̄ enī dicens unicuiq̄ colligit ut consi
derare debeat quanto minus deo aut̄ ac
tione sua prosit aut noceat. cū alti
tudo celi etheris prodesse uel nocere
non possit. quamuis in celo uel ethere
possimus supernas potestates acci
pere. diuinis semper obtutibz inhe
rentes ut sciā angelicos spūs longe
adhuc a nobis distare conspicimus. ipī
creatorē ad dnātōē spūū quanto dista
mus inferius agnoscamus
Superbiam tñ celi
etheris q̄ mandam hoc loco
sentire nil obstat. Nam si uigi
lanter exteriora conspicimus per ipā c
adem ad interiora reuocamur. Vesti
gia quippe creatoris nr̄i sūt mira o
pera uisibilis creature. Ipm̄ naq̄
adhuc uidē non possumus. sed iam
ad eius uisionem tendimus. sī eū in
hiis q̄ fecit miramur. Eius ergo
uestigia creaturā dicimus. q̄ p̄ h̄ q̄
ab ipō sūt unius ad ipm̄. Unde
paulus ait. Inuisibilia eius per ea
q̄ facta sūt intellecta conspiciunt̄. Sem
piterna quoq̄ uirtus eius ac diui
nitas. Unde in libro sapiē scriptū
est. Per magnitudinē et creature
et spēm. p̄t intelligibilit̄ creator
uidi. Menti et nr̄e pro suo ex
terius sparse nec dū deus sicut ē
intus innotescit. Sz dum foris
sic deus foras apparuit quasi qui
busdam nob' nutibz innotescit

et que intus sequamur ostendit
ac miro modo ipīs foris exterioribz
nos ad interiora producit. Innuit in
mensa admirāc quod ē mira h' ex
terius ostendendo q̄ non ē. hīc et sp̄
tum ē de sapiā. In uijs ostendet se
illis hilariter et omī p̄uidencia oc
curret. Uel uie quippe ad creatorē
sūt opera considrata creature. Que
dum sēd cernimus. potē factoris
miramur. In istis uijs a sapiā for
te omni nobis p̄uidencia occurrit.
q̄ factoris nob' uirtus inquirenda p̄po
nitur in omne q̄ mirabilit̄ factum
uidetur. Et quociēs se uertit aīam si
uigilanter attendit in hijs ipūs dm̄
inuenit. Per que reliquid eius q̄ po
tenciā. ex eorū rursū consideracōe
cognoscit quorū amore defuit et p̄
ipsa per que ipsa cecidit. per h' q̄ ipsa
reuocatur. ubi et lapsi sumus. ibi
incūbimus ut surgimus. et q̄ ibi sur
gendo manū considracōis figimus ubi
pede amoris lubrici corruentes negli
gentes iacebamus. quia et ab inui
sibilibus p̄ inuisibilia cecidimus dign
nū est ut ad inuisibilia ipīs rursum
uisibilibus innitamur. ut quo cadū
anima eā euenit ad infima. eo gradu
euertatur reuertamur ad summa
atq̄ eisd' quibus corruit passibus
surgat. dum sicut dictū est illa
nos ad dm̄. bn̄ considerata reuocat
q̄ nos ab eo male dilecta dimiserunt.
Helm itaq̄ ut cum consideracōe
amoneāt atq̄ ex corporeis rebus
ostendet quantū sit homine excelsior
deus bn̄ intulit. Suspice celū et
intuere contemplare ethera q̄ altiora
te sint. Ipsis enim rebus creatis

atque corporeis agnoscimus quantum a cre-
atoris sui sublimitate distamus. Quia
per esse quo terrenis ac humiles admo-
nemur ut quasi quedam sit lectio men-
tis nostre species considerata creature
Dicatur ergo Suspice celum et in-
tuere et contemplare ethera quod altior
te sit. Si peccaveris quid ei no-
cebis. Et si multiplicate fuerint in-
iquitates tue quid facies contra eum
Porro si iuste egeris quid donabis ei
aut quid de manu tua accipiet. Ac
si dicat. corporis creaturas intellige.
quas altiores te esse corporaliter vides
quantum ab immense potentie sublimita-
te distinguis. atque ex hac contra consi-
deratione collige quia deum nec bene
vivendo adiuvas. nec rursum malis
actionibus gravas

[S]i vero sicut superius diximus
in celo vel ethere supernas po-
testates accipimus verbis istis ce-
lum considerare admonemur ut quia ipsi an-
gelici spiritus creatoris nostri potentiam plene
contemplari non possunt. De quibus
tamen certum est quia a nobis eo ipso al-
tiores sunt quo lapsi in infimis
non sunt. videlicet colligamus quan-
to deo inferiores existimus qui etiam
creaturis sublimibus. sed longe
illi inferioribus subiacemus. ac si di-
cat. Vide quantum ab immensa celsitu-
dine separaris. cum potestates ille po-
testates humiliate contempnis que
te in immensa sublimitate transcendunt
. Et quanto apertissime inferiores quam in-
feriorem te esse etiam inferioribus depre-
hendis. ostendens vero summa
reducit ad equalia atque ait homini

qui similis tui est. nocebit impi-
etas tua. et filium hominis adiuvabit
iustitia tua. humana impietas nocet
ei quem pervertendo inquinat. Et rur-
sum eum adiuvat nostra iustitia. quem
a pravis actionibus mutat. Nocere ei
vel iuvare nequimus. eam quam vel a bono
corrumpere vel a malo permutare
non possumus. Superne quippe potesta-
tes eo ledi vel iuvari nequeunt quo certe
iam incommutabiles acceperunt. Sed
considerare hec nequeunt qui terrenis de-
sideriis implicantur. Separatis enim
foris mentibus ad temetipsos redi-
re difficile est. quia prava actiones
semel captos tanto delectabiliter
tenent. quanto in eis omne quod libuit.
Nullius quippe discipline murus ob-
viat qui constringat. nulla retri-
butionis aspicitur. pena que terreat
sed clausis oculis cordis. eo anima
precipitatur in infimis quo obscu-
ratur a summis. et tanto securius
mala temporalia perpetrat. quanto durius
eterna bona desperat. sed ista re-
proborum nequitia triture more elec-
torum vitam quasi grana a paleis se-
parans premit et purgat
ali
em bonos magis ab huius mun-
di desideriis expedire dum affligunt
quia dum multa eis hic violenter
ingerunt. festinare illos ad super-
na compellunt. Quod bene israheli-
tico populo moyse vocante et pha-
raone rege seviente signatum est
tur nam quia moyses ad vocandum
missus est cum iam pharao dominus
operibus ad comminendum fuat exorta

tus. Tot persecutionem mentes egipto deforinter in hostes alius dum vocaret quasi traheret. alius qui impelleret. dum seniret. et plebs in finitis cupiter. sua vel provocata bonis vel malis compulsa monetur. hoc cottidie agitur. dum predicatus celestibus premiis scitare in electos reprobi permittuntur. ut si ad repromissionis terram vocati exire negligimus pressuris saltem sevientibus impellamur. atque hic egiptus videlicet vita presens que nos oppressit blandimentis adiuncta premens et quod dum fovet servitutis iugo constringit. libertatis viam dum cruciat ostendat. hoc ita quippe tamen est quod ab iniustis iusti sinuntur affligi. ut scilicet dum futura audiunt bona que cupiunt paciantur mala etiam presentia que per horrescant. atque ad faciliorem exitum dum amor provocat cruciatus impellat. Unde eliu eosdem labores electorum sub oppressionibus reproborum exequens ait. propter multitudinem calumpniatorum clamabunt et eiulabunt propter vim brachij tirannorum. Calumpniatores recte dici possimus omnes iniquos non solum qui exteriora bona rapiunt. sed etiam qui mal suis moribus et vite reprobe exemplo interiora nostra dissipare contendunt. Illi namque ea que nobis extra sunt suadere ambiunt isti nos preclari intus ambiunt querunt. Illi amore rerum isti non cessant odio scitare contritum. Illi invident quod habemus isti quod vivimus. Illi student rapere bona exteriora que placent. Isti satagunt interiora bona dissipare que displicent. quanto ergo morum vita a recto distat sua tanto gravior calumpniator est qui male

vivendo vim mentis infert moribus quam qui violenter opprimendo dampna ingerit rebus. Nichil iste de nostra sustentatione subtraxit. sed exempla nobis perditionis apposuit. eo ergo graviore calumpniam intulit quo quietem cor in temptatione commovit. Qui et si nequaquam nobis actionis sue opera persuasit. pugnam tamen temptationis ingessit. grave quod de vita eius calumpniam sustinemus. quod invitum intus patimur quod cum labore vincimus. Et qui in hoc mundo habundat malorum vita quod cruciat. recte dicitur propter multitudinem calumpniatorum clamabunt. quia vero ea que verbis suadere non valent extorquere nonnumquam etiam effrenatis viribus student apte subiungitur. Et eiulabunt propter vim brachij tyrannorum. quisquis male vivendo suo nos exemplo compellit. adhuc in nobis voce calumpniatoris utitur. Cuiusquis eum peccatum suadens. et terrore nos appetit. iam contra nos brachio tirannidis sevit aliud est enim vicia suadere monendo. aliud iubere terrendo. Cum ergo exempla actionis accipimus quasi ad hunc strepitum calumpniatoris audimus. Cum ergo in peccare cogimur iam tyrannum in corde sustinemus. Sed robustorum mentes videlicet immobili fixe. tanto ista despiciunt quanto cernunt quod contra precepta conditoris exercentur. eternitatis quippe premia persolantes omnes et adversitatibus sunt. quia crescente culpa gloriosorem sibi non ambigunt manere victoriam. Sic itaque electorum desidia dum premitur adustitate persecutionis sed ignis flatu premitur ut crescat. q

De infirmis languentibus

vnde quasi extingui cernitur inde
roboratur. In eo namque ostendimus
quanta ad deum cupiditate flagramus si
non solum ad eum per tranquilla et
mollia, sed et per aspera et dura tran-
simus. Hinc namque ait propheta: qui
perficit pedes meos quasi ceruorum. Cer-
uus etenim montium iuga conscendit quia
aspera que obiciuntur sensibus illigata
dato saltu transgreditur et absque ul-
lo cursus sui obstaculo in superioribus
eleuatur. Ita etiam electorum mentes que
sibi in hoc mundo obsistere atque obuiare
conspiciunt, contemplationis saltu trans-
cendunt, et more ceruorum despectis
terrenarum rerum sensibus in supremo se e-
uehunt. Hinc rursus dicit: Et in deo
meo transgrediar murum. Murus quip-
pe est omne quod itineri nostro obicitur ne ad eum
qui diligitur transeatur. Sed murum
transgredimur cum pro amore superne pa-
trie quecumque in hoc mundo fiunt obiecta ca-
lamitatis. Hinc per eundem prophetam temptati
anime dominus dicit: Exaudiui te in ab-
scondito tempestatis, probaui te ad
aquas contradictionis. Absconditum er-
go quippe tempestatis est cum mens
de concito cogitationum temptationum
fluctibus intumescit. Cum contra a-
morem suum studia curarum secularium
se tumultuosius illidunt. In abscondito
ergo tempestatis auditur quia cla-
mor deprecantis est hec ipsa fluc-
tuatio tribulationis. Quia uero omnino
non desunt qui bona querentibus
suadendo peruersa moliantur atque cont-
radictionis sunt populi resistentes. Et
quia tunc probatur desiderium cum aliqua
ei aduersitate resistitur, recte dicitur:

probaui te ad aquas contradictionibus
vs itaque
virtutum uiribus robusti ex aduer-
sitate proficiunt. Sed infirmi sepe ex
in desideriis sunt si qua eis fiunt ex
aduerso obiecta languescunt. et cum
ualida tribulatione pulsantur pusillani-
mitate deficiunt. Unde eliu beato iob pro bra
pusillanimitatis impingens premissis ma-
lorum oppressionibus infirmorum more
pusillanimitatis exequitur dicens: Et
non dixit ubi est deus qui fecit me.
Mos sacre scripture est ut a singulari
numero ad pluralem subito transeat
atque a plurali sepe se ad singularem
uertat. Unde eliu cum diceret: Cla-
mabunt et eiulabunt. nequaquam subdidit
et non dixerunt ubi est deus, sed non
dixit ubi est deus. A plurali quip-
pe numero ad singularem ueniens ad
personam subito in eternum unius cuius-
que transiuit fortasse quia a singulis
melius recognoscitur quicquid dici
singulariter auditur, ut ad cor suum
quisque redeat et in semetipsum hoc
quod de uno quo dicitur reprehendat. Singula-
rem quoque numerum tenuit dicens non
dixit ubi est qui fecit me. Aliquis-
quis enim aduersitatum tribulatione frangitur
a quo factus est minime contemplatur.
Nam qui quod non erat fecit factum
sine gubernatione non deserit. Et qui
benigne hominem condidit nequaquam
crudeliter iniuste premittit. nec sinit
neglecte perire quod est. qui hoc etiam
quod non fuit creauit ut esset. Cum
ergo eum tribulationis mee quis req-
uirens et fortasse tardius inuenio
est ista cogitatio quia nichil iniuste

patiamur. quia et si deo auctore.
simus qui non sumus deo regente nos
affligimur in iuste qui sumus. Sequitur
qui dedit carmina in nocte. Carmen
in nocte est leticia in tribulacione. quia
et si pressuris temporalitatis affligimur
spe iam tamen de eternitate gaudemus
Carmina in nocte paulus predicabat
dicens. Spe gaudentes in tribulacione pa-
cientes. Carmen in nocte david simp-
serat qui dicebat. Tu michi es refugium
a pressura que circumdedit me. Exulta-
tio mea redime me. a circumdantibus
me. Ecce de nocte pressuram nominat
et tamen liberatorem suum inter angus-
tiam exultacionem vocat. foris quidem
nox erat in circumdacione pressure
sed intus carmina resonabant. de
consolacione leticie. quia enim ad eterna
gaudia redire non possumus. nisi per
temporalia detrimenta tota scripture
sacre intencio est ut spes manentis le-
ticie nos inter hec transitoria adver-
sa corroboret. Unde et ezechiel pro-
pheta librum se accepisse testatur in
quo scripte erant lamentaciones et car-
men et ve. Quid enim libro hoc nisi
divina eloquia figurantur. que quia no-
bis lacrimas luctus que precipiunt la-
mentaciones meis scripte referuntur.
carmen quoque et ve continet. que sic
de spe gaudium predicant. ut in perpe-
ti enim pressuras atque angustias indicat
Carmen et ve continent. quia et si
illuc dulcia appetimus. prius necesse est
ut amara toleremus. Carmen et ve
discipulis predicabat dominus cum dice-
bat hec locutus sum vobis ut in me
pacem habeatis. In mundo pressuram
habebitis. ac si aperte diceret. Sit vobis
de me intus quod consolando reficiat quod
cit de mundo exterius quod seviendo gravi-
ter premat. quia ergo infirmus quisque
cum premitur ab spe gaudii nimia pusil-
lanimitate lassatur et diu foras adver-
sa tolerat intus obliviscitur quod gaudebat
bene dicitur. Non dixit ubi est deus qui
fecit me. qui dedit carmina in nocte
si enim ista diceret. cum quod patitur tpa-
ret. et per hoc quod mansurum intus que-
ret id quod foras transitorium susti-
net esse intollerabile non estimaret.
Sequitur. Qui docet nos super iumen-
ta terre. et super volucres celi eru-
dit nos
Iumenta terre sunt. qui ipsi vite 8
carnalis yma appetunt. Volucres
vero celi sunt. qui superbe curiosita-
tis ~~sublimia~~ per studio sublimia per-
scrutantur. Illi vivendo se deponunt
infra quam sunt. isti inquirendo se
elevant ultra quam possunt. illos in
infimis voluptas deicit carnis. is-
tos quasi in superioribus erigit libido
curiositatis. Illis per sacra eloquia
dicitur. Nolite fieri sicut equus et mulus
in quibus non est intellectus. Istorum su-
perbus labor increpatur dum dicitur.
altiora te ne quesieris. et fortiora
te ne scrutatus fueris. Illis dicitur mor-
tificate membra vestra que sunt super ter-
ram. fornicacionem. inmundiciam. li-
bidinem concupiscenciam malam. Istis
dicitur. Nemo vos decipiat per phi-
losophiam et inanem falaciam.
Docet igitur nos super iumenta ter-
re et volucres celi. quia dum hec quod sumus
agnoscimus nec carnis nos infir-
mitas deicit. nec superbie spiritus e

leuat. nec defluendo imis subi-
ciuntur. nec superbiendo de sublimibus
inflantur. Alii enim labuntur carne
luxuriae appetitu prosternuntur. Alii
uero extolluntur mente more uolucrum
quos leuitatis penna subleuat. Sed si
uigilanter intenditur ut et mentis
humilitas et carnis castimonia teneatur.
citius cognoscimus quia alterum custoditur
ex altero. Nam multis saepe super-
bia luxuriae seminarium fuit. caro in
infimis mersit. hii enim secreto prius
eleuantur. sed postmodum publice cor-
ruunt. quia dum occultis intumescunt
motibus cordis. apertis cadunt lap-
sibus corporis. Sic sic elati iusta fu-
erunt retributione feriendi. ut quia
superbiendo se hominibus praetulerunt.
luxuriando usque ad iumentorum similitu-
dinem deuoluantur. homo quippe cum
in honore esset non intellexit. comparatus
est iumentis insipientibus et similis
factus est illis. Quasi enim illos malarum
penna subleuauerat. de quibus Pau-
lus hoc quod et superius praetulimus dice-
bat. Quia cum cognouissent deum non sic-
ut deum glorificauerunt aut gratias ege-
runt. sed euanuerunt in cogitationibus
suis. Quos autem in iumentorum aut plus
quam iumentorum uoluptate ceciderunt
subdidit dicens. tradidit illos deus
in desideria cordis eorum in inmunditia.
Ecce caro mersit quos spiritus superbia
subleuauit et a uolatu uolucrum ul-
tra appetitum lapsi sunt iumentorum. atque
inde sub se prostrati sunt. Unde sup-
erius uidebantur. Curandum itaque est
et omni custodia mens a superbiae tumo-
re seruanda. Non enim ante oculos dei

uariae transuolant cogitationes mentis
et nulla momenta temporis per animum
transeunt sine statu retributionis. Quia
ergo uidet deus quod mentem eleuat.
et idcirco foras permittit in malestate
quod deponat. Intus prius extollitur quod
foras postmodum luxuriae corruptione
feriatur. occultam uidelicet culpam se-
quitur aperta percussio. ut malis
cogitationibus interna premantur. et cor-
publice corruat quod latenter tumebat.
Hinc quippe per Osee contra Israheli-
tas dicitur. Spiritus fornicationis in medio
eorum. et dominum non cognouerunt.
Qui ut ostenderet quod tam libidinis
ex culpa prorumpit elationis. mox sub-
didit dicens. Et respondit arrogan-
tia Israhel in faciem eius ac si dicat
Culpa quae per elationem mentis in
occulta latuit. per carnis luxuriam
in aperto respondit. Proinde per
humilitatis custodiam. seruanda est
munditia castitatis. Si enim pie spiritus
sub deo premitur caro illicite supra
spiritum non eleuatur. Hic quippe spiritus
quippe commissum sibi dominium carnis. si tamen
sub domino recognoscit iura legitime
seruitutis. Nam si auctorem suum su-
perbiendo contempserit. iure et a subie-
cta carne praelium suscipit. Unde et ille pri-
mus inobediens mox ut superbiendo
peccauit pudenda contexit. Quia enim
contumeliam spiritus deo intulit. mox con-
tumeliam carnis inuenit. Et quia
auctori suo esse subditus noluit. ius
carnis subditae quod regebat amisit
ut in se ipso uidelicet obedientiae suae
confusio redundaret et superatus dis-
ceret quod elatus amisisset. Nullus
ergo qui per quandam superna appetit te-

perit si carnis voluptate prosternitur
tur se iudicio indicet. cum apte superatur.
Si enim plerumque ex victis libidinibus de radi-
ce nascitur elationis. tunc caro vincit cum
spiritus latenter intumuit. Iam tunc anima
per originem culpe in mutorum petulan-
tiam cecidit. cum efferendo se more vo-
lucrum ultra quam debuit evolavit. Hinc
est enim quod longa continentia repente solvitur.
Hinc quod plerumque etiam usque ad senium vir-
ginitas servata corrumpitur. quia cum ne-
gligitur humilitas cordis rectus iudex
despicit. etiam integritatem corporis. Et
quam per apertum malum reprobos admittat
quos dudum reprobos inculto celabat. Nam
qui diu servatum subito perdidit. ipse
semetipsum convincit aliud malum tenuit
ex quo ad aliud subito erupit. Per quod ab
omnipotente deo. etiam tunc alienus ex-
titit quando sese per munditiam corporis in-
herere monstravit. quia quem mentis e-
latio ad pollutionem pertrahit carnis
reproborum coram volatu volucrum. ad pe-
tulantiam mergitur iumentorum. Scien-
tes autem viri ne appetitu bestiali ad luxurie
voraginem devolvantur. sollicite cogi-
tationes mentis a superbie volatu cus-
todiunt. ac ne in infima despiciendo cor-
ruant omne quod sublimiter sapiunt humili-
tatis servitute recte itaque dicitur. Qui docet nos
super iumenta terre. et super volucres
celi erudit nos. Subaudis hoc quod
non dixit hoc utique quod iumentis et
volucribus antecellit. Cum non dicit in tri-
bulatione memorari. ac si dicat. Infirmi
quippe idcirco nequaquam se in perturbatione
corroborat. quia et in tranquillitate
non temperat. et idcirco nescit adversa to-
lerare quia constituti in prosperis cogita-
tione se non novit. a volatu volucrum
premit nec carnales motus a iumentorum

ingluvie sublevare. Sed hoc beatus Iob tan-
to inconvenienter dicit. quanto vita eius
inter alta et infima mirabiliter temperatur.
Quod quidem intelligi etiam aliter potest. qui
docet nos super iumenta terre. Nam sic
iumentorum vocabulo signatur vita ho-
minum carnis adhuc motibus subditorum.
ita appellatione volucrum figuratur elatio
spirituum superborum. ut per iumenta quid terreni
homines. Per volucres vero demonia
designentur. Unde cum semina iuxta
viam dominus dicit cecidisse subiungit. Ve-
nerunt volucres celi et comederunt ea.
Nimirum per volucres signans a-
ereas potestates. Sancti autem viri. quia
nec in infima hominum exempla ap-
petunt. nec rursum demoniaca so-
limitate falluntur. et super iumenta terre
et super volucres celi virtute erudi-
tionis excrescunt. Super iumenta enim terre
docti sunt. quia quicquid infimis pre am-
biti despiciunt. Super volucres quo-
que celi eruditi sunt. quia omnes immundorum
spirituum insidias comprehendunt. Super
iumenta terre docti sunt. quia nichil in
hac vita quod perit querunt. Super vo-
lucres celi eruditi sunt. quia potestates
aereas quas adhuc per carnis in-
firmitatem tolerant iam vite meritis
calcant. Paulus iam super iumenta
terre edoctus fuerat qui dicebat. Mul-
ti enim ambulant. Et paulo post. quo-
rum finis interitus. quorum deus venter
est. et gloria in confusione eorum. qui ter-
rena sapiunt. Nostra autem conversatio in
celis est. Et rursum. Super volucres
celi eruditum se noverat. cum diceret.
Nescitis quoniam angelos iudicabimus. Sub
se iumenta cernebat. quia videlicet in via
adhuc positus calcabat mores hominum

qui in infimis conversantur. Et rursum
volatilium volucrum mitiorum dignitate tran-
scendat. quia subire celestia. iudicaturum
se angelos non ignorabat. In illis enim
in mundorum infima. in istis superborum
summa calcabat. Amentes quippe rerum
transitoria cuncta despiciunt. et sub se la-
bi quicquid preterit contemplantur. et quasi
in quodam rerum vertice contemplantur
constituti. tanto sibi omnia sub se conspi-
ciunt quanto semetipsos verius auctori
omnium subdunt. atque inde cuncta transcen-
dunt. Unde peccatores cunctorum vera se
humilitate substernunt. Dicat ergo
qui docet nos super iumenta terre. et super
volucres celi erudit nos. ac si dicat.
Infirmus pusillanimitate metus ista non
dixit. et id circo eum adversitatis per-
tulit quia tranquillitatis tempore hec cunc-
ta transeuntia nulla perfectione su-
peravit. Hinc enim inter adversa non per-
crescit si perfectionis intus etiam secunda
calcasset. Sequitur. Illi clamabunt. et
non exaudiet propter superbiam
malorum

ap bi videlicet in tribulatione ut cum de
gaudio scriptum est. Filii servorum tu-
orum inhabitabunt ibi. Sed videtur incer-
tum utrum dicat superbiam malorum
non exaudiet. an propter superbiam
malorum clamabunt. Intelligi autem
melius potest. si non exaudiri potius
propter malorum superbiam clamantes. Supra
iam dictum est. conversi quo dixit. propter
multitudinem violentorum clamabunt.
Aliquid ergo nobis hic versus innuitur
quod paulo subtilius attendatur. Quia se-
pe oppressi quidam dominum clamaverunt ex-
se quid mentiuntur audiri sed tamen eorum
desideria propter oppressorum superbiam
differuntur. Iustus quippe deus. et su-

os permittit temporaliter opprimi et
violentorum malicia nequiter augeri ut
dum horum vitam impurgatione terit.
illorum nequitia consummet. Plerumque
vero accidit ut iusti incredulos depre-
hensi supernum placitum etiam temporaliter
concupiant quod tamen non temporaliter deplo-
rant. Salvari enim non propter se. sed
propter adversariorum salutem concupiscunt
ut dum illos omnipotens deus ab imminentibus
periculis facto quodam miraculo libe-
rat virtutem suam etiam ipsis persecu-
toribus innotescat. atque inde adver-
sarios integritate ad eternitatem re-
dimat. Unde suos temporaliter salvat
Sicut propheta quoque vocem membrorum
suscipiens ait. propter inimicos meos
eripe me. ac si dicat. propter me quod
de eripi de temporali tribulatione non ap-
peto. sed tamen eripi propter adver-
sarios concupisco. ut dum mea vita
salvari mirabiliter cernitur. ipso mi-
raculorum visu inimicorum duritia con-
istatur. Sicut ergo sepe dominus suorum
vitam temporaliter per inimicorum gladios
eripit. Ita sepe suorum voces propter
dampnationem presumptum non exaudit
ut videlicet inde peccatum suum cumu-
lent unde prevaluisse se nequiter
gaudent. Nam qui visibilia despi-
ciunt moneri. non numquam invisibilibus mi-
raculis possunt. Sed id circo tamen in
suis plerumque minimum invisibiliter agitur
quod eorum adversarii illuminari invisibiliter
non merentur. Dicatur ergo. Ibi
clamabunt. et non exaudiet propter
superbiam malorum. ac si dicat. Pecca-
torum oppressorum audiri voces prohibet
oppressorum. nec eripiuntur visibiliter ius-
ti. quia salvari invisibiliter non merentur

in iusti. Unde rursum per prophetam
dicitur. Cum viderit sapientes mori-
entes simul insipiens et stultus per-
ibunt. Alios enim insidiis mori co-
spiciunt invisibilibus evenire posse non cre-
dunt. atque eo reatum infidelitatis
sic cumulant quo ipsa morte fidelium
de eternitate desperant.
Dicitur violenti quoque inde
interius deficiunt unde contra vitam
innocentium exterius convalescunt. Tanto
quippe illos interna virtus a se foras eicit
quanto eos contra suos temporaliter quod no-
lunt posse permittit. quisquis itaque
bonorum vitam persequitur eius perver-
se voluntate dampnatur. cui nulla ei
adversitate resistitur. Et tunc fortius
ire periculis subiacet cum prospere per a-
git quod nequiter concupiscit. Quia crudelis
vindicta supremi iudicii ad futura eum
supplicia servando deserit. tamen hic in ma-
lo obviare contempserit. Hinc etiam per prophe-
tam dominus dicit. Dimisi illos secundum
desideria cordis eorum et ibunt in vo-
luntatibus suis. Hinc rursum dicitur
Non est virga dei super illos. Hinc
etiam de ipso eorum capite scriptum est
faciet et prosperabitur. Hinc rursum
de eodem dicitur. et dolus in manu eius
dirigetur. In manu quippe antichristi
dolus dirigitur in hac quod contra bo-
nos proficit. impletur temporaliter. nulla
adversitate prepeditur. Hinc rursum
per salomonem dicitur. Prosperitas stultorum
perdet illos. Manifeste ergo perditionis
iudicium est quod affectatis iniquitatibus
subsequens favet affectus et nulla
contrarietas impedit. quod mens perversa
concupiscit. Nam sepe pravorum homi-
num tardantur vota vitantur. et duram
difficultatem prosperitatis sentiunt. re-

atum male actionis agnoscunt. Et quia
plerumque minas dei contra dicitur. Volentes
postmodum hic quod concupiscunt adversantur
Quia quod malos cum deserit dominus penalis per-
mittit. et quando superborum nequitia per-
ficitur inde humilium longanimitas consumma-
tur. Dicatur recte Ibi clamabunt et
non exaudiet propter superbiam malorum
Sequitur. Neque enim frustra audiet
deus et omnipotens singulorum causas in-
tuetur

n ostendit quod dominus sit deus. quia et clamantem
non frustra audit et cum quod patitur re-
spicit. et exaudire cum eos dissimulat
et quod unusquisque tolerat non ignorat.
Nemo ergo quia tardius auditur.
credat quod a superna cura negligitur.
Sepe enim nostra desideria. quia celeriter non
sunt exaudiuntur. et quod impleri concite pe-
timus ex ipsa melius tarditate pro-
sperantur. Sepe nostra vota eo proficiunt
que differtur. Et cura superficietenus
petitio negligitur vota nostra altius in
cogitatione radice complentur. Sicut
et semina messium gelu pressa soli-
dantur et quo ad superficiem tardius
exeunt eo quod ad frugem multiplica-
ora consurgunt. desideria ita quod nostra
dilatione extenduntur proficiant. pro-
ficiunt ut ad hoc quod precepturi sumus
convalescant. exercitantur merita
nunc ut maioribus cumulentur
premiis in tribulatione labor pro-
trahitur. pugne ut crescat corona
victorie. Si nos ergo dominus cum vo-
cantes non exaudit. quo repellere vi-
detur trahit. Intus quippe est me-
dicus et peritus. In nobis contagia que
in eo medullitus repebat secat.
abscidit. virus putredinis ferro
tribulationis. et quo vacat egri au-

dite. eo egritudinis finem computat
Hinc etenim propheta ait Clamabo per
diem et non exaudies et nocte. et non
ad insipienciam michi. ac si diceret Ne
quaquam michi ad insipienciam proficit quod
die ac nocte clamantem me gemitus non
exaudis. quia unde me in tribulacione qua
libet deseris inde ad eternam sapienciam plus
erudis. Hinc eciam dicitur adiutor in opor
tunitatibus in tribulacione. tribulacionem
quippe dicturus oportunitates premisit
quia sepe tribulacione conterimur. et tamen o
portunum non dum est ut ad desiderium
ereptionis adiuuemur. Dicatur ergo
neque enim frustra audiet deus et om
nipotens singulorum causas intuebitur
Sed quia plerumque non mox et ipsa
adiutorii dignitate tarditate fran
guntur. apte subiungit. eciam cum dixe
ris non considerat. Iudicare coram illo
et expecta eum. Conforte fortasse enim cum clamor
mentis negligitur. Spes que cordi in
herat infirmatur. Et superna ad
iutoria defutura credimus. que tardius
impetramus. ac pene inconsiderata
deo esse ingemiscimus que multa toleramus
Sed cum ista nos desperacionis procella
conturbat. contusa mens citius in portum
spei se collocat. si causas suas cum domino
subtiliter pensat. si bona eius ad me
moriam reuocat. Si mala que bonis
eius reddidit apud semetipsam calli
de non excusat. si perpendit quid ab
eo iuste meruit. et quid clementer ac
cepit. si vitam suam minutius discutit
si ante dei oculos omne quod agit exa
minans semetipsam sibimet non ab
scondit. si factam se que non erat memi
nit. si illuminata se atque sublevata que
in tenebris iacebat agnoscit. Hinc ergo

in semetipsam cuncta recolligens.
dum bona accepta considerat aduersa
que tolerat non accusat. nec desperacione
frangitur que tantorum munerum con
solacione roboratur. Quia spem de
futuris recipit dum transacta benefi
cia ~~tempore~~ recognoscit. Dicatur itaque
eciam cum dixeris non considerat iudicare
coram eo et expecta eum ac si diceret
cum id circo deus considerare non creditur
quia tarde miseretur intima cogitacionis
ingredere atque illic coram oculis eius aduer
sitatem tuam in iudicio sustine. et ipse vi
uendo contulisti vel queque inficiando
percepisti discerne. et tunc ad spei fidu
ciam redis. dum bona tante benig
nitatis erubescis. quatenus inter aduersa
fidenter expectes quem et post delicta
propicium recolis. Speranda enim sunt
superna adiutoria eciam si nulla bene
ficia precessissent. Sciendum quod quia
deus hominem quem benigne condidit
numquam non spernit. Pensandum quoque est
quanti periculi transacta munera tenere
et futura desperare. quanti est periculi si
inhiat procella tribulacionis despera
cionis naufragio franguntur qui ad por
tum spei velud in mensis finibus per
ditis donis ligantur. Dicatur itaque
recte. Iudicare coram illo. et expecta
eum. Nam qui semetipsum coram
deo non iudicat cum diu affligitur non
expectat. Cuius enim bona precessisse
dissimulat. adiutoria subsequi posse
desperat. Et cum preteritorum obliviscitur
eciam subsequentium largitate frau
datur.

Ed eciam dum nos affligimur diu
consolacionis graciam longaniter sisti

nemus. Mali ad peiora prorumpunt
atque eo iniquitatis exaggeratione perficiunt
quo sine uerbere relinquuntur. Et tamen
omnipotens deus peccantes misericordi-
ter expectat. tempus ad penitentiam tribuit
quod non conversis ~~reatus~~ et ad gravioris
reatus testimonium vertit. Patienti-
am retinet quam quandoque irretractabi-
lis ostendet. Unde apte subiungitur.
Nunc enim non infert furorem suum
nec ulciscitur valde scelus. Cum quippe
scelera deus tolerat. quia in perpetuum dam-
nat. et furorem nunc inferre dissi-
mulat. quia ostendendum sine fine in
posterum servat. Electorum namque est
hoc quia ut ad premia debeant eterne here-
ditatis erudiri. Solum est hic flagella
percipere quibus servatur de eternitate gaudere. Hinc enim scriptum est. Fla-
gellat autem omnem filium quem recipit. Hinc
ad iohannem dicitur. Ego quos amo. arguo.
castigo. Hinc petrus ait. Nunc tempus
est ut incipiat iudicium de domo dei
ubi mox admirando subiunxit. Si
autem primum a nobis quis finis eorum qui
non credunt dei euangelio. Pec-
cata quippe nequaquam diuina severitas
multa remanere permittit. sed ita in-
dicii amaritudine hic correptione inchoat. ut
in reprobis dampnatione compescat. Cum
ergo nunc reprobi et voluptatum suarum de-
sideria multa iniquitate consumunt. atque
eo temporalia flagella non sentiant.
quo eterna eos supplicia expectant.
Unde autem eorum multa nequicia. Cham
peccante signata est cum patrem dicitur.
Maledictus chanaan puer servus erit
fratribus suis. Canaan videlicet cham
filius fuit. et quid est quod cham pecca-
te chanaam eius filius sententiam ulci-

animus accipit. Quid est quod non in se
sed in posteritate percutitur. nisi quod repro-
borum nequicie hic quod inulte perficiunt
sed in posteris fiunt. Dicatur ergo. Nunc
enim non infert furorem suum nec ulcis-
citur valde scelus. Notandum vero est quod
subintulit valde. quia et si quedam la-
garniter tolerat. quedam tamen etiam
in hac vita flagellat. Et hic non incip-
ferire inchoat quod eterna dampnatione
consummat. ergo et non nulla percutit
et non nulla multa derelinquit. quia
et si nulla resecaret quis deum res hu-
manas curare crederet. Et rursum
si hic cuncta percuteret. extremum iu-
dicium unde restaret. quedam ergo feriun-
tur ut rectoris nunc super nos sollicitudinem
formidemus. quedam vero multa fiunt
ut adhuc iudicium restare sentiamus.
Bene ergo dicitur. Nec ulciscitur valde
scelus. quia dum exiguum quiddam de in-
iquitate percutitur maiusque in te ...
eternum iam iudicii sententia consumatur. Quo-
niam itaque hoc ab heliu recte dicitur. si
recte diceretur. Scit enim quod recte loqui
debeat. sed cui loquatur ignorat.
Vera sunt namque que dixit. sed a
bi iob meritis aliena. quia tanto
hac correptione non eguit. quanto nec
aliqua pusillanimitate peccavit. Sed
quia iustus viris solet esse contra
tumidos elatio superborum occulto iudicio
tum beato iob agitur ut per flagella
penarum etiam superba arrogantium cres-
cat. Etiam enim quanto tanto magis a super-
bie ministro despicitur. quanto a vitate
intemerate idem humilitatis magna
respondetur. Nam heliu postquam
tot fortia se dixisse cognovit. quid

elationis gestaret aperuit atq; beatum
iob alta desuper sentiendo despexit di-
cens Ergo iob frustra aperit os suum
et absq; sciencia verba multiplicat· hic in-
nuit in senis beatum iob et nichil scisse
asserit et multa dixisse Et cum ipse q
quod q sentit loquatur infertur· hunc
derisio loquacitatis accusat
13 cū hoc quoq̄ ꝑpīū
arrogancium vicium solet· ut et
pauca credant q ipsi multa dixerint
et multa credant que ipsis multa di-
cuntur· Alia enim sua dicere semper
volunt audire non possunt· Unde
se pati existimant· si ea que in mode-
rate senciunt in medium non effun-
dant· Expressius beatus iob· ad eius u-
ba tacuit· eliu tamen de elocucione
illius qua amicis respondeant· ca-
piunt occasionem inveniunt· ut sibi exhibi-
latius eius silencium posset· atq; ut
ipse multa respondeat illud verba
multiplicasse confirmat· Nam et
mox inicia prolixa locucionis expo-
citur· et quasi adhuc nichil dixerit inch-
oare conatur· Unde subditur Addens
quoq; eliu eciam hec locutus est· Su-
stine paululum et indicabo tibi· Al-
tera iam dixerat· et sustine adhuc se
paululum imperat· quia videlicet ar-
rogantes grave se dampnum percepisse in-
dicant si suam suam loquacitatem bre-
vitate constringant· Tanto enim semet
ipsos credunt doctiores ostendere· quan-
to se patent multiplicitate locucionis
aperire· Sed quia sepe sibi sentiunt si-
lencii reverenciam non differri dum
non numquam paciencia de quo qui loquitur
insinuant ac sub pretextu illius si-
bi silencium exigunt quod minime men-
tur Adhuc enim spectetenus dum proferunt
audiendum sibi reverenciam exreverencia ei
exigentes se student· magis osten-
dere quod illius facta predicare· Unde
eliu subiungit dicens Adhuc enim habeo
quod pro deo loquar Alia vero non numquam
doctores se crebro repetunt si qua ob-
scurius dicunt ut qui occulta predicant
auditorum cordibus note hec relacionis
infundant· Plerumq; hoc appetunt
eciam arrogantes imitari et insolen-
ter ea que dixerint replicant Non quod
auditorum cordibus insinuare appetant
sed quia eorum iudicio inde eloquentes vo-
lunt· Unde eliu subiungens ait· Re-
petam scienciam meam a principio· Et
quia nondum scientia timor cordis mu-
te claruerat· Arrogans aperte cogno-
scitur si non ceteris aliquo uelamine
palliatur· Unde mox maculam sue
arrogancie dum iusticiam sub infert
ait Et operatorem meum probabo iustum
Ut dum quasi pro dei iusticia loquitur
aperit humana iudicia quod quod arroga-
ter effluit expetitur· Sequitur· Ve-
re enim absq; mendacio sermones mei· Cum
ab infirmis auditoribus se intelligi
non posse conspiciunt· solentq; pluri-
que eciam ipsi laudare bona que dicunt
Non quo ipsis suis laudibus inhi-
ent· sed quo auditores suos ad audi-
endi sollicitudinem attendant· ut
dum eorum nota presentiunt· ab illorum cor-
dibus ardenciore affectu capiantur
Unde paulus cum multa corinthiis et
multa dixisset adiunxit Os meum
patet ad nos o chorinthij cor
nostrum dilatatum est Et arrogantes
dum tot bonorum nesciunt et solas

aliquorum vocis imitatione efferimur lau-
dando que dicunt. Non quod eis torpor au-
dientium displicet. sed quod sibi inhianter
placent. Justorum vocis imitantes simu-
lant. sed vim vocis ignorant. Vi-
dent quod iusti proferunt. sed nesciunt quod
requirunt. Cum enim sancti doctores laudes
predicationis exaltant. quia mentem no-
stram ab imis cogitationibus corda au-
dientium elevant. ut excussa veloci-
ter dictis sequentibus velut in itinere
occurrant. et tanto ea intelligentie
amplexu constringant. quanto illa et
priusquam tenuerant in voce laudantis
amaverant. Sed hoc ut dixi arro-
gantes nesciunt. quia et foris est quod
appetunt. quod sit intus desiderabile sen-
tire non possunt. De electorum quippe
ecclesia scriptum est. Omnis gloria eius
filie regis ab intus. Et sapientes vir-
gines in vasis oleum portare referuntur.
Unde et sanctorum voce dicitur. gloria nostra
hec est testimonium conscientie nostre. Arrogan-
tes autem. quia coram deo conscientie sue testi-
monium non habent. querunt coram hominibus
testimonium vocis aliene. quod tarde re-
periunt. ipsi etiam in impudentiam sui fa-
voris erumpunt. Si enim non inveniunt
vocem hominum quam sibi nunc expetunt. ipsi
scientiam suam laudantes predicant. Un-
de et eliu subdidit dicens. Et perfecta scien-
tia probabitur tibi. Nimirum sensit se magna
dicturum. sed tumenti corde hoc quod de se-
metipso sublimiter estimavit tacere non
potuit. Et idcirco quod rectum sensit lau-
dando prevenit. qui iam quidem
divino iudicio reus esset si magna de
se saltem silentio sensisset. Ante sub-
tile namque internis examen secreti sui non

sinunt. etiam si humano iudicio quod in
nobis reprehendi debeat non habemus. Na-
plerumque quod negligentius cogitamus ela-
tione pulsamur. quam tamen tacentes premi-
mus. sed nisi retractatione gratia timor
occultius in ipso cubili cordis in quo
oritur suffocetur. coram districto
iudice omne initium male actionis ex-
tinguitur. Hinc ergo pensandum est
illa cordis elatio quanta cum ad ultionem
dampnabitur que usque ad audaciam
vocis mittitur. sed nisi hec est culpabilis
que in corde latenter oboritur. Conside-
randum quamquam qualis intus regnat
que eo usque servata est. ut etiam foras
erumpere non erubescat. Heliu ergo
quia magna sensit semetipsum humili-
ter temperare nescivit. sue celsitudinem te-
nuit. humilitatis gratiam recusavit.
et dum sequitur bonum quod bene dicere appe-
tit. bonum quo bene vivere potuisset a-
misit. Scientia quippe inflat. caritas
vero edificat. Sed iam intime recte di-
cat. quod tamen dicere ignorat. Nam prius quia
inflatus cum cogitationibus. per verba ela-
tionis exaltavit. fortem semper subdi-
dit dicens. Deus potentes non abicit
cum et ipse sit potens. In usu vite mor-
talis quedam ex semetipsis sunt noxia
quedam vero ex hiis que circa ipsa ver-
santur. Ex semetipsis quedam sunt
noxia. sicut peccata atque flagitia. Que-
dam vero non inquam nobis ex hiis que
circa ipsa sunt nocent. sicut temporalis
potestas. vel copula coniugalis. bonum namque
est coniugium. sed mala sunt que circa illud ex
huius mundi cura succrescunt. Unde
paulus ait. Qui autem cum uxore est
cogitat que sunt mundi. quomodo pla-

cat uxori. Unde et quibusdam meliora persuadens eos a coniugio revocat dicens: Hoc autem dico non ut laqueum vobis iniciam, sed ad id quod honestum est et quod facultatem prebeat sine impedimento Dominum obsecrandi. Dum ergo tenetur quod non nocet, ex rebus licita potius committitur plerumque quod nocet. Sic sepe recti iudicii iter pergimus et tamen curis licita iam vepribus prevestita retinemur. In via quidem nuda non offendimus, sed a latere nascitur quo pungamur.

Magna est potestas temporalis qui habet apud Deum meritum suum de bona administratione regiminis. Nonnumquam tamen eo ipso quo prominet ceteris elationis cogitationibus intumescit, et dum ad usum cuncta subiacent, dum ad votum velociter iussa complentur, dum omnes subditi si qua bene iusta gesta sint laudibus efferunt, male gesta autem nulla auctoritate contradicunt, dum plerumque laudant etiam que obiurgare debuerant, seductus ab his que infra subditur super se animus tollitur, et dum foris immenso favore circumdatur, intus veritate vacuatur atque oblitus sui in voces se spargit alienas, talemque se credit qualem foris audit, non qualem intus discernere debuit. Subiectos despicit eosque equales sibi nature ~~nat~~ ordine non agnoscit. Et quos sorte potestatis excessit transcendisse se etiam vite meritis credit. Cunctis se estimat amplius sapere quibus se videt amplius posse. In quodam quippe se constituit culmine apud semetipsum et qui equa ceteris nature conditione constringitur, ex equo respicere ceteros dedignatur. Sicque usque ad similitudinem ducitur de quo scriptum est: Omne sublime videt, et ipse est rex super universos filios superbie. Et de eius corpore dicitur: Generatio cuius excelsi sunt oculi et palpebre eius in altum subrecte. Ad eius similitudinem ducitur qui singularem culmine appetens et socialem angelorum vitam despiciens ait: Ascendam super altitudinem nubium et similis ero altissimo. Miro ergo iudicio intus foveam deiectionis invenit, dum foris se in culmine potestatis extollit. Apostate quippe angelo similis efficitur, dum homo hominibus esse similis dedignatur. Sic Saul ab humilitatis merito in tumorem superbie culmine potestatis excrevit. Per humilitatem quippe prelatus est, per superbiam reprobatus, Domino attestante qui ait: Nonne cum esses parvulus in oculis tuis, caput te constitui in tribubus Israel? Parvulum se ante potestatem viderat, sed fultus temporali potestate iam se parvulum non videbat. Ceterorum namque comparatione se preferens magnum se apud se iudicabat. Miro autem modo cum apud se parvulus, apud Deum magnus; cum vero apud se magnus, apud Deum parvulus fuit. Magnos nos Dominus apud nos esse prohibet per prophetam dicens: Ve qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobismetipsis prudentes. Ne magni apud nos esse debeamus, Paulus ammonens ait: Nolite prudentes esse apud vosmetipsos. Plerumque ergo dum ex subiectorum affluentia animus in flatum in typum superbie ipso potentie fas-

rigor lenocinante corrumpitur. Sed aliud est quelibet bona non esse, aliud bona sibi habere nescire. Bona namque est ordine suo potencia, sed cauto regiminis indiget vita. Igitur bene hanc exercet qui et retinere illam novit et impugnare. Bene hanc exercet qui scit per illam super culpas erigi, scit cum illa ceteris equalitate componi. Humana etenim mens plerumque extollitur etiam cum nulla potestate fulcitur; quanto magis se in altum erigit cum se ei etiam potestas adiungit. Et tamen corrigendis aliorum viciis execucione aperta paratur. Unde et per Paulum dicitur: Minister enim Dei est vindex in iram.

Cum ergo potencie temporalis ministerium suscipitur, summa cura vigilandum est ut sciat quisque sumere ex illa quod adiuvat et expugnare quod temptat. Et equalem se cum illa ceteris cernere et tamen sibi peccantibus zelo ulcionis preferre. Quam discrecionem plenius cognoscimus si etiam potestatis [illegible] nos exempla cernamus. Petrus namque auctore Deo ecclesie principatum tenens, a bene agente Cornelio et se ei humiliter prosternente inmoderatius venerari recusavit, seque illi similem recognovit dicens: Surge, ne feceris, ego ipse homo sum. Sed cum Ananie et Saphire culpam repperit, mox quanta potencia super ceteros excrevisset ostendit. Verbo enim eorum vitam perculit quam spiritu perscrutante deprehendit. Et summum se intra ecclesiam contra peccata recoluit, quod honore sibi vehementer impenso coram bene agentibus fratribus non agnovit. Illic communionem equalitatis meruit sanctitas actionis. Hic zelus ulcionis ius aperuit potestatis. Paulus bene agentibus fratribus prelatum se esse nesciebat cum diceret: Non quia dominamur fidei vestre, sed adiutores sumus gaudii. Atque illico adiunxit: Fide enim statis. Ac si diceret: Ideo non dominamur fidei vestre, quia fide statis. Equales enim vobis sumus ubi vos stare cognoscimus. Quasi prelatum se fratribus esse nesciebat cum diceret: Facti sumus parvuli in medio vestrum. Et: Nos autem servos vestros per Ihesum Christum. Sed cum culpam que corrigi debuisset invenit, illico magistrum se esse recoluit dicens: Quid vultis? In virga veniam ad vos? Summus itaque locus bene regitur cum his qui preest viciis pocius quam fratribus dominatur. Cunctos quippe natura equales genuit, ut autem alii ad regendum aliis committantur non eos natura sed culpa postponit. Viciis ergo se debent rectores erigere quorum et causa preferuntur. Et cum delinquentes corrigunt sollicite attendant ut per disciplinam culpas quidem iure potestatis feriant, sed per humilitatis custodiam equales se ipsis fratribus quos corrigunt cognoscant. Quamvis plerumque dignum est ut eosdem quos corrigimus tacita nobis ~~[illegible]~~ cogitacione preferamus. Illorum namque per nos vicia discipline rigore feriuntur, in his vero que ipsi committimus nec verbi quidem ab aliquo invectione laceramur. Tanto ergo apud Dominum obligaciores sumus quanto apud homines inulte peccamus. Disciplina autem nostra subditos tanto divino iudicio liberiores reddit quanto hic eorum culpas sine vindicta non deserit.

Servanda itaque est et in corde humilitas et in opere disciplina. Atque inter hec sollerter intuendum ne dum immoderatius custoditur virtus humilitatis solvantur iura regiminis. Et dum prelatus quisque plus quam se decet deicit subditorum vitam stringere sub discipline vinculo non possit. Teneamus ergo exterius quod pro aliorum utilitate suscipimus, teneamus ergo interius quod de nostra estimatione sentimus. Sed tamen decenter quibusdam erumpentibus signis tales nos apud nos esse ipsi etiam qui nobis commissi sunt non ignorant, ut et de auctoritate nostra quod formident videant, et de humilitate quod imitentur agnoscant. Servata autem auctoritate regiminis ad cor nostrum sine cessatione redeamus et consideremus assidue quod sumus equaliter cum ceteris conditi, non quod temporaliter ceteris prelati. Potestas enim quanto exterius eminet, tanto premi interius debet ne cogitationem vincat, nec in dilectione sua animum rapiat, ne iam sub se mens eam regere non possit, cui se libidine dominandi supponit. Hinc David regiam potentiam regere noverat qui elationem eius de potentia semetipsum premendo vincebat dicens: Domine non est exaltatum cor meum. Cumque mentis humilitatis augmento subiungeret: nec elati sunt oculi mei, non addidit: nec ambulavi in magnis. Et addidit: neque ambulavi in magnis. Et adhuc semetipsum subtilissima inquisitione discutiens ait: Neque in mirabilibus super me. Omnes quoque etiam cogitationes suas a fundo cordis exhauriens subiungit dicens: Si non humiliter sentiebam, sed exaltavi animam meam. Ecce humilitatis hostiam ab intimo cordis oblatam verbo replicat, et iterum atque iterum confitendo offerre non cessat, eamque multipliciter loquens iudicis sui oculis ostentat. Quid est hoc et quomodo istud sacrificium Deo placeret cognoverat, quod in conspectu eius tanta iteratione vocis immolabat, nisi quia victima esse superbia potentibus solet, et pene semper rebus affluentibus elatio sociatur, quia et sepe humoris habundantia duritia datur tumoris. Mirum vero est cum in cordibus sublimium regnat humilitas morum. Unde pensandum est quia potentes quique cum humiliter sapiunt, culmen excellentie et quam longe potiore virtutis attingunt. Et recte hac virtute dominum quantocius placant, quia illud ei sacrificium potentes offerunt quod potentes vix invenire possunt. Subtilissima namque ars vivendi est culmen tenere gloriae, premens esse quod imponitur, sed potentem sese nescire, ad largienda bona potentem se cognoscere, ad repetenda noxia esse quod potenter valet ignorare. Recte ergo de talibus dicitur: Deus potentes non abicit, cum ipse sit potens. Eum quippe imitari desiderat qui fastigium potencie alienis mentibus utilitatibus et non suis laudibus elatus administrat, qui prelatus ceteris prodesse appetit, non preesse. Timoris namque elationis non ordo potestatis in crimine meminit est. Potenciam Deus tribuit, elationem vero potencie malicia nostre mentis invenit. Tollamus ergo quod de nostro contulimus, et bona sunt que Deo largiente possidemus. Quia et nequaquam iusta potestatis premia dampnat, apte sub

iungitur. Sed non saluat impios. et
iudicium pauperibus tribuit. Scriptura
sacra plerumque pauperes humiles uocare
consueuit. Unde in euangelio cum adiec-
tione spiritus nominantur domino dicente. Beati
pauperes spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum.
Qui enim diuiciis inflati potentes esse con-
tendunt apud semetipsos pauperes sunt
qui elati in suis consciencijs non sunt.
Eos uero impios qui aut a fidei pie-
tate disiuncti sunt. aut minus quod fideli-
ter credunt. prauis sibi moribus contradicunt.
Quos ergo omnipotens deus malicie super-
biam non potencie celsitudine damp-
nat. Postquam dictum est deus potentes
non abicit cum et ipse sit potens. recte
subiungitur. sed non saluat impios
et iudicium pauperibus tribuit. id est elatos
destruit. humiles uero per iudicium li-
beros reddit. uel certe iudicium pau-
peribus tribuit quia hij qui nunc nequiter
opprimuntur apud eum tunc super oppressores
suos iudices uenient

[D]ue quippe sunt partes
electorum scilicet atque reproborum. sed
bini ordines eisdem singulis partibus
continentur. Alij namque iudicantur
et pereunt. alij non iudicantur et
pereunt. alij non iudicantur et reg-
nant. alij iudicantur et regnant.
Iudicantur et pereunt quibus dominica incla-
matione dicitur. Esuriui et non dedistis mihi
manducare. Sitiui et non dedis-
tis mihi bibere. hospes eram et non
collegistis me. Nudus et non operuis-
tis me. Eger et in carcere et non ui-
sitastis me. Quibus premittitur. Disce-
dite a me maledicti in ignem eternum
qui preparatus est dyabolo et angelis
eius. Alij uero in extremo iudicio non
iudicantur et pereunt de quibus prophe-
ta ait. Non resurgunt impij in
iudicio. Et de quibus deus dicit. Qui
autem non credit iam iudicatus est. Et
quibus paulus ait. Qui sine lege pec-
cauerunt sine lege peribunt. Resurgunt
etiam homines infideles. sed ad tormenta
et non ad iudicium. Non enim eorum tunc causa
discutitur. qui ad conspectum districti iu-
dicis cum iam cum dampnatione sue infi-
delitatis accedunt. Professionem uero
fidei retinentes. sed professionis opera
non habentes. redarguuntur ut pereant.
qui uero nec fidei sacramenta tenuerunt
increpationem iudicis in extrema exa-
minatione non audiunt. quia prediti
infidelitatis sue tenebris eius quem
despexerant inuectione redargui non
merentur. Illi saltem uerba iudicis au-
diunt. qui eius fidei saltem uerba te-
nuerunt. Isti in dampnatione sua eterni
iudicis nec uerba percipiunt. quia eius
reuerenciam nec uerbotenus seruare
noluerunt. Illi legaliter pereunt. quia
sub lege positi peccauerunt. Istis in per-
ditione sua de lege nichil dicitur. quia
nichil legis habere conati sunt. Prin-
ceps namque terrenam rem publicam
regens. aliter punit ciuem qui est intus
delinquentem. atque aliter hostem ex-
terius rebellantem. In illo iura sua
consulit cum quod sub iuribus digne in uec-
tionis addicit contra hostem uero bellum
mouet instrumenta preliorum exercet
et digna quod eius malicie tormenta
retribuit. De malo uero eius quid
lex habeat non requirit. Neque enim
lege necesse est perimi qui legem numquam
potuit tenere. Ita ergo in extremo
iudicio legalis illum inuectio per-
cutit qui ab eo quod professione tenuit
actione declinauit. Et iste sine

iudicij in ultione perimitur. qui lege
fidei non tenentur. Ex electorum vero
parte alij iudicantur et regnant
qui vite maculas lacrimis tergunt. qui
mala precedentia factis sequentibus redi-
mentes quicquid illicitum aliquando fecerunt.
ab oculis iudicis elemosinarum super-
ductione cooperiunt. quibus iudex veniens
in dextera consistentibus dicit. Esuri-
vi et dedistis michi manducare. Si-
tivi et dedistis michi bibere. Hospes
eram et collegistis me. nudus et
cooperuistis me. Infirmus et visitastis
me. In carcere eram et venistis ad
me. quibus promittit dicens. Venite
benedicti patris mei. possidete paratum
vobis regnum a constitutione mundi.
Alij autem non iudicantur et regnant
qui etiam precepta legis perfectionis
virtute transcendunt. quia nequaquam hoc
solum quod cunctis divina lex precepit im-
plere contenti sunt sed prestanciori de-
siderio plus exhibere appetunt quam preceptis
generalibus audire potuerunt. quibus
dominica voce dicitur. Vos qui
reliquistis omnia et secuti estis
me cum sederit filius hominis in sede
maiestatis sue. sedebitis et vos super
xii tronos iudicantes xii tribus
israel. Et de quibus propheta ait dominus
ad iudicium veniet cum senioribus populi
sui. et de quibus salomon cum de sancte ecclesie
sponso loqueretur intulit dicens.
Nobilis in portis vir eius. quando se-
derit cum senatoribus terre. Hy itaque
in extremo iudicio non iudicantur et
regnant. quia cum auctore suo etiam
iudices veniunt relinquentes quoque
omnia plus preceptis devotione exe-
cuti sunt quam iubere generaliter

audierunt. Speciali namque iussione
paucis perfectioribus et non generaliter
omnibus dicitur hoc quod adolescens dives
audivit. Vade vende que habes et
da pauperibus et habebis thesaurum in ce-
lo et veni sequere me. Si enim sub hoc pre-
cepto cunctos iussio generalis astringeret
culpa profecto esset aliquid nos de hoc
mundo possidere. Sed aliud est quod per
scripturam sacram generaliter omnibus pre-
cipitur. aliud quod specialiter perfectioribus
imperatur. Hij ergo recte sub generali
iudicio non tenentur. quia et precepta
generalia vivendo vicerunt. Sicut enim
non iudicantur et pereunt qui sua-
dente perfidia legem tenere contempserunt
ita non iudicantur et regnant qui
suadente pietate etiam ultra generalia
divine legis precepta profecerunt.
Hinc est quod paulus etiam specialia pre-
cepta transcendens plus opere exhi-
buit quam in institutione permissionis
accepit. Cum enim accepisset ut
evangelium predicans de evangelio
viveret et evangelium audientibus
contulit et tamen evangelij sumptibus
sustentari recusavit. Cur ergo iste
iudicetur ut regnet. qui minus quam ser-
vare accepit. sed magis quod vincet
~~accepit~~ invenit. Dicitur ergo recte
iudicium pauperibus tribuit. quia quanto
huic mundo magna humilitate de-
specti sunt. tanto tunc acceptis se-
dibus maiore culmine potestatis
excrescunt. Unde et sequitur. Non
aufert a iusto oculos suos et reges
in solio collocat in perpetuum. et illi
eriguntur. abstulisse omnino a iustis oculos
suos fortasse dominus crederetur. quia est

iniustorum crudelitatibus hic sine vin-
dicta lacerantur. Sed famulos suos tanto
magis respicit, cum in iuste eos nequa-
quam persequentes affligit. Videns enim quid
hic humiliter tolerant, nimirum iam
preuidet quid illic eis misericordi-
ter recompenset. Non ergo auferet
a iusto oculos suos. Ecce iste humili-
ter ingemiscit, ille superbit et nequiter
floret. Iste cor conterit, ille se de
gloria iniquitatis extollit. Horum
ergo quis diuinis obtutibus longius
est, qui iniusticiam pertulit, an qui pre-
potentibus irrogauit? Qui supernam
graciam inter meroris tenebras te-
nuit, an qui in exteriora gaudia lu-
men iusticie intus amisit? Bene au-
tem viri scripture sacre testimonio
reges vocantur, quia prelati cunctis mo-
tibus carnis modo appetitum luxurie
frenant, modo estum auaricie temperant,
modo gloriam elacionis inclinant, modo
suggestiones liuoris obruunt, modo
ignem furoris extingunt. Reges
ergo sunt qui temptacionum suarum
motibus non consenciendo succumbere,
sed regendo preesse nouerunt. Quia igitur ab
hac potestate regiminis ad potesta-
tem transeunt retribucionis, dicatur
recte: Reges in solio collocat in per-
petuum. Semetipsos enim regendo ad
tempus fatigati sunt, sed in regni e-
ternitatis eterno solio in perpetuum col-
locantur. Ecce illic accipiunt alios
digne iudicare, quos hic nescierunt sibi-
metipsis nequiter parcere. Hinc enim alias
dicitur: Donec iusticia conuertatur
in iudicium. Paulus de se suisque
consortibus dicit: ut nos efficeremur
iusticia dei in ipso. Iusticia ergo in
iudicium vertitur, quia hii qui nunc iuste
atque irreprehensibiliter viuunt, tunc iudi-
candi potestatem nanciscuntur. Hinc Laodi-
censi ecclesie dominus dicit: Qui uicerit, dabo
ei sedere mecum in trono meo, sicut
et ego uici et sedi cum patre meo in trono
eius. Vincens dominus in trono cum patre
sedisse se asserit, quia post passionis
certamina per resurrectionis palmam
dare se omnibus quod potestati patris esset
equalis indicauit. Et quod se non dispar
calcato aculeo mortis innotuit.
Vnde et Marie nec dum se credenti
patri similem dixit: Noli me tangere,
nondum enim ascendi ad patrem. Nobis enim
in trono filij sedere est ex eiusdem
filij potestate iudicare. Quia enim
iudicij principatum ex eius virtute per-
cipimus, uelut in eius trono residemus.
Nec aborret autem quod alias super duo-
decim tronos sessuros testatur esse
discipulos, hic uero in trono suo plerosque
esse sessuros. Per tronos quippe duo-
decim vniuersale iudicium, per tronum
uero filij singulare culmen iudicia-
rie potestatis ostenditur. Hic ergo
duodecim tronis, quod uno trono filij de-
signatur, quia uidelicet vniuersale iudi-
cium ex mediatoris nostri internuncie
percipitur. Dicatur ergo reges in
solio collocat in perpetuum. Apte autem
in perpetuum subdens, aperte quid dicat
insinuat. Sunt enim de terre in solio dict-
millatenus in perpetuum subdidisset, quia
qui illud accipiunt profecto non in eo in
perpetuum sed temporaliter collocantur.
b ene autem
subdidit. Et illic eriguntur
ac si intencione audientes inuenit

dicens · quia hic humiliati sunt illic
eriguntur · Hic namque comis hic
locus humilitatis est · ut illic sit ex-
altationis · Unde alias scriptum est ·
Humiliasti nos in loco afflictionis ·
locus quippe afflictionis est vita presens
Qui ergo ad eternam patriam tendunt
nec semetipsos temporalibus in afflictio-
nis despiciunt · ut tunc in loco gau-
dij veraciter sublimentur · Sequitur et
si fuerint in cathenis et vinciantur
funibus paupertatis indicabit eis
opera eorum · et scelera eorum · qui viole-
nti fuerint · Cathene obligacionis sunt
vita · ad huc retencio pugnatoris li-
gatum se hijs cathenis paulus appre-
ciat cum dicebat · Desiderium habens
dissolui et esse cum christo · Paupertatis fu-
nibus vinctum se esse tenebat · qui
veras divitias intuendo eas eciam disci-
pulis exhorabat dicens ut sciatis
que sit spes vocationis eius et divine
glorie hereditatis eius in sanctis · Sed
post vita subditur · Indicabit eis o-
pera eorum et scelera eorum qui violenti
sunt · Cum enim superna gloriam ma-
gis amando cognoscimus · tunc mala
que egimus graviora fuisse sentimus ·
Unde et paulus post perceptam gratiam si-
norum ea que in se studia virtutum credi-
derat fuisse iam scelera cognoscebat
dicens · Qui prius fui blasphemus
et persecutor et contumeliosus · sed mi-
sericordiam consecutus sum · quia igno-
rans feci in incredulitate · Vel certe
te Sed que iniusti sunt lucra hec arbi-
tratus sum propter christum detrimenta
Unde et apte sequitur · Revelavit
quoque aurem eorum ut corripiantur et
loquetur ut revertantur ab iniquitate

Aurem revelare est intellectum cog-
nicionis aperire · Revelata quoque aure vi-
sus quisque corripitur · quia in tempore suis
eternorum bonorum desiderium percipit et
que mala ex tempore suis perpetravit agnos-
cit · Potest non in cathenis et funibus
paupertatis · pena eciam temporalis
afflictionis intelligi · quia sepe qui in
bonis verbera non audiunt ferien-
tis verberibus admonentur · ut ad
bona desideria saltem pene trahantur
quos prima non invitant · Unde
per prophetam dicitur · In chamo et
freno maxillas eorum constringe qui
non approximant ad te · Si vero eciam
flagella despiciunt constat nimirum
quod tanto illic gravioris vindicte sup-
plicia senciant · quanto hic maioris pro-
videncie gratiam calcant · Unde et
sequitur · Si audierint et observaverint
complebunt dies suos in bono et an-
nos suos in gloria · Si autem non au-
dierint transibunt per gladium et
consumentur stulticia · Per bonum vita
actio · per gloriam vero superna retri-
bucio designatur · Qui ergo obedi-
re preceptis celestibus student · di-
es suos in bono complent annos in
gloria · quia et cursum presentis tem-
poris in recto opere et consummacionem
suam perfectionis felici retribucione · Si
vero non audierint transibunt
per gladium et consumentur stulticia
Quia et vindicta eos in tribulatione
percutiunt · et finis in fatuitate con-
cludit · Sunt enim non nulli quos
a perditis moribus nec tormenta
compescunt · de quibus per prophetam
dicitur · Percussisti eos nec doluerunt

flagellasti eos et renuerunt accipere
disciplinam. Et de quibus sub babilonis
specie dicitur. Curauimus babilonem
et non est sanata. Et quibus rursum dicitur
Interfeci et perdidi populum meum et tamen
a uiis suis non sunt reuersi. Hii non
numquam deteriores existunt quam fuerunt quia
pulsati doloribus aut contumacia pertinacie
duriores existunt aut quod peius
est in blasphemie etiam exasperatione
prosiliunt. Bene ergo dicitur quod per gladium
transeunt et stulticia consumuntur. Quia
peccata que flagellis emendare debuerunt
flagellis exaggerant. Et hic
iam penas percussionis sentiunt et
illic iuste retributoris supplicia non
euadunt. Fatuitatis quippe stulticia
est quod illos sic iniquitas obligat ut
culpa eos nec pena compescat. Sequitur
Simulatores et callidi prouocant
iram dei

Cum simulatores dixit apte subiunxit et callidi quia nisi ingenio calleant quod uidentur appetunt congrue simulare non possint. Sunt enim nonnulla uicia etiam que etiam a sensibus tardioribus facile perpetrantur. Elatione namque in tumescere, auaricie estibus inhiare, luxurie pulsanti subcumbere etiam quibusque obtusis sensibus possibile est. Simulationis uero falsitatem exequi nisi quis subtilioris ingenii fuerit non potest. Quisquis enim talis est ad custodienda uidelicet duo continua obseruatione diuiditur ut callide nouerit et occultare quod est et ostentare quod non est, et uera mala premere et bona falsa monstrare. Nec se aperte in hoc quod uidetur extollere atque ut maiorem gloriam teneat sepe se simulat

gloriam declinare quia nisi ante oculos hominum spernendo eam apprehendere non potest. Studet plerumque gloriam tenere fugiendo. Hi itaque simplicibus minime congruunt, quia et si congruunt iam simplices non sunt. Bene autem cum dicitur Simulatores et callidi non subdidit merentur sed prouocant iram dei. Iram quippe dei mereri est etiam nesciendo peccare. Prouocare uero est mandatis illius sciendo contraire. Scire bonum sed despicere facere posse nec uelle. Hii et perpetrate nequicie merito tenebrescunt et ostentatione iusticie superficietenus dealbantur. Quibus uoce dominica dicitur Ve uobis scribe et pharisei ypocrite quia similes estis sepulcris dealbatis que foris apparent hominibus speciosa intus uero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. Ita et uos foris quidem apparetis hominibus iusti. Intus autem pleni estis ypocrisi et iniquitate. Foris ergo ostendendo fucant quasi monumenti dormitus pingunt. Intus uero mala cogitantes exaggerant que foris aliis super ducentes occultant atque districtum utique iudicem exercitationem iam de ignorancia habere non possunt quia dum ante oculos hominum omnem modum sanctitatis ostentant ipsi sibi sunt testimonio quia bene uiuere non ignorant. Dicuntur ergo recte Simulatores et callidi prouocant iram dei. Quid uero eos ad extremum sequatur adiungit dicens. Neque clamabunt cum uincti fuerint. Omnis iniquus qui cum iniquus sit sanus uideri non appetit in flagello percussionis deprehensus fatetur quod iniquus sit non erubescit. Qui

iniqua agens humana de se iudicia
sub specie sanctitatis intercipit etiam cum
flagello percutitur nequaquam se prodens re-
fugit. quia iustus uideri consueuit. Si-
quando autem grauiter coartatur iniquum se
uix superficietenus confitetur quia inter-
na sua detegere iuncta confessione con-
funditur. Qui sibi uero simul cum nulla
corporali castigantur. qui autem con-
tinuo cum flagello percussionis astrin-
guntur. Victi igitur tanto clamantes al-
tius quanto in percussione positi peccata
sua ueracius confitentur. Apud au-
res quippe dei uox ualida. deuota con-
fessio est. quia ergo simulatores quasi
quasi etiam cum percussionis flagella cor-
ripiuntur ad confessionem simpliciter non
perducuntur. Cognosci enim peccatores
quia se omnium opinione serabant
quamuis eos ad extremum iam flagella
feriant quamuis duci se ad eterna sup-
plicia non ignorent. tales tamen cu-
piunt apud humana iudicia remanere
quales se studuerant semper osten-
dere. deprehensi ergo etiam flagello per-
cussionis extrema quia confessionem
puram uel afflicti edere negligunt
qui uicti clamare contempnunt. Ibi ergo
dicitur nec clamabunt cum uicti sunt.
quamuis intelligi etiam aliter potest. Omnis
enim qui cum iniquus sit dici iustus ab
hominibus pertimescit. et si iniquum se
tacita cogitatione reprehendit. cum dici
sepius iustum audire se cepit. hoc quod
de se in intimis secretis tenebat amittit.
Cor quippe extrinsecus fundit. Et
quia libenter foris falsum de se tes-
timonium recipit qualem se intus

habeat non requirit. Ibi fit ut ua-
nitatis laudis fomenta etiam eum deserunt
querat et oblitus quod est appetat uideri
quod non est. Agitur quoque tales sunt dum
iustos se ante humana iudicia simu-
lant. dum actiones suas laudibus
dignas intuentium oculis ostentant
occulta cum eis iustitia agitur. ut
quo intenduntur foris alios fallere. eo
de se intus etiam ipsi fallantur. Nam
omnem circa se sollicite inuestigationis
oculum perdunt. Vitam enim suam dis-
cutere et perscrutari dissimulant.
Sed tales se quales audiunt putare
student se eo non quia ita cernunt. sed
quia ita dicuntur existimant. Subtili
autem dei iudicio se se ipsos intueri ne-
gligunt. quia fidem sui nisi in at-
testatione ponunt oris alieni. Cum non
subita percussione feriuntur iniquos se
uel uacantes facti. uel sicut sunt deprehen-
dere omnino non possunt. quia uide-
licet iustos se humana professione credi-
derunt. Ibi ergo dicitur. Nec clamabunt
cum uicti fuerint. Sepe enim uacua ta-
les se ante supremum iudicem uenire con-
fidunt. quales se hominibus innotuisse
cognoscunt. Sepe ipsos miseri. nec in-
ter tormenta deprehendunt. Et dum tes-
timonium false laudis appetunt reme-
dium uero confessionis amittunt. et iam uicti
dicuntur et non clamant. quia humane
laudis importunitate. superati iustos
se miseri et cum in peccatis moriuntur
putant quibus Ibi per prophetam dicitur
Redite preuaricatores ad cor. Si
enim ad cor redirent per exterioris at-
testationis se uerba non diffinderent
Nam quid uicti nobis est corde nostro
Quid uicti nobis est ea re quae intra

nos est. Et tamen cum per pravas co-
gitationes spargitur a nobis cor nostrum
longius evagatur. longe ergo quasi ad
peregrinationem mittitur cum eum ad cor-
sum redire compellit. quia quo se ex-
terius fundit eo ad se unde possit re-
dire iter minime invenit. quia vero simula-
torum mens pro eo quod ab ima certitatis
intentione dividitur. cogitationum mul-
tiplicium inundatione vastatur. recte sub-
iungitur. Morietur in tempestate ani-
ma eorum. qui tranquilli namque videbantur
nunc cum de sanitatis curarent laude gau-
dere. Sed tempestate subita eorum anima
moritur quo humane laudis prospera
tranquillitate letabatur. plerumque subi-
to inopinata tempestate anime quae aer
serenum blanditur immutatur et eo
periculum vitari non potest quo nec potuit
provideri. Unde simulatores qui inte-
rne custodiam negligunt in tempesta-
te mori referuntur. Hinc quippe eos
turbo subitus interne perversionis
eicit. quos arrogantia externe fa-
voris extollit. Et dum implentur
in laude quod non sunt repente in ve-
nire in ultione quod sunt. Unde autem per
Salomonem dicitur. quomodo probatur in con-
flatorio argentum et in fornace aurum
sic probatur homo ore laudantis
ans
quippe sua iustos cruciat / iniquos
exaltat. Sed iustos dum cruciat pur-
gat. iniquos dum letificat reprobos
monstrat. Isti enim sua laude puniuntur
quia auctoris sui gloriam non requirunt
Illi autem qui auctoris gloriam querunt
sua laude cruciantur. ne non sit intus
quod foras dicitur. Nec est etiam quod dicitur
ante oculos dei apud sanctos eius va-

cuetur. Ne humana laus robur
mentis emolliat. eam quae in sui delec-
tatione consternat. et quae ad incitamentum debet
esse audiendi operis iam retributio sit la-
boris. Cum vero sua preconia in dei
laude tendere sentiunt. ea etiam desidera-
biliter amplectuntur. Scriptum namque est
videant opera vestra bona. et glorificent
patrem vestrum qui in celis est. Nam se
ergo hominibus faciunt quotiens in se ali-
quid quo deus cognoscatur ostendere
quia non student in se humanam laudem
figere. Sed querunt eam per se medios
ad auctorem glorie pertransire. Arro-
gantes autem humanis laudibus mollia
tarda construunt. quia suis amatoribus
corrumpuntur. De quibus alias dicitur
Erunt homines se ipsos amantes.
apte vero hic de hac eorum corruptione
subditur. Et vita eorum inter effemi-
natos. Si enim viriliter viverent.
laus transitoria nulla eos corruptione
viciaret. Unde electus propheta sua-
det dicens viriliter agite. et confor-
tetur cor vestrum. Dicens viriliter agi-
te. dum confortetur cor vestrum. illico sub-
didit quia spiritum cordis minime eneruauit. luxuriosa quippe mens corrumpitur
si rebus transitoriis delectatur. Igitur
simulatorum vita inter effeminatos mo-
ritur. quia laudis luxuria corrupta re-
peritur. translatos vero alia non habetur
vita eorum inter effeminatos. sed
vita eorum vulneratur ab angelis. U-
trumque tamen etsi sermone discrepat
re concordat. quia et effeminatorum
vitam angeli vulnerant. dum mi-
nistri virtutis eam iaculis sancte predica-
tionis impugnant. quia sed de dampna-
tione reproborum quod agatur audivimus
de deceptione huius. quid sequatur

audiamus. Eripiet pauperem de an-
gustia sua. Pauper de angustia sua
eripitur cum unusquisque humilis de hac
peregrinationis sue afflictione liberatur.
Nam et assiduis hic tribulationibus premitur
ut ad requirendum vere consolationis gaudi-
um provocetur. Unde et sequitur. Et
revelabit in tribulatione aurem eius. Au-
rem in tribulatione revelare est auditum
cordis illius plagis aperire. Cum enim pre-
cepta despicimus pia districtione no-
biscum agitur. ut flagella timeamus
aurem itaque tribulatio cordis aperit.
quam sepe huius mundi prosperitas claudit.
Per salomonem namque dicitur aversio
parvulorum interficiet eos et pro-
speritas stultorum perdet illos. Sequitur
igitur Salvabit te de ore angusto
latissime

[O]mnis qui viam vite deserit
in peccatorum se tenebras dei-
cit et semetipsum quasi in puteum vel in
foveam mittit. Si vero diutina per-
petrationis et consuetudine iniquitatis
comprimitur ne ad superiora iam possit
exsurgere. quasi angusto ore putei co-
artatur. Unde david propheta. Sub
specie peccantium exorat dicens
Non me demergat tempestas aque
neque absorbeat me profundum. neque ur-
geat super me puteus os suum. Quasi
enim mali operis iniquitas a bona sta-
bilitate commovit quasi tempestas aque
rapuit. Sed si adhuc consuetudine
non prevaluit. non demisit iam in
puteum cecidit qui hic quod divina lex
prohibet perpetravit. Sed si adhuc lon-
ga consuetudo non deprimit neque quasi
os suum puteus angustavit. tanto
facilius egreditur quanto minore con-
suetudine coartatur. Unde propheta

Ieremias dum iudeam in iniquitate
longa consuetudine obrutam fuisse con-
spiceret in lamentis suis sub eius specie
semetipsum deplorat dicens. Lapsa est
in lacum vita mea. et posuerunt lapidem
super me. In lacum quippe vita labi-
tur cum labe iniquitatis inquinatur. lap-
is vero supponitur. cum etiam diuturna con-
suetudine mens in peccato devoratur.
Unde et si velit exsurgere iam ne-
quaquam non possit. quia moles desuper
male consuetudinis premit. Sed quia
divine potentie subiacet. et post
angustiam prave consuetudinis ad
bone actionis amplitudinem revo-
catur. Id circo dicitur. Salvabit te de
ore angusto latissime. latissime quippe
de ore angusto salvatur. qui et post
iniquitatum iugum ad libertatem boni
operis penitendo reducitur. Quidam namque
quasi conclusi oris angustia est. atque
premente mala consuetudine exsurgere
velle nec posse. Iam quidem desiderio
ad superna tendunt. sed ad actum in in-
fimis remanent. Preeunt corde non
tamen sequuntur ~~opere~~ qui opere atque in se-
metipsos contradictionem patiuntur semet-
ipsum. cum vero ita tendens anima
manum gratie exaltantis adiuvatur ab
angusto ore ad latitudinem pervenit
quia mentis difficultatibus opera bona
perficit que concupiscit. David propheta
conclusionem angusti oris asperserat
cum dicebat. Salvam fecisti de necessitati-
bus animam meam. nec conclusisti me in
manibus inimici. Latissime autem sal-
vatum se innotuit cum subdidit dicens
Statuisti in loco spatioso pedes me-
os. In spatioso quippe loco pedes sta-
biliti sunt quando ad convenientia bona

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tendimus et nulla difficultate pre-
pedimur. quia enim per latum locum quo vo-
lumus pergimus. quia nullis obiectis
difficultatibus angustamur. Sed he-
liu recte dicit. si beatus iob eius sma-
quemiret. pro culpa enim flagellatum credi-
dit et id circo eum in os angustum tendis-
se iudicavit. quo eum validioribus in-
dit eum plagis affici eo deterioribus cre-
didit iniquitatibus pregravari. Pro-
fecto nesciens quod flagella eius aug-
menta essent meriti. non pena peccati.
Cum vero in os angustum tendisse
fateatur. adhuc quod latius exequitur
inquiens iob profunditate teneatur dicens
et non habentis fundamentum subter
se. Omne peccatum fundamentum non habet
quia non ex propria natura subsistit. Malum
quippe sine substantia est. quod tamen utrumque sub
boni natura coalescit. Quod os angustum
nullum subter se dicitur habere fundamentum
quia peccati inquinatio subsistendi vim
non habet propriam. Quia vero a fundo dicitur
fundamentum possumus etiam fundamentum
profundo positum non incongrue accipe-
re. Sicut auditus ab aure dicitur. et tamen
plerumque ipsa etiam auris auditus nomine
designatur. Cum ergo diceret os angus-
tum complere profundi voragine volens
subdidit. Et non habentis fundamentum
subter se. Quem enim rapit iniquitas
in fernus absorbet. Infernus vero
recte fundum non habere dicitur. quia quis-
quis ab illo rapitur in imum deno-
vatur. In mensam namque eius complere
latitudinem volens propheta ait. Dila-
tavit infernus animam suam et aperu-
it os suum absque ullo termino. Si-
cut ergo sine termino dilatatus dicitur
quia ad se plurimos ad se trahit. ita
sine fundo altius non incongrue cre-
ditur. quia eos quos in se suscipit
quasi in quadam abysso sue immensitatis
absorbet. Itaque cum diceret saluabit te
de ore angusto latissime. apte subiunxit
et non habentis fundamentum subter se
ac si diceret. De ore angusto saluabit
quod subter fundum non habet. quia enim per pec-
catum tenditur ad infernum quod aperto sal-
vat. De ore angusto eripit ab inferni
profundo subducit. Quod etiam intelligi etiam
et aliter potest. Nam sicut qui in pu-
teum mergitur putei fundo retinetur
Ita corruens quasi in quodam fundi
loco anima consisteret si semel lap-
sa in aliqua se peccati mensura retineret
Sed cum peccato in quo labitur non pe-
ne contenta. cum cottidie ad deteriora
ducitur. quasi in puteo quo tendit fun-
dum non invenit. quo figatur. Esset
enim fundus putei si fuisset mensura
peccati. Unde bene alias dicitur. Pecca-
tor cum venerit in profundum malorum contempnit.
Redire namque dissimulat. quia misereri
sibi posse desperat. Sed cum desperando
amplius peccat. quasi puteo suo fundum
subtrahit. Ne inveniat ubi retineri
possit. Sequitur. Requies autem mense
tue erit plena pinguedine. Requies
mense est. refectio satietatis in hac
voluptatis delectatione preparatur. huius
mense epulas esuriebat propheta cum
diceret. Satiabor cum manifestabitur
gloria tua. huius mense pocula sitiebat
dicens. Sitivit anima mea ad dominum
vivum quando veniam et apparebo ante
faciem dei. Heliu itaque in beatum iob tempora-
lia verba eternorum volens retributione
consolari quod in re ei debebatur ex
meritis. ex semetipso quasi gratuito promit-
tit dicens. Requies autem mense tue
erit plena pinguedine. Sequitur

Causa tua quasi impie iudicata est
causam iudiciumque recipies. Bonorum causa
iustitia est. quorum causa quasi impie iudica
tur. quia corpore hic iustitia perpetuo flagel
lo fatigatur. ut ad ampliorem vigi
lantiam non solum preceptorum mandatorum
sed etiam illorum percussione doceantur.
Sed causam iudiciumque recipient. qui ex
ea iustitia qua modo viuunt tunc in cul
mine iudiciarie potestatis excrescent
ut tanto tunc potentius cuncta iudi
cent. quanto nunc mens subtilius cuncta
iudicantur. hoc eliu quasi noua spon
dendo intulit. que beatus iob semper
credendo stabiliter tenuit. hinc perfec
to hoc quasi omnes arrogantes. ut
et malum inicientes exaggerent. et si
quid forsitan bonum dicitur. hoc velut
incognitum proferant. Unde fit ut etiam
doctiores se docere audeant. quia ui
delicet scire se talia solos putant. Cum
uero ad aliqua consolationis uerba de
scendunt statim illusisse estimant et
per increpationis timide asperitatem. quasi
quedam sibi ingenium resonant. ut qui
condescendisse blandientes visi sunt
orta subito increpatione timeant. Unde
et mox eliu subdidit dicens. Non
te ergo superet ira ut aliquem opprimas
nec multitudo donorum inclinet te.
Depone magnitudinem tuam absque
tribulatione et omnes robustos fortitu
dine. ne protrahas noctem ait. As
cendunt populi pro eis. Caue ne decli
nes ad iniquitatem. Hanc enim cepisti
sequi post miseriam. Complerisque codici
bus honorum. In paucis uero. sed an
tiquioribus locorum inuenimus. sed quia
expositione non indiget. si dicitur. nec
multitudo donorum inclinet te. hoc

magis expositum placuit quam cum diffi
cultate aliquantula uideretur aperiri
et aut quante
elationis uerba sunt. ipse qui
ca formauit timor ostendit. Sed
quia et eliu arrogantium. et beatus iob
tenet typum doctorum electorum. si ca
subtilius discernimus etiam nunc in
certamen suum quomodo arrogantibus con
gruant demonstramus. Sancti viri
aliena opera etiam paruia (?). Si non
etiam magna despiciunt. At contra arroga
tes. aliena etiam magna despiciunt.
sua non uel que parua sunt admirantur
Et plerumque de suis malis estimant. de
alienis autem bonis mala sentire non
cessant. Nam dum propriam gloriam que
runt perniciose student. ut quicquid
virtutis ab aliis agitur iniquitatis
laceretur. et bone pandi actionis ue
tunt miracula criminis. Sepe enim
cum uident ab ecclesia districte pra
uos corrigi quasi queruntur iniuste in
nocentes affligi et rigorem disci
pline eius crudelitatis appellatione re
quirit. Unde helui figuram arroga
tium seruans. beatum iob. quasi admonens
ait. Nonne gradus (?) superet ita ut aliquem
opprimas. arrogantes enim ire motum
deputant. quicquid agitur etiam gloriosa (?)
censura discipline. Et qui humane
laudis appetitu benigni student fieri
apparere nullos censent districtionis
seueritate corrigendos. Unde et a
bonis rectoribus sicut superius dic
tum est opprimi estimant. quos in vitiis
eminus a vicijs coerceri. Ductore autem
deo. quia iniustis mundi partibus.
sed etiam culmine religionis excre
uit. hanc ipsam temporale potentiam

qua quid bonum exterius obtrectandum
in vicium elacionis inflectitur. Unde eliu
sublimior dicens Nec multitudo lectorum
inclinet te. ac si eis per te omne humi-
litatem magis impressus estimanti ar-
rogancium voce dicitur. Quia inquit si-
dei reverencia tolis tante. ne eiusdem
reverencie fastibus extollaris. quosdam
quippe conspicitur. quia sub religionis
obtentu vicio elacionis intumescunt.
Et quod in quibusdam iure reprehenditur
hoc in iuste ad tinen animum pertrahit
nequaquam videlicet perpendentes quod sunt
in ea qui et despicientes noverunt. per-
fecte temporalia regere et amantes e-
terna plenis desideriis expectare.
Et despensacionem potestatis accepte
peragere et humilitatis in se mis-
terium custodire. ut nec humilitatis cu-
ram suscepti regiminis neglegant nec
rursum occasione regiminis mens hu-
militas intumescat. Et si quibusdam for-
tasse intra ipsam sunt qui non deo sed
sue glorie sub religionis pretextu de-
serviunt studet tamen eos aut si valet
districte corrigere. aut si non valet
equanimiter tolerare. Et vel corri-
gendo illos quasi ab hostibus exercetur
Sunt namque quod eorum superbia lacessitur
intra gestans. sic quod eius tamen exten-
ditur. quod per talium pravitate percu-
titur. Sed notandum aliena tantum susti-
nere. tanto minus metuit quanto
et caput suum talia tolerasse cognoscit
De illo quippe scriptum est Et cum
iniquis deputatus est. De illo in-
rursum dicitur Langores nostros ipse tulit
et dolores nostros ipse portavit. E-

rant ergo arrogantes et estimacione
pravorum intrum mordeant in nostrum
Sunt electos etiam et illorum facta et
horum verba tolerare. Sunt pravorum in-
ter tolerando gerere. qui et si quieti ne-
quiverint. eorum ignominiam tamen
equanimiter sufferunt. perpendit quippe quod
duplos eius amicus primum prestitit. quod ex
eorum factis minus despicitur. quorum et
in tantis vita laceratur. Notandum vero quod
non ait. Nec multitudo lectorum ex-
tollat te. sed multitudo lectorum incli-
net te. Omnis enim qui temporaliter
extollitur inclinatur. quia unde se ex-
terius erigit intus cadit. Heliu itaque
casum cordis in elacione in elacione in-
tuens ait. Nec multitudo lectorum in-
clinet te. Ac si voce arrogancium per
omne dicitur. Cave ne si in muniis
tatis venditione extollis abimenia in-
tencione invenieris. Sequitur magnitu-
dinem absque tribulacione et omnes robu-
stos fortitudine quos alios per omne
robustos accipimus nisi eos qui ad
vincenda huius mundi desideria et cer-
tus sublimibus et estimatis per certibus
gualescunt. Magnitudo itaque eius
in robustorum suorum vita consistit quod te
glosior redditur. cum pro defensione ve-
ritatis ad mortem usque ad electis illius
tota virtute certatur. Arrogantes in-
ri subditis de hoc mundo apud sub-
ditus ad sua in mihi quod fortasse
doctores valenciores quam superiores
se esse conspiciunt. quod solos se reman-
sisse intra ecclesiam suspirant. Unde
dum prefecerunt ei velut consulentes
illudunt dicentes. Depone mag-
nitudinem tuam absque tribulacione

et omnes robustos fortitudine. Ac si apertis exprobrationibus dicatur. Nequaquam te magnitudinem confidas, quia subductis prioribus patribus iam invenies de quorum vita glorieris. Contingit hoc profecto nescientes, quia omnipotens deus ecclesiam suam sine digna administratione non deserit. Nam cum fortes ad premium vocat, eos nunc debiles ad certamina roborat. Cum illos suscipiendo remunerat, istis laborum vires quas remuneret subministrat. De quibus eidem sponse ecclesie dicitur. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. Constitues eos principes super omnem terram. In veritate quippe pre antiquorum patrum hii qui postmodum prelati sunt subrogantur. Quia cum antiquorum robusta fortitudine in eorum robore tota congesta sufficit. Sed arrogantes viri qualescumque non credunt, quos infirmos aliquando noverunt, et permutatos venerari despiciunt quos despicabiles fuisse meminerunt. Quia vero in eo iustiores paucos iniquos autem nimis plures aspiciunt sicut et in tritura frugum maior est multitudo palearum. etiam istorum vitam ex illorum estimatione contempnunt. Vident profecto quod non nulli rectores illius temporali tempestate sublimes eius potestatis clarore pascuntur. Vident quod religionis reverentiam qui hunc mundo pariter moriendo sequuntur hii exultando maximis gaudiis metiuntur et perpendunt quidem quia robusti sunt sed non fortitudine. Nam dum temporali potestate fulciuntur quasi quadam debilitate roborantur. Quanto enim exterius fortes sunt, tanto amplius sunt fortitudinis viribus intus inanescunt. Et idcirco ab arrogantibus ei dicitur. Depone robustos fortitudine. Ac si aperte dicatur. Illi tibi veraciter robusti inherant, qui intus hoc quod locuti sunt docendo vivendo tenuerunt. Nunc vero hii qui tibi president, elatione robusti sunt non fortitudine, quia honorabiles quidem se ostentare non desinunt, sed tanto imbecilliores et contemptibiles sunt, quanto honoris sui gloriam despici pusillitate pertimescunt. Quod arrogantes quidem deplorantes veraciter sentiunt. Sed eo in elationis cumulo ceciderunt quo omnes quos preesse conspiciunt tales arbitrantur. Neque enim debent plurimorum quia mala tende in estimatione cunctorum. Quia et si iniqui sunt quos cognoscentes diiudicant, non nulli tamen sunt quos ignorant. Tritura quippe tempus est et ad hunc grana sub paleis latent. Nullus ergo ex area fructus exportabitur, si hoc solum in ea esse creditur quod sursum superficietenus videtur. Igitur quia quos cernunt despiciunt, et in antiquorum patrum ordinibus hos quos noverunt subrogare contempnunt, apte subiungitur. Ne protrahas noctem, ut ascendant populi pro eis. Ac si aperte arrogantes dicatur. Ignorantie tue obscuritate non agas, ut in loco fortium minores subroges infirmos. Populi quippe nomine designantur qui quasi vulgari consuetudini dediti intimetis appetitibus passim vivunt. Noctem vero protrahere est ut pro robustis populi ascendant

si per negligentiam agitur ut docto
rum et fortium loca indocti ac debi
les sortiantur. Populi pro robusti
ascendant. quoniam hiis qui nunc iniqui di
dicerunt pastorum loca precipiunt quicquid et
quid dici potatur. Sic humilius dicitur
arrogantes enim etiam cum bona ammonent
superstitionis sue vicium exercent.
Nam plus sentit et sepius dictum est
increpando sive appetunt. quam conso
lando resonare. Unde et morum subiun
gitur. Caue ne declines ad iniqui
tatem. hanc enim cepisti sequi post
miseriam. hoc effectu arrogantes et
hanc miseriam vocant. quod despectando
eius multitudinem suspirant. Et co
llam altiori clarore contempnunt. quo
et despectando funditus suspirant. hiis
igitur figurata expositione transcursis iam
nunc inferenda est quam moraliter sentiunt
ut figura ecclesie cognita. quam expulsa
generaliter tradimus. audiamus eciam que
ex hiis in singulis verbis specialiter
colligamus ait itaque. nomine ergo su
peret ira ut aliquem opprimas
minis per quem nunc
est aliqua vicia corrigi semet
ipsum prius debet sollerter intueri
ne dum aliorum culpas ulciscitur. ipso
ulciscendi furore superetur. Plerum
que enim mentem sub obtentu iusticie
ire inmanitas vastat. et dum qua
si fervet zelo rectitudinis rabiem
explet furoris. iuste quod se facere
estimat. quicquid ira nequiter dic
tat. Unde et modum sepe ulciscendi
transgreditur quia mensura iusticie
non frenatur. Dignum quippe est
ut cum aliena corrigimus. prius

nostra metiamus ut prius mens at
tensione defervescat. prius inter semet
ipsam zeli sui impetum tranquilla
equitate componat. ne si ad animadverten
da vicia abrupto furore trahimur peccata
corrigendo peccemus. et qui al
iorum diiudicando insequimur inmo
derate ferendo faciamus. Non autem ira
correptio delinquentium sed magis oppressio
sequitur. si multione ira ultra quam
culpa meretur extenditur. In correptione
quippe viciorum sub esse menti debet ira
cundia non preesse ut excusatione iusticie
non dominando premat sed famulando
subsequatur et modum iudicii possessa
impleat non penetrat. bene itaque dicitur
Non te ergo superet ira ut aliquem op
primas. quia videlicet si hiis qui corrigen
tur. ulcia superatur. opprimit antequam
corrigat. Nam dum plus quam debet
attenditur sub iuste ulcionis obtentu
ad immanitatem crudelitatis effrena
Quod plerumque idcirco eveniunt. quia cor
da rectorum minus amori sunt supe
rnatoris intenta. Nam dum multa in
hac vita appetunt in rebus cogitacioni
bus dispergunt. et cum subdito subdi
torum culpas requirunt. digne cum deo
causas iudicare nequeunt. quia corda sua
in curis transitoriis ad discretionis
culmen colligere non possunt. Cum
mori ergo tanto minus ad ulciscenda
peccata libram equitatis inveniunt. quanto
eam tranquillitatis sue tempore non requi
runt. Unde et cum eliu dicitur non te su
peret ira ut aliquem opprimas quatenus causas
tuas in iusticie. etiam superantes op
primet illico admonet nec multitudo
~~electorum~~ locorum inclinet te. Inter

quippe locis inclinamur in quantum sup-
vacuis curis extendimur.
23 N am sicut
locus est corporis spatium corpo-
rale, ita locus est mentis una quaeque
intentio cogitationis. Quae dum huc il-
lucque impellitur, si delectatione alicuius cogi-
tationis se libenter occupatur, velut
in quodam loco ponitur ut quiescat.
Nam quotiens victi taedio a cogita-
tione ducimur in cogitationem, quasi fessa mente
de loco ad locum migramus. Tot itaque
loca culmine mentis inclinant, quot
sub hoste cogitationes unitatem bonae
intentionis dissipant. Recta etenim
mens staret, si cui tunc debuit cogi-
tationi semper inhaereret, recta mens
staret si non se in minimis cogita-
tionibus motibus fluxa mutabilitate
consterneret. Sed dum mens ista pertrac-
tat, mox ad alia labitur, quasi per locorum
multitudinem a statu suae rectitu-
dinis inclinatur. Et dum per appetitum se
tendit, ab una cui intentione debuit
adhaerere se deicit. Quae tam mutabili-
tatis usus corporalis praevaricationis vitio
iam quasi in naturam venit. Nam
cum stare animus in semetipso nititur,
a semetipso aliquo modo etiam nesciendo
derivatur. Humana quippe anima ab
una quaque re cui intenditur fastidio
impellente removetur. Sed dum
inanter cogitanda appetit et re-
pente cogitata fastidit, docet quod
aliunde pendet, quae quolibet posita
non requiescit. Ad illud quippe su-
spensa est a quo formata. Et quia ad
deum solum appetendum facta est, omne au-
tem quod infra appetit minus est, in re ci-

non sufficit quod deus non est. Hinc est quod
huc illucque spargitur et ab una quaque
re ut diximus fastidio impellente remo-
vetur. Delectationes videlicet avida quaerit
quibus pauset. Unum vero quod sufficeret
sibi possidere amisit. Unde mox per multa
ducitur ut quia qualitate rerum non potest
saltem varietate satietur. Sancti autem
viri quia tanta se observatione custodi-
unt ne ab intentione sua mutabiliter dis-
solvantur, et quia id esse appetunt ad
cogitationem qua deum diligunt se sollerter
astringunt. In contemplatione namque cre-
atoris hoc accepturi sunt ut ima semper
mentis stabilitate persistant. Nulla
eos tunc mutabilitas dissipat, quia
sic eos cogitatio sibi metipsis semper
indissimiles persuadet. Hoc ergo nunc
cum labore conantes mutantur quod post
in munere gaudentes accipiunt. Cui
se propheta immutabilitati virtute a-
moris astrinxerat ac cum dicebat:
Unam petii a domino hanc requiram
ut inhabitem in domo domini. Huic Pau-
lus unitati intentionis adhaeserat
dicens: Unum autem quae retro oblitus
ad ea quae ante sunt extensus sequor ad
palmam supernae vocationis Christi. Nam
si quid in eius corde humanitatis defluit
mox hoc districtione sua restringit.
Et cum quasi puerilis cogitatio labitur in
...nominali modo cohercitio refrenat. Un-
de fit ut sparsam mentem continue colligat
et in una intentione praevalent cogitatione
comparant. Quia ergo status mentis cogita-
tionum mutabilitate turbatur, recte ab
Heliu dicitur: Nec magnitudo locorum
inclinet te. Sed saepe dum viri iusti

animus in ipsa intentionis sue arce co-
sistit. Dum ab animi mutabilitatis sparsio-
ne se colligit. Dum quicquid in se superflue
oboritur premit. ipsa sue rectitudinis
gloria tangitur. et in tumorem quasi per
presumptionis elevatur. Qui ergo magna a-
git quamvis de se humilia sentiat. Sit
tamen magna eius nescit ea provido du-
bio minime custodit. Que dum custodi-
re negligit. aut in eis minus proficit
aut ea funditus amittit. Cum ergo bo-
na nostra opera scire necesse est. ut custo-
diamus ea ipsa eorum scientia elationis aditus
panditur et adoperantis tamen culpe ma-
nus amittitur. quia nascente rapiamur
contra aut dispensatione agitur. cum conditoris
nostri sublevatus prosperis animus subita co-
ncuti temptatione permittitur. quatinus
semetipsum in infirmitate sua videat
et ab eo quod de virtutibus sumpserat. iam
in ipso se melior elationis fastu descen-
dat. Unde et bene nunc subditur. Depo-
ne magnitudinem tuam absque tribulatione
et omnes robustos fortitudine. Robu-
sti quippe sunt motus cordis. cum nulla
eis que virtutis sunt sentiuntur. Sed magni-
tudinem et robustos motus deponimus
quando pulsante vitio cognoscimus i. pensamus
quid sumus. robustos motus deponimus
quando non iam de virtute attollimur.
sed in culpa consenciendo obruimur de ipsa
qua quatimur infirmitate formidamus.
Multum namque de se animus confidit
quando sibi ad votum vires suppetere conspicit.
Iam sibi fiduciam securitatis arrogat. iam
se ydoneum. et ad cuncta virtutum culmi-
na quem sola cogitatione concepit putat. Sed
cum hunc temptatio subito aborta concu-
tiat. eas que nate de virtutibus fuerant
elatas cogitationes funditus amittit.

quia securam quippe urbem inopinatus
hostis ingreditur. et repentino gladio
superborum tumida colla feriuntur. Nichil
ergo tunc nisi continuus luctus agitur
dum capta urbs animi magnatorum su-
orum gladio cede interveniente vacua-
tur. Unde nunc dicitur. Depone ma-
gnitudinem tuam absque tribulatione. et omnes
robustos fortitudine. Ac si aperte dicatur
Omne quod intus senseras de bona actione in-
tumescens reprime et cordis motus.
quos ex recto opere robustos habuerat
depone. quia iam in ipsa adversitatis
temptatione consideras. quod frustra pro
de te magna elatus estimabas. Que
videlicet magnitudo idcirco absque tri-
bulatione deponenda dicitur. quia mini-
me tum per temptationem humilitas pro-
ficit. prospera est ipsa adversitas que
mentem ab elatione custodit. Sed tamen
sine magna tribulatione non agitur cum
tranquilla mens irruente temptatione
quasi repentino hoste turbatur. Ipsa
namque temptationis adversitas dum
sencienti inficit. quasdam nulla tene-
bras gignit. eam quod obscuritate sue
amaritudinis turbat. que apud se
dudum virtutum dulcedine inradia-
te claruerat. Unde et apte subiungitur.
Ne protrahas noctem ut ascendat
populi pro eis. Nox quippe protrahitur
cum suborta de temptatione tristitia
conplacatione contra non finitur. Nox
protrahitur. quia merore animi confusis
cogitationibus elongatur. Nam dum
mens posita in temptatione considerat
quam virtutis sue pristina soliditate
repellitur superductis meroribus quasi
quibusdam tenebris tegitur. atque
ab omni luce gaudii eius oculus

clauditur. cum palliata trepidat nec
quod dudum exercuit fimditus amittat.
Unde et bene dicitur quod in hac nocte populi
pro robustis ascendunt. quia videlicet
in hac merore temptationis pro robustis
mentibus cogitationes indigne multipli-
ces in corde prosiliunt. Nam dum se in
perturbatione conspicit iam pene a
misse quod fuit fluctus in se in immundas
tumultus quos toleratur. modo tranquillita-
tem suam. quia perdidit dolet modo
ne usque ad prava opera corruat pertime-
scit. modo in quo culmine steterat me-
minit. modo in quo viciorum profundo
per delectationem iacet attendit. mo-
do recessit ad eas virtutes se reparat. mo-
do se eas posse resumere quasi victus iam sta-
tus quos desperat. Cum ergo super addita
mentem tam multiplices cogitationes
prodeunt. hanc quasi in nocte populi
consurgentes premunt. quos nimirum
populos non per se sed per divine protecti-
onis auxilium. propheta subigere se posse
presumpserat cum dicebat. Protector
meus et in ipso speravi subiciens
populos sub me. Sanctis quippe mentibus
populi subiguntur. cum ab aliis per di-
stricte sanitatis presentiam cogitationes
stulte desiliunt. ut non per abrupta
fantasmatum rapiant. sed sibi subdite
corde humiliter acquiescant. quia igitur
positus in temptatione animus qui dudum
in prosperis maiora presumebat. tu-
multus per desperationis quos tolerat.
recte nunc dicitur. Ne protrahas noc-
tem. ut ascendant populi. ac si aperte
dicatur. In temptatione deprehensus
tuus tenebras meroris intide. Ne
qui in tranquillitate de re alta sen-
seras in perturbatione quod deterius

cogitationum te caligine confundas. quod
recte heliu diceret. si tamen cui diceret
sciret. Nam hoc beato iob. tanto minus
congruunt quanto ab illo altius omnia
sentitur
Illa vero ut sepe diximus arro-
gantes dum presumunt docere quod
non debent usque ad contumeliosa incre-
pationis verba dilabuntur. Subditur.
Caue ne declines ad iniquitatem. hanc
enim cepisti sequi post miseriam. Iniqui-
tatem post miseriam sequitur qui post
mala que pro correptione sustinet feruen-
te corde impacientie se facibus inflam-
mat. quod beatum iob perpetrasse heliu cre-
didit. quia cum inter flagella positus
liberis afflari vocibus audivit. videlicet
nesciens. quia omne quod dixit non hoc
de iniquitate impacientie. sed virtute
veritatis protulit qui ab interni iudicis
sententia. nec cum se iustificaret errauit.
Sed considerandum valde est. Quomo-
do cum diceret Non declines ad iniquita-
tem. Decad iniquitatem protinus
subdidit. Hanc enim cepisti sequi post
miseriam. Aliud est quod dum ad eam de-
clinare vetat. dicta primus qui ad
quam declinatur iam fuit dampnauit. nisi
quod arrogantes viri plus videri indi-
ces quam consolatores volunt. Unde
et non nunquam ea districtius sententiis
feriunt que nata in corde suplicant.
Et primus quod ita sit culpa declinacionum
proferunt in vectio districta verborum
et ante persona perimunt quam prodeat
quod feriatur omnius et iusti viri ple-
rumque pravis et occultis cogitationibus
arguendo obviant. sed cum casus cogi-
tationes. aliqua que precipiunt opera demon-
strant. plerumque ab auditorum sensu

cordibus ea vicia que nec dum pla-
ta sunt manum correptionis erradicent
· sed iam illa sub sequi conspiciunt ex a-
liis que precedunt · sicut enim corporales
medici quasdam egritudines iam ne ess-
se inveniunt · quasdam vero ne veniant
medentur · ita doctores sancti aliqui in recta
vulnera saluti restituunt · aliqui vero a-
gunt · in mentibus ne vulnerentur · In qui-
bus hec sollertius [illegible] mirandum est · quod sicut
ce(r)ta plerique cum asperitate redarguunt ·
ita incertis viciis cum tranquillitate
contradicunt · Certa scientes increpant
· incerta per moniciones devitant · Et quia
arrogantes viri districcionis regula
nesciunt sive more suorum iaculis · sicut
nota sic incognita · sicut certa · sic etiam
incerta configunt · Unde mie ab eim
dicitur · Cave ne declines ad iniquitatem
· hanc enim cepisti sequi post miseriam ·
Quia vero ea que sub nexa sunt longio-
re alligacione per trahimus · huius li-
belli hoc fine constringimus ne in mo-
dicius extendamus

Explicit lib(er) xxvi(us)

De salvatoris adventu i
De iudiciis dei inscrutabilibus ii
De eternitate dei iii
De genibus iustorum iiii
De nubibus v
De tentoriis dei vi
De miraculis sanctorum vii
De superbis et humilibus viii
De nativitate ix
De mutacione mentis x
De tremore vocis dei xi
De potestate apostolorum xii
De questione peccatorum xiii
De occulta aspiracione xiiii
De nubibus xv
De yeme et ymbre xvi
De corporali creatura xvii
De dyabolo in mente mentes hominum xviii
De iniudica iudicorum et partice generali i · ij · xix
De frumento mibes desiderantes xx
De angusta via xxi
De vestimentis sanctorum ecclesie xxii
De angelis et electis xxiii
Quod deus sit ineffabilis xxiiii
De questione gencium xxv
De summis bonis et mediis xxvi
De humilitate xxvii

Quisquis de
magnis dic-
tis arroga(n)-
tium sermone(m)
etiam iniuri-
pendo soller-
ter debet
ne hoc quod
corpora sua in
altum tumet innitatur ne cum vir-
tutum verbis morum vicia colligat
et in eo quod loquendi noticiam assequitur

uiuendi se impericia castigat. hos
namque cum fortia dicere audimus. sed
tamen dedicatis fortibus timere con-
spicimus. quasi doctrine ortos ingressi
sed despinis rosas attingimus. Dis-
creta ergo nobis sollicitudine opus
est et carpere quod redolet et cauere quod
pungit. ne si fortasse inprudenter doctorum
flos legitur incauta legentis man-
nus spina laceretur. Heliu itaque doc-
tus et arrogans profert aliquid quod redo-
leat. aliquid quod pungat. sic ergo summendum
est de eius doctrina quod flagrat ut tamen
sollicite cauendum sit de elacione qui uul-
nerat. qui multa quidem superius mora-
liter intulit. sed in uerbis sequentibus
ad sola se prophetie archana sustulit.
Humana enim iam mortalitatis deseruit
et ad prophetie summa ascendit. Nec mi-
randum quod uir arrogans impleri spiritu
prophetico potuit. cum saul etiam in ipso
prophetarum fuit. Sed hec de saule cur
dicimus. cum ex visione angeli acceperit
sed uerba rationabilia et asina nouimus
Sed sicut inrationale animal rationis uerba
edidit. nec tamen ad permutacionem
nature racionalis accessit. ita sepe qui-
libet indignus sancta uerba per prophetie
spiritum accipit. sed tamen ad promerendam
sanctitatis gloriam non pertingit. ut
et supra se loquendo emineat et infra
se uiuendo torpescat. Unde nunc Heliu
redemptoris nostri aduentum humane non
humilis conspicit et cum prophetando predi-
cat quod elatis moribus impugnat dicens
ecce deus excelsus in fortitudine sua
et nullus ei similis in legis latoribus
ac si dicat

Qui humilis indolentiam infir-
excelsus manet in fortitudine. pau-
lo etiam hoc attestante qui ait. quia et
si crucifixus est ex infirmitate sed
uiuit ex uirtute dei. de quo recte dicitur.
Nullus ei similis in legis latoribus.
legislator moyses fuit. lator Iosue.
legislatores etiam prophete. legislatores
cunctos dicere possimus. quos ex lege ad-
monuisse recte populus cuiuis sed huic
mediatori in legis latoribus similis
nullus est. quia isti gratuito uoca-
ti ex peccatis ad innocentiam redeunt
et ab his que in semetipsis experti sunt
predicando alios reducunt. Redemp-
tor autem noster homo sine peccato est filius
sine adopcione. nec perpetrauit umquam
quod redarguit. et sic in hoc mundo ex
humilitate loquitur. ut tamen eadem
ante secula ex diuinitate ducatur. Hunc
mediatorem dei et hominum quidam
legislatoribus similem fuisse crediderunt.
Nam requirenti quem me dicunt esse homi-
nes filium hominis responderunt discipuli
dicentes. alii iohannem baptistam.
alii elyam. alii ieremiam. aut unum
ex prophetis. Sed inuictus petro quia ex-
celsus in fortitudine est apparuit. eum
cum ueraciter mente a legislatorum equa-
litate distinxit dicens tu es christus
filius dei uiui. Unde recte de illo.
sponsa in canticis canticorum dicit. In
lectulo meo per noctes quesiui quem
diligit anima mea quesiui illum et non
inueni. Et paulo post. Inuenerunt
me uigiles qui custodiunt ciuitatem.
de quibus rursum dicit uulnerauerunt
me. tulerunt pallium meum. Quos in-
terim permetitur dicens. Numquid diligit
git anima mea uidistis. Paululum cum
pertransissem eos inueni quem diligit

anima mea. Dilectus namque in lectulo per noctes queritur. quia intra secreta cordis cubilia in tribulos spe desideratur. Quem tamen querens sponsa non invenit. quia electa quaeque anima iam quidem amoris eius facibus flagrat sed adhuc quesiti negatur speciem ut amantis desiderium crescat. Et quae iustitia qua subtrahitur ut eiusdem sitis estus augeatur. Et quo hanc diutius sitiens desiderat eo quandoque cum invenit avidius sumat. Sed hanc querentem vigiles invenerunt. eam que vulneraverunt. et eius pallium tollunt. quia unamquamque animam redemptoris sui iam speciem requirentem cum solliciti doctores invenerunt. hanc per predicationis verbum celestis amoris spiculis vulnerant. Quos tamen percunctatur dicens Numquid quem diligit anima mea vidistis. Et si quid ei adhuc devotusta quam sacerdote tegmine inest. subtrahunt ut quo contra ab huius mundi honore redditur eo his qui queritur ab illa citius inveniatur. Unde bene autem subditur. Paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea. quia in sermone eius mens avida nisi prophetarum estimationem nisi patriarcharum celsitudinem in se cunctorum hominum mensuram transcenderet cum quod est super homines non inveniret. Transire ergo est vigiles etiam eos quos miratur anima mentis comparatione postponere. Etenim his qui querebatur cernitur. si homo quidem sed tamen contra mensuras hominum credatur. Unde bene nunc dicitur. Nullus ei similis in legislatoribus. Quia ipse videlicet per infirmitatem carnis nostris obtutibus apparens dum alios reprobat alios vocat. mira iudicia exhibuit que a nobis et cogitari possint et comprehendi non possint. Ait namque in iudicium ego in hunc mundum veni. ut qui non vident videant. et qui vident ceci fiant. Et rursum. Confiteor tibi domine pater celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. In quibus mirum iudiciis iudea repellitur gentilitas aggregatur. quia videlicet factum mirari quidem possumus sed perscrutari nullatenus valemus. Unde et bene nunc per eliu subditur quis poterit perscrutari vias eius. aut quis ei dicere. operatus est iniquitatem ac si dicat. Cuius perscrutari actio non potest. quo pacto reprehendi potest. Nemo enim bene iudicat quod ignorat. Tanto ergo debemus sub eius iudice tussilendo quiescere quanto et causam iudiciorum illius nos cernimus non videre. Unde et bene subditur Memento quod ignores opus eius de quo cecinerunt viri

In scriptura sacra aliquando viri angeli aliquando perfecte vite homines memorantur. Nam quia aliquando vir angelus dicitur daniel propheta testatur qui ait ecce vir gabriel. Rursum quia virorum nomine perfecte vite homines exprimuntur in proverbiis sapientia loquitur dicens. O viri ad vos clamito. De domino igitur viri cecinerunt cum eius nobis potentiam vel supremi spiritus vel perfecti quique doctores innotescunt. Sed tamen opus eius ignoratur. quia mirum iudicia eius illius etiam qui hunc predicant impenetrata videntur. Et sunt ergo qui predicant et tamen eius opera ignorant. quia cognoscunt per gratiam eum a quo facti sunt. sed eius iudicia com-

hendo nequeunt. quia ab illo etiam
super ipsos sunt. Quem enim omnipotens deus
perspicit in sua actione non cernitur.
Psalmista attestatur dicens. Qui
posuit tenebras latibulum suum. Et rur-
sum. Iudicia tua abyssus multa. atque
item. Abyssus sicut pallium amictus eius.
Unde bene etiam per Salomonem dicitur. Sic
ignoras que sit via spiritus et qua ratione
impinguantur ossa in ventre preg-
nantis. sic nescis opera dei qui fa-
bricator est omnium. ut enim verbi exempli
loquar. duo ad hanc lucem parvuli ve-
niunt. sed uni datur ut ad redemptionem
per baptisma redeat. alter autem sub-
trahitur quam hinc regenerans unda
perfundat. Et sepe fidelium filius si-
ne fide rapitur. et sepe infidelium con-
cessa fidei sacramento renovatur. Sed
fortasse aliquis dicat quod hinc deus ac-
turum previdet etiam post baptisma no-
vat et ideo eum ad baptismatis gratiam
non perducat. quod si ita est peccata
quotidie procul dubio prius quam sint per
petrata puniuntur. Et quis ista recta
sentiens dixerit. quod omnipotens deus qui hos
a perpetratis facinoribus liberat. hos in aliquibus
etiam non perpetrata condempnat. Occul-
ta itaque sunt eius iudicia et quanta
obstinatione nequeunt tanta conspici
tanta debent humilitate venerari. Di-
catur ergo. Memento quod ignores opus
eius de quo cecinerunt viri. ac si aperte
dicatur. De quo quoque fortes quique locu-
ti sunt eius opera tue mentis oculis
absconduntur quia in sinu tue notis.
corpore quo humanitate invisibilis tran-
sivit. Sequitur. Omnes homines vident eum.

unusquisque intuetur procul. Omnis ho-
mo corpore quo rationis est conditus debet
ex ratione colligere eum qui se condidit dominum
quem nimirum iam videre est dominationem illi-
ratiocinando conspicere. Cum vero dictum
sit Omnes homines vident eum. recte
subiungitur. Unusquisque intuetur procul.
Procul quippe eum intueri est non iam
illum per speciem cernere. sed adhuc ex so-
la operum suorum admiratione pensare pro-
cul illum. Hinc etiam electi conspiciunt. quia
nec dum claritatem illius per actione
intime visionis apprehendunt. Qui et-
si iam per amorem inspecta sunt. ad-
huc tamen ab illo tamen inhabitaculis pon-
deris disiunguntur. Et quia ei bene commodo
inherent a contemplationis eius specie
longe se esse suspirant. Quia nimirum
reprobi etiam eum in iudicium veniente
videant procul intuentur. quia non eum in
divinitatis forma. sed in sola qua et
comprehendi potuit humanitate conspi-
ciunt. quia videlicet culpe oculos redu-
ctam ad memoriam sua male gesta
reverberant. et dum eius humanita-
tem vident. miro modo ab eius visione
quem conspiciunt longe sunt. Sed tum dicitur
Memento quod ignores opus eius. Ac de-
inde subiungitur. Omnes homines vi-
dent eum. quem sicut diximus videre est
transcendentem eius omnia essentiam
ex ratione colligere valde mirandum est quod
et ipsum cernimus et eius opus ignora-
mus. Dubii quippe de eius essentia non
sumus et tamen in eius iudiciis incerti
remanemus. Patet nobis quod summum
est. absconditur quod minimum est. Mi-
nima quippe sunt opera eius quam
ipse et agentem cernimus. sed in actione

caligamus. quia uidelicet cum quid faciat incertum est. Sed quis sit qui hec incerta faciat, incertum non est. Dicatur igitur: Memento quod ignores opus eius, de quo cecinerunt uiri. Omnes homines uident eum. Unusquisque intuetur procul, quia eum cuius iudicia minime comprehendimus, et per potentiam uidemus, quem tamen adhuc procul cernimus, quia ab eius fortitudine nullo in firmitatis nostre separamur. Sequitur: Ecce deus magnus uincens scientiam nostram. Superius dixerat: Ecce deus excelsus in fortitudine sua, nunc autem dicit: Ecce deus magnus. Quid est quod de deo loquens ecce dicit, et ecce repetit, nisi quod ecce dicimus de re quam in presenti monstramus? Et quia deus ubique est presens, cum de illo ecce dicitur, etiam non uidentibus adesse memoratur. Bene autem eum uincere nostram scientiam narrat, quem iam ab hominibus dixerat procul, quia etsi ex parte conspicitur, magnitudo tamen illius nulla mentis sensus subtilitate penetratur. Quicquid namque de diuinitate eius magnitudinis sentimus, infra ipsum est. Et tanto ab eius specie longe repellimur, quanto eius potentiam nos comprehendisse suspicamur. Quantumlibet enim in altum mens nostra rapiatur, eius tamen magnitudinis immensitate transcenditur. Cum igitur aliquid quasi ex parte cognoscimus, quam cum nos digne cognoscere non posse sentimus. Sequitur: Numerus annorum eius inestimabilis.

rere ut

tinumque eternitatem noluit, et ipsam eternitatis longitudinem annos uocauit. Cum enim breuitatem temporis dilatare uolumus, momenta per horas, horas per dies, dies per menses, menses autem per annos extendimus. Quia ergo amplius quiddam dicere uoluit, sed

quid diceret latius non inuenit, immo annos sine estimatione numeri multiplicauit dicens: Numerus annorum eius inestimabilis, ut dum ea que apud se sunt plurima multiplicat, eternitatis longitudinem se metiri non posse infirmitas humana cognoscat. Tende itaque oculos in eternitatem ut uideas deum uel quando esse a principio uel quo usque et nusquam finis superior, quia esse non desinit. Intra ipsum omnia que angustantur, ipse uero circa omnia sine spatio extenditur, sine loco dilatatur. Ecce cuncta que facta sunt, ea ipsa circuitu sui qua creatura sunt, priore et inferiore fine cinguntur. Lege omnia sua, quia dum esse incipiunt festinant ad non esse. Sed quedam mutabiliter acceperunt, ut quamuis ea finis superior includat, finis tamen inferior non astringat. Et licet esse incipiant, esse in perpetuum non desistunt. Horum uero eternitas, idcirco sine est eternitati dissimiles, quia esse ceperunt. Cum ad extrema peruenimus horum finem qui esse deest non comprehendimus. Ergo enim initia terminumque cum mente retrorsum uocamus. Et dum in eis infra supra quod cernimus ducimus, non capimus esse quo usque sunt. Sed in domino ex quo deus, aut quia quasi quedam initio per eternitatem longius est, quod nec initio oritur nec fine terminatur, nec ex quo in semetipso recepit, nec quo usque dicatur. Ergo Numerus annorum eius inestimabilis. Post hec ergo quam annorum illius numerus dicitur, diuturnitas eius esse ostenditur. Per hoc ergo quod inestimabilis memoratur, hanc ipsam esse infinitam et incomprehensibilem demonstratur. Sed quia humanis mentibus innotescat agnoscens deum omnes homines uident eum, et quia eius magnitudinem admirantur, cuius deum annorum

eius nobis inestimabilis videtur. Res-
tat iam ut etiam quid agat audiamus.
Sequitur: Qui aufert stellas pluvie
et effundit imbres ad instar gurgitum.
D
iversa sunt genera in sanctorum. Unum
videlicet bene convenientium sed nulla docentium.
Aliud vero recte convenientium et eadem
recta docentium. Sicut et in celi facie
alie stelle prodeunt quas nulle pluvie
subsequuntur. Alie prodeunt que arentem terram
magnis ymbribus infundunt. Igitur
quoniam in sancta ecclesia recte quidam vivunt
sed tamen predicare eandem rectitudinem
nesciunt. Stelle quidem sunt sed in sterilitate
aeris nate, quia per exemplum bene
vivendi lucere ceteris possunt. Sed per
predicationis verbum pluere nequeunt.
Cum vero recte quidam et recte vivunt
et alys eandem rectitudinem vivendi pre-
dicationis infundunt, quasi ad proferendas
pluvias in celo stelle producuntur, que
et vite sue meritis lucent, et etiam per
sermonem predicationis pluant. An non in
hoc celo astrum pluvie Moyses exstitit,
qui cum de supernis eminuit, corda pec-
cantium quasi arentem infimis terram sancte
exhortationis pluvia ad ubertatem ger-
minis infudit. An non Ysaias as-
trum pluvie ostensus est, qui in eo quod
lucem vitae prudens tenuit sterili-
tatem infidelium prophetando ammini-
ans rigavit. An non Jeremias et pro-
phete ceteri velut in celo positi astra
pluvie sunt, qui in predicationis cul-
mine erecti dum pravitatem peccan-
tium libere increpare ausi sunt, quasi
verborum guttis obsecrationis humane
pulverem rigando presserunt. Quorum
videlicet animas ab hac corruptibili car-
ne susceptas, quia ex propria vita su-
perna iudicia auferunt, quasi a celi facie
stelle pluvie subtrahuntur. Et ad occul-
tum astra redeunt, dum peractis suis
temporibus secreto anime in thesauris dis-
positionis intime reconduntur. Sed quia ter-
ra aresceret, si subductis stellis pluvie
superna funditus fluenta cessarent,
recte dicitur: Qui aufert stellas pluvie
et effundit ymbres ad instar gurgitum.
Nam cum prophetas abstulit, carne incarnatus Dominus
apostolos misit qui in similitudine gur-
gitum ymbres pluerent. Postquam
subductis antiquis patribus exteriora
legis predicamenta tacuissent. Stellas
ergo pluvie abscondit et ad instar
gurgitum imbres fudit, quia dum
predicatores legis ad secreta et inti-
ma retulit, perdita sequentium uberior-
ius predicationis emanavit. Possunt
quoque per stellas pluvie sancti apostoli de-
signari. De quibus Iudee reprobate per
Jeremiam dicitur: Prohibite sunt stelle
pluviarum et serotinus ymber non fuit.
Stellas ergo pluvie Dominus abstraxit
atque ad instar gurgitum ymbres fu-
dit, quia cum de Iudea predicantes
apostolos abstulit, doctrine nove gentium mun-
dum rigavit. Quod contra quoque factum in ecclesia
potest non incongruenter intelligi. Quia
cum solutos corporibus ad secretos su-
pernorum sinus apostolorum animas retulit,
quasi a celi facie stellas pluvie in modum
gurgitum imbres dedit, quia etiam re-
ductis ad superna apostolis per expositorum
sapientium ingenia fluenta divine scientie
diu abscondita largiore effusione pa-
tefecit. Nam quod illi sub brevitate lo-
cuti sunt, hec exponendo isti mul-
tiplicius auxerunt. Unum et non in

mites ipa expositorum predicatores gur-
gitibus comparantur · quia dum multorum p̄-
cedencium dicta colligunt · ipi inde q̄
astruunt profundius dilatant. Nam dum
testimonia testimoniis iungunt · quasi ex
guttis gurgites faciunt. Quorum uerbis
dum cottidie gentilitas docetur · et pec-
toris mens celestem scientiam accipit · quasi stans in
terra gurgites ostendit · sed nequaquam se
eisdem apostolis expositores in scientia preferunt
cum exponendo latius loquuntur. Quoniam necesse
quippe incessanter debet per quos e-
iusdem scientie inuentores acceperunt. Vnde
et apte subiungitur qui de nubibus fluunt
 quippe
gurgites de nubibus fluunt · quia
et si ex sanctis apostolis uis intelligencie
non inciperet · nequaquam per ora doctorum
manaret. In scriptura enim sacra aliquando
nubes mobiles quoque homines · aliquando
prophete · aliquando autem apostoli designantur. Per
nubes quippe mobilitas humane men-
tis exprimitur · sicut salomon ait · qui
obseruat uentum non seminat · et qui
considerat nubes numquam metit. Ventum
procul dubio in medio spiritum · nubes uero
subiectos ei homines appellat. Quos
totiens huc illucque impellit · et re-
uocat · quoties temptaciones eius in-
quorum corda suggestionum flatibus al-
ternant. Qui ergo uentum obseruat non
seminat · quia qui temptaciones euen-
turas metuit cor ad bona opera non
componit · et qui considerat nubes non
metit · quia hiis qui ante humane
mutabilitatis timorem trepidat in-
cede sequentis retributionis priuat. Per
nubes prophete signantur · sicut per
psalmistam dicitur. tenebrosa aqua
in nubibus aeris · id est occulta scientia in
prophetis. Per nubes quoque apostoli de-
signantur · sicut per ysaiam dicitur · Man-
dabo nubibus · ne pluant super eam
eam Ipsi ergo stelle · quia recte uiuentes
lucent · ipsi nubes · quia arcane uerbi per
totam terram celestis intelligencie flu-
entis rigant. Si enim nubes non es-
sent · nequaquam eos intuens propheta
dixisset. Qui sunt isti qui ut nubes
uolant. Imbrium itaque gurgites de
nubibus fluunt · quia profunde predi-
catores scripturarum intelligencie originem
a sanctis apostolis acceperunt · De quibus
adhuc nubibus apte subiungitur · que pre-
texunt cuncta desuper · Nubes enim de-
super aerem pretexunt · sed in celum o-
culos attollimus non celum sed nubes in-
tuemur · Nec uisus noster ethereas
plagas penetrat · quia ei illas ipsa
suas infirmitas occultat · Et cum de
celo sol rutilat primus interfusus aer
pascitur ut postea in celo solis radios con-
templetur · quia ergo carnales homines
sumus cum superna appetere nitimur quasi in ce-
lum oculos leuamus · et ueluti in celo
aciem tendimus · quia posse ipsi uerum
corporalium docere spiritalia conamur
Sed quia transire intellectus noster ad
diuina non sinitur · nisi prius per priorum
precedencium exempla fomentur · sed ut
miretur ea que hominibus collata sunt pre-
Vnde et alias dicitur · Illuminas tu mi-
rabiliter a montibus · quia et oriente
solem contemplari non ualemus · irradiatos
montes aspicit · et quia sol ortus sit
deprehendit · Hoc eternus ergo montibus
nos deus illuminat · quia per admira-
tam uitam priorum precedencium radio
nos sue claritatis illustrat · Certe in
studio deuotionis diuine et caritatis

attendimur. sed in hac devotione
atque caritate melius harum virtutum
contemplatione formamur. quid enim devotius
petro. quid carius iohanne. Ille pro de-
votione fluida maris dorsa calcare
non timuit. iste per amorem in ipso
auctoris nostri pectore quievit. Et qui
ad corporis tenere refectionem venerat spi-
tale pabulum de sinu redemptoris
sumpsit. Sed quia signari pro minibus
etiam prophetas diximus. necesse est ut ad
hunc in medium superiorum patrum exem-
pla deducamus. preceptis etenim cele-
stibus subdi per obedientiam cupimus
consideratis antiquorum patrum vestigi-
is innitamur. quid enim abraham obe-
dientius. qui ad vocem iussionis
dimittit cognatos et patriam deserit.
et pro adipiscenda eterna hereditate
ipsum ferire non trepidat. quem iam
et pene moriturus acceperat here-
dem. Cum patientie apprehendere culmen
conamur precedentium exempla con-
spicimus. quid enim ysaac patientius
qui ligna portat. et de holocausto
interrogat. atque post paululum ligatur
et non loquitur. are supponitur. et non
reluctatur. quid ergo isto viro di-
ci patientius potest. qui quasi ad
solatium ducitur et requirit. ad fiendum
ligatus conticescit. et oblaturus ho-
locaustum interrogat. offerendus in ho-
locaustum tacet. Cum attingi ad la-
borum tolerantiam nitimur exemplis
precedentibus informamur. quid enim ia-
cob laboriosius. Qui apud laban tam
longo tempore propinquus viro cog-
nationis. opera exhibuit servitutis
vice obscuratus est famuli ut per

frueretur primus heredis. Cum arcem
continentie et castitatis ascendere nitimur
exemplis precedentium sublevamur. quid
enim ioseph castius. Qui ad desiderium pe-
tulantis domine iugo luxurie premi non
potuit. etiam captivus. et quid huma-
nius servus exstitit. sed contra dominatem
nequitiam. et in sinceritate libere fuit. Cum
mansuetudine repleri cupimus
precedentium exemplis adiuvamur
quid enim moyse mansuetius. Qui con-
tempsit sibi populi seditionem tolerat. et tamen
irascentem dominum precibus suis pro persecu-
toribus rogat se que pro illis divino
furori obicit. quia in sancto eius pec-
tore etiam exacerbante caritas in-
notuit. Cum contra adversa mundi
firmare mentis constantiam nitimur pre-
cedentium consideratione fulcimur. quid
enim Josue constantius qui ad explorandam
qualitatem gentium missus nec pote-
tatis magnitudinem. nec numerositatis
multitudinem expavit. Unde et e-
asdem gentes quas explorando non
timuit etiam preliando prostravit. Cum
benignitatis culmen apprehendere co-
namur precedentium exemplis instrui-
mur. Quid enim samuele benignius
qui de principatu regendi populi deiec-
tus successorem sibi humiliter requirit
inventum quoque unguit in regem. unctum
more tolerat persecutorem a quo me
moriari trepidat. et tamen ne ei dominus
irascatur rogat. Ipse quippe domino me-
tuens ait audiet saul. et interficiet
me. et ei per semetipsam veritas dicit
quo usque tu luges saulem. cum ego
abiecerim eum. quid ergo isto viro di-
ci benignius potest qui et hunc non
vult diminutus principatu a quo formidat

occidi. Cum ad pietatis atque humilitatis celsitudinem tendimus precedentium exemplis levamur. Quid enim David misericordius, quid humilius dici potest, qui a rege reprobo persecutionis molestiam contumelias recepit, qui de manu hostili afflictum gentem fortis eripuit et tamen ipse ne moriatur quasi debilis fugit, qui et se electum divino iudicio et persecutorem suum reprobatum agnovit et tamen eidem persecutori suo crebre satisfactionis humilitate se subicit, qui persecutoris lanceam tollit, oram clamidis detruncat atque ad cacumen montis pertinens aperiat et uno eodemque tempore qui occidendi potestatem habuerit ostentat et ne occidatur rogat. Quia ergo in cunctis que spiritaliter appetimus exemplis precedentium informamur, bene de his nubibus dicitur que pretexunt cuncta desuper. More enim nubium extensa super nos patrum vita tegimur ut ad fructum secundi germinis infundamur. Et quasi intuentes celum per nubes aspicimus, quia eorum laborum facta mirando cernimus et post illa que sunt celestia conspiciendo penetramus. Sed quia neque harum nubium id est antiquorum patrum vita nobis cunctis quasi patesceret nisi eam nubes alie, id est sancti apostoli lumine sue predicationis aperirent, ad has nubes que predicando mundum circumeunt sermo redeat et quid per illas dominus in mundo egerit ostendat. Sequitur: Si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum et fulgurare lumine suo desuper, cardines quoque maris operiet.

Extendit nubes dominus cum ministris suis viam predicationis aperiens eos in mundi latitudine

ceciquaque diffundit. Bene autem dictum est quasi tentorium suum. Tentorium quippe in itinere poni solet. Et cum predicatores sancti in mundo mittuntur iter deo faciunt. Unde scriptum est: Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuam. Et inde per psalmistam dicitur: Iter facite ei qui ascendit, qui ascendit super occasum. ~~Deus enim qui semetipsum~~. Et rursum: Cum egrederis coram populo tuo, cum pertransires per desertum terra mota est. Deus enim qui per semetipsum non localiter ubique est, per predicatores suos in mundi partes localiter ambulat. Unde etiam per prophetam dicitur: Et ambulabo in eis. Item quippe per eos agit dum humanis cordibus se per eorum se eloquio infundit. Atque in hoc itinere tentorium sunt hec eadem sanctorum corda, quibus quasi in via quiescendo tegitur. Dominus per hec ad mentes hominum veniens agit que disposuit et non videtur. Hinc est quod omnis synagoga tentorium vocatur, cum cessasset a predicatione sacerdotes, propterea ipsa dominus queritur dicens: Non est ultra qui extendat tentorium meum et erigat pelles meas. Hinc rursum de ~~de~~ exterminatione eius: Et dissipavit quasi ortum tentorium suum, demolitus est tabernaculum suum. Quod enim in corde populi cultu tunc dominus inter homines latuit, eundem sibi populum tentorium vocavit. Unde et recte sicut nubes iste eius tentorium dicitur, quia ad nos deus per gratiam veniens intra predicatorum suorum mentes operitur. An Paulus eius tentorium non erat cum ab Ierusalem per circuitum usque ad Illiricum ad corda mortalium

uehemens in eius mente dominus quies-
cebat. Nubes quippe erat hominibus
tentorium deo quia quem predicando in-
fundebat audientibus hunc inuisi-
biliter in mente retinebat. Hisdem
rursum dum cathenis uinctus ro-
mam peteret paulus occupatur
mundus latens in eius pectore qui
sub tentorium ibat deus. quia et oc-
cultus uidi non poterat. et per uerba
predicationis prodiutus iter inchoa-
te gratie sine cessatione peragebat.
Nubes enim moyses extitit. qui pri-
mum plebi israhelitice ducatum pre-
beret quadraginta annis in deserto
permanens et sublimia appetens a
conuersatione segregatus imorum. Sed ten-
torium dei factus est cum ad reuocandum
populum in egyptum missus ibat portans
inuisibilem in corde ueritatem. Cum omnipo-
tens deus qui patescebat in opera
latebat in corde. et ubique presens om-
nia continens iter in suo famulo in e-
giptum ueniens faciebat. Unde
scriptum est. Iuit deus in egyptum ut
redimeret sibi populum. Ecce iter dicitur per
eius incircumscriptam presentiam cuncta
continetur. quia hic qui ubique ex ma-
iestate est quasi inuia gressus po(r)t-
at per predicatorem. sed eis dum suis predica-
toribus nequaquam ad persuadendum uerba
sufficiunt nisi etiam miracula addantur.
Unde et cum dictum sit si uoluit ex-
tendere nubes quasi tentorium suum recte
subiungitur. Et fulgurare lumine suo de
super.

[Q]uid enim sentire fulgura nisi
miracula debemus. De quibus
per psalmistam dicitur. fulgura multipli-

cabis et conturbabis eos. Per has
ergo nubes lumine suo desuper ful-
gurat. quia per predicatores suos in sen-
sibilitatis nostre tenebras etiam mira-
culis illustrat. Cumque nubes iste uerbis
pluunt. cumque miraculis uim coruscatio-
nis aperiunt extremos etiam mundi terminos
in diuino amore conuertunt. Unde recte sub-
ditur. Cardines quoque maris operiet.
Quod fiendum quondam olim uocibus audimus
sed auctore deo iam factum cernimus.
Omnipotens enim deus coruscantibus nubibus
cardines maris operuit. quia coruscanti-
bus predicatorum miraculis ad fidem
et terminos mundi perduxit. Ecce enim
pene cunctarum iam gentium corda pe-
netrauit. Ecce in una fide orientis
limitem occidentis coniunxit. Ecce
lingua britannie que nil aliud nouerat
quam barbarum frendere iam dudum in
diuinis laudibus hebreum cepit al-
leluia resonare. Ecce quondam tumidus
iam substratus. sanctorum pedibus seruit
oceanus eius quoque barbaros motus
quos terreni principes edomare ferro
nequiuerant hos pro diuina formidine
sacerdotum ora simplicibus uerbis li-
gant. Et qui cateruas pugnantium in-
fidelis nequaquam metuerat. iam nunc fidelis
humilium linguas timet. Quia enim
perceptis celestibus uerbis clarescentibus
quoque miraculis. uirtus ei diuine co-
gnitionis infunditur eiusdem diuinitatis
terrore refrenatur. ut praue agere
metuat. ac totis desideriis ad eter-
nitatis gratiam peruenire concupiscat.
Unde hic quoque conuenienter adiungitur.
Per hec enim iudicat populos et dat
escas multis mortalibus. Per hec

minimum uerba predicatorum .i. guttas
nubium. per hoc fulgura miraculorum deus
populos indicat. quia eorum corda trita ad
primam uocat. Nam dum superna au-
diunt. dum mira opera attendunt. mox
ad corda sua redeunt. et sese de an-
tiquis prauitatibus affligentes eterna
tormenta pertimescunt. Sed per easdem
nubes per quas error in fulgurat etiam
estas datur. quia magna predicatorum
dispensatione ut se stant. superbientium
mentes affligere ut etiam afflictas no-
uerint consolationis eloquio nutrire. quatinus
et peccantes de eternis suppli-
ciis terreant et penitentes de superni
regni gaudiis pascant. Unde bene ipse
dispensationis ordo seruatus est. Ut
ordinate eum diceret. quod per has nu-
bes prius indicat populos et postmodum
estas prebet. quia minimum omnipotens
deus predicatores suos prius nos
de praua actione corripiens contrit.
et postmodum per spem consolans
nutrit. Si enim diuina dispensatio
per has nubes indicium modo non ageret
nequaquam eisdem nubibus dixisset. Acci-
pite spiritum sanctum. Quorum remiseritis
peccata remittuntur eis et quorum retinu-
eritis retenta erunt. Et rursum si
per eas ieiuna corda modo non pasceret
nequaquam deficientibus populis discipulis
dominus diceret. Date illis uos mandu-
care. quod si tunc corpus manibus frangen-
tes dominus ut hoc corpus ubis cotidie sa-
sine cessatione uideamus. Quid enim
agit petrus, quid per epistolas loquitur. nisi
ut ubi pabulo corda mea male ieiu-
na satient. quid paulus. quid iohannes
per epistolas loquentes optant. nisi ut me-

tes nostre celestia alimenta percipiant
et mentes sue fastidium quo moriebantur
euitant. Dicatur ergo si uoluit
extendendo nubes quasi tentorium suum et
fulgurare lumine suo desuper. cardi-
nes quoque maris operiet. per hoc enim
indicat populos et dat escas multis
mortalibus. Ac si aperte dicat. Si
sanctos suos ministros sic predicatoribus
extendit. eorum quod uerba miraculis
adiuuat. totius mundi limites ad fi-
dem uocat. perque et prius superbi-
entes indicat. et post per ubidum conso-
lationis mitens in spe humiles roborat.
Sed cum escas dari mortalibus dicit.
Notandum quod non ait omnibus sed
multis. quia uidelicet scriptum est.
Non omnium est fides. Et quibusdam
dicitur. Propterea uos non auditis.
quia ex deo non estis. Et rursum
Nemo potest uenire ad me nisi pater
qui misit me traxerit eum. Et rursum no-
uit dominus qui sunt eius. Unde in ipsa quo-
que etiam plurimi fidem tenent. et
tamen eiusdem fidei opera non tenent.
humilitatis dominice sacramenta perci-
piunt. sed humilitati dominice imitatione
contempnunt. blanda diuini eloquii pre-
dicamenta communicant. sed apud se
immanes in timore perseuerant.
Unde hic quoque postquam per cardines
maris aggregate ecclesie latitudo signi-
ficata est apte subiungitur. In mani-
bus abscondit lucem.
. Nam manes quippe
sunt qui se elatis cogitationibus
extollunt quo contra ysaiam dicit.
Ve qui sapientes estis in oculis uestris
et coram uobis metipsis prudentes. quo
contra etiam paulus ait. Nolite pru- 8

dentes esse apud nosmetipsos · sed hijs
in manibus lux absconditur quia nimi
rum superbientibus veritatis cognitio
denegatur · Vnde per semetipsam ve-
ritas dicit · Confitebor tibi domine pater ce
li et terre qui abscondisti hec a sapi-
entibus et prudentibus · et revelasti ea
parvulis · Sapientes et prudentes
videlicet superbientes vocant · qui enim
non subiunxit revelasti ea stultis · sed
parvulis tumorem se dampnasse in
notuit non acumina · Vnde et alias
dicitur · custodiens parvulos dominus · atque
ut ostendatur · hec eadem parvitas que
vocatur · adiungitur humiliatus sum et
liberavit me · quia ergo sunt multi
in ecclesia qui parvuli esse despiciunt et humi
litatis loco immanes apud se esse
minime desistunt · hos plerumque vide
as honoribus extolli voluptatibus per
frui rerum multiplicitate dilatari · hij
sepe vel precipue inter prece ceteris
appetunt a multis timeri gratulantur
recte vivere negligunt · et recte vite
famam habere concupiscunt · adulaciones
querunt · favoribus intumescunt ·
et quia in rebus sibi copiose presentibus
prompti sunt eventura gaudia non re
quirunt · Cumque eos hic multiplex
actio occupat · etiam a semetipsis alie
nos demonstrat · Et tamen si qua fidei
temptatio exurgat · quia in ea sal
tem specietenus continentur · hanc ver
bis · hanc laboribus defendunt · et ce
lestem patriam vendicant · nec tamen
amant · quos bene apud moysen filij
ruben et gat · et dimidia tribus
manasse exprimunt · qui multa pe

cora · et iumenta possidentes dum
extra iordanem ea que viderant
campestria concupiscunt · in terra promissionis
terra hereditatem habere noluerunt di
centes terra quam percussit dominus in con
spectu filiorum israel · regio est uberrima
ad pastum animalium et nos famuli tui habemus
iumenta plurima · Precamur quod si in
venimus gratiam coram te ut des nobis
famulis tuis eam in possessionem · nec
facias transire iordanem · Qui igitur iu-
menta plurima possident iordanem
transire refugiunt · quia quos multa mun
di implicamenta occupant · habitacionem
celestis patrie non requirunt · sed ipsa
eos quam specietenus tenent fides
increpat · ne ocij delectatione torpes
cant · atque exemplo suo alios a labo
ris tolerantia et studio longanimitatis
frangant · Vnde eis per moysen
dicitur · Numquid fratres vestri ibunt ad
pugnam et vos hic sedebitis · Cur
subvertitis mentes filiorum israel · Et
qui erubescunt non defendere pro
eadem fide quam professi sunt ad cer-
tamen properant cum quia non sibi sed
proximis vendicant · Vnde et ad
moysen dicunt · Caulas ovium fabri-
cabimus et stabula iumentorum parvulis
quoque nostris urbes munitas · nos autem ipsi
armati et accincti pergemus ad pre
lium ante filios israel · qui more fortes
pro alijs veniunt et terram promissionis terram
ab hostibus liberant et relinquunt
atque ad pascenda armenta extra ior
danem redeunt · Multi quippe quamvis
fideles curis presentibus occupati
quasi armenta extra iordanem pascunt

quia contra fidem baptismatis tota
mente omnino que desideriis rebus pertur-
in firmitate qui tamen ut divinitus cum fi-
dei temptatio oritur· defensionis ar-
mis accinguntur· hostes fidei superan-
do trucidant· et hereditate terre pro-
missionis· i· fructum fidei non amit-
tunt quamvis pro illa pugnant· ut tamen sua pig-
nora extra illam deponant· quia eam
parvulos foris habent· Unde et ad tam-
pesta redeunt· quia ab altis cacumi-
nibus montium quasi a superne celestium di-
labuntur· ut extra repromissionis ter-
bruta animalia nutriant· que ad pascendos
variis desideriis instabiles animi mo-
tus elaborant· que eterne lucis quanta
sit claritas nesciunt· que transitoriis
occupationibus obcecantur· Et dum det-
terioribus rebus superbiunt celestis sibi luminis
aditum claudunt· Unde recte dicitur· Qui
In manibus abscondit lucem· Sed tam
aliquando hos in manus superna gratia respi-
cit atque ipsis rerum habundancium occupa-
tionibus affligit· corporaque infirmitatibus ad-
versas quando· sed utiles tribulaciones
interserit ut contristati ad cor redeat
atque imperitis rebus quam inaniter
occupentur agnoscant· Unde hic quoque po-
stquam subtracta lux dicitur· apte sub-
iungitur· Et precepit ei ut rursus
adveniat· quia veritatis lumine que occupa-
tis mentibus absconditur· afflictis hu-
miliatis que revelatur· lux quippe ad-
venit· cum afflicta mens ipsas quas
de prioris rebus tribulacionum tene-
bras tolerat agnoscit· que non aliquid ex
lumine mentis reciperet· ne hic ipsum quod
lumen perdiderat videret· Vel intel-
ligi specialiter etiam de iudeis potest.
Qui idcirco redemptori nostro in carne
venienti contradicere ausi sunt· quia apud
semetipsum in manus extiterunt· Sed
hiis in manibus lux abscondita est· quia
superbi lumine veritatis dum persequuntur
amiserunt· Sed quia in fine mundi ad
fidem recipiendi sunt recte subiungitur
Et precepit ei ut rursus adveniat
Unde etiam per psalmistam dicitur· Si fuerit numerus
filiorum israel· quasi arene maris reli-
quie salve fient· tunc quippe ad eos lux
revertitur cum ipsi ad confitendam redemp-
toris nostri potenciam convertuntur· Si autem in
manibus neque per dativum casum
unum nomen· sed duas partes orationis
accipimus potest intelligi quia in manibus
lux absconditur cum apud rectum iu-
dicem iniqui quique in suis operibus
cecantur· Cui tamen precipitur ut rur-
sus adveniat· quia dum peccatores
se suis viribus salvari non posse cog-
noverint gratie lumine accipiunt· et protec-
tionis interne radiis illustrantur.
ut maiori ardore postmodum celestem
patriam diligant· quam prius in terrena de-
lectacione flagrabant· Sed hic cum de ce-
lesti patria loquimur cuius esse mira
claritate predita angelorum agmina
audimus cum rerum omnium conditor pre-
sidet quasi visione sua reficiens re-
plet cum vera hereditas lux est· quia
defectus eiusdem luminis nullus est
ad nosmetipsos mentem reducimus
et quia terrena gestemus membra cogi-
tamus· pensamus que nati in tene-
bris atque a radiis interne lucis

alienum . tamen nequius inuenimus quantum re-
bus corporalibus deditum a spiritualibus
longius distabamus . qua consideratione
per motum cor ac male sibi conscium .
trepidat et tanto illius quod audit preci-
tiue se fieri posse desperat Unde hic quoque
apte subiungitur quo mens pauida ad
fiduciam reducatur Nam de hac luce
moriens subditur . annuntiat de ea amico
suo quod possessio eius sit . et ad eam
possit ascendere amicus ueritatis est
recte amator actionis Unde et ipsa
ueritas discipulis dicit Vos amici me-
i estis Si feceritis que ego precipio
uobis . Amicus quippe ac custos dei
Unde non immerito qui custodire uo-
luntatem dei in preceptis illius ni-
titur ~~anima~~ eius amicus uocatur . hinc
est quod rursum eisdem discipulis ueritas dicit
Vos autem dixi amicos . quia omnia que-
cunque audiui a patre meo nota feci uo-
bis . De hac igitur luce eterne preci-
amico suo deus annuntiat . quod possessio
eius sit . ut nequaquam se infirmitatis su-
e fragilitate desperet . nequaquam hoc quod
creatus . sed quod recreatus est penset . si
tanto tenerius sciat quia illius lucis
claritatem possideat . quanto mentem uero
rum pulsantium tenebras uerius cal-
cat . Bene autem in promissione subiungitur
et ad eam possit ascendere
9 Quid enim difficilius quam
homini in terra edito . tirona et
fragilia membra gestanti . celorum al-
ta conscendere . et super nos spirituum arca-
na penetrare . Sed conditus spiritus ad
nos conditor uenit secum homine
etiam sub ipsis exhibuit . sicut de

illo patri per psalmistam dicitur . Minu-
isti eum paulominus ab angelis . Et
quia inter nos et eos per spiritus discorda-
tis uite scandalum cepit . immo post
mirabiliorem etiam pietate summa tec-
ans in una sunt sapientia . Humanitas enim
similis inuenit . hinc est enim quod eos rege-
nato angelorum chori in eius annunti-
atione prodeunt . hymnum dicunt . et
demessa praue uite discordia . hos
quos dudum despexerant . ciues ag-
noscunt consono ore predicantes . gloria
in excelsis deo et in terra pax homi-
nibus bone uoluntatis . ac si aperte di-
cant . quos a nobis malicia disiungebat
iam nunc in terra nata bonitas
iungat . hinc est quod ante incarnationem
enim in testamento ueteri . adorasse homo
angelum legitur nec tamen adorare
prohibetur . Sed post mediatoris aduen-
tum cum Iohannes adorando angelo se prostra-
uisse audiuit . uide ne feceris seruus
tuus sum et fratrum tuorum Quid enim
est quod prius equanimiter concedebant
adorari post ab homine angeli recu-
sant . Nisi quod prius hominem carnalibus
corruptionibus deditum nec ab e-
isdem corruptoribus redemptum quasi
abiectiorem nouerant iustius contem-
nebant . postmodum uero humanam
naturam eo iam substratam habere non po-
terant quo hanc in auctore suo etiam
super semetipsos ductum uidebant
neque eis debebat iam in membris sub-
iecta despici quam in ipsorum membrorum ca-
pite uiuit prelata uenerari . hos
ergo qui contra nos angelis ui-
ciniis sic minoratos fecit Unde

et moriendo docuit. moriendo non
metuere resurgendo de vita confidere as-
cendendo de celestis patrie hereditate glo-
riari. ut quo caput precessit conspiciunt
illuc se subsequi et membra gratulentur
Unde bene et ab eadem nostro capite dicitur.
Ubicumque fuerit corpus. illuc congrega-
buntur et aquile. Unde et petrus ait In
hereditatem incorruptibilem. et incon-
taminatam. et immarcessibilem conservatam
in celis. Unde paulus dicit. Scimus
quoniam si terrestris domus nostra huius habita-
tionis dissolvatur. quod edificationem ex
deo habemus domum non manufactam e-
ternam in celis. Sed si nos quoque qui e-
dicti in terra sumus celum conscendimus
ubi est quod rursus veritas dicit. Nemo
ascendit in celum nisi qui de celo des-
cendit filius hominis qui est in celo. Cui
nimirum sermoni statim obviat quod hec
eadem veritas dicit. Pater volo. ut ubi ego
sum. et illi sint mecum. quod sibi invi-
cem non discrepat. Sed ad inquiren-
da hec que discordantia sonant mentis
intentionem inflammant. Omnes enim nos qui in
eius fide nati sumus eius procul dubio
corpus existimus. quia ergo ineffabili di-
spensatione pietatis membrorum suorum
caput dominus factus est. repulsa corporis
eorum multitudine solus est etiam nobis-
cum. Nemo ergo ascendit in celum
nisi qui de celo descendit filius hominis
qui est in celo. quia dum nos cum eo unum
iam facti sumus. Unde solus venit
in se illuc solus redit etiam in nobis
Et his qui in celo semper est ad celum co-
tidie ascendit. quia qui in divini-
tate super omnia permanet humanitatis

sue compagem cotidie ad celos trahit
Non ergo desperet humana fragilitas
unigeniti sanguinem consideret et in
pretio suo conspiciat quam magna est que
tanti valet. perpendat sollicite quo caput
precessit. et quod ad videndum preceptis
astringitur. ad sperandum exemplo roboretur
Confidat celos. speret supernam patriam an-
gelorum se sociam fieri. atque in suo ca-
pite platam se etiam angelis gaudeat
Dicatur quod recte de hac luce interne
patrie. annuntiat de ea amico suo quod
possessio eius sit et ad eam possit
ascendere. Sed valde mira sunt ista.
valde terribilia quod homo mira editus.
atque a celesti patria exigentibus meritis
longe dampnatus non solum ad statum
conditionis reducitur sed etiam gloriosius
exaltatur. ut quod paradisum perdidit celum
recipiat. et non solum hic debita ser-
vitutis non teneat. sed huic pro culpa
dona cumulatius excrescant. ut iste
contemptor dei. ille imitator dyaboli.
si ad fructum penitentie redeat. usque ad cel-
situdinem contemplande interne lucis
ascendat. Cum itaque cor non in huius
pietatis admirationem exiliat cum cor-
por non in sublevatione terrene consideratio
expavescat. Unde et apte subiungitur
Super hoc expavit cor meum et
motum est de loco suo.

q[uoni]ua pavor dei mei
perrupit. hanc a semetipsa alie-
nam reddit. Non numquam latini in-
terpretes extra sui pavorem vocant
sicut per psalmistam dicitur ego dixi
in pavore meo. proiectus sum a vul-
tu oculorum tuorum. Vel videlicet non pa-

nor sed excessus dici potuit. Sed pa-
nor illic pro excessu ponitur. quia sicut
in excessu ita et in pavore animus alie-
natur. Unde hic quoque considerata luce eterne
patrie recte subiungitur. Super hoc expavit
cor meum. ac si dicat. In ammirationis
excessu se transtulit. Et quia nove
spei spiritu mens afflata est. semetipsam
qualis in vetustate cogitatione fuerat reli-
quid. Unde apte dicitur. et motum est de
loco suo. locus quippe humani cordis est
delectatio vite presentis. Sed cum di-
vina aspiratione tangitur. locus in eo cor-
dis sit amor eternitatis. Consideratione
igitur eterne patrie de loco suo animus mo-
vetur. quia derelictis infimis in summis
cogitationibus ponitur. Prius enim que
essent eterna nesciebat. in presentium
delectatione torpuerat. simul quippe tra-
siens amore transeuntium tenebatur.
sed postquam que essent eterna cognovit.
postquam superne lucis radios rapti
contemplando contigit. ipsa admiratione sui
mox sese ab infimis superioribus ele-
vavit. ut nulla iam ei nisi que eterna sunt
libeant. et despectis transeuntibus sola
que permanent requirat. Unde ergo dicitur.
Super hoc expavit cor meum et mo-
tum est de loco suo. quia pigrum cor
et terrenis dudum cogitationibus deditum
cum repente per excessum se ad summa
suspendit. cogitationis infime locum mu-
tavit. Sed dum per semetipsam in amore
presentis seculi prostrata mens dormi-
tat. et nisi divine gratie aspiratione pul-
setur. in suis delectationibus frigida et in-
sensibilis torpescit. necesse est quomodo

intra cogitatione tangatur. vel qualiter
ad spiritalia vigilanter adiungat. Sequitur.
Et audiet auditionem in terrore vocis. et
sonum de ore illius procedentem. Mos sacri
eloquii est. ut cum audiri aliquid per au-
ditum insinuat. audire eum auditum
dicat. Sicut abachuc ait. Domine
audivi auditum tuum et timui. Unde
hic quoque dicitur audiet auditionem in terrore
vocis eius.

Quandiu vero est quod vox dei non
in gaudio. sed in terrore audiri
perhibetur. quia nimirum peccator quisque
dum sola que terrena sunt cogitat. dum
cor oppressum infimis cogitationibus ge-
stat. si repente divine gratie aspiratione tan-
gitur. hoc ante omnia intelligit quod cun-
cta que agit districta et iudicii examina-
tione puniantur. Auditio igitur vocis dei per
in terrore fit. ut post veniat in dulce-
dine. quia ante nos districti iudicii ti-
more castigat. ut iam castigatos
superne dulcedinis consolatione reficiat.
Nam cum nos violenta temporalium de-
lectatio possidet. et mentis nostre o-
culos in sompno corporis premit. si
mani subito supernis respectibus ex-
citamur. diu clausos mox cordis ad
veritatis lucem oculos mentis aperimus.
que egimus mala meminimus. quam
districtus iudex quando hic veniat inde-
mus. Versatur in mente quantus ille
sit tanti iudicis adventus. que terri-
bilia sit hominum angelorumque frequentia
quanta in eis regibus et ardentia perter-
nent elementa quam terribilis eterna pro-
deat districti iudicis ore sententia quam

reprobis dicit: Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis eius. Eorum pena reproborum ante oculos voluitur et quam sint vehementer tenebre cum gravi amaritudinis obscuritate pensatur. Quia ergo superbum cor prius terrore conteritur ut contritum in amore solidetur, recte nunc dicitur: Audiet auditum in terrore vocis eius. Ubi et bene subiungitur: Et sonum de ore illius procedentem. Sonus de dei ore est vis timoris de superna veniens aspiratione, quia cum nos de venturis dominus aspirando replet, procul dubio de male gestis preteritis terret. Potest quoque per os dei unigenitus filius designari, qui sicut brachium eius dicitur, quia per eum cuncta operatur, de quo propheta ait: Et brachium domini cui revelatum est. De quo iohannes dicit: Omnia per ipsum facta sunt. Ita etiam os dei dicitur. Hinc est enim quod propheta ait: Os enim domini locutum est hoc. Per quem nobis omnia loquitur, ac si oris nomine patenter dicatur verbum. Sicut nos quoque pro verbis linguam dicere solemus, ut cum grecam vel latinam linguam dicimus latina vel greca verba monstremus. Os ergo domini non inmerito ipsum accipimus. Unde et ei sponsa in canticis canticorum dicit: Osculetur me osculo oris sui, ac si dicat tangat me dulcedine presentie unigeniti filii redemptoris mei. Per sonum vero oris potest eiusdem domini spiritus designari. Unde et alias in eiusdem spiritus significatione scriptum est: Et factus est repente de celo sonus tamquam ad

venientis spiritus vehementis. Sonus igitur de ore domini procedit, cum consubstantialis ei spiritus ad nos per filium veniens surditatem nostre insensibilitatis rumpit. Sicut de eodem sono in evangelio scripto atque incorporeo os domini loquitur dicens: Quemadmodo accipiet et annuntiabit vobis. Potest ergo et per terrorem vocis vis formidinis et per sonum oris dulcedo consolationis intelligi, quia quos spiritus sanctus replet prius eos de terrena actione trificat et postmodum spe celestium consolatur, ut tanto post confitendo de premiis gaudeant, quanto prius sola supplicia conspiciendo metuebant. Hinc est quod de compunctionis spiritu quod de hoc oris sono paulus dicit: Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus abba pater. Hinc per semetipsam veritas dicit: Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt.

ete quibus solum uincitur terror impetrat, quia dum mala sua penitendo puniunt usque ad exercendum iudicium ascendunt, ut hoc in deo posse accipiant quod prius de deo ipsi metuebant. Iudices quippe sunt qui supernum iudicium perfecte timuerint. Et aliena iam incipiunt peccata dimittere qui prius formidabant ne retinerentur sua. Sed quia hoc ipsum iudicium quod specialiter agitur in eo a carnalibus non videtur, sunt nonnulli qui deum res humanas curare non estimant et eas ferri fortuitis motibus putant. Contra quod recte subditur: Subter omnes celos ipse considerat. Et

lumen illius super terminos terre. Ac
si aperte diceretur: qui summa regit etiam
extrema non deserit. quia sic impe-
ditur maximis. ut tamen eadem cura
regiminis non impediatur a parvis. Qui enim
ubique presens et ubique equalis etiam
indissimilibus sibimet dissimilis non
est. eque ergo omnia respicit. eque cuncta
disponit. qui in omnibus locis presens
nec localiter tenetur. nec variae curando
variatur. Si autem celos sanctos predicato-
res accipimus propheta attestante qui
ait. Celi enarrant gloriam dei. Post-
quam per sonum oris adventus spiritus
sancti designatur recte subiungitur. Sub-
ter omnes celos ipse considerat et lumen
illius super terminos terre. Sunt nam-
que nonnulli qui cum mira apostolorum opera
audiunt. quod accepto spiritu sancto mortuos
verbo suscitarent. ab obsessis demo-
nia pellerent. membra in firmitates
amoverent. ventura quoque prophetando
predicerent et congeminatum verbum dei
omni genti loquentes lingua predi-
carent. quia has virtutes nunc
etiam non vident subtractam iam ab
ecclesia supernam gratiam suspicantur. nes-
cientes pensare quod scriptum est. Adiu-
tor in opportunitatibus in tribulatione.
Tunc quippe sancta ecclesia miraculorum adiu-
torio indiguit. cum eam tribulatio per-
secutionis pressit. Nam postquam su-
perbiam infidelitatis edomuit. non
iam virtutum signa. sed sola merita operum
requirit. quamvis et illa prout multorum cum
opportunitas exigit ostendit. Scriptum
quippe est linguae in signum sunt non
fidelibus. sed infidelibus. Ubi ergo

omnes fideles sunt que causa exigit
ut signa monstrentur. Unde citius
fortasse satisfacimus. si quid de ipsa apostoli-
ca dispensatione memoremus. Paulus
namque egregius predicator militene
veniens et plenam infidelibus insulam
sciens patrem publii dissenteria febri-
bus que vexatum orando salvavit et
tamen egrotanti timotheo precepit di-
cens. Modico vino utere propter stomachum
tuum et frequentes tuas infirmitates.
Quid est paule quod egrum infidelem orando
ad salutem revocas et tuum adiutorem
evangelii more medici per alimenta
curas. Nisi quod idcirco sunt exteriora
miracula. ut mentes hominum ad interio-
ra perducantur. quatenus per hoc quod mi-
rum visibiliter ostenditur. ea que admira-
biliora sunt invisibilia credantur.
Signo quippe virtutis pater publii sa-
nandus fuerat. ut mente reviviscet
dum miraculo ad salutem rediret. Ti-
motheus autem ad habendum foris miracu-
lum non erat. quia iam totus intus
vivebat. Quid est igitur mirum si propa-
gata fide crebro miracula non fiunt
quando hec ipsi quoque apostoli in quibusdam
iam fidelibus non fecerunt. Elevatus
ergo mentis dominus inferiora considerat
quia et ablatis summis predicatoribus
incessanter etiam infima mentium in-
firmitatis curat. Et qui subter celos lumen
illius terre terminos respicit. quia per
sublime lumen coram precedentium etiam
peccatorum mores actus quod gentes sue
illustratione comprehendit. Qui et si
virtutum signa nunc per multos fideles
crebro non exerit. ab eis tamen

fidelibus per civitatem opidum in qua
recedit. Sit etiam intelligi lumine illius
super terminos terre. quod predicatores su-
perne gratie dum gentes ad fidem colligunt
intra semetipsam mundi limites claudit
v el certe
termini terre sunt fines hominum
peccatorum et sepe contingit ut pliquo
dominum deserant. et vite sue tempora in
desideriis carnalibus expendant Sed
tamen superne gratie respectum in extre-
mis suis ad dominum redeunt que sunt in
dicia eterna cognoscunt. cuncta que se
perverse egisse meminerunt fletibus
puniunt. atque hec vere se in sequentibus
operibus ostendunt. quibus subsequente
iusticia perfecto totum dimittitur quod an
deliquerunt. hinc et per prophetam spiritus
anima dicit. Dominus iudicabit fines terre
quia nimirum eam actum vita deus non
iudicat quam posteriora peccatorum respectus
superne pietatis illustrat. hinc mo-
yses ait. primogenita asini mutabis
ove. Per asinum quippe immundicia per
ovem vero innocentia designatur.
asini ergo primogenita ove mutare
est in mundum vite primordium in in
nocentie simplicitate convertere. ut post
quam illa peccator egit que vite in munda
dominus respuit. ea iam agendo perficiat
que dei sacrificiis imponat. quia ergo
post prava opera peccator convertitur et ab
actionum suarum tenebris in extrema sine
aliquando renovatur. Recte nunc dictum
est. et lumine illius super terminos terre
Sed gravi luctu afficit eadem gratia que
post facinora mentem replet. Nam
male gesta ad memoriam reducit. sibi
bi que homine quod sit iuste dampnandus

ostendit. Unde fit ut peccatum omne
quod se egisse reminiscitur. cotidianis fle-
tibus insequatur. et quo magis valde
iam quam iusticiam eterne eo ardencius ap-
petit in iusticiam se gemitibus punire.
Unde apte subiungitur post eum rugiet
sonitus. Quia enim dominus illustrando reple-
verit eius vitam proculdubio in lamen-
tum vertit. atque illuminate mentis quo magis
eterna supplicia insinuat eo hinc
durius de transacta nequicia gemitibus
fatigat. Et dolet homo quod fuit. quod bo-
num iam incipit videre quod non fuit.
odit qualem fuisse se meminit. a
mat qualem se esse debuisse cognos-
cit. Et solam iam perfecte amaritudinem
diligit. quia caute considerat in quibus
voluptatibus sua delectatione peccavit.
Bene ergo dicitur post eum rugiet sonitus
quia cum mentem deus ingreditur. constat
proculdubio quod mox perfecte gemitus se-
quatur. ut ei iam salubriter flere
libeat que prius de iniquitatibus flen-
da iocunditate gaudebat. Sed quo u-
berius culpa fletur eo alcior cogni-
cio veritatis adiungitur. quia ad vide
dum mentis lumine pollutum dudum co-
scientia lacrimis baptizata renovatur.
Unde post perfecte rugitum. apte subiungi-
tonabit voce magnitudinis sue vo-
ce enim magnitudinis sue deus to-
nat cum nobis bene iam plangentibus gratia-
tis quod sit magnus in supremis insinuat
quod ei de celo tonitruis perdit cum nos
inertia neglegentia quod torpentes
respectus perfecte gratie pavore subito
percutit. atque intra semetipsi sonum de
supernis audimus quia terrena

cogitantes supernum ciuis sermam repente per timescunque et mens huiusiam de summis sollicita trepidat que prius in infimis male secura torpebat. Sed iste inspirationis occulte quibus nobis modis se nobis insinuet et cor ignoratur. nec ipsius mentis acie comprehenditur cum ad melius interius commutatur. Unde apte subiungitur
Et non investigabitur cum audita
fuit vox eius. Vox dei auditur cum gratie eius aspiratio mente concipitur cum in sensibilitas occulte surditatis rumpitur. et cor ad studium summi amoris concitatum vertitur intime clamoris clamore penetratur. Sed istam vocem supervenientis spiritus qui se in aure cordis insinuat. nec ipsa mens que per hanc illustrata fuit investigat pensare enim non valet invisibilis virtus quibus sibi meatibus influat quibus ad se modis veniat quibus recedat. Unde hinc per Johannem dicitur Spiritus ubi vult spirat. et vocem eius audis. sed non scis unde veniat. et quo vadat. Vocem enim spiritus audire est in compunctionis intime in amore invisibilis conditoris adsurgere. Sed nemo scit unde veniat. quia ignoratur per ora predicantium quibus se ad nos occasionibus fundat. Et nemo scit quo vadat quia cum unam predicationem multi audiunt intelligi procul dubio non potest quem deserens abiciat et cuius ingrediens in corde requiescat. Una quippe res foris agitur. sed non per hanc uno modo intus varia corda penetrantur. quia qui invisibiliter invisibilia modificat. in humanis cordibus tanto semina inconprehensibiliter plantat. Hinc est quod resuscitato lazaro multi crediderunt sed tamen iudeorum plurimi ad persecutoris zelum ex ipsa hac resuscitatione commoti sunt. Unum quippe idemque miraculum quod aliis hinc fidei prebuit alios per invidie tenebras a lumine mentis excecauit. Hinc est quod cum Christo latro et eandem in suis mortibus similem mortem redemptoris vidit sed eam suspiciendo alter contumelys lacessit non timuit. quem timendo alter honorauit. atque in una re una utriusque cogitatio non fuit. quia hanc interna arbitrii invisibiliter modificando distinxit. Sed hij occulte aspirationis modi. quia comprehendi nostra cogitatione nequeunt. in initium divine vocis vestigia nesciuntur. Unde ergo dicitur. Unde ergo dicitur Et non investigabitur cum audita fuit vox eius. Unde et ad hoc apte subiungitur. tonabit deus voce sua mirabiliter. Voce sua deus mirabiliter tonat. quia occulta in corda nostra inconprehensibiliter penetrat qui dum latentibus motibus terrent in timore et formant in amore quanto ardore scandus sit aliquo modo silenter clamat. fit cunctorum impulsio immuetas in mente cum nil sonet in voce que tanto apud nos valentius perstrepit quanto et ab omni exteriore strepitu aurem nostram surdescere cordis facit. Unde et alia ad semet

ipsam moyses hoc in timo clamore
collecta miratur quod audit · quod cum con
punctionis incognite percipit · Cumque ipsa
admiratio bene apud moysen in anima de
supernemente signatur · Cum dulcedo om
nibus qui superius accipitur manhu
vocatur · Manhu enim dicitur quid est hoc
Et quid est hoc dicimus quando hoc quod cernimus
nescientes admiramur · Superiore igitur
manna percipit cum per noctem compunctio
nis elevata · novam speciem interne re
fectionis obstupescit ut divina dulce
dine repleta intra respondeat · Quid
est hoc quia dudum ab infima cogitatione
suspenditur ea que de supernis conspicit
insolite miratur · Et quia dum hac nocte
corporis mentis surditas rumpitur neniscie
nite protinus visus mutatur ut anima
superno spiritu afflata et in summis ap
petat quod contempserat et contempnat
in summis ea quod appetebat · recte subiun
gitur qui facit magna et inscrutabi
lia ut cum homo terrenis usibus deditus
iniquis desideriis pressus subito ad
nova deferveat atque conflictis deferve
at frigescat exterioribus curis vomi
ciet et in terrenis contemplationibus anhe
let quis hanc virtutem ~~terrenis~~ superne
vocationis considerare sufficiat · quis con
siderando comprehendat · Magna sunt que
per noctem suam dominus facit · sed minus
magna censeri si per scrutari potuisset
facit ergo magna et inscrutabilia
quia ostendit foras perfectionem operis
sed latet intus ipsa qualitas operis
voce sua foris etiam per se apostolos in
sonat sed corda audientium per semet
ipsum intus illustrat paulo attestante

qui ait Ego plantavi apollo rigavit
Sed deus incrementum dedit · nec qui
plantat est aliquid nec qui rigat · sed
qui incrementum dat deus · Quamvis ergo
in eius mentibus sine vocis auditu non
ipsi prebeant · missi tamen sunt ut ver
bis nobis exterioribus condescendant · Unde
et apte subiungitur qui precepit nivi et
imbri fortitudinis sue · Quia psalmis
ta ait lavabis me et super nivem deal
babor · Quid hoc loco nivem nisi quos per
lucem iusticie candida accipimus cor
da sanctorum

a que autem ducta in superioribus con 14
spargantur ut nives fiant · Sed
cum hec ipse nives ad terram veniunt
in aquarum tum liquore vertuntur · Aque
igitur sunt predicatorum mentes que dum
ad contemplanda superna se erigunt alti
ori intellectu solidantur · Cumque in sum
ma consideratione rapiuntur virtute con
firmationis accipiunt · Sed quia ad huc
in terris fraterna dilectione retinent
semetipsas ab alto intellectu modificant
et in fratrum humilia predicantes mo
re nivium corda arentium leniter rigant
Nives ergo ad terram de celestibus
veniunt · cum sublimia corda sanctorum
que iam solida contemplatione pascuntur per superna
caritate ad humilia predicationis verba
descendunt · sicut enim nix terram cum
iacet operit cum vero liquatur rigat · ita
sanctorum virtus et per infirmitatem suam
apud deum vitam peccatorum protegit et per
condescensionem suam quasi liquefacta are
ntem terram · ut fructus proferat in fun
dit · Et quia aqua prius ab infimis
trahitur · ut post a superioribus spar
sa reddatur · sic quoque etiam cum in vir

tutum arce consistunt. Unde elevati sunt considerant, ne aliene infirmitatis abiecta contempnant. Quasi ergo aque ad terras de quibus sublevate sunt recedunt dum condescendendo iusti peccatoribus reminisci non desinunt quod fuerunt terre in terris. Ad hunc Paulus fuerat cum legem carnaliter sapiebat. Sed ductus ad celestia in nimbum versus est, quia qui prius infirmum sapuit ad soliditatem nube intelligentie commutatur. Et tamen condescendens fratribus quod imber fuerat repetit, quia et post virtutis culmina quod fuerat indignus fuisse agnoscit dicens: Qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus, sed misericordiam consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate. Ecce quam clementer sic in celsitudine virtutis tenditur ut aliorum equanimiter infirma patiatur. Qui enim ad terram de qua sublata fuerat post celum aqua redit, dum perpetranta sic contemplationis archana pectore se Paulo meminit ut prodesse humilibus peccatoribus possit. Videamus itaque aqua hec in nimbi soliditatem exstanda qualiter trahatur ad summa. Ait: Sive mente excedimus Deo. Videamus qualiter ad yma imbre redeat et diffunditur et fundat. Ait: Sive sobrii sumus vobis. Videamus qua manu ducitur ut et iacens elevari valeat et sublevata renovari. Ait: Caritas enim Christi urget nos. Quia ergo caritas Christi que sanctorum mentes ad superna sublevat eas pio moderamine per fraterna dilectione etiam ad humilitatem condescensionis format, recte dicitur: Qui precipit nimbi ut descendat in terram. Ubi et apte subiungitur:

Et hyemis pluviis et ymbri fortitudinis sue. Hyemps quippe est vita presens in qua nos etsi iam spes ad superna erigit, adhuc tamen mortalitatis nostre frigidus torpor astringit, quia scriptum est: Corpus quod corrumpitur aggravat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Habet autem hic hyemps pluvias, vitae procul dubio predicationes. De quibus videlicet pluviis per Moysen dicitur: Expectetur sicut pluvia eloquium meum et descendant sicut ros verba mea. Hee nimirum pluvie hyeme contrahantur, estate cessabunt, quia nunc cum carnalibus oculis vita celestis absconditur, necesse est ut sanctorum nobis predicationibus irroretur. Cum vero eterni iudicii estus incanduerit, nulla verba predicantium necessaria. Tunc hebetudo (?) quia veniente iudice ad cor suum quisque reducitur, ut scita iam cum agere non valet sentiat, et recte quod sequi debuit ex tortitudinis sue pena cognoscat. Unde bene per prophetam dicitur: Congrega eos quasi gregem ad victimam et sanctifica eos in die occisionis. In die occisionis sanctificantur et reprobi, quia tunc scita que debuerint agere sciunt cum digna pravitatis sue supplicia iam declinare non possunt. Ubi autem predicantes sancti cum vita presenti, id est pluvie cum hyeme cessabunt, tunc exeunti anime atque ad eterna estiva properanti sponse voce suadentis dicitur: Surge propera amica mea formosa mea et veni. Iam enim hyemps transiit, ymber abiit et recessit. Transeunte quippe hyeme ymber recedit, quia

cū vita p̄nis per agitur in qua nos
ignorantie nubilo carnis corruptibil'
corpor astrinxerat omē misteriū p
dicacōnis cessat · clarius quippe p nos
tūc videbimꝰ · h' q scōꝝ nūc vocibus
obscurius audimus · Precipit q̄ dns
nivi et ymbris pluuys ut in terra
descendant · Dū aspirac sc̄s sp̄us pro
corrigendis peccatoribus corda scōꝝ
ad ministeriū predicacōis humiliat
Ubi recte additur · et ymbri fortitu
dinis sue · Ymber quippe fortitudinis
dei est predicacio diuinitatis eius ē
predicacio incarnacōis · De qua per
paulū dr̄ · q in firmū ē dei forcius
ē hominibus · Et rursū si crucifixus est
ex infirmitate sed viuit ex vtute dei
Sic aūt sc̄i viri humanitatis eius infirma
predicant ut auditoꝝ suoꝝ cordibus
etiā diuinitatis fortia infundant · Au
diamus per tonitruū nubis ymbrē for
titudinis · In pric̄ erat verbū · et verbum
erat apud dm̄ et deus erat verbū Au
diamus etiā ymbrē infirmitatis · Verbū
caro factū ē et habitauit in nobis · Au
diamus ymbrē fortitudinis · Omnia
per ipm̄ facta sunt et sine ipo factū
ē nichil · q factū ē in ipo vita erat
audiamꝰ ymbrē infirmitatis · In ppa
venit et sui eū non receperunt · Ym
bri ergo fortitudinis sue precipit ut
in terra descendat quia scōꝝ suorū
vocibus · sc̄ nobis humanitatis sue
infirma predicat · ut nobis etiā in
ea et fortia sue diuinitatis innotes
cat · Sz cū vtute int̄ conditoris au
dimꝰ statim ad corda intā formidīe
cōpellente reducim' · et tamē super
nos iudicem pendentes q̄ digne ·
q ne egimꝰ indigne pensamꝰ · Un̄

et bn̄ subiungitur · Qui in manu om̄
hom̄ signat ut nouint singuli opera
sua · Mala em̄ que agimꝰ homines pen
sare contempnimꝰ · Sed cū virtute super
ne districtionis audimꝰ · priorꝫ opū h'
q se deprimit pondus agnoscīt · predica
tōis quippe vbis pulsati euigilant ut
pensent ad q̄ scōꝫ supplicia antiq ac
tionis iniquitas trahat · Dū ergo ymber
fortitudinis in terrā descendit · in manu
omnium quoque signat · ut sua opera sciat
quia dū virtute incomprehensibilis maie
statis agnoscit · ab uno quoq' subtilis
sua vita pensatur · q tamē intelligi
et aliter pt̄
Peccator namq' omps actus · in A
sensibilibus in temporalibus q discre
tum rōlem creaturā hominem condidit
qualiter q egit ignorare non possit
Naturali enī lege scire compellitur seu
prauū · seu rectū sit q operatur · Nā ad
iudiciū q actōe tūr velit · si potuit nes
cire q egit · Et ipi qui preceptis dm̄
nis erudiri contempnūt vtrū bona an
mala sint · q faciūt sciūt · Nam si bo
na se facē nesciūt · cur de aliquibus fa
ctis in ostentacōe gliantur · Rursū si
mala se age ignorant · Cur in eisd'
factis alienos oculos declinant · Ipi
enī sibi testes sunt · q sciūt malū ee
q agunt q uidi ab alys verecūt · Si
enī veraciī malū ee non crederent · Ne
quaq hoc ab alys uidi formidarent
· Un̄ bn̄ per quādā sapiente dr̄ · cū sit
timida nequicia dat testimoniū cōdē
nacōnis · quia dū sco suo consciam pulsās
timor redarguit · ipa sibi testimoniū
phiber dampnabile ee q agit · q̄ q̄
p Iohm̄ dr̄ · si cor nr̄m non rephen
dit · nos fiduciā hemꝰ apud deū

fugiat ergo iniqui humanos oculos
semetipsos tñ fugere non possunt. quia
enim malum quod faciunt nouerunt. habent tes
tem conscientiam. sunt iudicem conscientiam suam
In peccato ergo quod committunt. prius contra se iu
dicium sue conscientie inueniunt. et post ad dis
tinctionem eterni examinis perducuntur. Et
hoc est fortasse quod per psalmistam dicitur.
Abissus abissum inuocat in uoce cata-
ractarum tuarum. quia dominum miro ordine dis
ponente occulte malum non permittitur nes
ciri quod agitur et suo se iam iudicio pre
mestia se condempnat. et post condempna
tionem suam. ad maiora iudicij sententiam properat.
abissum ergo abissum inuocare est. de
iudicio ad iudicium peruenire. Erunt ergo pre
dicatores sancti redarguant sancta pertinaci
auditores aut praui contempnant uer
ba iustorum defendant. quamvis nolunt pra
uitates suas. atque impudenter gestas
impudentius defendendo multiplicent.
Certe ipsi sibi mestia testes sunt. quia
excusabiles non sunt. eo enim ipso quo
rationabilem creaturam deus hominem con
didit in manu omnium signat. ut nouerint
singuli opera sua. Sed quia dum de pra
uitate singulorum sententiam protulit. i
lico ad ipsum prauitatis auctorem per
quem uniuscuiusque malum aboritur mentis ocu
los deflectit. ut quia uno hoc uersi
praui capitis membra constringuat etiam
hic ipsum membrorum caput sibbreuitate de
scribat. Vel certe quia superius militum
dei uirtutes intulerat. agit nunc. ut
contra bonorum uitam etiam aduersarii in
pugnationes innotescat. Nam sequitur
Ingredietur bestia latibulum suum et
in antro suo morabitur

mus alius

18 nomine bestie inimicus antiquus

hostis accipitur. Qui deceptione primum
hominem seuiens peremit et integrita
tem uite illius mala suadendo lania
uit. Contra quem prophete uocibus de sancta
electorum etiam in antiquum statum restau
randa promittitur. et mala bestia in ipso
redemptoris aduentu post predicatorum
uocem. qui post tonitrum imbrium in fine
mundi illud dampnati hominis qui an
tichristus uocatur innascitur. quod aliud quam
latibulum suum ingreditur. ut in antro suo
demoretur. Vas quippe illud debili an
trum ac latibulum bestie est ut insidias
hominibus uiam huius uite carpentibus
in illo. et per signum lateat. et per mali
tiam occidat. Qui tamen omnium reproborum
corda etiam nunc prius quam aptius appareat
possidet. ea que occultam maliciam qui
cumque antrum teneat atque ad omne quod
noce bonis appetit in corum se obscuri
mentibus abscondit. an uideamus per
sanctam corda antrum huius bestie non
fuit. iniquorum dum consiliis latuit. sed
repente uocibus clamancium crucifige. Cru
cifige. crucifige. et quia ad lacerationem
mentis pertingere temptando non po
tuit. In redemptore nostro ad mortem
carnis anelauit. Hic inimicus bestia mul
ta electorum corda tenuit. sed hanc
ab illis moriens agnus excussit.
Unde et in euangelio dicitur. Nunc
princeps huius mundi eicietur foras.
qui miro rectoque iudicio dominum conforme
humilem illuminans suscepit. superborum
oculos deserens clausit. Unde ei per
psalmistam dicitur. Posuisti tenebras
et facta est nox in ipsa pertransibunt
omnes bestie silue. catuli leonum ru
gientes ut rapiant et querant

adeo estuantem sibi. Tenebras quippe
dominus ponit cum peccatis iudicia re
pendens lumen sue intelligentie sub
trahit et nox efficitur. quia pravorum
mens ignorantie sue erroribus cecatur.
In qua omnes bestie silve pertranseunt.
dum maligni spiritus sub operatione fraudis
latentes reproborum corda pravitatis su
as complendo percurrunt. In qua et ca
tuli leonum rugiunt. quia nequissimorum
sed tamen eminentium potestatum inisti
spiritus importunis temptationibus insur
gunt. qui tamen adeo estuantem appetunt
quod nimirum capere animas nequeunt. nisi iusto
iudicio prevalere divinitus permittantur.
Ubi et apte subiungitur. Ortus est sol
et congregati sunt et in cubilibus suis
collocabuntur. quia veritatis lumine per carne
apparente a fidelium mentibus compulsi.
qui ad cubilia sua reversi sunt. dum sola
infidelium corda tenuerunt. Quod ergo illic
leonum cubile hic habet antrum bestie dicitur.
Notandum vero magnopere estimo quod hec
bestia non solum antrum suum ingredi. sed
in eo etiam morari perhibetur. aliquando
namque etiam bonorum mentes ingreditur.
illicita suggestis temptationibus fati
gat. rectitudinem spiritus ad delectationem
quoque ad consensum perducere nititur. sed tamen
resistente superno adiutorio cursus de
flectere conatur. delectationem quoque ad
consensum perducere nititur. sed tamen resis
tente superno adiutorio prevalere prohibetur.
Aliquando namque intrare mentes bonorum
potest. sed eis morari non potest. quod corrupti
hominis bestie antrum non est. quos enim
quasi proprium antrum possidet. eorum mentes
procul dubio in morantis tenet. quia et
pravis in eis cogitationes usque ad iniqua
desideria usque ad nequissima opera producit.
Neque enim student reprobi suggestiones

eius recti iudicii manu repellentes.
cunctis voluptatibus appetunt subita delecta
tione finire. Cumque in eorum cordibus pravum
quid oritur. mox per studium delectationis
emittitur. Et cum sibi minime resistitur. pro
tinus ex consensu roboratur. statim quod con
sensus ad opus ducitur. corpus vero etiam
consuetudine gravatur. Recte ergo in antro
suo morari hec bestia dicitur. que eam diu co
gitationes reproborum tenet. quo usque cord
ultimum etiam accurs pravi operis perficit.
Unde bene ad iudeam dominus per prophetam dicit
quo usque morabuntur in te cogitationes
noxie. Nec enim reprehendit cur veniunt
sed cur morantur. Et in bonis enim cor
dibus cogitationes illicite veniunt. sed in
morari prohibentur. quia recti quique ne
captivanda domum aditum prebeant. ali
quo cordis limine hostem fugant. quia
et si quando repentinis suggestionibus usque
ad primum vestibulum subrepit. usque ad con
sensus tamen ianuam non pertingit. huic
nimirum bestie impulsi subite fortitu
dinis ictus ianuam cordis petrus nega
do aperuit. sed eam cognoscendo restitit
flendo clausit. quia vero antiquus hostis
persecutorum corda non solum intrando
temuit. sed etiam tenendo possedit. Di
catur recte ingrediatur bestia latibulum
suum et in antro suo morabitur. Quantum
namque in iudeorum mentibus demorata sit
discimus cum illorum consilia attestatione e
vangelice narrationis audimus

In illa namque describitur cum redemp
torem nostrum vivificare mortuos cer
nerent in morte eius quanta anxietate et
crudelitatis insanirent quod complere con
tra prava desideria ardenter vellent. sed
tamen populum timerent quod actiones occidendi
quererent. et invenire non possent

q̃ ad notum sue seruitute alienigenarum
manibus usi sunt. quia cum quem legaliter
minime ipsi non poterant feriendum gentibus
tradiderunt. ut eos sola potestate roma
nus preses ageret. quos ipsi eos sola malicia
ut agi debuisset anelarent. Vnde et
apte subiungitur ab interioribus egreditur
tempestas. et ab arcturo frigus. Scrip
tura sacra cum contra arcturum interiora
memorat. diuersam aquilonis partibus
austri plagam designat. Vnde et in hoc
eodem libro scribitur. qui facit arctu
rum et oriona et interiora austri. quia
igitur interiora austri sol feruentior tenet
in arcturi uero cursum omnino non habet
interiorum nomine plebs iudaica. arcturi
autem uocabulo populus gentilis expri
mitur. hii enim qui cunctis atque inuisi
bilem deum nouerant. eius quam legi solite
carnaliter seruiebant quasi sub meridi
ano sole feruentes in fidei calore te
nebantur. Gentiles autem quia nullam
scientiam superne cognitionis attigerant
uelut sine sole frigidi sub aquilone
remanebant. quia uero tempestas
impellit. frigus autem corpore exprimit
recte nunc dicitur ab interioribus egreditur
tempestas et ab arcturo frigus. ac
si aperte dicatur. Iudeos surgit ma
licia persequens et agonalibus tem
pestas premens. Neque enim miracula
sed legis. legis precepta uenerant.
et tamen iudei per ipsa miraculis in tempore
humani generis redemptorem querebant
Vnde complures hi quos ceperant non ualen
tes ad pilati pretorium concurrerunt
ut ipse hunc premeret quem in ipse pri
me lex nulla perhibebat. ab interiori
bus ergo tempestas atque ab arcturo
frigus prodijt dum quod iudea com
ludia petijt. hoc gentilis iudeos

eos romana auctoritate expletrant. Vnde
Vnde contra hanc eandem ad hunc inuidiam
subditur. flante deo concrescit gelu. flante
quo fidelium cordibus spiritus suus aspira
uit quo maiora uirtutum miracula con
tulit eo infidelium mentibus grauioris in
uidie torpor excreuit. atque inde contra
deum plebs infidelis obduruit. Vnde
humilis populus cum actam duricia qua
se astrinxerat emolliuit. Deo enim
flante gelu usui fuante. qui ipsos in
cunctis inuidentes dicebant. Ecce mun
dus totus post eum uadit. conspicie
bant signa cernebant per ministros eius
miracula totum iam mundum [illegible]
fidei predicamenta pendebant. Et tam
quo spiritus suis mundum repleuit. eo
illorum mentes arcius inuidie malicia
ligabat. aqua ergo in gelu uersa fu
erat. dum cunctis per deum mundo. iudea
in inuidia pigra remanebat. Sed quia
sine potestati etiam crudelita
tis tante duricia solue. atque ad amandum
se corda infidelium liquare. post hoc
gelu. Vnde mox subditur. Et rursum la
tissime effunduntur aque per gelu. quia
dominus latissimas aquas fundit. quia per
quam iudeorum seuicia usque ad mortem
pertulit eorum corda postmodum ab infide
litatis duricia amoris sui aspiratione
liquefecit. ut tanto post desiderabilius
ad obediendum currerent. quanto prius pre
ceptis illius atrocius restitissent. Vnde
Vnde per quendam sapientem dicitur. sicut glaci
es in sereno. sic soluentur peccata tua.
ab hac frigido torporis gelu solui
prophetia desiderauit cum diceret. Conuer
te domine captiuitatem nostram sicut tor
rens in austro. De hijs aquis i.

addominum decurrentibus apostolis rursum dicitur: Emittet verbum suum et liquefaciet ea, flabit spiritus eius et fluent aque. Aque de gelu currunt, quia plerumque ex duris persecutoribus magni predicatores fiunt. Gelu quippe in aqua liquatur, cum torpor mentis frigoris ad irrigationem vertitur predicationis. Cum paulus gelu non esset, qui acceptis epistolis damascum pergens in corda fidelium que in terra dei iacta verbi semina ad profectionem operum surgentia restringere querebat? Sed gelu hoc magna virtute quia quos persequendo prius premere studuit, hos postmodum fervens sancte predicationis infudit, ut tanto uberior electorum messis exsurgeret, quanto hanc imber dei etiam ab ore persecutoris irrigaret. Unde et bene subditur: Frumentum desiderat nubes. Frumentum quippe dei electi, quia sunt celestibus horreis recondendi, qui nunc in tritura aree paleas tolerant, quia in hac purgatione sancte ecclesie mores hominum reproborum portant, quousque in adventu agricola ventilabro iudicii dirimat et in superna hereditatis tabula electos suos quasi munda iam grana suscipiens eternis paleas ignibus tradat. Unde bene per Iohannem dicitur: Cuius ventilabrum in manu sua et permundabit aream suam et congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

Sed hoc frumentum quousque ad perfectionem fructus veniat, nubium pluvias expectat ut crescat, quia bonorum mens predicantium imbribus infunditur, ne ab humore caritatis desideriorum carnalium sole siccetur. Hoc frumentum summus agricola in mundo surgere hac nubes desiderare conspexerat, cum dicebat: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam. Cum igitur hic frumentum, illic messis, qui nunc ~~illic~~ hic nubes, illic operarii vocantur, quia predicatores sancti et nubes sunt et operarii: nubes videlicet per doctrinam, operarii per vitam. Nubes quia imbribus infundunt, operarii quia non desinunt agere quod loquuntur. Unde et subditur: Et nubes spargunt lumen suum. Nubes enim lumen spargere est predicatores sanctos exempla vite et loquendo et agendo dilatare. Sed quamvis annunciationis in tempore lumen spargant, non tamen ad convertenda omnium que appetunt corda perveniunt. Nam sequitur: Qui lustrat cuncta per circuitum, quocumque eas voluntas gubernantis duxerit. Sepe enim predicatores sancti exhortare quosdam volunt, sed nequeunt; sepe quosdam declinare appetunt, sed tamen interne instigationis impulsi exhortari eos instantissime compelluntur. Videamus nubem dei quam gubernantis manus et ad ea que non appetit ducit atque impulsu suo iterum gubernantis manu retinetur. Certe enim paulus cum vestimenta sua excutiens a chorinthiis discedere vellet, audivit: Noli timere, sed loquere et ne taceas, propter quod ego tecum sum et nemo apponetur tibi ut noceat te, quoniam multus est mihi populus in hac civitate. Cumque tamen ad thessalonicenses voluisset ire, retentus est dicens: Volui venire ad vos, ego quidem paulus et semel et iterum, sed impedivit me sathanas. Neque enim per semetipsum sathanas impedire magis tanti apostoli potuit, sed occulte dispensationis usibus dum adversatur nes

sionis deservivit. Ut minirum paulo-
dum ad alios vellet accedere nec valet-
cis a quibus recedere non poterat aptius
prodesset. Nubes ergo dei circa per circu-
itum lustrant. quia predicatores luce
mundi fines illuminant. Sed quia di-
vinis nutibus subdite nequeunt complere
que volunt. ire non possunt. nisi quo eas
voluntas gubernantis duxerit. Unde et
adhuc subditur. Ad omne quod preceperit eis
super faciem orbis terre. Sepe enim
cum gubernantis voluntate perducitur
aliud agere appetunt. sed aliter disponitur.
Nam plerumque quosdam auditores
suos student blande corrigere et tamen
corum sermo in asperitatem ducitur. plerumque
quosdam increpare aspere appetunt
sed tamen eorum rigor per mansuetudinis
spiritum refrenatur. Sicut ergo non pos-
sunt ire quo volunt ita etiam nequeunt
agere sicut volunt. quia enim eos inter-
nus arbiter tenet. cum mittit ita illos
etiam modificans suscipit cum perducit
ut aliquando in cogitatione alia disponant
et alia in opere peragant. aliter aliquando
inchoant sed aliter consummant. Quia
ergo in deo hoc quod sibi precipitur sumunt
Dicatur recte. quocumque eas voluntas
gubernantis duxerit ad omne quod
preceperit illis super faciem orbis terre
eo enim aptiorem viam predicationis
inveniunt quo ad hanc non suis sed
preceptoris sui nutibus ducuntur. Unde
et adhuc subditur. Sive in una tribu
sive in terra sua. sive in quocumque lo-
co misericordie sue eas iusserit inveniri
Una tribus perfectos inde intelligitur
quod in scriptura sacra clara ac multiplex
precessis invenitur quam hoc quod ex se

redemptoris nostri carnem protulit.
speciale pre omnibus munus accepit. Ter-
ra autem dei simul omnis iudea nominatur
que tunc ei fidei sue fructum protulit. cum
totus sub ydolorum cultu de lapsis genti-
bus mundus erravit. locus autem misericordie
dei est. ipsa gentilitas. cuius culpam dis-
trictius iudex si iuste animadverteret. ad
reconciliationem gratie numquam veniret. Et
qui cum nulla apud illum deum merita
fuerit. reconciliationem tamen gratie ex
sola misericordia accepit. Unde bene per paulum
dicitur. Gentes autem super misericordia honora-
re deum. Unde rursum scriptum est. Et que non
consecuta misericordiam. nunc autem misericordiam con-
secuta. Nubes ergo suas deus ducit
sive in una tribu sive in terra sua
sive in quocumque loco misericordie sue iusserit
inveniri. quia predicatores veteris no-
vi que testamenti. aliquando soli tribui iu-
de contulit. et israel pene totum ex
prava regis gubernatione reprobavit
aliquando et in terra sua. has pluere nu-
bes facit. quia cum de assyria liberatum po-
pulum ad antiquam gratiam post correc-
tionem captivitatem que renovavit.
aliquando loco sue misericordie eas clarescere
voluit. quia per predicatores suos
etiam gentibus contulit miracula ostendi
tat. ut sola misericordia a iugo erroris ab-
solveret quos ingenite perfidie ira de-
primebat. Sed ecce helin que futura
per prophetie spiritum sensit. que multa so-
limiter protulit. nunc arrogans elationis
sue pondere que dicit. Nam per
iactantiam protinus adiungit. Ausculta
hec iob sta. et considera miracula dei
qui in operatione sui iacentem videt quod

ad uerba tante predicationis ut staret
amonuit. quamuis et per hoc quod dicit as
cultu grauem beatus iob contumelia arrogat
quia sciat iam de illo et superius diximus
arrogantium mores est. audire sibi uel
le extorquere maioris. Sed licet he
liu bona que dicit nesciat pensare
tamen dicat nos qui erudiri ab hominibus
querimus indagare uerba doctrine il
lius subtiliter debemus. Nam magis
fortasse uirtutis arte dicitur. Sta et
considera miracula dei. quod opera eius
patrum non scientes admirantur. Sta
re quippe est recte agere. Unde et per
paulum dicitur. qui se existimat stare
uideat ne cadat. Et sepe quidam su
pra iudicia mirantur. predicamenta ce
lestis patrie cum audiunt diligunt. mira
opera interne dispositionis obstupescunt.
Sed tamen amando et cernendo ad h
ec ad opera assurgere negligunt. Iace
tes ergo dei miracula considerant q
eius patrum stendo pensant. sed inme
do non amant. Per exemplum quid
inconsideratum oculos tendunt. sed tamen
per intentionem sese a terra non erigunt
Unde bene in balaam exprobratoris dicitur.
qui cadens apertos habet oculos an(?)lea
namque de aduentu redemptoris dix
erat et que in nouissimis temporibus
erant uentura preuidebant. et tamen
eminendo assurgere noluit quod preuidendo
predicauit. Iacens ergo apertos oculos
habuit. cum eius mentis et perspicua ad ce
lestia tendet et auaritia in terra reti
neret. Iacens apertos oculos habuit. quia
cum uide despicionibus potuit que
conspiratus in infimis non amauit. he
liu itaque qui liui iob nequaquam credidit
cernendo temiisse quod dixit qui admo
nens dicit. Sta et considera mi

racula dei. quum adhuc de uenturis
disserit et qui de ignorancia humilians
adiungit. Numquid scis quando precepit deus
pluuiis ut ostenderent lucem nubium eius
Si nubes sunt predicatores sunt. plu
uie nubium sunt uerba predicantium. Et
nubes cum per aera transuolant. nisi
pluuia deorsum ueniat. nescitur quanta
aquarum immensitate portant. Nisi eo
rusticis inter pluuias erumpat in
telligi non ualet. quid in eis etiam di
tatis lateat. quia nimirum predicatores
sunt si taceant et nequaquam loquentes oste
dant quanta sit celestis spei claritas
quam in cordibus gestant. aut quid ueli
quis hominibus similes aut longe hiis
despectiores uidentur. cum a aperte
predicatores ceperint. que sit superne
patrie consummacio quam intrinsecus tenent
cum persecutione pressi in qua uirtutis ar
te profecerint innotescunt. cum uisione de
spectu loquendo in sinuant. Unde ti
meantur ipse quod de nubibus influunt plu
uie lucem nobis earum nubium ostendunt
Per uerba enim predicatorum cognoscimus
ut in eis claritatem ante quam appetitum
cum magna humilitate teneamus. hanc
nimirum lucem paulus discipulis os
tendebat cum dicebat. Ut sciatis que sit
spes uocationis eius que diuitie glorie
hereditatis eius in sanctis et que sit su
perminens magnitudo uirtutis eius
in nos qui credidimus. hanc lucem co
rinthiis per scripturarum uerba quasi per
pluuias guttas aspersiant. cum dice
bant. Epistole graues sunt et fortes
presencia autem corporis infirma et
sermo contemptibilis. Et plerique predi
catores se ostende semetipsos ut q
sunt cupiunt nec tamen possunt. plu

q̄ predicatores sc̄i ostendunt latent ut
quieti sint appetunt · nec tamen per
mittuntur. Nemo ergo sit qui lucem in
bus plurie ostendant · quia nemo com
prehendit qui deus uirtutem predicatorum
prebeat · ut predicantium gloria clarescat
Dicit ergo · Nunquid scis quando precepit
deus pluuijs ut ostendent lucem nu
bium eius · ac si aperte dicat · Nunquid
uenturos in mundo predicatores iam
conspicis · qui eos ad predicandum dominus
repletos spiritus impellat · quibus ne modis
eos uite claritatem mundo innotescat
apprehendis · Unde et ad huc apte sub
iungitur · Nunquid nosti semitas nubium
magnas et perfectas scientias
abent iste nubes se
mitas subtilissimas scilicet sancte pre
dicationis uias · angusta quippe porta
est que ducit ad uitam · Ideo se per
semitas astringunt quo ab interioris
oculis tramite per lata mundi desideria
euagando non exeunt · Arta enim bene
uiuendi censura non est ampla uia
sed semita in qua predicator quisque con
stringitur · quia sub preceptorum custo
dia sollicite quo angustatur · An non
quedam angustia est uiuis in hoc
quidem mundo uiuere · sed de huius mundi con
cupiscentia nichil habere · aliena non
appetere · propria non tenere · laudes mundi
despicere · et pro deo obprobria amare ·
gloriam fugere despectum sequi · adulatores
despicere · despicientes honorare · ma
la nocentium ex corde dimittere · et
erga eos dilectionis gratiam inmobi
lem in corde retinere · quia uidelicet
omnia semita sunt · sed magne · Quia
quanto in presenti uita prospera mundi custo
dia angusta sunt tanto amplius
in eterna retributione dilatantur · Nubi
et bene subditur · Et perfectas scientias · Per
fecta quippe scientia est · et cuncta hec sollicite
agere et se de suis actis scire nichil
esse · Unde et ipse nubes de hac perfecta
scientia docentur · cum eis uoce ueritatis di
citur · Cum feceritis omnia que precepta sunt
nobis dicite · Serui inutiles sumus · Per
fecta scientia est scire omnia et tamen nos quo
modo scientem se esse nescire omnia
et si iam dei precepta nouimus et
suam uirtutem uberius illius sollicita con
sideratione penderemus et si iam in
tellexisse nos credimus agimus · ad huc
tamen acta eadem qua districtione omnis
sunt discutienda nescimus · Nec dum
dei faciem cernimus · nec dum occulta
eius consilia uidemus · Quanta ergo est
nostra scientia que tanta mole mortalitatis
pondere premitur · Ipse sic in ceteri
dominus nubilo tegatur · Unde quia bene per
paulum dicitur · qui se existimat scire
aliquid nondum cognouit · quemadmodum
oportet eum scire · In hoc itaque mundo
dum uiuimus · tunc perfecte que sciencia se
simus · cum perficientes per intelligentiam
nichil nos perfecte scire cognoscimus
dicat ergo · Nunquid nosti semitas nubium
magnas et perfectas scientias ac si aperte
dicat · Nunquid iam summa acta predica
tionum conspicis qui postquam per scientiam ad
alta se eleuant · deorsum se humiliter
per cognitionem sue ignorantie inclinant
quia quia solius sancti spiritus dono agitur ut
humanum cor non solum de scientia · sed etiam
de ipsa sua ignorantia perfecte doceatur
et calore amoris ad superna feruescat
dum minora esse que cognouit in infi
mis pensat · Recte subiungit · Nonne
uestimenta tua calida sunt cum perflata

fuit terra austro. Sepe beati Iob figuram sancte ecclesie tenere iam diximus.

Vestimenta vero ecclesie sunt omnes qui ei fidei adunatione iunguntur. De quibus eidem ecclesie per prophetam dominus dicit: Vivo ego, quia omnibus hiis velud ornamento vestieris. Per austrum vero qui nimirum calidus ventus est, non inmerito sancti spiritus designatur; quo quisque dum tangitur ab iniquitatis sue torpore liberatur. Unde bene in canticis canticorum dicitur: Surge aquilo et veni auster, perfla ortum meum et fluent aromata illius. Aquilo enim iubetur ut surgat, ut nimirum hiis qui mortalium corda restringit, adversarius spiritus fugiat. Auster enim venit et perflat ortum, ut eius aromata defluant, quia per adventum sancti spiritus dum mens omnium repletur, exempla mox operum virtutum aspergitur. Ut more iam sanctorum lingua quasi ortus austro perflatus dicat: Christi bonus odor sumus deo. Vestimenta ergo sancte ecclesie calida sunt dum terra austro perflatur, quia hii qui ei per fidem inherent ferventibus caritatis studiis inardescunt, dum eorum mentes sancti spiritus afflatu perfunditur. Quod quamvis et de eodem beato Iob nil obstat intelligi, quia sic hic generaliter in sancta ecclesia diximus, ut tamen per membra eius singula specialiter teneamus. Unusquisque enim qui recte vivit, atque hoc et alios docere sufficit, quasi tot vestimenta habet, quot auditores ei concorditer inherent. Namque vestimentorum est ut per semet ipsa calere non possint. Sed adiuncta viventi corpori dum exhalantes membrorum poros contegunt, emanantem ab intimis calorem excipiunt. Quo nimirum calore hec eadem vestimenta calefiunt. Si calefacta calorem quem acceperint retinendo ad corpus reddunt. Quia ergo per vestimenta iuncti corpori adherentia, nisi discipulorum vita magistris bene viventibus coniuncta signatur, que quasi per poros calorem accipit, quia ad amorem dei et exemplo actionis et impulsu exhortationis ignescit, que velud frigus proprium respuit, dum a pristina iniquitate discedit. Calorem quem accepit retinet, quia inde quod per predicamenta sumpserat fervore qualescit. Doctores autem dum auditores suos in amore dei proficere senciunt, ipsi amplius in doctrine virtute fervescunt. Et quia eos ad summa inardescere et fervide proficere, ad predicanda bona celestia prorsus validius succenduntur, qui et si quando quedam que ad humanitatem compatibilem humane infirmitatis agunt, de qualibet culpa saltem tenui ~~in culpa~~ in opere, in locutione, in cogitatione temptantur, discipulorum suorum provectum conspiciunt et ipsi vel minimis esse reprehensibiles erubescunt, ne qua forte exempla rectitudinis prebeant eis, quos per predicationis vocem ad regulam intime rectitudinis vocant. Cum ergo verbo doctorum attenduntur auditores, quasi ex iuncti corpore vestimenta calefiunt. Sed dum ex profectu auditorum ecclesia iterum docentium proficit, quasi ex calefactis vestimentis calor ad corpus redit. Sed nequaquam sibi doctores tribuant, quod per exhortationem suam ad summa proficere auditores vident, quia nisi sancti spiritus eorum corda repleat, ad aures corporum vox docentium incassum sonat. Formare enim vocem magistri extrinsecus possunt, sed hanc in pectore intrinsecus non possunt. Neque enim qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat deus. Dicat ergo: Nonne vestimenta

tua calida sunt · dum perflata fuerit
terra austro · quia nimirum vestimenta audito
rum qui iam bonis convenientibus doctoribus
inherent calorem superni amoris accipiunt
cum per afflatum sancti spiritus excitantur · Ac
si aperte verbis iob dicatur · Intuitus es tu ter
bius si quos perfecte perfecisse minime
bus contemplaris · quia hii quos perfecte in
caluisse estimas nisi eorum sancti spiritus fer
vor attingeret frigidi in sua insensibi
litate remanerent · postquam vero hec for
titer dixit · per arrogantiam leniter
motus irrisionis illico verba subiungit
dicens tu forsitan cum eo fabricatus es
celos · qui solidissimi · quasi ere fusi sunt
condicio angelici spiritus designari · Unde
et in oratione magistra dicitur voce veritatis instru
imur fiat voluntas tua sicut in celo
et in terra · ut nimirum voluntas dei
sicut a superiore creatura agitur · ita in
omnibus etiam ab humana infirmitate
fiveur · De quibus bene dicitur · Qui so
lidissimi quasi ere fusi sunt · Natura
namque eris et rubigine difficile con
sumi · Et celestes angelice quia divino a
more fixe perstiterunt · lapsis superbien
tibus angelis · hoc in munere retributionis
acceperunt ut nulla iam rubigine su
repentis culpe mordeantur ut in contem
platione conditoris sine felicitatis fine
permaneant et in hoc quod sunt
condite eterna stabilitate subsistant
Quod bene apud moysen · ipsa de mundi
origine hystorie verba testantur · cum
et prius factum celum dicitur et hoc idem post
modum firmamentum vocatur · quia videlicet
natura angelica et prius subtilis est in su
perioribus condita et postmodum ne unquam
potuisset cadere mirabilius confirmata
consistit
etiam per celos ut sepe diximus

electorum mentes exprimi arbitratus sunt
mis contagiis in etemo amore suspense
qui quamvis corpore degant in infimis
quia tamen iam corde inherent summis
veraciter dicuntur · Nunc conversatio in
celis est · qui solidissimi ut ere fusi
sunt · quia ab integritate cepte for
titudinis nulla mutabilitatis rubigi
ne consumuntur · quibus et fortiter contra
adversa durantibus auctoris voce dicitur
Vos estis amici mei qui permansistis
mecum in temptationibus meis · Sed
quamvis doctus et arrogans tamen invide
sanctum virum mittitur irrisionis sue
forcia dicta permisceat · adiecit tamen
fortibus semper ad superbiam vacua relabitur
Nam item eum deridendo subiungit os
tende nobis quid dicamus ei · Nos
quippe involvimur tenebris · Ac si di
cat tu qui iam magna intelligentie
luce perfrueris · doce nos · qui igno
rantie tenebris involvimur debes ·
qui mox ab irrisione replicans de
spiciendo subiungit · Quis narrabit
ei que loquor · ac si aperte dicat · que
ego ei de suis laudibus acute sen
ciens non audita loquor · quis hec nar
rare vel cum audierit potest · Sed quia
cum doctrina et arrogantia in unius
mentis habitatione confligit alloquentis
ore non solum sonat arguendi levitas
sed etiam gravitas sentiendi · Post
quam heliu per arrogantiam leniter in
tumuit · dicens quis narrabit ei que
loquor · mox per doctrinam subdidit · Et
si locutus fuerit homo devorabitur · Devorare
quippe aliquid devorat hoc introrsum tra
hens ab intuentium oculis occultat
et rem que videri in superficie po
tuit in profundum rapit

Homo quippe cum de deo tacet per-
torem inquit est. conditus esse a-
liquid videtur. at si loqui de deo ce-
perit. illico quod nichil sit ostendit. quia
magnitudinis illius in inmensitate de-
voratur et qui in profundum raptus abscon-
ditur. quia sensum inaffabilem cupiens
ipsa sue ignorancie angustia deglutitur.
loquitur enim caro de spiritu circumscriptus spiritus
de incircumscripto. creatura de creatore.
temporalis de eterno mutabilis de immu-
tabili. mortalis de inmortali. Et cum te-
nebris positus in eum de lumine sicut
est homo nesciat de eternitate disserere
cupiens ceccus loquitur de luce. Sed si
locutus fuit homo eternitatem sicut
est appetit etiam hoc sibi subtrahit
per de illa vel tacitus sentit. Sed etiam
eternitas nunc hominibus esse innotuit
cum se eius humanitate suscepta mon-
stravit. quia quia nec dum revela-
tasfiat de eis ipsis hominibus recte sub-
iungitur. At nunc non vident lucem.
De qua nimirum luce. etiam per prophetam
dicitur populus qui sedebat in tenebris
videt lucem magnam. Sed hec eadem
lux qualiter ab hominibus videatur in-
sinuat cum protinus subdit. Subito
aer cogitur in nubes. Aer quippe ita
ipsa sua tenuitate spargitur ut nulla
firmitate solidetur. Nubes autem tan-
to firmiores sunt quanto densiores
que ergo per aerem nisi mentes secula-
rium designantur. Que in minimis huius
vite desideriis dedite hinc illucque
more aeris fluide dispergimtur.
Sed aer in nubes cogitur cum fluxe
mentes per superni respectus gratiam
virtutis soliditate roborantur ut
intra sinum cordis recta sentiendo se
colligant. et in vanis cogitacionibus non li-
quescant. Aer pectus fiat. cum per terrena de-
sideria sparsus erat quia aura transiens
pinita carnis cura piscatoris agitabat
aer etiam apostoli omnes extiterant. quia iam
per legem alta didicerant. sed nec dum per
fidem firmam perciperant. subito autem aer
in nubes coactus est. quia respectus
superne gratie fluxa corda piscantium
in soliditatem ipsa sunt. predicatores
ut corpus firme cogitacionis fortia sen-
tiendo densescent. ac more nubium a-
quas scientes caperent. et subtiliter ia-
centem terram verbis predicacionis
irrigarent. quo pacto insuper ad celi
secreta venirent. atque ad eterna requi-
em finito labore pervenirent. Unde
et bene mox subditur. Et ventus trans-
iens fugabit eas. Ventus quippe est
transiens vita presens. Ventus ergo tran-
siens nubes fugat. quia mortalis vita
pertransiens. predicatores sanctos a nostris
oculis corporaliter occultat. Ventus
transiens nubes fugat. quia vita tempora-
lis expulsis a carne apostolos subtra-
hit. et eos a terre superficie in secreta
requie qui in celo paratur abscondit.
Sed quia usque ad mortem predicare non
desinunt et pertranseuntes spargi more nu-
bium cum imbres pluvia concurrunt. quid
de eorum laboribus in sancta ecclesia agatur ad-
iungit cum protinus subdit. Ab aquilone
aurum veniet.
Quid per aquilonem nisi peccati fri-
gore constricta gentilitas desig-
natur quia ille sub iugo sue tyrannidis
tenuit qui superbiens dixit. Sedebo
in monte testamenti in lateribus aquilo-
nis. ascendam super altitudinem nubium
similis ero altissimo. Quid vero auri
nomine nisi arte fideles exprimuntur

de quibus per Ieremiam dicitur: Quomodo
obscuratum est aurum, mutatus est
color optimus. Aurum quippe obscuratum
doluit, quia in quibusdam claritatem inno-
centiae uersam in culpae nigredinem ui-
dit. Ab aquilone ergo aurum uenire dicitur,
quia per respectum gratiae redemptoris a
gentilitate dudum perfidiae torpore fri-
gida iam tanta etiam pretiosa deo
uota fidelium multiplicantur. Ab aquilone
etenim aurum uenit, cum ab ipsis ydolorum
cultoribus uera in domino fides clare-
scit. Sed quaesitis ad fidem gentibus iu-
dea contradicit, et ad praemia retributionis
caelestium designatur suscipere eos, qui du-
dum fuerant cultores ydolorum. Unde
post conuersionem gentilium petro dicitur:
Quare introisti ad uiros praeputium habentes
et comedisti cum eis? Quod contra recte per
psalmistam dominus dicit: Dicam aquiloni:
da, et austro: noli prohibere. Sicut
enim per aquilonem gentilitas, sic per
austrum iudea significatur, quae quasi in meri-
diano sole incaluit, quia redemptorem
in mundo in carne apparentem feruorem
fidei prima suscepit. Aquiloni ergo
dicitur: da, cum offerre deo suae fidei mu-
nera gentilitas impellitur; austro autem
iubetur ne prohibeat, quia hebraeis in
fide consistentibus, ne uitam gentium
repellendo contempnant. Unde hic quoque
quia dictum est ab aquilone aurum
ueniet, apte subiungitur: Et a deo for-
midolosa laudatio. Sic enim a deo dicitur,
ac si ab his qui in parte dei sunt,
id est fidelibus diceretur. Auro ergo ab
aquilone ueniente a deo formidolo-
sa laudatio prodiit, quia dum clari-
tatem suae fidei gentilitas optulit,
multitudo hebraeorum fidelium diuina

iudicia post timorem stupendo laudauit. Sed
quomodo ab aquilone aurum ueniat, quo-
modo ab his qui sub deo sunt formido-
losa laudatio erumpat, ipsa nobis
historiae sacrae eloquia ostendant. Scrip-
tum quippe est: Cornelius centurio co-
hortis quae dicitur ytalica, religiosus
et timens dominum cum omni domo sua, faciens
elemosinas multas plebi, et deprecans
deum semper, uidit in uisu manife-
ste quasi hora nona diei angelum dei in-
troeuntem ad se et dicentem sibi: Cor-
neli. At ille intuens eum timore corrip-
tus dixit: Quid est domine? Dixit autem
illi: Orationes tuae et elemosinae tuae
ascenderunt in conspectu dei. Aurum
igitur ab aquilone uenit, dum in conspectum
dei cum gentibus cum elemosinis uen-
iens oratio ascendit. Quod cum petrus
fratribus retulisset, quomodo uel concilio
angelum, uel ipse de caelo summitti ad
se linteum cum bestiis reptilibus ac uo-
latilibus uidisset, uel quomodo sanctus
spiritus eciam ante baptisma gentilium
corda perfudit, qui magis in iudaeorum
mentibus nisi post aquam baptismatis
uenire potius scriptum est: His auditis
tacuerunt et glorificauerunt deum dicentes:
ergo et gentibus deus paenitentiam ad ui-
tam dedit. Multitudo ergo fidelium
formidolosam laudem deo obtulit,
qui saluatis gentibus a suo se mu-
nere dona caelestis gratiae admirando
conpressit. Unde et ipse quoque petrus
miratur dicens: In ueritate conperi
quoniam non est personarum acceptor deus.
Sed cum gentes fidem susceperunt, cer-
te ab eis qui iam fideles sunt formi-
dolosa uenire laudatio dicitur. Cum leta

Venire potius quam formidolosa
debuisset. Sed idcirco quisquis gentibus
ab hebreis iam fidelibus formidolosa
laudatio prodiit. quia nimirum iuste in
iudea repulsa est. dum prius est gentilitas
vocata. et dampnata sic repulsionis ti-
muit. dum lucra aliene vocationis vidit.
Unde nos quoque cottidie dum immensa
que ad incorporatam vite celsitudinem
pulchri repente conspicimus. sub occultis
dei iudiciis timendo gaudemus ne per
occulta iudicia quosdam deus quos
dignos putantur deserat. qui per hoc
ad se eos qui indigne estimantur vocat
sequitur. Digne eum invenire non pos-
sumus. Et si invenire iam deum pos-
sumus non tamen digne. quia quod pro mo-
dulo sentimus ex fide est. non dum expresse
hoc tamen quod iam se invenisse consi-
derat. adiungit dicens. Magnus forti-
tudine et iudicio et iusticia et enar-
rari non potest. Magnus quippe
est fortitudine. quia fortem adversarium
superat et de domo illius vasa contume-
lie auferens in misericordie vasa permutat.
Magnus iudicio. quia et si hic electos
suos per adversa deprimit eos quos in
gloria eterne prosperitatis extollit. Mag-
nus iusticia. quia et si hic diu tolerat
quos tamen sine termino reprobos dap-
nat ubi aut subditur. Et narrari non
potest. Sentiri enim digne non valet
quanto minus dici. Sed melius hunc
ut talis dicimus si sub consideratione eius
fortitudine admirando taceamus. Sequitur.
Ideo timebunt eum viri et non aude-
bunt contemplari. omnes qui sibi viden-
tur esse sapientes. hoc vero heliu viros
eos quos intelligentia sua fortes facit
appellat. Et notandum quod non ait et non
audebunt contemplari sapientes sed

qui sibi videntur esse sapientes quibus
videlicet verbis preteritos quid si arroga-
tes insinuat. heliu vero dum multa
fortiter sentit. in locutionis sue fine se
tetigit. Viri namque arrogantes et
docti cum recte non vivunt. sed tamen recta
dicunt doctrine impulsionibus compelluntur
ipsi dampnationis sue aliquo modo pre-
cones fiunt. quia dum ea que agunt respu-
unt predicantes insinuant suis se
vocibus dampnatas clamant quod quos
bene per psalmistam dicitur. Quasi sunt in ar-
cum perversum. Arcus quippe perver-
sus ipsum a quo tenditur percutit. In
dictis autem suis arrogancium lingue
arcui perverso sunt similes. quia dum
contra elationis verba faciunt in su-
is auctoribus sagittas verba figunt.
Unde summa cura providendum est. ne
accepta sapientia cum ignorancie tene-
bras illuminat. lumine humilitatis
~~tollat~~ tollat. et iam sapiens esse nequ-
at que et si virtute locutionis fulge-
at elationis tamen vdamine cor loquentis
obscurat.
Alia namque sunt bona summa. alia
bona media. bona enim summa sunt
fides. spes. caritas. que cum veraciter habentur
in malum flecti non possunt. bona
autem sunt media. prophetia ~~media~~ doc-
trina curationum virtus. et cetera que ita
inter utrumque sunt posita. ut aliquando
per hec sola eterna patria. aliquando vero
gloria terrena requiratur. Medias ergo
has virtutes dicimus quas ad contemplationem
mens appetit inclinamus quibus per-
ceptis ita uti animus sicut temporalibus
diviciis potest. Ex terrenis namque di-
viciis alii in glorie ostentatione super-
biunt. alii erga proximorum indigen-
tiam misericordia pietatis operantur. Cum
ergo per doctrinam. atque prophetias laus

exterior queritur. quia per corporales
divitias terrene glorie culmen ambitur.
Cum vero doctrina atque prophetia lucrandis
animabus impenditur. quia accepte
divitie egenis fratribus largiuntur. quia
ergo sepe per ipsa dona que se perci-
pere exultat a mente dantis in tantum
animus elongatur. vigilanti circumspectione
curandum est. ut et prius subiugentur
vitia et post sub circumspectione dona
teneantur. Nam et si in eis mens
incaute se deserit non perhibetur adiuta
sublevatur. sed quia per transactis laboribus
remunerata reprobatur. Unde fit etiam
ut accepta virtus dum in usu tran-
sitorie laudis adsumitur. quia virtus
humilitatis non fit.

Quia enim origo virtutum humilitas
est. illa in nobis virtus veraciter
pullulat que in radice propria id est in humi-
litate perdurat. a qua nimirum si
abscinditur arescit qui vivificantem se
in intimis humorem caritatis perdit.
Sed quia per hoc quod ab humilitate dei non
audebunt contemplari. omnes qui sibi
videntur esse sapientes. occulta cor-
dis elatos reprobatur. intueri libet quanta
virtutum munera David perceperat
atque in his omnibus quam fortiter humili-
tatem servabat. Quem enim non extol-
leret ora leonum frangere. ursorum brachi-
a dissipare despectis prioribus fratri-
bus eligi. reprobato rege ad regni
gubernacula ungi. timendum cunctis
uno lapide Goliam sternere. a rege pro-
positos extinctis allophilis in numero
preputia reportare. promissum tandem
regnum percipere. atque Israeliticum populum
sine ulla contradictione possidere et tamen cum
archam dei in Ierusalem revocat. quasi obli-
tus prelatum se omnibus admixtus
populis ante archam saltat. Et quia coram

archam saltare ut creditur vulgi mos
fuerat. in divino obsequio per saltatum
rotat. Ecce quem dominus cunctis singulariter
protulit sese sub domino et coequando
minimis et abiecta exhibendo con-
tempsit. Non potestas regni ad
memoriam reducitur non subiectorum
oculis saltando vilescere metuit non
se honore prelatum ceteris ante eius
archam qui honorem dederat recog-
noscit. Coram deo egit vilia ut
extrema illa ex humilitate soli-
daret que coram hominibus gesserat
fortia. Quid de eius factis ab aliis
sentiatur ignoro. Ego David plus
saltantem stupeo quam pugnantem.
Pugnando quippe hostes subdidit
saltando autem coram domino semetipsum
vicit. Quem Michol filia Saul adhuc
ex tumore regii generis insana cum
humiliatum despiceret dicens. quam
gloriosus fuit hodie rex Israel discoo-
periens se ante ancillas servorum
suorum et nudatus est quasi si nu-
detur unus de scurris protinus audivit
Vivit dominus qui elegit me po-
tius quam patrem tuum. ac paulo post.
Et ludam et vilior fiam plus quam
factus sum. et ero humilis in oculis
meis. ac si aperte dicat vilescere
coram hominibus appeto quia servare
me coram deo ingenium per humi-
litatem quero. Sunt vero nonnulli
qui de semetipsis humilia sentiunt. quia
in honoribus positi nil se esse nisi pul-
verem favillamque ~~deprehendunt~~ deprehendunt
sed tamen coram hominibus viles ap-
parere refugiunt et hoc quod de se in-
timus cogitant. quia regia exterius ve-
~~venustate~~ venustate palliant. Et sunt
non nulli qui viles videri ab hominibus

appetunt atque in omne quod sunt de-
iectos se exhibendo contempnunt. Sed
tamen apud se interius quo ex ipso
intuitu ostensae humilitatis intumescunt.
Et tanto magis in corde elati sunt
quanto amplius specie elationem premunt.
Quam utraque minus elationis bella magna
David circumspectione deprehendit, mira
virtute superavit. Quia enim de semet-
ipso intus humilia sentiens honore
exterius non quaerit, in Samuel dicens:
ludam et vilior fiam. Et quia per
hoc quod vilem se exterius praebuit ne-
quaquam intus intumescit, adiungit:
ero quoque humilis in oculis meis, ac si di-
cat: Qualem me exterius despiciens
exhibeo, talem me intus attendo.
Quid ergo acturi sunt quos doctrina e-
levat? Si David ex carne sua ventu-
rum redemptorem noverat, cuius que
gaudia prophetando ministrabat. Et
tamen in semetipso tumorem cordis vali-
tudo discretionis talem deprimebat
dicens: ero quoque humilis in oculis me-
is. Unde ergo per Eliu dicitur: Ideo timebunt
viri et non audebant contemplari
omnes qui sibi videntur esse sapien-
tes. Contemplari enim dei sapientiam non
possunt qui sibi videntur sapientes,
quia tanto ab eius luce longe sunt
quanto apud semetipsos humiles non
sunt, quia in eorum mentibus dum tu-
mor elationis crescit, aciem contemplatio-
nis claudit. Et unde se lucere
prae ceteris existimant, inde se lumine
veritatis privant. Si igitur veraciter sapi-
entes esse atque ipsam sapientiam contem-
plari appetimus, stultos nos humiliter
cognoscamus. Relinquamus noxiam
sapientiam, discamus laudabilem fatuita-
tem. Hinc scriptum est: Stulta mundi
elegit deus ut confundat sapientes.
Hinc rursum dicitur: Si quis videtur
inter vos sapiens esse in hoc saeculo,
stultus fiat ut sit sapiens. Hinc e-
vangelicae historiae verba testantur quod Za-
chaeus cum videre prae turba nihil posset,
sycomori arborem ascendit ut transe-
untem dominum cerneret. Sycomorus quippe
ficus fatua dicitur. Pusillus itaque Zachaeus
sycomorum subiit et dominum vidit, quia
qui mundi stultitiam humiliter eligunt, ipsi
dei sapientiam subtiliter contemplantur. Pusil-
litatem namque nostram ad videndum dominum
turba praepedit, quia infirmitatem hu-
manae mentis ne lucem veritatis in-
tendat, curarum saecularium tumultus
premit. Sed prudenter sycomorum ascen-
dimus, si provide eam quae divinitus
praecipitur stultitiam tenemus. Quid enim
in hoc mundo stultius quam amissa non quaerere,
possessa rapientibus relaxare, nullam
pro acceptis iniuriis iniuriam reddere,
immo et adiectis aliis patientiam praebere?
Quasi enim sycomorum nos ascendere dominus prae-
cipit cum dicit: Qui aufert quae tua
sunt ne repetas. Et rursum: Qui
te percusserit in dexteram maxillam,
praebe illi et alteram. Per sycomorum tran-
siens dominus quia hanc sapientiam stul-
titiam et si nec dum ut est solide, iam
tamen per contemplationis lumine dei sapientia
quasi in transitu videtur. Quem in ista he-
sui verba videre nequeunt qui sibi sa-
pientes esse videntur, quia ad conspiciendum
dominum in elata cogitationum suarum tur-
ba deprehensi adhuc sycomori arbo-
rem non invenerunt.

Explicit liber XXVII

De virtute animi in sciencia i
De blanda et terribili locucione dei ii
De angelis corpus in aere sumentibus iii
De iniquis impietate iiii
De castitate v
De interrogacione dei vi
De predicatoribus vii
De monstris et laicis electis viii
De doctoribus ix
De Christo lapide angulari x
De veritate sapiente xi
De donis spiritus diversis diversis datis xii
De regula vivendi xiii
De bona et mala intencione xiiii
De duplici intellectu xv
De angelis et electis hominibus xvi
De secularibus timidis xvii
De hostiis sancte ecclesie xviii
De hostiis maris xix
De nominibus xx
De immolacione animalium xxi
De mari [illegible] hostiis xxii
De viii ventis xxiii

Post dampni-
rerum. post
funera pig-
nerum. post
vulnera cor-
poris. post
verba male
suadentis uxoris post contume-
liosa dicta consolancium. post
suscepta fortiter tanta tot
dolorum certamina constanter
laudanda a iudice beatus iob fiat
sed etiam de parvi sensus exsul-
tacione. at postquam hic

adhuc duplicia recepturus est post
quam saluti pristine restitutus. ut ita
bus redderetur dum adhuc viveret ne per elacionis
gladium ipsa illum sua victoria sterneret
debet omnipotens deus mercari per dis-
tam iusticiam quod fieret adiutum.
illud enim
penis plerumque animum quod contra
virtutis meruerit que illud ad conside-
racione sua inflat a plenitudine virtutis
evacuat dum se ad percipienda summa
sufficere suggerit. eam amplioris int-
encione distendit. Iustus quidem iob ante fla-
gella extitit. sed iustior per flagella
permansit. Et laudatus antea deo vo-
ce postmodum extitit approbatus. Ipse
velut tuba ductilis ex percussione per-
ducta in laudem dei tanto elevatus est
quanto maiore est castigacione percussus
Si humiliandus erat iste. qui prostratis
vulneribus sic virtutibus stabat. humilians
erat ne tam robustissimum pectus e-
lacionis tela confoderent. ~~Requirendus
iunioris fuit homo~~ quod constabat etc.
que et in lacera vulnera non intrassent.
Requirendus inmirum fuit homo cum
debuisset comparacione stare Sed quid
decet vocem domini dicit. Vidisti servum
meum iob quod non sit ei similis super
terram. Cum ergo comparacione pares
vinci de quo deus attestante dicitur quod nul-
lius hominis comparacioni posset equari
Quid itaque agendum est. nisi ex persona
sua apud dominus suas illi virtutes nar-
rat et dicat ei Numquid produxisti lu-
ciferum in tempore suo et vesperum super fili-
os terre consurgere facis Et item Numquid
aperte sunt tibi porte mortis et
hostia tenebrosa vidisti Vel certe
Numquid post ortum tuum precepisti di

luculo et ostendisti auroræ locum
suum. Quis vero ista nisi dominus potest?
Et tamen interrogatus homo ut cogno
scat, quia ista non potest, quatinus vir q[ui]
tam immensis virtutibus crevit et illi
us hominis exemplo corrigitur, ne ex
tolli debeat, dei comparatione sternitur. Ex
quo quam potenter erigitur qui tam subli
miter humiliatur. Ex qua enim victoria
hominis ex dei comparatione perdidisse
quanto hominibus maior est, qui testimo
nio convincitur deo minor. Quid ergo
potens est, qui tali interrogatione
ostenditur quia potens non est. Et
quia ab ipsa obscuritate nimis differenda
ducimur, ad eiusdem textus iam verba
revertamur. Videns autem dominus Job de
turbine dixit. Notandum vero quod
si sano atque incolumi loquitur, ei in
tranquillitate divina locutio facta
dicitur. Neque enim de turbine dominum locu
tum fuisse scribitur. Sed quia flagella
to loquitur, de turbine locutus fuisse
describitur.

Aliter enim deus suis loquitur
cum eos iam in securitate ad compunc
tionem provehit, aliter vero per districtionem
ne extollantur premit. Per blandam
enim locutionem domini amanda dulcedo eius
ostenditur. Per terribilem vero potes
tas eius metuenda monstratur. In
illa persuadetur animæ ut proficiat,
in ista reprimitur quod proficit. In illa di
scit quod appetat, in ista quod metuat. Per
illam dicit: Lauda et letare filia
Syon, quia ecce ego venio et habitabo
in medio tui. Per istam dicit: Dominus de tem
pestate et in turbine viæ eius. Blan
dus quippe est qui ut in medio habitet
venit. Cum vero se per tempestatem
et turbinem insinuat, in motu quo tan
git corda perturbat atque ad excelsa

dam elatum fecerat, quam parvus et infir
mus innotescit. Sciendum preterea est
quod in duobus modis locutio divina dis
tinguitur: aut per semetipsum namque dominus
loquitur, aut per creaturam angelicam eius
ad nos verba formantur. Sed tamen per semet
ipsum loquitur, sola nobis interne inspi
rationis aperitur. Cum per semetipsum loquitur,
de verbo eius sine verbis ac syllabis
cor docetur, quia virtus eius intima
sublevatione cognoscitur, ad quam mens
plena suspenditur, vacua gravatur.
Pondus enim quoddam est, quod omnem animam quam
replet levat. Incorporeum lumen est
quod et interiora repleat et repleta ex
terius circumscribat. Sine strepitu ser
mo est, qui ad auditum aperit et tamen
sonitum nescit. Quod et de adventu
sancti spiritus scriptura: Factus est repente
de celo sonus tamquam advenientis spiritus
vehementis, et replevit totam domum
ubi erant sedentes, et apparuerunt illis
dispertitæ linguæ tamquam ignis, seditque
supra singulos eorum. Per ignem quidem
dominus apparuit, sed per semetipsum locu
tum intus fecit. Et nec ignis deus
nec ille sonitus fuit, sed per hoc quod
extrinsecus exhibuit expressit hoc quod
intus gessit. Quos enim discipulos et
zelo succensos et verbo eruditos in
tus reddidit, foris linguas igneas
ostendit in significatione, quia ad nota
sunt elementa, ut ignem et motum sen
tiunt corpora, igne vero invisibili
et voce sine sonitu docentur corda.
Foras ergo fuit ignis qui apparuit,
sed intus qui scientiam dedit. Et cum
reginæ Candacis eunuchus currui pre
sidens iter carperet atque Ysaiam
in manibus non intelligens haberet,
in eadem via minime Philippo spiritus dixit

erat: Adiunge te ad currum. Et cum ad vocandum Petrum timentes Deum milites Cornelius direxisset, in mente procul dubio a spiritu Petrus audivit: Ecce tres viri querunt te; surge itaque descende et vade cum eis. Spiritum enim Dei quasi quedam nobis verba dicere est occultum ea que agenda sunt intimare, et cor hominis non adhibito strepitu et tarditate sermonis predicta repente de absconditis reddere. Nam quia audita ea que ad se fiunt non simul omnia dicta comprehendit quippe qui et causas per verba et particulatim verba per sillabas percipit. Visus autem in eo quod secernit totum subito et simul apprehendit. Dei locutio a nobis intrinsecus facta videtur potius quam auditur. Quia dum se incognitam sine mora sermonis insinuat, repentina luce nostre ignorantie tenebras illustrat. Unde et Baruch Neriae filius cum requisitus exponeret quemadmodum verba Iheremie prophetantis audisset, ait: Ex ore suo loquebatur quasi legens et ego scribebam. Qui et legens loquitur alio intendit, sed alio verbum facit, quia quod videt dicit. Propheta ergo Dei quia eius verba videndo potius in corde quam audiendo [illegible] quasi legentis loquitur. Cum vero per angelum voluntatem suam Dominus indicat aliquando eam verbis, aliquando rebus demonstrat, aliquando simul et verbis et rebus, aliquando ymaginibus cordis oculis ostensis.

Aliquando ymaginibus et ante corporeos oculos ad tempus ex aere assumptis, aliquando celestibus substantiis, aliquando terrenis, aliquando simul terrenis et celestibus. Non nunquam vero etiam per angelum humanis cordibus ita loquitur

ut ipse quoque angelus mentis obtutibus presentetur. Verbis namque per angelum loquitur Deus cum nil ymaginis ostenditur, sed superne verba locutionis audiuntur, sicut dicente Domino: Pater clarifica filium tuum ut et filius clarificet te, protinus respondetur: Clarificavi et iterum clarificabo. Neque enim Deus qui sine tempore in impulsionis intimet clamat, in tempore per subiectam illam vocem edidit, quam [illegible] per humana verba distinxit. Sed [illegible] de celestibus loquens verba sua que audiri ab hominibus voluit, corporali creatura administrante formavit. Aliquando rebus per angelos loquitur Deus, cum nichil verbo dicitur, sed ea que futura sunt assumpta de elementis ymagine nuntiantur. Sicut Ezechiel nichil verbis audiens electri speciem in medio ignis vidit ut videlicet dum solam speciem aspiceret, que erant in novissimis ventura sentiret. Electrum quippe ex auri argentique metallo miscetur in qua permixtione argentum quidem clarius redditur, sed tamen fulgor auri temperatur. Quid ergo in electro nisi mediatorem Dei et hominum demonstrat? Qui dum semetipsum nobis ex divina atque humana natura composuit, et humanam per deitatem clariorem reddidit et divinam per humanitatem nostris aspectibus temperavit. Quia enim virtute divinitatis eius [illegible] inmortalis humanitas fulsit, ex auro [illegible] argentum. Et quia per carnem deus cognosci potuit, quia per carnem tot adversa tolerat, quasi ex argento est aurum temperatum. Quod bene in medio ignis ostenditur quia incarnationis eius misterium subsequentis iudicii

+ de angel

flamma commutatur. Scriptum quippe
est. pater non iudicat quemquam. sed omne
iudicium dedit filio. Aliquando per angelos
verbis simul et rebus loquitur deus. aliquando
quibusdam motibus insinuat. sicut primis
hominibus narrat. Neque enim adam post
culpam in divinitatis substantia videre dominum
potuit. sed incorporatis verbis per angelum
audivit. De qua scriptum est. cum au-
disset vocem domini dei deambulantis
in paradiso ad auram abscondit se in medio
ligni paradisi. Quid est enim quod post peccatum
homini in paradiso deus non iam stat
sed deambulat. nisi quod irruente culpa
se a corde hominis motum demonstrat.
Aliud est quod ad auram post meridiem.
nisi quod lux ferventioris veritatis abces-
serat. et peccatorem animam culpe sue
frigora constringebant. Increpavit
ergo adam deambulans. ut certis mo-
bus iniquitatem suam non solum sermonibus
sed etiam rebus aperiret. quatenus homo
peccator. et per verba que fecerat au-
diret et per deambulationem amisso eter-
nitatis statu mutabilitatis sue in co-
stantiam cerneret. et per auram fervoris
caritatis expulso. torpore suo animad-
verteret. et per declinationem solis cognos-
ceret quod ad tenebras appropinquaret. Ali-
quando ymaginibus cordis oculis ostensis
per angelos loquitur deus. sicut
iacob submissam celo scalam dormiens
vidit. Sicut petrus linteum reptili-
bus atque quadrupedibus plenum in ex-
tasi raptus aspexit. qui nisi incor-
poreis hec oculis cerneret in extasi non
fuisset. Sicut paulo visione noc-
tis vir macedo apparuit. qui tran-
sire eum in macedoniam rogavit. Ali-
quando ymaginibus et ante corporeos
oculos ad tempus ex aere assumptis
per angelos loquitur deus sicut abraham

non solum tres viros videre potuit
sed etiam habitaculo terreno suscipere. nec
solum suscipere sed eorum usibus etiam cibos ad-
hibere. Nisi enim angeli quedam nobis
in terra nunciantes ad tempus ex aere
corpora sumerent. exterioribus profecto
nostris obtutibus non apparerent. Nec
cibos cum abraham caperent. nisi propter
nos solidum aliquid. ex celesti elemento
gestarent. Nec mirum quod illic ipsi qui
suscepti sunt. modo angeli modo do-
mini vocantur. quia angelorum voca-
bulo exprimuntur. qui exterius ministra-
bant. et appellatione domini ostenditur
qui eis interius preerat. ut per hoc
presidentis imperium. et per illud clare-
sceret officium ministrancium. Aliquando ce-
lestibus substanciis per angelos loquitur
deus. sicut baptizato domino scriptum
est. quia de nube vox sonuit dicens.
hic est filius meus dilectus in quo michi
complacui. Aliquando terrenis substanciis per
angelos loquitur deus. sicut balaam cor-
ripuit more asine humana verba
formavit. Aliquando simul terrenis et celesti-
bus substanciis per angelos loquitur deus
sicut ad moysen in monte cum visionis
sue verba edidit ignem in rubumque
sociavit. atque aliud insuper [illegible] quod
tamen tunc solum agitur cum corpore ali-
quid convenienter signatur. Nam per succen-
sum rubum. moysen alloquens quid
aliud ostendit nisi quod eius populi ductor
fieret qui et legis flammam perciperet.
et tamen peccati spinam nequaquam vita-
ret. vel quod ex illo populo exiret qui
in igne deitatis carnis nostre peccata quasi
rubi spinas acciperet et in assumptam
humanitatis nostre substantiam. etiam in ipsa
divinitatis flamma servaret. Non
numquam vero humanis cordibus etiam per
angelos deus secreta sue presencia

virtutem sue aspirationis infundit.
Unde zacharias ait Et dixit ad me
angelus qui loquebatur in me. Dum
ad se quidem sed tamen in se loqui ange
lum dicit. liquido ostendit quia hys qui
ad ipsum verba faciebat per corpoream speciem
extra non erat. Unde et paulo post
subdidit. Ecce angelus qui loquebatur
in me egrediebatur. Sepe enim non extrinsecus
apparentes. sed sicut sunt angelici spiritus
voluntatem dei prophetarum sensibus
innotescunt. atque ita eos ad subli
limia sublevant. atque ea que in rebus
futura sunt. in causis originalibus
presencia demonstrant. Humani
namque corpus carnis corruptibilis
pondere gravatum. hanc ipsam cor
pulenciam suam. quia obicem sustinet
in terra non penetrat. et grave ex
terius iacet. quia levantes manus
intus non habet. Unde fit sicut dic
tum est. ut prophetarum sensibus ipsa
vel subtilitas angelice virtutis ap
pareat. cum quia mens subtili spiritu
tangitur levetur. et non iam pigri
torporis quasi imo iaceat. sed repleta
intimis afflatibus ad superna con
scendat. atque inde quasi de quadam
rerum vertice que infra se ventura
sunt videat. Sed ne quis in predictis
zacharie verbis angeli designatum
nomine vel patrem vel filium vel spiritum
sanctum putet. si textum scripture sacre
considerat. quod sentit velociter sentit
emendat. que neque patrem neque spiritum
sanctum. et non nisi pro incarnationis sue
proditione filium angelum vocat. Unde
et in eiusdem zacharie verbis aperte oste
ditur quia in illis ubi angelus creatura
loquebatur cum dicit. et ecce angelus
qui loquebatur in me egrediebatur
statim quia subiungitur. Et alius

angelus egrediebatur in occursum
eius. Et dixit ad eum. loquere ad
puerum istum dicens absque muro mu
ro habitabitur iherusalem. Non ergo deus
angelus qui mittitur cui verba ab
angelo que dicat debeat iubentur. Sed
quia in conspectu conditoris angeli
ca in sua ordinata graduum positione
distincta sunt. ut et pro communi feli
citate videntes opificem. sed simul
videntes gaudeant. et tamen pro dispo
sitione dignitatis. alys alii submini
strent. ad prophetam angelum angelus
mittit. et quem secum de deo gaudere
cernit conspicit et docet et dirigit
quia cum et per superiorem gratiam cul
mine potestatis excedat. hec igitur dicta
sunt. ut quibus modis loquatur deus
hominibus monstretur. Dominum vero beato
iob respondisse deus de turbine dicitur.
Utrum per semetipsum. an ei per ange
lum sit locutus ambigitur. Po
tuerat quippe per angelum commotiones
aeris fieri. et hec ei que subiuncta sunt
per eum verba mandari. Rursum quia
potuit et exterius angelus in tur
bine aerem concutere et tamen intus
per semetipsum dominus cum sic sancte
cordi eius sine labiis insonare ut
credatur quod dicta dominica que sequuntur
ipse iam per verba protulit qui reple
tus deo. hec sine verbis audivit. Ita
quod dicitur quis est iste involvens
sententias sermonibus imperitis. sicut et
superiore iam parte diximus. pro ma
ximo exprobracio est talis interrogacio qua di
citur quis est iste. Heliu enim arroganter
locutus fuerat. Et quis est iste non di
cimus nisi de eo cuius quem nescimus.
Scire autem dei comprobare est nescire

reprobare vñ quibusdam quos reprobat dicit. Nescio vos unde sitis.
Discedite a me omnes operarij iniquitatis. quid ē ergo de hoc arrogante
requirere. quis est iste. nisi aperte dice
ego arrogantes nescio. i. eorum vitam
in sapientie mee arte non approbo. quia
dum laudibus humanis inflantur.
a vera gloria eterne retribucionis ea
nesciunt. in eo vero quod ait sermones. et
non addidit quales. bonas utique accipimus. quas quidem inperitis asserere sermonibus involutas. quia cum libris
racionis fuerant prolate.

Inperitie quippe vicium ē
recta non recte sapere. i. celesti
domini ad appetitum terre vel laudis
inclinare. sicut enim sepe contingit
ut et bona male et mala bene proferantur
Ita heliu arrogantis recta non recte
protulit. quia humiles in dei defensione
sermones non humiliter dixit. Unde et eos
qui intra catholicam ecclesiam inanem glorie
student. non inmerito typum tenere quem
dum se perfectis prepositos credunt diuino iudicio de inperitia redarguitur. quia sicut
ait apostolus. Si quis se existimat scire
aliquid. non dum cognouit. quemadmodum
oporteat eum scire. quia enim prima stulticia
angeli elacio cordis fuit. Vera sapiencia efficitur hominis humilitas sue estimacionis. quisquis vel magna sapiendo deserit. eorum vehemencius despicit.
quo semetipsum nescit. Unde heliu
et sermones protulit. et inperitis sermonibus
involutas. quia et de deo recta quod dicere
noverat. et tamen de semetipso dicta
illius elacio stulta comitabatur. hoc
itaque despecto ad erudiendum iob verba
convertuntur ac dicitur. Accinge sicut vir
lumbos tuos

Scriptura sacra viros eos vocare consueuit. qui firmo ut
as dominum fortibus et non dissolutis
gressibus sectantur. Unde per psalmistam
dicitur. Viriliter agite et confortetur
cor vestrum. Unde paulus ait. Remissas manus et dissoluta genua erigite. Unde sapiencia in prouerbiis dicit. O viri ad vos clamito. ac si aperte dicere
ego non feminis sed viris loquor. quia
hij qui fluxa mente sunt mea per
verba percipere nequaquam possunt. lumbos vero accingere est. vel in opere luxuriam. vel in cogitacione refrenare. delectatio namque carnis in lumbis est
Unde et sanctis predicatoribus dicitur. Sint
lumbi vestri precincti. et lucerne ardentes. Per lumbos enim luxuria. per
lucernas autem bonorum operum claritas
designatur. Iubentur ergo lumbos
accingere et lucernas tenere. ac si aperte
audiat. prius in nobis metipsis luxuriam restringite. et tunc de nobis
alijs bonorum operum exempla monstrate. Sed cum beatum iob tanta predictum castitate nouimus. cur ei post tot flagella dicitur. accinge sicut vir lumbos
tuos. i. sicut fortis restringe luxuriam. nisi quia alia ē carnis luxuria. qua castitatem corrumpimus. alia vero luxuria cordis est. qua
de castitate gloriamur. dicitur ergo
ei. Accinge sicut vir lumbos tuos
ut qui prius luxuriam corporis vicerat. nunc luxuriam restringat elacionis. ne de paciencia. vel de castitate se
tenens tanto peius intus ante oculos dei
luxuriosus consisteret. quanto magis ante
oculos hominum et paciens et castus
appareret. Unde bene per moysen dicitur
circumcidite preputia cordis vestri. i. post
quam luxuriam carne extinguitis et
superflua agitacione restrate sequitur

Interrogabo te. et responde michi. Tri
bus modis nos conditor interrogare
consueuit. cum aut flagelli districtione
nos percutit. et quanta nobis insit uel
desit patientia ostendit. aut quedam que
uolumus precipit. et in eam nobis obe
dientiam patefacit. aut aliqua nobis occul
ta aperit. et aliqua abscondit. et me
suram nobis nostre humilitatis innotes
cit. flagello namque interrogat. cum
mentem bonam sibi per tranquillitatem sub
ditam afflictionibus pulsat. Sicut eundem
iob. et laudatum attestatione iudicis. et
tamen ictibus traditum persecutoris. ut
eius patientia tanto uiuidius claresceret
quanto inquisita diuinitus fuisset. Preci
piendo aut diuina nos interrogat. sicut
abraham terram suam iubetur egre
di et pergere quo nesciebat. In mon
tem unicum filium ducere. et quem ad con
solationem senectutis acceperat immo
lare. Cui imminenti ad interrogationem
bene respondenti. id est ad iussionem obedien
ti dicitur. Nunc cognoui quia times
dominum uel sicut scriptum est. temptat
nos dominus deus uester. ut sciat si diligitis
eum. Temptare quippe dei est. mag
nis nos iussionibus interrogare. Ea
re quoque eius est. in eam obedientiam
nosse nos facere. aperiendo uero nobis
quedam atque claudendo nos interrogat
deus. sicut per psalmistam dicitur. Pal
pebre eius interrogant filios hominum
. palpebris quippe apertis cernimus clau
sis nichil uidemus. quid ergo per pal
pebras dei nisi eius iudicia accipimus
que in nota aliquid clauduntur hominibus
et in nota aliquid reserantur ut homines
qui se nesciunt semetipsis innotescant
quatenus dum quedam intelligendo
comprehendunt. quedam uero cognoscen
dis non possunt. considerata sese la
tenter inquirant. si illos diuina iudi
cia uel clausa non stimulant. uel ap
erta non inflant. hac enim paulus in
terrogatione probatus est. qui per preceptam
internam sapientiam per aperta paradisi
post ascensum celi tertii. post superne
locutionis misteria adhuc dixit. Ego
non arbitror me comprehendisse. Et rur
sum. Ego sum minimus apostolorum. qui non
sum dignus uocari apostolus. Et rursum
Non quia sufficientes sumus cogita
re aliquid a nobis quasi a nobis. sed
sufficientia nostra ex deo est. apertis ergo
palpebris dei interrogatus paulus
recte respondit. quia et superna se
creta attigit et tamen in humilitate cor
dis sublimiter stetit. Quia rursum
cum secreta dei iudicia de repulsione
iudeorum et gentium uocatione districte
atque ad ea peruenire non posset. in clau
sis dei palpebris interrogatus est. Et
recte ualde responsum reddidit qui
deo se in ipsa sua ignorantia sciente
inclinauit dicens. O altitudo diui
tiarum sapientie et scientie dei. quam incompre
hensibilia sunt iudicia eius. et inuesti
gabiles uie eius. Quis enim cogno
uit sensum. aut quis consiliarius
eius fuit. Circa enim absconsis mis
teriis quasi clausis palpebris inquisitus
placita ac recta respondit qui
secreti aditum pulsans. quod per cognitionem
tamen intromitti ad interiora uero ua
luit. per confessionem autem ianuas
humiliter stetit. Et quod intus compre
hendere non potuit. foris timendo
laudauit. Unde nunc quoque beatus
iob post interrogationis uerbis distinguit
interrogationem sermonis. ut quasi sint superna
considerat quod dum minime comprehendit. ad

semetipsum videat. Et quam sit nichilum
superno comparatus cognoscat. Audi
itaque interrogabo te. et responde mi-
chi. Ac si aperte dicatur verbis eius meis
ad sublimia consideranda te excito. et
dum ea que super te sunt nescire te per-
spicis tibimetipsi notiorem reddo. Dum
enim michi vere respondes si que ignoras
intelligis. Sequitur. Ubi eras quando pone-
bam fundamenta terre. Indica michi si
habes intelligentiam. quis posuit men-
suras eius si nosti vel quis tetendit
super eam lineam super quo bases il-
lius solidate sunt. Certe quia omnia de mundi
origine narrationis historica continentie
repente vero subiungitur. quia non de mundi
sed de ecclesie dictum conditione videatur.
Nam dicitur. Aut quis demisit lapidem
angularem eius. Per hoc enim quod non
in mundi origine factum est et illud su-
perius ostenditur. quia de mundi origine
dictum non est. Idcirco namque rebus
planis ac patentibus obscura quedam
ac dissona permiscentur. ut per hoc
quod ab intellectu littere discrepat. et illud
inquirendum insinuet. quod dictum iuxta
litteram sonat. Nam quia sicut aliis a-
pertis rebus alia ~~clausa cognoscimus~~
clausa cognoscimus. ita aliis clausis
compellimur que aperta credebamus. Di-
cat ergo. Ubi eras ~~ubi~~ cum ponebam
fundamenta terre.

In scriptura sacra quid aliud fun-
damenta quam predicatores accipi-
mus. quos dum primos dominus in sancta
ecclesia posuit. tota in eis sequentis fa-
brice structura surrexit. Unde et
sacerdos cum tabernaculum ingreditur
duodecim lapides portare in pectore iu-
betur. quia videlicet semetipsum quoque nobis
sacrificium offerens pontifex noster dum
fortes in ipso exordio predicatores
exhibuit. duodecim lapides sub capite
in prima sui corporis parte portavit. Sunt
itaque apostoli et per primam ostensionem orna-
menti lapides sunt in pectore et per
primam soliditatem edificii in solo fundamen-
torum collocati. Unde david propheta cum
sanctam ecclesiam in sublimibus apostolorum meri-
tis parari edificari conspiceret. dixit.
Fundamenta eius in montibus sanctis. Sed
tamen in sacro eloquio non fundamenta sed
singulari numero fundamentum dicitur. nullus
alius nisi ipse dominus designatur. per cuius
divinitatis potentiam inconcussa firmitatis
nostra corda solidantur. De quo et paulus
ait. Fundamentum enim aliud nemo potest
ponere preter id quod positum est quod
est christus ihesus. Ipse quippe fundamentum
fundamentorum est. qui et origo est incho-
antium et consistentia robustorum. Quia igitur
fundamenta nostra sunt. hii qui iniquita-
tum nostrarum pondera portaverunt. ne beatus iob
in superbia de virtutum suarum prodigio sub-
levetur. in ipsa divina prima parte ser-
monis de sanctis predicatoribus commemoratione
distinguitur ut quanto illos admirabiles
venire conspiceret. tanto in eorum compara-
tione de se vilius estimaret. Per id circo
adhuc iam quasi preteritum describitur. quia
quicquid foras futurum est in opere intus
iam factum est in predestinatione. Dicitur
itaque ei. Ubi eras quando ponebam funda-
menta terre. Ac si aperte dicatur. Vir-
tutum fortium considera. meque eorum ante
secula auctorem pensa. Et cum eos quos
in tempore conditi mirabiles conspicis
perpende. quantum michi subdi debeas quem
auctorem mirabilium sine tempore esse
cognoscis. Sequitur. Indica michi si
habes intelligentiam quis mensuras
eius posuit si nosti vel quis tetendit

super eam lineam.
Mensurarum lineae
in terras praedicatores tenduntur. ut
dimensionis aequitas ex ipsa linearum
tensione teneatur. In carne autem dominus
ad terram veniens mensuras terrae
lineis mensus est. quia fines terrae oc-
culti iudicii subtilitate distinxit. Hu-
ius terrae occultae mensurae. vel lineae ten-
debantur quando praedicatores sancti agente
spiritu aliis partibus mundi vocabantur.
ut venirent ad alias vero partes arcebantur
ne accederent. Paulus autem apostolus cum in
Macedonia praedicare negligeret. per
visum illi apparuit vir Macedo qui dicit:
Transiens in Macedoniam adiuva nos.
At contra sicut scriptum est. temptabant
apostoli ire Bithyniam. et non permisit eos
spiritus Ihesu. Dum ergo praedicatores sancti
invitantur ad Macedoniam. et ab Asia
prohibentur. ista occultarum mensurarum
linea illuc ducta est. hinc reduc-
ta. illuc tenditur. ut Macedonia in-
tra sanctae ecclesiae spatia colligatur. hinc
abstrahitur ut contra fines fidei Asia
relinquatur. Erant quippe tunc in ea
qui colligendi non erant. quibus iudi-
cium suum perdidit iam nunc Asia intra
mensuras ecclesiae deo largiente suscep-
ta est. Intra has ergo mensuras sunt
omnes electi. contra has omnes reprobi
extra sunt fidei limitem et iudicati.
Unde et in apocalypsi scriptum est. atrium
quod foris templum est. eice foras ne
metiaris illud quidem enim atrium quod latitu-
dinem significat vitae praesentis. Et recte
foris templum sunt qui per atrium de-
signantur. atque ideo metiendi non sunt
quia angusta porta est. quae ducit ad vi-
tam et latitudo vitae pravorum non admit-
titur ad mensuras et regulas electorum.

Iste spiritales lineae occultis iudiciis
tendebantur. quando Iudaea domini. Magister se-
quar te quocumque ieris. eiusdem magistri vo-
ce responsum est. Vulpes foveas habent
et volucres caeli nidos. Filius autem hominis
non habet ubi caput suum reclinet. Iste men-
surae et lineae tendebantur. cum Iudaea dice-
ret: Domine permitte me primum ire et se-
pelire patrem meum. eiusdem magistri voce
responsum est. Sine ut mortui se-
peliant mortuos suos. tu autem vade
annuntia regnum dei. Ecce alius servi-
turum se promittit. et repellitur. alius re-
laxandum se postulat et retinetur. Un-
de hoc nisi quia super occulta cordis
placita supernorum iudiciorum lineae tende-
bantur. ut et hunc intus incomprehensi-
biles mensurae constringerent. et ille fo-
ras non iniuste remaneret. Sed cum
nullus nesciat. quia deus has occul-
torum iudiciorum lineas tendat. cur ad
eos dicitur. Indica mihi si habes intelli-
gentiam qui posuit mensuras eius.
si nosti. vel quis tetendit super eam
lineam. An id certe requiritur ut qui
noscit. sed tamen praetermittit potest
memoretur. quatinus pendens secretorum
dei sollicitius penset. dispensationem videlicet
harum non in humanis viribus. sed
in manu consistere conditoris. ut dum
consideratur incomprehensibiliter ista quid a-
gat sibi virtuti nil tribuit. nec iam de
se aliquid audeat. cum dei iudicia occul-
ta formidat. sed pendens desuper men-
suras et lineas incomprehensibiliter ten-
sas sit tanto magis in humilitate
fortitudinis. quanto magis pendere videt
omnia in potestate mensurantis. Se-
quitur. Super quo bases illius solida-
tae sunt.

[Q]uid aliud huius templi bases quam
sancte ecclesie doctores accipimus? In
basibus quippe columpne, in columpnis
autem totius fabrice pondus erigitur. Non
inmerito doctores sancti basium nomine designantur,
quia dum recte predicant et predica
tionis sue moribus concordant, omne pondus
ecclesie super mores suos gravitate osten
tant. Asperas infidelium temptaciones
ferunt, et queque in preceptis dei velut
difficilia ab infidelibus formidantur, ex
emplis operum facilia ostendunt. Unde et
bene in typo ecclesie tabernaculum figeretur,
ad moysen dicitur: Facies columpnas
quatuor et bases earum vesties argen
to. In argento enim quid aliud quam
dicitur divini sermonis accipitur? Sicut
scriptum est: eloquia domini, eloquia cas
ta, argentum igne examinatum terre.
Bases ergo argento vestite quatuor co
lumpnas tabernaculi sustentant, quia
predicatores ecclesie divino eloquio de
corati, ut in vitiis suis exemplo probant
quatuor ewangelistarum dicta et ore
et operibus portant. Possunt per bases
etiam prophete signari, quia dum primum apte
de dominica incarnatione locuti sunt, qua
si quasdam bases eos conspicimus a funda
mento surgere et superposite fabrice
pondus sustinere. Unde ad moysen iu
ssum dominus cum tabernaculi tabulas eri
gi precipit, fundi earum bases argen
teas iubet. Quid enim per tabulas nisi
apostoli extensa in mundo predicatione
dilatati? Quid per bases argenteas
nisi prophete signantur, qui super impositas
tabulas ipsi firmi ac stabiles sustinent?
quia apostolorum vita dum eorum predicatione in
struitur, eorum et auctoritate solidatur. Unde
et merito bene bases singulis tabulis

supponuntur, quia dum prophete sancti in libris
suis de mediatoris incarnatione concor
dant, subsequentes predicatores ecclesie
indubitanter edificant, ut cum a semet
ipsis non discrepant, illos in se robus
tius figant. Nec inmerito bases quibus
prophete signantur, ut ex argento debeant
fundi precipitur. Argenti quippe claritas
ex usu servatur. Prophetarum quippe dicta
ante mediatoris adventum, quia in usu
spiritualis intelligentie non erant, dum
spiritu pre obscuritate non patent, quasi nigra
remanebant. At postquam mediator ve
niens ea ante oculos nostros incarnatus
in se sic manu tersit, quasi quod in eis lucis
latebat micavit. Sensus quod prius prece
dentium invisum dedit, quia verba rebus
exposuit. Sancte itaque prophetas seu doc
tores ex extremis temporibus subsequentes
basium appellatione significet, dicatur: Su
per quo bases illius solidate sunt? Sub
audis: nisi super me qui cuncta immo
biliter teneo et bonis ex omnibus meis
principaliter eminenter presto? Qui enim
sibi quod bonum est tribuit, solida basis non
est, quia dum fundamento non innititur, ipso
suo pondere in ruinam precipitatur. Sed cum
tam multa de sancte ecclesie constructione re
feruntur, audire mens appetit in incar
nationis qua vertice gratie sit in dulcis
huius domus edificia, qua sibi arte con
cordent. Sequitur autem: Quis dimisit
lapidem angularem eius?
[...]am per divinam gratiam
omnibus liquet quod scriptura sacra
angularem lapidem vocat, illum
profecto qui dum in se hinc iudaicum
illinc gentilem populum suscepit, in una
ecclesie fabrica quasi duos parietes iunxit,
illum de quo scriptum est: qui fecit utraque
unum. Quia angularem se lapidem
non solum in inferioribus, sed etiam in supernis

exhibuit. quia et intra plebi israhe-
litice natus gentium et utraque simul an-
gelis modo sonauit. eo quippe nato cla-
mauit angeli in terra pax hominibus bo-
ne uoluntatis. In ortu enim regis nostri
quasi pro magno offerrent hominibus pacis
gaudia. si discordiam non haberent. De
hoc lapide per prophetam dicitur. Lapidem
quem reprobauerunt edificantes. hic factus
est in caput anguli. huius lapidis ty-
pum. iechonias rex tenuit. quem matthe-
us dum quaterdenas generationes de-
scribet bis numerat. Quem enim in fine
secunde ponit rursum initio tertie generationis
inserit. Ipse namque in babiloniam cum
israhelitica plebe migratus est. Qui
dum ab aliis ad alia ducitur quasi utriusque
parietis latere non in uno ordine nu-
meratur cuius migrationis flexum an-
gularem lapidem signat. Ubi enim
ordo a rectitudine flectitur. ut quasi
in diuersum tendat angulum facit. Rec-
te ergo numerari bis potuit. quia per
utrumque parietem quasi duo in se latera
ostendit. Unde et eius bene ymaginem
tenuit. qui in iudea ortus gentilita-
tem colligens. quasi ab ierosolimis uenit.
atque hanc in semetipso fidei fabricam
prius discordie studio scissam arce cari-
tatis contexuit. Sed hec que de significa-
tione sancte ecclesie dicta sunt. placet
ut breuiter explicata moraliter dis-
serantur.

[D]ignum namque est. ut per ea que
beatus iob dicit cognoscimus ad corda
nostra reducamur. quia uerba dei tunc
mens uerius intelligit. cum in eis se-
metipsam querit. Ecce enim dicit. Ubi
eras quando ponebam fundamenta terre.
Si peccatoris animus puluis est. qui
in superficie attollitur. et temptacionis
aura raptatur. Unde scriptum est.

Non sic impii non sic. sed tamquam
puluis quem proicit uentus a facie terre.
Nil obstat terram intelligi animam
iusti de qua scriptum est. Terra enim
sepe uenientem super se bibens ym-
brem. et generans herbam oportu-
nam illis a quibus colitur. accipit be-
nedictionem. Si huius terre fundamentum
iacitur quando in medullis cordis prima
soliditatis cum diuinus timor inspiratur.
iste nec dum credit eterna que audit.
huic cum fides datur. ad edificium sub-
sequentis operis iam fundamentum ponitur.
Ille eterna iam credit nec tamen
metuit uenturi iudicii terrorem de-
spicit peccatis se carnis et spiritus aude-
ter inuoluit. Huic cum repente futu-
rus timor infunditur. ut bene in-
de surgat edificium. iam fundamenta
construuntur. posito itaque per spem fundi-
nis fundamento cum uirtutum fabrica
in altum ducitur necesse est ut omni sol-
licitudine respiciens uires suas tante ineat
ut cum dona constructe magnitudinis
se iam cernit. se ipsum respiciat sine
cessatione. quid fuit. quatinus attendens
humiliter quod per meritum inuentus est. ne quod
sibi arroget. quod per gratiam est facta.
Unde et nunc beatus iob per superna uo-
cem ad semetipsum reducitur. et ne de
uirtutibus glorari audeat de ante acta
uita memoratur ei quod dicitur. Ubi eras
quando ponebam fundamenta terre. Ac si iusti-
ficato peccatori aperte uitas dicat. Uir-
tutes a me acceperis tibi non tribuas.
Noli contra me de meis muneribus extol-
li. Recole iste inueni quando in te prima
fundamenta situationis posui. recole que-
ta inueni. quando meo te timore soli-
dam. ut quod ego in te non destruam

que construxit. ipse non cessat considerare
que recepit. Quem enim uitas. in se aut in flagi-
tiis aut in excessibus inuenit. sed pro
hoc bene possimus seruare quod sumus si ne-
gligimus pensare quod fuimus. Non numquam
tamen eadem mens elatio et sollicitudo sub-
ripere cordibus solet ut bonorum co-
gitatio licet subtilis ac pressa. cum ua-
lide in uirtutibus excrescit. oblita inf-
irmitatis sue. nequaquam ad memoriam reuo-
cet quid in uitiis fuit. Unde et omnipotens
deus quia et angit in sanitatem. etiam
de remediis salutis conspicit mensuram
ipsis suis profectibus imponit. ut habeamus
quedam uirtutum bona que magis quesiuimus
et queramus. quedam nec tamen habere
ualeamus. quatinus mens nostra dum hoc
non percipit habere quod appetit. et illa se in-
telligat. de semetipsa non habere que habet
et per ea que adsunt. consideremus ea que
desunt. et per ea que utiliter desunt. su-
ueniant humiliter bona que adsunt. Uni-
cuique ergo homini terre in ista arte dis-
pensatione subiungitur. Indicatum est si habes
intelligentiam quis posuit mensuras
eius si nosti uel quis tetendit super
eam lineam

uis enim nisi conditor
noster huic terre mensuras ponit.
Cum in eius iudicii secreto moderamine
alii sermonem sapientie. alii sermonem scientie
alii plenam fidem. alii gratiam sani-
tatum alii operationem uirtutum. alii prophetiam
alii discretionem spirituum. alii genera linguarum
alii interpretationem sermonum tribuit.
quatinus in uno eodemque spiritu iste uerbo
sapientie polleat. nec tamen sermone scientie
id est doctrine fulciatur. quod sentire atque
inuenire sufficiat. etiam quod per discen-
di studium non apprehendit. Ille ser-
mone scientie fulgeat. nec tamen in
uerbo sapientie conualescat. quia et suf-
ficit docere quod didicit. et tamen ad
sentiendum de semetipso subtile aliquid
non assurgit. Iste per fidem et elemen-
tis imperat. nec tamen per sanitatum
gratiam infirmitates corporum curat. Ille
orationis ope morbos subtrahit. nec tamen
arenti terre uerbo pluuias reddit. Iste
operatione uirtutum ad pristinam uitam et
mortuos reuocat. et tamen prophetie
gratiam non habens que sibi uentura sunt
ignorat. Ille uentura queque uelut
presentia attendit et tamen in nulla
signorum operatione se exercet. Iste per discre-
tionem spirituum in factis subtiliter mentes
conspicit sed tamen diuersi generis
linguas nescit. Ille diuersi generis
os animat. sed tamen in rebus pluribus
dissimilia corda non pensat. Alius uero
una lingua quod nouit sermonum pondera
interpretando prudenter distinguit et
tamen reliquis bonis que non habet pa-
tienter caret. Sic itaque creator om-
nium ac dispositor cuncta moderatur
ut qui extolli poterat ex dono quod habet.
humilietur ex uirtute quam non habet
sed cuncta moderatur. ut cum per impensam
gratiam. unumquemque subleuat etiam per
disparem alium alteri subdat. et melio-
rem quisque dono aliquo eum qui sibi subi-
citur attendat ac licet se pre iure
ex aliis sentiat. eidem tamen quem superat
se in aliis postponat. sic cuncta mo-
deratur et dum singula que sunt om-
nium interposita quadam caritatis
necessitudine fiant omnia singulorum
et omnis quisque sic quod non accepit
in alio possideat. ut ipse alteri pos-
sidendum quod accepit humiliter impendat
hinc enim per Petrum dicitur. Unusquisque
sicut accepit per gratiam in alter-
utrum illam administrantes. sicut boni

dispensatores multiformis gratie dei. Cum unum namque multiformis gratia dispensatur, quod acceptum donum et eius qui hoc non habet creditur, quando pro eo cui impenditur datum putatur. Hinc per paulum dicitur: Per caritatem servite invicem. Tunc enim nos caritas a iugo culpe liberos reddit, cum vicissim nos nostro per amorem servitio subicit, cum et aliena bona nostra credimus, et nostra aliis quasi sua offerentes exhibemus. Hinc rursum per paulum dicitur: Nam et corpus non est unum membrum sed multa. Si dixerit pes quoniam non sum manus non sum de corpore, non ideo non de corpore est. Et si dixerit auris quoniam non sum oculus non sum de corpore, non ideo non est de corpore. Si totum corpus oculus, ubi auditus? Si totum auditus, ubi odoratus? Et paulo post: Quod si essent omnia unum membrum, ubi corpus? Nunc autem multa quidem membra, unum vero corpus. Quid enim sancta ecclesia nisi summi sui capitis corpus est? In qua alius alta videndo oculus, alius recta operando manus, alius ad iniuncta discurrendo pes, alius preceptorum vocem intelligendo auris, alius malorum fetorem bonorumque fraglantiam discernendo naris est. Qui corporalium more membrorum dum vicissim sibi accepta officia impendunt, unum de semetipsis omnibus corpus reddunt. Et cum diversa caritate peragunt, divisi esse prohibentur cum gerunt. Si autem unum quod cuncti agerent, corpus utique quod ex multis conficitur non esset, quia videlicet in multiplici compactione non consisteret, si hoc constitutio membrorum diversitas non teneret. Quia ergo sanctis membris ecclesie convenientia dona dominus divi-

dit, terre mensuras posuit. Unde etiam paulus dicit: Unicuique sicut deus divisit mensuram fidei. Et rursum: Ex quo totum corpus compactum et connexum per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in edificationem sui in caritate. Sed cum interno consilio auctor ac dispositor noster hinc illa largitur que alii denegat, et alii denegat que isti largitur, mensuras sibi positas egredi mititur quisquis posse plus quam accepit conatur, ut fortasse his cui tantummodo datum est preceptorum occulta discernere temptet etiam miraculis coruscare, aut his cui sine virtute donum ad sola miracula roboratur est divine legis pondere occulta contendat. In precipicium enim pedem porrigit, qui mensurarum suarum limitem non attendit. Et plerumque amittit quod poterat qui audacter ea que pertingere non valet arripere festinat. Nam etiam membrorum more hic unum ministeriis utimur et sua eis officia distincte servamus. Lucem quippe oculis cernimus, vocem vero auribus audimus. Si quis autem mutato ordine vel oculos luci aures accommodet, hinc utraque incassum patent. Si quis odores velit ore discernere, sapores nare gustare, utrisque sensibus sibi ministerium quod percipit interimit. Dum enim sensus hi usibus non aptantur, et sua officia deserunt et ad extranea non assurgunt. Unde ita quod david metam acceptas ex divina largitate mensuras pondere cordis perservat, cum diceret: Nec ambulavi in magnis, nec in mirabilibus super me. Se quippe in mirabilibus ambulare super se appareret, si magnis ultra quam poterat quereret. Super se namque in mirabilibus

attollitur, qui et in his ad quae non sufficit, uideri conatur. Unde et intra has mensuras etiam ipse Paulus praedicationis se latitudine coartabat, cum diceret: Non enim audeo aliquid loqui eorum quae per me non efficit Christus. Quae autem recte accepta mensura formatur ante oculos posita in eorum spiritali uita respicitur. Unde et sequitur: Vel quis tetendit super eam lineam?

Super hanc enim terram

linea tenditur, quando electae cuiusque animae ad sumendam uiuendi regulam priorum praecedentium exempla monstrantur, ut ex illorum uita consideret quid in suis actibus seruet; quatinus respiciens ipsi limitis tramite, nec infra minima negligens desidiat, nec ultra maiora superbiens tendat; nec minus conetur explere quam sufficit, nec plus arripiat quam accepit; ne aut ad mensuram quam debet non perueniat, aut eandem mensuram deserens contra limitem cadat. Angusta quippe porta est quae ducit ad uitam, et ille hanc ingreditur qui in cunctis quae agit discretionis subtilitate per hanc sollicite coartatur. Nam qui per uoluntates proprias sterni incaute se dilatat, angustae sibi portae aditum damnat. Ut ergo huius mensura terrae fiat, super eam diuinitus linea tenditur, quia ut nostra opera uel minora perficiantur uel maiora moderentur, per sacra eloquia subtilis ante nos sanctorum uita expanditur, et quid unicuique agendum sit, ostensa illorum discretione diffinitur. Ecce aliquis qui damna rerum uel afflictionem corporis metuens, iniustas terrenae potestatis pertimescit, et contra eorum resistendo ueritatem defendere non praesumit. Huic Petrus, qui in timore angustiam respicit, ostensa exemplorum suorum linea ad uirtutis latitudinem tendit. Ipse quippe flagellatus a principibus populi, cum id tacendo se relaxari conspiceret, ut a praedicatione cessaret cum prohiberetur loqui in nomine Iesu, nequaquam saltem in praesens cessit. Sed respondit constanter dicens: Obedire oportet Deo magis quam hominibus. Et rursum: Non enim possumus quae uidimus et audiuimus non loqui. At ille dudum debilis et praesentia damna formidans, dum exempla tantae fortitudinis contemplatur, in auctoritate ubi iam per lineam se extendens, iam nil aduersitatis metuit, iam resistentes eos potestates saeculi etiam cum corporis afflictione contempnit. Sed ecce alius qui tamen quanto uires persecutionis patiendo fortius destruit, quanto mente aduersa nullis terroribus cedit, tanto plerumque et in his etiam quae inter fideles positus sensit se rectius proponit, sua magis consilia eligit, et sibi potius quam aliis credit. Hic nimirum dum in iustis obiectionibus non cedens inuenitur se obdurat, etiam recta aliorum consilia non recipiens, pedem contra limitem tendit. Huic Petrus intra mensurae lineam reuocat, qui postquam libertate uocis auctoritatem principum pressit, per humilitatem cordis de non circumcidendis gentibus Pauli consilium audiuit. Sic enim semetipsum contra aduersarios ex auctoritate curabat erigere, ut tamen sibimetipsi non crederet in his quae non recte sentiret, ut et libertate fortitudinis tumentes exsuperet potestates, et humilitate mansuetudinis obedientiam inrecto consilio etiam minoribus fratribus exhiberet, et modo per semetipsum aliis, modo et sibimetipsi cum aliis obuiaret. Cui factis igitur per quandam ante oculos auctoritatis et humilitatis tenditur linea, ne mens intra aut per

timorem ad mensuram non premat,
aut per timorem limitem excedat.
Dictum est quomodo linea tenditur, ne
per altius actionis fortitudinis ad al-
tius rectae intentionis transeatur. Dicatur
nunc quemadmodum in una eademque virtute di-
scretionis lineam deserimus, si hanc ali-
quando agere, aliquando postponere nesciamus.
Non enim res eadem semper est virtus,
quia per momenta temporum saepe merita mu-
tantur actionum. Unde fit ut cum quid
bene agimus plerumque melius ab eius ac-
tione cessemus, et laudabilius ad tempus
deserat quod in suo tempore laudabiliter
mens tenebat. Nam si pro minus bonis
minimis quibusdam actionibus perstiterimus, nec tamen
intermissis minimis maiora laborum
mala proximis imminent. Ideo nos
virtutum augmenta se ponimus ne infir-
mioribus proximis fidei detrimenta ge-
neremus, ne tanto iam quod agimus virtus
non sit, quanto per actionem suam in a-
lienis cordibus fundamenta virtutum
destruit. Quam discretionis lineam bene
ante venientium oculos Paulus tendit,
qui et gentiles ad libertatem fidei ve-
nientes circumcidi prohibuit, et tamen
Lystris atque Iconium transiens ipse
Timotheum qui gentili patre editus
fuerat circumcidit. Videns enim quod nisi se
mandata litterae servare ostenderet, in-
deorum rabiem etiam in hiis qui sibi tunc
[illegible] aderant excitaret, assertio-
nis suae viam postposuit, et sine dam-
no fidei se suos quam a persecutionis insa-
nitate custodivit fecit, quod si fidei a-
more prohibuit, sed ad fidei retorsit
ministerium, quod quasi non fideliter fecit.
Plerumque enim amicitiam indiscrete
tenere amittitur, cum discrete intermittitur
plus tenetur. Nec inmerito si in corporis
intelligimus quod agitur et in corporis [illegible]

iudaeos videmus. Eo studio namque
arcus distenditur, ut in suo tempore
cum utilitate tendatur, qui si actum relax-
ationis non accipit, feriendi virtutem ipso
usu tensionis perdit. Sic aliquando in ex-
citatione virtus cum per discretionem prae-
mittitur ~~relaxantur~~ reservatur, ut tanto
post iniecta valenter fiat, quanto aptius
enim inter imprudentes cessat. Subti-
lis quoque discretionis super hanc etiam
linea tenditur. Quia ostensis omnium que
exemplis providentia prima et utilitas ad
operationem virtutis attenditur, et non magis
utilius temperatur. Sed cum parumper
ab opere caeli fortitudo se ponitur,
alta consideratione opus est, ne fortasse
nequaquam ex bonis consilio sed timore pro-
prio vel cuilibet ambitionis studio a
virtutis exercitatione cessetur. Quod nimi-
rum cum agitur, iam non dispensatio
sed culpa finitur. Unde curandum solli-
cite est, ut cum quis susceptum negotium
cum virtutis cessatione dispensat, se-
metipsum prius in radice cordis inspi-
ciat, ne sibi pro his aliquid avarus appetat,
pro sibi periculo soli timidus parcat,
ut eo fiat pravum quod in opere sequitur
quo non ex recta cogitationis intentione
generatur. Unde bene in evangelio veritas
dicit:

Lucerna corporis tui est oculus
tuus. Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus
tuum lucidum erit. Si autem totum corpus
tuum nequam fuerit, totum corpus tuum tene-
brosum erit. Quia enim per oculum exprimitur
non obtutum suum praeveniens
cordis intentio quae prius quam se in ac-
tione exerceat, hoc iam quod appetit con-
templatur. Et quid appellatione corporis
designatur nisi unaquaeque actio quae
intentionem suam quasi intuentem oculum se-
quitur. Lucerna itaque corporis est oculus

quia per bone intentionis radium
mira illustrantur actionis. Et si oculus
tuus simplex fuerit totum corpus tuum lu-
cidum erit. quia si recte intendimus per simplici-
tatem cogitationis. bonum opus efficitur
etiam si minus bonum esse videatur. Et si
oculus tuus nequam fuerit. totum corpus
tuum tenebrosum erit. quia cum perversa in-
tentione quid vel rectum agitur. et si
splendere coram hominibus cernitur apud
examen tamen interni iudicii obscuratur.
Ubi et recte subditur. Si lumen quod in te
est tenebre sunt. ipse tenebre quante
sunt. quia si hoc quod bene nos agere cre-
dimus per malam intentionem fuscamus quan-
ta ipsa mala sunt. que mala esse cum
agimus non ignoramus. Et si ibi nil
cernimus. ubi quasi discretionis lumen
tenemus. qua cecitate in illa defendi-
mus quae sine discretione perpetramus. Vi-
gilanti ergo cura per cuncta opera intentio
nobis nostra pensanda est. ut nil temporale
in hiis que egit appetat. totum se in
soliditatem eternitatis figat. ne si
contra fundamentum actionis nostre fabrica
ponitur terra deficiente solvatur. Unde
hic quoque apte subiungitur. Super quo
bases illius solidate sunt. bases quip-
pe uniuscuiusque sunt anime intentiones
sue. Nam sicut fabrica columpnis
columpne autem basibus innituntur. ita vi-
ta nostra in virtutibus. virtutes vero in in-
tima intentione subsistunt. Et quia scrip-
tum est fundamentum aliud nemo po-
nere preter id quod positum est qui est
christus ihesus. tunc bases in fundamento sunt
cum intentiones nostre in christo roborantur.
Incassum vero alta super se bases
edificia erigunt. si non ipse in funda-
menta soliditate consistunt. quia nimi-
rum quibus summa opera inaniter fi-
unt si intentiones si intentiones cordium
contra eternitatis certitudinem defle-
ctuntur et ne interna non acquirunt
tanto quoque graviora ruine super se dam-
na edificant. quanto altiora edificia sine
fundamentum portant. quia cum eterne
vite promissis non intendunt. quo plus
se quasi in virtutibus erigunt. eo [illegible]
in anime foveam profundius cadunt. Non
ergo pensandum est bases quid sustinent
sed ubi sustinentur. quia perfecto humana
corda dominus perscrutantur. non
solum quod faciunt. sed quid mentibus querunt.
Unde cum districtum iudicem paulus de-
scribebat atque actionem bonam narra-
ret dicens. qui reddet unicuique secundum
opera eius. hiis quidem qui secundum patien-
tiam boni operis. patientiam qui totum e-
lecte actionis fabricam dixerat subtili-
ter ilico ubi bases eius fabrice consisterent
exquisivit dicens. Gloriam et honorem
et incorruptionem querentibus vitam eternam.
Ac si aperte dicat. Et si quidem patientiam
boni operis ostendunt. gloriam et incor-
ruptionem non ~~ostendunt~~ recipiunt. sed in-
tentiones cordis i. bases fabrice in fun-
damento non figunt. quia videlicet deus
vel honeste vite edificium non inhabitat
quod contra se paratum non ipse sustentat.
quia ergo intentiones electe uniuscuiusque
que anime spei eternitatis innituntur. recte
voce divina de hac terra dicitur. super
quo bases illius solidate sunt. Ac si
aperte dicat. Nisi super me tua du-
ista quaeque anima intendit. omne quod tempora-
liter facit. in me procul dubio non temporaliter
construit. quia vero tunc robustique
in fundamento solidamur cum verba

dei et in exterioribus preceptis sequimur
et in intimis sensibus subtilius intel
ligendo pensamus recte subiungitur
Vel quis dimisit lapidem angularem
14 eius
l apis quippe angularis est ad sa
cra eloquia intellectus duplex
qui tunc diuinitus dimittitur quando ne
quaquam districto iudicio ignorantie
sic tenebris illigatur sed quadam liber
tate perfruitur dum in preceptis dei sub
sistit vel exequendo exteriora agere vel
contemplando interna sentire. ad quem utrumque
noster intellectus assurgeret. si ad susci
piendam naturam nostram ipse conditor
noster non veniret. qui aliter angularis
lapis dicitur quia in se duos populos
iunxit. atque aliter quia gemine utriusque
vite actiue videlicet et contemplatiue in
se exempla monstrauit. Actiua enim
a vita longe contemplatiua distabat sed
incarnatus veniens dominus utramque
exhibuit in se utramque sociauit.
Nam cum in urbe miracula faceret.
in monte vero orando continue pernoc
taret. exemplum suis fidelibus prebuit
ut nec contemplationis studio proximorum
curam negligant. nec rursum cura
proximorum inmoderatius obligati. contem
plationis studia derelinquant. Sed sic
in utriusque mente partiendo coniungant. quat
tinus nec amorem dei impediat amor
proximi. nec amorem proximi quia trans
cendit abiciat amor dei. qui ergo hu
manis cordibus quid agere ignoranti dei
atque hominis mediator apparuit. qui
et agendo transitoria disponeret. et
contemplando ostenderet. Unde cuncta
pensaret. recte dicitur. vel quis dimisit
lapidem angularem eius. ac si ap-

te dominus diceret. Nisi ego qui unicus
qui sine tempore genitus pro saluandis homi
num tempore ostendi in cuius vita dis
cerent etiam diuersa mundi studia non
discrepare et notandum quod eum se non com
misisse sed dimisisse asserit. quia perfecto
humanam naturam filius suscipiens ad
yma de sublimibus venit. cuius in
carnationis mysterio quia et electi angeli
iuuati sunt. qui culpis mersi redemp
ti non sunt. recte subiungitur cum me
laudarent simul astra matutina.
q ma
om prima in tempore condita na
tionalium spirituum creditur non inmerito
matutina astra angeli vocantur quia
si ita est dum terra esset inuisibilis
et incomposita dum tenebre erant super
abissum venturum diem subsequentis
seculi per lucem sapientie ostendendo pre
luxerunt. Nec negligenter audiendum
est quod auditur simul. quia minirum ma
tutina astra tunc cum vespertinis redempto
ris pariter laudant. dum electi an
geli et cum redemptis in mundi fine
hominibus largitatem superne gratie
glorificant. ipsi quippe ut nos ad lau
dem conditoris accendant. hoc quod super
diuinitus orta per carnem luce cla
mauerunt. Gloria in excelsis deo et in terra
pax hominibus bone voluntatis.
Simul ergo laudant. quia redemptioni
nostre nocte sic exultationis accomo
dant. Simul laudant quia dum nos
conspiciunt recipi. suum gaudent numerum
repleri. qui et fortasse iam matutina
astra memorantur. quia sepe ad ex
hortandos homines missi sunt. Et
dum venturum mane nuntiant ab hu
manis cordibus presentis vite tene 64.

bras fugant. sed ecce angeli diuinam potentiam laudant. quia ipsa nos tante claritatis uisio dilatat. nos autem qui redimimur. sed tamen corruptione carnis adhuc grauamur. Domini quod perpimus qua uirtute laudamus quomodo enualebit lingua dicere. quod non sufficit mens nostra sentire. Sequitur. Et iubilarent omnes filii dei. Iubilatio quippe dicitur cordis letitia. oris efficacia non expletur. sed quibusdam modis gaudium prodit quod ipse qui gaudet. nec tegere preualet nec explere. laudant itaque angeli qui iam tante claritatis latitudinem in sublimibus uident. iubilant uero homines qui adhuc in sordibus oris sui angustias sustinent. quia quod ista futura dominus nouat non tam facienda insinuat quam facta narrat. Sed quid agimus quod tamen boni de redemptoris sui misteriis iubilant. malos inuidia inflamat. Dum electi proficiunt. reprobi ad rabiem furoris excitantur et bona nascentia sua nolunt imitari persequuntur. sed tamen inter hec etiam qui redemit non derelinquit. scriptum quippe est. Fidelis autem deus qui non patietur nos temptari super quam potestis. sed faciet cum temptatione etiam prouentum ut possitis sustinere. Nouit tamen conditor noster quam persecutionis exsurgit procellam frenat. quam exsurgentem reprimat. Nouit pro custodia nostra restringere quod contra nos egredi. permissa exercitatione permittit ut semetipsos nos diluat. procella non mergat. Unde et sequitur. Quis conclusit ~~nos~~ hostiis mare quando erumpebat quasi de uulua procedens

Quid enim mare nisi seculum. quid uulua nisi conceptum carnalis cogitationis accipimus. Hoc enim loco nomine uulue et maliciosa carnalium cogitatio designatur. que uulua non ad profundam prolem concipit substantiam corporis. sed ad explendam nequitiam doloris. De hac uulua cordis iniquorum alias dicitur. Concepit dolorem et peperit iniquitatem. Per hanc uuluam prius concipiunt cum mala cogitant. Per hanc uuluam pariunt cum mala que cogitauerunt operantur. erumpebat ergo mare quasi de uulua procedens cum immanitas secularium fluctus de carnalis cogitationis iniquitate concepti in sancte ecclesie interitum seuirent. Sed auctore deo hostiis hoc mare conclusum conclusum est. quia contra timores persequentium sancti uiri quasi quedam hostia oppositi sunt ut corpora miraculis. atque reuerencia ire persequentium frangerentur. humilitatis quippe dominus eterne principibus. per eos statum etiam superbi mundi culmen euertit et fomentis maris impetus elati cuius etiam potestate coercuit. Sed huic sequenti mari quid dominus fecit audiamus. Sequitur. Cum ponerem nubem uestimentum eius et caligine illud quasi pannis infancie obuoluerem. Mare ponens nube induitur. quia crudelitas persequentium sui leticie sue uelamento uestitur. Interposita enim caligine infidelitatis sue perspicuam ueritatis lucem uidere non sufficit. et id quod agit pre crudelitatis impulsum. per cecitatis sue meritum non agnoscit. Nam si cognouissent hic populus. numquam dominum glorie crucifixissent. Hec [illegible] nubes non solum

solet in fideles extrapositos premere
sed quosdam etiam quosdam vinctos car-
naliter intra etiam tenebris. Unde
sunt viri qui aliene etiam negligentie
compatiuntur et se pati estimant quod perti
alios sentiunt. deo orantes dant. Cum
posuisti nubem ne transeat oratio. Ac
si aperte dicant. Menti nostre terrenis
voluptatibus assuete circa carnis suarum
fantasmata iusto iudicio obices quibus
etiam in ipsa oratione sua intentione confu-
ditur. Et quam desideriis infirmis deditam
non ignoras. recte certam ab mente
da lucis tue perspicuitate reverberas
ut intra intenditur ipsa ante cogitatio-
num suarum nubilo reflectatur. Et quae
terrena hic assidue cogitat. quia
vult. Quia igitur ipsa. se persecutionis ne-
quitia superna dispensatione constringitur
ne contra sanctos viros in quantum voluit
effrenetur postquam dixit. Cum ponerem
nubem vestimentum eius apte subdidit.
Et caligine illud quasi pannis infantie
obvolverem. Pannis quippe infantie
pedes ac brachia constringuntur. ne
hac atque illac. dissoluta libertate iac-
tentur. quia ergo persecutores sancte
ecclesie instabilitate cordis inquieti.
atque huic seculo dediti. non grande-
va. sed puerilia sapiunt. quicquid ob-
scuritate atque caligine non intellec-
superni iudicii constringuntur. ne tamen
persequi valeant quantum volunt. pan-
nis infantie referuntur obvoluti. quia
sicut dictum est. puerilia quidem sapiunt
sed divina dispensatione constricti quo
volunt. brachia non extendunt. Et
si cuncta mala perpetrare leviter appe-
tunt. nequaquam tamen implere cuncta quae

appetunt. permittuntur. Sequitur. Cir-
cumdedi illud terminis meis. Terminis
suis dominus mare circumdat. quia eas per
sententiam iudiciorum suorum dispensatione mo-
dificat. ut in se ipsam tumida unda fer-
voris plano frangatur litore occulte
dispensationis potius. Sequitur. Et
posui vectem et hostia et dixi. Huc
usque venies et non procedes amplius
et hic confringes tumentes fluctus
tuos

[Q]uid per hostia. nisi predicato-
res sunt. quid per vectem. nisi in-
carnatus dominus designatur. qui vi-
delicet hostia contra furentis ma-
ris impetum. tanto valentiora op-
posuit. quanto ea sua obfirmatione robo-
ravit. quia et ista sancte ecclesie hostia
vectis huius oppositione solidata sunt
potuit quod tumidi fluctibus. sed effrin-
gi nequiverunt. ut ea extenus un-
da persecutoris illideret. sed nequaquam
cordis eorum intima penetrat. Et
quia doctores sancti predicatione quidem
fidelibus aperti sunt auctoritate autem
sue resistentibus clausi non immerito
hostia vocantur. Ianua quippe aperta conversationi humili
et clausa cervicibus superborum. Non immerito
hostia vocantur qui et ingressum fi-
delibus aperiunt et sursum sese perfidis
ne ingrediantur opponunt. Pensemus
quale ecclesie studium exhibuit petrus qui
investigante fidem cornelium recepit
pretio querentem miracula symonem
repulit. Illi dicens. In veritate com-
pari quia non est personarum acceptor
deus secreta regni benigne aperit. Huic
inquiens pecunia tua tecum sit in
perditione per districte dampnationis se-

tenciam celestis aule aditum claudunt. quid timoti apostoli nisi sancte ecclesie hostia consistunt. cum voce redemptoris sui audiunt quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et quorum retinueritis retenta sunt. ac si illis aperte diceretur. per vos ingrediuntur ad me hij quibus vosmetipsos panditis et repellentur quibus obseratis. quia ergo diu mare sevit. dominus velut hostia opponit qui ab amaris et perfidis cordibus. dum persecutionis procella se dilatat in mundo. dominus congregationem sui gloriam predicatorum qui eius reverenciam exaltat. et dum eam notescit mistica divine fortitudinis. frangit in impetus fluctus furoris. Unde autem dicitur huc usque venies et non procedes amplius quia inmineri occulti iudicij mensura est. et quo persecutoris procella proficiat et quo conquiescat. ne autem congregata electos non operiat aut inundata in profundum mergat. cum vero notitia fidei usque ad persecutores extenditur turbati maris timor sedatur. Ibique fluctus suos mare frangit. quia ad cognitionem veritatis veniens omne quod nequiter erigit erubescit. fracta quippe unda in se relabitur. quia vetita nequitia etiam per cogitationem sui cordis accusatur et qui ipsa quondam contumeliam recipit. quod de pravitate qua grassaverat reatus sui stimulos sentit. Unde quibusdam per paulum dicitur. quem ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis. Ac si diceretur quod se in altum fluctus mentis pravitatis extulerunt qui nunc in semetipsis fracti inde prius vos inflaverant conversos inde confundunt confundunt vero itaque dicitur. et hic confringes tumentes fluctus tuos.

¶ Quid vero in hac conclusione maris sub de hostijs dicitur more sacri eloquij res semel dicta per confirmationem replicatur. si hoc autem in loco mare accipere non specialiter turbam persequentium generaliter seculum debemus. sub quibus hoc mare deus hostia posuit. quia et prius humano generi precepta legis et postmodum nove gratie testamentum dedit. per obiectus hostijs huius maris impetum clausit. quia eos quos ad obsequium sui cultus assumpsit. et prius ab ydolis deorum data lege cohibuit. et post ab intellectu carnali gratia revelata correxit. secundo mare hostia correxit quia humanum genus prius prius debuit ab operibus iniquitatis prohibuit. postmodum vero etiam a cogitationis culpa constrinxit. Videamus quemadmodum prima timenti mari dominus hostia imponat cum per legem dicit. Non occides. Non mechaberis. non furtum facies. non falsum testimonium dices. videamus quemadmodum secundis hoc mare dominus hostijs claudat. cum in evangelio dicit. Audistis quia dictum est antiquis non mechaberis. ego autem dico vobis quoniam omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est eam in corde suo. Rursum qui dicitur. audistis quia dictum est. diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis. diligite inimicos vestros. benefacite hijs qui oderunt vos. qui ergo prius nequitias operis prohibet. postmodum culpas cordis exhaurit imminente timenti mari ne introducta iusticie littera transcendat bis hostia imponit. Unde autem cum dicit quis conclusit hostijs mare illico et tempus adiungit dicens

quam exemplo rebat qui de nullia procedens
quia videlicet tunc humano generi pre
ceptis legis obuiauit. quam ad huc sedum
sue originis uitium qui ab ortu ipso ad
uestium uite carnalis cohibebat. Deus uid
ua quippe procedens est in lucem per
gratie carnalis appare. Et recte subiungi
tur cum ponerem nubem uestimentum eius
quia inuitus deus hominibus tunc apta
ostensione se intulit. sed dum eos ab
errore perfidie eripit. nec tamen illis
claritatem sui luminis patefecit qui ex
tenebris eos abstulit. sed ad huc nu
bem uestiuit. ut et pristina prauita
tis acta relinquerent. et tamen uen
tura bona ad huc cernere non uide
rent. Ubi et aperte subditur. Et calligi
ne illud quasi pannis infantie obuolue
rem

Dum enim rudes populus non apta
spiritus predicatione edocuit. sed fi
gurata locutione preceptis litere adstrin
xit. ad huc infirma sapientes uerborum ca
ligine quasi pannis infantie obuoluit.
ut mandatis grossioribus ligati crescerent
ne male libi in suis uoluptatibus perirent
quos ad uiam iustitie dum non iam cari
tas sed ad huc timor adstringeret. diui
na dispensatio quasi pressit ut nutriret.
Infirmus namque populus cum preceptorum
pannos uolens pertulit ad ter
minorem statum ex ipsa sua liga
tione peruenit. quia enim timor cul
pis culpa cohercuit. expetens post
modum in libertatem spiritus exiuit.
hos pannos infantie quos inchoanti
bus dedit ipse per prophetam dominus re
prehendit dicens. ego dedi eis precep
ta non mala. Mala enim quasi mala esse
definiunt comparatione peiorum et bona

quasi bona non sunt comparatione me
liorum. Nam sicut per eius del miquti
uidee de sodoma atque samaria dicitur.
Iustificasti sorores tuas in omnibus ab
hominationibus tuis quas operata es. ita
melioribus testamenti noui preceptis
sub sequentibus precepta bona que rudibus
data sunt non bona esse memorantur.
Nec enim merentes usui carnalis uite in
herentes euelli ab infimis possent nisi
gradatim ducta ~~~~ predicatione proficerent
Hinc quippe est quod in egipto positis
pro uisto quo moderamine latenti eorum
concupiscentie condescenditur. ut uicinorum suo
rum uasis aureis argenteis que sublatis
discedere iubentur. Qui ad sina
montem ducti accepta lege moysi
audiunt. Non concupisces rem proxi
mi tui. Hinc est quod in eadem lege ocu
lum pro oculo dentem pro dente precipitur
exigere et quod tamen reuelata gratia
percussi maxillam alteram iubentur
prebere. quia enim plus semper ira
inmunditia exigit quam iniuria accep
tum distinguit. mala non multiplicius
reddere quamquam discerent ea. et multiplica
ta sponte tolerare. hinc est quod eundem
rudium populum in quibusdam prohibuit
quedam uero ei in usu pristino reseruauit
sed hec ipsa tamen in melioris uite signa
composuit

Bruta namque animalia ydolis in
egypto mactabant. ei quod in usum
postmodum animalium mactatione retinuit
sed ydolorum cultum uitauit. ut dum
de usu suo aliquid amitteret consolaretur
eius infirmitas per hoc quod de usu
suo aliquid haberet. Cura autem dispen
satione consilij quod ei dominus de consuetudine
carnali retinuit hoc in figura spiritus

potentius uertit. quid enim sacrificia
illorum animalium et nisi unigeniti mortem
designant. Quid sacrificia illorum animalium
nisi extinctionem carnalis nostre uite sig-
nificant. Unde ergo imbecillitati paruu-
lis condescenditur. Unde ei per ob-
scuritates allegoriarum species maior
fortitudo spiritus nuntiatur. Recte itaque
dicitur. Et caligine illud quasi pannis in-
fantie obuoluerem. quia unde eius teni-
tudinis in firmitatem pertulit. in
alteram significationem spiritualium nube
fecit. Quem quia preceptorum limite ab
immoderatis animi uagationibus timor
recte subiecit. Circumdedi illud terminis
meis. Et quia huius humani generis mo-
tus misso mediatore coheruit. apte
subiungit. Et posui uectem et hostia.
Vectem quippe et hostia posuit quia
redemptore nostro contra culpam delin-
quentium misso noue uite predicamenta
firmauit clausa namque hostia opposito
uecte roborantur. Vectem ergo deus
apposuit qui contra lasciuos motus
humani generis unigenitum misit. qui
precepta spiritualia que loquendo docuit
agendo solidauit. Unde apte subditur. Et
dixi huc usque uenies et non procedes
amplius. et hic confringes tumentes fluc-
tus tuos. hoc quippe mare hostia prius
ora transcendebat. quia claustra legis
apposite humani timoris unda sali-
ebat. at postquam mundus apposito sibi u-
nigenitum recepit elationis sue impetum
fregit et transire non ualuit. quia eius
fortitudini furoris sui terminum clausum
inuenit. Unde recte per prophetam dicitur
Mare uidit et fugit. Possunt etiam per
hostia apta passiones eius non incon-
uenienter intelligi quibus ex occulto uec-
tem posuit. quia eas ex inuisibili di-
uinitate roborauit. contra quas mundi
fluctus uenerunt. sed fracti dissiluerunt. quia
superbi eas uidendo despiciunt. sed contra
uires experiendo pertimescunt. Nam dum pas-
siones unigeniti humanum genus primum
irrisit. postmodum expauit quasi contra
apposita hostia in ore tumentis maris
et timore elatum uenit sed fractum uir-
tute dissiluit. Sed quia id circo ad beatum
iob dicitur ut de tot uirtutibus cordis
eius gloria premeretur ne sibi fortasse
tribuat quod se stare sublimius non igno-
rat. tunc quanta eius edificatione sint
dicta perpendimus si hec etiam moraliter
disseramus. Dicitur itaque
[Q]uis conclusit hostijs
mare. Quid estimare nisi cor-
dium furore turbidum uitijs amarum
elatione superbie tumidum. fraude ma-
licie obscurum. quod mare quemdam signat
attendit. quisquis nisi occultas cogita-
tionum temptationes intelligit. Ecce
enim iam per usum delinquimus. iam de
prauis rectis in ... iam praua opera
foras ~~abscindimus~~ abscidimus. sed tamen latenter
intus ea tamen quanto hic uiuimus uite
uetustatis prelia fatigamur. que nisi respectu
iudicij et eterni pauore tormenti
mensi timoris claustra constringerent
cuncta in nobis penitus super edifica-
ti operis fundamenta corruissent. Si
enim quod per suggestionem sentit in intimis
per delibationem foras erumperet uite
nostre fabrica funditus euersa iacuisset.
In iniquitate namque concepti et in de-
licto editi per insite corruptionis mo-
lestias pugnam nobiscum huc defferimus
quam cum labore uincamus. Unde recte
de hoc mari dicitur. Quis erumpebat
quasi de uulua procedens. uulua enim

praue cogitacionis adolescentia est
de qua per moysen dicitur. sensus enim et
cogitacio cordis prona est in malum
ab adolescentia sua. Corrupcionis namque
malum quod vnusquisque in mundi ab ortu de
sideriorum carnalium sumpsit. in iuuentu
tatis exercet et nisi hoc citius diuine
formidinis manus reprimat. Omne co
dite nature bonum repente culpa in p
fundum uorat. Nemo igitur sibi cogitacionum
suarum uictoriam tribuat cum uocibus dicatur
quis conclusit hostiis mare quando erum
pebat quasi de uulua procedens. quia nisi ab
ipso cogitacionis primordio cordis fluctus
gratia diuina retineat. temptacionum procell
mare feruens tamen. procul dubio humane
mentis obruisse ut salsis fluctibus per
fusa arescet idest per mansos carnis
voluptatibus delectata deficeret. Solus
ergo dominus hostiis mare concludit. quia
prauis motibus cordis clausura cum spi
ritate formidinis obicit. quia uero ea que
terminus sequi phileminum. quod a corpore
animum uero delectacionis retundimur. liber
iam ad inuisibilia oculos mentis attol
lere. atque hec ipsa que sancta percipimur uide
Sed quod agimus infirmis. illa obtutibus
nec dum patent etiam ad amorem eorum
uocamur. sed tamen cum sione restringim
qui et si quando aliquid furtiuum primum quod aspi
rimus sed in certo nimis adhuc inspi
caligamus. Vnde apte subiungitur. Cum
ponerem nubem uestimentum eius et
caligine quasi pannis infancie illud
obuoluerem. Vbi apte subiungitur. hoc
mare tumultuosum. uidelicet cogita
cionibus cor mentis nube uestitur quia
ne interna quiete pure conspiciat.
in quietudinis sue confusione tene
bratur hoc mare caligine quasi pannis

infancie obuoluitur quia contemplacionis
sublimibus adhuc tenuis sensibus sue
infirmitatis ligatur. Videamus pau
lum quadam caligine quasi pannis infancie
obuolutum vbi ait. Videmus nunc per
speculum in enigmate. tunc autem facie
ad faciem. Nunc cognosco ex parte tunc
cognoscam sicut cognitus sum. qui se
se ad comprehenda celestia infancie non
teneret etatis sue ad hanc comparacionem nullo
modo premisisset dicens cum essem puu
lus loquebar ut paruulus sapiebam
ut paruulus cogitabam ut paruulus
Tunc ergo ad robur virile conscendimus
cum forti sensu ea ad que tendimus uictam
uidemus. Nunc autem quia intencionis
nostre acies infirmitatis sue ab inter
na luce retunditur mens nostra ligata
pannis infancie tenetur. vbi apte
subiungitur Circumdedi illud terminis
meis. terminis enim suis dominus hoc mare
circumdat. quia cor mentis adhuc cor
rupcionis sue molestia. et cura tur
bulenciam sub mensura contemplacionis hu
miliat. ut licet plus appetat ultra
tamen quod sibi conceditur non ascendat.
Vel certe terminis suis dominus hoc mare
circumdat quia cor mentis temptacionibus
tumidum occultis dono dispensacionibus
mitigat modo agens ne praua sugges
tio ad delectationem ueniat. modo ne
praua delectatio usque ad consensum pro
rumpat. quia igitur illicitos cordis motus
respicit et in quibusdam eos usque ad con
sensum venire prohibet. sed in quibusdam
uero illos etiam ad delectacionem restringit
nimium furenti mari tumores imponit
ut neque in opere excreat sed intra se
met temptacionum sub murmurans se
vnda collidat. quod quia tunc valenter

restringitur. cum et dilectione dei atque
in spiracionis uirtutibus obmatur recte sub
iungitur. Et posui uectem et hostia et
dixi huc usque uenies et non procedes
amplius et hic confringes tumentes
fluctus tuos

q Quid enim moraliter per hostia nisi
uirtutes. quid per uectem nisi ro
bur caritatis accipimus. hec itaque hostia
scilicet uirtutes opponimus mare fremens dissipat
nisi eas ex occultis mentis opposita ca
ritas adstringat. facile autem omne uir
tutum bonum temptacione cordis irruente
destruitur nisi ab intimis supra caritatem
solidetur. Unde et paulus in suis pre
dicacionibus dum quedam uirtutum hostia ma
ri temptacionis apponeret. ilico eisdem
hostiis quasi robur uectis adiungens dicens
super omnia autem hec caritatem habentes quod est
vinculum perfectionis. perfectionis enim
vinculum caritas dicitur. quia omne bonum
quod agitur nimirum ne pereat per illam
ligatur a temptatore autem cum et quibuslibet
opus euellatur si solutum a vinculo ca
ritatis inuenitur. si autem mens dei
ac proximi dilectione constringitur. cum
temptacionum motus quelibet in ea ista sug
gesserint obicere se illis ipsa dilectio
opponit et praue suasionis undam u
tutum hostiis ac uecte in timi amoris
frangit. quia ergo dominus per inspiracionem
caritatis fortitudinem nascencia in
corde mea repremit. insurgentis ma
ris impetum per obseratam clausuram com
pescit. Ita forsitan in occultis exasperat
sed nequicie signa prodantur perturba
tione intus offitium lingue subtrahitur
ne usque ad uocem erumpat. quod in sinu cor
dis tumultuosum sonat. Iniuria in
occultis cogitacionibus attenditur. sed
ne supernam mundiciam mens amittat

concepte in mundicie ea que famulari
potenter membra castigat ne usque ad cor
rupcionem compilat corporis fetor cordis.
auaricia stimulat. sed ne celesti regno
mens careat intra claustra se pro sy
monaice continencia spiritus ligat ne in prauo
opere se dilatet. et usque ad exteriores ac
tus in terrene concupiscencie estus ex si
det. Superbia inflat. sed ne ueram
celsitudinem amittat. considerando
quisque quia puluis est. ab altitudine se
concepte elacionis humiliat. tranquillus immittit
ne quod in suggestione cogitacionis tolerat
in exercitacione operis erumpat. bene ergo
dicitur Posui uectem et hostia et dixi
huc usque uenies et non procedes am
plius. et hic confringes tumentes fluctus
tuos. quia dum electus quisque et tempta
tus uiciis et tamen facere mala sug
gesta renuitur quasi mare clausum te
netur quod si intus tumultuosi cogita
tionum fluctibus mentem perurgeat. sta
tuta tamen bene uiuendi litora non
excedit. quia mare quidem in timore se
erigit. sed dum supra deliberacionis cordis
illiditur fractum redit. Bene ergo iob ne
sibi tribuat quod contra procellas cordis
fortis stat. Uoce diuina audiat. quod
conclusit hostiis mare quando erumpebat
quasi de uulua procedens et recte ac si ap
te ei diceretur. Incassum te operibus in
bonis operibus pensas si non me in tuis
temptacionis undas contra pectore considerans
ut cum tu fluctus frangere possis in opere
mee uirtutis est. qui fluctus frango
temptacionis in corde

Explicit liber xxviii^us

De humanitate i
De electione illuminatione electorum ii
De reprobatione iudeorum iii
De similibus iiii
De antichristo v
De infirmis vi
De impiis vii
De christo deambulante in fluctibus viii
De portis mortis ix
De quaestione petrorum x
Item de portis mortis xi
De latitudine bonorum xii
De iudiciis dei inscrutabilibus xiii
De purgatione bonorum per malos xiiii
De thesauris nimis et gaudiis xv
De occulto adversario xvi
De uehementissimo ymbre xvii
De predicatione doctorum xviii
De sancta predicatione xix
De temperatione predicationis xx
De reprobatione iudeorum xxi
De sathana xxii
Quod quis non debet superbire de bonis gustatione xxiii
De hereticis xxiiii
De neophitis xxv
De actiuis xxvi
De christo et antichristo xxvii
De ordine celi xxix

Omnipotens in Christo quia in eo quod virtus et sapientia dei est de patre ante tempora natus est vel potius quia nec cepit na

sci nec desiit. Dicamus ninus semper natus. Non autem possimus dicere semper nascitur ne imperfectus esse uideatur. At uero ut eternus designari ualeat et perfectus et semper dicamus et natus quatinus et natus ad perfectionem pertineat et semper ad eternitatem ut quoniam in illa essentia sine tempore temporali ualeat designari sermone. Quatinus per hoc ipsum quod perfectum dicimus multum ab illius ueritatis expressione deviamus. quia quod factum non est. Non potest dici perfectum. Et tamen infirmitatis nostre verbis dominus condescendens ait. Estote perfecti. sicut et pater vester celestis perfectus est. In illa itaque natiuitate diuina ab humano genere cognosci non potuit. Quod inde per humanitatem uenit. ut uideretur in di uolunt. ut imitaretur quod carnis natiuitas despecta visa est sapientibus mundi. Contempserunt namque infirma humanitatis eius deo h indigna iudicantes cui tanto magis homo debitor fuit. quanto pro illo deus etiam indigna suscepit. quia enim non cognouit mundus per sapientiam deum. placuit deo per stultitiam predicationis saluos facere credentes ac si dicat. Cum deum qui est sapientia nequaquam per sapientiam suam mundus inueniret. Placuit ut deum hominem factum per humanitatis stulta cognosceret quatinus eius sapientia ad nostra stulta descendet et lucem superne prudentie lutum sue carnis illuminata nostra cecitas uidet. Natus igitur ex patre sine tempore ex matre nasci dignatus in tempore ut per hoc quod ortum suum inter initium sine quod concludet humane mentis oculis ortum qui nec initio finitur nec

finem angustatur aperte. Unde beato
Iob ad bonum iob dicitur: Numquid post ortum tuum
precepisti diluculo et ostendisti aurore
ortum suum. Subaudis ut ego.
[O]rtus quippe divinitatis
eius ante et post non habet, quia quod
semper esse est per eternitatem. Dum omne
quod labitur circumscribit intra semetipsum
temporum distinctio claudit. Ortus vero
humanitatis eius quia et cepit et
desiit et ante et post habet, ex tempore ac-
cepit. Sed quia dum ipse umbras nostre
temporalitatis suscepit, lumen nobis sue
eternitatis infudit, recte per hunc
ortum quem creator sibi in tempore con-
didit locum sine tempore aurora cog-
novit. Quia enim diluculum vel aurora
a tenebris in lucem vertitur, non inmerito
diluculi vel aurore nomine omnis elec-
torum ecclesia designatur. Ipsa namque
dum ab infidelitatis nocte ad lucem
fidei ducitur, velut aurore more in
diem post tenebras splendore superne
claritatis aperitur. Unde bene et in canticis can-
ticorum de illa dicitur: Que est ista que progreditur
quasi aurora consurgens. Sancta enim ecclesia
celestis vite premia appetens aurora vo-
cata est, quia dum peccatorum tenebras
deserit, iustitie luce fulgescit. Habemus
tamen subtilius aliquid, quod considerata qua-
litate diluculi vel aurore pensemus.
Aurora namque vel diluculum noctem
quidem preterisse nuntiat, nec tamen diei
claritatem integram ostentant, sed
dum illam pellunt, hanc suscipiunt,
lucem tenebris permixtam tenent.
Quid itaque in hac vita omnes qui verita-
tem sequimur nisi aurora vel dilucu-
lum sumus, quia et quedam iam que lucis sunt
agimus, et tamen in quibusdam adhuc tene-
brarum reliquiis non caremus. Per prophetam
quippe deo dicitur: Non iustificabitur in con-
spectu tuo omnis vivens. Rursumque scriptum
est: In multis enim offendimus omnes.
Paulus quoque ait: Video aliam legem
in membris meis repugnantem legi
mentis mee et captivum me ducentem
in lege peccati que est in membris meis.
Ubi ergo lex peccati cum lege mentis con-
tendit, profecto adhuc aurora est, quia
lux que iam emicuit nec dum preteri-
tas tenebras funditus pressit. Ad-
huc aurora est quia dum lex car-
nis legem mentis et lex mentis legem
carnis percutit, inter se invicem
lux et umbra confligit. Unde rur-
sum Paulus cum diceret: Nox precessit,
nequaquam subdidit: dies venit, sed: dies
appropinquabit. Qui enim post discessionem
noctis non iam venisse sed appropinquas-
se diem insinuat, eum procul dubio ante
solem post tenebras adhuc auroram
demonstrat. Tunc autem plene sancta electorum
ecclesia etiam dies erit, cum ei admixta
peccati umbra iam non erit. Tunc ple-
ne dies erit, quando interni luminis profecto
fervore claruerit. Tunc plene dies erit
quando nulla malorum suorum temptamenta me-
moria tolerans omnes ad se tenebrarum
etiam reliquias abscondet. Unde et bene
hec aurora que adhuc in transitu de-
monstratur, cum dicitur: Et ostendisti au-
rore locum suum. Cui enim locus suus
ostenditur, profecto ex alio vel aliud
vocatur. Quid est enim locus aurore
nisi perfecta claritas visionis interne,
ad quam cum perducta venerit iam de trans-
acte noctis tenebris nil habebit.
Nunc autem adhuc temptationum mo-

lestias sitiens quia per intentionem cordis ad aliud festinat etiam ad locum suum tendit aurora. Que locum suum in mente nondum cernit, in huius vite nocte remanet. Sed dum cottidie ascendit perfici et in lucem cottidie augeri, locum suum iam conspicit et plene sibi clarescere solem querit, locum suum aurora considerat. Unde sancta anima ad contemplandam conditoris sui speciem flagrat, ad locum suum pertingere aurora satagebat, cum David diceret: Sitivit anima mea ad deum vivum, quando veniam et parebo ante faciem dei. Locum suum vitans aurore monstrabat, cum per Salomonem diceret: Quid habet amplius sapiens a stulto, et quid pauper nisi ut pergat illuc ubi est vita. Quia profecto locum etiam precedentibus incarnationem suam patribus post ortum suum dominus ostendit, quia nisi per susceptae speciem incarnationis superne patrie regem cognoscerent, bona eius patrie quam esse desiderabilia non viderent. Locum suum vitans aurore patefecit, cum patrem coram discipulis petiit dicens: Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum et illi sint mecum. Locum suum aurore monstravit cum diceret: Ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur et aquile. Ad hunc locum quem cognoverat provectiore aurora festinabat, cum Paulus desiderium habere se diceret dissolvi et esse cum Christo. Et rursum: Mihi vivere Christus est et mori lucrum. Et rursum: Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod edificationem ex deo habemus, domum non manu factam eternam in celis. Bene ergo post ortum suum susceptum aurore ostendisse se perhibet.

quia future retributionis beatitudinem prius quam per corpus ipse innotesceret, in paucorum intellectu generavit. Eam vero humane infirmitatis infirma suscepit. Et eius tunc claritatis notitiam in multitudinis in immensum amore dilatavit. Sed cum divini operis misterium sic intima peragatur, ut nos et una conmittere quatinus et occultus arbiter alios redimat, alios deserens perdat, quia cognovimus quo pacto incarnationem suam illuxit, audiamus nunc quomodo reprobos dampnet. Sequitur: Numquid tenuisti concutiens extrema terre et excussisti impios ex ea.

Extrema terre dominus tenuit, quia in fine seculorum ad desertam iam et alienigenis regibus subditam synagogam venit, atque ex illa impios excussit, quia spiritualia fidei predicamenta tenuit eos et a carnalis sacrificii gloriam repulit. Vel certe extrema terre tenuit, quia ex iudea paucos abiectos et humiles elegit. Extrema terre tenuit, quia legis doctores deserens piscatores sumpsit. Dumque eius extrema tenet, quia ea impios excutit, quia dum infirmos fideles roborat, fortes in illa infideles dampnat. Recte vero etiam concutiens addidit, quia per adventum suum in ipsa formidine etiam reproborum corda commovit. Concussi quippe fuerant qui dicebant: Nichil proficimus, ecce mundus totus post eum vadit. Vos autem concutitur hic illucque ducta fatigatur. Concussa ergo iudea fuerat que de Christo per alios dicebat quia bonus est, et per alios resistebat dicentes: Non, sed seducit turbas. Per alios dicebat: Non est hic a deo, non potest facere

quotidie atque ad extremum per alios cla-
mabat. Si non esset hic malefactor non tibi
tradidissemus eum. Contra ipsum quidem sed non
prostrati sunt. reprobi eum modo miracula ob-
stupescentes carperent. modo infirmitatis
obprobria despicientes irriderent. An et
tunc non fiant qui dicebant. quousque
animam nostram tollis si tu es Christus dic
nobis palam Vel certe. extrema terre
concussit et tenuit. quia cum infirma cor-
da humilium pio timore terruit tenuit. ne-
quaquam ea iudeas districto dereliquit
quia enim multitudo credentium in domino ro-
bustus stetit. Unde in se humiliata tre-
pidavit. Nam quia eum deus quem concutit
tenet inhabitat per prophetam dicens
Super quem requiescit spiritus meus nisi
super humilem et quietum et trementem sermo-
nes meos. quia eum quem concutit tenet.
Salomone attestante. nos instruit
qui ait beatus vir qui semper est pavi-
dus qui autem mentis est. dure corruet in
malum. Igitur quia extrema iudee dominus
manifestis tenuit atque ex illa scribas et
phariseos ac pontifices impietatis
sue iniquos excutiens reprobavit. quid ad
huc de eorum dampnatione subditur audi-
amus Sequitur Restituetur ut lutum
signaculum et stabit sicut vestimentum
Quid aliud dominus plebem israheliticam nisi
lutum cepit quam obsequiis genalium de-
ditam in egipto servientem laboribus in-
venit Quia dum tot mirabilis ad terram
repromissionis duxit. dum perducta gen-
erationis sue scripta implevit. dum tot
archana secretorum ei per prophetas aperu-
it. quid eam aliud quam formandi mysterii
signaculum fecit. Ipse quippe dum in pro-
phetia clausum exprimit quod post vi-
tas in fine revelavit. Sed dum post

tot divina secreta post tot precepta mi-
racula in redemptionis sui adventu plebs
tam quam veritatem dilexit per sacerdotes
dicens. Si dimittimus eum sic omnes cre-
dent in eum et venient romani et
tollent nostrum locum et gentem. qui ad eas
quos in egipto reliquerant. lateres re-
dijt Et que facta iam dei signaculum fu-
erat ad hoc se iterum quod deseruerat in fluxo
lutum quia se post signaculum in oculis ve-
ritatis exhibuit eum per impietatis ma-
liciam accepti verbi iusticiam perdidit et
sola terrena sapere que inquinant elegit
Ubi apte subiungitur Et stabit sicut
vestimentum Impolita namque et gross-
a vestimenta etiam cum induta fuerint quia
induentis membris bene applicata non in-
herent. stare referuntur. Iudea igitur
circa veritatis notitiam etiam cum fuerit in-
duta sicut vestimentum stetit. quia
per exteriora mandata fuit se domino os-
tendit. sed adherere per caritatis intel-
ligenciam noluit Dum solam in preceptis
dei litteram tenuit. et nequaquam se per spiritum
sensibus intimis iunxit quasi ei qui se in-
duerat non adhesit. Ubi et aperte
subditur. Auferetur ab impijs lux sua.
quia dum credere veritatem renuit. cogita-
tionem legis in intellectum amittit Et dum
de accepta lege superbiunt inanem de
se sue gloria certant Scriptum quippe
est. obscurentur oculi eorum ne videant
et dorsum eorum semper incurva. Excecat cor populi
huius et aures eius aggrava Et
rursum scriptum est. In iudicium ego in
hunc mundum veni. ut qui non vident vi-
deant. et qui vident ceci fiant. Et quia
semetipsos de legis operibus contra con-
ditorem legis extulerant. apte sub-
ditur Et brachium excelsum conteretur
Excelsum quippe brachium dicitur quando

predicata fidei que superba legis opera reprobabat cum diceretur. Ex operibus legis non iustificabitur omnis caro. Quamvis tamen hec intelligi et aliter possint. Terram quippe scriptura sacra notare consuevit ecclesiam. Extrema ergo terre dominus tenet et concutit, quia ecclesie sue ultima per adventum antichristi persecutionis immanissima turbari permittit, nec tamen permittendo deserit. Hanc tamen aliquando dominus tenet et non concutit. Aliquando tenet et concutit, quia modo eam tranquilla pace fidei possidet, modo commoti impetu persecutionis urget. Unde adhuc dicitur. Numquid tenuisti concutiens extrema terre illico adiungit. Et excussisti impios ex ea. Attestante enim Paulo plerique in ea sunt, qui confitentur se nosse deum, factis autem negant. Impios ergo ex ea dominus excutit, quia hii quos nunc intima vitia possident, tunc in voraginem aperte infidelitatis cadunt atque in acervum palearum transeunt, cum temptacionis illius aura commoventur. Et quamvis se nunc sub specie fidei intra arcem sancte ecclesie tegunt, tunc nimirum ex granorum cumulo districti examine ventilabri resiliunt. Unde et apte subiungitur. Restituetur ut lutum signaculum. De signaculo apte dicitur. Hii qui nunc videntur in ecclesia sancta signaculum, tunc ante oculos omnium restituentur ut lutum, neque videlicet nunc hominum de professione religionis fallunt. Sed quod terrena sapiant demonstrabunt. Solet enim scriptura sacra pro fide appellare signaculum, pro iniquitate lutum. Nam filius minor consumpta substantia ad patrem rediens in manu anulum accepit. Gentilis enim populus qui immortalitate perdita ad deum penitendo re-

vertitur per fidei signaculum munitur. Unde et ad sponsam suam ecclesiam dicitur. Pone me ut signaculum super cor tuum. Certis namque rebus signaculum ponitur ne quid diripientium presumptione tangatur. Sponsus ergo intus signaculum ponitur cum fidei eius misterium in custodia nostre cogitacionis imprimitur, ut ille infidelis spiritus nimirum noster adversarius cum signata fide corda considerat, temptando ea irrumpere non presumat. Per lutum vero quod terrena contagia demonstrantur attestatur psalmista qui ait. Eduxisti me de lacu miserie et de luto fecis. Quia ergo multi in terrenis contagiis inventi, perducti vero ad eternam celestis fidei sacramento signantur et tamen ab iniquis operibus non recedunt, sed nunc fidei velamine conteguntur, sed tamen tempore illo nunc quid veraciter sint ostenditur. Recte dicitur. Restituetur ut lutum signaculum. Quos enim nunc fideles credimus, ipsos tunc fidei hostes invenimus. Et quamvis appareant non temptati signaculum erunt, procul dubio temptati lutum. Ubi et recte dicitur. Restituetur. Quia qualis corde constiterant ante eam quam fidem perciperent, tales eos et postmodum reprobanda convincit. De quibus apte subiungitur. Et stabit sicut vestimentum. Tot nunc quasi vestibus sancta ecclesia induitur, quot fidelium decoratur venustate. Unde et ei ostensis ad nos per prophetam dicitur. Vivo ego quia omnibus his velud ornamento vestieris. Multos tamen quasi fidelibus nunc specietenus induitur, sed pulsante persecucionis impetu tunc eis contra nudabitur. De quorum forte hic dicitur. Et statim sicut vestimentum. Stare

uero hoc loco ponitur imperio consistere
Unde scriptum est: in uia peccatorum non
stetit. Vel certe reprobus quisque stare ues-
timentum stare dicitur, ut non posse sta-
re monstretur. Quia sicut indutum uesti-
mentum in uisionis sue specie per corpus tenditur,
contracta autem fracta applicatur, ita unus-
quisque aspectu etiam huius statu recesserit
tensus ac decorus qui dum indueretur
fuit, sed corruptus postmodum confractus at-
que abiectus iacebit. Si uero stare in-
telligimus perdurare, sicut uestimentum stat
quisque reprobus, quia in hanc uitam quam dili-
git breue durat. Unde per prophetam di-
citur: omnia sicut uestimentum ueterascent, et
sicut opertorium mutabis ea et
mutabuntur. Hoc itaque quod allegoriarum nube
tecta intulit, nunc uerbis apertioribus in-
notescit subdens: Auferetur ab impiis lux
sua. Neque enim eos nunc dei lumine illus-
trat qui iniquitatis sue malicia fidei no-
mine palliant. Nam dum in opera pre-
dicationis uiuere negligunt, et tamen candi-
dem fidem specietenus tenent, honore
uite presentis ex nomine religionis quem
habent eis ex fide lucet, quod eos fideles
coram hominibus resonet.

Sunt uero non-
nulli qui eterna que audiunt ue-
raciter credunt, et tamen eidem quam tenent
fidei male uiuendo contradicunt. Hinc
hii quoque inter tenebras lucem suam
qui dum peruersa agunt, et tamen de deco-
recta sentiunt, ne tenebrescant, sum-
dinis ex quadam parte fulgore lu-
minis illustrantur. Qui dum plus ter-
rena quam celestia plus quoque ardent-
quam que audiunt diligunt, pulsante per-
secutionis articulo, quod recta credebant uide-
bantur amittunt, quia illo maxime tempore
multiplicius agitur quo surgente ipso

iniquorum capite, in sanctam ecclesiam persecu-
tio ultima liberis suis uiribus eius for-
titudo grassatur. Ibi tunc tot cunctorumque
ostenditur, ibi quod in occultis latebat
aperitur. Et qui nunc ore sunt pii et
corde sunt impii, publicata malicia ru-
unt, et lucem fidei quam specietenus tene-
bant perdunt. Sed inter hec notandum est
ut unusquisque mentem ad cordis sui secre-
tum redeat et actionis sue dampna
pertimescat, ne exigentibus meritis per
districtam iusticiam iudiciorum dei in ta-
lium numerum hominum intrat. Nemo autem
sibi incaute blandiatur, et idcirco se
a tali casu extraneum credat, quod illius
tempestatis procellam peruenire non
estimat. Multi illius temptationis
tempora non uiderunt, et tamen in eius
temptationis procella uersantur. Caym tempus
antichristi non uidit et tamen membrum
antichristi per meritum fuit. Iudas seuitiam
persecutionis illius ignorauit et tamen
in re crudelitatis eius auaritia sua-
dente succubuit. Symon diuisus
longe ab antichristi temporibus extitit
et tamen eius sese superbie mira-
culorum potentiam peruerse appetendo coniunxit.
Sic iniquum corpus suo capiti, sic
membris membra iunguntur, cum et cogni-
tione se nesciunt et tamen praua sibi ac-
tione copulantur. Neque enim pergamus
balaam libros aut uerba cognouerat
et tamen eius nequiciam sequens uoce
superne increpationis audiebat: Ha-
bes illic tenentes doctrinam balaam
qui docebat balaac mittere scandala
coram filiis israhel edere et fornicari.
Tyatyre quoque etiam a iezabel no-
titia et tempora et loco diuidebat.
Sed quia eam par uite ordo absimo
erat in te ei iezabel dicitur atque operibus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

perversos in se tenere angelo attestan-
te qui ait: Habeo adversum te, quia permittis
mulierem Iezabel, que se dicit prophetam,
docere et seducere servos meos fornicari
et manducare de ydolaticis. Ecce quia
reprobi potuerunt, qui Iezabel vitam
per reprobam actionem secuti sunt, Ieza-
bel illic inventa memoratur, quia
videlicet pravorum corpus cuncti mores
unum faciunt, etiamsi hos loca vel tempora
scindunt. Unde fit ut in perversis
suis imitatoribus et iniquus quisque
maneat, qui iam preterit, et in suis
operatoribus ipse iniquorum auctor iam ap-
pareat, qui necdum venit. Hinc Io-
hannes ait: Nunc antichristi multi facti
sunt, quia nimirum omnes iniqui membra
eius sunt, que scilicet perverse edita capi-
ti suo male vivendo prevenerunt. Hinc pau-
lus ait: ut reveletur in suo tempore.
Nam misterium iam operatur iniquita-
tis. Ac si diceret: tunc antichristus mani-
festus videbitur. Nam in cordibus
iniquorum secreta sua iam nunc occul-
tus operatur, ut cum de apertioribus cri-
minibus taceam, ecce alius in cor-
de suo tacitus invidet et si occasionem
reperiat eum supplantare contendit. Cu-
ius alterius membrum est nisi eius de quo
scriptum est: Invidia dyaboli mors in-
travit in orbem terrarum. Alius magni-
mum esse se estimans pre tumore cordis
cunctis se preferens omnes semetipso
inferiores credit. Cuius alterius membrum nisi
eius de quo scriptum est: Omne sublime
videt et ipse est rex super universos
filios superbie. Alius mundi huius potentiam
querit, non quo aliis prosit, sed quo
ipse alteri subditus non sit. Cuius alterius
membrum est nisi eius de quo scriptum est

dixit: Sedebo in monte testamenti in
lateribus aquilonis, ascendam super alti-
tudinem nubium, similis ero altissimo.
Solus quippe altissimus ita dominatur super
omnia ut alteri subesse non possit; quem dyabo-
lus imitari perverse voluit, cum suum do-
minium querens ei subesse recusavit.
Imitatur ergo dyabolum quisquis id fer-
re potestatem appetit, quia ei qui sibi
est superna ordinatione prepositus sub-
esse fastidit. Sunt preterea plurima que
quosdam in ipsa parte cetere constitu-
tos infideles esse renuntiant. Video nam-
que nonnullos ita persona potentis
terreri ut requisiti ab eo pro favore
eius non dubitent in causa proximi veritatem
negare. Et quid est veritas, nisi ille
qui dixit: Ego sum via et veritas
et vita. Nec enim baptista Iohannes
de confessione Christi sed de iusticie veri-
tate requisitus occubuit. Sed quia
Christus est veritas, ad mortem usque idcirco
pro Christo pervenisse probatur, quia vide-
licet pro veritate pervenit. Ponamus ergo
ante oculos quod aliquis percunctantis
personam potentis aspicit et ne
verbi saltem iniuriam pateretur veritatem
negavit. Quid rogo iste faceret in do-
lore penarum, qui Christum tacuit inter
flagella verborum? Ecce et per hoc ante o-
culos hominum adhuc Christianus est, et tamen
si eum Dominus districte iudicaret iam non
est. Video autem alios quibus per locum
magisterii exhortandi sunt officia
arguendi commissa, qui vident aliquos
illicita admittere, et tamen quorundam po-
tentum offendere gratiam metuunt,
arguere non presumunt. Quisquis
iste est, quid aliud fecit nisi vidit
lupum venientem et fugit. Fugit

quia tacuit. Tacuit quia despecta eter-
na gratia temporalem gloriam plus ama
uit. Ecce autem potentis faciem intra
sui se latebras silencij abscondit. et
sicut persecutor publice. sic occulto de
dit locum timori. Unde de talibus di-
Dilexerunt gloriam hominum magis quam
dei. quisquis quia talis est. si hic districte
te mdicant et persecucio publica de
fuit et tamen tacendo xpistum negauit.
Nos ergo desunt uel impace cotidie an
xpisti temptamenta. Nemo itaque illa per-
secutoris extreme tempora que sola per-
orrescat. apud iniquos namque cotidie
res antixpisti agitur. quia in corpe car-
dibus misterium suum iam iniquitatis occultus
operatus. Et si multi iniquitatis pectetenus
intra statum ecclesiam constituti simulant
se esse quod non sunt per manducantium iudicis p-
dentur quod sunt. De quibus bene salo
mon ait. Vidi impios sepultos qui
etiam cum adhuc uiuerent in loco sancto
erant. et laudabantur in ciuitate quasi
iustorum operum. Igitur postquam de iniquis
dictum est. respicietur ut bene signa
culum et stabit sicut uestimentum et
auferetur ab impijs lux sua quod ubique
nulla est. antixpisti persecutorem faciendum
modo decendum antixpisti perdicionem nos
consolans ait. Et brachium excelsum
confringetur.

... um namque aliud excelsum brach
ium accipitur nisi superba an
xpisti celsitudo que super reprobos in
tos hominum fastu glorie secularis eri-
gitur. ita ut homo peccator et tamen
estimari homo despiciens deum super se
hominem iniquitatur. Unde apostolus pau
lus dicit ita ut in templo dei se-
deat. ostendens se tamquam sit deus

cuius ut timorem plenius ostenderet
premisit qui aduersatur et extollitur
super omne quod dicitur deus aut quod colitur
Deus enim dici aliquando et homo potest
iuxta quod moysen dicitur. Ecce constitui
te deum pharaonis Deus uero coli pro
prius homo non potest. Quia uero se
antixpistus et super sanctos quosque homines
et super ipsius potenciam diuinitatis
extollit. per exaccionem sibi nomen glorie
et hic quod deus dicitur et hic quod deus colitur
usurpare conatur. Notandum uero magistra
superbie fomes cecidit. qui in men
sura ruine qua lapsus est non permansit
Dyabolus quippe uel homo ab sta
tu condicionis proprie clara mente cor
ruerunt ut uel ille diceret ascendam
super altitudinem nubium similis ero
altissimo. uel iste audiens crederet. a
pericientur oculi uestri et eritis sicut dij
Dicto ergo utique cecidit quia esse deo
similes non per iusticiam sed per potenciam con
cupiuit. Sed homo per gratiam liberta
tis qui dei similitudine perisse ap
petendo cecidit in reatu criminis
sui longe deo imparem se esse cognos
cens clamat. Domine quis similis
tibi. Dyabolus uero in lapsus sui est
mine iusta dimissus in mensura rui
ne sui crimine permansit. Et quanto
diu ab omnipotentis dei gratia desuit
tanto magis reatum criminis cumulat
Nam qui ideo cecidit. Quia preposito
ordine deo esse similis uoluit eo usque
perductus est ut in antixpisto eciam
uideri deo similis dedigneatur. atque eum
quem hic non potuit superbus equale
dampnatus in fiorem putet. Nam
cum de illo hoc quasi pronissime dicitur
extollens se super omne quod dicitur deus

aut q colitur aperte monstratur quia
appetendo diadem dei similitudinem qui
rupta deum se erigere noluit sed in super
bie culpa crescendo iam se supra omne
q deus dicitur et colitur extollit · quia
ergo hec eius superbia districti iudicis est
aduentu ferienda sicut scriptum est q
dominus ihesus interficiet spiritu oris sui illus
tratione aduentus sui recte dicitur · Et bracc
hium excelsum confringetur · Cuncta
tamen hec que breuiter distincta sunt · ad huc et al
legi et aliter possunt · Verba enim dei que
pigmenta quedam nostri sunt adiutorii Et
sicut pigmentum quanto plus teritur · tanto
in poculum eius uirtus augetur · ita di
uina eloquia quo magis exponendo con
timus eo audientes amplius quasi bibentes
inuamur · Quia ergo misericors deus diu
peccata hominum tolerat · et tamen iam in extremi
finem respicit plerumque electos pecca
tum in mutat · recte dei (?) cum tante
pietatis insinuans ait Numquid te
nuisti concutiens extrema terre · et excus
sisti impios ex ea

Et terram quippe homo in firma
sapiens designatur · Cui peccanti
dictum est · terra est et in terram ibis Sed
quia pius conditor factum suum non
deserit · mala hominum et per sua pa
tientiam tolerat · et per eos quosdam conuersos
releuat · Cum diuites atque insensibiles
electos respiciat modo eos nimis modo
uerberibus modo reuelationibus terret ut
qui pessima securitate dormierant · sa
lubri timore molestant · quatinus uel
sero redeant et hoc ipsum saltem quod
diu expectati sunt erubescant · Scit
enim dominus quia extrema uite nostre plerumque
iudicat · et idcirco electos suos in fi
nem sollicitius purgat · Scriptum

quippe est dominus iudicabit fines terre ·
Tanto ergo impensius colentis mentis
inuigilat · quanto in ipsis pendere initia ui
te sequentis pensat · Quod quia misericorditer
facit · pietate sua in medium deducta · que
etiam sero conuersos peccatores respiciat b
iob iustitia erudit dicens · Numquid te
nuisti concutiens extrema terre · et ex
cussisti impios ex ea subaudis ut ego
qui in suis extremis sepe peccatores
terrendo concutio · conuertendo teneo · atque ab
eorum cordibus impios cogitationum mo
tus euello · Et recte beato iob dominus quomodo
in tota finem peccatores concutit insinuat
ac si aperte dicat · misericordie mee
potentiam respice et tue iustitie elationem pre
me · quae extrema hominis · quia etiam
cum concutitur per carnis mortem · illa an
tiquae culpe uindicta concutitur pertinet
insinuat · cum dicit Restituetur ut
lutum signaculum et stabit uestimentum
hominem quippe dominus qui ad suam similitu
dinem condidit · quasi quoddam sue potestatis
signaculum fecit · Quod tamen ut lutum
restituetur · quia licet eterna supplicia
per conuersionem fugiat · multione tamen
perpetrate superbie carnis morte dampn
natur · Et luto quippe homo conditus
et mentis accepta ratione similitudine diuine
ymaginis decoratus claruit cordis
intumescendo · quod de infimis formatus est
oblitus est · Unde mira conditionis iustitia
actum est ut quia per sensum intumuit
quod rationabilem accepit · rursum terra per
mortem fieret · et quia peccando dei
similitudinem perdidit · moriendo uero ad
similem sui materiam redit · recte dicitur
restituetur · Et quia de corpore cum spiritus
uocatur quodam quasi in uolucro sic
carnis exuitur · apte de eodem luto ·

subiugitur. Et sciendum sicut vestimentum
stare est usque ad resurrectionis tempus
manere continueque perdurare. Sed quia pe-
nam superbie nec illi transeunt qui pec-
cando superbiam vivendo humiles vincunt
que sit superbientium specialis pena sub-
iungit dicens: Auferetur ab impiis lux
sua et brachium excelsum confringetur.
m) ors em carnis
Quia electos luci sic restituit lucem
suam reprobis tollit. Lux namque super-
bientis est gloria vite presentis que ei
lux tunc subtrahitur. cum per carnis in-
teritum ad conditas sibi tenebras vocatur.
Ibi tunc excelsum brachium confringetur
quia celsitudo cordis contra nature or-
dinem violenter arrepta ex amentis
sedimine iusticie mole dissipatur. ut que
se perisse inbre in excessit per pondus
iudicij in eternum fracta cognoscat. Nul-
lus autem mentem quid post mortem sciret
agnosceret nisi vite nostre conditor ad
penam usque nostre mortis veniret. Nisi
enim ipse misericordie infima peter-
netque nos post suam ymaginem perditos
iuste ad summa revocaret. Unde et recte
subiungitur
n) Numquid ingressus es profunda
maris et in novissimis abyssi de-
ambulasti. Ac si dicat: ut ego qui non
solum mare id est seculum per assumptam
humanam atque animam pecij sed etiam pro-
cam sponte in morte positam usque ad
ultimum inferi quasi ad maris profunda
descendi. Quia enim mare more omnium elo-
quiorum seculum debet intelligi nil prohibet
profunda maris inferni claustra senti-
ri. Ad profundum maris Dominus pergit cum
inferni novissima electorum suorum animas
erepturus intravit. Unde et per pro-
phetam dicitur: Posuisti profundum ma-

ris viam ut transirent liberati. Hoc
namque profundum maris ante redempto-
ris adventum non via sed carcer fuit
quia in se etiam bonorum animas quamvis non
in locis penalibus clausit. quod tamen pro-
fundum Dominus viam posuit. quia illuc
veniens electos suos a claustris infer-
ni ad celestia transire concessit. Unde et
apte illic dicitur: ut transirent liberati. Quod
vero profundum maris dixerat. hoc a-
liis verbis replicans abyssi novissi-
ma vocat. quia sicut aquarum abyssus
nulla investigatione comprehenditur. ita
occulta inferni nullo animo cognitionis se-
se penetrantur. Alia enim hinc sub-
trahuntur extremis sed quia illos visio mentis
rectius suppliciorum maneat non videmus.
Vigilanti vero est cura pensandum quod in
novissima abyssi se deambulasse per-
hibet. Deambulare quippe non constricti
sed liberi est. Quem enim vincula astringunt
eius incessus gressum impediunt. Quia ergo
Dominus nulla peccati vincula pertulit in
infernum deambulavit. Liber quippe ad
ligatos venit. Unde scriptum est: Factus
sum sicut homo sine adiutorio inter
mortuos liber. In novissimis ergo
abyssi Dominus deambulare est in loco dampn-
nationis nil sue retentionis invenire
attestante Petro qui ait: Solutis do-
loribus inferni iuxta quod impossibile
erat teneri illum ab eo. Vel certe quia de-
ambulando nos de loco ad locum duci-
mur. huc illuc quoque presentes venien-
mur. ambulasse in inferno Dominus di-
citur electis animabus in locis singulis per
divinitatis potentiam presens fuisse mon-
stretur. Unde et Spiritus sapientie mobilis
describitur. ut per hoc quod inquisitione decet ubi-
que nobis occurrere designet. Quia descen-
sionem suam Dominus tanto mirabilem
respicit quanto eam redempto hominum

crebrius infundit. Quam namque ad hunc replicatis subdit: Numquid aperte sunt tibi porte et hostia tenebrosa vidisti.

Porte enim mortis sunt persecutores adverse, quas descendens dominus aperuit, quia earum fortitudinem moriendo superavit. Que appellatione quoque alia tenebrosa vocantur hostia, quia dum per occultationes suas insidias non videntur, deceptis mentibus viam mortis aperiunt. Que tenebrosa hostia dominus videt, quia in mundanorum spirituum fraudulentam maliciam et respicit et premit, callidos nisi tempore callidis nescientibus videndo prohiberet, et nil de insidiis mens nostra cognosceret, et eisdem insidiis capta deperiret. Que tenebrosa hostia nos etiam cernimus qui superne lucis radiis illustramur. Unde et per prophetam dicit: Dominus michi adiutor est, et ego videbo inimicos meos. Hostes quippe nostros ipse videt, qui sic eos nunc nobis visibiles facit. Vel certe tenebrosa hostia tunc dominus videt cum claustra inferni penetrans, electos suos pretulit, et mortis prepositos moriendo dampnavit. Quod idcirco hic non adhuc de futuro, sed etiam de preterito dicitur, quia hoc quod futurus erat in opere, iam fecerat in predestinatione. Quia vero post mortem resurrectionem quoque eius est et etiam atque in cunctis gentibus dilatata apte subiungitur: Numquid considerasti latitudinem terre. Dum enim angustias mortis pertransit, fidem suam in gentibus dilatavit atque in intima corda credencium statim eandem extendit, tunc per prophetam dicitur: Dilata tentoriy tui et pelles tabernaculorum tuorum extendas, ne parcas, longos fac funiculos tuos et clavos tuos consolida. Ad dexteram enim et ad levam penetrabis et semen tuum gentes hereditabit. Que latitudo terre consideranda non fieret, nisi ipse prius et vitam quam novimus moriendo despiceret et vitam quam non novimus resurgendo monstraret. In morte quippe sua nostre oculos mentis aperuit, et que esset vita que sequeretur ostendit. Unde et hunc in ewangelio ordinem tenens discipulis dicit: Sic oportebat Christum pati et resurgere a mortuis tercia die, et predicari in nomine eius penitenciam et remissionem peccatorum per omnes gentes. Pauci enim ex plebe israelitica ipso predicante crediderunt; in morte vero gentium populi viam vite illo moriente secuti sunt. Superbos namque Iudeos ad huc passibilis convincere pertulit, et passibilis vero contra mortuus stravit. Quod bene Sampson in semetipso diu figuraliter expressit, qui quidem paucos dum viveret interemit, destructo autem templo hostes in mille cum moreretur occidit, quia minimum a belatione superbie paucos cum viveret, plures vero cum templum sui corporis solveret, extinxit atque electos ex gentibus quos vivendo sustinuit simul omnes moriendo prostravit. Recte itaque postquam inferna penetrasse se docuit, considerandam modo terre latitudinem subiungit. Ac si flagellato homini dicat: Pende quid pertuli et pensa quid emi, nec queratis te pene deserere dum nescis que te premia maneant in retributione.

Inter hec itaque verba creatoris ope preditum puto si a bono quod ac publico parumper oculos flectimus et quid in singulis nobis latenter agat innuimus. Dicit ei: Numquid ingressus es profunda maris et ...

quippe est mens humana. Cuius pro-
funda deus ingreditur quando per cognitionem
suam ad lamenta penitentie abiectionis cogi-
cogitationibus perturbat. quando priores
uite nequicias ad memoriam reducit et
fluctuantem in confessione sua animum con-
terit et profundum maris dominus ~~geritur profun-~~
~~dum maris dei~~ penetrat. quando etiam despe-
rata corda permutat. Si enim mare est-
trat quando cor seculare humiliat. profundum
maris ingreditur. quando instaurare etiam men-
tes pressas sceleribus non dedignatur.
Unde et recte per interrogando subiungitur
Et in nouissimis abissi deambulasti. Abissus
enim est abissus ipsa mens humana que
dum semetipsam comprehendere non valet
sese in omne quod est uelut obscura abissus
latet. Unde per prophetam dicitur bene. De-
dit abissus uocem suam. dum semet-
ipsam mens humana non penetrat eo
conparatores sui diuine nature potentiam quam
comprehendere non sufficit. humilius lau-
dat. In nouissimis ergo abissi deam-
bulare deo est etiam nequissimorum ho-
minum corda conuertere et desperatas
uisitacionis sue uestigiis tangendo mira-
biliter reformare. Cum enim post in-
mensa scelera uniuscuiusque conpungitur
quid aliud quam in nouissimis abissi deus
deambulans uidetur. Quod in abisso namque
deus deambulat cum obscurum cor
penetrans fluctus inuisibiles uiciorum
calcat. plerumque enim preterita alia plan-
gimus et alijs presentibus cogimur
cum modo superbia. modo ira. modo luxuria
modo auaricia temptante fatigemur. Sed cum
cuncta hec in corde modo dominus occulte inspi-
tacionis sue timore reprimit. quid aliud quam
in abisso gressus ponit. quos gressus
mente conspicimus quando contra insurgentia
uicia quomodo timoris eius obuient

dona pensamus. Hos namque gressus
propheta conspexerat cum dicebat. Uisi sunt
ingressus tui deus ingressus dei mei regis
mei qui est in sancto. ipsius qui enim incordina-
tos motus animi diuinorum iudiciorum me-
moriam in se reprimi conspicit quasi deambu-
lantis intra se domini gressus sentit. Dicatur
ergo beato Iob. Numquid ingressus
es profundum maris et in nouissimis abis-
si deambulasti. Subaudis ut ego qui
intra immania peccatorum cordibus. modo iram
modo luxuriam. modo auariciam. modo surgentem
superbiam calco. Si latencia cordis ui-
cia me solum reprimere conspicis. tu eos tol-
li de superna iustificatore cessabis. Et quia
cum diuinitus conpescuntur. etiam de oc-
cultis et illicitis motibus mentis ad con-
fessionem ducimur. Recte subiungitur Num-
quid aperte sunt tibi porte mortis

(P)orte enim
mortis sunt cogitaciones praue
quas dum pandimus quando eas in penitentiam
flendo confitemur quas enim etiam
non confessas intuetur sed confessas in-
greditur. Tunc quippe ianuam sibi impe-
tis mortis aperit. quando solitis prauis co-
gitacionibus ad nos post conuersionem uenit. Et
porte mortis id circo uocare sunt. quia
per eas mors ad interitum per iniquas semper
cogitaciones aperitur quia adhuc replicatur
cum subditur. Et hostia tenebrosa uidisti
tenebrosa namque hostia sunt latencia
mentis mala et hec intra interius possunt
et tamen ab aliis uideri non possunt. quia
tamen dominus cernit. quando ea occultis respec-
tibus destruit. Scriptum quippe est. Rex
qui sedet in solio iudicij dissipat omne
malum intuitu suo. Et quia omne uicium
angustat omnis usque cor animum di-
latat. Post destructa uicia recte subiun-
gitur. Numquid considerasti latitudinem

terre nisi enim cordis animum dilata
ret nequaquam paulus corinthiis diceret
Dilatamini et vos et nolite iugum
ducere cum infidelibus

oraliter quod intuendum est quod dicitur con
sideraști latitudo namque bonorum in
terior est et nequaquam comprehenditur nisi ca
ute consideretur. Nam plerumque eos ex
terius inopia humiliat pene cruciatus an
gustat. Sed tamen intus hos semper interior
fortitudo usque ad speranda celestia dila
tavit. Angustati apostoli exterius fuerant
qui flagella sustinebant. Sed intus magna
stabant intus latitudine. Ubi qui apud
se hec eadem flagella in gaudium verterant.
Scriptum namque est. Ibant namque gau
dentes a conspectu consilii quoniam digni habiti
sunt pro nomine ihesu contumeliam pati.
Hanc latitudinem inter angustias paulus
innuerat qui dicebat. Scire autem vos
volo fratres quia que circa me sunt ma
gis ad profectum venerunt evangelii i
ta ut vincula mea manifesta fierent
in omni pretorio. Hanc latitudinem da
vid inter angustias obtinebat dicens
In tribulatione dilatasti me. Sic itaque
hec terra id est sanctorum conscientia dilatatur cum in
di huius adversitatibus exterius premitur.
Nam cum a presentis vite securitate
repellitur intus ad sese impingitur
ut ad speranda superna tendatur. Cum
exterius evagari non permittitur quasi
in sinum suum revocata dilatatur. Nos
autem quia boni viri adversa tolerent
cernimus sed intus quantum gaudeant
non videmus eorum latitudinem
modo in nostris moribus considerando cog
noscimus sed tamen quanta in eis amplitudo
sit cuius latitudinis ignoramus. Audiat
ergo humana sapientia et se insipienter
distat. Numquid considerasti latitudinem

terre ac si dicat. Ut ego qui flagellis
tritam occultam iustorum letitiam solus
plene considero qui solus misericorditer
formo. Vel certe idcirco beato iob cum de t
re latitudinem consideravit inquiritur ut
exemplo aliene latitudinis humilietur.
Ac si ei aperte dicatur. Quos in mala
mala presentis vite nequeunt angusta
re considera et de statu cordis tui mentis
verba gloriari cessa. Sequitur. Indica mihi
si nosti omnia in qua via habitet lux et
tenebrarum quis locus sit. Ut ducas
unumquodque ad terminos suos et intelligas
semitas domus eius

eatus iob gravi quoque dicitur ut
de via lucis et tenebrarum loco
requiratur et unumquodque ad suos terminos
ducat ac semitas domus eius intelli
gat. Quid enim lucis nomine nisi iustitia
accipitur. Et quid per tenebras nisi in
iquitas designatur. Unde quibusdam
conversis apostolus loquitur dicens. Eratis
aliquando tenebre nunc autem lux in domino. Et
de quibusdam impiis mandatibus memo
ratur qui dormiunt nocte dormiunt. Hoc
itaque iob dicitur. Indica michi si nosti omnia
in qua via habitet lux. et tenebrarum
quis locus sit. Ac si dicatur ei. Si ple
nam te habere scientiam suspicaris dic vel in
cuius corde eaque intus est malitia perficit
in qua via habitet lux id est cuius mentem ve
mens iustitia impleat. Et tenebrarum
quis locus sit id est in quo iniquitas certa
perduret ut ducas unumquodque ad terminos
suos id est ut diiudices si vel hic qui nunc
iniquus cernitur in iniquitate vitam
finiat vel hic qui iustus cernitur ex
tremitatem vite sue cum iustitie perse
verantia concludat. Et intelligas semi
tas domus eius id est consideres atque di
scernas vel cui bona actio proficiat

eternam mansionem prestet in reg-
num, vel quem usque ad terminum suum actio pra-
va constringens in eternum dampnat sup-
plicium. Domus quippe pro mansione ponitur.
Semita pro actione. Semita quoque ad domum
ducit, quia actio ad mansionem pertrahit.
Sed quis hominum ista discussus dicat.
quis ista saltem inspiratus audiat. Multos
enim videmus cotidie, quia iusticie luce
resplendent, et tamen ad finem suum ne-
quicie obscuritate tenebrantur. Et multos
continue peccatorum tenebris obvolutos, et
tamen in ipsa vite sue termino repente red-
di luci iusticie liberos. Multos etiam novi-
mus semel inventam viam iusticie il-
libate usque ad obitum tenuisse, et pleros-
que conspeximus usque ad mortem cepta sce-
lerum crimina sine cessatione cumulasse. quis non
inter ista occultorum iudiciorum nubila in-
tus sic radium mittat, ut aliqua considerare
discernat. Vel quis perducet in malo
vel quis perseveret in malo. Vel quis ab
infimis convertatur ad summa. latent hec
sensus hominum. nec quicquam de eis liqui-
de cognoscitur. quia divinorum iudiciorum
abyssus humane mentis oculo nulla-
tenus penetratur. Videmus namque
quod illa deo adversa gentilitas iusticie lu-
ce perfusa est et iudea dudum dilecta
perfidie nocte cecata. Scimus etiam quod latro
de patibulo transiit ad regnum, iudas
de apostolatus gloria lapsus in tartarum.
Rursumque quod aliqui sortes quod tempori-
nis mutantur et latronem novissima a-
liud pervenisse ad supplicium et apostolos
scimus pervenisse premium quod despexerunt
premium regnum. quis ergo discutiat in
qua via habitet lux et tenebrarum quis
locus sit ut ducat unumquemque ad terminos
suos et intelligat semitas domus eius.
Videos paulum ex illa persecutionis sem-
ita ad gratiam apostolatus vocatum et tamen
sic inter occulta iudicia formidat ut re-
probari se etiam postquam vocatus est timeat.
Ait enim. Castigo corpus meum et servi-
tuti subicio. ne forte aliis predicans ipse
reprobus efficiar. Et rursum. Ego me non
arbitror comprehendisse. Unum autem que
retro oblitus in ea que sunt priora
extendens me ad destinatum sequor ad
palmam superne vocationis dei in Christo
Ihesu. Sequor autem si comprehendam in quo
et comprehensus sum. Et certe iam de
illo voce dominica dictum fuerat vas electionis
est michi. Et tamen adhuc castigans
corpus suum metuit ne reprobetur. ne
miseris nobis qui de electione nostra nul-
lam adhuc dei vocem cognovimus et ta-
men quasi de securitate torpemus debemus
profecto. Debet in spe esse securitas. sed
etiam timor inquisitionis ut et illa cer-
tantes foveat et iste torpentes pun-
gat. Unde recte per prophetam dicitur.
Qui timent dominum sperent in domino. ac
si aperte dicat de spe incassum presumit
qui timere dominum in suis operibus renuit.
Sed cur beatus iob de tam valida re
requiritur. que omnino ab hominibus igno-
ratur ut iustorum iniquorum terminum com-
prehendat. nisi ut aliorum finem cognoscere
~~finem~~ non valens ad suum recurrat quatenus
sicut aliorum sic etiam suum nesciat. et
nesciens timeat humilietur. humiliatus
iam de operibus suis extolli non debeat
et non elatus ingressus arche persistat. Di-
catur ergo ei, indica mihi si habes intel-
ligentiam in qua via habitet lux et te-
nebrarum quis locus sit ut ducas u-
numquemque ad terminos suos. Ac si dicatur.
Sicut si de malis convertantur ad bona
vel qui de bonis ad mala redeant
nescis ita etiam nec de te. quid tu es

initiis exordientibus agitur intellige.
Et sicut alienum nullatenus comprehendis
ita etiam tuum terminum prenoscere non
vales. Iam enim quicquid apte confers scis. Et
quid adhuc ego de te occultius sentiam
nescis. Iam iustitie tue acta consideras
sed iam districte apud me pensentur
ignoras. Ne etiam laudabilis vite homini
si remota pietate iudicetur quia distri-
cte discussa inde ante oculos iudicis unde
se placere suspicatur obicitur. Unde voce
dei per prophetam dicitur: Ne intres in
iudicium cum servo tuo quia non iustificabitur
in conspectu tuo omnis vivens. Unde bene
per Salomonem dicitur: Sunt iusti atque sa-
pientes et opera eorum in manu dei.
Et tamen nescit homo utrum amore an
odio dignus sit. sed omnia in futuro re-
servantur incerta. Hinc rursum per
eundem Salomonem dicitur: Quis hominum in-
telligere potest viam suam? Et minimum
bona mala ne quis faciens conscientia at-
testante cognoscit. Sed idcirco dicitur quod
via sua ab hominibus nesciatur quia etsi
se recta se quisque opera agere intelligat
sub districto tamen examine quo tendat
ignorat. Igitur postquam illud de ista ser-
monis sui consideratione pervenit ad examinan-
dum eius exordium redit. hac ne queratur
cur finem suum nescit commemoratur et
quod neque quo hinc initio accessit intelli-
gat. Nam sequitur: Sciebas tunc quod
nasciturus esses aut numerum dierum tu-
orum noveras? Ac si illi aperte dicatur: Quid
mirum si terminum tuum non intelligis
qui nec initium comprehendis. Et qui igno-
ras quo hinc initio venis quid mirum
si nescias quo fine subtraharis. Si
ergo medium sunt te principium ex occultis
ad prompta perducit meum quoque erit

me e te exprompsis ad occulta re-
vocare. Cur de mitte tue dispensatione
aliquid querens in manu alicuius tempo-
ris nesciens teneris. Extolli itaque tan-
to magis non debes in eo quod agis quanto
initia simul eternitatis clausus nec quo
hinc ordine venis nec quando vel quomo-
do hinc educaris agnoscis. Hec enim intelligi
et aliter possunt. Sciebas tunc quod nas-
citurus esses et numerum dierum tuorum no-
veras? Subaudis ut ego qui me nasciturum
novi qui et ante humanitatis ortum in
divinitate semper spiritualiter vivo. homines
quippe tunc et incipiunt cum in matris sui
alvo ventre nascuntur. Nam ipsa quoque
conceptus nativitas domini in utero hac compulta
est. Quod in ea natum est de spiritu sancto
est. Et idcirco se nascituros nesciunt quia
nec prius quam creentur existunt. Deus
vero qui semper sine initio exstitit pre-
scivit de se hoc quod in utero virginis pro
nobis sumpsit. Et quia prescivit dispo-
suit. quod disposuit vel profecto in hu-
mana forma sine sua voluntate to-
leravit. Convincatur ergo cur de flagel-
lis suis homo ortum queritur qui ortum
suum prescire non potuit. si ipse etiam
qui ortum suum presciendo disposuit. se
inter homines ad flagella preparavit.
Sequitur: Numquid ingressus es thesauros
nivis aut thesauros grandi-
nis aspexisti que preparavi in tempus hostis
et in diem et in diem pugne et
belli. Quid aliud in nive vel grandine
nisi frigida ac dura intelligenda sunt
corda pravorum. Sicut enim fervore ca-
ritas sic solet in sacro eloquio fri-
gore malitia designari. Scriptum
namque est: Sicut frigidam facit cis-
terna aquam sic frigidam facit mali-

malicia sua. Et rursum: Habundabit
iniquitas et refrigescet caritas multorum.
In frigore ergo nivis vel in duritia gran-
dinis quid accipi et aptius potest, quam
vita pravorum, que et torpore frigescit et
perduritie malitia perstat?
[Q]uorum tamen vitam
Dominus tollerat, quia eos ad usum su-
e probationis servat. Unde apte subiungit:
Que preparavi in tempus hostis et in diem
pugne et belli. Ut enim adversarius noster
dyabolus temptare nos inter cetera mo-
ribus quasi suis contra nos armis utitur:
per ipsos quippe nos sciens cruciat, et
nesciens purgat. Perversi namque mores in
flagellum sunt, de quorum tali vita dum per-
cutimur, ab eterna morte liberamur. Un-
de agitur ut electorum vite proficiat etiam per-
dita vita reproborum, et utilitati vite bo-
norum perditio militet. Mira dispensatione
fiat, quatinus electus dei non pereat et
omne quod perit. Intelligi quoque hoc aliter
potest, ut quia verbis precedentibus indi-
cavimus assumptionis versu expositione non
discrepet. Nam quia induratos vel
bonos ad malum vel malos ad bonum
posse converti, illico secutus adiungit: Num-
quid ingressus es thesauros nivis aut
thesauros grandinis aspexisti, que prepara-
vi in tempus hostis, in diem pugne
et belli?
[I]n nive vel grandine frigida vel du-
ra, ut dictum est, accipimus corda pravorum.
Sed quia omnipotens deus de talibus suos sanc-
tos eligit, et quia multos electos adhuc
inter pravorum vitam reconditos habere
novit, apte in nive vel grandine the-
sauros habere se perhibet. Thesauri quip-
pe apothecas idem reposit(i)one nominavit.
Et pleros quos in vita frigida diu latentes

respicit, quos ad medium cum iubet pro-
ducit, et iustitie nitore candidatos per super-
nam gratiam ostendit. Scriptum quippe est:
Lavabis me et super nivem dealbabor.
Quos ad diem belli pugne quasi preparatos
diu intra sue prescientie sinum tegit. Sed cum
repente eos producit, resistentia adver-
sariorum pectora illorum verbis ac redar-
gutionibus quasi quibusdam grandinibus per-
cutit. Unde alias scriptum est: Pre fulgore
etiam eius nubes transierunt, quia predica-
tores sancti commissa mundi spatia miraculorum
claritate percurrunt. Qui etiam grando
et carbones ignis vocati sunt, quia et per
correptionem feriunt et per flammam caritatis
accendunt. Ipsa quoque libera sanctorum increpa-
tio natura grandinis convenienter expri-
mitur. Grando enim vehemens percutit,
liquata rigat. Sancti autem viri corda au-
dientium et terrentes feriunt et blandi-
entes infundunt. Nam quemadmodum feriunt
propheta testatur dicens: Virtutem terribilium
tuorum dicent et magnitudinem tuam nar-
rabunt. Et quomodo ad motum blandientes ri-
gent, secutus adiungit: Memoriam habun-
dantie suavitatis tue eructabunt et
iusticia tua exultabunt. In nive ergo
vel grandine habentur thesauri, quia
plerumque iniquitatis torpore frigidi a
superna gratia assumpti in sancta etiam iustitie
luce fulgescunt, et prava adversariorum
studium doctrine sue ictibus tundunt. Unde
apte est subditum: Que preparavi in tempus
hostis in diem pugne et belli. Nix
quippe vel grando fiat per frigidam in-
sensibilitatem. Sed nix et grando quando
adversariorum pectora facta est vel can-
dore iustitie vel districti eloquii cor-
reptione, o quales hinc thesauri

Thesauri nivis et grandinis

in niue et grandine habet. quem illud
inter prauorum uitam positum. iam nunc
electum suum dominus latenter uidet. ad ad
quita aduersariorum pectora ferienda. hanc
in manu sua grandinem sumpsit. per
quam tot sibi resistencia corda prostrauit.
Nemo itaque de suis opibus extollatur.
Nemo desperet eos quos adhuc frigi
dos uidet quia thesauros dei in niue
et grandine non alius cernit. credet quod
per aplausus quondam lapidatum stephanum
illud procedet qui in morte eius omnium la
pidancium uestimenta seruaret. Si ergo
ad ista dona uel iudicia occulta recur
rimus nullos eorum desperantes nec illic
nos in corde nostro extollimus. quibus pro tempore
prelati sumus quia et si iam uidemus quan
tum precessimus nescimus. quantum domini curre
re ceperint precedamur. Unde ergo ad beatum iob dicitur
Numquid ingressus es thesauros niuis
aut thesauros grandinis aspexisti quos
preparaui in tempus hostis in diem pugne
et belli. Ac si aperte diceretur. nulli te de
opibus tuis preferas. quia de hiis quos
intueris adhuc per culpam frigidos quan
tos operatores iusticie et defensores recte
fidei sim ~~facturus~~ facturus ignoras. quod
quia per aduentum mediatoris agitur
recte subiungit. Per quam uiam spargitur
lux. Ipse quippe uia est. qui ait. Ego sum
uia ueritas et uita. Per hanc ergo uiam
lux spargitur quia per eius predicacionem cunc
ta gentilitas illustratur. Spargitur autem
conuenienter dixit. quia per apostolos no
tos non angustata atque coartata. sed
late fulgens lux predicacionis emicuit
quia uero accepta luce conuersionis mar
descit in transactis uis amoris. ut uel
transacta mala amore lugeantur uel

uentura bona flagrantissime requi
rantur competenter adiungit. Diuiditur
estus super terram. Sparsa enim luce es
tus super terram diuiditur. quia per aper
tam predicata iusticia ad requirendum
cordis domini amplectas in diuiciis eterni
tate dilatatur ut iste in sermone sapiencie
in sermone sciencie fulgeat. hic in miraculorum gracia
ille in diuinitatis operacione conualescat. Et dona
sancti spiritus dum dispariliter singuli accipi
unt uicissim sibi met inuicem omnes unanimi
ter attendantur. Sed postquam spargitur lux
dicitur potest conuenienter intelligi quod per es
tum persecucio designetur. quia enim lux
predicacionis inclaruit. mox aperfi
dorum cordibus ardor persecucionis exarsit.
Nam quod per estum persecucio exprimitur
dominus sermone testatur. De iactatis se
mine petrosa seminibus dicens. Sole orto es
tuauerunt omnes et qui non habebant
radicem aruerunt. quod paulo post cum
exposuit estum persecucionem uocauit
sparsa igitur luce estus super terram diui
sus est. quia clarescente uita fidelium
accensa est crudelitas perfidorum diuisa
namque estus erat quando nunc ierosolimis
nunc damasco nunc in aliis longe re
gionibus persecucio seuiebat. Scrip
tum quippe est. Facta est in illa die per
secucio magna in ecclesia que erat ie
rosolimis et omnes dispersi sunt per
regiones iudee et samarie. Rursum quod
scriptum est. Saulus adhuc spirans
minarum et cedis in discipulos domini
accessit ad principem sacerdotum et
pecijt ab eo epistolas quas deferret ad
damascum et ad synagogas. ut si
quos inuenisset huius uie uiros ac
mulieres uinctos duceret in ierusalem

quia ergo nunc hic nunc illic corusca-
tio emicat, hij qui lucem veritatis ag-
noverant quasi sub ardore divisi estus an-
helabant. Sed quia beatum Iob de occultis iudi-
ciis requisitum superioribus dictis audivimus
... ut hoc quod sparsa luce et divisio
estu dictum est subtilius perscrutemur, ad
hoc enim alta interrogatione distinguitur ut
saltem quod nesciat doceatur, et quod dicitur
per quam viam spargitur lux et dividitur
estus super terram.

Lucis enim nomine in-
iusticia designatur. De qua scriptum
est: Populus qui sedebat in tenebris
vidit lucem magnam. Omne autem quod
spargitur non continue sed sub quadam
intermissione iactatur. Et idcirco spar-
gi lux dicitur quia etsi iam quedam vi-
simus perspicue quedam tamen ita ut vi-
denda sunt non videmus. Cor namque
petri lux sparsa tenuerat quod tanto
fidei tanto miraculorum fulgore claru-
erat, et tamen quibus gentibus dominus circum-
cisionis pondus imponeret quid recte
diceret nesciebat. Lux ergo in hac vita
spargitur quia ad omnes rei intelligentiam
continua non habetur. Dum enim aliud
comprehendimus et aliud ignoramus, quasi
sparsa luce et ex parte cernimus et in
obscuritate ex parte remanemus. Tunc
vero lux nobis sparsa iam non erit cum
mens nostra ad unum studiosius rapta ful-
gescit. Et quia hec eadem lux quibus modis
humano cordi infunditur ignoratur,
recte in percunctatione dicitur: Per quam vi-
am spargitur lux. Ac si aperte dicatur:
Dic quo ordine iusticia mea occultis
sensibus summis cordis infundo. Tu et-
enim per accessum non videas et tamen invisibilia

opera hominum invisibiliter intuitu tu-
eris. Unde quod mentes intus ac intus illa vir-
tute irradio et tamen per asperam lucem
adhuc ex parte aliqua in temptacionis ca-
ligine remanere permitto. Requiratur
homo nesciens per quam viam spargitur
lux. Ac si aperte dicatur: Dum dura cor-
da emollio, dum rigida inflecto, dum aspera
mitigo, dum frigida accendo, dum debilia ro-
boro, dum vaga stabilio, dum incerta
infirmos invenire. Si valles in carpali
venienis quibus ea meatibus illustro hec
quippe in nos omnia facta cernimus. Sed
qualiter invisibiliter efficiantur ignoramus.
Hanc viam lucis esse nobis invisibilem
in evangelio veritas ostendit dicens:
Spiritus ubi vult spirat et vocem eius
audis, sed non scis unde veniat aut
quo vadat. Sed quia cum lux spargitur
minor ab occulto adversarius contra fulgentem
mentem temptamenta succrescunt. Recte
subiungitur: Et dividitur estus super terram.

Estus namque
callidus quos luce iusticie cuiusque
conspicit, eorum mentes illicitis desideriis
inflammare contendit. Ut plerumque plus
se iniqui temptacionibus sentiant quam tunc
cum lucis interne radios non videbant.
Unde et israhelite postquam vocati sunt
contra moysen de excrescente labore con-
queruntur dicentes: Videat dominus et iudicet
quoniam fetere fecistis odorem nostrum coram pha-
raone et servis eius et prebuistis ei
gladium ut interficeret nos. Volentibus
quippe ex egipto discedere pharao paleas
subtraxerat et tamen eandem mensure o-
pera requirebat. Quasi ergo contra
legem mens submurmurat postquam
cognitionem temptacionum stimulos acrio-
res portat. Et cum sibi labores crescere

conspicit in eo quod aduersario displicet.
quem fecit se in oculis pharaonis dolet. post
lucem ergo estus sequitur. quia post
illuminacionem diuini muneris. temptacionis
certamen augetur. Recte uero eciam diui
di dicitur. nimirum non singuli omnibus
sed quibusdam animis. ac mixta potius
vicijs fatigant. Prius enim aspersione
conicientque antiquus aduersarius pro
spicit et tunc temptacionis laqueos oppo(n)it.
alius namque letis. alius tristibus. alius
timidis alius elatis moribus constitit.
Quos ergo occultus aduersarius facile
capiat. vicinas aspersionibus decepcio
nes parat. quia enim leticie voluptas
iuxta est letis moribus insidiando proponit.
Et quia tristicia in iram facile la
bitur tristibus poculum discordie por
rigit. Quia timidi supplicia formidant
pauentibus terrores intentat. Et quia
elatos extolli laudibus conspicit eos
ad quecumque voluerit blandis fauoribus tra
hit. Singulis igitur hominibus uicijs con
uenienter insidiatur. Neque enim fa
cile captiuaret. si aut luxurioso premia
aut auaris scorta proponeret. si aut
uoraces de abstinencie gloria. aut ab
stinentes de gule inbecillitate pul
saret. si mites per studium certaminis
aut iracundos capere per pauorem
formidinis quereret. quia ergo in temp
tacionis ardore callide insidians sin
gulis animis moribus laqueos absco
dit. Recte dicitur. Diuidit estus super
terram. Sed cum premittitur per quam viam
spargitur lux statim quoque subiungitur
diuiditur estus super terram. nimirum
per eandem viam per quam lux spargitur
et diuidi estus iudicatur. alta quippe
atque inapprehensibilis superna spiritus gracia cum lu

ce sua mentes irradiat eciam
temptaciones aduersarij dispensando mo
dificat. ut simul multe non veniant.
ut ipse tantummodo quas ferri possunt illustra
tam deo animam tangant. ut cum tactus
sui ardore nos cruciant perfectionis in
cendio non consumant. paulo attestante
qui ait. fidelis autem deus qui non patitur
nos temptari supra quam potestis sed
faciet cum temptacione eciam prouentum. ut
possitis sustinere. Hinc estum aliter
diuidit callidus supplantator. aliter in
sidioris conditor. Ille diuidit ut per illu
cius intimat. iste ut eum tollerabilem
reddat. Et quia cum temptacione fatigamur
non solum interno dei spiritu instruimur sed
eciam exterioribus predicancium uerbis adiu
uamur. Recte post diuisum estum dicitur.
quis dedit vehementissimo ymbri cur
sum

Si vero ut superius diximus diuisi
estus nomine illa in iudee regio
nibus persecucio designatur. que ipsa per
secucionis asperitas predicatores sanctos su
perno munere adiutos a predicacionis sue
ministerio nullo timore compescuit. apte sub
iungit. Quis dedit uehementissimo ymbri
cursum. ac si dicat. Nisi ego. Diuisus
enim estu cursum uehementissimo ymbri
dedisse est. inter ipsas persecucionis an
gustias predicacionis impetum roborasse.
ut tanto magis virtus predicancium
cresceret quanto magis persequencium crude
litas obuiaret. quatinus arencia corda
audiencium pluuie guttis infunderent
et sterilitatem per fidei ubertatis irriga
rent. ut quamuis contra eos seuicie
estus candesceret per eos tamen ymber gracie
non taceret. Hinc persecucionis estum
paulus et tollabat et irrigabat

De uehementissimo ymbre

tum dicit· laboro usque ad vincula· quasi
male operans· sed verbum dei non est alliga
tum· Quod h' ymbre alias dicitur· Mandabo
nubibus ne pluant super eam ymbrem· De
hoc cursu ymbris qui in electorum cordibus
agitur psalmista testatur dicens· Velo
citer currit sermo eius· Plerumque vero ymber
est· et cursum non habet quia predicacio
ad aures venit· sed cessante interna gratia
ad corda audiencium non pertransit· De
cursu predicacionis verbis per electos dicitur
Citem sagitte tue pertransierunt· Sagit
te quippe dei pertransierunt quando verba
predicacionis eius ab auribus ad corda de
scendunt· Quod quia solo divino munere a
gitur ymbri cursum dominus se dare tes
tatur· Et notandum videtur quod eundem ymbrem
non vehementem sed vehementissimum vo
cat· Ymber vehemens est vis magna·
ymber vehementissimus vis immensa predi
cacionis· Vehementes namque ymber erat
cum predicatores se regni eterna suade
bant· Ymber autem vehementissimus cum
per spem amovebant rem desideri cunc
ta visibilia contempni· et per audita gau
dia presentes penas cruciatus quod tolle
ri· Sed cum [illegible] fide cognita consciente con
tra persecucionis tot electi possessa reli
querunt· carnales affectus obliti sunt
et pro gaudio spiritus cruciatibus membra po
suerunt· quid aliud dominus fecit nisi cum
vehementissimo imbri cursum prebuit·
qui usque ad concupiscenda summa precepta per
verba corporis invisibilia cordis irri
gavit· Ubi et apte subiungitur· Et viam
sonantis tonitrui· Quid enim per tonitruum
nisi predicacio superni terroris accipitur
quod terrorem dum perculit humana cor
da quatiuntur· Aliquando vero in tonitruo ipse

incarnatus dominus figuratur quod eos anti
quorum patrum querientes [illegible] ad noticiam
nostram quasi eos nubium concussione prolatum
cum inter nos visibiliter apparens ea
que super nos erant· terribiliter sonuit·
Unde et ipsi sancti apostoli de eius gratia generati
boanerges· id est filii tonitrui sunt vocati
a lingua autem
Sicut dictum est tonitruus ipsa eius 18
predicacio accipitur· per quam signorum
iudiciis terror auditur· sed quia quilibet ille
predicator verba dare auribus potest·
corda vero aperire non potest· nisi per min
nam gratiam solus omnipotens deus verbi
predicancium ad corda audiencium invisibi
litum prestet incassum predicacio
aure audientis percipitur· que pervenire
ad interna surdo corde prohibentur· Sed
dominus viam sonantis tonitrui se dare
asserit· qui cum predicacionis verba tri
buit· per terrorem corda compungit· Hanc
viam paulus predicator egregius dum
superna misteria terribiliter insonaret se
ab se hic non posse conspiciens discipu
los ammonebat dicens· Orantes simul
et pro nobis ut deus aperiat nobis hostium
verbi ad loquendum misterium Christi· Qui ergo
loquebatur misteria sed in corde audiencium
eisdem misteriis a domino aperiri hostium [illegible]
batur· debebat· quidem iam tonitruum· sed
dari ei desuper viam querebat· Hanc
viam neque se Iohannes dare posse cogno
verat qui dicebat· Non necesse habetis ut
aliquis doceat vos· sed sicut unctio eius
docet vos de omnibus· Hanc viam rursus
paulus quis daret· intimabat dicens
Nec qui plantat est aliquid· nec qui ri
gat· sed qui incrementum dat deus· Accep
ta igitur via quid iste imber ac tonitruus
agat audiamus· Sequitur· Ut plueret

super tram absq homine in deserto ·
pluere est uerbum dei gentilitati pre
dicare · que dum nullū cultū diuinitatis
tenuit nullam in se spem boni opis os
tendit · uidelicet desertum fuit In q̄
quia legis lator non fuit · et qui rona
biliter dm̄ quere nō fuit · q̄ hominū
nullus fuit · et uelut solis bestiis oc
cupata uariis animalibus ẽplebat De
hac deserti tra alias dr̄ · Posuit in de
serto uiam de hac predicacōe gentilita
ti concessa psalmista testatur dicens po
suit flumina in desertū · Notandū uō
est q̄ eius super tram dimissus ē · cursu
uehementissimus ymber accepit · ut in
desto plueret · quia postq̄ud in iudea a
ptas persecucōis inhorruit ut nō solū
fidem nimie reciperent · sed eā etiā gla
diis impugnarent · ad israhel quisq
missus predicator ad euocandas gen
tes deflexit · unde sc̄i apli hebreis p
sequentibus quos deserunt dicunt · Vob
oportebat p̄mū loqui uerbū dei Sed
quia repulistis illud et indignos uos
iudicastis eterne uite · ecce quttm̄ ad
gentes · Dimiss ḡ eius · deserti absq
homine tra cpluitur · quia dispersa in
iudee regionibus persecucōe fideliū de
lecta dudum et q̄ ab infusione rores
alicna predicacōis guttis irrigatur ·
que gentilitas qualis adhuc apredica
toribus sit inuenta ostendit cū subdit ·
Vt impleret inuiam et desolatā · quid
uero cpluta reddidit demostratur cū
illico adiungitur et produceret herbas
uirentes

In via namq dudum gentilitas fuit
ad quam via dei uerbo non patuit Re
demptore quippe m̄o veniente sic ·

· sic accepit uocacōnem g̃re · ut nō in
ea fuit uia cphie · Desolata etiā uite
notata est · Racione uidelicet consilij ul
fructu boni opis destituta · Dedit ergo
dn̄s uehementissimo ymbri cursū et
uiam sonantis tonitrui ut in deserto
plueret et impleret inuiā et desola
tam et pduceret herbas uirentes · i ·
copiosi predicacōi internā aspiracōm q
tulit ut corda gentiliū arentia uirescerent
clausa patescerent inania cpleret̃
in fecunda germinarent · In scriptura
enī sacra aliqn̄ herba uirur g̃lie tpal̃ ·
accipit̃ · aliqn̄ · refectio dyaboli · aliqn̄
sustentacio predicatorp · aliqn̄ bona o
pacio · aliqn̄ eterne uite sciā · aliqn̄do
doctina · uiror namq g̃le temporalis ac
cipitur sicut ꝓpheta ait mane sicut
bestia transeat · mane floreat et per
transeat · Mane namq sicut herba flo
rere atq transire est in pspeitate huius
seculi temporalis g̃lie uelociter decurs a
restere herba refectis dyaboli accipitur
sicut de illo adnō dicit̃ · hinc montes
herbas ferunt · ac si dicet · Superbi
ac tumidi dum se illicitis cogitacōibꝫ
efferunt · suis illū iniquitatibꝫ pascit
· herba sustentacio predicanciū demo
stratur · cū dicit̃ Produxit in montibꝫ
fenū et herbam seruituti homī · In mo
tibus quippe fenū et seruituti hominū
herba producit̃ cū a sublimibus huius
seculi ad fidei cognicōm uocatis sc̃is
predicatoribus in huius uite itinere sū
ptoie alimta largiuntur · herba bona
opacio ponitur · sicut scriptū ē ger
minet tra herbam uirentem aliud
licet in condicōe mūdi · ita historie fruc
tum tenemus · tram tñ etiam fi
gurasse nō inconuenienter accipimus

de scā pdicacōe

Que in eo germinauit herbam viren-
tem in quo ad verbum dei secunda mente
opera protulit. herbam aliquando scienciam atque
doctrinam viriditatis accipimus. sicut per
Jeremiam dicitur Onagri steterunt in ru-
pibus traxerunt ventum quasi dracones
defecerunt oculi eorum. quia non erat her-
ba quo dicto superba ac nequissima vide-
licet est persecucio prophetata. Ipsi quippe
onagri per motus elacione ipsi dracho-
nes purulenta cogitacione vocati sunt
qui steterunt in rupibus quia non in deo
sed in summis potestatibus huius mundi con-
fisi sunt dicentes Regem non habemus
nisi cesarem. traxerunt ventum quasi draco-
nes quia spiritum elacionis inflati superbia ma-
liciosa tumuerant. Defecerunt oculi eorum
quia scilicet spes eorum ab eo quo intendebat
corruit. qui temporalia diligens prestolari
neglexit eterna ideo que deo posuit
amisit. Dixerunt enim si dimittimus eum
sic omnes credent in eum et venient ro-
mani et tollent nostrum locum et gentem
timuerunt ne locum non serviendo domino per-
derent. et tamen serviendo perdiderunt. Se-
cuntur ista miseris eveniunt subdant.
quia non erat herba. id est quia eorum cor-
dibus defuit eternitatis sciencia et nulla
eos refecit pabulum viriditatis interne
doctrine. hoc igitur loco quid aliud virentes
herbas nisi sancte doctrine scienciam vel con-
gruas operaciones accipimus. Deserta igitur
terra complentur ut ab ea virentes her-
be producantur quia dum sancte predica-
cionis ymbrem gentilitas percepit et
vite opera et doctrine verba germina-
uit. Ista viriditas voce prophetica de-
serte terre pollicetur. unde dicitur In cu-
bilibus in quibus prius dracones ha-
bitabant. orietur viror calami et
iunci. Quid enim calamum nisi scriptores

Quid iuncum qui iuxta aquas semper in humo-
rem nascitur. nisi pupillos atque teneros audi-
tores sacri eloquii designant. In dra-
chonum ergo cubilibus viror calami et
iunci oritur. quia in eis populis quos an-
tiqui hostis malicia possidebat et doc-
torum sciencia et auditorum obediencia coacer-
uatur. Hec tamen quamvis generaliter de gentilitate
dicta sint. Si solerter accipimus aspicimus
intra sinum sancte ecclesie agi in singulis vi-
demus. Sunt enim plerique ad verba dei
valde insensibiles qui fidei quidem nomen
tenent. verba vite auribus audiunt. sed
ea transire usque ad intima cordis minime
permittunt. hii quid aliud quam deserta
terra sunt. Que scilicet terra homine non
habitatur quia eorum mentes sensu racionis caret
et nullus intellectus in hac terra commemo-
ratur. quia et si quando in eorum consci-
encia racionabilium sensuum cogitaciones veniunt
non persistunt. Praua vero desideria
in eorum cordibus sedem inveniunt. Ra-
ro si quando veniunt. ac si impellantur
decurrunt. Sed cum inspector dei ym-
bri suo cursum et tonanti tonitruo vi-
am dare dignatus est. compuncti per-
mentum(?) graciam verbis intra aures cordis
aperuit Et impletur eciam terram que diu
prebet aditum verbo cumulatur misterio(?)
Et producit herbas virentes. quia per
graciam compunccionis infusa predicatorum
verba non solum libenter recipit. sed
eciam verba reddit. ut qui audire non po-
terat iam loqui concupiscat. Et que non
audiendo eciam intrinsecus aruerat ta-
lia loquendo que sancta sunt. viriditate sua quos-
libet esurientes pascit. Unde bene per
prophetam dicitur. emitte spiritum tuum et cre-
abuntur et renouabis faciem terre Sic
enim sic facies terre virtute renouatur
in mutatur dum sicca dudum mens

gra uemente conplent. et post aridi
tatem pristinam quasi productus ubis
sue uiriditate uestitur q(uia) conditoris nri
gra adhuc altius nobis comendatur cu
subditur. Quis e pater pluuie uel quis
genuit stillas roris. Ac si dicat. nisi e
go. qui siccam t(er)ram hua(n)e cordis guttis
sue gratuito asp(er)so. De hac eni plu
uia alias dicit(ur). pluuia uoluntariam se
gregabis deus hereditati tue. Vo
luntariam quippe pluuia hereditati sue
dns segregat. quia no eam nob p(ro) n(ost)ris
m(er)itis. sed p(ro) sue mune benignitatis
prestat. Et id circo h(ic) loco p(ate)r pluuie
dicit(ur) quia sup(er)na nobis predicatio no
de n(ost)ro m(er)ito. sed eius gra generatur.
Stille eni roris
ipi s(an)c(t)i predicatores sunt q(ui) arua
pectoris nri in mala uite p(ra)uitatis qua
si inter tenebras pressere noctis arentia
gre sup(er)ne largitatis infundunt.
De hijs stillis comminati uidee dicit(ur).
q(ua)p(ro)pt(er) ea p(ro)hibite sunt stille pluuiarum
et serotinus ymber non fuit. Ipi quip
pe stille roris sunt. qui stille pluuiar(um).
qui eni dispensatione aliqua predicatione
temperant quasi rorem tenerum asper
gunt. qui u(er)o id e que de sup(er)nis senciunt
uirtute qua preualent. loquuntur q(ua)si
ubertim manante pluuia fundunt.
Rorem spargebat paulus cu corin
thijs dicit. Non eni iudicaui scire
me aliquid inter uos nisi xpm ihm
et hunc crucifixum. Et rursus pluuia
manabat dicens. os meu pz ad uos
o corinthij cor meu dilatatu est.
Hinc e q(uod) moyses q(uia) et ualida for
tibus et tenera infirmis dicturu se
nouerat dicebat. Expectetur sicut
pluuia eloquiu meu et descendant
sicut ros uerba mea. et ecce audimus
quo nunc gentilitas uocatur. Audiamus
nunc quia districtione iudea repellit(ur). Audi
uimus quo deserta consolat(ur) arentia in
fundat. Audiamus nunc quo ea q(uae) quasi
uidentur interna p(ri)uat. Neq(ue) eni sic
colligit electos ut non etia uideat
reprobos. neq(ue) sic culpas relaxat quibusda
ut no et in quibusdam feriat. Scriptu(m)
quippe e misericordia eni et ira de illo.
Unde hic quoq(ue) postqua tot dona gre
intulit etia ire sue iudicia no absco
dit. Nam sequitur. De utero
egressa est glacies et gelu de celo qs
genuit
Quid eni aliud in gelu uel glacie
nisi frigida et perfidie torpore
constricta accipimus corda iudeor(um) q(ui)
quidam per acceptione(m) legis p(ro) custodia
mandator(um) p(ro) misteria sacrificij p(ro) mis
teria p(ro)phetie. sic intra sinu gre. quasi i(n)
tra uteru creatoris h(ab)ebantur. sed quia
ueniente dno constricti frigore p(er)fidie
feruorem fidei et caritatis amiserunt
a secreto gre sinu proiecti q(uas)i glacies
de utero creatoris egressi sunt. et gelu de
celo quis genuit quid h(ic) aliud celu
nisi sublimis intelligitur uita s(an)c(t)or(um).
Cui de celo dicit(ur). Attende celu et loq(ua)r.
Non eni in sensibili. sed r(ati)onabili cre
ature loquebatur. De hoc celo ait
dns. Celu michi sedes est. De q(uo)
sede alias scriptum e. Aia iusti sedes
est sapie. quia ergo sapia e deus si
sedes dei celu est. et aia iusti sedes
est sapie. celu utiq(ue) e aia iusti. celu
fuit abraham. celu ysaac. celu ia
cob. Sz quia persecutores dni pon
tifices iudeor(um) perfidie torpore fri
gidi de illor(um) p(ro)p(ri)a p(ro)genie p(ro)cesserunt

quasi de celo gelu genuit. quia et de sub-
limi prole. stirps processit frigida plebis in-
fidelium. cum enim de abraham natus est cay-
phas quid aliud nisi gelu de celo proces-
sit. Quod tamen gelu idcirco dominus genuis-
se se dicit quia iudeos quos naturaliter
ipse bonos condidit. iusto iudicio per cordis
malicia frigidos esse torpere permisit. Dominus
autem auctor est nature non culpe. Genuit
ergo creando naturaliter quos iniquos
permisit nunc tolerando patienter. Et quia
illa quondam tenera ac fidei penetrabilia
corda iudeorum in perfidie postmodum obstina-
tione durata sunt. recte subiungitur. In
similitudinem lapidis. aque durantur. A-
quas enim populos accipi iam sepius e-
docuisse me memini. lapide enim per ipam
duricia. aliquando gentiles populi designantur.
Ipsi quippe lapides coluerant. et de eis
per prophetam dictum est. Similes illis fi-
ant qui faciunt ea. et omnes qui confidunt
in eis. Unde Johannes iudeos aspiciens
se de stemmate generis extollere. et gen-
tiles previdens ad abrahe prolem fidei
cognitione transire ait. Ne velitis dicere
intra nos patrem habemus abraham.
Dico enim vobis potens est deus de lapi-
dibus istis suscitare filios abrahe.
lapides utique duros perfidia gentiles
vocans. quia ergo primum iudea deo cre-
didit gentilitate omni in perfidie sue
obstinatione remanente. postmodum vero
ad fidem gentilium corda mollita sunt
et iudeorum infidelitas obdurata. bene
dictum est. In similitudinem lapidis aque
durantur. ac si dicatur. Illa mollia et
penetrabilia fidei corda iudeorum in in-
sensibilitatem gentium. Cum enim insi-
tiviore gentes traxerit. natiuus iudeam
repulit. Actum quippe est ut sicut dudum

ad percipiendam fidem gentilitas fuerat
obdurata. ita postmodum ad fidem gentilita-
te suscepta. iudee populus perfidie tor-
pore duresceret. Unde paulus apostolus eis-
dem gentibus dicit. Sicut aliquando vos non
credidistis deo. nunc autem misericordiam conse-
cuti estis propter illorum incredulitatem ita et
isti non crediderunt in vestram misericordiam. ut
et ipsi misericordiam consequantur. Conclusit enim
deus omnia in incredulitate ut omnium
misereatur. Quam sententiam suam primum qui-
dem de vocatione iudeorum et repulsione
gentium. postmodum vero de vocatione gentium
et repulsione iudeorum subtiliter pensans
seque occulta dei iudicia comprehendere non pos-
se considerans exclamando subiungit.
O altitudo diviciarum sapientie et scientie dei quam
incomprehensibilia sunt iudicia eius et investi-
gabiles vie eius. Unde hic quoque cum de
iudeorum perfidia hominis diceret. In simili-
tudinem lapidis aque durantur. ut de re-
pulsione eorum occulta deo sua iudicia
demonstraret. apte subdidit. Et superfici-
es abyssi constringitur. quia superiecto quo-
dam ignorancie nostre velamine incom-
prehensibilitas divini iudicii humane mentis
oculo nullatenus penetratur. Scriptum
quippe est iudicia tua abyssus multa. Ne-
mo ergo perscrutari appetat quare cum unus
alius repellitur. alius eligatur. vel
cur non alius repellatur. quia superficies
abyssi constringitur. et attestante pa-
ulo inscrutabilia sunt iudicia eius et in-
vestigabiles vie eius.

De cuius vero quod dictum est de cuius
utero egressa est glacies et gelu
de celo quis genuit. etiam sathan in
gelu et glacie nil obstat intelligi. Ipse
quippe de dei utero glacies processit
quia a calore sanctorum eius malicie

torpore frigidus magister iniquitatis exiuit. Ipse gelu de caelo est genitus quia constricturus corda reproborum. a summis cadens est. ad yma proiectus. qui bene in caelestibus conditus in culpe frigore mentem suam quasi de gelu dum tendit a suo more qui ad tantum uemens. quid in hominibus agit expletur cum subditur. In similitudinem lapidis aque durantur. Per aquas namque apostoli. Per lapidem uero eiusdem sathane duricia designatur. Illo quidem ad yma ueniente in similitudine lapidis aque durate sunt. quia eius maliciam imitati homines mollia uiscera caritatis amiserunt. cuius fraudulenta consilia quia a seductis hominibus deprehendi non possunt recte subiungitur. Et superficies abyssi constringitur. Aliud quippe ei intrinsecus latet atque aliud exterius ostendit. transfigurat enim se uelut angelum lucis et candida deceptionis arte plerumque proponit laudabilia. ut ad illicita pertrahat. Abyssi ergo superficies constringitur. quia dum quasi bonam persuasionis eius speciem uelut solida desuper glacies ostenditur. In profundum latens eius malicia non uidetur.

c Vncta tamen hec intelligi et aliter possunt. Sed moraliter exquiramus. Agentes namque hominum animos deus dum in suo timore format quasi concipit. eos quoque quos ad aptas que uirtutes dum producit gignit. Sed si de acceptis uirtutibus extolluntur relinquid. Et sepe cognouimus quosdam malorum suorum consideratione compungi. dumque tristis pauore feruescunt et per pauoris exordia usque ad uirtutem summa proficere. Sed dum de eisdem uirtutibus quas acceperunt extolluntur in antiquis glacie la-

queo astricti ad antiquum torporem redeunt. Recte ergo cum tales increpat dominus dicit. De cuius utero egressa est glacies quasi aperte dicat. De cuius utero glacies egreditur quia hii qui iam in eis incaluerant ex uirtutum dono frigescunt. Et inde exteriorum gloriam torpentes appetunt. Unde ad interna diligenda ardentius flagrare debuerunt. Dum enim iste signis ille scientia ille prophetia iste magnis operibus pollet. atque per hec dona placere hominibus appetit omne quod prius intimum claruerat exteriorem laudem diligens in torporem uertit. Quasi ergo glacies de utero egreditur. Dum post donorum beneficia auctoribus pietatis sine separatur. an non sunt glacies qui in uirtutibus quas acceperunt laudes uel ab hominibus querunt. Et tamen uehementi iudicii dona sua ad eius memoriam reuocantes dicunt. Domine domine nonne in tuo nomine prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus. et in tuo nomine uirtutes multas fecimus. Sed quoniam hanc glaciem dominus increpat ostendit dicens Nescio uos unde sitis. Discedite a me omnes operarii iniquitatis. Hanc glaciem in utero suo dominus portat. quia intra sinum ecclesie tolerat. Sed tunc aperte eicit cum tales a secretis celestibus per exterminium et publicum iudicium repellit. Hiis itaque uerbis quid aperte agitur. nisi ut beatus Iob de summis suis uirtutibus humilietur. ne in hoc quod bene uiuendo claruerat superbiendo frigescat et diuinitatis utero repulsus exeat. si intra sinum sui cordis se tumidus extollat. Et quia iusto iudicio superbas mentes ad culpam egredi ex accepta uirtute permittit. recte adhuc subiungitur. Et gelu de caelo quis genuit.

q' a sumo debeat supbire de bo' gu'sitis

mit

[C]elum quoque etiam sacri eloquii signatum pres-
tat. Sed dum eadem scriptura hiis qui
acrius extolluntur ita districtis iudiciis in
ipso sacro eloquio tenetur ut exteriores
favores per illam spiritus eius calorem in-
terna non videat. Et qui inter mandatis
calere poterat excoquendo frigescat. Duratus
quoque in yma corruat qui ad cognitionem dei
prius tractabilis in summis liquidus sta-
bat. An sacrum eloquium celum non est quod die
nobis intelligentie aperiens sole nos iu-
stitie illustrat. Quod dum nos inter presen-
tis noctis continet stellis nobis manda-
torum fulget. Sed quia omnes heretes et ut
probati manifesti fiant cum ab intellectu
sano mens superba repellitur ratione dis-
tricti iudicii gelu de celo generatur. Ut
cum ipsa scriptura sacra in electorum cordi-
bus caleat. eos qui se superbe scire ap-
petunt a se frigidos emittat. Sibi quippe
errant. vel corrigere errata debuerant.
Et dum a superna intelligentia resplendentes
eloquii et obdurati ipsi et se ducturi
ceteros corruunt ad yma venientes ut
gelu et alios astringunt. Semetipsum tamen
dominus hoc gelu gignere perhibet non quo
pravas mentes ipse ad culpam formet
sed quo a culpa non liberat. Sicut scriptum
est Ego obdurabo cor pharaonis. Quia quem
misericorditer emollire noluit profecto
districte se obdurasse nuntiavit. Quia non
dum inchoata divini timoris virtus
amittitur propter humanas laudes vir-
tutis retinetur contra subvertitur. Que in similitu-
dine lapidis aque durantur et superficies
abissi constringitur. aque enim per glaciem
in superficie durescunt sed subtus in-
timis remanent. Et quid per aquas
nisi fluxa carnalium corda reproborum

Que cum et propositam vitam deserunt
fortes se in bonis operibus per ypocrisim
ostendunt. Dum quoque in intimis suis ad
vitia defluunt et foras se factores ac-
torum imitatores fingunt. Aque in simili-
tudine lapidis durantur. et superficies
abissi constringitur. quia per subducta
sanctitatis speciem fluxa ac instabilis corpo-
ra constantia hominibus tegitur. Nam cum plerumque
ipsis intrinsecus turpes sint. cum alienos
tamen oculos quadam innocentie venusta-
te convertunt. Sed ne quis hoc verba domini
in bona intelligi parte velit debemus
sic etiam querentibus aperire divino munere
videremur que perscrutanda fuerant
neglexisse. Superius enim iusto dicitur Quis
est pater pluvie vel quis genuit stil-
las roris statim quoque additur De cuius
utero egressa est glacies et gelu de ce-
lo quis genuit.

[S]i ergo dictis precedentibus sequens
sententia non dispersi sensu coniungitur
profecto et in bonam partem nobis eius
intelligentia sine obstaculo difficultatis
aperitur. Terra enim cum compluitur iactata in
eam semina feracius ligantur. Sed rur-
sum si illam pluvia immoderatius irri-
gat incultum pinguedine frumenti vir-
tutem mittat. Semen vero iactatum semen
post pluviam gelu premitur quo foras citius
apparere repellitur eo intus fecundius radi-
catur. et quo vetatur progredi cogitur
multiplicari. quia cum ab inmaturo or-
tu restringitur in incrementis sic tardi-
tate laxatum ad fructum uberius imple-
tur. Quid est ergo quod dominus prius quidem
premissa pluvie intimat postmodum
vero de suo egredi utero glaciem nar-
rat. Seque gelu gignere de celo indicat
nisi quod intro modo in pectoris terram

ad suscipienda uerbi semina et (pri)us (pro)
stillet gr(ati)e pluuiam in(f)undit. et post-
modu(m) ne in conceptis uirtutib(us) inmodicu(m)
(per)fluat disciplina interne dispensatio(n)is
(pre)mit ut q(ui) percepta gr(ati)e pluuia irri-
gat et(iam) discipline rigor astringat. ne
si aut (am)pli(us) d(ebe)t aut plus q(uam) n(e)c(ess)e e(st) con-
ceptas uirtutes proferat fruges in her-
bam uertat. plerumq(ue) ab inchoantib(us) op(us)
bonu(m) du(m) prius q(uam) d(ebe)t ostenditur. a(d) (sum)mo
perfectionis co(n)mamitur. Et plerumq(ue) uir-
tutes du(m) plus q(uam) n(e)c(ess)e e(st) exuberant ex-
halant. Unde et electoru(m) suoru(m) d(omi)n(u)s uel
an(te) temp(us) desidia remittit. Uel rursum
in temp(or)e ultra mensura(m) p(ro)uectu(m) (pre)mit.
ne si aut (am)pli(us) debent. aut plus qua(m)
debent proficiant (pro) p(ro)uectu suo mag-
nitudinem in elatio(n)is defectu(m) cadant.
Nam cu(m) cor post p(e)cc(at)a (con)pungit(ur) t(er)ra
q(uae) aruerat infusione pluuie rigat(ur).
Et cu(m) relictis iniquitatibus bona ex-
equi opera (con)pun(g)it. q(uasi) post infusio(n)e(m)
semina accipit. Et pleri q(ue) (iam) eu(m) desi-
deria s(an)c(t)a concipiu(n)t in summis exerci-
tiam (uir)tutib(us) inardescunt ut no(n) solu(m)
culpa op(er)ani non inquinet. sed nec
cogitatio(n)e(m) pulset. Et adhuc quid in co(r)-
pore positi sint sed nil iam p(er)p(et)i de
comm(un)i mane uite p(er)ti(n)ens nolunt. Imi-
tari per intentionem et(iam) m(en)tes sta-
bilitatem appetunt. sed in(n)uementibus
temptationibus reuberant(ur). ut uidelic(et)
infirmitatis sue meminerint et elati
de uirtutibus quas acceperu(n)t no(n) sint.
Quod du(m) int(er)na discipline (com)pressione
agitur. quid aliud q(uam) insuper flatum t(er)-
tiam gelu de celo generatur. q(uod) aliud q(uam)
de dei uir(tute) glacies (pro)ducitur. qn deme(n)-
no secreto dispensatio egredit(ur) et vo-

luntates n(ost)re et(iam) in bonis op(er)ibus re-
frenantur. Uideamus paulus in (i)psa
uidelic(et) t(er)ra. q(ua)n(t)a discipline glacie (pre)-
matur. ait uelle aut(em) adiacet michi. (per)-
ficere aut(em) bonu(m) non inuenio. qui en(im)
bo(num) uelle se asserit. iam per infusione(m)
gr(ati)e. quo in se latent semina ostendit.
sed du(m) perficere bonu(m) non inuenit. (per)-
fecto indicat. q(ua)n(t)a illu(m) dispensatio(n)is
superne glacies premat. Qu(i) ista gla-
cies co(rum) corda non presserat. quibus
dicebat. ut non q(uae)cu(m)q(ue) uultis illa faciat(is).
at si aperte dic(er)et. (con)ce(pta) cordis u(est)ri
semina iam (con)dita in frugem querit(is).
sed s(u)p(er)na medicamins geli p(re)mit(ur). ut ta(n)-
to post fecundius crescant. q(uan)to diuini
iudicij (pr)ima (con)pinencia ponda patien-
tius portant. Et quia plerumq(ue) hu(m)ana
corda q(uae) erupere ad uirtutes quas
appetunt non ualent. eo ip(s)o quo ab
intentio(n)e sue perfectione resiliunt temp-
tatio(nu)m stimulis fatigantur. sed tam(en)
quia cas(us) temptatio(n)es cogitatio(n)u(m) con-
(pre)mit s(an)c(t)e per (con)tinuatio(n)is usum inq(uo)-
dam uiuendi rigore (con)ponit. b(e)n(e) sub-
ditur. In similitudine lapidis aque
durantur. quia et si s(u)p(er)e cogitatio(n)es
mentis lacessit ne(c)q(uam) tamen usq(ue) ad (con)-
sensum praui op(er)is trahunt. Ex in eos
sub molita b(e)n(e) uiuendi consuetudine q(uas)i
sub quadam duricia (con)tinus abscondit.
abscondit. q(uia) q(uam)uis temptatio(n)is pul-
satio(n)e mollescit. Ut et b(e)n(e) subiungitur.
Et superficies abissi constringitur. q(uia)
(pra)ua cogitatio(n)es et si usq(ue) ad suggestione(m)
ueniunt. usq(ue) ad consensu(m) non (con)pellu(n)t.
iua fluctuantes motus animi s(an)c(t)e
ductus rigor s(an)c(t)e delibatio(n)is premit.
Potest et(iam) in gelu uel glacie (pro)tin(us)
inte aduersitas designari que dum

q(uod) ist(io) debeat suspirare de bo(no) q(uod) facit

sub asperitate sua secretos comprimit. Valenti-
ores reddit. Omnipotens enim ~~nos~~ nos omnipo-
tens deus molestiis exerceri permittit
atque ad meliora vite statim interveniente
tristitia perducit. Interno consilio sic futuram
frugem gelu et glaciem gignit. Ut electus
quisque in hac vita tamquam in hieme adversa
ventorum et frigoris tolleret et velut in
estiva serenitate postmodum fructus ~~suos~~
quos hic concepit demonstret. Unde et
sponsi voce Ecclesie dicitur post huius mun-
di turbines ab illa eternitatis amena
properanti dicitur. Surge propera amica mea
formosa mea et veni. Iam enim ~~hiems~~ hyemps
transiit ymber abiit et recessit. Et
quia si sola nobis adsint prospera sol-
vimur. Ad virtutem vero melius adver-
sa solidamur. Recte subiungitur. In simi-
litudinem lapidis aque durantur. Mentes
enim que per ~~prospera~~ prospera molles fluunt, constric-
te adversitatibus durescunt. Et ad simili-
tudinem lapidis aqua perducitur. Quando in fir-
mus quisque per acceptam desuper tolleran-
tiam passionem sui redemptoris imitatur.
In similitudinem quippe lapidis aqua dura-
erat cum ille prius impatiens ille perse-
cutor postmodum Paulus dicebat. Impleo
ea que ~~sunt~~ desunt passionum Christi in carne
mea. Et quia cum deprimitur adversis sole-
tius interna dona custodiunt. Recte ad
ditur. Solet enim letitia archana men-
tis aperire atque aperiendo amittere. Adversa
vero cum nos exterius deprimunt interius
cautiores reddunt. Post gelu itaque vel
glaciem superficies abyssi constringitur
quia mens intra ad conservanda profunda dona
que accepit ipsis adversitatibus munitur. Ab
yssi enim sic superficiem Ysaias constric-
erat cum dicebat. Secretum meum mihi
Secretum. Abyssi sui superficiem Paulus
constrinxerat qui tot periculis adver-

sitatis insudans. Sub persona cuiusdam
de semetipso loquitur dicens. Audivit ar-
chana verba que non licet hominibus loqui.
Et rursum. Parco autem ne quis me ex-
istimet supra id quod videt homo aut au-
dit aliquid ex me. Qui quasi foris adversa to-
lerans ne fortasse in laudibus deflueret
archana sua aperire metuebat. Quid aliud
quam secretorum suorum abyssum per constrictam
superficiem presserat. Sequitur. Numquid
coniungere valebis micantes stellas Pliades
aut gyrum arcturi poteris dissipare. Pliades
stelle a pluvia dicte a pluralitate vocate
sunt. Ita autem vicine sibi et diversis se
tendunt ut et simul sint et tamen coniungi
numquam possint. Quatinus vicinitate quid-
em iuncte sint et tactu disiuncte. Arcturus
vero ita nocturna tempora illustrat ut
in celi axe positus per diversa se vertat
nec tamen occidat nec enim ex contra cur-
rens voluitur sed in loco situs in cunctis
mundi partibus nequaquam casurus incli-
natur. Quid ergo est quod homo ex terra
factus atque in terra positus de celesti
administratione distruitur quia Pliades
coniungere non valet. Quas cunctas per se
bimetipsis conditas et pene commotas
videt. Quia arcturi gyrum dissipare
non potest quem tamen cernens ipsa sua verti-
gine pene dissipatum patet. Aut in istis
ministeriis auctoris potentiam pensans tanti
firmitatis sue meminit et cum quod adhuc
in maiestate sua videre non potest quod
sit inestimabilis in ipsa ministeriorum celes-
tium gubernatione perpendat. 26

Sed cur ista loquimur qui stimulo co-
mus urgemur ut hec verba misticis sen-
sibus gravida cognoscamus. Aliud enim
micantes Pliades sunt et septem sunt. Aliud
quam sanctos omnes denuntiat. Qui inter pres-
sentis vite tenebras spiritus septiformis
gratie nos luce illustrant qui ab

mundi origine usque ad eius terminum diuer-
sis temporibus ad prophetandum missi iuxta
aliquid sibi iuncti sunt et iuxta aliquid non
iuncti. Stelle enim pliades sicut supra dic-
tum est uicinitate sibi iuncte sunt tactu
disiuncte. Similiter quidem site sunt et tamen
lucis sue uirium radios fundunt. Ita sancti omnes
aliis atque aliis ad predicandum temporibus ap-
parentes et disiuncti sunt per uisionem
sue ymaginis et iuncti per intentionem
mentis simul micant quia unum predicant
sed non semetipsos tangunt quia mundi
diuersis temporibus particulariter quia diuersis tem-
poribus abel ysaias iohannes apparu-
erunt. Diuisi quippe sunt tempore sed non
predicatione. ~~De eius passione ysaias~~
ait. Nam abel redemptoris nostri passi-
onem significans agnum in sacrificio ob-
tulit. De eius passione ysaias ait Sic(ut)
agnus coram tondente se obmutescet
et non aperiet os suum. De quo iohannes quoque
ait. Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi.
Ecce diuersis quidem temporibus missi et tamen
concorditer de redemptoris nostri innocentia
sentientes eundem agnum iohannes ostende-
do ysaias preuidendo abel offerendo lo-
cutus est. Et quem iohannes in ostensione
quem ysaias in locucione hunc abel signi-
ficando in manibus tenuit. quia ergo quo-
modo pliades stelle de humanitate re-
demptoris sibi iungantur diximus. nunc quo-
modo in ostendenda unitate trinitatis con-
corditer luceant demonstremus. Di-
uersis quippe temporibus huic mundo
dauid ysaias et paulus apparuit. sed
tamen nullus eorum aliter diuersum sensit. quia
et si semetipsos non uiderunt facie uultus
tamen dixerunt ex diuina cognitione. Da-
uid quippe ut auctorem omnium deum trini-
tatem ostenderet dixit. Benedicat nos
deus deus noster benedicat nos deus. Et ne

tercio deum nominans tres deos dixisse
putaretur illico unitatem eiusdem trini-
tatis insinuans addidit. Et metuant
eum omnes fines terre. Qui enim non eos sed
eum subdidit unum tantum quem dixerat intimat.
Ysaias quoque cum laude de unitate trinitatis
aperiret Seraphim uoces exprimens ait.
Sanctus sanctus sanctus. ac ne tertio sanctum nominans
unitatem diuine substancie scindere uideretur
adiunxit. Dominus deus sabaoth qui ergo non
domini dii sed dominus deus addidit unum ex-
istere quem tertio sanctum nominauerat indi-
cauit. Paulus quoque ut operationem sancte trini-
tatis ostenderet ait. Ex ipso et per ipsum
et in ipso sunt omnia. atque ut unitatem
eiusdem trinitatis intimaret protinus
addidit. Ipsi gloria in secula seculorum
amen. Qui ergo non ipsis sed ipse subdidit
unum naturaliter tantum secundum personas tri-
num innuit quem superius tertio ipsum dixit.
Quia ergo et uno in loco pliades site sunt
quia de deo concorditer senciunt et tamen
semetipsas non tangunt quia sicut dic-
tum est per huius mundi diuersa tempora
proueniunt. Quod bene ac breuiter ezechiel de-
scribit qui cum diuersis generibus animalia
uidisset dixit ad inuicem. Iuncte quoque erant
penne eorum alterius ad alterum sunt. quia
et si dissimilia sunt que agunt unum tamen
eodem quoque sensu sibi sanctorum uoces uirtutes
consociantur. et quamuis alius rationabiliter
cuncta agendo sit homo alius in pas-
sionibus fortis aduersa mundi non ti-
mendo sit leo. alius per abstinentiam
semetipsam uiuam hostiam offerendo sit
uitulus. alius se in alta rapiendo con-
templacionis euolatu sit aquila pennis
sic tamen dum uolant tangunt quia in con-
fessione uocum et uirtutum sibi unani-
mitate iunguntur. quia ipsa solius diuine u-

tunis est. et distinctis temporibus mis-
sos in fidei predicatione coniungere et dissimi-
libus virtutibus predicatores fulgores
intencionis nostre eterne dicitur Numquid coniunge-
re valebis micantes stellas pliades ac si
dicat. ut ego qui in me omnia impleo. atque
immunitatis sensi electorum mentes imple-
do coniungo. In arcturo autem qui per gy-
rum suum nocturna spacia non cessans
illustrat necesse est peculiarem electa vita
eorum sed tota simul ecclesia designatur. nec
~~tamen addefectum ipsius~~ que fatigationes
quidem patitur nec tamen addefectum ipsius
status inclinatur. gyrum laboris tolerat
sed ad occasum cum temporibus non festinat
Neque enim adyma poli arcturus cum noctur-
no tempore ducitur. sed dum ipse volvitur
nox finitur. quia in mundo dum sancta ecclesia
in minimis tribulationibus quatitur presentis
vite umbra terminatur. ea quidem stante
nox preterit quia illa in sua incolumi-
tate perdurante mortalitatis huius vite
pertransit. Est vero in arcturo quod consideracius
possimus intueri. In septem quippe stel-
lis volvitur et modo quidem tres ad summa e-
levat modo adyma iiij inclinat. modo qua-
tuor supinus erigit. et tres in fine po-
nit. Sancta quoque ecclesia cum modo infidelibus
trinitatis noticiam. modo autem fidelibus
virtutes quatuor. i. prudenciam fortitudi-
nem temperanciam. et iusticiam. predicat
quasi rotacione predicationis status sui speciem
quodammodo immutat. Nam cum quibusdam
de operibus suis gloriantibus confidenciam
ipsorum laboris evacuat et fidem trinitatis
exaltat. quid aliud facit nisi tres stel-
las ut arcturus elevat. et quatuor incli-
nat. Et dum quosdam bona opera non ha-
bentes de sola fide presumere prohibet sed
operari amplius que precepta sunt iubet
quid aliud arcturus facit. nisi quatuor
stellas erigit. tres deponit. Videamus

quomodo tres elevet. et quatuor deponat
ecce per paulum contra fidem de operibus sup-
bientibus dicit. Si abraham ex operibus
iustificatus est. habet gloriam sed non apud
deum quid enim scriptura dicit. Credidit abra-
ham deo et reputatum est illi ad iusticiam
Videamus quomodo quatuor elevet tres
deponat. Ecce per jacobum de fide contra
opera superbientibus dicitur. Sicut corpus sine
spiritu mortuum est ita et fides sine operibus
mortua est. Arcturus itaque volvitur. quia
sancta ecclesia inopia auditorum suorum mentes in
diversa latere predicationis arte versatur
Arcturus volvitur. quia hic in noctis huius tri-
bulationibus rotatur. Sed hunc arctu-
ri gyrum quando dominus dissipat. quia labo-
res etiam ad requiem permutat. tunc
et pliades plenius iungit. cum gyrum arc-
turi destruit. quia tunc in mundo sancti
et insolubiles sibi spe copulantur. que in
fine mundi sancta ecclesia ab hiis quos nunc
sustinet laboribus solvitur. Dicat ergo
Numquid coniungere valebis micantes
stellas pliades. aut gyrum arcturi po-
teris dissipare. Subaudis ut ego quod tunc
eorum vitam. etiam super spem nostro cum
gyrum universalis ecclesie corporaliter solvo.
et quis hominum solus divine hic est
virtutis ignorat. Sed ut cognoscat ho-
mo quid ipse sit memoretur assidue quid
solus deus possit. Hemus adhuc quod
de stellis pliadibus. atque arcturo aliquid
aliud senciamus. pliades quippe ab o-
riente arcturus vero ex parte aquilonis
surgit. Et quia autem se per gyrum suum arc-
turus vertit pliades ostendit. et cum
lumo diei iam vicina efficitur stellarum
ordo distenditur. Quid ergo per arcturum
qui a plaga frigoris nascitur lex et
per pliades nisi que ab oriente surgit
testamenti novi gratia designari. quia et
ab aquilone lex venit. quanta sub

duritas rigiditatis asperitate terrebat.
Nam cum praeceptis suis alios percuti
lapidibus obrui alios gladii morte mul-
tari plaga torpens et velut a sole ca-
ritatis aliena praeceptorum suorum semina
plus premebat ex frigore quam ex calore
nutriebat. cuius oppressionis pondus po-
tius ortum erat cum diceret. quid temptatis
deum imponere iugum super cervicem discipu-
lorum quod nec patres nostri nec nos portare
potuimus. Nec mirum quod Arcturi septem
stellas testamentum vetus exprimitur.
quia in observatione legis dies septimus
eminuit et per ebdomadam integram
constituti sacrificii nota tendebantur.
Pliades vero quia ipse quoque sicut su-
perius diximus septem sunt. testamenti
novi gratiam tanto aptius indicant. quan-
to conditori liquido terminus. quod per illud
fideles suos spiritus septiformis mu-
nere illustrat. quamquam et sic Arcturus
vertitur Pliades ostendit. quia per omne
quod testamentum vetus loquitur testamenti
novi opera nuntiantur. sub tecto enim
littere tegit instratu quod secreto et quod in-
clamat sic Arcturus et demonstrat. quod
dum ad spiritualem intellectum flectitur signi-
ficata per illud lux gratie. septifor-
mis aperitur. Et quod magnifice dici lucere
stellarum eius ordo distenditur. quod per-
quam per semetipsam nobis veritas in-
notuit. ab obsequiis carnalibus littere
praecepta laxavit. redemptor autem
noster in carne veniens Pliades iunxit
quia operationes septiformis spiritus simul
in se et cunctas et manentes habuit.
De quo per Ysaiam dicitur. Egredietur
virga de radice Yesse et flos de ra-
dice eius ascendet et requiescet super
eum spiritus domini. spiritus sapientie. et in-
tellectus. spiritus consilii et fortitudinis
spiritus scientie et pietatis. et replebit eum
spiritus timoris domini. De quo Zacharias
ait. Super lapidem unum septem oculi
sunt atque item Et in candelabro aureo
lucerne septem. Nullus vero hominum
operationes sancti spiritus simul omnes habuit nisi
solus mediator dei et hominum. cuius est
ipse spiritus qui de patre ante secula procedit.
bene ergo dicitur. Super lapidem unum.
septem oculi sunt. hunc enim lapidem sep-
tem oculos habere est. simul omnes virtutes
spiritus septiformis gratie in opere retinere.
alius namque prophetiam. alius scientiam. a-
lius virtutes. alius genera linguarum. a-
lius interpretationem sermonum. iuxta di-
stributionem sancti spiritus accipit. ad hunc vero
nullus eius spiritus mala munera pertingit.
At vero conditor noster infirma nostra
suscipiens. quia per divinitatis sue potentiam
simul se habere omnes sancti spiritus virtutes
edocuit incunctanter procul dubio Pliades
iungit. Dum vero Pliades iungit Arcturi
gyrum dissipat. quia dum semetipsum fecit
hominem haec cunctas sancti spiritus operationes
innotuit. In testamento veteri littere
laborem solvit. ut fidelis quisque iam
cum libertate spiritus illud intelligat. cu-
ius in formidine inter tot discrimina
premebat. audiat itaque beatus Iob. Numquid
coniungere valebis micantes stellas Plia-
des. ac si aperte diceretur. haec quidem
lumina quarundam virtutum potes. sed nequaquam
coniungere simul omnes operationes sancti spiritus
sufficis. Age ergo coniungere Pliades in
cunctis virtutibus contemplare et tu de
parvis ab elatione oppositum audiat quod
dicitur. Aut gyrum Arcturi poteris dis-
sipare. Ac si ei aperte diceretur. Et si

ipse iam que recta sunt sentio. Nunc
que virtute tua etiam in alienis cordibus
laborem grossioris intelligentie destru-
is me itaque considera qui carnalium
stulta manifesto ut tanto magis hec que
putas omnes virtutis tue fortia humi-
les quanto nec vestigia mee infirmitatis
apprehendis. Quia vero in ipsa divine incar-
nationis mysterio aliis lux veritatis osten-
ditur. aliorum vero per scandalum corda
tenebrantur. Recte subiungitur. Numquid
producis luciferum in tempore suo. et vesperum
super filios terre consurgere facis.
Pater quippe in suo
tempore luciferum produxit. quia
sicut scriptum est. Cum venit plenitu-
do temporis misit Deus filium suum na-
tum ex muliere factum sub lege. ut eos qui
sub lege erant redimeret. Qui natus ex
virgine velut lucifer inter tenebras
noctis nostre apparuit quia fugata
obscuritate peccati eternum nobis mane
nuntiavit. Luciferum vero se innotuit
quia diluculo ex morte surrexit. et ful-
gore sui luminis mortalitatis nostre tetram
caliginem pressit. Qui bene per Iohannem dicitur
Stella splendida et matutina. Vivus
quippe apparendo post mortem matutina
nobis stella factus est. quia dum in se-
metipso exemplum nobis resurrectionis
prebuit. que lux sequatur indicavit. Ves-
perum vero super terre filios consurgere fa-
cit Dominus. quia in infidelibus videlicet eorum
cordibus donari antichristum eorum merito exi-
gente permittit. Cum id circo a Domino hu-
ic vesperi mittere subditur. quia ipsi spon-
te sua filii terre esse noluerunt. Terrena
quippe et non celestia requirentes
ad conspiciendam luciferi nostri claritatem ce-
ci sunt. et dum per esse sibi quod vesperum
appetunt. subsequentis dampnationis
eterna nocte merguntur. Hinc in evangelio
Dominus dicit. Ego veni in nomine Patris mei
et non accepistis me. alius veniet in
nomine suo. et illum accipietis. Hinc Pau-
lus ait. Eo quod caritatem veritatis non
receperunt ut salvi fierent ideo mittet illis
Deus operationem erroris ut credant menda-
cio. ut iudicentur omnes qui non credide-
runt veritati. sed consenserunt iniquitati.
Nequaquam ergo super eos vesper con-
surgeret si celi filii esse noluissent. sed
dum visibilia appetunt. amisso cordis
lumine. sub noctis luce tenebrescunt. Quod
tamen si moraliter distinguimus. quomodo
cotidie agatur invenimus. quia mini-
mo et electis lucifer oritur. et vesper
reprobis Deo permittente donatur. Unus
enim atque idem sermo Dei cum in ore pre-
dicantis. quem dum isti gaudendo. illi
vero invidendo audiunt. claritatem
sibi luciferi in vespere tenebras
verterunt. Dum isti humiliter vocem sancte pre-
dicationis accipiunt. quia ad stelle lucem
oculos cordis aperiunt. Dum non illi vindi-
centes invident. et non salutis tamen
sed predicationis gloriam querunt. proximum
pectus iniquitatis sue vespere in som-
num mortis claudunt. Per eamdem ergo
iudicium hiis qui electo est lucifer. rep-
robo auditori fit vesper. quia exhorta-
tione sancta qua boni ad vitam redeunt
pravi deteriores in culpam moriuntur.
Unde bene per Paulum dicitur. Christi bonus odor
sumus Deo in hiis qui salvi fiunt et in
hiisque pereunt. aliis quidem mortis odor
in morte. aliis autem odor vite in vitam.
Verbum itaque suum auditoribus est lucife-
rum simul et vesperum videt. per quod et alios
ab iniquitate suscitari et quosdam alios sopo

cari iniquitate conspexit. Quia per occultas dei iudiciorum que in hac vita ab hominibus comprehendi non possunt, recte illic subdidit: Et ad hec quis tam ydoneus? ac si diceret: ydonei quidem sumus ad hec consideranda que fiunt, sed ydonei non sumus ad hec investiganda cur fiant. Unde hic quoque dominus quia aliis produci luciferum, aliis vero consurgere vesperum dixerat, ne perscrutari homo occulta dei iudicia audeat, silentio subiungit: Numquid nosti ordinem celi et pones rationem eius in terra?

Ordinem celi nosse est supernarum dispositionum occultas predestinationes videre. Rationem vero eius in terra ponere est ante humana corda talium secretorum causas aperire. Rationem videlicet celi in terra ponere est supernorum iudiciorum misteria vel considerando discutere vel loquendo manifestare. Quod utique facere in hac vita positus nullus potest. Ut enim a parvis ad maiora veniamus, quis intelligat que est ratio secretorum pt quod sepe vir iustus auditus non solum non vindicatur sed etiam punitus recedat, et iniquus eius adversarius non solum non punitus sed etiam victor abscedat? Quis intelligat cur vivit alius insidians mortibus proximorum et moritur alius qui profuturus erat vite multorum? Alius culmen potestatis assequitur qui non nisi ledere studet; alius tantummodo lesos defendere concupiscit et tamen ipse oppressus iacet. Alius vero vacare appetit et in multis negotiis applicatur; alius negotiis implicari desiderat et quo actus vacat. Alius male inchoans usque ad vite finem terminum ad peiora protrahitur; alius bene incipiens per longitudinem temporis proficit ad augmenta meritorum. Atque ergo alius male vivens diu reservatur ut corrigatur; alius vero bene quidem videtur vivere, sed in hac vita eo usque quo ad perversa prorumpat. Alius in errore infidelitatis natus in errore deficiat; alius in catholice fidei rectitudine genitus in catholice fidei rectitudine consummatur. Ergo vero alius catholice matris ventre editus in ipso vite termino erroris voragine devoratur; alius autem vitam suam in catholica pietate consummat, qui ortus in perfidia cum lacte matris hauserat virus erroris. Alius celsitudinem bene vivendi appetit et vult et valet; alius nec vult nec valet; alius valet et non vult. Quis ergo ista iudiciorum celestium secreta discutiat? Quis intelligat districta lance equitatis occulta? Ad cognoscendos quippe istos iudiciorum secretorum sinus nullus ascendit. Dicatur ergo homini ut se nescire cognoscat, nescientem vero se cognoscat ut timeat, timeat ut humilietur, humilietur ne presumat in se, non presumat in se ut conditoris sui auxilium requirat. Et qui in se fidens mortuus est, auctoris sui adiutorium appetens vivat. Dicat itaque vir iustus iam quid se sciens: Numquid nosti ordinem celi et pones rationem eius in terra? id est numquid occultos ordines iudiciorum celestium comprehendis aut aperire humanis auribus sufficis? Beatus igitur Iob de iudiciis incomprehensibilibus investigatione requiritur, ac si ei aperte diceretur: Cuncta que

que pat's · tanto tolerare pacienciꝰ
debes · q̄nto secreto℞ celestiū ignarꝰ ·
cur h' pat's nescis ·:

Explicit lib' xxix'

De p̄dicatoribus doctoꝝ i
De miraculis p̄dicatoꝝ ii
De gallo leone et ariete iii
De concentu celi iiii
De p̄dicatoribus · etiā receptis v
De ordinibus ecclie vi
De eccliā et ap̄lis vii
De pullis corvoꝝ viii
De fīnis et rusticib; (added above: cremis et ubibus) ix
De partu doctoꝝ x
De dolore partus xi
De pastus suoꝝ xii
De gustu xiii
De solitudine xiiii
De uentris ingluuie xv
De vicijs gule xvi
De continencia xvii
De incarnacōe dn̄i xviii
De uocacōe gencium xix
De exactore xx
De gedeone xxi
De questione supbiꝝ xxii
De predicatōe xxiii

Beatus iob talia
utrum ne facit
dn̄o interroga
te requirit̄ qua
lia utiq; facere
non p̄t homo
ut dum se ista
facere non pos
se deprehendit
ad eū refugiat
q̄ solū talia que facit posse intelligit
atq; ante oculos iudic' sui magis ap
pareat si sua minus infirma cognoscat
Quid ergo nunc a dn̄o sibi non ignorari
debeat diuina iob uoce requirit̄ cū ei
dicit̄ Numq̄d elevabis in nebula uocem
tuam et impetus aq̄ꝝ operiet te
V ocem quippe suā
in nebula dominꝰ leuat cū per
predicatoꝝ suoꝝ linguas ad caligno
sa corda infideliū exhortacōm fort'
Cumq; aquaꝝ impetus op'it dn̄i bn̄
agencia inbra eius turba resistenciū
ap̄loꝝ p̄mat · hinc ē et q̄ scriptū ē
fcm̄ ē uerbū dn̄i ad ieremiā dicens
Sta in atrio domus domini · et loqueris
ad omēs ciuitates iuda · de quib; ue
niūt ut adorent in domo dn̄i cunct̄
s̄mones quos ego mandaui t' Et
paulo post · Et audierūt sacerdotes
et p̄phete · et omīs populꝰ ieremiā
dicentes loquent̄ uba h' in domo dn̄i
Cumq; complesset ieremias loq̄ns ap
phenderunt eū sacerdotes et p̄phe
et omīs p̄plus dicens morte moriat̄
Quare p̄phetauit in noīe dn̄i Ecce
in nebula dominꝰ uocē leuauit · q̄
obstruat metes superbiencium directo
p̄pheta corripuit · ecce q̄ aq̄ꝝ impetꝰ

Incipit lib' xxx'

ep̄dicatoribus doctorib

cum protinus operuit, quia sub insurgentibus populis et tam sue correptionis insagatis ipse in semetipso necem pertulit quibus correptionis verba mandavit. Per semetipsum quoque dominus in nebula vocem levavit, quia presentem se etiam assumpto corpore exhibens multa suis persecutoribus, sed figuris enigmatum velata predicavit. In nebula vocem levavit, quia veritatem sua non senciunt infidelibus, qui per caliginem sonuit. Unde et bene in libris regum scriptum est: Nebula implevit domum domini et non poterant sacerdotes ministrare propter nebulam. Contingentibus enim multis dum superbi iudeorum pontifices divina misteria per parabolas audiunt, sacerdotes in domo domini qui per nebulam ministrare nequiverunt, qui et in testamento veteri dum sensus misticos revelamine quo opertos inter obscuritas allegoriarum caligines investigare desierunt, delubrum fidei sic in misterium propter nebulam perdiderunt. Quibus et nunc in nebula doctrine sic vocem dominus protulit, ut de se etiam aperta narravit. Quid est enim apertius dictum quam: Ego et pater unum sumus? Quid apertius dicitur: Antequam abraham fieret ego sum? Sed quia auditorum mentes infidelitatis caligo repleverat, quasi emissum solis radium nebula interiacens abscondebat. Ad hanc namque elevationem vocis cum protinus aquarum impetus operuit, quia contra illum mox seviens populorum turba surrexit. Scriptum quippe est: Propterea ergo querebant eum iudei occidere, quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem suum dicebat deum, equalem se faciens deo. De hoc aquarum impetu per psalmistam clamat:

circumdederunt me sicut aqua tota die, circumdederunt me simul. Et rursus psalmista: Salvum me fac domine quoniam intraverunt aque usque ad animam meam. Quas profecto aquas in semetipso usque ad mortem in suis ante et post ascensionem pertulit. Hinc est enim quod et de superioribus clamat: Saule, Saule, quid me persequeris? Ecce iam celum conscendat, et tamen adhuc eum Saulus velut impetus aquarum infideliter persequens et tumidior ceteris unda tangebat. Ipse quippe est qui per bonos recta loquitur, ipse qui in bonorum passione laceratur. Ut ergo mirifica dominus caritatis unitate monstraret se esse qui indignis auditoribus per sanctorum suorum ora predicaret, ait: Numquid elevabis in nebula vocem tuam? Ut ostenderet se esse qui in suis membris omnia adversa patitur, subdidit: Et impetus aquarum operiet te? subaudis ut me, quem iniqui omnes neque per predicatores suos loquentem intelligunt, neque per membra sua patientem vident. Narrat ergo deus quod ab hominibus patitur, ut dolor afflicti hominis mitigetur, ac si illi aperte dicat: Mea subtilius pensa et tua contempne tempna. Aniles enim tuum est te vulnera quam me humana tolerare. Ad hec tamen verba si subtilius perscrutari possumus, si inter dona celestia nostra sollicite corda pensamus, iam quidem fideles sumus, iam quia audimus superna credimus, iam quod credimus amamus; sed dum quibusdam supervacuis curis premimur, obducta confusione caligamus. Et eum nobis etiam talibus intra quedam dominus de se sentiendi [illegible] insinuat, quasi in nebula vocem levat, dum caligosis nostris

mentibus semetipsum loquitur velut
in nebula hijs qui non cernentur auditur
Sed namque quod de illo cognoscimus sed tamen
adhuc eum in secreto in spiracione quam in instrumento
non videmus. qui quod cordibus nostris pleri-
que de locucione sed occultat speciem velud
in nebula format vocem. Sed certe ad
verba dei interius semetipsum loquen-
tis audimus. Audimus namque amorem eius
qua compunctione quo studio inherere
debeamus cognoscimus et tamen ab interne
consideracionis culmine ad consueta ma-
cerata mortalitatis huius mutabilitate
relabimur et imminencium pravorum mole se-
dula importunitate temptamur. Cum
ergo eternus intus mentibus subtilia de se-
metipso insinuat. in nebula vocem
levat. Cum nos temptacione viciorum per re-
decorem intellectus opprimitur quasi aquarum
impetu invasit sua deus operitur. Tunc
enim super illud aquas admittimus quot
post inspiracionem eius graves cogitaciones
illicitas in corde versamus. Nec tamen
nos vel oppressos deserit Nam cito
ad mentem redit temptacionum nebulas
decutit. lumen compunctionis infundit
et subtilis intellectus solem ~~reddit~~ reducit
atque sic ostendit quantum nos diligit.
qui nos nec cum nos respuatur re-
linquid aut saltem sic erudita humana
consciencia ad se temptaciones erubescat ad-
mittere quia redemptor suus denegatur
non cessat amare. hic in nobis per semet-
ipsum tolerat hic ab infidelibus per suos cot-
tidie predicatores portat. cuius enim
donum suborta in nobis temptacio re-
pellitur. et tamen ab infundendo intus
sensus minime. neque que intus infirmitate
revocatur eius publice verba respuuntur
et tamen ab erogande gracie largitate nulla

in fidelium iniquitate compescit. Nam cum
pravi homines predicamenta despiciunt
adiungit eciam miracula quo venerentur. Unde
post dictam vocem post inundacionem aquarum
impetum aperte subiungitur. Numquid mit-
tes fulgura et ibunt et revertencia di-
cent tibi assumus

[F]ulgura quippe ex nubibus
exeunt sicut mira opera ex sanctis
predicatoribus ostenduntur qui sepe
ut diximus. idcirco nubes vocari solent
quod et coruscant miraculis et verbis plu-
unt. Et quia humana corda postquam
per predicacionem mota non fuerint. istis mira-
culorum fulguribus conturbantur. propheta at-
testante didicimus. Fulgura multi-
plicavit eos ac si diceret dum verba pre-
dicacionis tue non audiunt. predicancium
miraculis conturbantur. Unde alias
dictum est Iacula tua ibunt in splen-
dore fulguris armorum tuorum. Iacula dei
in lumine ire est verba eius aperta
veritate resonare. sed quia sepe homines
verba vite eciam intellecta despiciunt
adiungitur eciam miracula. Unde illic
subdidit In splendore fulguris armorum
tuorum Fulgor quippe armorum est claritas
miraculorum. Armis namque nos tuemur
iaculis adversa decimus. Arma ergo
cum iaculis sunt miracula cum predicamentis
Sancti enim predicatores verbis suis quasi
quibusdam iaculis adversarios feriunt
armis vero i. miraculis semetipsos tu-
entur. ut et quanta sint audiendi o-
stendunt per impetum iaculorum et quanta
sint verendi clarescat per arma mira-
culorum. Dicitur itaque ad beatum Iob. Numquid
mittes fulgura et ibunt. et reverten-
cia dicent tibi assumus. Sub audis ut

mittis. Vadunt enim fulgura cum predi-
catores miraculis coruscant et superna
reuerentia auditorum corda transfigunt.
Reuertentia uero dicunt assumus cum non sibi
sed dei uiribus tribuunt quod se fortiter
egisse cognoscunt. quid est enim deo dicere assu-
mus. quidam namque in hoc uerbo obsequio
declaratur. Reuertentes itaque predicatores
sancti dicunt est. adsumus. Illi laudem tribu-
unt a quo se accepisse sentiunt uictoriam
pugne. ne sibi tribuant quod operantur
et inde quod fulgura operando possunt. si
redeunt superbiendo non possunt. Vide-
amus itaque fulgur uadens. claudo quon-
dam ait petrus. argentum et aurum non
est michi. quod autem habeo hoc tibi do. In nomine
ihesu christi nazareni surge et ambula.
Et apprehensa eius manu dextera alleua-
uit eum. et protinus consolidate sunt bases eius
et plante. Et exiliens stetit et ambu-
labat. Sed cum de hac facto indecorum fuisset
turba commota uideamus. nunc fulgur
rediens quid ait. Viri israhelite quid ad-
miramini in hoc aut nos quid intuemini
quasi nostra potestate aut potestate fecimus
hunc ambulare. Deus abraham et
deus ysaac. et deus iacob. deus patrum
nostrorum glorificauit filium suum ihesum. et
paulo post. cuius nos testes sumus et in
fide nominis eius. hunc quem uidistis et
nostis confirmauit. Nomen eius et
fides que per eum est dedit integram
sanitatem istam in conspectu omnium uestrum.
Ergo fulgur iuit cum petrus miraculum
fecit. redijt cum non sibi tribuit. et auc-
tori quod fecit. Vadunt fulgura cum predica-
tores sancti mira opera ostendunt sed re-
uertendo dicunt assumus cum in eo quod fa-
ciunt ad potentiam auctoris recurrunt quod tamen
intelligi et aliter potest. Fulgura etenim

sicut superius dictum est. sancti uiri mittun-
tur exeunt cum a secreto contemplationis ad publicam
operationis exeunt. mittuntur et uadunt cum
ab abscondito speculationis in ima et
actiue uite latitudinem diffunduntur. Sed
reuertentia dicunt deo assumus. quia post opera
exteriora que peragunt semper ad sinum contem-
plationis redeunt ut illic ardoris sui flam-
ma reficiantur et quasi ex tacta superne cla-
ritatis ignescant. Citius enim in ipsa licet
bona exteriora frigescerent nisi intente
sollicita ad contemplationis ignem incessanter
redirent. Vnde bene per salomonem dicitur.
Ad locum de quo exeunt flumina reuer-
tuntur et iterum fluant. Quippe illic flu-
mina que hic fulgura sunt uocata. quia et
corda audientium rigant flumina. quia
uero accendunt fulgura memorantur. De
quibus alias scriptum est. Eleuauerunt flumina
domine. eleuauerunt flumina uoces suas. Et
rursum illuxerunt fulgura eius orbi
terre. Ad locum ergo de quo exeunt flumina
reuertuntur. quia sancti uiri et si a conspectu
creatoris sui eius claritatem mente con-
spicere conantur foras propter nos ad actiue
uite ministerium ueniunt incessanter tamen
ad sinum contemplationis studium reuertuntur et si
in predicatione sua exterius nostris auribus
per corporalia uerba se fundunt mente
tamen tacita ad considerandum semper ipsum fon-
tem luminis reuertuntur. De quibus et bene dicitur.
Et iterum fluant. Nisi enim ad contemplationem
domini sollicita semper mente recurrerent
nimirum interna siccitas etiam exteriora
predicationis eorum uerba siccaret. Sed quia
inde domini indesinenter sitiunt. quasi de
exteriora foras flumina intus semper oriuntur
quatinus illic amando sumant. Vnde
ad nos predicando defluant. Dicitur
ergo recte. Numquid mittes fulgura et

diunt et reuerentia dicunt tibi assumus
Subaudis ut ego qui predicatores me
os cum voluero post contemplationis gratiam ad
actiue vite ministerium oppono quos tamen
semper abarius exterioribus ad internum
culmen contemplationis reuoco ut modo missi
ad exercenda opera operantur modo reuocati
ti in speculationis studio apud me famu-
larius inuitant. Venientes itaque dicunt
assumus quia quamuis per exteriora acta paruum
quod contemplationi decet uideantur per ardorem
tamen desiderii quod in mente sua gerunt ac-
cedunt obsequentes deo suam presentiam ostendunt
assumus namque dictum est presentes se
amando monstrare Sequitur Qui posuit
in uisceribus hominis sapientiam uel quis de-
dit gallo intelligentiam

q In hoc loco galli aliis
nomine designantur nisi alio
modo repetiti i. predicatores sancti qui in-
ter tenebras uite presentis studentes uen-
turam lucem predicando quasi cantando
nuntiare. Dicunt enim nox precessit
dies autem appropinquauit qui uocibus suis
sompnum mentis corporis excutiunt clamantes
tes hora est iam nos de sompno sur-
gere Et rursum Euigilate iusti et no-
lite peccare. De hoc gallo alias scriptum
est. Tria sunt que bene gradiuntur et quartum
quod incedit feliciter leo fortissimus bestia-
rum ad nullius pauebit occursum Gal-
lus succinctus lumbos et aries nec
est rex qui resistat ei Ipse quippe hoc
loco leo ponitur de quo scriptum est
Vicit leo de tribu iuda qui fortissimus
bestiarum dicitur quia in illo hoc quod infirmum
est dei fortius est hominibus Qui ad nul-
lius pauet occursum Dicit enim Ve-
nit princeps huius mundi et in me non
habet quicquam. Gallus succinctus lumbos

i. predicatores sancti inter huius noctis
tenebras uerum mane nuntiantes Qui suc-
cincti lumbos sunt quia a membris su-
is luxurie fluxa restringunt. In lumbis
quippe luxuria est Vnde et eis a domino
dicitur Sint lumbi uestri precincti. Et
aries nec est rex qui resistat quod aliud hoc
loco arietem accipimus nisi primum in-
stitutum etiam ordinem sacerdotum. De qui-
bus scriptum est afferte domino filios arie-
tum qui per exempla sua gradientes
populum quasi subsequentem ouium gregem tra-
hunt. quibus spiritaliter recte recte quippe
vincentibus nullus rex sufficit animo
resistere quia quilibet persecutor ob-
iicit intentionem corporis non ualet impedire
Sunt enim adeo quod despiciant et amplec-
tuntur et moriendo perueniunt. Ponitur
ergo primus leo. Secundus gallus. tercius
aries. apparuit enim Christus. deinde sancti
predicatores apostoli. et tunc deinde sancti
eos presbiteri etiam prepositi uidelicet et
duces gregum. quia doctores sunt
sequentium apostolorum populorum. Sed hec adhuc
melius confirmamus si eiusdem loci etiam
reliqua exponendo subiciens Nam quo-
modo hoc et ante expositum apparebit. hoc
illum quartum subdidit dicens Et qui sul-
tus apparuit. postquam eleuatus est in
sublime Si enim intellexisset ori
posuisset manum Ipse quippe in sublime
eleuabitur cum deum se esse mentitur. Sed
eleuatus in sublime stultus apparebit
quia in ipsa elatione sua per aduentum ueri
iudicis deficiet Quod si intellexisset
ori imposuisset manum idem si suppli-
cium suum cum primus superbire exorsus
est preuidisset. Vnde aliquis conditus in
tante iactantie superbiam non sus-

set clarus. De quo nequaquam moveat
quod superius dictum est: quantum quod incedit feli-
citer. Tam quippe incedere bene dicitur, et
gradi feliciter. Non enim omne quod bene,
quod feliciter bene, neque in hac vita omne quod
bene, feliciter. Nam leo et gallus et aries
bene incedunt, sed hi non hic feliciter. Et non
bene incedit, quia in fallacia sua antichristus
graditur, sed in hoc brevis tempus vite pre-
sentis ipsa illius fallacia prosperatur. Sic
de eo sub Antiochi specie per Danielem di-
citur: Et robur datum est ei contra iuge sa-
crificium propter peccata, et prosternetur veritas
in terra, et faciet, et prosperabitur. Quod Salo-
mon ait feliciter, hoc Daniel dicit pro-
sperabitur. Iuxta hoc itaque testimo-
nium quo per Salomonem dicitur: Gallus
succinctus lumbos, aperte etiam hoc lo-
co gallum sanctos predicatores accipimus.
Ad se ergo cuncta referens Deus dicit:
Quis posuit in visceribus hominis sapientiam,
vel quis dedit gallo intelligentiam? Ac
si dicat: Nisi ego auctor hominis humana sapientie
superne sapientie gratiam quis infudit?
vel ipsis suis predicatoribus quis nisi
ego intelligentiam dedit, ut sciant quando vel
quibus debeant venturum mane nun-
ciare? Sciunt enim quando et quid agant, sen-
tiunt quia hoc interioris mee revelatione
cognoscunt. Notandum vero est quod sapientia
divinitus inspirata in visceribus hominis
ponitur, quia nimirum hoc donum ad
electorum mentem spectat, non in solis vo-
cibus, sed etiam in sensibus datur, ut in eo
quod loquitur lingua vivat conscientia, et lux
eius tanto verius in ardescit in corde,
quanto magis ante laboris est. Hoc quod additur:
vel quis dedit gallo intelligentiam, sub-
tiliori adhuc expositione discutere. Intelli-

gentia quippe doctorum tanto esse subti-
lior debet, quanto se ad penetranda invi-
sibilia operatur. Quanto nil materiale des-
entit, quanto et per vocem corporis loquens
omne quod est corporis transit. Nisi enim can-
tanti gallo, id est predicanti doctori, ipse su-
orum conditor instrueret, intelligentiam
quoque gallus accipit, ut prius nocturni
temporis horas discutiat, et tunc demum
vocem excitationis emittat. Quia tunc vide-
licet sanctus quisque predicator prius in au-
ditoribus suis qualitatem vite considerat,
et tunc demum ad erudiendum congruam
vocem predicationis format. Quasi enim
horas noctis discernere est peccatorum meri-
ta diiudicare. Quasi horas noctis discer-
nere est actionum tenebras apta in-
crepationis voce corripere. Gallo itaque
intelligentia desuper tribuitur, et doctori
veritatis discretionis virtus, ut noverit qui-
bus quid, quando vel quomodo inferat, divi-
nitus monstratur. Non enim una eadem-
que cunctis exhortatio congruit, quia nec
cunctos par morum qualitas astringit.
Sepe autem aliis officiunt que aliis pro-
sunt. Nam et plerumque herbe animalia 4h
reficiunt, alia occidunt. Et lenis sibillus
equos mitigat, catulos instigat. Et
medicamentum quod hunc morbum imminuit,
alteri vires iungit. Et panis qui vitam
fortium roborat, necat. Pro qualitate igitur
audientium formari debet sermo doctorum,
ut ad sua singulis congruant, et tamen
a communis edificationis arte numquam recedat.
Quid enim sunt intente mentes auditorum,
nisi quedam in cithara tensiones stan-
tes chordarum? Quas tangendi artifex
ut non sibimetipsi dissimile canticum
faciat, dissimiliter pulsat. Et idcirco
corde consonam modulationem reddunt, quia

uno quidem plectro sed non uno impulsu feriuntur. Unde et doctor quisque ut in una cunctos uirtute caritatis edificet ex una doctrina non una eademque exhortatione tangere corda audientium debet. Aliter namque uiri aliter ammonende sunt femine. aliter iuuenes. aliter senes. aliter inopes. aliter locupletes. aliter leti. aliter tristes aliter subditi aliter prelati. aliter serui aliter domini. aliter huius mundi sapientes. aliter hebetes. aliter inpudentes aliter uerecundi. aliter proterui. aliter pusillanimes. aliter inpatientes. aliter beniuoli aliter inuidi. aliter simplices. aliter inpuri. aliter incolumes. aliter egri. aliter qui flagella metuunt. et propterea innocenter uiuunt. aliter qui sic in iniquitate duruerunt ut nec per flagella corrigantur. aliter nimis taciti. aliter multiloquio uacantes. aliter timidi. aliter audaces. aliter pigri. aliter precipites aliter mansueti. aliter iracundi. aliter pertinaces. aliter inconstantes. aliter qui sua iam misericorditer tribuunt. aliter qui aliena rapere contendunt. aliter qui nec aliena rapiunt nec sua largiuntur aliter qui et ea que habent sua tribuunt et aliena rapere non desistunt. aliter discordes. aliter pacati. aliter seminantes iurgia. aliter pacifici. aliter admonendi sunt. qui sacre legis uerba non recte intelligunt. aliter qui recte quidem intelligunt. sed humiliter non loquuntur. aliter qui cum predicare digne ualeant. pre nimia humilitate formidant. aliter quos a predicatione imperfectio uel etas prohibet et tamen precipitatio impellit. aliter qui in hoc quod temporaliter appetunt prosperantur. aliter qui quidem que mundi sunt concupiscunt. sed tamen aduersitatis labore fatigantur. aliter coniugiis obligati. alii a coniugii nexibus liberi. aliter admixtionem carnis experti. aliter ignorantes. aliter qui peccata deplorant operum. aliter qui cogitationum. aliter qui commissa plangunt. nec tamen deserunt. aliter qui deserunt nec tamen plangunt. aliter qui illicita que faciunt et laudant. aliter qui accusant praua nec tamen deuitant. aliter qui repentina concupiscentia superantur. atque aliter qui in culpa ex consilio ligantur. aliter qui minima crebro tamen illicita faciunt. atque aliter qui se a paruis custodiunt. sed aliquando in grauibus demerguntur. aliter qui bona nec inchoant. aliter qui inchoata minime consummant. aliter qui bona que faciunt abscondunt et tamen quibusdam factis publice mala de se opinari permittunt. Et quid de singulis quis sit ammonitionis ordo subtiliter insinuare debuimus. sed formidata locutionis prolixitate impedimur. auctore autem deo. In alio opere id explere appetit animus si tamen laboriose huius uite adhuc aliquantulum restauit tempus. Hiemis uero aliud quam de galli huius intelligentia considerare debemus quia profundioribus horis noctis ualentiores ac productiores edere cantus solet. cum uero matutinum iam tempus appropinquat leuiores et minutiores omnino uoces format. In quibus galli huius intelligentia quid nobis innuat. considerata predicatorum discretio demonstrat. Qui cum iniquis adhuc mentibus predicant altis et magnis uocibus eterni iudicii terrores intimant. quia uidelicet quasi in profunde noctis tenebris clamant. cum uero iam

auditorum suorum cordibus ueritatis lucem
adesse cognoscunt clamoris sui magni-
tudinem in lenitatem dulcedinis uer-
tunt. et non tam illa que sunt de penis
terribilia quam ea que sunt blanda de
premiis proferunt. qui etiam minutis
tunc uocibus cantant qui appropinquante ma-
ne subtilia queque de misteriis predicant
ut sequaces sui ea minutiora queque de
celestibus audiant. quo ad lucem ueritatis
appropinquant et quos dormientes lon-
gius galli clamor excitauit uigilantes
subtilior delectet quatinus correcto ci-
uibus cognoscere de regno subtiliter
dulcia libeat qui prius de iudicio aduer-
sa formidabat. Quod bene per moysen expri-
mitur. cum ad producendum exercitum tube
clangere consisius iubentur. Scriptum
namque est fac tibi duas tubas argen-
teas ductiles. Et paulo post. Cum autem con-
sisus clangor increpuerit mouebuntur
castra. per duas enim tubas exercitus
ducitur. quia per duo precepta carita-
tis ad procinctum fidei populus sed uocatur
que idcirco argentee fieri precipiuntur
ut predicatorum uerba lucis nitore pa-
teant. et auditorum mentem nulla sui
obscuritate confundant. Idcirco autem
ductiles. quia necesse est ut hii qui uen-
turam uitam predicant tribulationum presen-
tium tunsionibus crescant. bene autem dic-
tum est consisus clangor increpuerit mo-
uebuntur castra. quia nimirum predicationis
sermo cum subtilibus ac minutiis agitur
auditorum corda contra temptationum cer-
tamina ardentius excitantur. Et aliud
adhuc in gallo sollerter intuendum. quia
cum iam se ad cantus parat. prius alas ex-
cutit. et semetipsum feriens uigilan-
tiorem reddit. quod patenter cernimus si
sanctorum predicatorum uitam uigilanter
uideamus. Ipsi quippe cum ad uerba predicationis
mouent prius se in sanctis actionibus
exercent ne in semetipsis torpentes opere
alios excitent uoce sed ante se per subli-
mia facta excutiunt et tunc ad bene agendum
alios sollicitos reddunt. prius cogitationum
alis semetipsos feriunt. quia quicquid
in se inutiliter torpet sollicita inuestiga-
tione deprehendunt districta animaduersione
corrigunt. prius sua punire fletibus curant
et tunc que aliorum sunt punienda denun-
tiant. prius ergo alis insonant quam can-
tus emittunt. quia antequam uerba exhor-
tationis proferunt omne quod locuturi sunt
operibus clamant. Et cum perfecte in se-
metipsis uigilant tunc dormientes ali-
os ad uigilias uocant. Sed unde huic
tanta doctori intelligentia. ut et sibi
perfecte uigilet. et dormientes ad uigi-
lias sub quibusdam clamoris incrementis
moueat ut et peccatorum tenebras prius in-
crepante discutiat. et discrete postmodum
lucem predicationis ostendat ut singu-
lis iuxta modum et tempora congruat
et simul omnibus que illos sequantur ostendat
Unde ad tanta et tam subtilia ducitur
nisi intus ab eo a quo est conditus
doceatur. quia ergo laus tante intelligentie
non predicatoris uirtus est sed auctoris
recte per eundem auctorem dicitur uel quis
dedit gallo intelligentiam. Ac si diceret
Nisi ego qui doctorum mentes quas mire
ex nichilo condidi ad intelligenda que oc-
culta sunt inestimabiliter instruo. Unde
bene ut in dictis predicantium non solum in-
spiratorem se intelligentie sed etiam auc-
torem locutionis ostendat adiungit quis

enarrabit celorum rationem. quorum tamen
verba quia cum semel nobis per speciem ostende-
rint. subtrahit, protinus subdit. Et concen-
tum celi quis dormire faciet. Nunc autem in hac
vita infirmitati mentis dominus non aperta specie
maiestatis sue. sed predicatorum suorum
voce loquitur est ut corda adhuc carna-
lia carnis lingua pulsaret. et tanto fa-
cilius in se ea perciperent quanto ea per
sonum consuete vocis audirent. At
postquam post mortem impulsus caro resplendet
et per resurrectionem pulchrius creatur tunc
dedecet audire verba audire verba non que-
rimus quia conditorem ipsum qui replet omnia iam
per speciem dei verbum videmus. quod tanto
nobis altius sonat. quanto et mentes
nostras in intime illustrationis penetrans
sublevat. Namque ortis et occidentibus ver-
bis quasi quibusdam sonis eterne predica-
tionis fit ipsa ymago interne inspirationis.
Unde recte nunc ad beatum Iob dominus dicit. Quis
enarrabit celorum rationem et concentum celi
quis dormire faciet. quid enim celorum
ratio accipitur nisi interna sententia scriptorum rec-
torum

[Q]uid per celi concentum nisi concors
predicantium sermo signatur. Condi-
tor igitur tunc cum celorum rationem narrando
cepit dormire celi concentum facit. quia
cum iam nobis per speciem ostenditur, mox
predicantium verba subtrahuntur. Hinc
enim per Ieremiam dominus dicit. Non docebit
ultra vir proximum suum et vir fratrem suum
dicens. Cognosce dominum. Omnes enim cog-
noscent me. a minimo eorum usque ad maxi-
mum dominus dicit. Hinc Paulus ait. Si-
ve prophetie evacuabuntur sive lingue
cessabunt. sive scientia destruetur. Velut e-
nim celorum ratio est ipsa vivificatio virtutis que
spiritus format angelorum. Deus enim

sicut est causa causarum sicut vita viven-
tium. ita etiam ratio conditarum creaturarum. Tunc
enim celorum rationem dominus narrat. cum semet
ipsum nobis quomodo electis spiritibus prestat
insinuat. tunc celorum rationem narrat. cum
detersa mentis nostre caligine clara se intue-
ri manifestat. Unde in evangelio dicit. Ve-
nit hora cum iam non in proverbiis loquar
vobis. sed palam de patre annuntiabo vobis.
Palam quippe de patre annuntiare se
asserit. quia per presentem patefacta tunc
maiestatis sue specie et quo ipse gignen-
ti non impar oriatur et quo ab utroque
spiritus utriusque coeternus procedat ostendit.
Aperte namque videbimus quomodo hoc quod
oriendo est ei de quo oritur subsequens
non est. quomodo hys qui per processionem
producitur, a proferentibus non prevenitur. A-
perte tunc videbimus quomodo et unum di-
visibiliter tria sint. et indivisibiliter tria
unum. Lingua ergo tunc narrantis dei e-
rit ipsa claritas sublevantis. Et concentus
celi tunc dormiunt. quia apparente in-
dicis retributore opus exhortationum iam
verba cessabant. Unde et apte ipsum
resurrectionis tempus adiungitur cum
illico profertur. Quando fundabatur pul-
vis in terra et glebe compingebantur.
Auctore enim suo que adhuc futura sunt
quasi iam preterita divinus sermo describit.
hoc inse videlicet servans quod per prophetam dicitur
Qui fecit que futura sunt. Pulvis itaque
tunc in terra fundatur quia in solida
membra reducitur. Et glebe compinguntur
quando minutus firma corpora ex pulvere
collecta consurgunt. Sed postquam verba
hec dominica quomodo de futuro intelligenda
sint diximus nunc etiam quid de presenti in-
sinuent dicemus. Quis enarrabit ce-
lorum rationem. et concentum celi quis dormi-

re faciet. Celorum racionem dominus narrat dum mentem insinuando superna secreta electorum suorum mentes illuminat. Concentum vero celi dormire facit dum concordes ymnos angelorum atque illa celestium virtutum gaudia reproborum cordibus iusto iudicio abscondit. Qui concentus celi quamvis in se intrinsecus vigilet in ipsa tamen reproborum ignorancia extrinsecus dormit. Et enarratur ergo secreti celestis racio et tamen concentus celi dormire permittitur, quia et aliis per inspiracionem superne retribucionis secreta panduntur et aliis que sit interne laudis suavitas occultatur. Narratur celorum racio quia electorum mentibus que sit supernorum retribucio indesinenter aperitur, ut invisibilia sine cessacione conspiciant et transeuntes visibilia sese ad invisibilia extendant. Omne enim visibile quod in hac vita reprobos figit hoc electos ad aliam impellit, que dum bona que facta sunt respiciunt mentem a quo facta sunt incendescunt. Tantoque eum prestancius amant quanto illud hoc quod ipsum bonum condidit pulcrius considerant. Loquitur quippe hoc eis intrinsecus silenter sonans invisibilis lingua compunctionis que tanto plenius intus auditur quanto ab exteriorum desideriorum strepitu perfectius auditur. Hiis itaque concentus celi non dormit, quia eorum mens que sit laudis superne suavitas apposita amoris aure cognoscit. Intus enim quod appetant audiunt et de celestibus bonis omnibus ipso desiderio divinitatis instruuntur. Unde et presentem vitam non solum adversantem sed etiam faventem graviter tollerant, quia eis honerosum

est omne quod cernitur dum ab eo quod intus audiunt differuntur. Ad omne quod sibi presto est grave estimant, quia illud non est ad quod hanelant. Indesinenter autem eorum mens ipsius corruptibilitatis laboribus fessa in illud celeste gaudium reficienda suspenditur, dum in aure cordis intro erumpente concentu societatem sibi cottidie supernorum civium prestolatur. Iste concentus superne laudis in aure illius prorumpebat qui dicebat: Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum dei in voce exultacionis et confessionis sonus epulantis. Qui quia intus vocem exultacionis et confessionis ac sonum civitatis epulantis audierat, quid illud aliud nisi celi concentum cognoscebat. Qui tamen concentus reprobis dormit, quia eorum cordibus nequaquam per vocem exultacionis compunctionis innotescit. Non enim considerare illam desiderabilem supernorum civium frequenciam student, in nullo ardoris radio illa solempnitatis interne festa conspiciunt, in nulla in intimis contemplacionis penna sublevantur. Solis namque visibilibus serviunt et idcirco nil superne suavitatis intrinsecus audiunt, quia eos sicut supinos dormientes in aure cordis curarum secularium sonitus tinnitus premit. Quia quod occulti dispensacione iudicii quod aliis aperitur aliis clauditur, quod aliis detegitur aliis occultatur, dicatur recte: Quis enarrabit celorum racionem et concentum celi quis dormire faciet. Quod tamen tunc nobis latius innotuit, cum redemptor noster per dispensacionis misterium apparens et indignis misericordiam prebuit et eos a se qui digni videbantur exclusit. Unde hoc quoque apte subiungitur: Quando fundabatur pulvis in terra et

glebe compingebantur
[Q]uid enim in pulvere nisi peccatores
accipimus qui nullo rationis pondere
solidati cuiuslibet temptationis flatu ra-
piuntur. De quibus scriptum est: Non sic
impii non sic, sed tamquam pulvis quem
proicit ventus a facie terre. Pulvis ergo
in terra fundatus est cum peccatores vo-
cati in ecclesia traditione fidei sint robore soli-
dati ut qui prius inconstantia mobiles
temptationis aura levabantur immobiles
postmodum contra temptamenta consistent-
es deo perseveranter inherentes fixum bene
vivendi pondus teneant. Gleba vero
ex humore coagulatur. Et pulvis in hac
vita tunc glebe compacte sunt cum voca-
ti peccatores et per sancti spiritus gratiam in
sui intellectione sint caritatis uni-
ti. Iste glebe in terra compacte sunt quando
populi qui prius quasi in dispersione pulveris
diversa sentiebant postmodum sancti spiritus gratia
accepta in illa pacatissima humanitatis
concordia ut tria milia vel
rursum quinque milia scripture teste dicatur
quia erat in eis cor unum et anima una.
Has glebas ex uno quidem pulvere sed
quasi diversa mole districtis conditor dominus
in terra compingit quia sinuata unitate
sacramenti in ea unitatem morum atque
linguarum fideles populos in ecclesia col-
ligit. Has glebas iam tunc dominus desig-
navit quando ad esum panis et piscium quin-
quagenos distribui vel centenos ius-
sit.

[H]as tamen glebas si in ecclesia ex
diversitate meritorum attendimus
forsitan adhuc sortis distinguere subtilius
valemus. Nam dum alius est ordo
predicantium alius auditorum alius
regentium atque alius subditorum alius
coniugum alius continentium alius pe-
nitentium alius virginum quasi ex una ter-
ra est diversa glebarum forma distincta dum
in una fide in una caritate disparia
demonstrantur. Bene quantum in ita has
glebas populus ille designavit qui ad
constructionem tabernaculi sub uno stu-
dio diversa donaria obtulit. De quo
scriptum est: quidquid ad cultum et ad vestes
sanctas necessarium erat. Viri cum mulieribus
prebuerunt armillas et inaures anu-
los et dextralia omne vas aureum in do-
naria domini separatum est. Et si quis habe-
bat iacinctum purpuram coccum bis tinctum
byssum et pilos caprarum. In ornamento
ergo tabernaculi viri dona cum mulieri-
bus offerunt quia in exsplendo cultu
sancte ecclesie et fortium facta sublimia et in-
firmorum opera extrema numerantur. Quid
per armillas que lacertos stringunt nisi
fortiorum valide laborantium opera de-
monstrantur. Et quid per inaures nisi sub-
ditorum obedientia exprimitur. Quid per
anulos nisi signaculum secretorum plerumque
cum magistri signant quod ab auditoribus
capi non posse considerant. Et quid per
dextralia nisi prime operis ornamenta
memorantur. Quid per vas aureum
in donaria domini separatum nisi divinita-
tis intelligentia accipitur que tanto ab
inferiorum amore disiungitur quanto ad sola
que eterna sunt amanda sublevatur. Quid
per iacinctum nisi spes celestium. Quid
per purpuram nisi cruor ac tolerancia pas-
sionum amore regni superni exhibita.
Et quid per bissum tinctum nisi caritas
demonstratur que ex perfectione bis tingitur
quia dei et proximi dilectione decoratur.
Quid per bissum nisi immaculata car-
nis mundicia incorrupta. Et quid per pelos

captatio ex quibus aliorum aspectus te-
pidus nisi penitentie afflictio designa-
tionem quod alii per armillas et anulos fo-
te magisterium exercent. alii per mantes
et deopitalia devotam obedientiam rectamque
operationem exhibent. alii per separatio
vas aureum per claram subtiliorem que
dei intelligentiam tenent. alii per ia-
cinctio purpura coctio addita celestia
sperare credere et amare non desinunt
etiam que ad hoc subtilissime intellectu mi-
nime cognoscunt. alii per bissini metorum
tum carnis offerunt. alii per capratos
pilos deplorant aspere. que libenter ad
miserunt. quasi ex una terra in unione
glebe conferuntur. quia communio et pari
obsequio facta fidelium dispartia concedunt
que unitatem glebe nequaquam concrete coagul-
uere surgerent. nisi aquam prius pulvis
acciperet et concepto se humore solidaret.
quia nisi peccatores quosque sancti spiritus
gratia infundet constrictos eos ad fidei o-
pera caritatis unitas non tenet. quia
quod dominus enarravit celorum rationes vel concentum
celi dormire fecit. aperte dicit enim quando
fundabatur pulvis in terra et glebe con-
pingebantur. ac si dicat tunc primum vo-
catio et discretio manifesta secreta spe-
cia. et non sine mira aliis aperui. et non
sine iustitia aliis clausi. cum alios re-
pulerem et alios in terra etiam concordia
caritatis adunarem. Nunc sancta etiam que
perfidia iudeorum repulsa ad capiendas
gentes se contulit. atque in suo corpore con-
tendas. que quidem non suis viribus sed
domini fecit apte subiugiatur. Numquid ca-
pies leene predam aut animam catulorum
eius implebis
sancta ninirum illa leena est de qua
iob diceret cum superbiebat iudea

cernens predicante etiam pertermissam No
calcaverunt eam filii institorum nec pertransiuit
per eam leena. hinc ergo leene predam
dominus capiens. ut animam catulorum eius impleat
quia ad augmentum huius etiam in mios de
gentilitate diripuit. et per animas bonorum
esurientiam apostolorum nota satiavit. Qui quip-
pe catuli que matris tenitudine et formi-
dinis infirmitate notati sunt. qui pas-
so domino clausis foribus residebant. Sic
de illis scriptum est cum esset sero die illa
una sabbatorum et fores essent clause ubi
erant discipuli congregati propter metum iu-
deorum venit ihesus et stetit in medio eorum
Unde hic quoque de eisdem catulis apte
subiungitur. qui cubant in antris et in
speluncis insidiantur. Cum enim nequaquam
sancti apostoli contra membra dyaboli mucro libere
predicationis consurgerent et nec dum per
passionem domini sancti spiritus effusione soli-
dati redemptorem suum firma auctori-
tate predicarent. ad huc contra adversari-
os suos quasi in quibusdam abditis spe-
cubus suis catuli capturi mundum cu-
babant. ut animas predam postmodum
persimentes diriperent. de quibus tunc cer-
tum est que mundi imperium et sibimet ipsos
latendo formidarent. Illis foribus clau-
sis istis catuli mortem mortis inde insi-
diati quesierunt ut culpam mortem inf-
ficerent omnem que in nobis peccati vitam ne-
carent. Haec primo illi esurienti ca-
tulo sed iam valenti ostensa. per lin-
theum gentilitate quasi monstrata preda
dicitur macta et manduca huius catulus
voluit ad huc in firmis ut cubare in
antris debeant iubetur cum eis domina
voce dicitur Sedete in civitate quo ad
usque induamini virtute ex alto. demon
vero leene catuli vocantur qui terrena

editi aduersantem mundum rapuerunt
Et hec quidem facta ab apostolis nouimus. hec
nunc et fieri a ceteris doctoribus uidemus.
Ipsi enim et si subsequentes apostolorum predicatores sunt
tamen precedentium filij. Unde et non immerito ca
tuli dicuntur. Vel certe quia et si quo
rundam fidelium magistri sunt uniuersalis
tamen ecclesie discipulos se esse gloriantur. Lee
ne itaque dominus predam capit quia uirtu
te sue inspirationis ab errore uitam de
linquentium diripit. et animas catulorum illius
replet. quia conuersionem multorum pluris
multorum doctorum desiderijs satisfacit. De
quibus catulis bene subiungitur. Quando cubant
in antris et in speluncis insidiantur. Nec
enim cuncta tempora doctrine sunt congrua
Nam plerumque doctrine uires perditur
si intempestiue proferatur. Sepe uero et
leuius dicitur quando tempore congruencius
iudicatur. Ille ergo scit recte dicere qui or
dinate nouit tacere. quid enim prodest eo
tempore irascentem corripere quo alie
nata mente non potest aliena uerba
percipere. Sed semetipsum uix valet
tolerare. Furentem quippe qui per increpati
onem corripit. quasi ei qui non sentit
plagas durus imponit. Doctrina itaque ut
peruenire ad cor audientis ualeat que sibi
sint congrua temporis monita doctor per
pendat. Bene ergo de eisdem catulis dicitur
Quando cubant in antris et in speluncis in
sidiantur. Doctores enim sunt et argu
enda conspiciunt et tamen se per silentium in
cogitationibus retinent. quasi in spe
luncis latent. et velut in antris se con
tegunt. quia in suis cordibus occultantur.
Sed cum oportunum tempus inuenerint
repente prosiliunt. nulla que dicenda sunt
retinent. et ceruicem superbientium mor
su aspere increpationis tenent. Siue
itaque per apostolos seu per doctores quos

in apostolorum loco subrogauit. Huic leene
dominus cottidie predam capit et per eos quos
cepit alios etiam rapere non desistit. Ad hoc
quippe iusti huius mundi peccatores rapiunt
ut per gustos eos alij etiam comedendo rapi
antur. Unde et ipsa gentilitas que per apostolorum
ore capta est tanta mentis fame alios esu
rit quanta se ab apostolis arreptam fuisse cog
noscit. Comedendo et apte sibi iungit. Qui pre
parat coruo escam suam quando pulli eius
ad deum clamant uagantes eo quod non habent
cibos

[Q]uid enim corui pullorum que eius nomine
nisi peccatis nigra gentilitas de
signatur. De quo per prophetam dicitur
qui dat iumentis escam ipsorum et pullis
coruorum inuocantibus eum. Iumenta quippe
escam accipiunt dum sacre scripture pabulo
melius dudum brute saciantur. pullis uero
coruorum filijs scilicet gentium esca datur cum
eorum desiderium interna gustatione reficitur. Iste
coruus escam sumit dum ipsum etiam que
rerit sed mentis escam accipit. quia ipse
ad gustationem alios conquirit. Eius videlicet
pulli id est predicatores capto editi non in
se presumunt sed in uiribus redemptoris
sui. Unde bene dicitur quando pulli eius ad deum cla
mant nichil enim in sua uirtute posse
se sciunt quod quamuis animarum lucra per eos uoce
esuriant. Ab illo tamen qui cuncta in
trinsecus operatur. hec sibi cooptant. Va
enim fide comprehendunt. quia nec qui
plantat est aliquid nec qui rigat sed
qui incrementum dat deus. Quod uero dicitur e
Vagantes eo quod non habent cibos in hac
vagatione nil aliud quam esurientium predica
torum uita signatur. qui dum in cetera
firmum recipe populos ambiunt. magno
ardore succensi nunc ad hos nunc ad il
los colligendos desiderium mittunt. Que
quedam quippe vagatio est. ipsa cogi

predicationis esuriens et velut ad loca va-
ria mutatis motibus transilit dum pro adiu-
vandis actibus in modos in alios inopes
diversos esurienti mente discurrit. Hanc
vagationem pulli corvorum id est filii gentilium ab
ipso gentium magistro didicerunt. ipse quippe
quam valida caritate flagrat tam nimia
compulsus ad loca se vagatione permittat cum
sitit ad alia ex aliis appetit. quia ipsa eum
que implet caritas impellit. longe namque
romanis positus scribit. Memoriam vestri
facio semper in orationibus meis obsecrans
si quomodo tandem aliquando prosperum iter habeam
in voluntate dei veniendi ad vos. Desi-
dero enim vos videre. Retentus ephesi corin-
thiis scribit. Ecce tertio hoc paratus sum ve-
nire ad vos. Rursum ephesi commorans ga-
latis loquitur dicens Vellem modo esse apud
vos et mutare vocem meam. Rome quoque
custodia carceris clausus quia ire per se-
metipsum ad philippenses non permittitur
transmittere se discipulum pollicetur dicens
Spero in domino ihesu thymotheum cito me
mittere ad vos ut et ego bono animo sim
cognitis que circa vos sunt. Constrictus
etiam vinculis atque ephesi retentus colo-
sensibus scribit Nam si corpore absens
sum. sed spiritu vobiscum sum. Ecce quomodo
sancto desiderio quasi vagatur. hic corpore
tenetur. illuc spiritu ducitur et primum amo-
ris affectum istis presentibus exhibet il-
lis absentibus ostendit. cura positis im-
pendit opera audientibus exprimit vo-
ta. efficaciter presens eis cum quibus erat
nec tamen illis absens cum quibus non erat
cuius vagationem melius cognoscimus si eius
adhuc ad thessalonicenses verba pensamus
dicit enim Veniam ad vos cum macedoniam
pertransiero. Apud vos autem forsitan ma-
nebo et etiam hiemabo. Ut vos me deducatis quo-

so qua sit ista vagatio. Ecce alio memo-
manet. alio se iturum perhibet. atque ad
destinatum promittit. quid est quod tam amo-
re per tot loca partitur nisi quod circa omnes
una caritate constringitur. Caritas enim que
divisa unire consuevit. unum cor pauli
dividi per multa compellit. quod tam tanto
artius in deo colligit quanto latius pro sancto
desiderio spargitur. Predicando ergo paulus velut
simul omnes adire. amando velut simul
omnes videre. quia et in carne permanendo ve-
lut ambulans vivit. et de carne transeundo
perspicacius fidei velut ambulans procedere va-
gatur. Itaque pulli corvorum id est magistrum
suum imitentur filii gentium corpore in-
his existunt. et cum apostolus lucrum hic est
tibi non suum nunc requirit non quiescat
ad provectus se ex proficientibus extendat
et esuriantes multitudine multorum re-
fectionem suam quasi vagantes esuri-
ant. quia vero per predicationem omnium
discurrendo refectione fidei gentilitatem
satiare non cessant dicatur recte Quis
preparat corvo escam suam. quando pulli eius
ad deum clamant. Vagantes eo quod non
habeant cibos. Potest etiam corvi nomine ni-
gra per infidelitatem iudeorum plebis iudai-
ca designari. Nam pulli eius ad deum
clamare referuntur. ut eius corvo a
domino esca preparetur. quia nimirum sancti apostoli
plebe ipsi iudaica carne geniti. dum pro gente
sua preces ad dominum fundent. quasi
pulli corvorum cum de quo carnaliter editi
sunt spiritali intelligentia parentem po-
pulum pavint. Igitur dum pulli eius cla-
mant. corvo esca preparatur. quia dum apostoli
exorant plebs iudaica perfida ad cognitio-
nem fidei ducitur et ex predicatione filiorum
quasi ex pullorum voce satiatur. Illud tamen
in hoc versu debemus sollerter intueri quod hunc

corvus escam dicitur quoniam pullis clamantibus
et postmodum vagantibus preparat. Clamantibus
namque pullis corvus esca preparata est. cum pre
dicantibus apostolis verbum dei iudea audiens
non in cunctis membris suis non in cunctis membris
spiritali est intelligentia saciata. Sed eam tem
porum multitudinem credulitatis sue iudea
necaret. Idem pulli in universas mundi
partes dispersi sunt. Unde et eisdem
carnalibus patribus spiritali predicacione
resistentibus dicitur vobis oportebat
primum loqui verbum dei. sed quia repulistis
illud et indignos vos iudicatis eterne
vite ecce convertimur ad gentes. Sciendum
perfecto quod postquam gentilitas credet. etiam
iudea ad fidem revertetur. Unde et scriptum
est Donec plenitudo gentium intraret
et sic omnis israel salvus fieret. quod quia sicut
pere sancti apostoli et studuerunt prius audi
entibus predicare et postmodum resiste
ntibus exempla quasi se gentilitatis ostendere
quasi esurientes. Pulli hunc corvo escam
suam et prius clamando et postmodum va
gando quesierunt. Unde enim vagantur
pulli inde escam pro corvus invenit.
quia dum per laborem predicancium quasi se
ad dominum gentilitatem inducens populus
respicit ad convercionem quoniam sui et
infidelitatis erubescit. Et tunc scripture
sacre sentencias intelligit. cum prius quod
sibi eas gentibus in notuisse cognoscit
atque completa vagacione pullorum ad perci
pienda sacra eloquia os cordis aperit.
quia partis in mundum cursibus apostolorum sa
cro ea spiritalis perceperit a quibus dum perfi
dia se astringente ieiunavit quod quia omnia
solius divine potencie virtus operatur
recte dicitur quis preparat corvo escam suam
quando pulli eius ad dominum clamant. Vagantes
eo quod non habent cibos. Subaudis nisi ego
qui infidelem populum filios suos et exorta

tibus tolo et predicantibus pasco. at
que ad alia vagantibus quantumque in fi
ne sistimus. Est adhuc aliud quod decorus
moraliter possit intelligi. Corvus namque
pullis ut fertur escam plene perfecte dis
simulat prius plumescendo nigrescant
eos quod media affici patitur quo ad usque per
penatam nigredinem sua similitudo in
dicatur qui hinc illucque vagatur in nidum
et ciborum concupiscunt apto ore subsidium
ac cum nigrescere ceperint tanto eis pleben
da alimenta ardencius requirit quanto illos
alere diucius distulit. Corvus perfecto
est doctus quisque predicator qui magna
voce clamat dum peccatorum suorum me
moria atque cognicionem infirmitatis
proprie quasi quandam coloris nigredinem por
tat. Cum quidam nascuntur in fide discipuli
sed fortasse adhuc considerare infirmita
tem propriam nesciunt. fortasse capitis pre
teritis memoriam audiunt. et per hoc cum
quasi assimiliter gratia huius mundi gloriam. humi
litatis nigredinem non ostendunt. hii
velut ad accipiendas escas os aperiunt
cum doctori de secretis sublimibus quae
runt. Sed eis doctor suus alimenta predica
cionis sublimium tanto minus tribuit
quanto illos peccata preterita minus digne defle
re cognoscit. Exspectat quippe atque amo
net. ut amore vite presentis prius
per penitencie lamenta nigrescant. et tunc
demum congrua predicacionis subtilissime
incitamenta percipiant. Corvus in pulli
ora incitancia respicit. sed cum in eis
permanam nigredine mdiu corporis querit
Et discretus doctor interna misteria eorum
sensibus non insinuat quos adhuc ab
hoc seculo necdum se abiecisse considerat
quanto quod discipuli cognitus per culcatum vi
te pristine minus quasi nigrescunt tanto
per cibum ubi merius minus replentur Et
quo se a corporali non evaluant eo ab

spiritali refectione reminiscunt. Si vero in
confessione vite prioris lamenta sua gemitusque
velut nigrescentes plumas proferant,
alius in contemplationem doctor ad escam de sub-
limibus descendam quasi pullorum refectio-
nem cogitans corvus volat. Sed quia in-
cantibus maior aliud revocat dum docta
intelligentia quam cepit esurientibus discipulis
alimenta vite loquendo subministrat. Quos
tanto ardentius despiciendus reficit quanto
veritus a mundi vitare ingressos per me-
litatem cognoscit. Pulli autem dum nigro
superiori colore se vestiunt, desertum etiam
volatum promerentur, quia quo magis se
se despicientes affligunt, eo amplius
spem provectus sui in altiora pollicentur.
Unde et cum doctor festinanter
aliquos iam per quedam iudicia pro-
videt posse et aliis prodesse. Hinc enim
Thimotheum Paulus amonet velut plu-
mescentes pullos sollicitus mittere dicens,
dicit: Que audisti a me per multos tes-
tes hec commenda fidelibus hominibus qui ydo-
nei erunt et alios docere. Que doctrine
discretio dum caute a predicatore custo-
ditur, eidem intentus largior copia pre-
dicationis datur. Dum enim per caritatem
compati affectus discipulis nititur, cum per
discretionem congruum doctrine tempus in-
telligit, ipse non solum pro se sed etiam
pro eis pro quibus laboris sui custodiam im-
pendit maiora intelligentie munera per-
cipit. Unde hic quoque apte subiungitur:
Qui preparat corvo escam suam, quando pulli
eius ad deum clamant, vagantes eo quod
non habent cibos. Cum enim pulli ut
satientur clamant, corvo esca preparatur,
quia dum verbum dei boni auditores esu-
riunt, pro reficiendis eis maiora docto-
ribus intelligentie dona tribuuntur. Se-
quitur: Numquid nosti tempus partus

ibicum in petris vel parturientes
cervas observasti?

[M]eridiana pars ibices aves vocat
que Nili fluentis inhabitant. Orien-
talis occidentalisque plaga parva qua-
drupedia ibices nominat, quibus et mos
est in petris parere, quia neque sunt nisi in
petris habitare. Que si quando etiam de altis
saxorum cacuminibus ruunt, in suis se co-
rnibus illesi suscipiunt. Caput quippe ru-
entes feriunt, cum dum prima cornua op-
ponunt, fit omne corpus a iactura casus a-
lienum. Cervarum vero mos est, cum viventes
serpentes extinguunt, eorumque incolumia mor-
sibus dilaniare feruntur, quia si quando flumina
transeunt, capita suorum humeris dorsis pre-
cedentium superponunt, sicque invicem
succedentes laborem ponderis sui non
sentiunt. Quid est ergo quod beatus Iob de
partu ibicum cervarumque distinguitur, nisi quod
in cervis vel ibicibus magistrorum spiritalium
persona signatur? Ipsi quippe velut ibi-
ces in petris pariunt, quia in doctrina pa-
trum qui petre soliditate vallati sunt
ad conversionem alios gignunt. Ipsi velut
ibices nullius casus dampna sentiunt,
dum in suis cornibus excipiuntur, quia
quicquid eis ruine temporalis acciderit in
testamentis scripture sacre se suscipiunt
et quasi cornibus exceptae salvantur. De
his testamentis dictum est: Cornua sunt
in manibus eius. Ad scripturarum ergo
consolationem refugiunt dum aliqua temporalis
casus iactura feriuntur. An non a more
ibicum huius mundi adversitatibus cadens
quasi in suis se excipiebat cornibus, cum
diceret Paulus: Quecumque scripta sunt ad no-
stram doctrinam scripta sunt, ut per pa-
tientiam et consolationem scripturarum spem
habeamus. Ipsi etiam cervi vocati sunt

sicut per Ieremiam de doctoribus gementes filios in cauto deserentibus dicitur. Cerua in agro peperit et reliquid. Ipsi more ceruarum in temptis causis qui contritis prepentibus viuunt et de ipsa contritione victorum ad fontem vite acrius inardescunt. Unde psalmista ait. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum. ita desiderat anima mea ad te deus. Christi enim dum labentia huius temporalitatis momenta quasi quedam flumina transeunt cipacientes. caritate honam suam sibi inuicem supponunt. et tota obseruatione custodiunt id quod scriptum est. Inuicem honera vestra portate. et sic adimplebitis legem Christi. Quia vero post aduentum domini speciales magistri sparsi sunt. qui auditorum animas in gestione parere predicando possisent. et quia hoc idem tempus incarnationis domini ante prophetarum uoces cognitum non fuit. Quibus ipsa futura incarnationis progenita hominibus electis fuit. bene beatus Iob de tempore partus ibicum ceruarum quod discutitur ei quod dicitur. Numquid nosti tempus partus ibicum in petris uel parturientes ceruas obseruasti. Ac si dicatur ei. Numquid circa te egisse aliquid sublimiter credis quod illud tempus. nec dum preuides quo speciales magistri in mundum missi pro doctrina antiquorum patrum filios generant. quos quasi sub laboribus animarum lucra comportant. Nam si illorum fructum quasi ibicum ceruarum quod prius aspicies valde humilis de tua virtute sentires. Magna quippe que agimus quasi minima ducimus cum haec per fortiora exempla pensamus. Sed tunc apud dominum crescit per meritum cum apud nosmetipsos per humilitatem decrescunt. Possunt uero ceruarum significatione doctores appellatione autem ibicum specialia sed minima auditores intelligi. In petris vero ibices pariunt

quia ad exercenda sancta opera per exempla patrum precedentium fecundantur. ut cum fortasse precepta sublimia audiunt et infirmitatis sue consilio ea se implere posse diffidunt. maiorum autem conspicientes atque in eorum considerata fortitudine bonorum operum fetus ponant. Exempli pauca de multis loquar quatinus studiosus lector multa in paucis intelligat. Iste verborum contumelijs pressus cum uirtute pacientie seruare non sufficit. David factum ad memoriam reducit quem cum semet toties causis arguit et armati pueri vlcisci contendunt ait. Quid michi et vobis filij Saruie. Dimittite eum ut maledicat. Dominus enim precepit ei ut malediceret David. Et quis est qui audeat dicere quare sic fecerit. Et paulo post Dimittite eum ut maledicat. iuxta preceptum domini si forte respiciat dominus ad afflictionem suam et reddat michi bonum pro maledictione hac hodierna. Quibus profecto verbis indicat. quod perpetrato bethsabee scelere consurgentium contra se filium fugiens reduxit ad animum malum quod perpetrauit et equanimiter pertulit quod audiuit et contumeliosa verba non tam conuicia quam adiutoria credidit quibus se purgari scilicet misereri posse indicauit. Tunc enim illata gratia bene tolamus cum in secreto metuimus ad male perpetrata retinemus. Leue quippe videbitur quod iniuria protuum dum in actione nostra conspicimus quod penis est quod meminit. Cuique sit in contumelijs plus gratia quod ira debeatur. quando interueniente deo iudice pena grauior declinare posse considerat. Ecce alius dum mundi huius successibus afficitur lenocinante cordis leticia inquirere se simul temptari sentit. Sed Ioseph factum ad memoriam reuocat et in arche se castitatis seruat. qui dum sibi adna

conspicere pudicitie dampna suaderi
ait. Ecce dominus meus omnibus michi tra-
ditis ignorat quid habeat in domo sua
nec quicquam est quod non in mea sit potesta-
te. vel non tradiderit michi preter te
que uxor eius es. Quomodo possum ergo
malum hoc facere et peccare in dominum
meum. Quibus verbis ostenditur quod bona
que assecutus fuerat repente memorie in-
tulit et malum quo se pulsabat eiecit.
Et quia percepte gratie meminit vim
culpe imminentis fregit. Cum enim vo-
luptas lubrica temptat. in perceptis hec ipsa
sunt quasi opera oculis temptationis opponenda
ut eo erubescamus prava committere quo nos
adeo meminimus gratuita bona percepisse.
Et in illum gratum obtutum muneris. Ver-
tamus in arma donatum ut sint enim oculos
que percipimus et per que nos in licitum subigamus.
Quia enim voluptas ipsa ex prosperitate
nascitur. eiusdem prosperitas est consideratione
ferienda. quatenus unde hostis oritur
inde moriatur. Considerandum quippe est
ne acceptum munus vertamus in interitum ne
per favorem vite nos absorbeat vorago
nequitie. Iram namque ~~nos~~ circa nos
superni iudicij in eo terribilius attendi-
mus si circa benignitatem illius etiam ex
ipsa sua largitate pugnamus. Alius
interne scientie dulcedinem querens nec
tamen secreta eius contingere prevalens.
danielis vitam ad imitandum conspicit
et desiderium scientie celestis apprehendit. Ille quip-
pe qui postmodum voce angelica ⁊ qui
nimiosius mente concupita vir desideriorum
dicitur. primis in aula regia temporibus in se
desideria edomuisse memoratur ut nichil
ex delectabilibus cibis attingeret. sed
lautis ac mollibus duriora atque aspera
cibaria preferret ut dum sibi exterioris
cibi blandimenta subtraheret ad interni

pabuli delectamenta perveniret. Et quanto
avidius gustum sapientie intus acciperet quan-
to saporem carnis pro eadem sapientia foris robus-
tius repressisset. Si enim a carne quilibet ab-
scidimus modo in spiritu quod delectet invenimus.
Intentionem quippe anime si exterior evagatio
clauditur. interior se fortius agitur. Nam
quo extra se spargi per disciplinam mens
non potest. eo super se intendere pro pro-
vehi potest. quia et malum crescere ar-
bor cogitur. que per ramos diffundi pro-
hibetur. et cum rivos fontis obstruimus
fluenta surgere ad superiora provocamus. Se-
dulum studiosus quisque sanctorum vitam imitando
conspicit in preceptis illorum subditus ponitur.
Hinc est quod ~~illorum~~ auditores suos qui illorum
preceptis parere paulus ammonebat.
Cum enarratis maiorum virtutibus diceret. ha-
bentes tantam impositam nubem testium
deponentes omne pondus et circumstans
nos peccatum per patientiam curramus ad pro-
positum nobis certamen. Et rursum mi-
rum intuentes exitum conversationis i-
mitamini fidem. Sed cum divina precepta
corde percipimus non statim quia iam so-
lide cogitata parturimus. Unde et beatus
iob non de partu ibicum sed de tempore
partus inquiritur. quod videlicet tempus
si in nobis met ipsis vix comprehendimus.
Multo magis in aliena ~~voce~~ mente
nescimus. Prius enim superni timoris semina
utero cordis concepta per moram
studij coagulantur ut maneant post-
modum stricta intentione cogitationis ad
forma. dum ad districtionis rationem tendunt
quasi membrorum distinctione formantur. De-
hinc ipsi perseverantia confirmata
velut in soliditatem ossis inveniunt
ad extremum vero perfecta auctoritate ro-
borata quasi in partum prodeunt. Quanti

incrementa diuinorum sermonum ultimus in aliena mente considerat nisi ipse qui creat. Nam et si quilibet iam cum suspecte conspicientie acceperit quantitatem certis attestationibus cognoscimus quam bene imparati eum partus ignoramus. Sepe autem concepta in mente summa perueniunt ad perfectionem nequaquam quia cuncta tempora partus antecedunt. Et quia necdum plene in cogitatione formata ante humanos oculos oculos prodeunt, velut abortiua moriuntur. Bona quippe adhuc tenera plerumque humana lingua dum iam quasi firma laudat extinguit, tanto enim celerius occidunt quanto ad fauoris notitiam intempestiue prorumpunt. Non numquam vero in profectu nostra cogitatio necdum quasi roborata deuotis hominibus ostenditur, resistentia aduersitate dissipatur. Et tunc conatum ante tempus uidit quod agere ut non sit. Sancti autem viri quia cuncta que bene cogitant student ut occulte valeant et quasi processiuos fetus prius intra uterum mentis formant. Recte beatus Iob partus tempore dispicitur quia uidelicet, omnino quam sit congruum nisi creatore nescitur. Qui dum penetralia cordis aspicit quando ad humanam notitiam bona nostra congruenas tantum apprehendit. Bene itaque dicitur: Numquid nosti partus tempus illarum imperitis ac si aperte dicat: ut ego qui id tunc electorum fetus viuaces facio quia conspicito in tempore produco. Bene autem completo fetu auditorum subditur: Vel parturientes ceruas obseruasti.

Parturientes enim ceruas obseruare est ipsos labores perpendere qui spiritales filios generant cauta consideratione pensare. Solleter quippe intuendum est quod hic sermo tam vigilanter imprimitur ut dicitur obseruasti. quia utique pro paucorum est pensare qui labor sit predicatoribus proximorum quantis doloribus quasi quibusdam conatibus animas in fide et conuersatione parturiunt que cauta se obseruatione circumspiciunt ut sint fortes in preceptis, compatientes in infirmitatibus, in minis terribiles, in exhortationibus blandi, in ostendendo magisterio humiles, in vero quasi contemptu dominantes, in tolerandis aduersitatibus rigidi. Et tamen dum vires suas sibimet non tribuunt infirmi quibus eis sit dolor decidentibus, quanta de stantibus amor, quo feruore alia adipisci appetunt, quo pauore alia adepta conseruant. Quia ergo per paucorum est ista pensare bene ei dicitur: Vel parturientes ceruas obseruasti. Vel certe obstat quod verba deo de doctoribus faciens non ceruos sed ceruarum eos specie designat. Quia nimirum illi in ecclesia doctores sunt qui tamen per uigorem discipline patres sunt, per pietatis uiscera et matres nominantur. qui labores sibi conceptionis tolerant et proferendos deo filios intra mentis caritatis portant. In edenda enim prole amplius intus laborant quia crescente mentium conceptione longo mensium tempore sustinent atque eo uiso procedente non sine magnis doloribus deponunt. Unde et huic apta consideratione subiungitur: Dinumerasti menses conceptus earum. Sancti enim viri tunc de profectu auditorum cogitant quod iam in mente conceptum portant. Sed tamen nulla que dicenda sunt differunt et apud semet opportunis tempus querunt volunt a partu que se appetunt in mensium prolixitate dilatantur. Et sepe dum quedam que sentiunt intempestiue dicere audientibus nolunt ipsa tarditate offendere sine sine

ad hec que suadenda sunt seu ad illa que
increpanda consilio alacri fit mature. Et
dum cogitatur vita filiorum nec tamen ante qui-
libet consilium mentis erumpit. quasi iam con-
cepta soboles intra uterum crescit. ut ad
auditorum noticiam tunc sinu cordis erumpat
quando prolata utiliter quasi per congruum tempus
comat. Et quia hec omnia in magisterio
mente quando vel quomodo agantur ignoramus
deus vero ad retributionis gloriam non solum
effectus considerat. sed etiam momenta cogi-
tationum signat. recte ad beatum Iob dicitur
Numquid numerasti menses conceptus earum. Sub-
audis ut ego qui in sanctis predicato-
ribus non solum fructus exterioris operum
sed ipsas intimas cogitationes numero.
quia et ad retributionem suam possunt
per menses. quia congesti dies sunt
etiam multiplicate virtutes intelligi in
mensibus quarum luna renascitur. Vel
quid obstat si per menses nova cogitationum
creatura signetur. de qua paulus apostolus
dicit. In christo ihesu neque circumcisio ali-
quid valet neque preputium. sed nova est
creatura. Sancti igitur viri cum se ad predicandum
parant. prius se intus virtutibus inno-
vant ut ad hoc quod loquendo docent vi-
vendo concordent. Prius sua intima
considerant. atque acutis se vitiorum sor-
dibus emundant. curantes summopere ut
contra iram pacis luce resplendeant
contra carnis luxuriam etiam cordis
munditia fulgescant. contra torporem
zelo candescant. contra confusos pre-
cipitationis motus serena gravitate
rutilent. contra superbiam vera humilita-
te luceant. contra timorem radiis auc-
toritatis clarescant. Quia ergo tanta
prius in se studia congerunt. quasi in prospectu
sue predicationis menses conceptus sunt

Quos menses dominus solus dinumerat. quia
eadem bona in eorum cordibus non nisi qui
dedit pensat. Et quia incohata initia vir-
tutum effectus etiam subsequitur fructuum ope-
ris subiungitur. Et scisti tempus partus earum.
Subaudis ut ego qui dum in cogitatione
conceptum menses dinumero quando hi quod imple-
re appetunt parere valeant scio. quia
ex intimo dum cordis occulta conspicio fu-
turum foris effectum operis intus appendo
cogitationis penso. Sequitur Incurvantur ad
fetum et pariunt et rugitus emittunt.
v Rugiunt quippe
dum per incurvationem suam ma-
nifestatione lucis auditorum animas gignunt
quia ab eternis nos suppliciis removere
nisi flendo et dolendo non possunt pre-
dicatores ut sancti. nunc in lacrimis semi-
nant ut segetem postmodum gaudiorum
metant. Nunc quasi cerve in dolore
parturiunt. ut spirituali prole postmodum
sint fecunde. Ut enim de multis lo-
quar video paulum quasi quandam cervam in
partu suo magni doloris rugitus emit-
tentem. dicit enim Filioli mei quos iterum
parturio donec formetur christus in vobis
vellem autem esse apud vos modo et mutarem
vocem meam quia confundor in vobis. Ecce
mutare vult vocem in partu suo ut
predicationis sermo in rugitum conver-
doloris aptare vult vocem. quia quos
iam predicando pepererat reformando
gemens iterum parturiebat. Qualem
rugitum hec cerva pariens emitte-
bat quando easdem post se recedentibus
conclamare cogebatur dicens O in-
sensati galathe quis vos fascinavit
et sic stulti estis ut cum spiritu ceperitis
nunc carne consummemini. Vel certe
currebatis bene quis vos impedivit ve-
ritati non obedire. Qualis in his cerva

partu rugitus fuit. que dum conceptos
filios, cum tot difficultatibus peperit. et
quem partus ad malitie vetustatem redisse cog-
novit. Consideremus quid doloris habuit
quid laboris que et postquam potuit con-
cepta edere. rursum compulsa est continuo
parturire. Notandum vero summopere est quod iste
terre incurvantur ut pariant. quia nimi-
rum si recte starent parere non valerent.
Nisi enim predicatores sancti ab illa immen-
sitate contemplationis interne quasi caput
ad infirmitatem nostram humilima predica-
tione quasi quadam incurvatione descenderent
nunquam utique in fide filios procrearent.
nobis quippe prodesse non possent si
in sue altitudinis erectione persisterent.
Sed videamus terram se ut pariat in-
curvantem. Ego frater non potui vobis loqui
quasi spiritualibus sed quasi carnalibus. tamquam
parvulis in Christo lac vobis potum dedi non
escam atque mox eius incurvationis cau-
sam ostendit dicens. Non dum enim po-
teratis sed nec adhuc quidem potestis. Sed
hanc terram que pro nobis incurvata est.
quesi videamus erectam ait. Sapientiam
loquimur inter perfectos. Et rursum sive
mente excedimus deo. Cum vero mente
excedit deo excessum eius nos omnino
non capimus ut ergo nos lucrentur in-
curvantur et nos. Si enim sancti viri ea nobis
predicare vellent que capiunt cum in summe
insigna contemplatione debriantur. et non
magis statim sua quadam moderamine et
sobrietate temperarent. Adhuc angustio
intelligentie sunt. illa supremi fontis
fluenta quis caperet. In incurvatione autem
iste terre alias celi vocati sunt. de qui-
bus dicitur. Domine inclina celos tuos et
descende. Cum enim inclinantur celi des-
cendit dominus. quia cum se in predicatione
sua sancti doctores attrahunt divinitatis
notitiam nostris cordibus infundunt.
Nequaquam quippe ad nos deus descenderet
si predicatores eius in contemplationis rigo-
re inflexibiles permanerent. Inclinantur
ergo celi ut descendat dominus. incurvantur
terre ut nos in nova fidei luce nas-
camur. Iste incurvate terre in canti-
cis canticorum sponsi verba sunt vocate sic
scriptum est. meliora sunt ubera tua
vino. Ista sunt ubera que in archa
pectoris sua lacte nos potant. quia
ipsi archanis summe contemplationis in-
herentes subtili predicatione nos nutriunt.
Utique ab eterno gemitu et dolore
nos eripiunt. nisi incurvatur terre
atque in partu rugitus emittunt. Quia
vero ipsi qui sancti primum predicatione nas-
cuntur. aliqui doctores suos paciendo
perveniunt ut eis adhuc in hac vita du-
rantibus ipsi iam martirio assumantur
apte subiungitur. Separantur filii earum
et pergunt ad pastum. egrediuntur et
non revertuntur ad eas. Pastum scriptura
sacra illud viriditatis eterne pabulum
vocat. ubi iam nulla refectio nullius de-
fectus ariditate arescit. De quo pastu
per psalmistam dicitur. Dominus regit
me et nichil michi deerit. in loco
pascue ibi me collocavit. Et rursum
nos autem populus eius et oves pascue
eius. De quibus inventu pascuis per
semetipsam veritas dicit. Per me si quis
introierit salvabitur. et ingredietur et
egredietur. et pascua inveniet. Pergunt
ergo ad pastum. quia de corporibus egressi
illa pabula interne viriditatis inve-
niunt 12

c Egrediuntur et non revertuntur ad eas
quia in illa sanctis recepti contemplatione gau-
diorum iam nullatenus indigent illa au-
dire doctrinam. Egressi itaque ad eas non

ad hec que suadenda sunt seu ad illa que increpanda consilio alacri firmantur. Et diu cogitatur ut ita fiat, nec tamen ante per linguam consilium mentis erumpit, quia iam concepta soboles intra uterum crescit, ut ad auditorum notitiam tunc sententia cordis erumpat, quando prolata utiliter per congruum tempus rumat. Et quia hi homines in magisterio mente quando vel quomodo agant ignorant, Deus vero ad retributionis gloriam non solum effectum considerat, sed etiam momenta cogitationum signat, recte ad beatum Iob dicitur: Dinumerasti menses conceptus earum. Subaudis ut ego qui in sanctis predicatoribus non solum fructum actionum operum sed ipsas diuturnas cogitationes numero, quia et ad retributionem sinu possunt. Per menses quia congesti dies sunt etiam multiplicate virtutes intelligi in mensibus quarum luna renascitur. Nil quod obstat si per menses nova regnationis creatura signetur, de qua Paulus apostolus dicit: In Christo Ihesu neque circumcisio aliquid valet neque preputium, sed nova creatura. Sancti igitur viri cum se ad predicandum parant, prius se intus virtutibus innovant, ut ad hoc quod loquendo docent vivendo concordent. Prius sua intima considerant atque a cunctis se viciis cordibus emundant, curantes summopere ut interna pacis luce resplendeant, contra carnis luxuriam etiam cordis munditia fulgescant, contra torporem zelo candescant, contra confusos precipitationis motus serena gravitate rutilent, contra superbiam vera humilitate luceant, contra timorem radiis auctoritatis clarescant. Quia ergo tanta prius in se studia gerunt, qui in conspectu se predicationis menses conceptus sunt.

Quos menses Dominus solus dinumerat, quia eadem bona in eorum cordibus non nisi qui dedit pensat. Et quia ignota insitum virtutum effectus etiam subsequitur fructus operis, subiungitur: Et scisti tempus partus earum. Subaudis ut ego qui dum in cogitatione virtutum menses dinumero, quando hec que implere appetunt parere valeant scio. Quia nimirum diu cordis occulta conspicio, futuros foras effectus operis intus inpendere cogitationis penso. Sequitur: Incurvantur ad fetum et pariunt, et rugitus emittunt.

r. rugitus emittunt.

Dum per incurvationem sua magnificatione humilitatis auditorum animas gignunt, quia ab eternis nos suppliciis removere nisi flendo et dolendo non possunt, predicatores atque sancti nunc in lacrimis seminant, ut segetem postmodum gaudiorum metant. Nunc quasi cerve in dolore parturiunt, ut spirituali prole postmodum sint fecunde. Ut enim de multis loquar, video Paulum quasi quandam cervam in partu suo magni doloris rugitus emittentem. Ait enim: Filioli mei quos iterum parturio donec formetur Christus in vobis. Vellem autem esse apud vos modo et mutare vocem meam, quia confundor in vobis. Ecce mutare vult vocem in partu suo, ut predicationis sermo in rugitum conversus doloris mutare vult vocem, quia quos iam predicando pepererat, reformando gemens iterum parturiebat. Qualem rugitum hec cerva pariens emittebat, quando eosdem post se recedentibus clamare cogebatur dicens: O insensati Galathe, quis vos fascinavit? Et sic stulti estis, ut cum spiritu ceperitis nunc carne consummemini. Vel certe currebatis bene, quis vos impedivit veritati non obedire? Qualis in his cerve

partu rugitus fuit. que diu conceptos
filios, cum tot difficultatibus peperit. et
quam partus ad maliciam versos vidisse cog
novit. Consideremus quid doloris habuit
quid laboris que et postquam potuit con
cepta edere. rursum compulsa est contineta [?]
sustinere. Notandum vero summopere est quod iste
terre incurvantur ut pariant. quia immi
nus [?] in recto stantes parere non valent.
Nisi enim predicatores sancti ab illa imme
sitate contemplationis interne quasi caput
ad infirmitatem nostram humilima predica
tione quasi quadam incurvatione descenderent
numquam utique in fide filios procrearent.
nobis quippe prodesse non possent si
in sue altitudinis erectione persisterent.
Sed videamus terram se ut pariat in
curvantem. Ego fratres non potui vobis loqui
quasi spiritalibus sed quasi carnalibus. tamquam
parvulis in christo lac vobis potum dedi non
escam atque more eiusdem incurvationis cau
sas exsequitur dicens. Non dum enim po
teratis sed nec adhuc quidem potestis. Sed
hanc terram que propter nos incurvata est
quomodo videamus erectam ait. Sapientiam
loquimur inter perfectos. Et rursum sive
mente excedimus deo. Cum vero mente
excedit deo excessum eius nos omnino
non capimus ut ergo nos lucretur in
curvatur et nos. Si enim sancti viri carnalibus
predicare vellent que capiunt eorum in se
insignia contemplationis debriantur. et non
magis stillam suam quadam moderamine et
sobrietate temperarent. Ubi [?] angusto
intelligentie sinu illa supremi fontis
fluenta quis caperet. Incurvate autem
iste terre alias celi vocati sunt. de qui
bus dicitur. Domine inclina celos tuos et
descende. Cum enim inclinantur celi des
cendit dominus. quia cum se in predicatione
sua sancti doctores attrahunt divinitatis
notitiam nostris cordibus infundunt.
Nequaquam quippe ad nos deus descenderet
si predicatores eius in contemplationis rigo
re inflexibiles permanerent. Inclinantur
ergo celi ut descendat dominus. incurvantur
terre. ut nos in nova fidei luce nas
camur. Iste incurvate terre in canti
cis canticorum sponsi verba sub voce uberum sic
scriptum est. Meliora sunt ubera tua
vino. Ista sunt ubera que in archa
pectoris sua lacte nos potant. quia
ipsi archanis sublime contemplationis in
herentes subtili predicatione nos nutriunt.
Utique ab eterno gemitu et dolore
nos retraherent nisi incurvarentur terre
atque in partu rugitus emitterent. Quia
vero apostoli qui sancti primi predicatores nas
cuntur. aliquando doctores filios pariendo
pervenerunt ut eos adhuc in hac vita vi
ventibus ipsi iam martirio consummarentur
apte subiungitur. Separantur filii eorum
et pergunt ad pastum. egrediuntur et
non revertuntur ad eos. pastum scriptura
sacra illud viriditatis eterne pabulum
vocat. ubi iam nulla restitus nullus de
fectus ariditate arescit. De quo pastu
per psalmistam dicitur. Dominus regit
me et nichil michi deerit. in loco
pascue ibi me collocavit. Et rursum
nos autem populus eius et oves pascue
eius. De quibus immensa pastus per
semetipsam veritas dicit. Per me si quis
introierit salvabitur. et ingredietur et
egredietur. et pascua inveniet. Pergunt
ergo ad pastum. quia de corporibus exeuntes
illa pabula interne viriditatis inve
niunt.

c Egrediuntur et non revertuntur ad eos
quia in illa sibi scripta [?] contemplatione gau
diorum iam nullatenus indigent illa au
dire doctrinam. Egressi itaque ad eos non

iam redeunt quia angustias uite
presentis euadentes ultra a doctoribus
predicacionem uite accipere non requirunt.
Tunc quippe implebitur quod scriptum est: Non
docebit ultra uir proximum suum et uir
fratrem suum dicens: Cognosce dominum. Omnes
enim cognoscent me a minimo eorum usque
ad maximum, dicit dominus. Tunc impletur
quod in euangelio ueritas dicit: Palam
de patre annunciabo uobis. Quia sic superne
visionis per hoc quod uerbum est ex nata-
tura diuinitatis illustrat. Verba ergo
tunc doctorum quasi quosdam humane lingue
riuulos non querunt, qui de ipso
iam ueritatis fonte debriantur.

gitur quia postquam figurata
~~mansuete~~ ministracione ecclesie multa
de gregis conuersacione narrata sunt, nunc
ad eorum uitam qui remote contemplacionis
secreta appetunt uerba uertuntur. Qui ipsa
capessendi ocia quia diuino adiutorio et
non suis uiribus assecuntur, de eis a
domino dicitur: Quis dimisit onagrum liberum
in solitudine et uincula eius quis sol-
uit? Subaudis: Nisi ego. Onager et-
enim qui in solitudine moratur non inmerito
eorum uitam significat qui remoti a
turbis popularibus conuersantur. Qui apte
eciam liber dicitur, quia magna est seruitus
secularium negociorum quibus mentes uehe-
menter atteruntur quamuis mentes sponte de-
siderent. Cuius seruitutis condicionem ex-
cusare in mundo iam nichil concupiscere.
Quasi enim quodam iugo seruicii premitur.
Prospera dum appetuntur premit, aduersa
dum formidantur. At si quis semel
a dominacione desideriorum temporalium colla
mentis excusserit, quadam iam eciam
in hac uita libertate perfruitur, dum nullo
desiderio felicitatis afficitur, nullo ad-

uersitatis terrore cruciatur. Hoc gra-
ue seruitutis iugum dominus uidit secularium
ceruicibus impressum cum diceret: Venite
ad me omnes qui laboratis et onerati
estis et ego reficiam uos. Tollite iugum
meum super uos et discite a me quia mitis
sum et humilis corde, et inuenietis re-
quiem animabus uestris. Iugum enim meum sua-
ue est et onus meum leue. Asperum quip-
pe iugum et dure seruitutis diuina seruien-
tis pondus est subire temporalia, ambire
terrena, retinere labencia, uelle stare in
non stantibus, appetere quidem transeuncia
sed cum transeuntibus nolle transire. Dum
enim contra uotum cuncta fugiunt, que prius
mentem ex desiderio adepcionis afflixe-
rant, post ex pauore amissionis premunt.
Liber ergo dimittitur quia calcatis eternis
desideriis ab appeticione rerum temporalium
securitate mentis exoneratur. Et uin-
cula eius quis soluit? Subaudis: Nisi
ego. Soluuntur uero uniuscuiusque uincula
dum diuino adiutorio interna desideriorum
carnalium retinacula disrumpuntur. Multos
enim pia mencio ad quietem uocat,
sed ab hac intencione carnis infirmi-
tas reuocat, quasi quibusdam uinculis
alligata prepeditur. Multos enim sepe
uidemus uitam quidem contemplacionis appetere,
sed ne hanc assequi ualeant, modo
irruentes casus in se futura aduersa
formidare. Alii mentita mala dum quo-
tidiani prospiciunt peccatorum suorum uinculis
memini retinentur. Multa enim ante ocu-
los ponunt que sic eis inquisitione cuncta
subsistere se non posse formidant. De
quibus bene Salomon ait: Iter pigrorum quasi se-
pis spinarum. Nam cum uiam dei appetunt
eos uelut spine obstancium stipendii
formidinum suarum apparere suspiciones

pungunt. aliud quia electos impedire non
solet. Unde illic scriptum admonet: Via iusto-
rum absque offendiculo. Iusti quippe in qui-
sitione sua quod licet eis adversitatis obvia-
verit non pungunt, quia temporalis adver-
sitatis obiectaculo eterne spei et interne
contemplationis saltu transcendunt. Solvit ita-
que deus onagri vincula, quia ab electorum omni-
umque animo infirmorum cogitationum nodos
rumpit et spiritus dissipat. omne quod il-
lectam mentem ligabat. Sequitur: cui de-
di in solitudine domum et tabernacula
eius in terra salsuginis.

Hoc loco solitudinem debemus in-
telligere corporis an solitudinem
cordis? Sed quid prodest solitudo cor-
poris si defuerit cordis? Qui enim corpore
remotus vivit sed tumultibus conversationis
humane terrenorum desideriorum cogitationibus se
inserit non est in solitudine. Si vero
prematur aliquis corporaliter popularibus
turbis et tamen nullos curarum secularium
tumultus in corde patiatur, non est
in urbe. Itaque unde conversantibus primum soli-
tudo mentis tribuitur ut exsurgentem
interius strepitum terrenorum desideriorum
premant ut ebullientes ad infima cu-
ras cordis per superni gratiam restringant
amoris. Ad omnes quoque motus importune se
offerentium levium cogitationum qui qua-
dam circumvolantes muscas ab oculis
mentis abigant manu gravitatis et
quoddam sibi cum domino intra se secretum que-
rant ubi cum illo exterior cessante stre-
pitu per interna desideria silenter loquantur.
De hac secreto cordis alias dictum est:
Factum est silentium in celo quasi media ho-
ra. Celum quippe etiam electorum vocatur
que ad eterna sublimia dum per sublevationem
contemplationis intendit. Exsurgentes ab
infimis cogitationum tumultus premit

atque intra se deo quoddam silentium facit.
Aliud quod silentium contemplationis quia in hac
vita non potest esse perfectum factum media ho-
ra dicitur. Volenti quippe animo cogita-
tionum tumultuosi se strepitus ingerunt
etiam sublimibus intendentem rursum
ad respicienda terrena cordis oculum violenter
trahunt. Unde scriptum est: Corpus quod corrum-
pitur aggravat animam et deprimit terrena
inhabitatio sensum multa cogitantem. Unde ergo
factum hoc silentium non integra sed me-
dia hora describitur, quod hic contemplans
nequaquam perficitur quamvis ardenter inchoetur.
Quod etiam per Ezechielem prophetam con-
gruenter exprimitur. Qui cum mensuram civi-
tatis in monte conditae in manu viri ca-
lamum sex cubitorum et palmo se vidis-
se testatur. In monte quippe electorum
civitas sita est quae fundata est in summis
desideriis non est. Quid autem per cubitum
nisi operatio, quid per senarium nume-
ri perfectio operationis ostenditur? Quia sexto
die cuncta opera dominus complesse memo-
ratur. Quid ergo supra sex cubitos pal-
mus insinuat nisi contemplationis com-
munionem quam initia eterne et septime quietis
demonstrat. Hic minime perficitur. Mensura
vii cubiti non completur. Electorum itaque
civitas quia cuncta que operanda sunt per-
ficit in sex cubitis sese in monte po-
sita civitas ostendit. Quia hic ad hunc
sola initia contemplationis inspicit de sep-
timo cubito non nisi palmum tangit.
Sciendum vero est quod nequaquam culmen contem-
plationis attingimus si non ab exterioris
cure oppressione cessemus. Nequaquam
nosmetipsos intuemur ut sciamus
aliud in nobis esse rationale quod regit ~~at~~
aliud animale quod regitur nisi ad secretum
huius silentii recurrentes ab omnibus ex-
terius perturbationibus sopiantur. Aliud silentium

mum. Unde etiam adam dormiens fi-
guravit. de cuius mox latere processit.
quia quisquis ad interiora intelligenda
rapitur. actibus visibilibus oculos clau-
dit. Et tunc in semetipso vel que sub eo pos-
sunt infima distinguit. ut aliud esse illo
sit quod regere valeat tamquam vir. aliud
tamquam femina quod regatur. In hoc ita-
que silencio cordis dum per contemplationem intus
vigilamus exterius quasi obdormimus. quia
quasi remoti curis vel a desideriis carnalibus
aliorum hoc silencium mentis inhabitant. Huic
onagro dominus in solitudine domum dedit.
ut turba desideriorum temporalium non pre-
mitur. Sequitur. Et tabernacula eius
in terra salsuginis. Salsugo accendere
sitim solet. Et quia sancti viri quamdiu in
huius vite tabernaculis degunt ad su-
pernam patriam desiderii sui cotidia-
nis estibus accenduntur. in terra salsuginis
tabernacula habere perhibentur. Incessan-
ter quippe accenduntur ut siciant sicut
ut saciantur. sicut scriptum est beati qui
esuriunt et siciunt iusticiam quoniam ipsi satu-
rabuntur. Sequitur. Contempnit multitudinem
civitatis. Multitudinem civitatis contempnere
est humane conversationis prava studia
devitare. ut iam non libeat [illegible]ho-
minum qui pro habundancia iniquitatis
multi sunt. perditos mores imitari.
Cum paucis namque ingredi angustam
portam desiderant. et non cum multis
latam ianuam ingredi appetunt. que ad in-
teritum ducunt. Solerter quippe a quo
et ad quid sunt creati conspiciunt. et tam
considerationem accepte ymaginis sequi
vulgi multitudinem dedignantur. Unde
et sponsi voce sponse in canticis can-
ticorum dicitur. Nisi cognoveris te o pul-
cra inter mulieres egredere et abi post
vestigia gregum et pasce edos tuos

Semetipsam namque ea que est inter
mulieres pulcra cognoscit quando electa quaque
anima etiam inter peccatores posita. quia
ad auctoris sui ymaginem ac similitu-
dinem sit condita meminit. et iniuncta per-
cepte similitudinis ordinem incedit.
que si se non cognoscit egreditur. quia a
secreto sui cordis expulsa in exterioribus
concupiscentiis dissipatur. Egressa vero
abit post vestigia gregum. quia sua in-
terna deserens ad latam videlicet viam
ducitur. et sequitur exempla populorum.
Et iam non agnos sed edos pascit. quia
non in novas cogitationes mentis sed
nutrit pravos motus carnis inten-
dit. Quia ergo electus quisque ac gentes
abire post gregum vestigia despicit. di-
citur recte. Contempnit multitudinem
civitatis. Unde et apte subditur. Clamorem
exactoris non audit. Quem alius intelligi ex-
actoris nomine nisi dyabolus potest. Qui
semel in paradiso homini male persuasor
munus contulit et cotidie ab eo huius de-
biti exigere reatum querit. huius ex-
actoris sermo est male suggestionis inch-
oacio. huius exactoris clamor est iam non
levis sed violenta temptatio. Hic exactor
loquitur cum leviter suggerit. hic exactor cla-
mat cum fortiter temptat. Clamorem
ergo exactoris non audire est violentis
temptationum motibus se minime consentire
audire. Cum si ea que suggerunt faciunt
Sed cum perversa agere despiciat recte di-
citur clamorem exactoris non audit

Non nulli
vero hoc loco per exactorem
intelligi ventrem volunt. Ipse namque
a nobis quoddam debitum exigit quia cot-
tidianum fructum sibi huius laboris im-
pendi etiam per naturam querit. Abstinentes
quoque viri qui hoc loco magis vocabulo

figurantur. Dum violentia gule desideria reprimunt, qui clamantis exactoris verba contempnunt. Sed cum continenti viro contra minima vicia multa virtutibus certamina suppetant, tunc sub exactoris clamore contempto de solo scilicet ventre de quo eius impetu impulsum contra restringat, nisi contra milus palmam spiritualis certaminis apprehendit. Qui non in semetipso prius per afflictam ventris concupiscentiam carnis incentiva domuit. Neque enim ad conflictum spiritualis agonis assurgitur. Si non prius intra nosmetipsos hostis positus gule videlicet appetitus edometur, quia si non ea que nobis sunt viciniora prosternimus. Nimirum in aciem ad ea que longius sunt impugnanda transimus inaniter. Namque contra extractores minimus in campo bellum gerit, si intra ipsa urbis menia cives insidiantur. Mens quasi ipsa certantis sub gravi confusionis dedecore ab spiritualis certaminis aggressione repellitur, quando infirma carnis prelio gule gladiis confossa superatur. Nam cum se parvus prosternere conspicit, confligere maioribus concupiscit. Non nulli vero ordinem certaminis ignorantes edomare gulam negligunt et iam ad spiritualia bella consurgunt. Qui aliquando multa etiam que magis sunt fortitudinis faciunt, sed dominante gule vicio per carnis illecebram omne quod fortiter egerunt perdunt. Et dum venter non restringitur per carnis concupiscentiam simul cuncte virtutes obruuntur. Unde et Nabuchodonosor dicente scribitur: Princeps coquorum destruxit muros ierusalem. Significans scriptura exprimit nisi virtutes anime que ad pacis visionem tendunt. Aut quis coquorum princeps nisi venter accipitur. Cui diligentissima coquorum obsequiis cura famulatur. Muros quoque ierusalem princeps coquorum destruit, quia virtutes anime dum non restringitur venter perdit. Hinc est quod Paulus contra ierusalem menia decertantem coquorum principi subtrahebat, cum dicebat: Castigo corpus meum et in servitutem subicio ne forte aliis predicans ipse reprobus efficiar. Hinc etiam premisit dicens: Sic curro non quasi in incertum, sic pugno non quasi aerem verberans, quia cum carnem restringimus ipsius continentie nostre ictibus non aerem, sed immundos spiritus verberamus. Et cum hoc que intra nos sunt subicimus contra positos adversarios pugnos damus. Hinc est quod rex babilonis succendi fornacem iubet. Napte stuppe picis et malleoli ministrari incendium precepit. Sed tamen abstinentes pueros hic ignis minime consumit, quia antiquus hostis licet in nobis ciborum concupiscentias innumeris adversitatibus apponant, aliubi libidinis ignis excitat, bonis tamen mentibus superni spiritus gratia insibilat et a carnalis concupiscentie estibus ille se perdurant, ut et si usque ad temptationem cordis flamma ardeat, usque ad consensum tamen temptacio non exurat.

Sciendum est preterea quod quinque nos modis gula inimicus temptat. Aliquando namque indigentie tempora prevenit, aliquando vero tempus non prevenit, sed cibos lautiores querit; aliquando quelibet que sumenda sunt preparari accuratius expetit; aliquando autem et qualitati ciborum et tempori congruit, sed in ipsa quantitate sumendi mensuram refectionis excedit. Nonnumquam vero et abiectius est quod desiderat, et tamen ipso estu immensi desiderii deterius peccat. Mortis quippe sententiam patris ore Ionathan meruit, qui in gustu mellis constitutum edendi tempus antecessit. Et ex egypto populus eductus in heremo occu

buit. quia despecto manna cibos car-
nium impetiit. quos lautiores putavit.
Et prima filiorum heli culpa suborta est.
quod ex eorum voto sacerdotis puer non an-
tiquo more coctas vellet de sacrificio
carnes accipere. sed crudas quereret quas
accuratius exhiberet. Et cum ad Jerusalem
dicitur. hec fuit iniquitas sodome sororis
tue superbia saturitas panis et habun-
dantia aperte ostenditur. quod idcirco salu-
tem perdidit. quia cum superbie vitio men-
suram moderate refectionis excessit.
Et primogenitorum gloriam esau amisit.
quia magno estu desiderii vilem cibum
id est lenticulam concupivit. quam dum venden-
dis etiam primogenitis pretulit. quo in
illam appetitu anhelaret indicavit.
Non enim cibus sed appetitus in vitio est.
Unde et lautiores cibos plerumque sine cul-
pa sumimus et abiectiores non sine re-
atu conscientie degustamus. hic quippe esau
primatum per lenticulam perdidit. et
helyas in heremo virtutem corporis car-
nes edendo servavit. Unde et antiquus
hostis. quia non cibum sed cibi concupiscentiam
esse causam dampnationis intelligit. et pri-
mum sibi hominem non carne sed po-
mo subdidit. et secundum non carne sed
pane temptavit. Hinc est quod plerumque
adam culpa committitur. etiam cum abiecta
et vilia sumuntur. Neque enim adam so-
lus ut a vetito se pomo suspenderet
preceptum prohibitionis accepit. Nam
cum alimenta quedam saluti nostre deus contraria
indicat. ab his nos quasi per signum
vetat. Et cum concupiscentes concupiscentes
noxia attingimus profecto quid aliud
quam vetita degustamus. Ea itaque sumenda
sunt que nature necessitas querit et
non que edendi libido suggerit. sed mag-

nus discretionis labor est. huic exac-
tori et aliquid impendere et aliquid dene-
gare et non dando gulam restringere. et
dando naturam nutrire. que fortasse dis-
cretio subinfertur cum dicitur clamorem exac-
toris non audit. Sermo namque huius ex-
actoris est necessaria postulatio nature. Cla-
mor vero eius est mensuram necessitatis
transiens appetitus gule. hic itaque o-
nager exactoris huius sermonem audit cla-
morem non audit. quia districtus vir ac
gemens et usque ad temperandam neces-
sitatem ventrem reficit. et a volupta-
te restringit. Sciendum vero est. quia
sic voluptas sub necessitate se palliat
ut vix eam perfectus quisque discer-
nat. Nam dum solvi debitum neces-
sitas petit. voluptas expleri desiderium
suggerit. Et tanto gulam securius
in preceps rapit. quanto sub honesto no-
mine necessitatis explende se tegit. Sepe autem
in ipsa edendi via furtive adiuncta sub-
sequitur. non numquam vero impudenter libera
etiam preire conatur. facile autem est de-
prehendere cum voluptas esus necessitatem
prevenit. sed valde est difficile discer-
nere. cum in ipso esu necessitati se occulta su-
iungit. Nam qui precedentem nature ap-
petitum sequitur quasi a tergo veniens
tardius videtur. eo enim tempore quo
necessitati debitum solvitur. quia per
esum voluptas necessitati miscetur.
quid necessitas petat. et quid sicut dictum
est voluptas suggerat ignoratur. Sepe
vero et discernimus et quia utramque
sibi coniunctam novimus in hoc quod con-
tra metas rapimur libet. ut sciendo
fallamur. et dum sibi mens ex neces-
sitate blanditur ex voluptate decipitur.

Scriptum quippe est: carnis curam ne feceritis in desideriis. Cum enim in desiderio prohibetur, in necessitate conceditur. Sed saepe dum incaute necessitati condescendimus, desideriis deservimus. Non numquam vero dum desideriis immoderatius obviare intendimus, necessitatis miserias augemus.

ic em nece e

ut autem quisque continentiam teneat, qualiter non carnem sed vitia carnis occidat. Nam plerumque dum plus iusto caro restringitur, etiam ab operatione boni operis enervatur, ut ad orationem quoque vel praedicationem non sufficiat, dum incentiva vitiorum in se funditus suffocare festinat. Adiutorem quippe habemus intentionis internae hunc hominem quem exterius gestamus. Et si ipsi insunt motus lasciviae, ipsi effectus suppetunt operationis bonae. Saepe vero dum in illo hostem insequimur, etiam civem quem diligimus trucidamus. Et saepe dum quasi civi parcimus, ad proelium hostem nutrimus. Eisdem namque alimentis vitia superbiunt, quibus inmete virtutes vivunt. Et cum virtus alitur, plerumque vires vitiorum augentur. Cum vero inmensa continentia vitiorum vires extenuat, etiam virtus deficiens anhelat. Unde necesse est ut interior homo noster quasi quidam arbiter praesideat inter se et eum quem exterius gestat, quatenus ei homo suus exterior et semper ad debitum ministerium parere sufficiat et numquam superbe libera cervice contradicat. Nec moveat si quid suggerendo submurmurat, dum non eum sub superposito calce dominationis premat. Sicque fit ut dum repressa vitia temptationem quidem nobis patimur et tamen haec nobiscum congredi ex aequo prohibemus, nec vitia contra virtutes praevaleant, nec rursum virtus ad vitiorum commoditatem extenuatione succumbat. Qua in re sola elatio funditus extinguitur, quod plenius victoriae fruatur. Ad edomandam tamen cogitationum superbiam continua nobis pugna servatur. Unde bene hic, quia unusquisque vir continens et debitae necessitati congruit et violentae voluptati contradicit, voce dominica dicitur: Clamorem exactoris non audit. Quia autem discretus vir eo ad intelligenda superiora se elevat quo in se carnis incentiva castigat, recte post contemptum exactoris clamorem subditur: Circumspicit montes pascuae suae. Montes pascuae sunt altae contemplationes internae refectionis. Sanctus enim vir quanto magis se exterius despiciendo deicit, tanto amplius internis revelationum contemplatione pascitur. Unde scriptum est: Ascensiones in corde eius disposuit in valle lacrimarum, quia quos exterius in fletu continet carnalis humilitas, eos intus sublevat ascensus contemplationis. Montes etiam pascuae sunt sublimes virtutes angelorum, quae idcirco hic nos ministrando et adiuvando reficiunt, quia illic internae contemplationis rore pinguescunt; quae quia largiente deo in omni nos certamine protegunt, recte circumspici dicuntur. Undique enim nobis adesse sentimus quorum defensione contra adversarios ex omni latere munimur. Possunt ad hunc montes pascuae accipi altae sententiae scripturae sacrae, de quibus per psalmistam dicitur: Montes excelsi cervis, quia hii qui iam clarae contemplationis saltus noverunt altas sententiarum divinarum virtutes quasi cacumina quaestionum [struck through] montium ascendere. Quod profecto cacumina quia infirmis pervenire non sunt, recte illic subditur

petra refugium cernatis · quia videlicet
invalidos non sublimiter intelligentia op-
erit · Sed sola in ipsis fides humiliter con-
tegit · Sequitur virentia queque perquirit ·
Virentia quippe sunt omnia que temporaliter
condita venturo fine a viriditate vite
presentis quasi estivo sole siccantur · In-
virentia autem vocata sunt que nulla tem-
poralitate marcescunt · Hinc ergo onager
virentia perquirere est · sed videlicet vi-
to despectis rebus transitoriis in eterno
mansura desiderat · Cuncta vero hec que de
onagro dicta sunt intelligi etiam aliter
possunt · que repetito superiori expositionis ordine
ing ut lectoris iudicio quid eligendum cre-
didit relinquamus

Igitur postquam predicatoris dispen-
satio sub terrene potestatis despecta
est · per quem hec eadem virtus predi-
cationis datur · illico de dominica incarna-
tione subnectitur cum dicitur · Quis di-
misit onagrum liberum · Nec indignum
quis iudicet per tale animal incarnatum
dominum posse signari · dum constet om-
nibus quia per significationem quondam in
scriptura sacra et vermis et quod de illo gem-
meliose dicitur stravabens ponatur · sicut
scriptum est · Ego autem sum vermis et
non homo · et sicut apud hebreos in septuaginta
per prophetam dicitur stravabens de ligno
clamavit · Cum ergo nominatis rebus
tam abiectis et vilibus figuratur quod de illo
gemmeliose dicitur · de quo constat quod proprie
nichil dicitur · Vocatur enim et agnus
sed propter innocentiam · vocatur leo · sed propter
potentiam · aliquando etiam serpenti comparatur
sed propter mortem vel sapientiam · atque ideo per
hec omnia dici figuraliter potest · quia
de hiis omnibus credi aliquid carnaliter
non potest · Si enim omnino honorum qualis est

sentialiter non potest exprimeret alterum iam
dici non posset · Nam si agnus proprie diceretur
leo iam vocari non posset · Si leo proprie diceretur
serpente signari non posset · Sed hec in illo
omnia dicimus tanto latius in figura quanto
longius ab essentia · Potest onagri nomine incarna-
tus dominus designari · Agri quippe est animal
onager · Et quia incarnatus dominus gentili-
tati magis quam iudee profuit · animale cor-
pus assumens qui non in domum sed po-
tius in agrum venit · De quo agro genti-
litatis per psalmistam dicitur · Species
agri mecum est · Incarnatus itaque dominus
qui in forma dei equalis est patri · in forma
servi minor est patre · quia minor est se
ipso · Dicatur ergo aperte de filio secundum
formam servi quis dimisit onagrum liberum
et vincula eius quis solvit · Omnis
quippe qui peccat · servus est peccati · Et quia
incarnatus dominus particeps nostre factus
est nature non culpe liber dimissus dicitur
De quo alias scriptum est inter mortu-
os liber · Dimissus dicitur · quia natu-
ram nostram suscipiens iniquitatis
iugo nullo modo tenetur · quia cum ma-
cula culpe nostre non attigit passionem tamen
nostre mortalitatis assumpsit · Unde et
postquam liber dimissus dicitur · recte
de illo adiungitur · Et vincula eius quis
solvit · Vincula quippe eius tunc so-
luta sunt · cum infirmitates passiones
illius in resurrectionis sunt gloria
commutate · quasi quedam vincula domino
fuit · ea quibus nos nequitie iniuria pati-
mur nostre mortalitatis infirma cum-
bus et usque ad mortem sponte liga-
ri se noluit · Et quia per resurrectionem
mirabiliter solvit · esuriire enim · sitire
lassescere · timere · flagellari · crucifigi nostre
mortalitatis vincula fuit · Sed cum

completa morte velum templi rum-
pitur scinduntur petre monumenta
panduntur. inferni claustra patescunt
quid aliud tot argumentis tante virtutis
ostenditur. nisi quod in illo infirmitatis
nostre vincula solvebantur ut hys qui ad
suscipiendam formam sui venerat. in ipsa
sui forma ab inferni vinculis absolutus
ad celum etiam cum membris liber rediret
De quibus vinculis petrus apostolus attes-
tatur dicens. quem deus suscitavit so-
lutis doloribus inferni iuxta quod impos-
sibile erat teneri illum ab eo. Et quia
post mortem suam atque resurrectionem ad
gratiam fidei gentilitatem vocare dig-
natus est. postquam dicta sunt soluta
vincula eius apte subiungitur Cui de-
di in solitudine tabernacula eius in
terra salsuginis
In gentilitate enim nec patriarcha
non fuit. propheta non fuit. Quod in-
telligendum dum qui vite conterebatur non
fuit homo pene non fuit. De hac so-
litudine per ysaiam dicitur. letabitur deser-
ta et invia. et exultabit solitudo et
florebit quasi lilium. Et rursum de eadem
dicitur. Ponet desertum eius quasi de-
licias et solitudinem eius quasi ortum domini
terra vero salsuginis hec eadem reperta
est. que postquam veram dei sapientiam cog-
nosceret salsuginem protulit. quia nul-
lam viriditatem boni intellectus proferens
perversa sapiebat. Domum ergo in solitu-
dine et tabernaculum in terra salsuginis
accepit quia incarnatus ab hominibus de-
relicta adeo gentilitatis corda possedit
Unde ei voce patris per prophetam dicitur
Postula a me et dabo tibi gentes he-
reditatem tuam et possessionem tuam terminos
terre. Quod iuxta hoc quod deus est cum patre

dat omnia iuxta hoc vero quod homo est apte
accepit omnia sicut scriptum est potestatem
dedit ei iudicium facere quia filius hominis
est Et rursum scriptum est. Sciens quia
omnia dedit ei pater in manus vel
sicut ipse dixit. Omne quod dat michi pater
ad me veniet. Jam vero si queritur
quid inter domum ac tabernaculum dis-
tet domus in habitatione est tabernaculum
in itinere. Corda itaque gentilium quasi
quedam tabernacula habuit veniendo sed
ea per iustitiam firmans domum fecit
habitando. et quia corpus intam ad quos
venerat immortali despexit recte subiun-
gitur. contempnit multitudinem civita-
tis. i. mores despicit humane conver-
sationis. Homo quippe inter homines
factus usum tenere hominum noluit. Id-
circo namque inter nos factus est homo
ut non solum nos sanguine suo re-
dimeret. sed etiam ostenso exemplo commuta-
ret in conversatione quod inter inveniendo alia
invenit et vivendo alia docuit. Stu-
debant enim omnes superba adam stirpe
progeniti prospera vite presentis appetere
adversa devitare obprobria fugere gloriam
sequi. Venit inter eos incarnatus
dominus adversa appetens prospera sper-
nens obprobria amplectens gloriam fu-
giens. Nam cum iudei illum regem sibi
constituere voluissent. statim fugit. cum
vero eum interficere voluerent sponte ad
crucis patibulum venit. fugit ergo quod omnes
appetunt appetit quod omnes fugiunt. Sed
dum fugit quod omnes appetunt. appetit quod
omnes fugiunt fecit quod omnes mirarentur
ut et mortuus ipse resurgeret. et mor-
te sua alios de morte sua suscitaret
Due quippe vite sunt hominis in corpore
consistentis Una ante mortem. alia post

resurrectionem. Quarum unam antiquos
agendo noverant. alteram nesciebant. Et
humanum genus soli huic quam noverat in
tendebat. Venit per carnem dominus. et
unam suscepit unam. alteram demonstravit.
Unam hanc nobis cognitam suscepit. il
lam que nobis est incognita ostendit.
Moriendo quippe unam subiit quam
tenemus. resurgendo apparuit quam igno
ramus. Exemplo suo nos docens quod hec
vita que ante mortem ducimus non propter se aman
da sit sed propter alteram tolleranda. Quia ergo
nova conversatione usus mediator hominum mo
res babilonie secutus non est. Unde de
eo scriptum est. Contempsit multitudinem
civitatis vel certe pro multos per
spaciosam viam vagantes despicit et
per angustam gradientes paucos e
legit. Multitudinem namque civitatis
contempsit et humani generis partem que latam
viam ingreditur. quo et pro habundan
tia iniquitatis multa est. arguendi sui spi
ritu reprobare. Sequitur clamorem exacto
ris non audit.

Sicut supradictum est quia hoc loco ex
actor accipi non dyabolus potest. Qui ma
le suadendo peccatis contulit immortalita
tis. sed decipiendo exigit tributum mor
tis. quia suadendo intulit culpam. per
ficiendo exigit penam. Huius exacto
ris sermo est ante mortem hominis astu
ta persuasio. clamor vero eius est. vio
lenta iam rapina post mortem. quos enim
ante mortem latenter incipit. hos
ad supplicia sui consortium post mortem
violenter rapit. Sed quia ad mortem
veniens dominus huius exactoris violen
tos impetus non expavit. sicut ipse
ait. Venit enim princeps mundi huius
et in me non habet quicquam. Unde dicitur cla-

morem exactoris non audit. Venit
quippe ad eum exactor humani generis quem
ullum hominem vidit. sed quia in firmitate
despectum hominem credidit. virtutem supra
hominem sensit. Huius iniustum exactoris
typum laban tenuit. qui cum furore suo
veniens sua apud iacob ydola requi
sivit. Laban quippe interpretatum dealbatus.
Dealbatus autem dyabolus non incongrue
accipitur. qui cum sit tenebrosus ex
meritis transfigurat se velut angelum
lucis. Huic servivit iacob. id est comparatus
corporis iudaicus populus exactus tamen
incarnatus venit dominus. Post etiam per
laban dominus mundus hic exprimitur qui cum fu
rore iacob sequitur. quia electos quosque
qui redemptoris nostri membra sunt. per
sequendo opprimere conatur. Huius filias
seu mundi seu dyaboli iacob abstulit
cum sibi ecclesiam ex gentilitate
coniunxit. Quod et de domo patris abstra
hit. quia ei per prophetam dicitur. Ob
liviscere populum tuum et domum patris
tui. Quid vero in ydolis nisi avaritia
designatur. Unde per paulum dicitur a
varitia que est ydolorum servitus. Laban
ergo veniens apud iacob ydolum
non invenit. quia ostensos mundi
thesauros dyabolus in redemptore
nostro vestigia concupiscentie terrene non
repperit. sed quia iacob non habuit ea in
theca sedendo cooperuit. Rachel quippe
que ovis dicitur etiam figuratur. Se
dere autem est humilitate penitencie appetere
sicut scriptum est. Surgite postquam
sederitis. Rachel ergo ydola sedendo
operuit. quia sancta etiam ecclesia sequens
terrene concupiscentie vitia premen
do tegit. De hac conspectu iniquo

per prophetam dicitur Beati quorum remis
se sunt iniquitates et quorum tecta sunt
peccata Nos igitur rachel illa signavit
qui ydola sedendo premimus si culpas a
varicie penitendo dampnamus Que
utique avaricia avaricia illius non solet
evenire qui in via dei viriliter currunt
quibus dicitur viriliter agite et confortetur
cor vestrum. sed hys maxime qui quasi ef
feminato gressu gradientes per blan
dimenta seculi resolvuntur. Unde et illic
eiusdem rachelis hec verba sunt Iuxta
consuetudinem feminarum nunc accidit
michi apud iacob ergo ydola non
reperit. quia exactor callidus quem in re
demptore nostro reprehendat non invenit.
De hoc exactore redemptor noster genti
litatem ab eius dominio liberanti per
prophetam dicitur. Iugum honeris eius et
virgam humeri eius et sceptrum exacto
ris eius superasti sicut in die ma
dian. Eripiens quippe gentilitatem
dominus superavit iugum honeris eius cum
ad eam adveniens suo ab illo demoni
aca tyrannide eruit. et liberavit. Su
peravit virgam humeri eius cum percussi
onem illius que ex peruerso opere gra
viter deprimebat. ab humano genere
redempto compescuit Superavit sceptrum
exactoris eius cum regimine eiusdem
dyaboli qui per pestifera peccatorum in
crementa exigere consueverat debita tribu
ta penarum de fidelium corde destruxit
Sed quomodo exacta sint audiamus. Sub
intelligitur ilico sicut hec madianitarum bel
lum quod in expectatione adventus domini a propheta
vigilanter illatum est aliquanto clarius dis
seramus

In libro quippe iudicum gedeon
contra madianitas dimicasse
describitur. hys tum exercitus mul

titudinem ad bella producens divina
illi admonitione preceptum est ut ad flumi
num veniens omnes quos flexis genibus
aquas haurire conspiceret. a bellorum
conflictu removeret. Actum quoque est et
trescenti viri tantummodo qui stantes manibus
aquas hauserant remanserunt cum hys
ad prelium pergit eos quoque non armis
sed tubis lampadibus et lagenis a
mavit. Nam sicut illic scriptum est
accensas lampades miserunt intra la
gunculas et tubas in dextra. lagenas
autem in sinistra tenuerunt. Et ad hostes
ingruentes venientes cecinerunt tubas
confregerunt lagunculas lampades appa
ruerunt. Et hinc tubarum sonitu. Illinc
lampadum coruscatione territi hostes sunt
in fugam conversi. quid hoc est quod tale bel
lum per prophetam ad medium adducitur
et adventui redemptoris nostri istius pu
gne victoria comparatur. An indicare
nobis propheta studuit quod adventum re
demptoris nostri contra dyabolum ille sub
gedeon duce pugne designavit. ta
lia illic nimirum acta sunt que quanto ma
gis usum pugnandi transcendunt tanto
amplius prophetandi misteria non recedunt
quis enim umquam cum lagenis et lampa
dibus ad bellum venit. Quis contra arma
veniens arma deseruit. ridicula hec pro
fecto fuerant si terribilia hostibus non fu
issent. Sed victoria ipsa attestante di
dicimus nec prius hec que facta sunt pertonda
mus. Gedeon itaque ad prelium veniens
redemptoris nostri signat adventum. De quo
scriptum est tollite portas principes vestras
et elevamini porte eternales et in
troibit rex glorie. Quis est iste rex glo
rie dominus fortis et potens. dominus potens
in prelio. hunc redemptorem nostrum
non solum ~~opere~~ opere. sed etiam nomine

prostetaunt · Gedeon namque interpretatur
circuiens in utero. Dominus enim noster per ma-
iestatis potentiam omnia complectitur et tamen
per dispensationis gratiam intra uterum vir-
ginis venit. Quid est ergo circuiens
in utero nisi omnipotens deus qui sua dispensa-
tione nos redimens divinitate cuncta
complectens et humilitate intra uterum fu-
it mens in quo et incarnatus est
et clausus non est quia et intra uterum
fuit per infirmitatis substantiam et extra mundum
per potentiam maiestatis. Madian vero inter-
pretatur de iudicio. Ut enim hostes eius
repellendi resistendi quod tunc non de-
victos repellentes sed de iudicio iuste in-
dicandos fuit. Et idcirco de iudicio vo-
catur quia alieni agnum redemptionis
iuste damnationis initio etiam in voca-
bulum nominis trahunt. Contra hos Gede-
on cum trecentis pergit ad prelium.
Solet in centenario numero plenitudo
perfectionis intelligi. Quid ergo inter
dicitur centenarium numerum designatur
nisi perfecta cognitio trinitatis. Cum
his quippe dominus noster adversarios fidei
destruit. cum his ad predicationis bella
descendit qui possunt divina cogno-
scere qui sciunt de trinitate quod deus est per-
fecta sentire. Notandum vero est quod iste
trecentorum numerus in thau littera continetur quae
crucis speciem tenet cui si super transversam
lineam id quod in cruce eminet addatur
non iam crucis species sed ipsa crux est.
quia ergo iste trecentorum numerus in thau
littera continetur et per thau litteram sicut
diximus species crucis ostenditur non in-
merito in his trecentis Gedeonem sequen-
tibus illi designati sunt quibus dictum
est. Si quis vult post me venire
abneget semetipsum et tollat crucem
suam et sequatur me. Qui sequentes do-
minum tanto verius crucem tollunt quanto
acrius et se domant et erga proximos
suos caritatis compassione cruciantur.
Unde et per Ezechielem prophetam dicitur Sig-
na thau super frontes virorum gementium et
dolentium. Vel certe in his trecentis qui
in thau littera continentur hic exprimitur quod fer-
rum hostium crucis ligno superatur. Ducti
quoque sunt ad flumina ut aquas biberent et
quicumque aquas flexis genibus hauserunt
a bellica intentione remoti sunt. Aquis
namque doctrina sapientie, stante autem geni-
bus recta operatio designatur. Qui ergo dum
aquas bibunt genua flexisse perhibentur
a bellico certamine prohibiti recesserunt
quia cum illis corporis contra hostes fidei
pergit ad prelium qui cum doctrine flu-
enta hauriunt rectitudinem operis non
inflectunt. Omnes quippe tunc bibis-
se aquas sed non omnes recto genu
stetisse narrati sunt. Reprobati quippe sunt
qui genua dum aquas biberent inflexe-
runt qui attestante apostolo non audi-
tores legis iusti sunt apud deum sed
factores legis iustificabuntur. Quia et
ut diximus dissolutio operum in ipsa ge-
nuum incurvatione signatur. Recte rur-
sum per Paulum dicitur. Remissas manus
et genua dissoluta erigite et gressus
rectos facite pedibus vestris. Hi igitur
Christo duce ad bellum procedunt qui hoc
quod ore annuntiant opere ostendunt qui
fluenta doctrine specialiter auriunt nec
tamen in operibus carnalibus in-
flectuntur. quia sicut scriptum est
non est speciosa laus in ore peccato-
ris. Itum est ergo ad prelium cum tubis
cum lampadibus cum lagenis. Atque iste
ut diximus fuit ordo preliandi. Ce-
cinerunt tubis. intra lagenas autem

sunt misse lampades. Confractis quoque
lagenis lampades ostense sunt. quarum
coruscante luce hostes territi in fugam con-
uertuntur. Designatur itaque in tubis cla-
mor predicantium. in lampadibus claritas
miraculorum. in lagenis fragilitas corporum.
Tales quippe secum dux noster ad predicationis
prelium duxit. qui despecta salute cor-
poris hostes suos moriendo prosternerent.
eorumque gladios non armis et gladiis. sed
patientia superarent. Armati enim uenerunt sub
duce suo ad prelium milites nostri. sed tubis
sed lagenis. sed lampadibus. Qui sonue-
runt tubis. dum predicant. confrege-
runt lagenas. dum soluenda in passi-
one sua corpora hostilibus gladiis op-
ponunt. Resplenduerunt lampadibus
dum post solutionem corporum miraculis
coruscarunt. Moxque hostes in fugam uer-
si sunt. quia dum mortuorum martyrum corpora
miraculis coruscare conspiciunt luce
ueritatis fracti quam impugnauerant credi-
derunt. Cecinerunt ergo tubis ut la-
gene frangerentur. lagene fracte sunt
ut lampades apparerent. Apparuerunt
lampades ut hostes in fugam uerterentur
morte soluentur. Corpora eorum in
morte soluta sunt. id est predicauerunt
milites donec eorum corpora morte sol-
uerentur. Corpora eorum in morte solu-
ta sunt ut miraculis choruscarent.
Choruscarent miraculis ut hostes su-
os ex diuina luce prosternerent qua-
tenus nequaquam deo erecti resisterent
sed eum subditi formidarent. Et notandum
quod steterunt ante lampades. quia in-
imicorum persecutores sancte fidei predi-
catoribus adhuc in corpore positis re-
stiterunt. post solutionem uero corporum
apparentibus miraculis in fugam uersi
sunt. quia pauore territi a persecutione
fidelium cessauerunt. predicatores ergo tubas

stractis lagenis corporum uisis tenuerunt
lampadibus miraculorum. Intuendum est
etiam quod illic scriptum est quia in dextera
tubas in sinistra autem lagenas tenuerunt.
Pro dextris enim hic dicimus quod quasi pro magno
pensamus. pro sinistris uero quod quasi pro nichilo
ducimus. Bene ergo illic scriptum est quod in dex-
tera tubas et in sinistra lagenas tenu-
erunt. quia sancti martyres pro magno habent
predicationis gratiam. corporum uero utilita-
tem pro minimo. Quisquis enim plus facit
utilitatem corporis quam gratiam predica-
tionis in sinistra tubam. atque in dextera
lagenam tenet. Si enim priore loco pre-
dicationis gratia attenditur. et posteriore
utilitas corporis teritur est quod dextris
tube et sinistris lagene tenentur.
hinc dominus ait in euangelio Neque ac-
cendunt lucernam et ponunt eam sub mo-
dio sed super candelabrum. Sub modio enim
commodum temporale. in lucerna autem lux
predicationis accipitur. lucernam ergo sub
modio ponere est preter temporale commodum
gratiam predicationis abscondere. quod nemo
utique electorum facit. Et bene illic additur
Super candelabrum. Quia candelabro eius
status corporis designatur. Cui lucerna
superponitur. dum eius corpori cura pre-
dicationis anteferatur. Bene itaque per prophetam
dictum est. Sceptrum exactoris eius
superasti. sicut in die madian. Sed quia
exponendi prophetici testimonii gratia
longe digressi sumus ad operis nostri ordi-
nem reuertamur. quoque postquam dictum est
clamorem exactoris non audit. quia
uidelicet antiqui hostis insidias dominus
manifestatus in carne despexit quid
etiam de electis suis faciat recte subiun-
git dicens Circumspicit montes pa-
scue sue.

m ontes accipimus omnes claros

huius seculi. quia in corde suo altitudi-
ne terrena timuerunt. Sed quia etiam
tales dominus ecclesie sue corpori quasi membra minis-
traturos quos a priore elatione commutat
in sua membra transformat isti montes
pascue eius sunt. quia nimirum de conversione
errantium de superborum humilitate satiatur.
sicut ipse ait. Meus cibus est ut faciam
voluntatem eius qui misit me. Et sicut
apostolis ad predicationem missis precipit
dicens. Operamini non cibum qui perit. sed
qui permanet in vitam eternam. De quibus
montibus per prophetam dicitur. Non
repellit dominus plebem suam. quia in manu
eius omnes fines terre et altitudines
montium ipse conspicit. altitudines enim
montium elationes sunt utique superborum.
quas dominus conspicere dicitur. id est ab iniquitate
sua in melius commutare. Conspicit namque
enim quem conspicit dominus bonum studium est. Con-
versus dominus respexit petrum. Et recor-
datus est petrus verbi domini. sicut dixit
prius quam gallus cantet ter me ne-
gabis. Et egressus foras flevit ama-
re. Et sicut salomon ait. Rex qui se-
det in solio iudicii dissipat omne ma-
lum intuitu suo. De hoc respectu mon-
tium rursum per prophetam dicitur. Mon-
tes sicut cera fluxerunt a facie domini
quia post perversitatis sue duritiam
divina formidine liquefacti. ab illo pristino
rigido timore subtracti sunt. Sed notandum
etiam quod non ait inspicit sed circumspicit
montes pascue sue. In iudea quip-
pe est incarnatus dominus quasi posita in
medio gentium fuit. atque ideo circumpositos
montes. quia elatos huius seculi circumquaque
positos ex gentilitatis universitate col-
legit. In hiis itaque montibus pascitur
quia bonis operibus quorundam qui herbis
virentibus satiatur. Hinc est quod ei sponse

voce meditantes contactus dicitur. Ubi pascis ubi
cubas in meridie. Pascitur quippe dominus
cum in nostris actibus delectatur. Cubat vero in
meridie cum a desideriis carnalibus arden-
ti corde reproborum. apud electorum suorum pec-
tora refrigerium invenerit cogitationis
bone. Montes enim quidam in matheo fuerant
qui in theloneo lucris tumebat. De
quo scriptum est. quia postquam credidit
convivium in domo sua domino convivium ma-
gnum fecit. Mons utique iste onagro
virentes pascue herbas protulit. qui
et foras cum convivio et intus epulis vir-
tutum pavit. Quod adhuc plenissime
expletur cum subditur. Virentia quoque
perquirit. Arentia enim deserit. et vi-
rentia queque perquirit. Arent namque
corda hominum que in huius seculi pro-
spera plantata eternitatis fiduciam
non habent. Virent autem qui illi heredi-
tati inherent. de qua petrus apostolus
dicit. In hereditatem incorruptibilem
et incontaminatam et immarcessibilem.
Tanto enim quique herbe vere virentes
sunt quanto in hereditatis immarcessi-
bilis sorte cogitationis radicem figunt.
Quisquis itaque in transitoriis arere for-
midat. arentia ex transitoriis mundi
huius desideria fugiat. quisquis se a
domino perquiri desiderat eternam pa-
triam appetens. et in interna cordis
plantatione inradicetur. Hec autem de ona-
gro exposita sub duplici intellectu suffi-
ciant. lectoris vero iudicio relinquo quod est
quod magis dignum eligendum. Et si utrius-
que expositionis intelligentia fortasse dis-
plicet. libenter ipse lectorem meum
subtilius verius que sentientem velud
magistrum discipulus sequor quia michi
ipse donatum credo quicquid illum me
melius sentire cognosco. Montes

eum qui fide plena de deo aliquid sonat committimur organa veritatis firma cum fit in eius interius veritatis potestate ut utrum per me sonet alteri an per alterum michi. Ipsa quippe in medio veritas etiam non ea convenit omnibus adeo equa est et sepe aliud tangit ut bene audiat quod per aliud ipsa promit sepe vero aliud tangit ut bene quod ab alijs audiatur sonet.

Sepe doctori verbum per gratiam tribuitur auditoris et sepe propter auditoris culpam subtrahitur sermo doctori. In hijs ergo que nobis sanctum predicat doctor in illa se efferat ne fortasse non propria sed pro auditoris gratia eius repleatur lingua et in hijs quibus doctor sterilis est auditor non succenseat ne fortasse doctoris lingua non propria sed pro auditoris reprobatione torpescat. Pro auditoris namque gratia datur bonis etiam malis doctoribus sermo sicut potuerunt phariseis suppetere verba predicationis de quibus scriptum est Omnia ergo quecumque dixerint vobis servate et facite secundum vero opera eorum nolite facere. Propter auditorum vero reprobationem bonis etiam doctoribus sermo subtrahitur. Sicut ad ezechielem per gratiam dominus dicit linguam tuam adherere faciam palato tuo et eris mutus nec quasi vir obiurgans quia domus exasperans est. Aliquando autem sermo predicationis et propter utrosque datur. Aliquando propter utrosque subtrahitur. Propter utrosque enim datur sicut divina voce paulo apostolo ad corinthios dicitur Noli timere sed loquere Et paulo post quia populus multus est michi in hac civitate. Propter utrosque vero subtrahitur sicut helv sacerdos et perversam filiorum cognovit actionem et dignam increpationis non exercuit vocem eo perfecto factum est ut in mortis supplicio et istos reatum supplicij flagicij et illum silencij pena mulctaret. Inter hec quia tamen vel pro quo sermo detur vel pro quo quem subtrahatur ignoramus unde est salubre remedium nec de hijs que alius magis accipimus nos metipsos extollere nec de eo alterum qui minus accepit irridere. Sed fixo humilitatis pede graviter et constanter incedere quia in hac vita tanto veracius docti sumus quanto doctrinam a nobis metipsis suppetere non posse cognoscimus. Cum ergo quilibet de doctrina superbiat quo occulto iudicio vel cui quando detur vel quando cui subtrahatur ignorat. Nimis enim securitati timor semper longe videatur abesse nobis tamen nichil est securius quam sub spe semper timere ne incauta mens aut desperando se in mores deiciat aut extollendo de donis ruat. Cum districti omnipotentis ac pij iudicis oculos quanto de se sub spe humilius trepidat tanto in illo robustius stat.

Explicit liber xxx.

De unicornite	i
De potenti voluntate dei	ii
De confractis gladiis	iii
De amatoribus mundi	iiii
De ypocrita	v
De levitate accipitris et erodii	vi
De pravis auditoribus	vii
De iustis inter peccatores	viii
De caritate	ix
De postposita cura filiorum	x
De tremis rebus ablatis	xi
De ypocrita et dei quod ignorans perit	xii
De ypocrita despiciente sermonem mundi	xiii
De equo	xv
De locustis	xvi
b De apta predicatione predicatoris	xviii
a De prestantia doctoris	xvii
d De zelo predicatoris	xix
c De machinatione predicatorum	xix
De gaudio predicatoris	xxi
De preparatione contra adversa	xxii
De gradibus quibus ad summa pervenitur	xxiii
De prudentia temperantie	xxiiii
De accipitre	xxv
De aquila	xxvi
De visione dei	xxvii
De pullis aquilarum	xxviii

In paradyso sano homini dyabolus invidens superbie vulnus inflixit ut qui mortem non acceperat conditus moreretur elatus. Sed quia divine potencie suppetit non solum bona de nichilo facere sed ea eciam ex malis que dyabolus perpetraverat reformare contra inflictum vulnus superbientis medicina apparuit inter homines humilitatis dei. ut actoris exemplo humilitati surgerent. qui imitatione hostis elati ceciderunt. Contra ergo superbientem dyabolum apparuit inter homines homo factus humilis deus. Hunc potentes huius mundi id est membra dyaboli superbientis eo despicabilem crediderunt. quo humilem conspexerunt. Vulneris enim cordis eorum quanto magis tumuit. tanto amplius medicamentum mitte despexit. repulsa igitur a vulneribus superborum medicina mira pervenit ad vulneris humilium. Infirma quippe mundi elegit deus ut confundat fortia. Actum quoque est cum pauperibus quod post eciam divites elati mirarentur. Nam dum novas in illis virtutes aspiciunt earum quorum prius contempsere mendacium postmodum obstupere miracula. Unde mox pavidi ad sua corda redeuntes contremuerunt feritatem in miraculis quam despexerant imperceptibus. Per infirma ergo confusa sunt fortia. quia dum in vocationem vita surgit humilium. elatorum cedit superborum. Igitur quia beatus Iob sic omne typum tenet et omnipotens deus providit. quod in primordiis nascentis ecclesie potentes huius seculi leve eius iugum suscipere crassa cordis cervice recusarent dicat. Numquid volet rinocerus servire tibi

Rinocerus enim indomite omnino nature est. ita ut si quando captus fuit teste quidem mulierum possit. inpaciens quippe ut fertur illico moritur. Cuius vero nomen latina lingua interpretatum sonat in nare cornu. Et quid aliud in nare nisi fatuitas. quid in cornu nisi elatio designatur. Nam quia in nare fatuitas solet intelligi Salomone attestante didicimus qui ait. Circulus aureus in naribus suis mulier

pulcra et facunda hereticam namque
doctrinam interdum uidit eloquii resplen-
dere nec tamen sapientiam apto intellectu
congruere et ait. Auriculus aureus in
naribus suis, id est pulcra et facunda loquacitas
in sensibus mentis stulte. cum ex eloquio
aurum splendet. sed tamen ex ratione in-
tencionis pondere more suis ad superiora
non respicit quod sententiis apposuit
dicens. Mulier pulcra et fatua et
doctrina heretica pulcra per uerbum fa-
tua per intellectum. In cornu uero quod
frequenter superbia accipitur propheta
attestante didicimus qui ait. Dixi in-
iquis nolite inique agere et delinquentibus
nolite exaltare cornu. quid ergo in rino-
ceronte hoc nisi potentes huius seculi
designantur uel ipse mox summe principati-
um potestates qui typo facunde iactancie
elati. dum falsis ex totius inflantur honori-
bus nos missis meis manifestum quibus
bene dicitur quid superbit terra et cinis. Sin
ipsis uero initiis nascentis ecclesie dum con-
illam diuino se potestas extolleret atque
mentis necem in maiestate tante crudeli-
tatis anclaret dum tot cruciatibus
ampla tot persecutionibus pressa succum-
beret. quis tunc crederet potuit quod illa e-
recta et aspera superborum sibi colla sub-
deret et iugo sancti timoris edomita men-
tibus fidei loris ligaret. Dum quippe
in exordiis suis rinocerontes huius cor-
nu uentilata et quasi funditus inimida
percussa est. sed diuina gratia dispensante
et illa moriendo uiuificata conualuit
et cornu suo rinoceros iste feriendo
lassatus inclinauit. Quodque impossibi-
le hominibus fuit deo difficile non fuit
qui potestates huius mundi rigidas
non uerbis sed miraculis fregit. Ecce
enim cotidie fieri a rinocerote agnos-
cimus cum potentes mundi huius quod uelut

suis facundia dudum fuerant elate con-
fisi deo subditos iam uidemus. qui de quo-
dam indomito rinocerote dominus loquatur
cum dicit. Diuites difficile intrabit in reg-
num celorum. Cui iam responsum est et
quis poterit saluus fieri. Illico adiunxit apud
homines hoc impossibile est apud deum
autem omnia possibilia sunt. Ac si diceret
Rinoceros iste humanis uiribus man-
suescere non potest. Sed tamen diuinis
subdi miraculis potest. Sed hic quoque apte
beato iob sancte ecclesie typum tenenti dicitur
Numquid uolet rinoceros seruire tibi. Sub-
audis sicut michi qui cum predicamenta
hominum quid dum persistere potuit. sed
tamen repente cum uolui miraculis stra-
ui ac si apertius dicat. Numquid hii
qui facunda elatione superbiunt sicut meis
admirationibus tue predicationi subduntur.
Per quem itaque preualeas considera et
in omne quod principales sensum elatos in-
clina. Vel certe ad beati iob noticiam
humilitanda eius uirtute deducitur
quod miracula que per apostolos agantur quam mun-
dum deo subiciunt. et quia edomitam huius
seculi potentiam superbia flectunt ut
tanto de se beatus iob minus estimet quan-
to aggregari deo tam difficiles animas
per alias uidet. Dicit ergo Numquid uo-
let rinoceros seruire tibi. Subaudis sicut
per eos quos inspiratione fuit michi. Sequitur
aut morabitur ad presepe tuum. Presepe
pro hoc loco aperte scriptura sacra non in-
congruenter accipitur in qua uerbi pabulo
animalia sancta satiantur. De quibus per prophetam dicitur
animalia tua inhabitabunt in ea. Hinc
etiam natus dominus a pastoribus in presepe
accipitur quia eius incarnationis in ea quam
nos reficit propheticis scriptura agnos-
citur. Rinoceros itaque iste uidelicet sub
elatione in primordiis nascentis ecclesie cum
principatur dicta. cum propheticis in sacra

cum euangelii arcana audire ui-
debat. quia quo in predicatoris prospe-
claudi satiari que contempserat. quo i- us
luptatibus quasi demissis desperationis
sue campum tenebat quem superbus cupid-
itatum paulus insinuat dicens. qui desperantes
semetipsos tradiderunt impudicitie in operatione
in mundicie omnis in auaricia. tanto enim
se quis in malis presentibus latius re-
laxat. quanto post hanc uitam assequi
bona eterna desperat

Sed omnipotens deus dum

quid rinocerontem hunc praue uo-
luntatis campum uagantem pertulit et
tamen cum noluit repente ad suum presepe
religauit. ut uerbi pabulum intra clausus
accipiat. ne uitam simul cum male libere
amittat. Ecce enim dum terrenus quisque po-
tentes huius seculi eius que principes per
dicamenta diuina libenter audiunt. con-
stanter legunt. passim que ad presepe in
specie quia precepta dei que aut le-
gendo aut audiendo cognoscunt. neque
quasi uiuendo transcendunt. sed ad uerbi
pabulum quasi clausi stare equanimiter
tolerant. ut edendo et permanendo pin-
guescant. quia dum deo agente conspicimus
aliud quam rinocerontem hunc ad presepe mo-
rantem uidemus que illo post acceptum pa-
bulum predicationis rinoceros iste fruc-
tum debet ostendere operis. recte sub-
iungitur. Numquid alligabis rinocerontem
ad arandum loro tuo. Lora sunt certe
precepta discipline. arare uero per predi-
cationis studium humanam pectoris terram
nomine lingue conscindere. hic ergo rino-
ceros quondam superbus ac rigidus iam in
loris fidei tenetur ligatus atque ab
presepe ad arandum ducitur. quia eam predica-
tam qua ipse refectus est in notescere et
aliis conatur. Rinoceros enim rinoceros
iste. terrenus uidelicet princeps quanta
prius contra dominum crudelitate seuierit et
nunc agente domino terrenus. quanta se ei hu-
militate substernit. hic rinoceros non solum
ligatus est. sed etiam ad arandum ligatus.
quia uidelicet discipline loris astrictus non
solum se prauis operibus retinet sed etiam
in se fidei predicationibus exercet. Ecce
enim sicut superius dictum est ipsos huma-
narum rerum rectores ac principes dum
metuere dum in suis actionibus cerni-
mus quid aliud quam loris ligatos uidemus
Cum uero eam fidem quam dudum perse-
quendo impugnauerant. nunc prolatis
legibus predicare non cessant quid aliud
faciunt nisi arandi laboribus insudant.
Libet uidere hunc rinocerontem id est
terre principem fidei loris ligatum
qui ad modium et terminum potestatem pro pom-
pa seculi et iugum fidei sustinet pro amore
dei et timore iste rinoceros ualde potest
nisi ligatus esset. Eorum quippe uero sed
ligatus est. hunc ergo in loris eius quod hu-
miles diligant. hunc metuunt eius quod
elati pertimescant. Seruitus enim loris
sua pietatem mansuetudinis. sed
fideis terreni terrene glorie culmen dominii
potestatis plerumque aut eum cogente
ira ad feriendum rapitur diuino timore
reuocatur. Et quid per coniunctam potentiam
in furore se eleuat. sed quia eterni
iudicis reminiscitur. tamen ligatus in-
clinat. Sepe ipse uidisse me memini
quod eum se ad feriendum grauiter hic rinoceros
attenderet. et quasi eleuata tamen bestial-
minimus mortis consilia dampnationum
que subiectis in mentis terroribus inten-
taret repente fronti signo crucis im-
presso. omne mox incendium furoris
extinxit. Commissis minas deposuit
et quia ad delibata progredi non posset

ligatus agnovit. Et non solum iras in se edomat, sed in subiectorum etiam sensibus omne quod rectum est inserere festinat, ut quasi omnes statim etiam eius imitatione cogitationes vertentur, exemplo ipse sue humilitatis demonstrat. Dicatur ergo beato Iob: Numquid alligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo? ac si aperte dicat: Numquid potentes huius seculi in sua fatua elatione confidentes ad laborem predicationis dirigis et sub disciplina cingulo restringis? Subaudis: ut ego qui id egi cum volui, qui persecutores meos quasi prius hostes pertuli, ipsos postmodum recte fidei defensores feci. Sequitur autem: Aut confringet glebas vallium post te.

Solent inculte terre superiacentes glebe iactata semina premere et nascentia suffocare. Quibus glebis hoc loco signantur illi qui per duritiam suam atque pestiferam vitam nec ipsi semina recipiunt verbi, nec receptoris seminis fructus alios ferre permittunt. Sanctus enim quisque predicator in mundum veniens evangelizando pauperibus qui molles vallium terras arabat, sed quorundam duritiam elatorum etiam rumpere non valens eos qui superiectas labori suo glebas tolerabat. Multi enim perversis mentibus apud terrenorum principum infidelitatem confisi surgentem etiam male vivendi pondere premebant, cum diu quos possent modo damnabilibus exemplis, modo minis, modo blandimentis destruerent, nec terra cordis auditorum ad spiritalis seminis fructum exculta perveniret. At cum omnipotens deus hunc rhinocerotem loris suis subdidit, per eum aliorum glebarum duritiam fregit. Morum quippe ut terrenum principatum sue fidei subiugavit, dura persequentium corda contriverunt, ut que constricte glebe non iam obdurate premerent, sed ad percepta verbi semina resolute germinarent. Unde recte nunc ait: Aut confringet glebas vallium post te? ac si dicat: Sic post me, qui postquam mentem cuiuslibet elate potestatis ingredior, non solum eam mihi subditam reddo, sed etiam ad conterendos fidei hostes excito, ut potentes huius seculi iam nec formidinis loris ligati non solum in me credentes permaneant, sed prime et aliorum cordis duritiam zelantes frangant. Hoc autem quod de infidelibus diximus impleri scimus etiam qui fidei nomine consentiunt videmus. Multi namque in medium humilium factum positi fidem verbotenus tenent, sed diu elationis typum non deserunt. Dum fructificantibus aliis ipsi nequaquam semina verbi recipiunt, sed ab exhortantis voce aurem cordis avertunt, isti quid aliud quam obdurate glebe in comparatis vallibus iacent? Qui eo nequiores sunt, quo nec ipsi humilitatis fructum proferunt, et quod est deterius proferentes humiles premunt. Et ad horum duritiam dissolvendam modo numquam sancta ecclesia, quia propria virtute non sufficit, rhinocerotis huius, id est terreni principis, auxilium querit, ut ipsi superiacentes glebas conterat, quas etiam humilitas quasi planities vallium portat. Has itaque glebas rhinoceros pede premit et comminuit, quia pravorum potentium duritiam, cui ecclesiastica humilitas resistere nequaquam valet, principalis religio ex potestate dissolvit. Quod quia sola divina virtute agitur, ut terreni regni culmina ad profectum regni celestis inclinentur, recte nunc dicitur: Aut confringet glebas vallium post te? ut nos de suis virtutibus beatus Iob humilia sentiat, adhuc de huius mundi po-

testatibus sub rinocerontis nomine
sublimia cognoscat. Sequitur Numquid
fiduciam habebis in magna fortitudine eius
et derelinques ei labores tuos. Rinoce-
rontis fortitudine fiduciam dominus
habere se asserit. quia vires quas temporali-
ter eius principi contulit ad tutelam sue
veneracionis inclinavit ut ex accepta po-
testate per quam dudum contra deum tumue-
rat religiosum nunc deo obsequium largius
impendat quo enim in mundo plus potest
eo pro mundi auctore plus prevalet. Nam
quia a subiectis ipse metuitur tanto fa-
cilius persuadet. quanto et ad potesta-
tem inducat qui vere metuatur. Dicatur
ergo Numquid habebis fiduciam in magna
fortitudine eius. ac si dicetur. ut ergo
qui vires terrenorum principum meos tutelam
futuras aspicias tanto ergo ea que nunc
agis minora estimo. quanto iam provideo
quia et maiores huius mundi michi po-
testates inclinabo. Unde apte subditur Et
derelinques ei labores tuos. labores ei
suos hunc rinoceronti deus relinquid.
quia custodiam terrenus princeps eam quam sua
morte mercatus est etiam credidit.
quia videlicet in eius manu quanta sol-
licitudine pax fidei sit tuenda commis-
sit. Sequitur Numquid credis ei quod
reddat semen tibi. et aream tuam con-
greget. quid aliud semen nisi verbum
predicacionis accipitur. Sicut in evan-
gelio veritas dicit. Exiit qui seminat
seminare semen suum. Et sicut propheta
ait. Beati qui seminatis super omnes
aquas quid aliud area nisi ecclesia debet
intelligi de qua precursoris voce dicitur
et permundabit aream suam quis ergo
initio nascentis ecclesie crederet deum con-
tra eam ille indomitus principatus terre
tot minis et cruciatibus seviret. quia
rinoceros iste deo semen redderet idest
acceptum predicacionis verbum operibus repen-
saret. quis posset tunc infirmorum crede-
re quod eius aream congregaret. ecce enim
modo pro ecclesia leges promulgat. qui dudum
contra eam per varia tormenta seviebat
ecce quasi gentes capere potuit ad fi-
dei graciam illas suadendo perducat eos
quos eterna vitam inducat. quibus captis
presentem fruatur. cum hoc. Quia videlicet
nunc aream aggregat quam aliquando suppli-
ciorum dispergendo ventilabat. Audiat
igitur beatus et iob. quid gentilitatis prin-
cipes faciant et nequaquam se apud se-
metipsum de gloria tante sue virtutis
extollat audiat vir et potens. po-
tentiores mundi reges quanta deo de-
votione famulentur. Et virtutem sua
quasi pro singularitate non trahat in
elacionis vicium qui habet maiores exemplum
quia et si tunc ei similem dominus non
vidit. multos enim per quos eius tunc
deret gloriam providit

gitur quia terreni principes magis
se deo humilitate substernunt.
pravi homines qui dudum contra
etiam in infidelitate posita aperta
adversitate seviebant. nunc ad alia
fraudis argumenta convertuntur. quia omnes
illos religionis venerari conspiciunt ipsi
tutelam religionis assumunt et bonorum
vitam sub despectis vestibus iniquis
moribus premunt. Ipsi quippe elatores
sunt hii qui in se quod homines ve-
nerantur ostendunt. atque eos qui ne
semetipsos despiciunt non merentur sive iste
copulantur. Quia enim ponte gloriam
amantes assequi non possunt. qui
despicientes sentiuntur. quicquid sentiunt
contra bonos ostendent. Et aperto ne-
quitie tempus invenirent sed hec
etiam argumenta pravorum ad electorum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

argumenta prosequitur. Securi enim certa terre sine labore temptationis non possunt. Tempora peregrinationis que et si foris apertos hostes non habet intus tamen tolerat fictos suos. Nam contra incerta semper manet et hec certa pacis tempore bello suo est forte, quia gravius affligitur cum non extraneorum ictibus sed suorum moribus impugnatur. Sive itaque illo sive isto tempore est tamen semper in labore. Nam in persecutione principum timet ne amittat bonum quod sunt et in mansione principum tolerat quod mali simulant bonos se esse quod non sunt. Unde omnipotens deus quia ypocritarum huiuslocis ligatum dixerit. Illico pravorum ypocrisim subdidit dicens. Penna strutionis similis est herodii et accipitris, quia herodium et accipitrem nesciat aves reliquas quanta volatus sui velocitate transcendant.

Strutio vero penne corporis similitudinem habet quia volandi corporis celeritatem non habet. Alta quippe elevari non valet, et alas quasi ad volatum specietenus erigit sed tamen numquam se a terra volando suspendit. Ita sunt nimirum omnes ypocrite qui dum bonorum vitam simulant imitationem sancte visionis habent sed veritatem sancte actionis non habent. Habent quippe volandi pennas per speciem sed in terra repunt per actionem, quia alas per figuram sanctitatis extendunt sed cum curarum secularium pondere gravati nullatenus a terra sublevantur. Speciem namque phariseorum reprobans dominus quasi strutionis pennam redarguit, quia in opere aliud exercuit et in colore aliud ostendit dicens. Ve vobis scribe et pharisei ypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis que foris quidem apparent hominibus speciosa intus autem plena sunt ossibus mortuorum. Ita et vos apparetis foris hominibus iusti, intus autem pleni estis avaritia et iniquitate. Ac si dicat sublevare vos videmini specie penne sed in fimis vos premit pondus vite. De hac vero ponderere per prophetam dicitur: filii hominum usquequo graves corde. Huius strutionis quem susum sancte ypocrisim dominus pollicetur per prophetam dominus dicit: Glorificabit me bestia agri draconi et strutiones. Quid enim draconum nomine nisi in aperto maliciose mentes exprimuntur, que per terram semper in infimis cogitationibus repunt. Qui vero per strutionum vocabulum nisi hii qui in se bonos simulant designantur, qui sanctitatis contra quasi volatus pennam per speciem retinent sed opera non operentur. Glorificant itaque se dominus a dracone vel strutione asserit, quia et aperte malos et ficte bonos plerumque ad sua obsequia ex intima cogitatione convertit. Vel certe agri bestia draconum id est dracones strutiones quia glorificant cum fidem que in illo est ea que in hoc mundo dudum in ebrietate dyaboli fuerat gentilitas exaltat, quam et propter maliciam draconum nomine exprobrat et propter ypocrisim vocabulo strutionum notatur. Aliquando si enim pennas accepit gentilitas sed volare non potuit quia et naturam rationis habuit et actionem rationis ignoravit. Hominus adhuc quod in consideratione strutionis huius de accipitre et de herodio attentius pendamus.

Accipitris quippe et herodii parva sunt corpora sed pennis densioribus fulta et idcirco cum celeritate transvolant, quia eis parum in est quod aggravat multum quod levat. At contra strutio raris pennis induitur et magno corpore gravatur ut et si volare appetat

ab omni fre ambulante in ordinate et non sedm tradicom quam acceperunt a nob. hinc iohes pedem gaio formidabat qui cum multa dioicepis mala premisisset adiungit. karme noli imitari malum sed quod bonum est. hinc apud synagoge duro infirmis sui gregis metuebat dicens qui ingressus fueris terram quam dns deus dabit tibi. caue ne imitari uelis abhominaciones illarum gencium. obliuisit et quod bestia agri conterat. quia nimirum dyabolus in hoc mundo seuiens quos ditos in bona conversacione filios rapit et parcita omnino non curat. hanc aut bestiam agri paulus oius que postnatus formidabat dicens Timeo ne sicut serpens seduxit euam astucia sua ita corrumpantur sensus uri a castitate que est in xpo ihu. hanc bestiam agri discipulis metuebat petrus cum dicit. aduersarius uester dyabolus quasi leo rugiens circuit querens quem deuoret cui resistite fortes in fide. hinc ergo ueraces magistri super discipulos suos timoris instinctu cognoscuntur caritatis

Porro aut tanto minus conmissis sibi metuunt quanto nec semetipsis quod timere debeant deprehendunt. et quia obduratis cordibus iniuntur ipsos eciam quos generant filios nulla pietate debiti amoris agnoscunt. Vnde et ad lr. substructionis specie subditur. Duratur ad filios qui non sint sui. Qui enim caritatis gratia non infundit proximum suum eciam si ipse hunc deo genuit extraneum respicit. ut profecto sunt omnes yypocrite quorum uidelicet mentes dum semper exteriora appetunt intus insensibiles fiunt et nesciunt que agunt dum sua semper appetunt

erga affectum proximi nulla caritatis conpassione mollescunt. Quia mollia uiscera gestabat paulus qui circa filios suos tanto estu amoris inhiabat dicens Nunc uiuimus si uos statis in dno Et testis michi est deus quomodo cupiam omnes uos in uisceribus xpi ihu. Romanis quoque ait testis michi est deus cui seruio in spu meo in euangelio filij eius quod sine intermissione memoriam uri facio semper in oracionibus meis obsecrans. si quomodo tandem aliquando prosperum iter habeam in uoluntate dei ueniendi ad uos. Desidero enim uidere uos Tymotheo quoque ait. gracias ago deo meo cui seruio a progenitoribus in consciencia pura quam sine intermissione habeam tui memoriam in oracionibus meis nocte ac die desiderans te uidere Tessalonicensibus quoque amore suo indicans dicit. Nos aut fratres mei desolati a uob ad tempus hore aspectu non corde habundancius festinauimus faciem uram uidere cum multo desiderio qui diuersis persecucionibus pressus et tamen de filiorum salute sollicitus adiungit. Ac sumus tymotheum fratrem nostrum ministrum et ministrum dei in euangelio xpi ad confortandos uos et exhortandos pro fide ura ut nemo moueatur in tribulacionibus istis Ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus. ephesiis quoque ait. peto ne deficiatis in tribulacionibus meis pro uob quod est gloria ura. certus in tribulacionibus positus alios exhortatur et in hac quod ipse sustinet. alios roborat. Non enim filiorum suorum sua dat morte sructionis oblitus sed metuebat nimis ne eius discipuli in predicatore suo tot persecucionum probat cernentes fidem meam despicerent. contra quam in animo passionum conturbatur preualerent. Sed arto mag

dolebat in tormentis. sed magis de
filiis de tormentorum suorum temptatione
metuebat. Parum pendebat ipse pla
gas corporis dum formidaret in filiis pla
gas cordis. Ipse patiendo sustinebat sus
cipiebat vulnera tormentorum. sed filios
consolando curabat vulnera cordium.
Pensemus ergo cuius caritatis fuit in
ter dolores proprios alios timuisse. Pensemus
cuius caritatis sit filiorum salutem inter
sua detrimenta requirere et statim inter
in proximis etiam de sua delectione
custodire. Sed hec ypostasis caritatis in
terna nescitur. quia corpus mens quanto per
mundi concupiscentiam in otiosa resolvitur
tanto per in affectionem suam minus ob
duratur. Et torpore insensibili frigescit
intrinsecus. quia amore dampnabili
molestiis foris. seque ipsam considerare
non valet. quia cogitare se minime stu
det. Cogitare vero se non potest. quia to
ta apud semetipsam non est. Tota vero
apud semetipsam non sufficit. quia per
quot concupiscentias rapitur per tot a semet
ipsa spiritus dissipatur. Et sparsa in in
fimis iacet. que collecta si vellet ad
summa consurgeret. Unde instructa mens
quia per custodiam discipline a terrenorum
instabilium fluxu appetitus constringitur
collecta apud semetipsam intrinsecus
integratur. qualis que deo vel proximo
esse debeat plene se conspicit. quanto nil
suum cotidie derelinquunt. Et quanto ab
operibus abstracta conspicitur tanto
acuta in intimis inflammatur. Et quo
magis ardet eo ad deprehendenda vitia
amplius lucet. hinc est quod sancti viri
dum se intra semetipsos colligunt in
in hac penetrabili arce occulta etiam
aliena delicta deprehendunt. Unde
bene per ezechielem prophetam dicitur. Et
missa similitudo manus apprehendit me
in cincinno capitis mei. et elevavit
me spiritus inter terram et celum et adduxit
me in ierusalem in visione dei iuxta
hostium interius quod respiciebat ad aquilonem
ubi erat statutum ydolum zeli ad pro
vocandam emulationem. Quid est enim cincinnus
capitis nisi collecte cogitationes mentis
ut non sparse defluant. sed per disci
plinam constricte subsistant. Manus
ergo desuper mittitur et propheta per
cincinnum capitis elevatur. quia cum inter
mens sese per custodiam colligit nos
superna sursum nos ab infimis trahit
bene vero inter terram et celum sublatum se
asserit. quia quilibet sanctus in ea vite mor
tali positus plene quidem ad superna
non pervenit. sed iam tamen cuncta de
relinquit. In visione vero dei in ierusalem
ducitur. quia videlicet cum sic instrue pro
ficiens per caritatis zelum qualis ce
lestium debeat contemplatur. bene quoque ad
ditur. quia iuxta hostium est interius ductus
est. quod respiciebat ad aquilonem. quo
niam cum sancti viri dum per aditum mentis
contemplationis aspiciunt. plus sua intra
etiam fieri quam recta deprehendunt. Et
qui in aquilonis parte oculos. i. ad so
lis sinistram flectunt. quia contra vi
ciorum frigora caritatis se stimulis ac
cendunt. Ubi et recte subiungitur quod
illic erat statutum ydolum zeli ad pro
vocandam emulationem. Quid enim intra
sanctam ecclesiam cum nullis prope sola fideli
bus turpias et vitia perpetrari consi
derant. quid aliud quam in templo ydo
lum vident quod ydolum zeli dicitur. quia per
hoc contra nos emulatio superna provocatur
ut tanto districtius delinquentes se

ciat quanto nos carius redemptor
amat. Ypocrite quia collectas cogita-
tiones mentis non colligunt per eterni-
tatis capitis minime tenent. Et qui sic
nesciunt commissos sibi quorum delicta
deprehendunt. hii itaque torpent a celes-
tibus atque flagrare debuerant et
flagrant terrenis rebus amore a quibus
laudabiliter torpuissent.

Composita quippe
cura filiorum sepe eos indicas se
contra pericula in mensi laboris atti-
gere maria transmeare adire iu-
dicia. pulsare principatus palacia
irrumpere iurgantium populorum cuneis
inter ea et terrena patrimonia labo-
riosa observatione defendere. quibus for-
tasse si dicitur cur ista uos agitis
qui seculum reliquistis respondent illi-
co dominum se metuere et idcirco tanto
studio defendendis patrimoniis curam
habere. ad huius destructionis huius stulto la-
bore subiungitur frustra laborauit.
nullo timore cogente. Illic namque
trepidauerunt timore ubi non erat
timor. Certe enim diuina uoce dicitur.
Si quis tibi tulerit tunicam et uo-
luerit tecum iudicio contendere. Dimitte il-
li et pallium. Et rursum. Si quis quod
tuum est tulerit. ne repetas. Paulus
quoque apud discipulos suos cupi-
ens exteriora despicere. ut ualeant
interna seruare admonet dicens. Iam
quidem omnino in uobis delictum est quod iudicia
habetis inter uos. Quare non magis
iniuriam accipitis quare non magis
fraudem patimini. Et tamen ypo-
crita assumpto sue congregationis habitu
filiorum custodiam deserit et temporalia
queque defendam etiam iurgiis querit.

exemplo suo eorum perdere corda non
trepidat et qui per negligentiam amit-
tere patrimonia terrena formidat. in erro-
rem discipulis labitur. et tamen cor ypo-
crite nullo dolore sauciatur. Hec iniqui-
tatis uoraginem commissos sibi conspi-
cit. et hos quasi inaudita persona transit
ac si quod sibi leuiter inferri tempora-
le dampnum senserit in ultionis ira
repente ab intimis inardescit. mox
patientia rumpitur mox dolor cordis in
uocibus effrenatur. quia dum animarum dam-
na equanimiter tolerat. iacturam uero
temporalium rerum repellere etiam cum spiritus
commotione festinat. cunctis ueraciter
indicat teste mentis perturbatione
quid amat. Ibi quippe est grande studium
defensionis ubi et grauior est uis amo-
ris. Nam quanto magis terrena diligimus
tanto priuari eis uehementius pertimes-
cimus. quia cum mente in hoc mundo aliquid
possidemus non docemur nisi cum amit-
timus. Sine dolore namque amittitur
quod sine amore possidetur. Aliena uero
ardenter diligimus habita grauiter
suspiramus ablata. quis autem nesciat.
quia minoribus usibus res terrenas deus con-
didit suis autem animas hominum creauit.
plus ergo deo se amare conuincitur quam
neglectis his que eius sunt propria
tuetur. Perdere namque ypocrite
ea que dei sunt id est animas hominum non ti-
ment. et ea que sua sunt amittere
uidelicet res cum mundo transeuntes qui
districto iudici ponuntur rationes timent
ac si placatum inueniant. cui
desideratis rebus id est rationabilibus per-
ditis insensibilia et non questa

constituant possidere in hoc mundo a-
liquid nolumus. et certe veritas clamat:
Nisi quis renunciaverit omnibus que possi-
det non potest meus esse discipulus. perpensius
ergo aspiciamus quomodo debet res terrenas
defendere quas non precipitur possidere. i-
taque cum res proprias amittimus si perfecte
deum sequimur in huius vite itinere in
magno honore levigati sumus

C Cum vero
curam rerum eius nobis terrenarum
necessitas imponit quidam dum eas rapi-
unt solummodo tolerandi sunt. quidam
vero servata caritate prohibendi non tam
sola cura ne nostra subtrahant. sed ne
rapientes non sua semetipsos perdant.
plus quippe ipsis raptoribus debemus me-
tuere quam rebus irrationabilibus defen-
dendis inhiare. Illa namque etiam non
rapta morientes amittimus. cum illis vero
et mutue conditionis ordine. et si corrigi
studeant post presentem mundum unici
sumus quibus ante nescitur. quia minus ea qui-
bus utimur et plus debemus amare
quod sumus. si ergo ex propria utilitate rap-
toribus loquimur iam non solum nobis
que temporalia sed ipsis etiam que sunt eter-
na vendicamus quia in re illud solli-
citer intuendum est ne per veritatis me-
tum cupiditas subrepat rerum et ze-
lo succensa prohibitio impetu immode-
rationis distensa usque ad odiose turpitu-
dinem contentionis erumpat. Dumque pro
terrena re pax a corde cum proximo scin-
ditur liquido apparet quia plus res quam
proximus amatur. si enim caritatis vi-
scera etiam circa raptorem proximum non
habemus. Nos metipsos peius ipso rap-
tore persequimur gravius quia nos quam
alter potuit devastamus. quia dilecti-

onis bonum sponte deserentes a nobis
ipsis intus est quod amittimus qui ab illo
sola exteriori perdebamus. Sed hanc compo-
sitam formam caritatis ignorat quia plus
terrena quam celestia diligens cum circa eum
qui temporalia diripit sese intimis in i-
ram odio inflammet

S Sciendum vero
est quia sunt non nulli quos
caritatis gremio nutriens mater ecclesia to-
lerat quos usque ad spiritualis etatis incremen-
ta perducat qui non numquam et sanctitatis habitum
tenent et perfectionis meritum equi non
valent. Ad dona namque spiritualia minime
assurgunt et hec circa hijs qui sibi
commissi sunt ad tuenda ea que terrena
sunt serviunt et non numquam indefensorum
eorumdem iracundia excedunt. hos ne-
quaquam credendum est in ypocritarum numero
censeri. quia aliud est infirmitate aliud
malicia peccare. hoc itaque inter hos
et ypocritas distat quod isti infirmitatis
conscij malunt a cunctis de culpa sua
redargui quam de ficta sanctitate laudari. illi
vero et inique se agere certi sunt et
tamen apud humana iudicia de nomine
sanctitatis intumescunt. isti non metuunt
pravis hominibus etiam de bona actione dis-
plicere dum superius intimis iudicijs pla-
ceant. illi vero numquam quid agant sed quo-
modo de actione qualibet hominibus placere pos-
sint considerant. isti iuxta modum
sue intelligentie etiam in rebus secula-
ribus militant causis dei. Illi vero etiam per
causas dei intentione deserviunt seculo. quia
in ipsa quoque que se agere sancta opera ostendunt
non conversionem querunt hominum sed favores
favoris. Igitur cum quosdam non despec-
te conversationis viros nacti unde vel minime
defendere terrena conspicimus. debemus hos
illis per caritatem reprehendere nec tamen
eos reprehendendo despicere quia plerumque

vm eidemque habemus. Et in sunt quedam
iudicabilia que apparent et magna que
latent. In nobis autem sepe magna in fa
cie prodeunt et non nulla que reprehendenda
sunt occultantur. Hinc ergo humilian
da est mentis elacio quia et illorum
infirma sunt publica et nostra secreta et
cum sunt forcia illorum secreta sunt et
publica nostra divulgantur. Quos ergo de a
perta infirmitate reprehendimus superest
ut de occulte fortitudinis estimacione
vereamur. Et si fide aperta infirmitate
nostra mens elevat occulta sua infirma
considerans sese in humilitate comprimat.
Sepe enim non nulli multis preceptis
obsequuntur et quedam una pauca pre
tereunt et nos multa pretermittimus cum
pauca servamus. Unde fit plerumque ut
ea que servare novimus hec preter alios a
lios videmus illico mens nostra in elacionem
se elevet. obliviscens quam multa pre
tereat cum valde sint pauca que servat.
Necesse est igitur ut in quibus alios reprehen
dimus elacionem sollicite mentis cogitacionis
inclinemus. quia si sublimiorem se ce
teris mens animus conspicit quasi in precipi
ti singularitatis ductus heu peius ruit.
Sed cum ypocrita celestia lucra deser
cionis elaboret. substructionis adhuc
nomine subiungit dicens. Privavit eam
deus sapientia. nec dedit illi intellectum. Quam
vis aliud sit privare aliud non dare hoc
tamen repetit subdendo non dedit quod
premisit privavit. Ac si dicat. Quia deus
privavit non iniuste sapientiam abstulit. si
iuste non dedit. Unde et pharaonis
cor dominus obdurasse describitur. non quod ipse
duriciam contulit sed quod exigentibus eius
meritis nulla illud desuper infusi timo
ris sensibilitate mollivit. Sed nunc ypo
crita qui sanctum se simulat quod sub ymagine

boni operis occultat sic etiam pace pre
mitur et idcirco ante oculos mentis reli
gionis visione vestitur. Si qua vero temp
tacio fidei erumpat statim lupi mens
rapida hiatu se ovine pellis expoliat. Quan
tumque contra bonos seviat. persequens de
monstrat. Unde recte subiungit. Cum tempus
fuerit in altum alas erigit. Deridet equum
et ascensorem eius. Quid enim alas huius
structionis accipimus nisi pressas hoc
tempore et quasi operire complicatas co
gitaciones. quas cum tempus fuerit in altum
elevet. quia opportunitate apta eas su
biendo manifestat. alas in altum erigere
est. per effrenatam superbiam cogitaciones
aperire. Nunc autem quod sanctum se simulat in
semetipso stringit que cogitat. et quasi
alas in corpore per humilitatem plicat.

Quando vero quod non ait. Deridet 2.
equum et ascensorem. sed equitem et as
censorem. Equus quippe est unicuique sic
anime corpus suum quod indebitum novit.
et ab illicitis continencie continencie fre
no restringitur et cursu caritatis in
pulsu in operacione boni operis relax
atur. Equites quippe nomine anima sancti
viri exprimitur que iumentum corporis sibi
subditum regit. Unde Iohannes apostolus in apo
calipsi dum contemplatus ait. Et exercitus
qui sunt in celo sequebantur eum in equis
albis. Multitudinem quippe sanctorum que in
hoc martirii bello sudavit recte exer
citum vocat qui idcirco in equis albis
sedere referuntur. quia nimirum opera
eorum et luce iusticie et castimonie can
dore claruerunt. Deridet ergo ypo
crita equitem quia cum ipse in aperto
iniquitatis erumpit. electorum despicit
simplicitatem et elatus fatuos appellat.

quos pace perversis fidei callida arte
simulabat. Quis vero alius ascensor est
equitis nisi omnipotens dominus qui et ea que non
erant providendo condidit. Quippe equitem
quia ipse cunctorum virorum animam possidet
sua bene membra possidentem. Hinc ergo y-
pocrita deridere est equitem suum despi-
cere. Deridere vero est ascensorem equi-
tis perpendere usque ad iniuriam creatoris. Qui-
a enim in uno quoque lapsi a minimis semper
incipiunt et sic crescentibus defectibus
ad graviora perveniunt. Recte ypocrite huius
iniquitas per suppositam dementiam distin-
guitur ut dicatur prius bonum quod non sit
ostendere. Postmodum vero bonos aperte de-
spicere ad extremum quoque usque ad iniuriam
conditoris exsilire. Nunquam quippe illic
animus quo cadit iacet. quia voluntarie
semel lapsa ad peiora pondera sic ini-
quitatis impellitur ut in profundum cor-
ruens semper adhuc profundius obruatur.
Hinc ergo ypocrita et nunc suas lau-
des appetat. postmodum vitam proximorum
premat. et quam sit in irrisione sui conditoris
extollat. ut quo elatum semper excogitat
eo se suppliciis atrocioribus immergat.
Sed quam multos tales nunc sancta ecclesia
tolerat quos cum tempus ceperit temptationis
aperte manifestat. Alii voluntates
suas contra eterna mundo non excutiunt qui com-
plicatas intra se alas cogitationum premunt
quoniam ab omnibus malis que hic vita committit
ducitur. Nunc etiam cum reprobis nobis
invisibili iudicante discernimur. atque in
exitum suum a reprobis separata separat.
Quando vero est in ea nec boni sine ma-
lis nec mali sine bonis possunt. Hoc
enim tempore commixta utraque pars sibi ne-
cessario agitur ubi et mali inveniuntur
per exempla bonorum et boni purgentur
per temptamenta malorum atque ideo postquam

dominus sub structionis specie multa de y-
pocritarum reprobatione intulit. mox ad elec-
torum partem verba convertit ut qui in illis
audierant que fugientes caveant in istis
audiant que imitantes ament. Sequitur
Numquid prebebis equo fortitudinem
aut circumdabis collo eius hinnitum.
Prius quam fortasse huius equi fortitudi-
nem hinnitumque describamus ab aliquibus
queritur ut aliter etiam moralitate pro-
posita et rinocerontis unicornis et strutionis
huius fatuitas exponatur. Anima quippe
est verbum dei. Et quia bona voluntas sic
sapientis appetit hic perfecto more co-
medentis sapit. Terra est verbum dei
quam quanto labor inquirentis exigit tanto
largius fructum reddit. Debet intellectus
sacri eloquii multiplici inquisitione ven-
tilari quia et terra que sepius arando
vertitur ad frugem uberius aptatur.
Quia igitur et aliter de rinocerote et struc-
tione sententias sub brevitate perstringi-
mus quia ad ea que obligatiora sunt e-
nodanda properamus. Rinoceros iste qui
etiam monoceros grecis exemplaribus no-
minatur tante etiam fortitudinis di-
citur ut nulla venantium virtute capiatur
sed sicut hi asserunt qui describendis
naturis animalium laboriosa investigatione
sudaverunt virgo ei puella proponitur que
venienti sinum aperit in quo ille omni fe-
rocitate postposita caput deponit. Sic-
que ab eis a quibus capi queritur repen-
te velut inermis invenitur. Buxei quoque
coloris esse describitur. Qui etiam ad ele-
fantis quando certamen aggreditur
eo cornu quod in nare singulariter ges-
tat ventrem adversantium ferire perhibetur
ut cum ea que molliora sunt vulnerat impug-
nantes se facile sternat. Potest ergo per
hunc rinocerotem vel etiam monocerotem si-
ve unicornem ille populus intelligi qui

dum deo accepta lege non operte sed
palam inter cunctos homines clarendo
sumpsit quasi inter ceteras bestias cornu
singulare gestavit. Unde passionem suam
dominus propheta canente per mundum ait. libera
me de ore leonis et a cornibus unicor-
nium humilitatem meam. Tot quippe in illa
gente unicornes vel certe rinocerontes
extiterunt quot cum predicamenta veritatis
repulissent de legis operibus singulari quasi
fastu elati confisi sunt. Hos igitur sub
specie certo typo tenente dicitur. Numquid vo-
let rinoceros servire tibi. ac si apertius
dicatur tibi. Numquid illum populum qui se
per bonum in nece fidelium stulta sua ela-
tione considerans subiugare tue predicationi
inclinas. Subaudis ut ego qui et etiam
ine illud singulare cornu extolli con-
spicio et tamen mihi eum volens protinus
subdo. Sed hoc melius ostendimus si de
genere ad speciem transimus. Ille ergo eorum
populo et prius in superbia et postmodum
precipuus testis in humilitate nobis ad
medium paulus ducitur qui dum contra deum
se quasi de custodia legis nesciens ex-
tollit cornu in nare gestavit. Unde et
hoc ipsum naris cornu per humilitatem post-
modum inclinans dicit qui prius fui blas-
phemus et persecutor et contumeliosus sed
misericordiam consecutus sum quia ignorans feci.
In nare cornu gestavit qui placiturum se
deo de crudelitate confidebat. sicut ipse post-
modum semetipsum redarguens dicit. Et
proficiebam in iudaismo super multos coe-
taneos in genere meo. habundantius emu-
lator existens paternarum mearum tradi-
tionum. Huius autem rinocerontis fortitudinem
omnis venator extimuit quia Pauli se-
viciam unusquisque predicator expavit
Scriptum quippe est. Saulus adhuc
spirans minarum et cedis in discipulos

domini accessit ad principem sacerdotum et
peciit ab eo epistolas in damascum ad syna-
gogas ut si quos invenisset huius vie
viros ac mulieres vinctos perduceret in
ierusalem. Cum flatus nare reddendus trahitur
spiratio vocatur. Et illud sepe per odora-
re deprehendimus quod oculis non videmus
rinoceros ergo iste in nare gestabat
cornu quo percutiebat. quia minarum et
cedis spirans postquam presentes inter-
fecit absentes querebat. sed certe ante
illum omnis venator absconditur omnis
homo rationale sapiens opinione timo-
ris eius fugatur. Ut ergo hunc rino-
cerotem capiat sinum suum virgo id est
secretum suum ipsa per se inviolata in car-
ne dei sapientia expandit. Scriptum quippe
est cum damascum pergeret subito cir-
cumfulsit illum die media lux de celo et
vox facta est dicens. Saule Saule
quid me persequeris. Qui prostratus in
terra respondit quis es domine. Cui illi-
co dicitur. Ego sum ihesus nazarenus quem
tu persequeris. Virgo itaque rinoceronti
sinum suum aperuit cum paulo incorrupta dei
sapientia incarnationis sue misterium de ce-
lo loquendo patefecit. Et fortitudinem
suam rinoceros perdidit. quia prostratus
humum anime quem superbum timebat
amisit. qui dum sublato oculorum lumine
manum ad ananiam ducitur. patet
iam rinoceros iste. quibus dei loris
astringitur. quia videlicet imo in tempe-
state predicationis baptismate ligatur
Qui etiam ad dei presepe moratus est. quia
ruminare verba evangelii dedigna-
tus non est. Ait enim Ascendi autem
secundum revelationem et contuli cum illis e-
vangelium. Ascendi iherosolimam cum
barnaba sumpto et tito. Et quia prius

dominis audierat durum est tibi contra
stimulum calcitrare. mira postmodum uir-
tute presidentis pressus quondam pabulo
uires obtinuit et talem superbie a-
nimi loris quoque dei non tantum a feri-
tate restringitur. sed quod magis sit mirabi-
le ad aratrum ligatur. ut non solum ho-
mines credulitatis cibum non petat
sed corporis etiam refectionem fruentis aratrum
predicationis trahat. Ipse quippe de euan-
gelizantibus quasi de arantibus dicit. De-
bet enim in spe qui arat arare et qui
triturat in spe fructus percipiendi.
Qui igitur tormenta prius fidelibus irroga-
uit. pro fide postmodum libenter flagel-
la portat. Qui scriptis etiam epistolis hom-
inibus ac despectis predicat quod dudum
terribiles impugnabat. perfecto bene
ligatus sub aratro desudat ad sege-
tem qui timebat in campo male liber
a timore. De quo recte dicitur. Aut con-
fringet glebas uallium post te. Iam
si dominus quotidiam mentes intueatur
qui illum ueraciter humani generis redemp-
torem credebat qui tamen eum nequaquam
a pristina obseruatione recedentes cum
dura legis precepta custodirent eis
predicator egregius dicit. Si circumci-
damini christus nobis nichil proderit.
Quid ergo in humili mente fidelium
legis duritiam redarguendo contriuit
quid aliud quam in ualle post dominum glebas
fregit ne infidelitatis grana seminum que con-
cepit aratro fidei sulcus cordis con-
ceperit per custodiam legis pressa depri-
merent. De quo bene adhuc subditur. Num-
quid fiduciam habebis in magna fortitudine
eius et derelinques ei labores tuos
In rhinocerotis huius fortitudine fidu-
ciam deus habuit. quia quanto illum cru-
delius dura sibi inferentem pertulit
tanto post constantius tolerantem

aduersa conspicit. Qui labores etiam quos
ipse in carne pertulerat dereliquit quia
conuersum illum usque ad imitationem sue pas-
sionis traxit. Unde et per eiusdem uas mi-
sericordie dicitur. suppleo ea que desunt pa-
ssionum christi in carne mea. De quo adhuc
subditur. Numquid credis ei quod reddat
semen tibi et aream tuam congreget.
Consideremus paulus quis fuit cum in ipsa
adolescentia lapidantium adiutor consisteret
cum alia etiam loca uastaret. et acceptis
epistolis uastanda alia peteret cum mors
ei fidelium nulla sufficeret sed semper
ad aliorum interitum aliis exemplis anhela-
ret et perfecto cognoscimus quod nullus tunc
fidelium crederet quod ad ingenium deus sue
fortitudinis eum tante clarius incli-
naret. Unde et ananias uoce dominica
hunc et postquam conuersum audiuit exti-
muit dicens. Domine audiui de eo a multis
de uiro hoc quanta mala sanctis tuis fecit
in ierusalem. qui tamen repente commu-
tatus ab hoste predicator efficitur et
in cunctis mundi partibus redemptoris
nomen per eum insinuatur. Supplicia
quidem tolerat pati se que irrogauerat
Dolet alios blandimentis uocat. ali-
os ad fidem terroribus reuocat. Istis reg-
num pollicetur. celestis patrie illis mina-
tur iehennam ignis. hos per auctoritatem
corrigit illos ad uiam rectitudinem
per humilitatem trahit. atque in amo-
re ad manum se sui creatoris inclinat
et tanta arte dei aream congregat.
quanta illam prius clarius uentilabat. Sed
neque hoc abhorret a paulo quod rhinoce-
rus buxei coloris dicitur et elephantos
uenientes cornu ferire perhibetur. quia
enim uir sub rigore legis assueuit ar-
tius in illum certis custodia uniquamque
uiruit moleste. Quid enim per colorem
buxeum nisi abstinentie pallor expr-

mittitur, cum scripture tenacius adherere testatur dicens: Castigo corpus meum et servituti subicio, ne forte aliis predicans ipse reprobus efficiar. Qui divine legis eruditione preditus cum aliorum iniquitatem redarguit, cornu elefantes in ventre fecit. Convenientem quippe elefantes pertusserat cum dicebat: Multi ambulant quos sepe dicebam vobis, nunc autem et flens dico, inimicos crucis Christi, quorum finis interitus, quorum deus venter est et gloria in confusione ipsorum. Et rursum: Huiusmodi Christo domino non serviunt, sed ventri suo. Cornu suo quasi rinoceros iste non iam homines sed bestias percutit, quia illa Pauli doctrine sue fortitudine nequaquam timidos ~~homines~~ humiles impetit, sed superbos ventris cultores occidit. Que ergo in Paulo scripta cognoscimus, superest ut facta in aliis videamus. Multi quippe ad humilitatis gratiam ex illius populi elatione conversi sunt, quorum etiam dominus deus subiugato inspiravit timore edomuit, inimicum rinocerotis sibi fortitudinem subiecit. Sed quia in ira dei prius quid de electis egit audivimus, nunc in ira eius patientiam in hiis quos reprobos tolerat audiamus. Penna strutionis similis est pennis herodii et accipitris.

iiid

Strutionis nomine nisi synagoga signatur, que alas legis habuit, sed corde in infimis repens numquam se a terra sublevavit. Quid vero per herodium et accipitrem nisi antiqui patres exprimuntur, qui ad eam pertinuerunt, intelligendo per spiritum valuerunt etiam vivendo pervolare. Penna ergo strutionis similis est pennis herodii et accipitris, quia synagoge vocem priorum doctrinam loquendo tenuit, sed in vivendo nescivit. Unde et eiusdem synagoge populo de phariseis ac scribis veritas ammonet dicens: Super cathedram Moysi sederunt scribe et pharisei; omnia ergo quecumque dixerint vobis servate et facite; secundum vero opera eorum nolite facere. Multa autem de herodii vita dici poterunt, sed quia penna eius tantummodo ad memoriam reducitur, de mentia loqui prohibemur. Que dereliquid in terra ova sua, tu forsitan in pulvere calefacies ea. Visionis aliud est quod cernitur, aliud quod speratur. Et videri spes non potest, Paulo attestante qui ait: Quod enim videt quis quid sperat? Quid ergo per strutionis ova nisi synagoge carne editi apostoli designantur? Qui dum se in mundo despectos atque humiles exhibent, sperare gloriam in supernis docent. Abiecti namque et quasi nullius momenti apud elatos habiti in terra velud ova iacuerunt, sed intus eis latebat unde vivescerent et sublevati spei pennis ad celestia volarent. Que ova strutio in terra dereliquid, quia eos quos carne genuerat synagoga apostolos audire contempnens vocando gentilitati deseruit. Multa autem post dominus hec eadem in pulvere ova calefacit, quia minores apostolorum fetus in illa abiecta dudum gentilitati sustentavit, et quos synagoga velut insensatos vivificatos quasi desperaverat, ipsi nunc in venatione gentium per doctrine magisterium vivientes volant. Ova sua strutionis in terra dereliquid, quia et omnes quos predicando synagoga genuit a terrenis desideriis minime suspendat. Que in mentis desidia, quia antiquus hostis concepta in corde terrene obcessas mentes etiam in celibus rapit. Unde et subditur: Obliviscitur quod pes conculcet ea aut bestia agri conterat. Tunc ova pes calcat et bestia conterit, cum mens deseritur quia

videlicet humana corda dum semper
terrena cogitare. semper que in vita
sunt agere appetunt. adgetendum se a-
gri bestie a diabolo sternuntur ut dum diu
in infima cogitatione abiecta sunt quanto
etiam maioris criminis perpetratione frangantur.
Synagoga ergo ova que genuit a
terra suspendere bene vivendo neglexit.
Sed omnipotens deus multos eius filios
quamvis in terrenis desideriis mortuos ac
frigidos repperit. calore tamen sui amoris
animavit. sed vitam quam filiis synagoga
non dedit hanc postmodum indidit.
Dum moliretur persequendo extinguere
quos se ad bona opera non meminerat
fovendo genuisse. Unde et apte de hac
structione subditur. Duratur ad filios
quasi non sint sui quasi non suos respi-
cit quos aliter vivere quam ipsa docuit
deprehendit. Durescente semita ter-
rores ammonet scilicet in casso cruciati-
bus exercet. atque in iudee fratribus in fla-
mata in quibus non laboravit ut pos-
sent vivere laborat ut debeant mori
et cum dominum membra persequitur placare se
super hoc deum suspicatur. Unde et eius
structionis omnis veritas dicit Venit
hora ut omnis qui interficit vos arbi-
tretur se obsequium prestare deo. Omnia
ergo dum crudelitate ad persequendum sy-
nagoga ducitur hec se agere impulsione
divini timoris arbitratur recte sub-
iungitur Frustra laboravit nullo timo-
re cogente In labore quippe illam per-
secutionis anelare non timor sed cru-
delitas coegit. sed quia plerumque vicia
colore virtutum tincta tanto nequiora
sunt quanto et esse vicia minime cognos-
cuntur eo imperscrutabiliter durior syna-
goga extitit quo religiosiorem se fr
fidelium mortibus estimavit. Et idcirco

que ageret discernere omnino non potuit
quia lumen sibi intelligentie superbie ob-
iectione clausit. Unde et bene subditur
privavit eam deus sapientia nec dedit
illi intelligentiam. Dispensatio quippe est
occulte retributionis examen et quia se-
cus humilitatem perdidit. etiam virtutis
intelligentiam nesciens amisit Valde enim
minora sunt munera que in redemptoris
adventu fidelibus intulit quam ea quibus
statim etiam ad hoc per adventum antea
ferre contendit et ad illud namque tempus
se preparat ut vitam fidelium eternitatis
vinculis premat. Unde et apte subditur
Cum tempus fuerit in altum alas erigit
deridet equitem et ascensorem eius.
In altum struthio
alas erigit quando sic conditori syna-
goga non ut antea formidando. sed a-
perte iam repugnando contendat In
membra quippe diaboli transiens et men-
dacii hominem deum credentes contra fideles
tanto in altum extollitur quanto et deo con-
trarius se esse gloriatur. Que quia non solum
humanitatem domini sed etiam divinitatem
despicit non tantum equitem sed ascenso-
rem etiam equitis irridet. Nam custo-
dita unitate persone velle intelligi
quia verbum dei tunc equitem ascendit
quando etiam carnem sibi intra uterum vir-
ginis condidit. tunc equitem ascendit
quando humanam animam que carnem presideret
divino cultu semetipsum creando sub-
iugavit Carnem quippe divinitas anima
mediante suscepit. et per hoc totum sibi
equitem tenuit qui ad semetipsum non so-
lum illam que regebatur sed hanc etiam que
regebant astrinxit Iudea ergo perdite
superstitionis antique legis seductionibus
capta quia redemptorem mundi humi-
lem fuisse inter homines despicit de-
ridet equitem. quia eius manibus

diuinitati contradicat. Deridet nichil-
ominus et ascensorem. Sed redemptor noster
omnis idemque et equos et equites ascensor
et cum in mundum venit. fortes contra mundum
preliatores exhibuit. Et cum in mundi ter-
minum antiqui fallacias tolerat. virtutem
ipse certantibus subministrat et cum anti-
quus hostis in illa sua tiranni simulanda
libertate laxatur fideles nostri tanto ma-
iores vires accipiant quanto contra adver-
sarium plenius pugnant. Unde huic eidem strutioni
alas eleuare ascensorem et equitem deri-
dere describitur. Illico fortium predicato-
rum memoria subrogatur et dicitur. Numquid
prebebis equo fortitudinem aut cir-
cundabis collo eius hinnitum.

In scriptura sacra equi nomine ali-
quando lubrica vita prauorum. aliquando dig-
nitas temporalis. aliquando hoc ipsum presens
seculum. aliquando preparata recta intentionis
aliquando sanctus predicator exprimitur. Equi no-
mine lubrica prauorum vita signatur
Sicut scriptum est Nolite fieri sicut equus
et mulus. Et sicut per alium prophetam dicitur
Equi amatores et emissarii facti sunt. u-
nusquisque vxorem proximi sui hinni-
ebat. Equi nomine dignitas temporalis
accipitur Salomone attestante qui ait
Vidi seruos in equis et principes ambu-
lantes quasi seruos super terram. Omnis quip-
pe qui peccat seruus est peccati. et serui
in equis sunt cum peccatores prauis ui-
te dignitatibus efferuntur. Principes
vero quasi serui ambulant cum multos
dignitate uirtutum plenos nullus hono-
r erigit sed summa hic aduersitas uelut
indignos deorsum premit. Hinc rursum
dicitur Dormitauerunt qui ascenderunt e-
quos id est in morte animae mentis oculos cari-
tatis luce clauserunt qui impetus uite

honore conspicui sunt. Equi nomine hoc
ipsum presens seculum signatur. Sicut
iacob voce dicitur Fiat dan coluber in
via cerastes in semita mordens un-
gulas equi ut cadat ascensor eius re-
tro. Quo in testimonio quid equus signi-
ficet melius ostendimus si et ea que an-
tistant paulo subtilius exponamus. Non-
nulli enim de tribu dan venire antichristum
ferunt pro eo quod hoc loco dan et coluber
asseritur et mordens. Unde non inmerito
dum israhelitarum populus terram in cas-
trorum partitione susciperet primus dan ad a-
quilonem castrametatus est illum scilicet signans
qui in corde suo dixerat Sedebo in mon-
te testamenti in lateribus aquilonis ascen-
dam super altitudinem nubium similis
ero altissimo. De quo et per prophetam
dicitur A dan auditus est fremitus equorum
eius. Qui non solum coluber sed etiam
cerastes vocatur. Cerastes enim grece
serpens hoc cornutus esse perhibetur
per quem digne antichristi aduentus ex-
primitur. quia contra uitam fidelium cum
morsu pestifere predicationis armatur
etiam cornibus potestatis. Quis autem ne-
sciat semitam angustiorem esse quam viam
fit dan coluber in via. quia in presentis
vite latitudinem eos ambulare pro-
uocat quibus quasi parcendo blanditur.
Sed in via mordet quia eos quibus
libertatem tribuit erroris sui ueneno
consumit. Fit cerastes in semita
quia quos fideles reperit et se ad pre-
cepta celestis angusta itineris constringe-
re non solum nequitia callide persuasionis
omnis impetit. sed etiam terrore potes-
tatis premit et in persecutionis angore
post beneficia ficte dulcedinis exer-
cet cornua potestatis quo in loco equus

hunc mundum insinuat qui per elationem
suam mentis labentium tempus terminat.
Et quia antichristus extrema mundi ap-
prehendere nititur, cerastes iste qui ungulas
mordere perhibetur. Ungulas quippe mor-
dere est extrema seculi feriendo contingere
ut cadat ascensor eius retro. Ascensor
qui est quisquis extollitur in dignitatibus
mundi, qui retro cadere dicitur et non in
faciem sicut Paulus cecidisse memoratur.
In faciem enim cadere est in hac vita su-
as unumquemque culpas agnoscere eas que
penitendo deflere. Retro vero quo non
videtur cadere est ex hac vita repente
decedere et ad que supplicia ducatur ignorare.
Et quia iudea erroris sui laqueis capta
pro Christo antichristum expectat, bene Iacob eo-
dem loco repente in electorum voce conversus
est dicens: Salutare tuum expectabo
domine. id est non sicut infideles antichristum sed
eum qui in redemptionem nostram venturus est
verum credo fideliter Christum. Equi nomine
quandoque recte intentionis accipitur. Sic
scriptum est: Equus paratur in diem belli,
sed dominus salutem tribuit. quia ad incerta-
tionem quidem se animus preparat, sed nisi ad-
iuvetur desuper, salubriter non de-
certat. Equi nomine sepius quisque predica-
tor accipitur propheta attestante qui
ait: Misisti in mare equos tuos tur-
bantes aquas multas. Quiete quippe
aque iacuerunt quia humane mentes
diu sub viciorum suorum torpore sopite
sunt. Sed equis dei mare turbatum est
quia amissis suis predicatoribus omne
quod pestifera securitate torpuit impulsu
salutiferi timoris expavit. Hic itaque loco
equi nomine sanctus predicator accipitur cui
beato Iob dicitur: Numquid prebebis equo forti-
tudinem aut circumdabis collo eius hin-
nitum. Sed quid est quod huic equo dominus

prius se dare fortitudinem et
postmodum collo eius hinnitum circumdare
asseritur, nisi quod in initio nostro predica-
tionis exprimitur. Verus autem quisque pre-
dicator ante fortitudinem et postmodum
hinnitum accipit, quia ante in se prius vitia ex-
tinxerit tunc pro erudiendis aliis ad vo-
cem predicationis venit. Equus iste
habet fortitudinem quia adversa constan-
ter tolerat; habet hinnitum quia ad superna
blandiens vocat. Huic equo dominus
et fortitudinem se et hinnitum dare testatur
quia in predicatore suo nisi vita et ser-
mo convenit, nequaquam virtus perfectionis ap-
parebit. Non enim multum prodest si
sublimius vite opere suffultus sit, si tamen
loquendo non valet alios excitare quod
sentit. Vel quod prodest bene loquendo alios
attendere si semetipsum indicat male viven-
do torpuisse. Quia igitur in predicatore neces-
se est ut ad perfectionem utraque conveniant, e-
quo suo dominus et cum actionis fortitudine
hinnitum vocis fortitudinem ministrat
actionis. Et notandum cur hinnitus qui
intus innutum per guttur ducitur equi
collo circumdari id est quasi per girum trahi
exterius dicatur, quia videlicet predica-
tionis vox de intus emanat sed ex-
tra circumdat. Nam quo alios ad bonum vivendo
suscitat, eos ad bonum agendum et opere predi-
cantes ligat ne contra sermonem actio
transeat ne non vita contradicat. Collo
ergo equi hinnitus circumdatur quia ne ad
perversa opera prodeat suis vocibus etiam
vita predicantis obsidetur. Hinc est etiam
quod potenter dimicantibus in munere tor-
ques datur ut signa virtutum gestantes
maiora semper expectant. et debilitatis
timentem moventes metuat. Dum in semet-
ipsis iam fortitudinis sue premium quod ex-

tendant. bene et recte in laude sapientie au
ditori cuilibet per salomonem dicitur. Coronam
gratiarum accipies capiti tuo et torquem aure
am collo tuo. Sequitur. Numquid suscitabis
eum quasi locustas

Locustarum nomine aliquando iudeorum populus.
aliquando conversa gentilitas. aliquando adu
lantium lingue. aliquando vero per ipsum re
surrectio domini vel predicatorum vita sig
natur. Quia enim iudeorum populum locuste
exprimant. vita iohannis signat. de quo scrip
tum est. locustas et mel silvestre edebat.
Iohannes quippe eo quod prophetie auctoritate
fungitur. etiam per ipsos cibos clamat. In se
metipso enim designavit dominum qui pervenit
qui inimicum in redemptione nostra venim
ens quia in fructuose gentilitatis dul
cedinem sumpsit mel silvestre edidit.
Quia vero iudeorum plebem in suo corpore
ex parte convertit. in cibo locustas acce
pit. Ipsos namque locuste significant
subito saltus dantes. Saltus enim da
bant cum precepta domini se implere pro
mittebant. sed citius ad terram cadebant
dum per prava opera hec se audisse de
negarent. Videamus in eis quasi quendam
locustarum saltum. omnia verba que locutus est
dominus et faciemus et audiemus. iudeamque
autem quo citius ad terram ruit. Utinam
mortui essemus in egipto et non in hac
vasta solitudine. Utinam pereamus et non
inducat nos dominus in terram istam. locuste
ergo erant qui habebant saltum per vocem
et casum per actionem. locustarum quoque nomine
gentilitas designatur salomone attesta
te qui ait. Florebit amigdalus impinguabi
tur locusta dissipabitur capparis. amig
dalus quippe florem prius cunctis arbo
ribus ostendit. Et quid in flore amigda
li nisi sancte ecclesie primordia designantur.
que in predicatoribus suis primitias virtutum

flores aperuit. et ad in frondia poma bonorum
operum venturos se esse. quia arbusta sanctorum
pervenit. In qua mox locusta impinguata est.
quia sicca gentilitatis solitudo est pinguedine
gratie celestis infusa. Capparis dis
sipatur. quia cum gratiam fidei nostra gen
tilitas attingit. iudea non sua solitate re
manens bene vivendi ordinem amisit.
Hinc rursus per eundem salomonem dicitur.
Regem locusta non habet et egreditur uni
versa per turmas. quia iudeis derelic
ta gentilitas aliena diu dividit ad unum re
gimine extitit. sed tamen ordinata post
modum contra adversantes spiritus ad fidei bel
lum processit. locuste vocabulo lingua
adulantis exprimitur quod exhibite celitus
egipte plage testantur. que exigentibus
meritis corporaliter semel illate sunt. sed
que mala pravas mentes cottidie feri
ant spiritualiter signaverunt. Scriptum
namque est. ventus urens levavit lo
custas que ascenderunt super universam
terram egipti operuerunt que universam fa
ciem terre vastantes omnia. Devorata
igitur est herba terre et quicquid pomorum
arboribus fuit. eis enim egiptus plagis
afflicta est. in quibus exterior prius procul
commota dolens quod perpenderet que devas
tationis dampna intus negligens to
leraret. ut dum foris pateretur minima sed
amplius delicta cerneret per corporis species
et qui intus perciderat gravia senti
ret. Quid autem per significationem locus
te pretenditur qui plus quam cetera anima
lia queque animantia humanis frugi
bus nocens nisi linguas adulantium
que et terrenorum hominum mentes si quando bona
aliqua proferre conspiciunt. hec immo
derantius laudando corrumpunt. fructus
quippe egiptiorum est operatio terrenorum
quam locuste exterminant. dum adulantes
lingue ad appetendas laudes tran

sitrices cor operantium inclinant. Habas
vero locuste comedant, quia adulatores qui
verba loquendo adeo fauoribus extollunt.
Poma quoque arborum deuorant, quia nauis
laudibus quorundam iam que fortium et opera
eneruant. Locuste nomine per operationem mi
redemptoris resurrectio designatur. Unde
et voce eius per prophetam dicitur: Excussus
sum sicut locusta. Tenus enim se apertis
virtutibus usque ad mortem pertulit, sed sicut
locusta excussus est, quia ab corporibus maioribus
saltu subito resurrectionis euolauit. Que
referri quoque ad predicatorum nimirum potest. In
ipsis quippe velut locusta excussus est, quia
Iudea in sua persecutione seuiente dominum per
uersa fugiunt quia quosdam excessionis sue
saltus dederunt. Quia vero ille predicator
ad perfectionis culmine erigitur qui non ac
tiua solummodo sed etiam contemplatiua vita
solidatur, recte apud predicatorum personis
locustis exprimitur, que quotiens se in
aera subleuant, primum crura figunt, et
postmodum alis volant. Ita nimirum sancti viri
sunt qui dum superna appetunt, primum quoque
de actiue vite bonis operibus innituntur, et tunc
demum se ad sublimia per contemplationem sal
tu volando suspendunt. Crura figunt
et alas experiunt, quia recta agendo se
stabiliunt et ad alta viuendo subleuantur,
quia in hac vita positi diu in contemplatione
manere non possunt. Et quasi locustarum
more a saltu quem desiderant in pedibus
suis se excipiunt dum post contemplationem su
blimia ad nota actiue vite opera redeunt.
Nec tamen in eadem vita actiua rema
nere contenti sunt, sed rursum ad contemplationem
descendentes excellentiore que rursus aera volan
tes petunt. Vitam quoque suam velut lo
custe ascendentes quasi peragunt, dum sine
cessatione et summa videre ambiunt, et
ad semet ipsos nature corruptibilis pondere
reuoluuntur. Est adhuc aliud quod locuste

simile sanctis predicatoribus gerunt. Ex a
cutionis namque homines i. torporis tempore
uix a terra se subleuant. Cum uero estus
exarserit, tanto alcius quanto alacrius uo
lant. Sanctus autem quisque predicator cum
quieta fidei tempora conspicit humilis
ac despectus aspicitur, et locuste more quasi
uix a terra subleuatur. Si autem persecu
tionis ardor incanduerit corde celestibus
inherens maiorem quanto sit sublimitatis
ostendat. Et pulsatus aliis in altum rapitur
qui quietus in imis torpuisse credebatur.
De hoc ergo equo i. predicatore suo
Iob dominus dicat: Numquid suscitabis eum quasi
locustas. Subaudis ut ego qui eo illum
ad altiora exhortando subleuo quo gra
uiore persecutionis estu excruciari per
mitto, ut mire nullo robustior uirtute cun
galet, cum se ei ardentior infidelium cru
delitas illidit. Sed cum multa exterius sanctus
predicator patitur, cum dura persecutionum
uexatione cruciatur, quis interius valet,
quid est quod intus conspicit qui tot sua ex
terius dampna non sentit. Nisi enim cete
rima que salubriter intus pascerent, ea procul
dubio que ammonentur exterius usque ad
cor tormenta premerent. Sed mentem
spei se animo subleuat, et idcirco ob
iecto obsidionis iacula minime formidat.
Unde et hoc loco dominus ut ostendat equus
iste quasi sua in iam de internis adoretur
cum tot aduersa in exterioribus patitur, ver
te subiungit: Gloria narium eius terror.

In scriptura sacra vocabulo
narium aliquando fatuitas, aliquando antiq
hostis insinuacio, aliquando vero prescien
tia solet intelligi. Naribus quippe namque fatu
itas sicut iam supra Salomone attes
tante qui ait: Circulus aureus in naribus
suis mulier pulcra et fatua. Na
rium nomine exaltantes insidie atque

instigatio antiqui hostis accipitur. quia
in hoc eodem libro de illo dominus attestatur
dicens: De naribus eius procedit fumus.
ac si dicat: De versuta instigatione illius
in humanis cordibus caligo nequissime
cogitationis surgit per quam videntium
oculi tenebrescunt. Naribus quoque pre-
scientia designatur, sicut per prophetam di-
citur: Quiescite ab homine cuius spiritus est in naribus
eius quia excelsus reputatus est ipse.
Sepe enim id quod non videmus odore depre-
hendimus, ita ut non nullo res etiam cum
longe iaceant fragrantia nobis sue qua-
litatis innotescant. Dum ergo per nares
spiritum ~~prescimus redemptoris nostri~~ diuinus
plerumque aliqua et invisa prescimus re-
demptoris nostri. ergo spiritus esse in eius
naribus dicitur ut videlicet scientia illius
esse in prescientia designetur. quia quecumque
se fore in natura humanitatis in-
notuit, hec minimum ante secula ex divi-
nitate prescivit. Quem tamen spiritum in
naribus huius moxque propheta subiungit
dicens: Quia excelsus reputatus est
ipse. ac si diceret: In inferioribus ventura
desuper prescivit qui ad ima de celesti-
bus venit. Sed etiam viri qui ab illo
audita crediderunt, ipsi quoque iam ven-
tura presciunt. Dum quod eius fideliter
preceptis inserviunt, adventum illius spe
certa prestolantur. Unde et hoc lo-
co qui huius naribus predicatoris sci-
entia ac prestolatio designatur. Cum et
venire extremum iudicium ostendit,
celestem patriam appeti iustis premia,
impiis supplicia persolui debere quasi
per nares spiritum de futuris trahit. Sed
gloria narium eius terror est. quia in visione
districti iudicii quod iustus vehementer
expectat iniustus venire formidat.
Iste namque labores suos considerans

mercedem retributoris querit et cum
se sic mitiorem fieri presentia iudicis ex-
petit, cum quod ut veniat in flamma ignis
dare vindictam impiis. et contemplationis
sic spem in retributorem deferens pijs-
simo ardore concupiscit. Ille vero qui a
iustitie sic meminit venire iudicium per-
horrescit, dictus quod suos examinari me-
tuit, quia dampnari si examinatur no-
uit. Gloria narium eius terror est. quia
iustus inde gloriatur, unde peccator addi-
citur. Videamus quid quomodo de his que adhuc
non videt iam per nares spiritum trahit.
Videamus quanta gloria attollitur cum ea
ventura prestolatur. Ecce labores su-
os intuens predicator egregius dicit:
Ego enim iam delibor et tempus mee re-
solutionis instat. bonum certamen certavi,
cursum consummavi, fidem servavi. De reli-
quo reposita est michi corona iustitie quam
reddet michi dominus in illa die iustus iu-
dex. Ubi et apte subiungit: Non solum
autem michi, sed et his qui diligunt adven-
tum eius. ac si dicat: Sed et omnibus qui
sibi de bona operatione sunt conscii. Adven-
tum enim iudicis non diligunt nisi qui
in causa sua habere se iustitie meritum sciunt.
Quia ergo unde gloriatur iustus inde ter-
retur iniustus, dicitur recte: ~~glaum~~ gloria
narium eius terror. Sed scimus iste predica-
tor dum venturam gloriam prestolatur,
dum venire ad faciem iudicis innititur, dum
quod a laboris sui ad hanc mercede differ-
tur, in hac vita interim patiens quid a-
gat audiamus. Sequitur: Terram ungulam
fodit.

[S]olet in equi ungula laboris for-
titudo cognosci. quid ergo per ungu-
lam nisi in predicatore sancto continua per-
fectio designetur. quia videlicet ungu-
la terram fodit, dum a corde audientium
in exemplo suo operum terrenas cogita-

tores. Ungula terram fodit. quia
auditorum corda in secularibus curis eua-
cuat. cum doctor bonus contemptum seculi opere
ostendit. Videamus paulum terram cor-
dis audientium quasi ostium sic contritis un-
gula fodiat. ipse namque discipulis ait Hec
agite que et didicistis et accepistis et au-
distis et vidistis in me. hec agite et deus
pacis erit vobiscum. Et rursus imitatores
mei estote fratres sicut et ego christi. Qui enim
exemplo sui operis alios corrigit nimirum
ungula terram fodit hominis. Aliud quoque
adhuc subtilius de huius ungule effossione
tractemus. Sunt enim nonnulli qui iuxta intento
mentis oculo in semetipsis euigilant. quoniam
cuncta que in mundo preter fluunt. pede rigidi
contemptus calcent. ex corruptione tamen c-
rone carnis cui adhuc illigati sunt. plerosque
cogitationum puluerem in corde patiuntur.
Cumque foris aliis ad appetenda celestia
persuadent semetipsos semper intrin-
secus subtili inquisitione discutiunt ne quando
immoderante insidia in sinu cogitationum
polluantur. equus ergo iste ungula
terram fodit cum predicator christi quisque
inquisitione forti terrenas in se cogitati-
ones discutit. Equus ungula terram fo-
dit. quando is cui iam dominus presidet que
sibi moles agitur concussa considerationis
considerat seque ab illa flendo euacuare
non cessat. Unde bene et ysaac apud
alienam gentem puteos fodisse descri-
bitur quo videlicet exemplo discimus
ut in hac peregrinationis erumpna posi-
ti cogitationum nostrarum profunda penetre-
mus et quousque nobis vere intelligentie
aqua respondeat nequaquam nostre inquisitionis
manus ab exhauriendo cordis terra
torpescat. quos tamen puteos allophili
insidiantes replent. quia nimirum immun-
di spiritus cum nos studiose cor fodere con-
spiciunt. Congestas nobis temptationum

cogitationes ingerunt. Unde semper
mens euacuanda est et incessanter quoque fodi-
enda ne si indiscussa relinquitur usque ad hu-
morem puteorum operis cogitationum super
nos terra cumuletur. Hinc ad ezechielem
dicitur Fili hominis fode parietem. id est cordis
duriciam crebris perscrutationum ictibus
rumpere. Hinc ad ysaiam dominus dicit In-
gredere petram abscondere fossa humo
a facie timoris domini et a gloria maiestatis
eius. Petram quippe ingredimur cum
corporis nostri duriciam penetramus atque a fa-
cie timoris domini fossa humo abscondimur si
~~terrentes~~ terrenas cogitationes egerentes
ab ira districti iudicis in humilitate men-
tis celamur. quo enim plus terra fodiendo
egeritur. eo pauimentum semper inferius
demonstratur. Unde et nos si a nobis
studiosius terrenas cogitationes eicimus quo
apud nosmetipsos abscondamur humilibus in-
uenimus. Et recte enim quia diuini iudicii di-
es imminet qui ipsa iam timoris eius fa-
cies apparet. tantoque magis necesse est. Ut
omnis quisque illud terribilius timeat. quan-
to iam gloria maiestatis eius approximat.
quid ergo agendum est. quo ne fugiendum
est. Quo enim quis latere potest cum qui
ubique est. Sed ecce petram ingredi fos-
sa humo occultari precipimur. ut videlicet
cordis nostri duriciam disrumpentes eo usque
inuisibilem moliamur quo ab amore
terrenorum uisibilium apud nosmetipsos intro-
de subtrahimur. ut cum prima cogitationum
terra eicitur. mens apud semetipsam tan-
to tutius quanto et humilius abscondatur.
Hinc israhelitico populo per moysen a
domino iubetur. ut cum egreditur ad requisi-
ta nature mittat paxillum in balteo et
fossa humo abscondat que egesta sunt.
Natura enim corruptibilis pondere graua-
ti a mentis nostre utero quedam cogitationum
superflua quasi uentris grauamina erum-
punt. Sed portare sub balteo pax-

illum debemus ut inde lucra ad reprehenden-
dos nos metipsos semper acriori acumi-
ne circa nos stimulum compunctionis habeamus, qui
incessanter terram mentis nostre per merorem dolo-
re confodiat, et si quid a nobis fetidum erum-
pit abscondat. Ventris quippe digestio
fossa humo per pauillum tegitur, cum inhones-
te superfluitas subtili redargu-
tione discussa ante dei oculos per compunc-
tionis sue stimulum. Omnia quippe sancti viri que
inutilia cogitant deprehendere ac di-
iudicare non cessant. De equo sic dominus
dicit. Terram ungula fodit. Id est quicquid
in mente sua terrenum versari conspicit,
hoc nimirum superducte penitentie duris persecu-
tionibus rumpit. Cum uero se mentis dis-
tricta subtilitate diiudicant, iam nichil
est quod copiosius pertimescant. Tanto enim
minus ad mala presentia trepidant, quan-
to semetipsos bonis venturis parant.
Unde et subditur. Exultat audacter. quia
sicut aduersis non frangitur, sic nec prosperis
eleuatur. Aduersitas namque non deicit,
quem prosperitas nulla corrumpit. Equus namque
iste et fortis et sub freno est. Ne ergo
frangatur aduersis habet cum fortitudinis
ne eleuetur prosperis habet pondus desuper
sedentis. Decurrunt quippe tempora. sed
ad cursum suum trahere non valent, quos le-
uare non possunt. Illos nimirum tra-
hunt quos leuant. Irata deiciunt, quos
blanda sustollunt. Uir autem bonus deo subdi-
tus sic inter transeuntia stare sicut in-
ter lapsus decurrentium temporum in-
gressum figere scit, nec ad subiecta se
erigere, nec ad abiecta trepidare. Plerum-
que autem quia exercere se utilius gratis
sue laboribus nouit aduersis hylare-
scit. Que dum constanter pro ueritate pa-
titur, augeri sibi uirtutis meritum letatur.
Hinc est quod apostolos exultasse legimus cum
pro Christo illos contigit flagella tolerasse. Sic

scriptum est. Ibant gaudentes a conspectu
concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Ihesu
contumeliam pati. Hinc doctus Paulus cum
duris in Macedonia fuisse persecutionibus
pressus in eo quod se afflictum insinuat, con-
solatum demonstrat dicens. Nam cum
uenissemus Macedoniam, nullam requie-
habuit caro nostra. Ac si aperte diceret. quia
spiritus requiem habuit. Dum per effectum caritatis
persecutionum supplicia tolerauit. Contra
hunc itaque equum ab aduersariis sancte
ecclesie parantur gladii de dolore
penarum. Parantur arma de patroci-
niis secularium potestatum. Solent namque
heretici potentium mundi defensionibus
quasi quibusdam se armis tegere, solet-
que omnes infideles predicatorum fidei contra
hos cum seculi potestatibus impugnare.
Sed equus dei exultat audacter, et
exteriora tormenta non metuit, quia interna
dilectionem querit. Potestatum mundi
uiolentiam non formidat, quia aduersus
quoque uite presentis desiderium per omnes
exteriores calcat. Hinc per Salomonem
dicitur. Non contristabit iustum quicquid ei
acciderit. Hinc in eo uersu scriptum est.
Iustus quasi leo confidens absque terrore erit.
Inter cunctas bestias id circo leo non tre-
pidat, quia preualere se omnibus non
ignorat. Unde iusti uiri securitas recte
leoni comparatur, quia contra se cum quos-
libet insurgere conspicit, ad mentis
sue confidentiam redit et scit quia cunc-
tos aduersantes superat, quia illum solum
diligit quem inuitus nullo modo amittit. Quos
quis enim exteriora que et nolenti sub-
trahantur appetit, quia se sponte ex-
traneo timori substernit. Infracta
autem uirtus est concupiscentie terrene
contemptus. quia et malis in eo persis-
tit arbor, inferius specie sue meritis

sublevatur atque acutius adversantibus tanto minus attingitur quanto in semetipsa cautius munitur. Equus itaque iste non solum contra sequentes minime metuit sed eis etiam in occursum pergit. Unde hic additur: In occursum pergit armatis. Plerumque enim quieta atque incauta delinquimus si obviare pravis conspicimus non curamus. Sed si ad eterne vite desiderium animus exarsit si iam veri luminis intrinsecus respicit si in se flammam sancti fervoris accendit in quantum locus admittit in quantum causa exigit debemus pro defensione iustitie nos metipsos obicere sed perversis ad nimium crescentibus etiam cum ab eis non querimur obviare. Nam cum iustitia quam nos amamus in aliis feritur nos nichilominus sua percussione confodimur etiam si venerari videantur. Quia ergo contra pravos ac male agentibus sese etiam cum non queritur opponit recte de equo dei dicitur: In occursum pergit armatis. Intueri libet illum sessoris sui calcaribus concitatum contra armatos hostes quanto fervor Paulum accenderit quando eum Ephesi ad dispendendas thesauri turbas zeli flamma rapiebat. Scriptum quippe est: Repleti sunt ira et exclamaverunt dicentes: Magna Diana Ephesiorum. Et impleta est civitas confusione et impetum fecerunt uno animo in theatrum rapto Gaio et Aristarco Macedonibus comitibus Pauli atque in eo subditur: Paulo autem volente intrare in populum non permiserunt discipuli. Quidam autem et de Asie principibus qui erant amici eius miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum. In quibus profecto verbis agnoscitur quo impetu contra timendos adversantes irruerit nisi eum per amicos et discipulos caritatis frena tenuissent. Sed si obviare hostibus si ultro pugnam petere si nos

metipsos semper relinquere metuimus, metipsi nostri fervoris debeamus quid est quod idem predicator egregius de semetipso fatetur dicens: Damasci prepositus gentis Arete regis custodiebat civitatem Damascenorum ut me comprehenderet et per fenestram in sporta demissus sum per murum et sic effugi manus eius. Quid est quod equus iste modo sponte armatorum cuneos impetit et modo se ab armatis hostibus quasi trepidus abscondit nisi hoc quod necesse est ut eius artificiosa virtute discamus adversariorum pugnam et constanter aliquando appetere et prudenter aliquando declinare. Recte quippe est ut per omne quod agimus in mentis trutina pensatum sit pondus illic fructum nostri laboris estimemus et cum pondus superat fructum laborem quisque in nomine declinat. Dum modo se in aliis exerceat in quibus lucrum fructuum pondus laboris comitatur. Cum sibi sequente quantitate fructuum mensura laboris aut equatur aut vincitur labor non sine gravi culpa declinatur. Unde predicator sanctus cum Damasci valde obstinatas mentes persequentium cerneret cum noluit adversitati confligere quia et semetipsum quem profuturum multis noverat vidit posse deficere et aut nullis se illic aut paucis prodesse. Se ipsum ergo a certamine percussit et pugnaturus felicius ad alia se bella servavit. Nam cum loco virtus sed locus virtuti defuit et idem ipse fortissimus miles ab obsidionis angustia certaminis campum quesivit. Ubi autem subiuganda regi proprio multa adversariorum colla conspexit subire bellum vel cum morte non timuit. Sic ipse cum Ierosolimam pergere cum quo discipuli passionem illius prophetia prescita prohibent semetipsum attestatur dicens

ego non solum alligari sed mori in
Ierusalem paratus sum pro nomine domini Ihesu.
Nec enim facio animam meam preciosiorem
quam me. Cum igitur hec apostolus timores etiam
passione sua postea imperterritus pertulit il-
lud quod de dispensatione fugisse docuit non de timo-
re quod fugit. Qua in re pensandum est quia
ille labores quosdam per dispensationem
inditum laudabiliter declinat qui pro deo ma-
iores alios fortiter tolerat. Nam sepe
ab hominibus timor debilis contra dispen-
satio vocatur. et qui prudenter impetum
declinasse asseritur tamquam fugientes tur-
piter interga feriuntur. Unde necesse est
ut mensura dei cum res dispensationis a-
gitur motus cordis subtilissima libratione
pensetur ne per infirmitatem timor
subrepat etiam sese per dispensationis y-
maginem rationem fingat. ne culpa se pru-
dentiam vocet. iam quia nec ad primam
animus redeat quando hoc quod numquam apparuit
virtutem vocat. Restat igitur ut in du-
biis quisque deprehensus cum sibi quelibet
adversitas imminet prius in semetipsum
contra formidinem et precipitationem pin-
get quatinus nec se formidolose sub-
trahat nec precipitanter opponat.
Valde enim preceps est qui semper se ad-
versis obicit et valde pavidus qui semper
se abscondit. Sed hoc melius in bellis
spiritalibus distinguimus si formam exercitatam
corporalibus bellis trahimus. Neque enim
ille dux sapiens qui contra hostiles
cuneos exercitum preceps ammovit
nec ille dux fortis qui semper hunc
ab hostis facie cavendo subducit. Sa-
re namque dux debet modo ab hosti-
li impetu exercitum caute subtrahere modo
hostem circumfusis turmibus coarta-
re. Quod nimirum solliciti perfecti pre-
dicatores exhibent cum modo persecu-
tionis rabiem declinantes noverunt

sapienter sed non enerviter cedere. modo
persecutoris impetumque contemptores nove-
runt. sed non precipitanter obviare.
quia autem sanctis aut congruum cernunt ictibus
pectoris obicit et vementer iacula vel
morriens retundit. Recte dicitur In oc-
cursum pergit armatis. De quo adhuc bene
subditur. Contempnit pavorem nec
cedit gladio. Videamus pavorem quomodo
despiciat qui ipsos adversariorum gladi-
os enumeratos tolerat ait enim quis nos
separabit a caritate Christi. tribulatio an an-
gustia. an fames an persecutio. In pa-
vore autem ventura pena metuitur. In
gladio vero iam dolor de presenti per-
cussione sentitur. quia ergo vir sanctus ve-
ntura adversa non metuit pavorem de-
spicit quia vero nec supervenientem
percussionem vincitur nequaquam gladio
cedit. Contra hunc itaque equum tot sunt
gladii hostium quot genera persecutionum
qui cuncta obviando superat quia amore
vite sese ad mortem parat. Sed quia tam
robustissimum pectus quomodo se iaculis
opponat audivimus nunc quid ab adver-
sariis agatur audiamus. Sequitur. Super
ipsum sonabit pharetra. In scriptura
sacra pharetre nomine aliquando iusti
dei occultum consilium. aliquando vero clandes-
tina pravorum machinatio designatur.
Per pharetram iustum dei occultum quod
consilium exprimitur sicut idem beatus Iob. superio-
re parte testatur dicens Pharetram
enim suam aperuit et afflixit me. id est occul-
tum suum consilium detexit et publica me
percussione vulneravit. Sicut enim in
pharetra sagitte sic in occulto dei con-
silio latent sententie. Et quasi ex pharetra sa-
gitta educitur quando ex occulto consilio a-
pertam sententia iaculatur.

Pharetre quoque nomine pravorum machinatio designatur. Sicut per prophetam dicitur: Paraverunt sagittas suas in pharetra ut sagittent in obscuro rectos corde. Iniqui enim cum dolos quos bonis excogitant secretis machinationibus occultant, quasi in pharetra sagittas parant. Et in hac presentis vite caligine velud in obscuro rectos corde feriunt, quia maliciosa eorum iacula et sentiri per vulnus possunt, sed tamen venientia deprehendi non possunt. Agitur quia equus dei nulla adversitate terretur, et quo magis ab... eo in intentione sua super armatos hostes ferventior ducitur. Persecutores eius qui se cum ferventes vim tenent turbati ad consilium vertuntur, dolos preparant et velut ex longinquo mittendo vulnera occultant. Unde recte nunc dicitur: Super ipsum sonabit pharetra, ut cum absconsa machinatione longe fiant, cum apertis aggressionibus minime appropinquant. Hec namque super equum dei pharetra sonuerat cum vel viri qui in eius morte iuraverant duci decano Paulum querebant ut consiliorum suorum ... quasi quadam sagittarum dolo interficerent quem in congressione persecutionis publice superare nequaquam possent. Pharetra ergo sonuit, quia occulte machinationis ad Paulum cum pervenit, quamvis sic vigilanter quemque dolos in pharetre sonitu aliquid subtilius invenimus. Sepe enim adversarii consilia contra bonos inhiant pravis intentionibus inveniunt ad excogitandos dolos se conferunt. Et tamen quia eosdem dolos prodi bonis debeant ipsi instituunt, latenter ipsi transmittunt ut crudelius supplicii eorum preparatio dum quasi fictive innotescit amplius timeatur, et audientium animum plus percepta vulnera quam suscepta perturbent. In pharetra enim sagitte dum latent et sonant, mortem iam nos in se denunciant. Pharetra ergo super equum sonitum reddit cum contra predicatorem sanctum occulta pravorum machinatio consilium suum quod fraudulenter operit fraudulentius innotescit, ut premissis minis quasi ex sonitu pharetre terreant. Cum predicator dei apertas contumelias velut comminus fixa iacula non formidat. Cum vero eisdem minis minime terretur, mox persecutorum crudelitas ad supplicia manifesta perducitur. Unde bene postquam dictum est: Super ipsum sonabit pharetra, illico additur: Vibrabit hasta.

Contra predicatorem dei tunc post pharetre sonitum hasta vibratur quando post terrores exhibitos eminus iam feriens aperta pena producitur. Predicatores autem sancti cum pro defensione fidei supplicia subeunt, ad eam fidem quos valent rapere et tunc liberare non desistunt. Et cum vulnera patiente suscipiunt, prudenter contra corda infidelium sagittas predicationis reddunt. Unde non immerito agitur ut ipsi qui in persecutione seviunt non tam doleant quod cor predicatoris non emolliunt, quam quod per eius verba etiam malos amittunt. Quia ergo eum feriendo non superant, ne fortasse et alii qui illum audiunt derelinquant, mox contra loquentis verba sevitiam responsionis parant. Unde et dicitur: Vibrabit hasta. Recte subiungitur: Et clipeus. Persecutor est sciens postquam predicatoris corpus suppliciis percutit, auditorum cor quasi clipeo verbis sue disputationis munit. Vir ergo sanctus ut feriri debeat hasta vibratur, sed ne audiri possit clipeus opponitur. Habent namque defensores dei in prelio sagittas suas quas

eo citius auditorum cordibus infigitur
quo illas de spirituali arcu i. de intima
cordis tensione distringunt. His quippe
se in bello fidei paulus armaverat cum di-
cebat laboro usque ad vincula quasi male
operans. sed verbum dei non est alligatum.
Ac si diceret. hasta quidem suppliciorum ferior. sed
tamen verborum sagittas emittere non de-
sisto. vulnera crudelitatis accipio. sed
cor infidelium vera loquendo transfigo. Di-
citur ergo super ipsum sonabit pharetra
vibrabit hasta et clipeus. Contra equum
quippe dei. quia pravorum consilia perstre-
punt pharetra sonat. quia aperta pe-
na conquiritur hasta vibratur. quia vo-
ci etiam disputationis resistitur clipeus in-
fertur. Sed numquid a fervore suo per-
secutione compescitur. immo cum sentit quod maiore
persecutione premitur eo ad predicandam
veritatem acrius instigatur. Et cum pa-
tienter persecutores tolerat ardentius
ad se auditores trahere festinat. Unde
et hic adhuc de equo dei subditur

f ervens et
fremens sorbet terram nec repu-
tat tube sonare clangorem. Homo nam-
que peccanti homini dictum est. Terra es
et in terram ibis. Tube autem clangunt
cum huius seculi potestates loqui se
terribiliter prohibent. Quia ergo predica-
tor zelo sancti spiritus inflammatur. vel in
supplicia positus quoslibet peccatores ad
se trahere non desistit fervens procul
dubio terram sorbet. Quia vero perse-
cutorum minas minime formidat clango-
rem tube sonare non reputat. tuba
enim que discrimen belli denuntiat quid
aliud quam vox secularium potestatum que
contempta resistentibus mortis certamen
parat. Hinc a principibus sacerdotum tuba

sonuerat cum flagellatos apostolos loqui
de deo prohibebant. Sicut scriptum est. Ce-
sis denuntiaverunt ne loquerentur in nomine
Ihesu. Sed videamus quomodo equum dei clan-
gor tube non terreat. Dicit petrus obedire
oportet deo magis quam hominibus. Qui
aliis quoque persequentibus dicit. Non
enim possumus que vidimus et audivimus
non loqui. Equus ergo clangorem tu-
be non metuit. quia predicator egre-
gius despectis potestatibus seculi nullos
minarum sonitus pertimescit. Videamus
aliud equum dei quomodo terram sorbeat
quomodo nullus eum tube terror attin-
gat. Scriptum est. Supervenerunt
quidam ab antiochia et iconio iudei et
persuasis turbis lapidantes paulum
traxerunt extra civitatem estimantes
eum mortuum esse. Circumdantibus autem eum
discipulis surgens intravit civitatem
et postera die profectus est cum barnaba
in derben. Cumque evangelizassent
civitati illi et docuissent multos. rever-
si sunt listra et iconio et antiochia con-
firmantes animas discipulorum. Perpendamus
ergo que hunc equum possent minime
compescere. quem enim ab intentione sua non
valet mors ipsa prohibere ecce lapidibus
obruitur nec tamen a veritatis sermone re-
movetur. occidi potest superari non potest
velut extinctus extra urbem trahitur
sed intra urbem die alio illesus predi-
cator invenitur. O quam fortis viro huic
inest infirmitas. O quam invictus pe-
na repulsione revocatur ad deprecandam
salutem plagis erigitur ad propellendam
laboris lassitudinem pena reficitur.
Quem ergo hunc adversitas superet quem
pena fovet. Sed equus dei iste et
pharetre sagittas despicit quia male

consilia contempnit. Vibratam hastam
sipat quia et contra aperte persecutionis
vulnera pectus firmat. Oppositum clipeum
rumpit quia disputationem resistentium
ratiocinando subigit. Terram sorbet, quia
peccatores in suo corpore exhortando glutiat.
Clangorem buccine sonare non repu-
tat quia vocem qualibet terribilis prohibi-
tionis calcat.

[M]inus est autem quod dicitur quod fortis
persistat in laboribus ad hoc quoque
magnus est ut exultat in adversis. Unde
et sequitur ubi audierit buccinam dicit
vah quibus profecto verbis et illud osten-
ditur quod hoc loco a domino de equo irrationali
nichil dicitur. Neque enim vah dicere bru-
tum animal potest. Sed dum asseritur dicere
quod omnino dicere non valet innuitur quem
designet. Vah quippe sermo exultationis
est. Equus ergo audita buccina vah
dicit quia fortis quisque predicator cum
certamen passionis sibi appropinquare consi-
derat. De exercitio virtutis exultat
nec terretur propinque periculo quia vic-
torie letatur triumpho. Equo itaque vah
dicere est predicatori sancto de ventura pas-
sione gaudere. Sed si predicator fortis gloriam
passionis appetit sed districtionem mortis
subire pro domino letus querit, quid est quod
ipsi fortissimo predicatori qui ex robusto
corde virtutem traxit in nomine pe-
tro veritas dicit: cum senueris extendes
manus tuas et alius te cinget et
ducet quo tu non vis. Quomodo de passione
gaudet qui cinctus ab alio ire quo
ducitur non vult. Sed si pensamus
qualiter anima appropinquante passione et
mortis metu quatitur et tamen de ven-
turo regni premio letatur intelligi-
mus quomodo gloriosi certaminis su-
bire periculum volens nolit. quia et in

morte considerat quid tolerans paue-
at et in fructu mortis aspicit quid ap-
petens querat. Videamus Paulum quo-
modo amet quod refugit et refugiat quod a-
mat. Ait enim: Desiderium habens dissolui et
cum Christo esse. Et: Michi uiuere Christus est et
mori lucrum. Et tamen dicit: Qui sumus
in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati
eo quod nolumus expoliari sed superuestiri
ut absorbeatur quod mortale est a uita. Ecce
mori desiderat et tamen expoliari for-
midat. Cur hoc? quia et si uictoria in
perpetuum letificat ipsa nichilominus ad presens
pena perturbat. Et quamuis consolat a-
mor subsequentis muneris tangit tamen
sine merore animum pulsus doloris. Sic
enim uir fortis cum uicino iam belli cer-
tamine armis accingitur, palpitat et
festinat, tremit et seuit, quasi pauore
per pallorem terretur sed per iram uehe-
menter urgetur. Ita uir sanctus cum pas-
sionem conspicit et nature sue infir-
mitate concutitur et spei sue soliditate
roboratur et de uicina morte trepidat
et tamen quod moriendo melius uiuat ex-
ultat. Ad regnum quippe non potest nisi
interposita morte transire. Et idcirco
confidendo quasi ambigit et quasi ambigendo
confidit et gaudens metuit et me-
tuens gaudet quia scit quod ad brauium
quietis non perueniat nisi hoc quod inter-
iacet cum labore transcendat. Sicut nos
cum morbos repellere cupimus tristes
quidem amaro purgationis poculum sumi-
mus certi iam de subsequenti salute gau-
demus, quia enim peruenire corpus aliter
ad salutem non ualet, in potu libet
quod tedet. Cumque amaritudini iucun-
ditatem animus conspicit merore tur-
batus hilarescit. Quia ergo ubi audierit buc-
cinam dicit uah quod predicator for-
tis cognito certaminis initio et sicut

homo ad vim percussionis trepidat per
spei tamen certitudinem ad premium remu-
nerationis consurgit.
Sed nequaquam adhuc
passionis bellum incussis consisteret
nisi eandem passionem intenta cogitatione
meditando preveniret. Malum namque de
consiliis preveniunt decertanti cum se animo
exhortatione subiciunt quia tanto quisquis minus
adversitate vincitur quanto contra illam pre-
sciendo paratus invenitur. Sepe enim quia
hic timoris pondus ipsi levigatur. sepe mens
ipsa sicut inopinata perturbat ita de
liberatione preventa letificat. Unde recte
de hoc equo subiungitur procul adoratur
bellum ac si apertius diceretur. idcirco quilibet
certamen exsuperat quia mente certaminum
ante certamina parat. bellum quippe procul ado-
rari est. adversa quoque longe adhuc po-
sita cogitando prenoscere. ne fortasse va-
leant improvisa superare. Hoc bellum procul adorari
discipulos paulus ammonebat cum diceret
Vosmetipsos temptate si estis in fide
ipsi vos probate. Ac si aperte preciperet dicens
persecucionum certamina ad mentem reducite
et cordis vestri intima atque occulta pen-
santes quales inter supplicia existere va-
leatis cognoscite. Hoc bellum spirituales viri procul a-
dorantur. quia et in pace universalis ecclesie
positi vel hereticorum bella vel imminentia
ab infidelibus tormenta conspiciunt. qui-
dum recte vivunt sepe mala recipiunt de-
tractionum contumelias equanimiter ferunt
ut si persecucionis accessio subeat tanto
illos fortiores aperti hostes inveniant
quanto eos contra eciam falsorum fratrum ia-
cula non expugnant. Nam qui absci-
ti pacis ante linguarum vulnera tolerat
ipse sibi testis est quia contra manifeste per-
secucionis gladios non subsistit. Qui ergo
vir dei exercitatus presentibus tamen ven-
tura et exercitatus minimis contra ma-

iora mittitur. Recte de equo dictum est quia
bellum procul adoratur. Sequitur exhor-
tationem ducum et ululatum exercitus.
Duces adverse partis sunt erroris
auctores. De quibus per psalmistam dicitur
Effusa est contencio super principes eorum
et seduxerunt vana eorum et errare
fecit eos in invio et non in via. De quibus
per semetipsam veritas dicit Cecus si ceco
ducatum prestet ambo in foveam cadunt.
Hos autem duces exercitus sequitur pra-
vorum scilicet turba que iniquis eorum persuasioni-
bus famulatur. Notandum quoque quod duces
exhortari exercitum dicit non ululare. Quia
videlicet hii qui infidelibus vel hereticis
presunt. prava que tenent precipiunt quasi ex
ratione persuadent. Turba vero eis subdi-
ta quia sine iudicio eorum iussa sequitur dum
per confusionis eorum in summa pro stirpe
bestiali mente ululare perhibetur. Lu-
pis quippe proprie ululatus convenit. Ex qua
caterve reproborum contra vitam mores
que fidelium sola rapacitate inhiant quia
per ululatum clamant. Equus ergo dei
exhortationem ducum et ululatum exer-
citus procul adoratur. Quia sanctus quisque pre-
dicator longe ante considerat. quid vel
auctores errorum contra electos valeat
precipere vel turba eis subdita quam
possit immaniter insanire. Hanc ex-
hortationem ducum adorabatur paulus cum
diceret Per dulces sermones et benedicti-
ones seducunt corda innocentium. Hunc
ululatum exercitus adorabatur dicens
Intrabunt post discessionem meam lupi
graves in vos. Exhortationem ducum ado-
ratus est petrus cum de quibusdam discipu-
los ammonet dicens In avaricia fic-
tis verbis de vobis negotiabuntur. Ulu-
latum vero exercitus adorabatur cum
premitteret dicens Et multi sequentur eorum

luxurias. per quas in ea veritatis blas-
phematur.
Igitur quia sanctus quisque predicator et
quasi imperscrutabilis bello. duce fidei qualem
se possit exhibere narravimus. nunc sublimium
equi specie cuiusque Christi militem de-
scribamus ut et qui ad predicationis culmen
nec dum se pervenisse considerat hoc tamen
esse dum ea sua in bona vita cepit. expressum
se esse cognoscat. quatinus hinc colligat quan-
tum deo notus sit si ad maiora pervenit quem
signanter divina eloquii nec in minimis
pretermittit. Singula ergo que de equo dicta
sunt repetentes intimemus quomodo miles
dei a primeva conversatione proficiat quomodo a mi-
nimis ad maiora succrescat vel quibus gra-
dibus ab infimo ad superna perveniat.
Dicitur ergo: Numquid prebebis equo forti-
tudinem aut circumdabis collo eius hinnitum.
Unicuique anime cui misericorditer dominus
presidet ante omnia fidei fortitudinem pre-
bet. de qua Petrus ait. Adversarius vester
quasi leo rugiens circuit querens quem
devoret cui resistite fortes in fide. huic
autem fortitudini hinnitus iungitur cum
fit quod scriptum est. Corde creditur ad iustitiam
ore autem confessio fit ad salutem. Numquid
suscitabis eum quasi locustas. Unus-
quisque qui deum sequitur in ipso suo exor-
dio ut locusta suscitatur. quia in quibus-
dam actionibus locustarum more saltus
populantibus terre inheret in quibusdam
tamen expansis alis sese in aera su-
spendit. Conversionum quippe initia bo-
nis moribus malis quoque inmixta sunt dum
et nova iam per intentionem aguntur et
vetus adhuc vita ex usu retinetur.
Tanto autem minus quoque inmixtis in tantum ma-
lis ledimur quanto contra illa cottidie
sine cessatione pugnamus nec suos
iam culpa vendicat cum pravo usu

in ea sollicite mens resiliat. Omnis
itaque nobis inchoantibus terrena opera
officiunt. quia in nobis divinus dominorum
exhibentur. Proinde quam in ipso nostre con-
versationis initio infirma quedam parte de
nobis dominus tolerat ut nos quandoque ad celestia
ex perfectione perducat. quasi locustas
nos in exordio suscitat. quia et in vola-
tu virtutis sublevat et tamen non detre-
in operis casum desperat. Gloria narium eius
terror. pro eo quod non ipsa naris odore
deprehenduntur non immissa narium nare
spei nostre cogitationes exprimuntur quibus
venturum iudicium quod et si oculis adhuc
non cernimus iam tamen sperando pre-
videmus. Omnis autem qui bene vivere inci-
pit audiens quod per extremum iudicium
iusti ad regnum vocentur clarescit. Sed
quia dum quedam mala adhuc ex reliquiis
sibi inesse considerat. hoc ipsum iudicium de
quo exultare inchoat. appropinquare for-
midat. Vitam quippe suam bonis ma-
lis quasi permixtam conspicit et cogita-
tiones suas aliquo modo spe et timore
confundit. Nam cum audit que sunt
regni gaudia mox mentem letitia sub-
levat. Et rursum cum respicit que sunt ge-
henne tormenta mox mentem formido
perturbat. Bene ergo gloria narium eius
terror dicitur quia inter spem et metum
positus dum futurum iudicium mente con-
spicit. hoc ipsum timet unde gloriatur ipsa
enim sua gloria terror est quia inchoatis
iam bonis spe de iudicio letus est. Et
dum nec finitis omnibus malis perfe-
ctus non est. Sed inter hec sollicite
ad mentem revertitur et procellam tante
formidinis revincens se ipsum in solius
pacis tranquillitate disponens totis
viribus ad districto iudice invenire li-
ber conatur. Servile quippe estimat

diuinam penam formidare. at ne ma-
iestati patris metuat. illa agit per quam
se filium recognoscat. Dicitur ergo iudi-
cem tota expectatione diligere. atque ut
iudicium timendo venit timore. certe
autem cordis fortitudinem formidine que
carnali actione considerat. et id circo cum
omni carnis forte edomatione castigat.
Unde postquam dictum est gloria narium eius
terror recte subiungitur. terram ungula
fodit. Ungula namque terram fodere et
districta abstinentia carnem domare.
quo autem plus caro premitur eo de celesti
spe animus securius letatur. Unde effos-
sa terra apte subnectitur. Exultat au-
dacter. quia enim valenter reprimit quod in-
pugnat audacter exultat. de hiis que
in eterna patria desiderat. Tanto quippe mens
melius ad superna appetenda componitur
quanto ab illicitis arcius corpus edomatur.
Unde recte per salomonem dicitur. Dili-
genter exerce agrum tuum. ut postea
edifices domum tuam. Ille quippe bene mentis
domum edificat qui prius agrum corporis
a spinis viciorum purgat. ne si desideriorum
sentes in carnis agro proficiat mentis
tota virtutum fabrica fama boni cres-
cente destruatur. In ipso autem quisque bel-
li certamine positus. tanto subtilius
fraudem hostium conspicit quanto et di-
strictius corporis appetitum quasi quendam hostium ad
interiorem comprimit. Unde post castigationem
corporis post leticiam cordis recte subiungitur.
In occursum pergit armatis. Hostes
armati sunt immundi spiritus et nimiis
in nos fraudibus accincti. Qui cum sua-
dere nobis iniqua nequeunt. ea sub vir-
tutum specie mentis obtutibus apponunt.
et quasi sub quadam arma se contegunt.
ne in sua malicia a nobis nudi videantur.
quibus armatis hostibus in occursum pergi-
mus cum eorum insidias longe previdemus.
Effossa ergo terra armatis hostibus in occur-
sum pergere est. edomata carnis super-
bia dolos immundorum spirituum invalidus ex-
plorare. effossa terra armatis hostibus in
occursum pergere est. devicta carnali
nequicia contra spiritualia vicia certamine
subire. Nam qui ad huc secum enervius
pugnat frustra contra se bella extra
posita suscitat. Qui enim semetipsum a
carnalibus subiugat. quomodo spirituali-
bus viciis resultat. Aut quomodo de
labore externi certaminis triumphare ap-
petit. qui ad huc apud semetipsum dome-
stico libidinis bello succumbit. Sed cer-
te armatis hostibus in occursum pergi-
mus cum per exhortationis studium eorum
insidias et in alieno corde prevenimus
quasi enim de loco in quo stamus in locum
alium obviam hostibus exivimus cum cura-
m ordinare posteriora accessum immun-
dorum spirituum a proximi mente prohibemus.
Unde fit plerumque ut hostes callidi mi-
litem dei iam certum de intestino bello
victorem tanto de semetipso terribilius
temptent quanto illum contra se et in
alieno corde prevalere fortiter vident
ut dum illum ad se tuendum revocant a-
liena corda liberius quam exhortatione eius
protegebantur invadant. Cumque enim
superare non possunt saltem occupare
conantur. quatinus dum miles dei de
semetipso curatur non ~~hiis sed ipse~~
~~quos~~ ipse sed hiis quos defendere con-
suevit perimatur. Sed mens invicta in-
mobiliter fixa temptationum spicula de-
spicit nec cuiuslibet terroris iacula per-
timescit. Superne enim gratie fretus auxi-
lio et vulnera in firmitatis sic cu-
rat ut aliena non deserat. Unde et
bene de hoc equo subiungitur. Contempnit
pavorem nec cedit gladio. Contempnit

pauerem. quia nullius temptationis
formidine adhuc usque terretur ut ta-
ceat. nec cedat gladio. quia et si mole-
sta illum temptatio percutit, acuta tamen
proximum non repellit. Unde et paulus
exemplum nobis inuicte congressionis in se
monstrans et quos ab hoste gladios suscipiat
dicit et quomodo eisdem non cedat osten-
dit. Cum enim iam carnalis operis pugna
strata carnalis temptationis gladium ab
hoste susceperat cum diceret. Video
aliam legem in membris meis repugnan-
tem legi mentis mee et captiuantem
me in lege peccati que est in membris
meis. Sed eidem gladio quem in se tolerat
etiam in aliis non cedebat. cum profecto
proximis diceret non regnet peccatum
in uestro mortali corpore ad obediendum de-
sideriis eius. Et rursum mortificate
membra uestra que sunt super terram
fornicationem inmunditiam libidinem concu-
piscentiam malam. Grauius illum temptatio-
num gladius feriebat. De quibus ipse ait
in laboribus plurimis in carceribus habun-
dantius in plagis supra modum in morti-
bus frequenter. A iudeis quinquies qua-
dragenas una minus accepi. ter uirgis
cesus sum. semel lapidatus sum. ter nau-
fragium feci. nocte et die in profundo ma-
ris fui et cetera que ipse tolerare potuit.
nos enumerando lassamur. Sed quomodo
eidem gladio in proximi dilectione non cedat
preter illa que extrinsecus sunt. Post
multa ipse subiungit. Preter illa que
extrinsecus sunt. instancia mea cot-
tidiana sollicitudo omnium ecclesiarum. Equus igitur
dei et gladio percutitur. nec tamen per-
cussione eadem acutus prohibetur. Dum
fortis spiritalis certaminis miles et ipse
uulnera ab hoste suscipit et tamen ad
alios salutem alios stringit. Sed erga
tam durum celestis militis pectus anti-

quius hostis tanto acutiora spicula pro-
quirit quanto se despici robustius conspicit.
Unde et sequitur. Super ipsum sonabit
pharetra uibrabit hasta et clipeus. Quia
enim uidet sancte mentis studium tantum se et
aliis prodesse multiplicatum. hanc satagit
temptatione confodere. Unde et sepe con-
tingit ut hii qui regendis aliis presunt
temptationum certamina fortiora patiantur
quatinus corporalium more bellorum dum dux
ipse ad fugam uertitur assistentis exer-
citus constipata communitas sine labore
dissipetur. Hostis itaque callidus contra
celestem militem diuersa percussionum
uulnera exquirens. modo ex pharetra per
insidias eum sagitta uulnerat. modo ante eius
faciem hastam uibrat. quia uidelicet uicia
et alia occulte ipse attingit et alia ut si
aperta eius oculis opponit. Ubi enim in-
firmari dei militem conspicit. illic frau-
dis uelamina non requirit. Ubi autem
sibi resistere fortem considerat. illic
contra uires procul dubio dolos parat.
Nam cum infirmum quemquam in carnis il-
lecebram uidet. aperte speciem corporis que
concupisci ualeat. eius obtutibus obicit.
Si autem fortasse ualidum contra auari-
tiam cernit. inportune eius cogitationi-
bus domesticorum suorum inopiam suggerit
ut dum mens ad prouisionis curam quasi
pie flectitur seducta furtim in rerum
ambitu iniqua rapiatur. Hostis ergo dei
sagitta per insidias impetit. cum ei hos-
tis callidus sub uirtute uicium abscon-
dit. Hasta autem cominus uulnerat. cum ma-
nifesta nequitia eum a fronte temptat.
Sepe uero celesti militi uno eodemque tempore
utrumque ab hoste obicitur ut in qualibet
una percussione perimatur. Dolosius namque
aduersarius ferire simul nititur et
aperte seuiens et in insidiis latens ut
dum de occulta sagitta metuitur minus
ante faciem hasta timeatur. Vel dum ante

faciem haste resistitur. Nequaquam ex oc-
culto veniens sagitta videatur. Sepe enim
temptationem superat libidinis et subito frau-
dulentius cessans elationem suggerit de
seruata castitate. Et sunt nonnulli qui
dum multos ex castitatis arce in elationis
foveam cecidisse conspiciunt, inte sic custo-
diam negligentes in immunditia libidinis
demerguntur. Sunt vero e diverso non-
nulli qui dum libidinis immunditiam fugiunt
per castitatis culmen in voraginem elatio-
nis ruunt. Quasi ergo aperte feriens hasta est
culpa devicta et quasi ex occulto vulnerans
de pharetra sagitta est culpa de virtute.
Sed equus dei et ante faciem hastam su-
perat cum libidinem calcat et a latere sagit-
tam circumspicit cum castitatis munditia
se ab elatione custodit. Unde bene inter utra-
que temptanti per salomonem dicitur: Dominus erit
in latere tuo et custodiet pedem tuum ne
capiaris. Pes namque in anteriora tendit.
Anteriora namque non videt quia ea que
sunt a latere conspicit. Cursum quippe qui pe-
dis custodiam providens anteriora cernit,
circumspectionem lateris deserit. Dum vero
ante faciem posite virtutis aliquid agimus
quasi quo pes debeat poni providemus.
Sed dum ex virtute eadem furtive culpa
suboritur quasi dum in anteriora respicitur
ad sagittam lateris vulneratur. Sepe vero
dum suborientem culpam metuimus vir-
tutem que agenda est declinamus. Et quasi
dum latus circumspicitur nequaquam cernitur
pes in anteriora quomodo ponatur. Bene ergo
dicitur: Dominus erit in latere tuo et custodiet pe-
dem tuum ne capiaris, quia miles dei di-
vine gratie clipeo protectus et que ex latere
possint prodire circumspiciendo considerat
et gressum ante faciem ferre proficiendo
non cessat. Cum fraudulentus hostis in-
videns quia per pharetram et hastam
nequaquam se prevalere conspicit clipeum
opponit ut dum resistentis pectus fe-

riendo non perforat saltem quibusdam
obiectionibus proficientis iter intercludat.
Quasdam namque difficultates apud eius co-
natibus obicit et cum superare non valet vel
resistit. Sed quod contra tot argumenta bel-
lorum equus dei agat audiamus: Fervens
et fremens sorbet terram nec reputat tube
sonare clangorem. Contra equum clangor tu-
be sonat quando electi mentem mox ut agere
fortiter ceperit quedam parva culpa ter-
ribiliter temptat. Sed fervens et fre-
mens sorbet terram quia nimio ardore
semetipsum distruit et quicquid terrenum ipse
rapit cotidie proficiendo consumit. Et cla-
gorem tube sonare non reputat quia
consideratione forti omne vitium quod de virtutis
gloria nascitur sollicitus declinat. So-
nare enim clangorem tube reputaret si
fortasse propter aliud quod prave suboritur
alia agere recte metuet. Quia ergo ad
agenda fortia etiam in sonantia tempta-
menta non trepidat in fervore suo posito
clangorem tube minime formidat. Sepe
autem dum prosperari se virtutibus con-
spicit ne ipsa illum virtutis prosperitas e-
levet, pulsari se temptationibus gaudet.
Unde et apte subiungitur: Ubi audierit
buccinam dicit va. Multos enim sua prospe-
ritas stravit. Multa diuturna pax
inertes reddidit. Eosque inopinatus ho-
stis gravius perculit quo longe quietos
ipsi negligentes invenit. Unde sancti viri
cum multa se proficere virtutum prosperitate
considerant quodam dispensationis mo-
deramine exerceri se etiam temptationibus
exultant quia tanto robustius accep-
tam virtutis gloriam custodiunt quanto temp-
tationis impulsi acrius infirmitatem su-
am humilius agnoscunt. Equus ergo
dei audita buccina vah dicit quia
videlicet predicator dei cum vim temp-
tationis ingruere conspicit utilitatem

superne dispensationis considerans ex
ipsa validius adversitate confidit. cumque
adversitatis certamina ad circo illum non
superant. quia nunquam improvisa temptant.
longe quippe prenotat. et omnia que contra re-
ctum veniunt pugna previdet. Unde et
sequitur Procul odoratur bellum. bellum
namque procul odorari est. ex causis
precedentibus que viciorum pugne ob-
sequantur agnoscere. Unde enim sicut iam
sepe dictum est. odore ~~non~~ res non visa
agnoscitur. bellum procul odorari est
sicut flatu narium sic provisione cogita-
tionum nequicias latentes indicare. De
quo odoratu dominus recte in ecclesie sue lau-
dibus perdicit Nasus tuus sicut turris
que est in libano. Per nasum quoque
odores fetoresque discernimus. Et quid
per nasum nisi provida sanctorum discretio
designatur. turris vero speculationis in
altum ponitur ut hostis veniens lon-
ge videatur. Recte ergo nasus ecclesie turri
in libano similis dicitur. quia sanctorum provida
discretio dum sollicite circumquaque conspicit
in altum posita prius quam veniat cul-
pam deprehendit. Et quo vigilanter pre-
notat. eo fortiter declinat. Hinc a-
bacuch ait Super custodiam meam
stabo. Hinc unamquamque electi animam
Ieremias ammonens dicit Statue
tibi speculam. pone tibi amaritudines.
Speculam sibi quippe statuere est ventura
viciorum certamina ex alta consideratione
prenoscere. sibi quoque electi mens amaritudi-
nes ponit. cum et in otio pace consti-
tuta dum mala insidiancia conspicit se
circa quiescere non consentit. Primo autem
ne mala quelibet subdat ut consideret
ne bona invitante faciat. Et postquam
prava subegerit ipsa etiam sibi subigere
recta contendit. ne cum mentis domi-
num transeat in elationis culpam ver-
tantur.

qualicia enim sicut superius dictum est. ple-
rumque ex bonis per incautele vicium
mala nascuntur vigilanti studio contem-
platur. quod ex doctrina arrogancia. ex iu-
sticia crudelitas. ex pietate remissio. ex
zelo ira. ex mansuetudine torpor oritur.
Cumque bona hec agit quod hec contra se hostes
per hec exurgere valeant conspicit. Nam
cum adipiscendis doctrine studiis elaborat
mente sollicite contra certamen arrogancie
preparat. cum culpas delinquencium iuste ulcis-
ci desiderat sagacissime cavet. ne modum
iusticie crudelitas condicte transcendat
cum pietate frenare se nititur. sollerter
conspicit. ne qua discipline dissolucione so-
ciatur. Cum se recte zeli stimulis excitat
summopere se providet ne plus quam necesse est
ire se flamma succendat. Nam cum magne
mansuetudinis tranquillitate ~~...~~ se temperat
vigilanter observat. ne torpore frigescat.
quia ergo specialis militis cogitacione omne
vicium prius quam subrepere possit aspicitur
Recte de hoc equo dei dicitur. Procul a-
doratur bellum. Comprehendit etiam que turba
iniquitatum proruat. si mala ingredi ad
se vel pauca permittat. Unde et se-
quitur. Exortacionem ducum et ululatum ex-
ercitus. temptancia quippe vicia que in invisi-
bili contra nos prelio regnante super se
superbia militant alia more ducum pre-
eunt alia more exercitus subsequuntur. Ne-
que enim culpe omnes pari accessu cor
occupant sed dum maiores et pauce
neglectam mentem preveniunt minores
et innumere ad illam se catervatim in-
fundunt. Ipsa namque viciorum regina su-
perbia dum devictum plene cor ceperit mox
illud septem principalibus viciis quasi
quibusdam suis ducibus devastandum
tradit. quos videlicet duces exercitus
sequitur quia ex eis procul dubio impor-
tune viciorum multitudines oriuntur.

q melius ostendimus si ipsos duces atque
exercitum specialiter ut possumus enumerando
proferamus. Radix quippe cuncti mali est
superbia. De qua scriptura testante dicitur.
Inicium omnis peccati superbia. Primae autem
eius soboles septem nimirum principalia
vicia de hac virulenta radice proferuntur.
Scilicet inanis gloria. invidia. tristicia.
avaricia. ventris ingluvies. luxuria.
Nam quia his septem superbie viciis
nos captos doluit. idcirco redemptor noster
ad spiritale nos liberacionis prelium spiritu septifor-
mis gratie plenus venit. Sed habent contra
nos hec singula exercitum suum. Nam de
inani gloria inobediencia iactancia yp-
pocrisis. contenciones. pertinacie. discordie.
et novitatum presumpciones oriuntur. De
invidia odium susurracio. detractio. ex-
ultacio in adversis proximi. afflictio autem
in prosperis nascitur. De ira rixe et
tumor mentis contumelie clamor indig-
natio blasphemie proferuntur. De tris-
ticia malicia rancor. pusillanimitas
desperatio torpor circa precepta dei. e-
vagacio mentis circa illicita nascitur.
Avaricia prodicio. fraus. fallacia. per-
iuria inquietudo. violencie et contra
misericordiam obduraciones cordis oriuntur. De
ventris ingluvie inepta leticia scur-
rilitas immundicia. multiloquium hebitudo
sensus circa intelligenciam propagatur. De
luxuria cecitas mentis. inconsideracio. in-
constancia. precipitacio. amor sui. odium dei.
affectus presentis seculi. horror autem
vel desperacio futuri generantur. Quia ergo
septem principalia vicia tantam de se vi-
ciorum multitudinem proferunt. cum ad cor
veniunt quasi subsequentis exercitus cater-
vas trahunt. Ex quibus videlicet vii.
quinque spiritalia. duo que carnalia sunt.
Sed et unumquodque eorum tanta sibi cognatione
iungitur ut non nisi unum de altero

proferatur. Prima namque superbie soboles
inanis est gloria. que dum oppressam men-
tem corruperit mox invidiam gignit.
Quia nimirum dum vani nominis potentiam appe-
tit ne quis hanc alius adipisci valeat
tabescit. Invidia. quoque iram generat. quia
quanto interno livoris vulnere animus sau-
ciatur. tanto etiam mansuetudo tranquil-
litatis amittitur. Et quia quasi dolens in-
brum tangitur. idcirco apposite actionis
manus velud gravius pressa sentitur. Ex
ira quoque tristicia oritur. quia turbata
mens quo inordinate se concutit. eo addic-
do confundit. Et cum dulcedinem tranquil-
litatis amisit nichil hanc nisi ex per-
turbacione subsequens meror pascit. Tristi-
tia quoque ad avariciam derivatur. quia dum
confusum cor bonum leticie in semetipso in-
tus amisit. Unde consolari debeat fo-
ras querit. Et tanto magis exteriora bo-
na adipisci desiderat. quanto gaudium non
habet ad quod interius recurrat. Post hec
vero duo carnalia vicia. id est ventris in-
gluvies et luxuria supersunt. Sed cunc-
tis liquet. quod de ventris ingluvie lux-
uria nascitur. dum in ipsa distribucione
membrorum ventri genitalia subnixa vi-
dentur. Unde cum unum inordinate re-
ficitur aliud procul dubio ad contumelias
excitatur. Unde autem duces exhortari
dicti sunt exercitus ululare quia pri-
ma vicia decepte menti quasi sub quadam
racione se inserunt. sed innumera que sequuntur
dum hanc ad omnem insaniam pertrahunt
quasi bestiali clamore confundunt. Inanis
namque gloria devictum cor quasi ex racione solet
exhortari cum dicit. Debes maiora ap-
petere. ut quo potestate valueris multos
excedere eo etiam valeas et pluribus pro-
desse. Invidia quoque devictum cor
quasi ex racione solet exhortari cum dicit. In quo

illo uel illo minor es. cur ergo eis uel
equalis uel superior non es. Quanta ua
les que ipsi non ualent. Non ergo tibi
aut superiores esse aut etiam equales debent
Ira etiam deuictum cor quasi ex ratione solet
exhortari cum dicit. Que geruntur te agi
equanimiter ferri non possunt. Immo
patienter tolerare peccatum est. quia et si non
eis ex cum magna exasperatione resistitur
contra te deinceps sine mensura cumu
lantur. Tristitia quoque deuictum cor quasi
ex ratione solet exhortari cum dicit. Quid
habes unde gaudeas cum tanta mala de pro
ximis portas. Perpende cum quo merore
omnes intuendi sunt qui in tanto con
tra te amaritudinis felle uertuntur. Aua
ritia quoque deuictum cor quasi ex ratione
solet exhortari cum dicit. Valde sine cul
pa est quod quedam habenda concupiscis. quia ia
non multiplicari appetis. sed egere perti
mescis quia iam non multiplicari appe
tis sed egere pertimescis. et quod male alius
retinet ipse melius expendis. Ventris
quoque ingluuies deuictum cor quasi ex ratione
solet exhortari cum dicit. Ad esum deus
munda omnia condidit et qui saturari
cibo respuit quid aliud quam munere conces
so contradicit. Luxuria uero deuictum
cor quasi ex ratione solet exhortari cum
dicit. Cur te in uoluptate tua modo
non dilatas. cum quid te sequatur igno
ras. Acceptum tempus in desideriis perdere
non debes. quia quam citius pertranseat ne
scis. Si enim misceri deus homines in uo
luptate coitus nollet. in ipso humani
generis exordio masculum et feminam non
fecisset. Hoc est ducum exhortatio que
dum incaute ad secretum cordis admittitur
familiarius iniqua persuadet. Quam ui
delicet exercitus ululans sequitur. quia in
felix anima semel principalibus uiciis cap
ta dum multis iniquitatibus in in

saniam uertitur ferali iam immanita
te uastatur. sed miles dei quia sollerter
preuidere uiciorum certamina nititur bellum
procul dubio odoratur. quia cum mala pre
cipua que menti persuadere ualeant co
gitatione sollicita perspicit exhortantem
ducum naris sagacitate deprehendit.
Et quia longe prospiciendo subsequentium iniqui
tatum confusionem conspicit quasi ululatum
exercitus odorando cognoscit. Igitur
quia predicatorem uel quemlibet spiritalis certa
minis militem descriptum equi narratione
cognouimus nunc eundem in auium signi
ficatione uideamus. ut qui per equum didici
mus eius fortitudinem etiam per auem dis
camus illius contemplationem. quia enim descrip
tam equi magnitudinem audiuimus quanto
contra certamina uiciorum uir sanctus per
patientiam tolerat. nunc per auium speciem
cognoscamus quanto per contemplationem
euolat. Sequitur. Numquid per sapien
tiam tuam plumescit accipiter expandens
alas suas ad austrum. quia per annos
singulos pennam ueterem accipiter noua
nascente priuat. ac sine intermissione
plumescit. pene nullus ignorat. Non
autem hic illud tempus dicitur quo in nido
uestitur. quia tunc minime ad hoc uidelicet
pullus ad austrum alas expandere non ualet
sed illa anima pluma describitur. que
laxata ueterem pennam renouatur. Et quod do
mesticis accipitribus que melius plumescere
debeant. munita ac tepentia loca re
quiruntur. agrestibus uero moris est ut fla
te austro alas expandant. quatinus corpo
ris membra ad laxandam pennam ueterem uen
to tepore calescant. Cum uero uentus de
est. alis contra radium solis expansis
atque percussis tepentem sibi auram faciunt
sicque apertis foraminibus poris uel ueteres
excludunt uel nouas succrescunt. Quid est
ergo accipitrem in austro plumescere

nisi quod unusquisque sanctorum tactus flatu sancti spiritus convalescit et usum vetustae conversationis abiciens novi hominis formam sumit. Quod Paulus admonet dicens: Exspoliantes veterem hominem cum actibus suis et induentes novum et cetera. Licet hic qui foris est noster homo corrumpitur, tamen hic qui intus est renovatur de die in diem. Vetustatem autem pennarum proicere est inveterata studia dolosae actionis amittere. Et novam pennam sumere est mitem ac simplicem bene vivendi sensum tenere. Penna namque conversationis antiquae conversationis gravat, et pluma novae immutationis sublevat, ut ad volatum tanto leviorem quanto noviorem reddat. Et bene ait: Expandit alas suas ad austrum. Alas quippe nostras ad austrum expandere est per adventum sancti spiritus nostras confitendo cogitationes aperire, ut iam non libeat defendendo nos tegere, sed accusando publicare. Tunc ergo accipiter plumescit, cum ad austrum alas expandit, quia tunc se unusquisque virtutum pennis induit, cum sancto spiritui cogitationes suas tegere confitendo substernit. Qui enim vetera faciendo non detegit, nova virtutis opera minime producit. Qui nescit lugere quod gravat, non valet efferre quod sublevat. Expansio namque compunctionis vires cordis aperit et plumas virtutum fundit. Cumque se studiose mens de pigra vetustate redarguit, alacri novitate iuvenescit. Dicitur ergo beato Iob: Numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expandens alas suas ad austrum? id est nullus electus tui intelligentia consilii, ut flante sancto spiritu cogitationum alas expandat, quatinus pennam vetustae conversationis abiciat et virtutum plumas novi volatus sumat. Ut hinc videlicet colligere quia vigilantiam sensus in semetipso esse non habet qui hanc ex

se conferre aliis nequaquam valet. Possunt etiam per hunc accipitrem renovati gentiles designari. Ac si beato Iob aperte diceretur: Futuras virtutum plumas in gentilitate respice et vetustas superbiae pennas amittere. Sequitur: Numquid ad praeceptum tuum elevabitur aquila et in arduis ponet nidum suum?

In scriptura sacra vocabulo aquilae aliquando maligni spiritus raptores animarum, aliquando praesentis saeculi potestates, aliquando vero vel subtilissima sanctorum intelligentia vel incarnatus dominus ima celeriter transvolans et mox summa repetens designatur. Aquilarum nomine insidiatores spiritus exprimuntur Ieremia attestante qui ait: Velociores sunt persecutores nostri aquilis caeli. Persecutores enim nostri aquilis caeli velociores sunt cum tanta contra nos maligni homines faciunt, ut ipsas etiam aereas potestates. Aliquando vero vel subtilissima in adinventionibus malitiae praeveniri videantur. Aquilae vocabulo potestates terrenae figurantur. Unde per Ezechielem prophetam dicitur: Aquila grandis magnarum alarum longo membrorum ductu plena plumis et varietate venit ad Libanum et tulit medullam cedri et ~~frondia~~ frondium eius avulsit. Qua videlicet aquila quis alius quam Nabuchodonosor rex Babilonis designatur, qui pro immensitate exercitus magnarum alarum, pro diuturnitate temporis longo membrorum ductu, pro multis vero divitiis plena plumis, pro immensa autem terrenae gloriae compositione plena varietate, quae venit ad Libanum et tulit medullam cedri et summitatem frondium eius avulsit, quia videlicet celsitudinem petens nobilitatem regni eius quasi medullam cedri abstulit. Et dum tenerrimam regni prolem regni sui culmine captivando abstulit, quasi

similitudinem frondium evulsit. Aquile vo-
latibus vel subtilis sanctorum intelligentie
vel volatus dominice ascensionis exprimitur.
Unde isdem propheta dum sub alia specie
evangelistas quattuor se vidisse de-
scriberet, in eis sibi hominis, leonis,
bovis et aquile faciem apparuisse testatur,
quartum procul dubio animal volatum per
aquilam signans, qui volando terram de-
serunt, quia per subtilitatem intelligentie
interna mysteria verbi videndo penetrant.
Cui nimirum prophetie sancte ipse quoque Io-
hannes in revelatione sua de semetipso
non dissonat dicens: Animal primum simile
leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium
animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal
simile aquile volanti. Et quamvis singula
ad unumquemque evangelistam recte conveniant,
dum alius humane nativitatis ordinem,
alius per mundi sacrificii mactationem quasi in-
tali mortem, alius potestatis fortitudi-
nem quasi leonis clamorem insinuat, alius
nativitate verbi intuens quasi ortum so-
lem aquila aspectat. Possunt tamen
hec quattuor animalia ipsum suum caput cuius
sunt membra signare. Ipse namque et ho-
mo est quia nasci veraciter suscepit, et
vitulus quia pro nobis patienter occu-
buit, et leo quia per divinitatis fortitu-
dinem suscepte mortis vinculum rupit,
et ad extremum aquila quia ad celum de
quo venerat rediit. Homo ergo nascendo,
vitulus moriendo, leo resurgendo, aquila
ad celos ascendendo vocatus est. Sed hoc
loco aquile nomine subtilis sanctorum intel-
ligentia et sublimis contemplatio fi-
guratur. Claritas quippe animum visionis a-
cies aquile signat, ita ut solis radiis
fixos in se eius oculos nulla lucis sue
coruscatione reverberans claudat. Ad pre-
ceptum ergo dei elevatur aquila dum visioni-
bus divinis obtemperans in supernis

suspenditur fidelium vita. Que et in ardu-
is nidum ponere dicitur quia despecta terrena
despiciens spe iam de celestibus nutritur.
In arduis nidum ponit qui habitationem mentis ab-
iecta et infima conversatione non construit.
Hinc est quod Cineo hoc Balaam dicitur prophe-
tante: Robustum quidem est habitaculum tuum,
sed in petra posueris nidum tuum. Cineus
namque possessor interpretatur. Et qui sunt
qui presentia possident nisi hii qui ingenio
sapientie secularis callent. Qui hi veraciter
robustum habitaculum construunt si per humili-
tatem parvuli apud semetipsos facti in
ipsius subtilitate intimantur semetipsos in-
firmos sentiant et in mediatoris humilitate
sacramenti redemptionis fovendas mentes fidu-
cia ponant, summa non appetant sed omne
quod preterit cordis volatu transcendant.
Videamus aquila nidum spei in arduis
construente dicit: Nostra autem conversatio in
celis est. Et rursum: Qui nos resuscitavit
et consedere nos fecit in celestibus. In ar-
duis hic nidum quod perfecto in supernis figit
consilium. Non valet mente infirma dicere
non vult per abiectionem conversationis
humane in infimis habitare. Tunc Paulus
martyrii fortasse tenebatur cum se conse-
dere ipsos in celestibus testabatur. Sed
ibi erat quo ardentem iam mente fixerat,
non illuc ubi illud necdum pigra adhuc
caro remeabat. Hoc namque est speciale
spectaculum electorum solet, quod se sunt pre-
sentis vite viam carpere, ut per spei cer-
titudinem noverint iam se ad alta per-
venisse, cuncta quemque que preterfluunt
sub se videant, atque hi animo quasi in nido
imminet eminet amore eternitatis
caleant. Hinc est etiam quod Sophonia se dicere
per prophetam dominus dicit: Sustollam te super
altitudinem terre. Quasi quodam namque

terra in historia sunt dampna continue egestas abiectio que ipsi quoque dilectores seculi dum per late huius planiciem ambulant vitando calcare non cessant. Altitudines autem terre sunt lucra rerum blandimenta subditorum diviciarum habundancia honor et sublimitas dignitatum. Que quisque quamdiu adhuc desideria mentis eo ipso alta estimat quo magna putat ac si se in celestibus figitur. Mox quam abiecta sunt cernuntur que alta videbantur. Nam sicut montem quisque conscendit eo paululum per cetera subter iacencia despicit quo ad altiora amplius gressum tendit ita qui in summis intencionem figere nititur dum ascendit ipso nullo presentis vite gloriam et deprehendit super terre altitudines elevatur et que prius infimis desideriis positus super se credidit post ascendendo conspiciens sibi subiecta cognoscit. Que ergo illic dominus sanctum se esse pollicetur dicens Et sustollam te super altitudinem terre. Hoc apud beatum Iob solum se facere posse testatur dicens. Numquid ad preceptum tuum elevabitur aquila et in arduis ponet nidum suum. Ac si dicat ut ad meum. Cui quod sanctius preceptio hac mens sanctus gratia accidere largitatis in spiritu. Sequitur. In petris manet. In sacro eloquio cum singulari numero petra nominatur quis alius quam Christus accipitur paulo attestante qui ait Petra autem erat Christus. Cum vero petre pluraliter appellantur membra eius videlicet sancti viri qui illius robore solidati sunt exprimuntur. Quos nimirum Petrus apostolus lapides vocat dicens Vos tamquam lapides vivi superedificamini domus spirituales. Ista itaque aquila que ad iubar solis radios cordis oculos erexit In petris

manere dicitur quia in dictis antiquorum et fortium patrum mentis statione collocatur. Eorum quippe vitam quos in via dei prosperare conspicit ad memoriam reducit atque in celsitudine illorum fortitudinis fundamento mentem sibi construit sancte meditacionis. Cum quod eorum acta dicta et tacita cogitat cum presentis vite gloriam in comparacione eterne excellencie quam sit abiecta considerat quasi sub se in cona clarum in petris residens aspiciat. Possunt etiam petre sublimes virtutum celestium potestates intelligi quas non iam more arborum huc illucque ventus mutabilitatis inclinat quia velut petre marduis sunt ab omni motu mutabilitatis sunt aliene et ad soliditatem sue celsitudinis ipsa meruerunt eternitate durature. Vir itaque sanctus cum terrena despiciat more se aquile ad altiora suspendit et per contemplacionis spiritum sublevatus per hominem angelorum gloriam prestolatur atque huic mundo hospes illa appetendo que aspicit iam in sublimibus figitur. Recte ergo dicitur In petris manet id est in tencione cordis inter illas celestes virtutes residet que per eternitatis sue fortitudinem tanta iam soliditate fixe sunt ut in nullo culpe lapsu mutabilitatis valeant flectantur. Unde et apte subiungitur In preruptis silicibus atque inaccessis rupibus. Qui enim sunt alii prerupti silices nisi illi fortissimi angelorum chori qui quamvis non integri sed in suo statu fixi cadente cum suis angelis dyabolo remanserunt. Prerupti enim sunt quia pars eorum cecidit pars remansit. Qui integri quidem stant per qualitatem meriti sed per numerum quantitatis prerupti hanc prerupcionem restituere mediator venit

ut redemptio humana quae illa angeli-
ca dampna sarciret et mensuram celestis
patrie locupletius fortasse cumularet.
Propter hanc profecto proponit deus apud
semetipsum in dispensatione plenitudinis
temporum restaurare omnia in Christo que in
celis et que in terra sunt. Dum peccatores
ad iusticiam convertuntur. In ipso restaurantur
omnia quia in celis sunt. Dum illuc humiliati
homines redeunt. Unde apostate an-
geli superbiendo ceciderunt. Quod vero ait.
In accessis rupibus. Nimirum qui prerupti
silices ipsi sunt in accessis rupibus.

Videt enim peccatoris

humanitas valde inaccessa est dictis
angelis quia quo ad pulcram corporalia
tradit eo ab spirituali specie oculos claudit.
Sed quisquis ita contemplatione rapitur ut per-
dinam gratiam sublevatus intentionis sue iam
angelorum choris interserat et superioribus
sublimibus ab omni se infima actione su-
spendat non ei sufficit gloriam angelice
claritatis aspicere nisi eum etiam qui est
super angelos valeat videre. Sola namque
eius visio vera mentis nostre refectio est. Unde
cum dixisse hanc aquilam in petris ma-
nere et preruptis silicibus atque in
accessis rupibus commorari illico sub-
didit. Inde contemplatur escam. Id est ex il-
lis choris angelicis tendit oculos mentis
ad contemplandam gloriam superne maie-
statis quia non nisi ad hoc quiete contemplandi
visa satiatur. Scriptum quippe est pro eo
quod laboravit anima eius videbit et sa-
turabitur. Et rursum beati qui e-
suriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsi saturra-
buntur. Quis vero ipse mentis nostre cibus
sit indicatur apte cum dicitur beati mun-
do corde quoniam ipsi deum videbunt. Et quia
in tempore corruptibilis carnis gravati dominum
sicut est videre non possumus recte sub-
iungitur. Oculi eius de longe prospiciunt.
Quanto liber enim in hac vita profectus quisque
profecerit nec dum deum per speciem sed per
enigma et per speculum videt. Extremo autem
enim respicimus verius videmus. Cum vero lon-
gius aciem tendimus subiecto interius caliga-
mus quia etsi sancti viri in alta contemplatione
se erigunt et tamen sicut deum vident non
possunt. Unde de hac aquila dicitur oculi eius
de longe prospiciunt. Ac si dicatur intenti-
onis aciem fortiter tendunt. Sed nec
dum quamque aspiciunt eius claritatis ma-
gnitudinem penetrare est ut cum ne aliquid
possunt aliter enim incorruptibilis cali-
go nos intra corruptores obstinat tamquam
et videre aliquatenus potest. Et tamen videri
luce apta sicut est non potest. Quia longe sit
indicat qua si mens utrumque non cerne-
ret quia longe est videret. Si autem per spe-
ciem cerneret profecto hanc qui per cali-
ginem non videret. Igitur quia nec omnino
cernitur. Recte dictum est quia a longe deus
videtur. Libet admodum Ysaie verba de
dicere atque hec et illa quoniam uno spiritu pro-
feruntur indicare. Qui enim active vite
virtutes exprimet dicens qui ambulat
in iusticiis et loquitur veritatem qui proicit
avariciam et calumpniam et excutit manus
suas ab omni munere qui obturat aures
suas ne audiat sanguinem et claudit
oculos suos ne videat malum. Iste ab
eius vite active gradibus ad que contem-
plationis culmina ascendat adiunxit dicens
Iste in excelsis habitabit et munimenta
saxorum sublimitas eius panis datus
est ei aque eius fideles sunt regem in
decore suo videbunt oculi eius cernent
terram de longe. In excelsis namque
habitare est cor in celestibus ponere et
munimenta saxorum sublimitas nostra est
tum fortium patrum precepta et exempla re-
spicimus atque ab infima cogitatione sepa-

mur. Munimenta saxorum nempe sublimi-
tas mentis est in mente choris castris que
celestibus iungimur et insidiantes ma-
lignos spiritus stantes in arce cordis quasi
sublimiter positos expugnamus. Hic etiam
nobis panis datur. quia in supernis con-
creta intentos eternitatis contemplatio re-
ficitur. atque inter fideles sunt qui
doctrina dei que hic per spem promittit
hic ibi in munere exhibet. Sapientia namque
huius mundi infidelis est. quia mansura
post mortem non est. atque inter fideles
sunt que verba uite que ante mortem in-
sinuant hec etiam post mortem demonstrant.
Regem in decore suo oculi eorum conspici-
ent quia redemptor in iudicio et repro-
bis homo uidebitur. sed ad diuinitatis
eius intuendam celsitudinem soli qui
electi sunt subleuantur. qui enim quandam sedi-
tatem regis uidere est solam formam in qua
ab iniquis despectus est cernere. Sed ab e-
lectis in decore suo rex cernitur. quia
ultra semetipsos rapti in ipso diuinitatis
fulgore oculos cordis fi-
gunt. Qui quamdiu in hac uita sunt
que illam uiuentium patriam sicut est uidere
non possunt recte adiungitur. Cernent
terram de longe. Unde ergo hic ait. Eleuabitur
aquila et in arduis ponet nidum sibi.
hic illic dicitur. In excelsis habitabit. Unde
hic dicitur. In petris manet et in preruptis
silicibus commoratur atque in accessis rupibus
hic illic subditur. Munimenta saxorum sublimi-
tas eius. Unde rursum hic subinfertur. In-
de contemplatur escam. hic hic quoque subditur.
Panis ei datus est. atque eius fideles
sunt. Regem in decore suo uidebunt oculi
eius. Et que hic subiungitur oculi eius de
longe prospiciunt. hic et illic apte subi-
citur. cernent terram de longe. Conside-
remus quam sublimis aquila fuerit paulus

qui usque ad tertium celum uolauit. sed tamen
in hac uita positus e longinquo adhuc deum
prospicit qui ait. Videmus nunc per spe-
culum in enigmate. tunc autem facie ad faciem.
Et rursum. Ego me non arbitror comprehendis-
se. Sed quamuis eterna ualde minus quam sunt
ipsa conspiciat. quantum ea se cognoscere per-
fecte non posse cognoscit. infirmis tamen
auditoribus ea ipsa in similitudine predicando
non potest que uidere saltem per speculum
et per ymaginem potest. De semetipso
quippe tamquam de alio loquitur dicens. Au-
diuit archana uerba que non licet homini
loqui. Interna ergo quamuis minima et
extrema uideantur fortibus tamen predica-
toribus summa sunt. Infirmis uero audito-
ribus incapabilia sunt. Unde et predi-
catores sancti cum auditores suos diuinita-
tis uerbum capere non posse conspiciunt.
ad sola incarnationis dominice uerba descen-
dunt. Unde bene hic dum subleuata in ar-
duis aquila longe uidere dicitur. illico
subinfertur.

Pulli eius lambent sanguinem. Ac
si aperte diceretur. Ipsa quidem diui-
nitatis contemplatione pascitur. sed quia
auditores eius diuinitatis percipere
archana nequaquam possunt cognito crucifixi
cruore satiantur. Sanguinem namque
lambere est passionis dominice infirma
uenerari. Hinc est quidem paulus. qui
sicut paulo ante iam diximus. ad tertium
celi secreta uolauerat discipulis dicebat
Non enim iudicaui scire me aliquid in-
ter uos nisi ihesum christum et hunc cruci-
fixum. Ac si aperte hic aquila diceret
Ego quidem escam mee diuinitatis
eius pane de longe conspicio. sed nobis
adhuc paruulis incarnationis eius tan-
tummodo lambendum sanguinem trado.

Nam qui per predicationem suam tanta diuinitatis celsitudine in sermones audientes de solo cruore crucis edocet quid aliud quam sanguinem pullis prebet Quia uero omnis cuiusque sancti predicatoris anima corrupte carnis iuncta ad eum mox ducitur qui pro nobis sponte sua in mortem cecidit et de morte surrexit. Apte de hac aquila subditur. Et ubicumque cadauer fuerit statim adest. Hic de egredientibus animabus fidelitas spondetur Ubicumque fuit corpus illuc congregabuntur et aquile. Ac si aperte dicat. Quia sedi celesti incarnatus redemptor meus presidet electorum quoque animas cum carne solutas ad celestia subleuabo. Sed hoc quod de hac aquila dicitur Ubicumque fuerit cadauer statim adest intelligi et aliter potest. Omnis enim qui in peccato morte tenditur non incongruenter patet cadauer uocari quasi exanimis namque iacet qui iustitie uiuificantem spiritum non habet. Quia uero sanctus quisque predicator ubi peccatores ac considerat illuc ampie peruolat ut in peccati morte iacentibus lucem uiuificationis ostendat. Unde de hac aquila dicitur Ubicumque fuit cadauer statim adest id est illuc tendit utilitate predicationis quo sentit ut ex eo quod iam spiritaliter in multis in morte sua iacentibus prosit quos corripiendo quasi cedit. sed ab iniquitate ad innocentiam permutando in sua membra quasi edendo conuertit. Ecce ipse quem ad testimonium sepe deducimus paulus cum nunc iudeam nunc chorinthum nunc ephesum nunc romam nunc hispanias petit ut in peccati morte iacentibus eterne uite gratiam ministraret quid sic aliud quam ea aquila demonstrabat que uelociter omnia transuolabat ubicumque iacens cadauer querebat ut dum uoluntati dei lucratus peccatoribus faceret quasi escam suam mandaueret corporaliter esca quippe iustorum est conuersio peccatorum Unde quia dicitur Operamini non cibum qui perit sed qui permanet in uitam eternam. Auditis itaque sanctorum tot uirtutibus beatus iob obstupuisse intelligitur et sub ammirationis terrore siluisse. Nam sequitur Adiecit dominus et locutus est ad iob. Numquid qui contendit cum deo tam facile conquiescit. Utique qui arguit deum debet et respondere illi. Uir sanctus tanta hac districtione flagelli non estimauit sibi augeri merita sed uicia resecari quia quam in se nulla cognouit percussionem iuste se credidit. Et percutientem proprie arguere est de percussione murmurare. Considerans autem dominus quod ea que pertulit non ex tumore superbie sed ex equalitate collegerit uite sue illud corripit dicens Numquid qui contendit cum deo tam facile conquiescit. Utique qui arguit deum debet et respondere illi. Ac si apertius dicat Qui tanta de tua actione locutus es cum audita sanctorum uita siluisti age cum sunt arguere de percussione mea. An fuit iusta dubitare Et bona quidem tua ueraciter protulisti sed hoc quo tendebat flagella nescisti. quia et si non habes iam quod corrigas habes tamen adhuc quod crescat. Inspecta uero uirtutis arce quam plurimos subleuat me teste narrante cognouisti. Ipse considerabas tua. sed aliorum celsitudinem nesciebas Audiens ergo aliorum uirtutibus sic quid ualeas Responde quod tuis. Omnis autem qui cordis sui oculo per elationis sue tenebras contingit qui cum recta agit considerare meliorum merita negligit. Ac contra magno humilitatis radio sua opera illustrat qui meliorum bona subtilius pensat quia dum ea que ipse fecit factis foris et ab

alios conspicit. cum qui singularitate
meritis erumpere nititur. superbie timo-
rem sumit. Hinc est quod voce dei ad helyam
solum se estimantem dicitur. Reliqui mihi
vii milia virorum qui non curvaverunt ge-
nua ante baal. ut dum non solum se remansisse
se cognosceret. elacionis gloriam quam ei
de singularitate surgere poterat. evitare
potuisset. beatus itaque iob nichil prius
egisse deprehendit. sed de aliorum etiam bonis
gestis docetur. ut dum se equales et alios
hic consideret ei qui singulariter summus
est se humiliter subdat. Amen

Explicit liber xxxiii

Qualiter unusquisque se cognoscat i
De gemma locutionis iob ii
Quod deus incorporeus conspicit iii
De clarificatione novi hominis iiii
De furore dei. v
Quot modis adversus peccatores respicit vi
De penis iuste adversus derelictos vii
Quod nullus sua virtute salvatur viii
De antiquo hoste et eius viribus ix
Quod deus omnia simul fecit x
De dyabolo carnales devorante xi
De luxuria xii
De causa dyaboli xiii
De ~~[illegible]~~ nervis testiculorum eius xiiii
De ossibus eius xv
De cartilagine eius xvi
De cauda dyaboli xvii
De tribus modis peccandi xviii
De ~~[illegible]~~ nervis testiculorum xix
De tribus ordinibus ecclesie xx
Item de ossibus xxi
Item de cartilagine xxii
Item de nazareis xxiii
Quod dyabolus primus sit creatus xxiiii
De gladio xxv

lecti viri
quo apud deum
altius constituti
dignitate pre-
fuerint eo sibi vi-
lius indignius
se esse deprehen-
dunt. Quia dum proximi lucis fiunt
quod eos in se ipsos latebat inveniunt
Et tanto magis foris sibi deformes.

apparent quanto minus putarunt esse quod intus videntur. Unusquisque enim cum sibi divini tactu fulminis illustratur ostenditur. Et unde agnoscit quae est iusticia inde eruditur ut videat quae est culpa. Hinc est quod saepe mens nostra quamvis frigida in quietis actionibus humana actione torpescat, quamvis in quibusdam quae delinquat et nesciat, quamvis per temptationes quaedam quae nulla respondeat, cum tamen ad appetenda sublimia ardore compunctionis se erigit, ipso sui acutius compunctionis excitata ad circumspiciendam se post fletum vigilantior redit. Nam cum neglectam se deserit et noxio tempore torpescit vel otiosa verba vel inutiles cogitationes esse minoris omnino reatus credit. At si igne compunctionis incalescens a torpore suo tacta subito afflatu contemplationis evigilet, illa quae levia paulo ante credidit modo ut gravia ac mortifera perhorrescit. Cuncta enim vel in minimis noxia quae acerrissima refugit, quia videlicet per contemplationem sponsi grandia metuit ad se iam in anima nulla permittit. Ex eo enim quod mens conspicit quae sint horrenda hic quae exterius perstrepunt sentit. Et quanto amplius sublevata consurgit, tanto magis refugit infima in quibus prostrata defecit. Nihil quippe ea nisi ad quod meliora videre pateat atque eo gravius tolerat quod se ei exterius ingerit quo illud non est quod interius non videt. Sed ex his interioribus quae raptim videre potuit ad exteriora quae tolerat iudicandi regulam sumit. Super se enim rapitur dum sublimia contemplatur. Et semetipsam iam subtilius excedendo conspiciens quicquid ei extra ipsam sub se ipsam remanet subtilius comprehendit. Hoc quia ex miro modo agitur ut sicut superius dictum est. Unde digni-

or efficitur inde sibimet indignus videatur. Et tanto se rectitudini longe esse sentiat quanto ei appropinquat. Unde Salomon ait: Cuncta temptavi in sapientia, dixi: sapiens efficiar, et ipsa longius recessit a me. Quo ipsa enim sapientia longe recedere dicitur quia appropinquantibus altior dicitur. Qui vero hanc nequaquam quaerunt tanto se ei proximos existimant quanto et eius rectitudinis regulam ignorant, quia nati in tenebris lucem claritatis intueri nesciunt quam minime viderunt. Omnique in forma eius pulchritudinis contendunt, in semetipsis libenter cotidie deformiores fiunt. Nam quisquis eius radiis tangitur, sua illi manifestius tortitudo monstratur. Et eo minus invenit quanto flectatur initio quo sagacius summa considerans conspicit quantum distat. Recte ergo beatus Iob humani generis conventibus transiens amicos loquendo stravit, sed deo loquente se eruditus semetipsum cognoscendo reticuit. Illos namque iniuste loquentes subdidit, sed adversa locutionis in nimie reddi se iuste cognovit. Et quid tunc flagellatus sit nescit, sed tamen tunc flagellatus non sit silendo redarguit. Divina enim iudicia cum nesciuntur non audaci sermone discutienda sunt sed formidoloso silentio veneranda. Quia et cum causas rerum conditor in flagella non aperit, eo iustius iudicare quo se causas facere qui sunt iustus esse demonstrat. Vir ergo sanctus et prius de locutione et post de silentio reprehensus quid de semetipso sentiat innotescit. Dicit enim: Qui leviter locutus sum respondere quid possim? Ac si dicat: Sermonem meum defendere si hinc tu coram respondendo extulissem, at postquam lingua levitate rea convincitur quid restat nisi ut ~~contemnendo~~ conticendo reticeam. Sequitur

Manum meam ponam super os meum. Usi-
tati eloquii. in manu operatio. in ore locu-
tio solet intelligi. Manum super os ponere
est virtute boni operis culpas tegere inperitie
locutionis. Culpas quippe loquendi invenimus
qui qualibet perfectus de ociosis tamen
sermone non potest. Iacobo attestante qui
ait. Nolite plures magistri fieri. In multis
enim offendimus omnes. Et rursum linguam
hominum domare potest nemo. Culpas redargu-
ens per semetipsam Veritas dicit. Dico
autem vobis quod omne verbum ociosum quod lo-
cuti fuerint homines reddent de eo
rationem in die iudicii. Sed sancti viri ante dei
oculos student. culpas lingue tegere
meritis vite. Student pondere bonorum
premere inmoderatam levitatem laborum.
Unde in sancta ecclesia manus super os ponitur
dum meliorem eius cotidie ociose locu-
tionis vicium virtute bone actionis operit.
Scriptum namque est. Beati quorum remisse sunt
iniquitates et quorum tecta sunt pecca-
ta. Sed rursum cum scriptum sit. Omnia
nuda et aperta sunt oculis eius quomodo
tegi possunt que eius oculis cuncta nu-
da sunt. abscondi nequaquam possunt. Sed
quia hoc quod tegimus in superius ponimus
atque hoc vero tegimus cuncta superducimus ut
quod est subter positum tegamus. tegere peccata
dicimur que quasi subter ponimus dum
abdicamus. eis quod ad superducimus dum
bone actionis opus adhuc post hec eligimus
ut pie faciamus. Qui ergo priora ma-
la deserit et bona postea facit peccatum
quod addit transactum nequiciam tegit cui
boni operis merita superducit. beatus quoque Iob
sancte ecclesie typum tenens et in verbis suis
allegans mira dicat. ipsa dicat cum nobis
Manum meam ponam super os meum id est
quod districti iudicii de sermone meo me dis-
plicuisse considero. ante eius oculos sub
velamine recti operis abscondi. Sequitur
Unum locutus sum quod utinam non dixissem
et alterum quibus ultra nichil addam. Se
transacta hec Iob verba destitutus nichil
enim nequiter dixisse repperimus. Si non dicta
eius que cum veritate ac libertate prolata sunt
in aliquo superbie vicio flectimus. duo
iam prolata non erunt quoniam multa sunt.
Sed quia loqui nunc cum hominibus acutum
sensum verbis aperire. loqui vero nunc ad
divinas laudes. animos et motum mentis
etiam expressione actionis ostendere. beatus
Iob ad librum se subtilissimi examinis
pensans locutionem suam deo se deliquisse
confitetur. V.
V Unum loqui cum illicite est. Iob
flagello dignus aliud agere. aliud
loqui est. etiam de flagello murmurare.
Alii ergo ante increpationem divinam in
omni opere hominibus prelatus fuit. quam
malum increpatione perficiens et minus se
rectum prius in opere et minus se paciens
post in verbere agnovit. Unde semetipsum
redarguens dicit. Unum locutus sum
quod utinam non dixissem et alterum quibus
ultra nichil addam. Ac si dicat. Forte
quidam me inter homines credidi. sed
te loquente et ante flagella pravum et
post flagella me rigidum inveni. quibus
ultra non addo. quia iam nunc quanto te
loquente subtilius intelligo. tanto se-
metipsum humilius investigo. Et quia beatus
Iob sancte ecclesie typum tenet possunt
electis omnibus hec eius verba congruere
qui cognoscentes dum iuvenes et alii de-
liquisse se sentiunt. quia se intelligunt
vel incogitatione et opere. vel iudicio ac
proximi neglecta dilectione peccasse quibus

se promittunt. Ultra nichil addere. quia
perigitur sermonis gratiam cauent. penitendo cot-
tidie etiam transacta purgare. per hoc
tamen quod beatus iob de duobus se penitendo
redarguit liquido ostendit quod peccatori
omnis in penitencia duplicem habere gemitum debet
(Primum) quia et bonum quod oportuit non fe-
cit et malum quod non oportuit fecit. hinc
est enim quod per moysen de eo qui in errorem
peruenit ut uel male quid uel bene faceret
atque hoc ipsum obliuione transcendit.
dicitur. Offeram agnam de gregibus siue
capram orabit que pro eo sacerdos et pro
peccato eius. Sin autem non potuit of-
ferre pecus offerat duos turtures uel
duos pullos columbarum. unum pro peccato
et alterum in holocaustum. Inuerentem namque
proferre de uoce nos diuine sentencie alle-
gare. Et tamen bona opera promittimus. bene nos
facere spondemus. Cum uero abstinencia
cruciandique carnis motu mouemus. male
ad premis nos nobis facere iuuimus. Sed
quia nullus in hac uita ita perfectus est
ut quamlibet deo deuotus sit inter ipsa que
sublimia tribuimus pia uota non pec-
cet pro peccato agna offerri de gregibus
siue capra precipitur. Quid enim per ag-
nam nisi actiue uite innocencia quid
per capram que in summis saepe extremis
pendens rupibus pascitur nisi contem-
platiua uita signatur. Qui ergo se
conspicit promissa hac uota non im-
plesse ad satisfactionem dei sese studiosus
debet uel in nocencia boni operis uel in
sublimi pastu contemplationis attingere. Et
bene de gregibus agna. capra uero of-
ferri de gregibus non iubetur. quia ac-
tiua uita multorum est. Contemplatiua
uero paucorum. Et cum hoc agimus quod multos
agere egisse conspicimus quasi agnam de
gregibus damus. Sed cum offerentis

uirtus ad agnam capramque non sufficit
in remedia penitentie adducitur ut
duo columbarum pulli uel duo turtures
offerantur. Scimus quia columbarum pul-
li uel turtures pro cantu gemitus habent.
Quid ergo per duos columbarum pullos
uel duos turtures nisi duplex penite-
ncie gemitus designatur. Ut cum ad of-
ferenda bona opera non assurgimus nos
metipsos dupliciter defleamus. quia et
recta non fecimus. et praua operati sumus.
Unde et unus turtur pro peccato. alter
uero in holocausto offerri iubetur. ho-
locaustum namque totum incensum dicitur. Unum
ergo turturem pro peccato offerimus. cum
pro culpa gemitum damus. Ex altero uero ho-
locaustum facimus cum pro eo quod bona neglexi-
mus nos metipsos funditus succendentes
igni doloris ardemus. Quia ergo duplex
in penitencia gemitus debetur. beatus iob
diuine uocis increpacione proficiens.
atque in sua reprehensione succrescens.
dixisse se unum et alterum penitendo fatetur.
ac si aperte dicat. Et ergo bona per
negligenciam tepui et ad mala per audaci-
am prorupi. Respondens autem dominus
iob de turbine dixit. Accinge sicut
uir lumbos tuos. Interrogabo te et
indica michi. Quid sit dictum de turbi-
ne responderet. quid bene iob lumbos ac-
cingere quid interrogare dei est. quid
hominis indicare. Primo iam dudum sermone
tractatum est. quia ergo lectoris tedio
parcimus. curemus summopere ne dicta
repliceremus. Sequitur. Numquid irritum fa-
cies iudicium meum. et condempnabis me ut
iustificeris. Quisquis contra flagella se
metipsum defendere nititur. flagellantis
iudicium euacuare conatur. Nam cum se
a culpa feriri se denegat quid aliud
quam iusticiam ferientis accusat. bene itaque iob
non id circo flagella celestia pertulisset

ut mea culpas extinguerent, sed potius ut merita augerent, quatinus qui tranquillitatis tempore in tanta sublimitate claruerat, etiam ex percussione patesceret que in eo etiam virtus latebat. Cum quidem culpam suam inter flagella non inveniens, nec tamen flagella eadem ei sibi esse augendi meriti deprehendens, iniuste se ictum credidit, cum quid in se debuisset corrigi non invenit. Sed ne ipsa innocentia in timoris elationem inflectitur, divina voce corripitur, ut vir eius ab iniquitate liber, sed verbis suis ad iudicia occulta revocetur, ut superna sententia, et si non est cognita, non tamen credatur iniusta. Sed eo saltem iustum credat omne quod patitur, quo nimirum constat quia deo auctore patiatur. Magna enim satisfactio percussionis est voluntas iusta conditoris, quo cum iniustum facere nil solet, iusta cognoscitur, et si celatur. Nam et cunctis iustitie perfecto proficimus, si in percussione nostra divine voluntati coniungimur, mox cum iustitia ipsa querele liberamur. Quisquis enim iam percussionem tolerat, sed ad huc causas percussionis ignorat, si iustum credens hoc ipsum contra se iudicium amplectitur, eo ipso ab iniustitia sua iam correptus est, quo percussum se iuste gratulatur. In vindicta enim sua se sociando sese contra se erigit. Et magna est iam iustitia quod voluntati iudicis concordat in pena cui discrepavit in culpa. Vir ergo sanctus, qui in nulla a deo culpa discrepaverat, quanta cum difficultate ei inter supplicia concordabat. Neque enim credidit quod flagella que solent vitia extinguere in illo sola merita augerent. Unde mirum iuste corripitur, ut occultis iudiciis et nesciens sub-

deretur. Cui quod dicitur: Numquid irritum facies iudicium meum, et condempnabis me ut iustificeris? ac si aperte diceretur: Cum quidem bona acta considerans, sed mea occulta iudicia ignoras. Si ergo contra me iniustus contra mea flagella disputas, quid aliud quam me de iniustitia addicere te iustificando festinas? Si habes brachium sicut deus, et si voce simili tonas.

4 uia humanum genus beato iob meritis transcendebat, eum pius conditor et eruditor ad considerandam similitudinem sue magnitudinis provocat, ut cognita tanta dissimilitudine in humilitate se confirmet. Sed cum ideo vox et brachium dei. Cavendum summopere est ne quid in eum mens corporeum suspicetur in auctoris perscrutatione. Namque hoc rescindere est, cum qui incircumscripte implet et circumplectitur omnia inter corporalia lineamenta concludere. Sed omnipotens deus ad sua nos trahens usque ad nostra se humiliat, atque ut alta insinuet humilibus condescendit, quatinus parvulorum animus rebus cognitis enutritus ad inquirenda consurgat incognita, atque a deo qui longe super ipsum est quedam nota se audiens quasi quibusdam ad illum passibus moveatur. Unde fit per scripturam suam aliquando a corporibus hominum, aliquando a mentibus, aliquando vero ab avibus, aliquando etiam ab insensatis rebus quasdam longe dissimiles in se similitudines trahat. Plerumque ~~hominum deo enim hominum~~ enim a corporibus hominum in se similitudinem trahit, sicut deo propheta ad israhelitas dicit: Qui tangit vos tangit pupillam oculi eius. Et sicut deus invisum sperandi homini per prophetam dicitur: Scapulis suis obumbrabit tibi. Constat nimirum quod in natura sua nec oculum

deus nec scapulas habet. Sed quia nos
per oculum cernimus scapulis vero honera
sustinemus. Deus qui omnia videat oculum
habere perhibetur. quod vero nos tolerat atque ex
ipso quo tolerat servat obumbrare nobis in
scapulis dicitur. Ait enim. Scapulis suis obum-
brabit tibi. Ac si diceretur. peccatori homi-
ni et post peccatum veniam deprecanti. Ea
te pietate dominus protegit. quia te pieta-
te tolerat. Obumbrabit enim in scapulis
suis qui eum portat defendit. aliquando vero
amatoribus in se similitudinem trahit. Sic
per prophetam ad israel dicit. Recordatus sum
tui miserans adolescentiam tuam. Et
rursum per sponsi sponsam loquens. Et si il-
la oblita ego tamen non obliviscar tui.
Quis enim nesciat quod dei memoriam nec
oblivione rumpitur. nec recordatione
saciatur. Sed cum aliqua desertos pre-
mittit more nostro oblivisci dicitur. et eum
post longum tempus que voluerit inspira-
cionis mutabilitatis consuetudine recorda-
tus vocatur. Quo enim pacto divinitatem
eius unquam oblivio dissipat. cui ipsa quoque
laudabilis memoria essencialiter non con-
cordat. Nulla namque quidem in se aut preter-
ita aut absencia recordantur. Quia ergo
deus preteritorum commiscetur.
cum ipsa que in semetipsis preterierunt eius
nutui semper presencia assistunt. aut
quomodo absencium recordatur. Dominus omne quod
est per hoc illi presto est quod in ipso est. quod si
ei presto non esset omnino non esset. Na-
non existencia videndo terat. existen-
cia videndo continet. Quod quasi ergo creata
non videt. essencia subsistenci caret.
aliquando vero ab ambobus in illum similitudo
trahitur sicut per moysen dicitur. Ex-
pandit alas suas et accepit eos et
sicut propheta ait. Sub umbra alarum
tuarum protege me. quia enim nos par-

vulos divinitas protegit mutat et non gravi
atque honerosa sed levi et blanda protectione
nos reficit divinitatis suas in nos misericordias
exercet quasi more avium alas super nos
tendit. aliquando etiam insensatis rebus propter
iniquitatem infirmitatem nostram sua alta
condescensione comparat sicut propheta
dicit. Ecce ego stridebo super vos sicut
stridet plaustrum honustum feno. Quia fe-
num est ita carnalium sicut scriptum est. Omnis
caro fenum. vos quod dominus vitam corporalium
carnalium patitur more plaustri fenum
se portare testatur. Cui sub specie hanc
stridere est pondera et iniquitates peccan-
cium ad querela tolerare. Cum ergo longe dis-
similes in se similitudines trahit. solli-
citer metuendum est. quod quedam talia aliquando
dicuntur in deo per effectum operis. aliquando
ad indicandam eius substancie maiestatem.
Nam cum a domino oculus scapule atque
pes et ale nominantur. effectum quidem operis
ostendit. Cum vero manus brachium dex-
tera vel verbum in deo dicitur. Per hec vocabula
consubstancialis ei filius demonstratur.
Ipse est quippe manus et dextera. De cuius
ascensione per moysen loquitur dicens.
Tollam in celum manum meam et iurabo per
dexteram meam. ipse brachium. De quo
propheta ait. Et brachium domini cui revela-
tum est. Ipse verbum quia eum pater gignendo
dixit. Et de quo scriptum est. In principio
erat verbum et verbum erat apud deum
et deus erat verbum. Per quod verbum fe-
cisse patrem omnia deus asserit dicens dixit
et facta sunt. Deus ergo brachium habere
est operantem filium gignere vocare totaliter
est equalem sibi filium mundo terribiliter de-
monstrare. Beato ergo iob dominus dicit.
dominus Si habes brachium sicut deus et
in voce simili tonas immo dispensacione
pietatis cum deum increpat exaltat.

quia cum quem sua compassione superat
sapiorem timentis demonstrat. Quem in hac
comparatione sibi subigit. Circunda tibi decorem
et in sublime erigere et esto gloriosus et
speciosis induere uestibus Subaudis
ut ego

Ipse enim circundat decorem de quo scrip
tum est Dominus regnauit decorem indu
tus est. Ipse apud nos in sublime erigi
tur cum mentibus nostris in natura sua esse
penetrabilis demonstratur Ipse uero
gloriosus est qui dum sit ipso perfruitur
accedentis laudis indigens non est.
Ipse speciosis induitur uestibus quia summos
angelorum choros quos condidit in ipsos
sui decoris assumpsit et uelut quandam
uestem gloriosam sibi etiam ecclesiam exhibet
non habentem maculam aut rugam Unde
ei per prophetam dicitur Confessionem et
decorem induisti amictus lumine sicut
uestimento. Hic quippe confessione indu
it. illic decorem quia quos hic per pe
nitenciam confitentes facit Illic ful
gentes per decorem iusticie ostendit.
Luce ergo sicut uestimento amictus. quia
sanctis omnibus quibus dictum est Vos estis
lux mundi nulla eterna gloria uestitur
Unde et per ewangelium dicitur. quod trans
figuratio in monte domino. uestimenta eius
facta sunt candida sicut nix Nunquam transfi
gurationis quid aliud quam resurrectionis ul
tima gloria nunciatur In monte enim ue
stimenta eius sicut nix facta sunt quia
in superne claritatis culmine sancti omnes
eius luce iusticie fulgentes adherebunt
Sed quia speciosarum uestium nomine
iustos sibi quos adiungat insinuat in
iustos etiam quomodo a se disiungat osten
dat Sequitur Disperge superbos in fu
rore tuo Subaudis ut ego. qui eos

et tranquillitatis tempore contero conti
nue tolero et districtius quamuis uenio in mo
tos furore dispergo

Sed inter hec

Sollerter intuendum est quod grauis
perfidie error. admittitur si fortasse quis
estimet quod nulla diuinitatis sua furor
et tranquillitas uarietur. Creator nam
que omnium cum sine in mortalis est. quo cre
atur more mutabilis non est. Hinc de
illo per iacobum dicitur. Apud quem non
est transmutacio nec uicissitudinis ob
umbracio. Hinc rursum scriptum est
Tu autem domine cum tranquillitate omnia iu
dicas. Hinc propheta ait. Deserta facta
est terra a facie ire columbe a facie furo
ris domini Quod enim iram columbe predix
erat. hoc furorem domini subiunxit Columba
namque ualde simplex est animal. Et
quia in deum nulla furoris inequalitas
surgit furorem domini iram columbe no
minauit. Ut enim domine districtionis eum
imperturbabilem demonstraret et iram
dixit et columbe. Ac si apertius diceret
Districtum iudicium ingressus exiit qui
permanens mansuetus punit Unde
et in extremo iudicio in semetipso in
commutabiliter manens. nulla uicissitudine
ac mutabilitate uariatur. Sed tamen e
lectis et reprobis nequaquam sub specie
eiusdem incommutabilitatis ostenditur. quia
tranquillus iustis. et iratus ~~pate~~ parebit
iniustis Sepe enim conspicua si metu semet
ipsos deserunt Unde fit ut eos intus
eque conuiti respiciat. sed non equaliter mo
disfictentur. quia et iustis cum benignum
ostendit ante acta iusticia et illis ter
ribilem culpa Quos pauci quis ex
plicet cum contingit iniustis et metu se cul
pas cernere et cum se iustum iudice uide

Hoc nimirum cordis in usu uite presentis
agitur ut de qualitate uenturi iudicis
mortalium corda doceantur. Nam cum duo
ad iudicium pergunt alius innocentie sibi
conscius et alius culpe alius comparatam
sententiam ad hunc tacentem iudicem utrique
conspiciunt et tamen culpe debitor grauem
contra se iram. Hoc ipsum iudicis silentium
suspicatur. quem iram sibi non dominatur
perturbacio iudicis sed recordacio praui-
tatis. quia et si adhuc foras rerum
sententia non clamat. Intus iam grauiter
conscientia accusat. At contra iusticie amatoris de
terrentes uultum conspicit sed intus de tes-
timonio bone recordacionis hilarescit et
quo apud se quod metuat non habet. omne
quod foris quam semetipsum est blandum uidet. Hoc ita
quo loco furor domini dicitur non perturbacio
diuine substancie sed super peccatores
male sibi conscios comminacio iuste uin-
dicte. Quamuis enim cum tranquillum in iudicio
uideant qui tamen flendos se ab illo non
dubitant cum in suis mentibus pertur-
batum putant. Sequitur. Et respiciens
omnem arrogantem humilia. Ac si dicat.
Ut ego. Apte autem ad uindicte ordinem
arrogantibus superborum culpa postponitur
quia nimirum non superbia de arroga-
cia sed arrogancia de superbia generatur.
) Duobus autem
modis a domino peccator conuersus
respicitur. cum autem a peccato punitur. De
respectu enim conuersionis dicitur. Respexit dominus
petrum et recordatus petrus fleuit ama-
re. De respectu uindictis ultionis dicitur.
Vultus domini super facientes mala ut
perdat de terra memoriam eorum. Utrisque
autem modis in humilitate arrogans ster-
nitur. quia aut penitendo ueniam
aut excusando excipit penam. Sequitur.
Respice cunctos superbos et confunde
eos et contere impios in loco suo. Subau-
dis ut ego. Superbi enim conspectu domini
confunduntur aut hic de pietate cognoscen-
tes et dampnantes crimina aut illic sup-
plicia de iusticia sencientes. Impiorum uero
locus ipsa superbia est. Quia cum scriptum
sit Inicium omnis peccati superbia est.
Unde oritur impietas ibi generatur su-
perbia. Quis neque a superbia distat im-
pietas. Valde enim superbire est impia de
actore sentire. Impius ergo in loco suo
conteritur quia ipsa superbia qua eleuatur
supprimitur. Cumque efferendo se magis contra
celsius erigit lumine sibi iusticie quod inue-
nire debuisset abscondit. Seque autem
dum contra deum falsa gloria excelsius efficit
Vera miseria intus manet. Unde
propheta ait. Deiecisti eos dum alleuarentur.
Non enim ait. Deiecisti eos postquam e-
leuati sunt. sed cum alleuarentur. quia hoc
ipsum sit superbis intus deici quod eis fal-
sa gloria contingit exterius eleuari. Ordina-
te autem diuino iudicio non eis hoc aliud cul-
pa est atque aliud pena sed sua illis in penam
uertitur culpa ut elatus fastu superbie
hoc ipsum sit uere intus cadere quod foras os-
tenditur profecisse. Sequitur. Absconde
eos in puluere simul et facies eorum de-
merge in foueam. Ac si dicat ut ego
s. superbos
enim atque impios iusto
iudicio dominus in puluere abscondit quia
eorum corda a rebus que despecto amore ce-
lestium eligunt. terrenis asperum negociis
premitur. Unde et illorum uitam cum iudi-
cio extremo distruit tamen absconditum
non cognoscit dicens. Nescio qui estis
Uitam principum sub puluere absconditur
quia labentibus et infimis desideriis
grauatur. Aliusquis enim adhuc ea que
mundi sunt appetit quam ante faciem ui-
luminis non apparet. quia nimirum sub

pulvere terrene cogitationis latet. Hinc
pravorum cogitationum pulverem oppressa
mens tolerat, quam ventus nequissime
temptationis asportat. Hinc est enim quod una
quaque anima terrenis desideriis aggra
vata sub effraym specie per prophetam di
citur: Factus effraym subcinericius qui non reuer
satur. Humana natura quippe bene condita est
nobis in tenero que surgat in deum. sed ex
conversatione nequitie assueta iam est. Vo
luptas quae presens formatur in seculo pa
nis autem subcinericius ex ea parte est
mundior qua infimis occultatur atque
ex ea parte sordidior qua desuper cinerem
tolerat. Quisquis ergo intentionem qua deum
querere debuisset neglegit quasi more
panis subcinericii mundiorem partem in
fimis premit. Et cum curas seculi libenter
tolerat quasi congestum cinerem superius por
tat. Reuersaretur autem panis subcineri
cius desideriorum carnalium cinerem repelleret
et intentionem bonam quam in se dudum de
spiciendo oppresserat superius ostenta
ret. Sed reuersari renuit. cum mens
amore curarum secularium pressa molem
superpositi cineris abicere neglegit. eorum
que assurgere in intentione bona non appetit
quasi mundiorem faciem supprimit. Apte autem
subiungitur: Simul et facies eorum de
merge in foveam. ac si dicat. ut ego
Iusto namque iudicio superborum facies
dominus in foveam mergit quia intentione
cordis eorum sese ultra homines erige
rent infimis decidit. anima enim respicit
cuius facies foveam attendit. Et bene de
superbis dicitur quod eorum facies in foveam
demerguntur qui ima petunt. dum
superbiendo altiora appetunt. Et quo
magis se extollendo erigunt eo ma
gis ruendo in infimis tendunt. terrenam

quippe gloriam querunt et infima sunt
que prospiciunt dum superbiendo alta se
tenentur. Unde miro ad inverso modo agitur
ut humiles celum petant dum se infra
deiciunt. superbi infima petunt. dum de
spiciendo ceteros quasi in altioribus extollun
tur. Isti dum se despiciunt celestibus
iunguntur. illi dum se erigunt a superiori
bus dividuntur. atque ita diverso illi se ele
vantes deprimunt, isti deprimentes levant.
Et bene de superbientibus per psalmistam
dicitur: Humilians autem peccatores usque
ad terram. Quia enim ea que infra sunt
ambientes dum extollendo se erigunt
amisso celo quid aliud quam terram petunt.
Quibus hoc ipsum iam nimis cecidisse
est relictis superioribus ima quesisse.
Recte ergo eorum facies in foveam demer
gi perhibentur. quia sapientes ad infer
na baratrum tendant. Iusto enim iu
dicio agitur. ut quos hic voluntaria ad
versio extollit illic ab intuitu veri
luminis digna supplicii fovea abscondat.
Sequitur.
quia vir sanctus tanto dominice potentie
voce districtus est ut ei diceretur si habes
brachium sicut deus et si voce simili
tonas. Disperge superbos in furore
tuo et respiciens omnem arrogantem
humilia et cetera que deus quid facere
sed homo vix sufficit audire. cuncta hec
quia dominus intentione promisit fine subdi
te conclusionis ostendit dicens. Et
ego confitebor quod salvare te possit dex
tera tua. ac si aperte diceret. Si potes
terribilia hec facere, ipse que protuli
tibi et non michi deputes. Ad nulla bo
na que fecisti. Si vero peccantes alios
respiciendo non potest perdere liquet
quod arcani nequitie tua te non vales
virtute liberare. Ecce divina voce ad

beato Iob dicitur quod sua dextera non salvetur. Et tamen nonnulli hominum qui ab his viri viribus longe sunt, desperato dei adiutorio sua se fortitudine salvari posse confidunt. Pro quibus quid deprecari aliud debemus nisi ut si iam dona bonorum operum perceperunt, hec quoque donum accipiant ut a quo hec acceperunt discant. Quia autem promissis vocibus dominus potentie sue magnitudinem intulit, nunc subsequentibus nequitiam antiqui hostis ostendit, ut bonus famulus et auditis prius ex vocibus domini sciret quem diligeret, et cognita post calliditate dyaboli disceret quem timeret. Unde bene per prophetam dicitur: Leo rugiet, quis non timebit? dominus deus locutus est, quis non prophetabit? Postquam enim virtus ei sui conditoris innotuit, nequaquam illum vires adversarii latere debuerunt, ut eo magis defensori suo se sub humilitate subderet, quo hostis sui nequitiam subtilius agnovisset, et protectorem suum tanto ardentius quereret, quanto terribiliorem hostem agnosceret quem vitaret. Certum quippe est quia minus diligit ereptorem suum qui minus intelligit periculum quod evasit. Et vile solacium defensoris deputat qui virtutem adversarii debilem putat. Unde bene ereptionem suam domino tribuens propheta dicebat: Diligam te domine virtus mea. Aperte videlicet dicens: Eo te magis diligo quo in firmitate mea sentiens virtutem meam te esse cognosco. Hinc rursum ait: Mirifica misericordias tuas qui salvos facis sperantes in te. Quia misericordiam tuam domine minus apud nosmetipsos qui eripimur sentimus, per easdem misericordias quanta gratia sint pericula que evasimus agnoscitur.

Et quia sermone precedenti dominus beato Iob mira opera sue potentie secretum patefecit, ut his auditis disceret de virtutis sue culmine quam humilia sentire debuisset, nunc ei cum qua hoste bellum gerat ostendit, et miras fraudes quas illius subtilius indicantur, ut quia ad colloquium auctoris sui perductus est, argumenta adversarii apte cognoscat. Verbis enim sequentibus fideli famulo dominus cunctas hostis callidi machinationes insinuat, omne quod minando terret, omne quod opprimendo rapit, omne quod insinuando circumvolat, omne quod suadendo blanditur, omne quod desperando frangit, omne quod promittendo decipit. Cuncta ergo tergiversationis eius certamina aperitur dicens: Ecce behemoth quem feci tecum. Quem sub behemoth nomine nisi antiquum hostem insinuat, qui interpretatus ex hebrea voce in latina lingua animal sonat? Qui in fluxus dum malitia subditur, pecori persona monstratur.

Et cum deo scriptum sit quia fecit omnia simul, cur hoc animal cum homine fecisse se indicat? Dum cuncta simul quod fecit constat, unde sed querendum quomodo deus simul cuncta condidit, dum Moyses per dierum vicissitudines narrante distincte creata describit. Quod tamen citius agnoscimus, si ipsas causas originum subtiliter indagamus. Rerum quippe substantia simul creata est, sed simul in speciebus formata non est. Et quod simul extitit per substantiam, non simul apparuit per speciem forme. Cum enim simul factum celum terraque describitur, simul spiritualia atque corporalia, simul quicquid de celo oritur, simul factum quicquid de terra producitur indicatur. Sol quippe luna

et sidera quarto die facta perhibentur
Sed quod die quarto processisse in specie hoc
die primo substantia exstitit per conditionem
Primo die creata terra dicitur et tertio ar
busta condita et cuncta terre virentia de
scribuntur. sed hoc quod die tertio in speciem pro
tulit nimirum primo in ipsa de qua orta
est terra substantia condita fuit. hinc est quod moy
ses et distincte per dies singulos con
dita omnia retulit et tamen simul omnia
creata subiungit dicens Iste sunt generationes
celi et terre quando creata sunt in die
quo fecit deus celum et terram et omne
virgultum agri antequam oriretur in terra
omnemque herbam regionis. Qui enim
diversis diebus creatum celum et
terram virgultum herbamque narraverat
nunc uno die facta manifestat ut li
quido ostenderet quia creatura omnis simul
per substantiam exstitit quamvis non simul per
speciem processit. hinc illud quoque scrip
tum est creavit deus hominem ad yma
ginem suam ad ymaginem dei creavit
illum masculum et feminam creavit illos
Nec dum etiam factam feminam describitur et
homo masculus et femina perhibetur
Sed quia ex ade latere erat procul dubio
femina processura illis iam computatur
per substantiam a quo fuerat producenda per
formam Consideremus tamen hoc et in mi
nimis possumus et communis materia
per semina. Herba namque cum creatur
nec dum ulla fructus nec dum fructus
sui semen ostenditur. In quo videlicet
etiam cum non apparet fructus et semen
quae nimirum simul sunt in radice subolis quae
non simul prodeunt per temporis incre
menta Ecce quae hic simul creata per substantiam
dicimus quae prodire alia ex aliis inve
nimus quo pacto ergo cum beato iob behemoth

asseritur cum nequaquam sit substantia angeli
et hominis nec homo ex angelo nec angelus
ex homine proferatur Si vero hoc
factus behemoth cum beato iob dicitur quia
creatura omnis ab actore qui in aeternitate
sua neque temporis prolatione ostenditur
simul condita non dubitatur. cur de
behemoth specialiter dicitur quod communiter cum
creaturis omnibus generaliter habetur Sed si
tenuiter subtili discussione pensamus
simul factum angelum hominemque cognosci
mus simul videlicet non in natura speciei
sed cognatione rationis simul per acceptam
ymaginem sapientie et non simul per congruen
tem suam forme. Scriptum namque est
faciamus hominem ad ymaginem et
similitudinem nostram Et per ezechielem
ad sathan dicitur tu signaculum similitu sathan
dinis plenus sapientia et perfectus decore
in deliciis paradisi dei fuisti In novitate
ergo creatura homo et angelus simul con
ditus fuisse exstitit quia ab omni natura
irrationali distinctus processit. Quod ergo
in creata conditione rationis nullum rationale
animal nisi angelus et homo est quod reperiri
non potest cum homine factus non
est dicatur utique homini dicitur quia an
gelo qui etsi per partem sublimitatis per
didit sublimitatem tamen nature ra
tionalis amisit. ecce behemoth quem feci te
cum ut dicatur homo cum quo in consortio
factus est perpendi considerare atque sibi
cassum casum superbie ex propria potentia
sui perditione praemonstrat. In his autem verbis
sollerter intuendum est quod aperte voce domini
ca nefarium manichei dogma reprehe
nditur Qui dum duo principia loquitur
tenebrarum gentem non factam asse

creator creatur · quod ei non facta novis-
sima dicitur · hunc behemoth esse videlicet
auctorem nequitie per naturam bonum con-
ditum dominus se fecisse testatur · Sed quia
behemoth iste cum quo sit factus audi-
vimus perditus quid agat audiamus Sequitur
fenum sicut bos comedit
i prophetas sollicite
verba distinguimus hec et illa uno spiritu
prolata reperimus · Ysaias namque cum cer-
neret mentem peccantium ab antiquo et
insatiabili hoste devorari ait · leo sicut
bos comedet paleas · Quid autem fenum pa-
learumque nomine nisi carnalium vita
signatur · De qua per prophetam dicitur
omnis caro fenum · Qui ergo hic behemoth
illic leo · Quod hic fenum illic palee no-
minantur · sed per scrutari mentes intuitur
iste vel apud ysaiam · leo ut hic
dicta voce behemoth in comestione fenum
vel palee utroque loco non eque sed be-
ne comparatur Quod tamen citius cognoscimus
si in utrisque animalibus que sit in victu
distantia perpendamus Equi namque se
in qualibet sordidum comedunt · aquas vero
nisi munda non bibunt · sed feno non nisi
mundo vescuntur · Quid est ergo quod bovi
qui mundo pabulo vescitur behemoth
iste comparatur · nisi hoc quod de antiquo
hoste per prophetam aliud dicitur · esca eius
electi Neque enim se gaudet rapere
quos pravis ac sordidis actionibus
implicatos minus sentit respicit no-
luntatis iacere · fenum ergo comedit sicut
bos appetit quod suggestionis sue dente
sic dente conterere mentem spiritualium querit
Sed querendum nobis quomodo behemoth iste
fenum sicut bos comedens vita spiritualium
tam sublimis dicitur · sed sicut supra dictum

est fenum nomine vita carnalium desig-
natur · Esca quoque eius electa iam non
erit · si fenum comedens carnales rapit
sed ad hec citius occurritur · quia non nulli
hominum et apud deum fenum sunt · et apud
homines spiritualitatis nomine censentur cum
et ante humanos oculos aliud ostendit
vita et ante divina iudicia aliud intendit
constantia · hii itaque apud humana iudicia elec-
ti sunt · sed apud subtile dei examen fe-
num · An autem divinos oculos saul fenum
non erat · De quo samuel propheta dicebat
certe videtis quem elegit dominus · et de
quo paulo superius dicitur · electus et bonus
quem cum peccans populus innuit et apud
deum reprobus extitit · et tamen tempore ordi-
nis electus et bonus fuit · quia multi fenum
sunt et electos se ab humana extima-
tione suspicantur · Unde per salomonem
dicitur · Vidi impios sepultos qui etiam
cum adhuc viverent · et in loco sancto erant
et laudabantur in civitate quasi iustorum operum
quia multi fenum sunt · sed tamen sanctitatis
favore vallantur · Unde quidam sapiens in
dictate dicens · Transit hospes ornare men-
sam dei · quia si ad altare dei quis ponitur
per bona opera propriam gloriam querit ·
et de ostentatione sanctitatis eius laus al-
taris ostenditur et ipse tamen apud deum
in suis tantum non habetur · Aliquis enim opini-
one proficit et tamen adeo extraneus
ipse pertransit · Mensam itaque transcendo
decoravit quod stare ad sacra noluit qui
per omne quod agere studuit · ad huma-
nas laudes mentem detorsit · quia ergo
non nulli munda quidam per studium du-
cunt sed ad illa mens placere non appetunt
recte et esca eius electa dicitur · et tamen
fenum sicut bos comedit behemoth iste
perhibetur quia cum animas behemoth is-
tius mundum fenum in terra atque in infimis

iacet eum et cuncta que in nocendo in mandatorum custodiam agitur et tamen inter actionem que bona ostenditur cor ad appetenda sublimia non levatur. Ad utraque utilitatis agit qui in se vite mundiciam custodit si per mentem corporis infirmacione behemoth istius invenitur semper mente derelinquitur quia quo amplius deus quo hostis in agat in sinuat nunc quo prevaleat in notescat ut calliditatis eius nequicia quo aptius cognoscitur facilius superetur. Sequitur fortitudo eius in lumbis eius

Seminarium coitus viris in lumbis inest. aut feminis in umbilico perhibetur. Hinc est enim quod veritas discipulis dicit. Sint lumbi vestri precincti. Hinc petrus eum luxuriam arcte astringere ammonebat dicens Succincti lumbos mentis vestre. Hinc paulus cum per abraham sacrificium melchisedech tribui levitici sacerdotii ubi tunc in abraham corpore levi lateret ostendit cum ait. adhuc enim in lumbis patris erat. Mulieris vero seminarium luxurie feminis in umbilico continetur. propheta testatur qui sub femine specie prostitute iudee petulanciam increpans ait. In die ortus tui non est precisus umbilicus tuus. In die quippe ortus umbilicum precidere est conversionis tempore carnis luxuriam resecare quod difficile est male inchoata corrigere et semel formata deformiter in melius reformare. De ortu suo iudea reprehenditur. quia dum in deo nata est inprecisum umbilicum in se tenuit. quia fluxa luxurie non abscidit. Quia ergo potestate diaboli utriusque generis sexus valde ex luxurie infirmitate substernitur et fortitudo eius in lumbis contra masculos et virtus illius contra feminas in umbilico perhibetur. Sed cur behemoth istum feminarum commode intulit et prima decepcionis eius argumenta luxurie dampna subiungit nisi liquido omnibus pateat quia postquam semel hominis spiritum cepit mox se ad corrupcionem carnis extendit quod in ipsis quoque hominibus primis agnoscimus qui dum post perpetratam superbiam pudenda membra texerunt patenter indicatur. quia postquam apud semetipsos initium arripere alta conati sunt mox in carne feda erubescenda pertulerunt. behemoth itaque iste insaciabiliter semine et devorare totum simul hominem querens modo in superbiam mentem erigit. modo carnem luxurie voluptate corrumpit. Non autem nequaquam fortitudo eius in lumbis vel in umbilico corporum dicitur qui consternuntur sed fortitudo eius in lumbis eius et virtus eius in umbilico ventris sui. quia membrum eius ipse corpus fiunt qui suggestionum turpium blandimentis decepti. ei per luxurie fluxa succumbunt. Sequitur. Stringet caudam suam quasi cedrum aulea in libris suppetunt que in sentiendis moribus proferuntur. Sed prius behemoth istius violenciam distinguimus ut post subtilius astuciam detegamus. In scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellencia glorie celestis exprimitur. aliquando autem pravorum elacio designatur. Sicut per eundem dicitur. Vox domini. Cedri nomine celsitudo glorie celestis exprimitur sicut propheta testatur. Iustus ut palma florebit ut cedrus libani multiplicabitur. Cedri rursum nomine superbia pravorum potentum designatur. sicut per eundem dicitur. Vox domini confringentis cedros

Quid autem cauda behemoth istius nisi illa antiqui hostis extremi

tas dicitur cum immensa vis apud
illum perditum hominem ingreditur qui
specialiter antichristus nuncupatur qui quolibet
modo honoribus seculi modo signis
et prodigiis ficte sanctitatis in immodice po-
tentie elevare permittitur. Recte vocat-
amenta cauda illius cedro comparatur. Sicut
enim cedrus cetera arbusta in altum crescendo
despicit ita tunc antichristus mundi gloriam
temporalem opprimens in summas hominum et
honoris culmine et signorum potestate se ex-
tendet. Spiritus quippe in illo est qui in sub-
limibus conditus potentiam nature sue non
perdidit vel deiectus. Nunc ideirco vires
suas minime ostendit quia dispensa-
tione divine fortitudinis ligatur. Unde
per Iohannem dicitur: Vidi angelum descen-
dentem de celo habentem clavem abyssi et
cathenam magnam in manu sua et
apprehendit drachonem serpentem antiquum
qui est dyabolus et sathanas et ligavit
eum per annos mille et misit eum in ab-
yssum et clausit et signavit super illum.
Ligatus quippe in abysso perhi-
betur quia retrusus in pravorum cordi-
bus per divine dispensationis astringitur
ne in quantum nocere valet efferatur contra
quamvis per eos occulte seviat. ad vio-
lentas tamen rapinas superbie non
erumpat. Sed illic quoque quod in mundi
fine sit solvendus intimatur cum dicitur:
Et postquam consummati fuerint mille anni
solvetur sathan de carcere suo et ex-
ibit et seducet gentes. Millenarius
namque numero universitatem pro perfectione sua
hic quantumlibet sit sancte ecclesie tempus exprimitur
quo peracto antiquus hostis suis viri-
bus traditus pauco quidem tempore sed
multa contra nos virtute laxatur. Huius
quippe sevitia ad crudelitatem dilate-
tur. superna tamen misericordia dierum brevi-
tate coangustatur. Hinc etenim per semet-

ipsam veritas dicit. Erit tunc tribula-
tio magna qualis non fuit ab initio mun-
di usque modo nec fiet. Hinc rursum
ait. Nisi breviati fuissent dies illi
non fieret salva omnis caro. Quia enim
et superbos nos et infirmos conspicit
dies quos singulariter malos intulit
misericorditer breviatos dicit profecto
ut et superbiam frangat de adversitate
temporis et infirmitatem refoveat de
brevitate. Sed considerandum valde
est cum behemoth iste caudam suam sicut ce-
drum sublevat in quo tunc atrocior quam
nunc exurgit fugat. Ecce enim penarum genera
nonnulla que iam viri martirum experti
ipse gaudebant. alios namque in provisu ac-
tu in ictus iugulo gladius stravit. alios
crucis patibulo affixit in quo mors
et vocata repellitur et repulsa re-
vocatur. alios hirsutus ferri dentibus
atteruit. alios ferro armato in sulcans
ungula sparsit. alios beluina rabies
morsibus detrimentando consumpsit. a-
lios ab intimis visceribus perveniens ipsa morbi
nubium rupit. alios alius effossa terra
vinctos operuit. alios altum demissos in
mortem precipitium fregit. alios in se
proiectos aqua replendo absorbuit.
alios edax flamma usque ad cineres de-
pasta consumpsit. Cum igitur behemoth
iste caudam suam in finem mundi nequius
dilatat quid est quod in hiis tormentis nunc
atrocius excitat nisi hoc quod in evange-
lio per semetipsam veritas dicit: Surget
pseudo christi et pseudo prophete et da-
bunt signa magna et prodigia ita
ut in errorem inducantur si fieri potest
etiam electi. Nunc enim fideles nostri mira
faciunt cum perversa patiuntur tunc autem
behemoth huius satellites etiam cum perversa
inferunt mira facturi sunt. Pensemus
ergo que erit humane mentis illa temp-

tacio quem prius martir et corpus tor-
mentis subicit et tamen audientibus o-
culos miracula tortor facit. Cum con-
tra antiquus non ab ipso cogitacionum fun-
do quatiatur quem is qui flagris cruciat
signis corruscat. Dicitur igitur recte
Stringit caudam suam quasi cedrum, quia
immitis et altus tunc erit venacione
prodigiis et duris crudelitate tormenti.
Non enim tunc sola potestate erigitur
sed etiam signorum ostensione fulcitur.
Unde et per David dicitur: Insidiatur
in occulto sicut leo in cubili suo. Ad a-
pertam namque potenciam sufficeret ut
leo esset si etiam insidians non fuisset.
Rursum ad occultas versucias sufficeret,
etiam si leo non esset. Sed quia hic an-
tiquus hostis in mentis suis viribus con-
firmatur, se virus per utraque promittit
ut contra electos in certamine et frau-
de et virtute certet. Virtute per potentiam,
fraude per signa. Recte ergo et leo
et insidians dicitur. Insidias per mira-
culorum speciem, leo per fortitudinem secu-
larem, ut enim eos qui aperte magni sunt
pertrahat, secularem potentiam ostendat,
ut vero etiam iustos fallat, signis sancti-
tatem simulat. Illis enim suadet e-
latione magnitudinis, istos decipit os-
tensione sanctitatis. De hac cauda be-
hemoth istius sub draconis specie
per Iohannem dicitur: Et cauda eius trahe-
bat terciam partem stellarum celi et
misit eas in terram. Celum namque ec-
clesia est que in hac nocte presentis vite, dum in
se innumeras sanctorum virtutes continet, ra-
diantibus desuper sideribus fulget. Sed
draconis cauda in terram stellas deicit,
quia illa sathane extremitas per auda-
tiam assumpti hominis erecta aliquos-
dam velut electos elegi in terra e-

venit obtinendo reprobos ostendit.
Stellas itaque de celo in terram cadere est re-
licta nonnullos spe celestium illo duce
ad ambitum glorie secularis inhiare. Hinc
Daniel sub Antiochi specie contra hanc
draconis caudam loquitur dicens: Crevi-
it de fortitudine et de stellis et conculcavit
eas et usque ad principem fortitudinis
magnificatus est. Et ab eo abstulit iuge
sacrificium et deiecit locum sanctificacionis.
Robur autem datum est contra iuge sacrificium
propter peccata. Et prosternetur veritas
in terra et faciet et prosperabitur. De
fortitudine quippe et de stellis deicit
cum nonnullos et luce iusticie resplenden-
tes et virtutes operis robustos frangit
qui usque ad principem fortitudinis mag-
nificatur, quia contra ipsum auctorem
virtutis extollitur. Iuge vero sacrifi-
cium tollit quia studium conversacionis sancte
in eis quos ceperit interrumpit. Ro-
bur vero ei propter peccata contra iuge
sacrificium datur quia nisi per eos cul-
pa exigerent, eos qui recti credebantur
optinere adversarius nequaquam posset.
Veritas in terra prosternitur quia fides
tunc rerum celestium ad desideria vite
temporalis inclinatur. Et faciet et pro-
sperabitur quia tunc non solum in reproborum
mentibus sed etiam in electorum corporibus
crudelitate inestimabili sine qualibet
oblectatione grassatur. Hinc per Dani-
elem dicitur rursum: Consurget rex
impudens facie et intelligens proposiciones
et roborabitur fortitudo eius sed non
in viribus suis. Illius namque forti-
tudo non suis viribus roboratur quia
sathane virtute in gloria perditionis
attollitur. Hinc rursum ait: Inter-
ficiet robustos et populum sanctorum
secundum voluntatem suam et dirigetur do-

lus in manu eius. Robustos quippe
interficit cum eos qui mente iuncti sunt
corporaliter vincit. Vel certe robustos
et populum sanctorum secundum voluntatem suam
interficit, cum eos qui robusti ante se ere-
debantur ad nutum sue voluntatis inclinat.
Cuius manu dolus dirigitur, quia in illo
fraus per opus adiuvat quod eum fallen-
do dicit hoc mira faciendo asserit.
Nam quicquid mendax lingua simulat
hoc quasi verum ex manus opere ostendat. Hic
rursum dicit: Contra principem princi-
pum consurget et sine manu conteretur.
Hinc Paulus ait: Ita ut in templo dei
sedeat ostendens se tamquam sit deus.
Hinc rursum ait: Quem dominus Ihesus inter-
ficiet spiritu oris sui et destruet illus-
tratione adventus sui. Quod enim per Dan-
ielem dictum est: Contra principem principum
consurget, hoc per Paulum dicitur: Ita ut
in templo dei sedeat ostendens se tamquam
sit deus. Et quod per Danielem subiungitur:
Sine manu conteretur, hoc per Paulum
exprimitur: Quem dominus Ihesus interfi-
ciet spiritu oris sui et destruet illustratione
adventus sui. Sine manu scilicet conteretur,
quia non angelorum bello non sanctorum
certamine sed per adventum iudicis
solo oris spiritu eterna morte ferietur. De
huius behemoth elatione rursum per
Paulum dicitur: Qui adversatur et ex-
tollitur supra omne quod dicitur deus aut
quod colitur. De quo Daniel cum cer-
tam bestiam diceret decem cornibus
fultam protinus adiunxit dicens: Con-
siderabam cornua et ecce cornu aliud
parvulum ortum est de medio eorum et tria
de cornibus primis evulsa sunt a fa-
cie eius. Et ecce oculi quasi oculi hominis
erant in cornu isto et os loquens in-
gentia. Undecimum quippe huius bes-

tie cornu esse describitur quia regni potestas
in iniquitate roboratur. Omne enim pec-
catum undenarium est, quia dum perversa agit
precepti decalogum transit. Et quia
in cilicio peccatum plangitur, hinc est
quod in tabernaculo vela cilicina undecim
fiunt. Hinc per undecimum psalmum
dicitur: Salvum me fac quoniam defecit sanctus.
Hinc Petrus in undenario numero manentes
apostolos mittens Mathiam sorti sacro nume-
ro requisivit. Nisi enim signari culpam
per undenarium cerneret, implere apostolorum
numerum tam festine duodenario non cura-
ret. Quia ergo per undenarium trans-
gressio exprimitur, huius bestie cornu un-
decimo ipse auctor transgressionis indicatur.
Qui videlicet parvulum oritur, quia parvus
homo generatur, sed humaniter crescit,
quousque ad communicatam sibi virtutem angelice
fortitudinis proficit. Quod tria cornua quae ei
ante faciem sunt evellet, quia dicioni
sue regna tria addicit quae sibi vicina sunt
subicit. Cuius oculi sunt ut oculi hominis
sed os ingentia loquitur, quia in illo
humana quidem forma cernitur, sed verbis
suis ultra homines elevatur. Unde ergo
per Paulum dicitur: Extollens se supra
omne quod dicitur deus aut quod colitur,
hoc Daniel propheta testatur dicens: Os
loquens ingentia. Quod vero illum vel Da-
niel ingentia loqui vel Paulus perhibet
supra cultum deitatis extolli, hoc est quod ait
beatum Iob divino eloquio cedro comparatur.
Maiore enim cedri que ad alta mittuntur dicitur
in omni fastu fallacie et virtutis robo-
re et culmine elationis operatur. Unde
autem stringere caudam dicitur, quia tota
eius virtus in uno illo dampnato ho-
mine congesta densatur, ut tanto
per illum fortia ac mira faciat quanto illum
collectis suis viribus instigat. Sed
quia quale sit iniquorum caput audivi-

nunc huic capiti quae membra adhaereant agnoscamus. Sequitur: Nervi testiculorum eius perplexi sunt.

Ut iste Behemoth testes habet, quot iniquitatis suae praedicatores possidet. An eius testes sunt, non qui pravis persuasionibus corda hominum violenta erroris semina fundendo corrumpunt? Apte autem dicitur quod testiculorum eius nervi perplexi sunt, quia videlicet praedicatorum illius argumenta dolosis assertionibus innodantur, ut recta se simulent quae perversa suadent, ut allegationum implicatas quasi nervorum perplexitas et si videri possit solvi non possit. Nervos eius testiculi perplexos habent, quia acumina praedicatorum illius sub argumentis duplicibus latent, plerumque autem et in verbis corda insinuant, in opere innocentiam ostendunt. Neque enim ad se bonos persuasione sua traherent, si se et moribus perversos exhiberent. Sed quia testes huius sunt beluae et perplexis nervis alligantur, et rectos se ostendunt ut lateant, et perversa praedicant ut corrumpant. Apertum immerito caput suum promittentes qui quasi leo in insidiis et saeviunt per potentiam terreni culminis et blandiuntur per speciem sanctitatis. Sed haec belua extrema tunc solum talia agere, et nunc quoque ad corrumpenda fidelium mysteria hos invenire testiculos non habet. Nec enim mala sola locutione doctrinis infunditur, sed pravis et a pluribus operis exemplum formatur. Quam multi enim Antichristum non viderunt, sed tamen testiculi sunt eius, quia corda innocentium actionis suae exemplo corrumpunt. Quisquis namque in superbia extollitur, quisquis avaritiae desideriis cruciatur, quisquis luxuriae voluptatibus solvitur, quisquis iniustae

atque immoderatae irae flagris igniuntur, quid aliud quam Antichristi testis est? Qui dum se libenter eius usibus implicat, exemplo suo aliis errorum semitas ministrat. Si iste prava agit, ille prava agentibus adhaeret et non solum non obviat, sed etiam favet, quid ergo aliud quam Antichristi testis est, qui perdita auctoritate commissae deo fidei testimonium praestat errori? Quos tamen si quis redarguit, mox se sub quodam velamine defensionis occultant, quia videlicet eorum nervi perplexi sunt et male impliciti correctione solvi nequaquam possunt. Sequitur: Ossa eius velut fistulae aeris.

In corpore ossa sunt quae continent membra, carnes quae continentur. Habet ergo carnes haec belua, habet ossa, quia et iniqui sunt alii qui tamen ab aliis in errore et alios retinent. Quid aliud itaque ossa Antichristi quam quoslibet in eius corpore valentiores accipimus, in quorum corde iniquitas diu vehementer induruit? Per eos tota eius compago corporis subsistit. Multi namque in hoc mundo divites videntur, qui dum rebus opibusque sublimiores sunt quasi fortitudine solidantur, sed largiendo haec ipsa quibus fulti sunt ad suum alios errorem trahunt; modo nonnullos ut pravi fiant donis illiciunt, modo nonnullos ut pravi permaneant muneribus astringunt. Quid itaque hii nisi Antichristi ossa sunt, qui diu malos continendo multiplicant, in eius corpore carnes portant. Hii nonnumquam decipiendis auditoribus exhibent linguae dulcedinem, quia et speciem proferunt floris et apparet quidem in eis quod oleat, sed latet quod pungat. Amaris dulcia, noxiis blanda permiscent, et potestate quidem amandi videri appetunt, sed fallendi arte promissa

promissa colloquia quasi humiliter sub-
sternunt et per sermonem dolose se insinuant
quem per exhibitionem negant. Unde et recte
ossa behemoth istius eris fistule comparan-
tur quia in morem more metalli insensibilis
sonum loquendi habent, sed sensum bene vivendi
non habent. Hii namque qui humiliter loquen-
do asserunt quem elate vivendo contempnunt.
Unde bene per paulum dicitur. Si linguis ho-
minum loquar et angelorum, caritatem
autem non habeam factus sum velut es
sonans aut cymbalum tinniens. Bona
quippe loquens, sed per amorem eadem
bona non sequens velut es aut cymba-
lum sonum reddit quia ipse non sentit
verba que ipse facit

Sunt vero non nulli in corpore
huius belue non honoribus clari
non divitiis fulti, non virtutum spe-
cie decorati non scientie caliditatis perite, sed
tamen dum quales non sunt ambiunt et ad-
versus contra bonorum vitam nequiores
fiunt. De quibus et sequitur. cartilla-
go eius quasi lamine ferree. Cartillago
namque ossis quidem speciem habet, sed ossis for-
titudinem non habet. Quis est ergo quod
cartillago eius laminis ferreis compara-
tur, nisi quod hii qui in illo inferiores sunt, ad per-
petranda mala nequiores existunt.
ferro quippe cetera metalla conciduntur.
Et cartillago eius ferro similis dicitur
quia hii qui in eius corpore ad ostensionem
virtutum non sufficiunt contra vitam fidelium
contrarius accenduntur. quia cum eos se
facere signa et prodigia non posse
considerant fideles sicut illi per fidelita-
tem probant. Et pro eo quod innocentiam eo-
rum corrumpere persuadendo non possunt
multiplicius contra bonorum corpora se
extingere glaudiunt. Unde ergo dicitur car-
tillago eius ut lamine ferree quia in
eius corpore qui infirmius quisque cedendo

hoc est quod nequius incidit qui recte non
ferro tantum sed laminis ferreis compa-
rantur quia dum se antiquitus in mali-
tie delectate dilatare ambiunt quasi in ferri se
laminas extendunt. Libet auctoris in-
quisitionis manu hec eius verba contextionis
que iam inde inducitur distincta distinguere
atque uberiores intelligentie fructus in
struendis moribus apportare. Nam quia
antiquus hostis quod per assumptum hominem
contra homines agit, diu diu superest
ut nunc quid in hominibus etiam per semet
ipsum sine homine moliatur explorem
dicere cum dicitur Stringit caudam suam
quasi cedrum. 16

Prima quippe serpentis suggestio
mollis ac tenera est et facile vir-
tutis pede conterenda. Sed si hec invales-
cere negligenter admittitur eique ad
cor aditus licenter prebetur, tanta se vir-
tute exaggerat, ut captam mentem de-
primens usque ad intollerabile robur
excrescat. Caudam itaque quasi cedrum strin-
gere dicitur quia semel eius recepta in
corde temptatio in vitiis que subsequuntur
in utilius velut exmire dampnatur.
Hoc ergo behemoth caput herba est, cau-
da cedrus, quia ex prima quidem suggestione
blandiens substernitur, sed per usum
vehementer invalescens succrescente
temptationis fine roborat. Stabile
namque est quod initio suggerit, sed inde sequitur
quod vinci iam possit. Prima enim quasi consi-
lens blanda ad animum loquitur. Sed cum
semel dente delectationis infixerit vio-
lenta pro assuetudine pene indissolubili
innodatur. Unde et bene stringere caudam
dicitur, dente cum vulnerat, caudam ligat
quia prima suggestione perimit, sed per-
emissam mentem ne evadere valeat in-
valescente fine temptationis astrin-
git 17

q Quia enim tribus modis peccatum admittitur, videlicet suggestione, carnis delectatione, spiritus consensione perpetratur, behemoth iste prius illicita suggerens linguam erigit, post ad delectationem pertrahens dentem figit, ad extremum vero per consensionem possidens caudam stringit. Hinc est enim quod nonnulli peccata longo usu perpetrata in semetipsis ipsi reprehendunt atque haec omnino fugiunt, sed vitare opere nec detestantes possunt, quia videlicet behemoth istius caudam non evincunt. Plerumque cauda et nolentes ligantur, quae contra eos cedri more induruit, quia ablata voluptate operis usque ad violentiam retentationis convaluit. Dicatur ergo stringit caudam suam quasi cedrum, ut tanto quisque debeat initia temptationis fugere, quanto finem eius intelligit tenacius solvi non posse.

Sciendum quippe est quod plerumque eis quos cepit tunc graviores culpas ingerit, cum prius vitae termino illos appropinquare cognoscit, et quo se consummaturum temptationes considerat, eo eis iniquitatum pondera graviora coacervat. Behemoth ergo caudam suam quasi cedrum stringit, quia quos per prava initia cepit, ad finem deteriores reddit, ut temptamenta eius quo citius cessatura sunt, valentius compleantur. Quia enim suis poenis consortium satagit adaequare supplicium, in eis ardentius ante mortem nititur animae aggregare peccatum. Plerumque behemoth iste iam cor male subditum possidet, sed eum divina illuc gratia repellit, et manum mittit quod ad se captiva voluntas introducitur, et a corde repellitur, acrioresque figere iniquitatum stimulos conatur, ut eos temptationum fluctibus mens ab illo impugnata sentiat, quos etiam possessa

nesciebat. Quod bene in evangelio continetur, cum exire de homine spiritus immundus domino iubente narratur. Nam cum demoniacus puer fuisset oblatus, scriptum est: Comminatus est Ihesus spiritui immundo dicens: Surde et mute spiritus, ego tibi praecipio, exi ab eo et amplius ne introeas in eum. Et exclamans et multum discerpens eum exiit ab eo. Ecce non eum discerpserat cum tenebat, exiens discerpsit, quia nimirum tunc peius cogitationes mentis dilaniat, cum iam egressui divina virtute compulsus appropinquat, et quem mutus possidebat, cum clamoribus deserebat. Quia plerumque quem possidet minora temptamenta irrogat, cum vero de corde pellitur acriori infestatione perturbat. Bene itaque dicitur: Stringit caudam quasi cedrum, quia et cor possidens semper in malitia compositionibus crescit, et cor deserens vehementioribus cogitationum stimulis percutit. Ad hunc behemoth etiam istius iniqua peractae conditionis astutiarum argumenta panduntur, cum subditur:

n cxiii

[N]ervi testiculorum eius perplexi sunt. Nervi testiculorum sunt pestifera argumenta machinationum, per ipsa quippe calliditatis suae vires erigit et stupra mortalium corda corrumpit. Testes eius sunt suggestiones pravae, quibus in mentis corruptae fecunditate atque in stuprata anima iniquitatis prolem gignit. Sed horum testiculorum nervi perplexi sunt, quia suggestionum illius argumenta implicatis meatibus alligantur, ut plerosque ita peccare faciant, quatinus si forte peccatum fugere appetant, hoc sine alio peccati laqueo non evadant. Et culpam faciant dum vitant, ac nequaquam se ab una valeant solvere, nisi in alia consentiant ligare. Quod melius ostendimus, si qua compositione hamis alligationis huius exempla proferamus.

de tribus ordinibus

-nia vero membris sed etiam ordini-
bus constat coniugatorum indolem conti-
nentium atque rectorum. Unde et Ezechiel tres
viros liberatos vidit: Noe scilicet Danihel et
Iob. Et in evangelio dominus duos in agro, duos
in lecto, atque alios in molendino esse perhi-
bet. Tres procul dubio inter ordines os-
tendit. Liquido satisfacimus si singula
singulis exquiramus. Est quidam qui cor-
mundi huius amicitias appetit, cuius simplic-
itatem sibi alterius ducenti quod secreta illius
cum silentio contegat se iurando con-
stringit. Sed his cum vir atque est adulterium
perpetrare cognoscitur ita ut etiam maritum
adultere occidere conetur. Is itaque qui
iusiurandum prebuit ad mentem redit et
diversis hinc inde cogitationibus impug-
natur. Atque hic silere formidat ne sile-
do adulterii simul et homicidii particeps
fiat. Prodere trepidat ne reatu se
periurii obstringat. Perplexis ergo
testiculorum nervis ligatus est qui in quamlibet
libet partem declinet metuit ne a
transgressionis contagio liber non sit. Is
etiam qui mundi sint deserens at per omnia
frangere proprias voluntates querens ali-
eno se subdere regimini appetit. Sed cum
qui sibi ad deum prior debeat minus tanta
inquisitione discernit. Cui fortasse hic qui
sine iudicio eligitur cum prior iam cepit
agi que dei sunt prohibet, que mundi sunt
iubet. Pensans itaque subditus vel quod sit
causa inobedientie vel contagium secularis vite et
obedire trepidat et non obedire formidat.
Ne aut obediens deum in suis preceptis
deserat, aut rursum non obediens deum
in electo priore contempnat, et aut illicita
obtemperans hoc quod pro deo appetit contra deum
exerceat, aut rursum non obtemperans
eum quem sibi iudicem quesierat suo iudi-
cio supponat. Apte ergo iste pro districti-

onis sue metu perplexis testiculorum nervis
astringitur quia aut obtemperans deum
offendere metuit aut certe non obtemperans
in culpa transgressionis ligatur. Studebat
prioris voluntates frangere et curat eas
etiam contempto priore solidare. Decreverat
mundi studiis relinquere et ad curas mun-
di vel ex aliena voluntate compellitur re-
dire. Perplexi itaque nervi sunt cum sic
nos argumenta hostis illigant ut culpa-
rum nodi quo queritur solvi durius con-
stringant. Alius pensare pondus honoris
etiam sibi negligens ad regiminis locum pre-
mius ascendit. Sed quia omne quod hic e-
minet plus meroribus afficitur quam
honoribus gaudet, dum cor tribulatione pre-
mitur ad memoriam culpa revocatur doletque
se ad laborem cum culpa pervenisse et quam
sit iniquum quod ambiit ex ipsa facti sui diffi-
cultate cognoscit. Vult se igitur cum impen-
sis premiis agnoscens velut adepte subli-
mitatis locum deserere. Sed timet ne gra-
vius delictum sit suscepti gregis custodiam
reliquisse vel eius suscepti gregis curam que-
rere. Sed formidat ne detenti culpa sit
regimina pastoralis gregis empta possidere.
Per honoris ergo ambitum ligatum culpa
hinc inde se conspicit. Esse quippe sine
reatu cernit neutrum videt si aut suscep-
tus grex relinquitur aut rursum sacra-
tis singulariter empta teneatur. Unde
qui metuit et suspectis latus omne pa-
vimescit ne aut stans in adepto regi-
mine non digne ligetur quod non etiam
deserens emendat aut certe regnum
deserens. Dum aliud flere nititur
rursum aliud de rapta gregis destitutione
committat. Quia ergo behemoth iste ita
ita inexplicabilibus nodis ligat ut
plerumque mens in dubium adducta cum
se a culpa solvere nititur inde in culpa

arctius astringatur. Recte dicitur: Nervi
testiculorum eius perplexi sunt. argumenta nam-
que machinationum illius quo laxantur ut
relinquant eo magis implicantur ut te-
neant. Est tamen quod ad destruendas eius
versutias utiliter fiat. ut cum mens inter
minora et maxima peccata astringitur
si omnino nullus sine peccato evadendi a-
ditus patet. minora semper eligantur
quia et qui murorum undique ambitu ne
fugiat clauditur. ibi se in fugam precipi-
tat. ubi brevior murus invenitur. Et pau-
lus cum quosdam in ecclesia incontinentes
aspiceret concessit minima ut maiora de-
clinaret dicens propter fornicationes autem
unusquisque suam uxorem habeat. Et quia
tunc solum coniuges in commixtione sine cul-
pa sunt. cum non pro explenda libidine.
sed pro suscipienda prole miscentur ut hoc quod
concesserat sine culpa quidem minima
non esse monstraret. ilico subiunxit. hoc
autem dico. secundum indulgentiam non secundum imperium.
Non enim est sine vitio quod ignoscitur et
non precipitur. peccatum profecto vidit quod
posse indulgere previdit. sed cum in dubi-
bus constringimur. ne in magnis sen-
ciam peccamus. Plerumque minor behemoth
istius perplexitas solvitur dum ad virtutes
maximas per commissa minora transitur.
Sequitur. Ossa eius sicut fistule eris.
Quid per ossa behemoth
istius nisi consilia designantur. Nam
sicut in ossibus pro corporis robur con-
sistit. ita in fraudulentis consiliis tota
se eius malicia erigit. Neque enim quem-
piam premit sed calliditate persuasionis
pestifere interficit. Et rursum sicut os-
sa quod irrigant medulle confortant ita
eius consilia per spiritalis nature potentiam
infusa ingenii subtilitas roborat. Hoc

nero testiculi eius ab hostibus. id est suggesti-
ones a consiliis distant. quod per illas aperte
noxia ingerit. Per hoc autem quasi bono
consulens ad culpam trahit. Per illas
impugnando superat. Per hoc velut
consulendo supplantat. Ossa etiam behemoth eius os-
sa id est hec eadem consilia eris fistule compa-
rantur. eris quippe fistule sonoris aptari
cantilenis solent quod amore auribus dum blan-
dum carmen subtiliter gemitur intra mentem
in deteriora delectationis trahunt. Et dum
dulcedine quod auribus sonant virilitatem
cordis in voluptate fluxus debilitant.
atque auditu ad delectationem trahitur sensus
ab statu sue fortitudinis enervatur. Itaque
astuta eius consilia dum quasi blanda quo
in sono consiliunt cor a forti intentione
pervertunt. Et dum dulcia resonant ad
noxia inclinant. Quasi ergo eris sunt fis-
tule que dum libenter audiuntur ab in-
tentione animum in deteriora inter delecta-
tione deiciunt. Hoc enim behemoth isto magno
opere ad quedam deceptionem satagit
Ut dum perversitatis sue consilium quasi utile
ostendit. fraudulenter valeat sanare quod
dicit quatinus et ostensa utilitate mentem
mulceat. et abscondita iniquitate corrum-
pat. Quod apertius inventis ostendimus. si
pauca breviter consiliorum eius argumenta
pandamus. Sunt enim quidam rebus contentis
propriis decernunt nullis mundi huius occupatio-
nibus implicari. Valde formidantes quietis
sue commoda perdere et valde despicientes
cum peccatis lucra cumulare. Ad hunc hostis
callidus veniens ut intentionem bone de-
votionis subruat quasi utilitatis consilium
subministrat dicens. Ea quidem que sunt
in presenti sufficiunt sed hiis deficientibus
quid acturus es? Si etiam post hoc nulla que
videntur adsunt quam ad presens impendere

da sint filiis. sed tamen parcenda sunt que
perveniunt. Videre est per eius etiam qui est
sollicitudo providam esse paratam qui decet
dum non et terrena potest actio peragi et
tamen in actione culpa declinari quatinus et
exterior stipendia praebeat. et tamen in eam
rectitudinem non inflectat. nec in cum blan
diens insinuat. et seorsum iam in negotiis
terrenis quos providet perditionis laqueos occultat. Os
sa itaque eius sicut fistulae aeris sunt. quia per
niciosa eius consilia auditori suo consilia
tore suavitate blandiuntur. Alius vero non
solum decernit commoda terrena non quaerere sed
etiam cuncta quae possidet renunciare ut in di
sciplinam caelestis magistri tanto se liberius
exerceat quanto et expeditior reddatur ea
que possidentem premere poterant despiciens cal
cat. huius cor hostis insidians occulta sug
gestione alloquitur. dicens. Unde hi temeritatis
tantae surrepsit audacia ut credere aude
as quod omnia relinquendo subsistas. Aliter te
creator condidit. atque aliter. ut te ipse dis
ponis. Valentiorem te robustiorem fa
ceret si sequi te sua vestigia cum inopia
necessitatis voluisset. Dum non plene et terrena
patrimonia neque deserit et tamen exterius
per opera superne spiritus bona eterna
merentur. haec blandiens suggerit. Seorsum
vero in ceteris rebus quas recte ammonet
ante retinentis oculos delectationes pos
sessionis despiciens apponit. quatinus seductum
cor ad blanda exteriora pertrahat et
intima perfectionis vota pervertat. Ossa i
taque eius sicut fistulae aeris sunt. quia do
losa eius consilia dum blanda de exteriori
bus sonum reddunt. perniciosum de interioribus
ingerunt. Alius relictis omnibus que
exterius possidebat ut ordinem sublimioris
disciplinae apprehendat etiam frangere in ti
mas voluntates parat ut rectoribus se
alienis voluntatibus subdens non solum

pravis desideriis sed ad perfectionis cu
mulum et in bonis vias sibimetipsi renunciet
Et cuncta que sibi agenda sunt ex alieno
arbitrio obsinet. hunc hostis callidus tan
to mollius alloquitur quanto ab excelsiori loco
deicere ardentius conatur. Modo quippe
virulenta suggestione blandiens dicit
Cum quanta per sermonem agere innumera po
tes si nequaquam te iudicio alterius subdis.
Cur provectum tuum sub studio melioris
in minimis aut inferioribus tuis bonum.
dum velut quam necesse est extendere mentis
frangis. Quae enim divini voluntate propria visus
es perversa superasti. Cum ergo tibi ple
ne ad bene vivendum sufficias cur alienum super
te iudicium quaeris. haec blandiens intimat.
Seorsum vero invaletudinibus eius prius ex
tendere superbiae vias parat. Et dum lau
dat cor de interna rectitudine investi
gat callide ubi subruat infirmitate. Ossa
itaque eius sicut fistulae aeris sunt quia clan
destina eius consilia. unde quasi blanda sonum
delectant. inde perniciosa arcta intus mo
tione dissipant. Alius fractis penitus vo
luntatibus suis multa iam coercuisti hominis
vita et imitatione ante et lamentatione
premit exterius et tanto maiore zelo contra
aliena peccata accendit quanto sibimetipsi
funditus motibus iniquitatibus propriis non
tenetur. hunc hostis callidus quia zelo
iustitiae etiam ceteris prodesse cognoscit. quasi
prospere consulentibus verbis appetit dicens
quid te ad aliena curanda dilata utinam
tua consideranter convalescas. dum non per
pendis. quia cum ad aliena extendis er
ga curanda que tua sunt minor inveni
ris. Et quid prodest alieni vulneris cura
rem tergere et putredinem proprii negligen
do dilatare. haec dum quasi consulens dicit
zelum caritatis adimit et omne bonum
quod prodire ex caritate potest gla
dio sub introducti timoris extinguit.

Si enim proximos diligere sicut nosmet
ipsos precipimur dignum est ut sic eos ze
lo contra vicia sumus. sicut nos flagramus
quia quod dum suaviter consulit mentem
ab intencione sua aliorsum reddit. recte dicitur
ossa eius sicut fistule eris quia enim per frau
dulenta consilia audientis animo blandiri
sonat quasi eris fistula cantat ut
unde mulcet. inde decipiat
Ecce bemoth iste valde
mollius certamen movit quia se in
suis sub pretextu in firmitatis operit.
tur autem duriores temptaciones operatur
quia ante temptati oculos iniquitatis laqueos
sub specie virtutis occultat. Unde et
recte subiungitur. Cartillago eius quasi lamine
ferree. quid ergo per cartillaginem sed nisi
simulacio eius accipitur. Cartillago namque
ossis ostendit speciem sed ossis non habet fir
mitatem. Et sunt non nulla vicia que
ostendunt in se rectitudinis speciem. sed ex
pravitate prodeunt infirmitatis. hostis
enim nostri malicia tanta arte se palliat
ut plerumque ante decepte mentis oculos col
pas virtutes fingat. ut inde quisque quasi
expectet premia unde eterna digna
est invenire tormenta. Plerumque vulcius
tendis iniquis crudelitas agitur et iusta
putatur. atque immoderata ira iusti ze
li meritum creditur. Et cum adiutoris mo
ralibus peccantes diriguntur cave debeant
violenta implicacione franguntur. Plerumque
dissoluta remissio quasi mansuetudo ac pie
tas habetur. et dum plus quam decet delinquenti
bus temporaliter parcitur ad eterna supplicia
cia crudeliter reservantur. Non numquam vana
effusio misericordia creditur. Et dum male ser
vare culpa sic penis spargi quod acceptum
est non timetur. Non numquam tenacia par
citas putatur et cum grave sit veniam
non tribuere. misericordia creditur acceptam retinere.
Sepe malorum pertinacia constancia dicitur. Et
dum mens a pravitate sua flecti non pati
tur quasi ex recti defensione gloriatur. Sepe in
constancia quasi tractabilitas habetur. Et
quo quisque fidem integram nulli servat eo
se amicum omnibus estimat. aliquando timor in
competens humilitas creditur. Et dum temporali
formidine pressus quisque ad defensione vita
tis tacet. arbitratur aliud in ora dei or
dinem humilem se parentibus exhibere.
aliquando usitata superbia veri libertas esti
matur. Et dum per elacionem ultra contra
dicitur loquendi procacitas veritatis defen
sio putatur. Plerumque pigricia quasi continencia
quietis attenditur. Et cum gravis culpe
sit recta studiose non agere magne
virtutis meritum creditur a prava tantum ac
cione cessare. Plerumque inquietudo spe
uigilans sollicitudo vocatur. Et cum qui
etem quisque tollat agendo que appetit
virtutes debite implere operationum putat.
Sepe ad ea que agenda sunt incauta pre
cipitacio laudandi studii fervor creditur.
Et cum desideratum bonum intempestiva ac
cione corrumpitur eo agi melius quo ce
lerius estimatur. Sepe accelerandi tar
ditas boni consilium putatur. sed cum expe
ctatur ut cognitione proficiat. hoc in se
dians mora supplantetur. Agitur enim culpa
velud iusticia aspicitur. nimio pensandum est
quia tanto tardius mens iudicium suum
deserit quanto per virtutis speciem decepta
peccati eam decens retribucionem promittit. Fa
cile autem culpa corrigitur que et erubescitur
quia esse culpa sentitur. quasi ita quam error
cum virtus creditur difficilius emendatur.
Recte dicitur. Cartillago eius quasi lamine
ferree. behemoth enim iste quos sub pre
textu boni calliditatem suam fraudulenter

exhibet, eo in culpa mentem durius te-
net. Hinc est quod nonnumquam hii qui quasi
viam sanctitatis arripiunt in errore lapsi
tardius emendantur. Recta quippe estimant
esse que agunt. et sicut excolende virtuti in-
itio persenescunt, ita iugiter recta estimant
esse que non agunt. et ad errorem suo iudicio capti-
vi fiunt.

Unde bene Ieremias cum diceret: Candi-
diores nazarei eius nive nitidiores
lacte rubicundiores ebore antiquo saphi-
ro pulchriores. denigrata est super carbo-
nes facies eorum et non sunt cogniti in
plateis. illico adiunxit: Adhesit cutis eorum
ossibus aruit et facta est quasi lignum. Quid
enim nazareorum nomine nisi abstinentium et
continentium vita signatur? Que nive et
lacte nitidior dicitur. Nix enim ex aqua conge-
lascit que desuper venit. lac autem ex car-
ne exprimitur que in inferioribus nutritur. Quid
ergo per nivem nisi candor vite celestis,
quid per lac nisi temporalis dispensationis
administratio demonstratur? Et quia plerum-
que continentes viri in ecclesia tam vitam a-
pertam faciunt ut ab eis multi qui celestem
vitam tenuerunt, multi qui terrena bene
dispensaverunt superari videantur, et candi-
diores nive et nitidiores lacte referun-
tur. Qui etiam quia per fervorem spiritus
antiquorum ac sanctorum patrum nonnumquam
vincere vitam videntur. Recte adiungitur:
Rubicundiores ebore antiquo. Dum enim ru-
boris nomine innuitur spiritus desiderii flamma
designatur. Ebur vero esse ex ossibus magnorum anima-
lium non ignoramus. Ebore itaque antiquo
rubicundiores sunt quia sepe ante huma-
nos oculos nonnullis precedentibus pa-
tribus studii ferventiores existunt. De
quibus ut totum summa ostendat adiungitur:
saphiro pulchriores. Etherei quippe colo-
ris est saphirus. Et quia precedentes mul-
tos atque ad superna tendentes per celeste

conversationem videntur vincere, narrantur
saphiro pulchriores extitisse. Sed plerum-
que dum virtutum copia etiam plus quam expedit pro-
speratur, in fiducia sui fiducia mens addu-
citur et decepta presumptione nequaquam recte
pro subripiente sistatur. Unde recte sub-
iungitur: Denigrata est super carbones
facies eorum. Nigri enim post candorem
fiunt, quia amissa dei iusticia cum de se pre-
sumunt, mea etiam que non intelligunt peccata
dilabuntur. Et quia post amoris ignem ad
frigus torporis veniunt, extinctis car-
bonibus ex tempore preferuntur. Nonnum-
quam enim dum timorem dei per sui fiduciam
deserunt, etiam frigidis mentibus frigidi-
ores fiunt. De quibus recte subiungitur:
Non sunt cogniti in plateis. Platea
quippe sermonis greci ratione platitudine
dicitur. Quid vero est humanum menti an-
gustius quam voluntates proprias frangere?
De qua fractione veritas dicit: Intrate per
angustam portam. Quid autem latius quam
mollibus propriis voluntatibus relaxari et
quaquaversum impulsu arbitrii ducere
se sine retractatione diffundere? Qui ergo
per fiduciam sanctitatis postposito meliorum
iudicio se sequuntur, quasi per plateas per-
gunt, sed non sunt cogniti in plateis, quia
de vita sua aliud ostenderunt cum fran-
gendo voluntates proprias in angusto se
calle retinebant. Et bene additur: Adhesit
cutis eorum ossibus. Quid in ossibus nisi
duritia fortitudinis, quid in cute nisi
mollicies exprimitur infirmitatis? Cu-
tis ergo eorum adherere ossibus dicitur quia
ab eis prava sentientibus infirmitas
virtutis duritia putatur. Infir-
ma enim sunt que faciunt, sed elationis fi-
ducia decepti fortibus ea suspicionibus
iungunt. Et quia de se magna sentiunt,
eo de sua nequitia emendari contempnunt.

Unde et recte adiungitur dicit et facta est quasi lignum. Culpa quippe cor tanto insensibilior reddit quanto apud eos etiam laudabiles fecerit. Quod recte ardam asserit quia nulla sui cognitione uirdescit. Quod apud Ieremiam per infirmitatem cuius. hic apud beatum Iob per singularitatem dicitur cartilago. Et quia illic ossa per duritiam hic lamine ferree esse memorantur. Sed Behemoth iste qui per malum sua extremo tempore contra electos dei tanta se arte iniquitatis exercet qui etiam per semetipsum ad decipiendas mentes in tanta insidiarum est ingluvie se exhibet cuius nature. cuius sit conditionis audiamus. Neque enim tam in ira vel in maligna operatione posset sed non ex magna conditione subsisteret. Unde et mox mira prece dominus ac si causas tante astutie tante quoque fortitudinis redderet adiungit dicens

Ipse

est principium viarum dei velut si aperte diceret. Ideo cunctos ad tam multa fortiter sufficit quia in natura rerum hunc creando per subiam conditor primum fecit. Vias enim domini nisi eius actiones accipimus. De quibus per prophetam dicit: Non enim sunt vie mee sicut vie vestre. Et principium viarum dei Behemoth dicitur quia nimirum cuncta creans ageret hunc primum condidit quem reliquis angelis eminentiorem fecit. Huius primatus eminentiam conspicit propheta dicens: Cedri non fuerunt altiores illo in paradiso dei. Abietes non adequant summitatem eius. Platani non fuerunt equa frondibus illius. Omne lignum paradisi dei non est assimilatum illi et pulchritudini eius. Quoniam speciosum fecit eum in multis condensisque frondibus. Quid namque accipimus in cedris abietibus et platanis possumus nisi

illa virtutum celestium procera celsitudine agmina in eterna letitie viriditate plantata. Quamvis ex celsa sunt condita hunc tamen nec prelata sunt nec equata. Quia speciosum fecit eum in multis condensisque frondibus dei quia prelatus ceteris legionibus tanta illum species pulchriorem reddidit quanto et supposita angelorum multitudine decoravit. Ista arbor in paradiso dei tot quasi condensas frondes habuit quot sub se positas supernorum spirituum legiones attendit. Qui et idcirco peccans sine venia damnatus est quia magnus sine comparatione fuerat creatus. Hinc ei rursum per eundem prophetam dicitur: Tu signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore in deliciis paradisi dei fuisti. Multa et de eius magnitudine locuturus primo verbo cuncta complexus est. Quid namque boni non habuit si signaculum dei similitudinis fuit. De sigillo quippe talis similitudo ex imaginabilitate exprimitur quasi in sigillo eodem continalibetur. Et licet homo ad similitudinem dei creatus sit angelo tamen quasi maius aliquid tribuens non eum ad similitudinem dei conditum sed ipsum signaculum similitudinis dicit. Ut quo subtilior est natura eo in illo similitudo dei plenius credatur expressa. Hinc est quod primatus eius potentiam adhuc insinuans propheta subiungit: Omnis lapis preciosus operimentum tuum. Sardius et topasius et iaspis crisolitus et onix et berillus. Saphirus carbunculus et smaragdus. Novem dixit genera lapidum quia nimirum novem sunt ordines angelorum. Nam cum sacra eloquia angeli archangeli throni dominationes virtutes principatus potestates cherubin atque seraphim

aperta narracione memorantur superiorum
civium que sint distinctiones ostenditur.
quibus tamen behemoth iste copiosius fuisse
describitur. qui eos quasi vestem ad orna
mentum suum habuit. quorum dum claritatem
transcenderet eorum comparacione clarior fuit
Dicitur illic adhuc descripcione subiuncta
aurum opus decoris tui et foramina tua
in die qua conditus es preparata sunt. aurum
opus decoris eius extitit quia sapiencie cla
ritate candebat. quam bene creatus accepit.
foramina vero idcirco in lapidibus fiunt ut
vermiculati auro in ornamentum composicionis ligantur
et nequaquam ac desiderant quos inter fixum
aurum expletis foraminibus ligat. hii ergo
lapides in die conditionis sue foramina pre
parata sunt. quia videlicet capax vite
tis est conditus quam si repleri noluisset
stantibus angelis tamquam positis in
regis ornamento lampadibus posset in
herere. Si enim caritatis auro sese pe
netrabilem prebuisset. sanctis angelis so
ciatus in ornamento ut dixi regi
o lapis fixus maneret. habuit ergo lapis
iste foramina. sed per superne vite
caritatis auro non sunt repleta. Nam
quia idcirco ligantur auro ne cadat
idcirco iste cecidit quia eciam preparatis
manu artificis amoris vinculis liga
ri contempsit. Nunc autem ceteri lapides
que huic similiter fuerant perforati
penetrantes se in vicem caritate liga
ti sunt. atque hoc in munere isto cadente
meruerunt. aut nequaquam iam de orna
mento regio cadendo solvantur. huius
principatus celsitudinem adhuc idem
propheta intuens adiungit. tu cherub ex
tentus et protegens in monte sancto dei
in medio lapidum ignitorum perfectus am
bulasti. cherub quippe plenitudo sciencie
interpretatur. et idcirco iste cherub dicitur quem
transcendisse cunctos sciencia non dubitatur.

qui in medio ignitorum lapidum perfectus
ambulavit. quia inter angelorum corda ca
ritatis igne succensa clarus gloria con
dicionis extitit. quem bene extentum ac pro
tegentem dicit. omnes enim qui extenti pro
tegimus obumbramus. Et quia tempore cla
ritatis sue obumbrasse ceterorum claritatem
creditur. ipse extentus et protegens fuis
se perhibetur. Reliquos enim quasi obum
brando operuit. qui eorum magnitudine ex
cellencia maiore transcendit. qui ergo illic
speciosus in multis frondibus. qui illic
signaculum similitudinis. qui illic cherub qui
illic protegens dicitur. hoc hic voce divina
Behemoth iste maris dei principium voca
tur. Ubi de quo ad terrorem nostrum fuerit in
quibus et que amisit insinuat. ut territo
homini ostendat quid ipse si superbiat
de elacionis sue culpa passurus sit si ferendo
illi parcere noluit quem creando in gloriam
tante claritatis elevavit. Consideret
ergo homo quid elatus in terra mereatur
si et prelatus angelus ante deum in celo
consternitur. Unde et bene per prophetam dicitur
Inebriatus est in celo gladius meus.
quanto magis in terra. ac si aperte dicat
Qua ira feriam superbos tere compendi
tes si ipsos eciam quos in celo cum magno me
condidi pro elacionis motu percussore non
peperci. Ut itaque antiqui hostis vir
tutibus auditis tanta condicionis eius
magnitudine cognita quis non in mensa
formidine terreatur. qui sine desperacionis
percussione succubat. Sed quia elacione
nostram ostensa hostis potencia reprimit
eciam in firmitatem nostram dominus pacifica
gracia sue dispensacionis fovet. Unde cum
principium viarum dei diceret. Id circo ad
iunxit. Qui fecit eum applicavit gladium
eius

G ladius quippe behemoth istius ipsa
nocendi malicia est. Sed ab eo a
quo bonus per naturam factus est eius gladius

applicatur. quia eius malicia diuina dispensacione restringitur ferire tantum mentes hominum quantum appetit permittatur. Gladium quippe hostis iniqui et multum potest et minus percutit. eius gladium pietas conditoris astringit. ut replicatus intra eius conscienciam lateat et ultra quam desuper iuste disponitur sese in mortes hominum eius malicia non extendat. Qui ergo ad multa fortiter preualet. hoc de principio magne condicionis potest. quod uero a quibusdam uincitur eius nimirum gladius ab actore replicatur. Iste namque beemoth quia principium viarum dei. cum contra sanctum uirum licenciam temptandi accepit iumenta mouit et greges absumpsit ignem de celo deposuit perturbato aere uentos excitauit domum conuiuancium subruit conuiuantes filios extinxit. uxoris mentem in dolo praue persuasionis excitauit. mariti carnem inflictis uulneribus confodit. sed eius gladius a conditore replicatur cum deus animam illius seruat. quia replicato gladio quante infirmitatis sit in ewangelio attestante describitur. quia nec manere in obsesso homine potuit et rursum inuadere bruta animalia non iussus presumpsit dicens Si eicis nos mitte nos in gregem porcorum. Malicie quippe eius gladius quam sit replicatus ostenditur. Qui si potestas summa non prebet grassari. nec in porcos ualet. Quando ergo iste sua potencia nocere factis ad dei ymaginem hominibus audeat. de quo nimirum constat quod non iussus contingere nec porcos presumat.

Notandum quoque est quod dum uiarum dei principium beemoth dicitur. nefandum dogma arrij aperta racione dissipatur. Factorum quippe dei filium fatetur. et certe beemoth in factura rerum primus creatus ostenditur. Superest ut arrius aut non factum filium prodicet. aut eum post beemoth conditum stulte putet.

Quia uero omne quod applicatur in semetipsum reducitur. recte beemoth gladius applicatus dicitur. In semetipsum namque se eius malicia decoquit quia cum ad nocendum summa potestas contra electorum uitam prohibita non exercet. multos autem congenalibus meritis ferire permittitur. ut cum eadem deserte dampnato hosti famulentur. Ab electis ergo valencius uincitur quos soli auctori omnium substernitur. Qua igitur per hoc quod uiarum dei principium dicitur per hoc quod permittente deo ualde intollerabilis demonstratur. apte cognoscimus cum quanto hoste pugnemus superest ut omnis quisque in tanto se plenius auctori subiciat quanto contra se verius uiolentas aduersarij uires pensat. Quid namque nos nisi puluis sumus. Quid uero ille nisi unus ex celestibus spiritibus et quod adhuc maius est summus. Quis ergo de propria uirtute audeat quando cum angelorum principem puluis pugnatur. Sed quia supernorum spirituum conditor terrenum corpus assumpsit. recte iam superbientem angelum humilis puluis uincit. Inherendo quippe ueritati fortitudinis uires accepit quas transfuga spiritus cum semetipsum sequitur amisit. Et dignum est ut vincatur a puluere qui forte se credidit deserto creatore. ut superatus inueniatur quia deseruit elatus. Unde autem seruens anelat quod cum ipsum ymaginantem homo ad summa contendat quod in illa celsitudine subiecta caro permanet a qua tantus ipse spiritus sine fine proiectus iacet. sed loca mancipium mutauit ordo meritorum. Sed sic superbia uincit deicit sic humilitas exaltari quatinus et celestis spiritus erigendo tartarum tollet et terra humilis

sine termino super celos regnet

Explicit lib. xxxvi

¶ Nota errauit in quotatione capitulorum

De montibus i
De umbra ii
De calamo iii
De lectura iiii
De umbra dyaboli v
De salice vi
De Jordane vii
De insidiis dyaboli viii
De leviathan ix
De finibus x
De calculo et falce xi
De armilla xii
De maxilla xiii
De tribus viciis xiiii
De septem columpnis xv
De negociatoribus xvi
De bellis dyaboli xvii
De spe xviii
De milicie dei xix
De libero arbitrio xx
De perfecta oratione xxi
De indumento dyaboli xxii
De pueris doctoribus xxiii
De fructibus et superbis xxiiii
De squamis xxv
De strenuitate xxvi
De prudentibus xxvii
De ypocritis xxviii
De fimo et demonibus xxix
De in sigarde xxx

Neque hosti
qui sub beo-
moth nomine
domino vacte
describitur
superbi quique
tanto familia-
ris fiunt quan-
to hiis viite sicut

sibus apud semetipsos altius in tumorem sur-
git namque cum gloria augetur elatio vero
additur cura. Huc illucque animus tendit
quia et desideria cum rebus crescunt.
Cumque cogitationes in mentes quasi agri se-
mina proserunt. eisdem cogitationibus ve-
lut desiderato pabulo behemoth istius fa-
me pascitur. Qui ergo recte dicitur. hunc
montes herbas ferunt
In scriptura sacra cum in numero singulari mons
ponitur aliquando incarnatus dominus. aliquando
sancta ecclesia aliquando testamentum dei. aliquando
apostata angelus. aliquando quilibet here-
ticus designatur. Cum vero montes
plurali numero nominantur aliquando celsitudo
apostolorum atque prophetarum. aliquando vero secula-
rium potestatum timor exprimitur. Mons
namque dominum designat sicut scriptum est
erit in nouissimis diebus preparatus
mons domus domini in verticem montium
Mons quippe est in verticem montium in-
carnatus dominus transcendens celsitudines
prophetarum. Rursum per montem sancta de-
signatur ecclesia sicut scriptum est Qui
confidunt in domino sicut mons syon.
Syon namque speculatio dicitur per quam
scilicet speculatorum contemplans dominum ecclesia
figuratur. Rursum per montem testa-
mentum dei exprimitur sicut abacuk
ait deus de libano veniet et sanctus de
monte umbroso et condenso. Qui enim
venturus se per testamenti paginas
sui spopondit quasi inde venit. Unde
velut sub promissione se tenuit quod videlicet
testamentum bene mons umbrosus et con-
densus dicitur. quia spissis allegoriarum
obscuritatibus opacatur. Rursum per
montem angelus per apostata desig-
natur sicut sub babilonis regis specie
de antiquo hoste predicatoribus dicitur

super montem caliginosum montem
signum eleuate quia contra sathane super-
biam qui sepe sub nebula simulationis
absconditur. virtutem crucis exaltate
Rursum per montem hereticus quilibet
exprimitur. sicut ex voce ecclesie psalmis-
ta ait. In domino confido quomodo di-
citis anime mee transmigra in montem sicut
passer. Cum enim fideli anime unitate dere-
licta in tumenti doctrina confidere heretici
predicatores dicunt deserto domino quasi in mon-
tem transmigrare suadetur. Rursum
per montes apostolorum atque prophetarum cel-
situdo signatur. Sicut scriptum est
Iusticia tua sicut montes dei. Et voce
pauli dicitur. ut nos efficeremur iusticia
dei in ipso. vel sicut item voce sponse
ecclesie psalmista ait. Leuaui oculos me-
os meos in montes unde veniet auxi-
lium michi. Rursum per montes se-
cularium potestatum timor exprimitur
De quibus psalmista ait. Montes sicut
cera fluxerunt a facie domini. quia multi
qui prius alta rigiditate timuerant
deo incarne apparente magno pressi
timore liquefacti sunt. Vel sicut iste pro-
pheta item dicit ascendunt montes
et descendunt campi. Plerumque enim per-
secutores domini superbi contra eum veni-
unt sed eo humiles redeunt. qui
montes ascendunt per tumorem super-
bie. sed in campi descendunt planum in-
delicti facti per cognitionem culpe. Sed quia
non nulli in elationis sue altitudine
remanent. et ad diuina obsequia flecti
humiliter dedignantur. per eo quod intra de-
siderium antiqui hostis praua cogita-
re ac perpetrare non desinunt. recte
hoc loco de behemoth dicitur. Hunc mon-
tes herbas ferunt. elati namque se-
culi hunc behemoth herbas ferunt

quia suas illi offerunt fluxas et lubricas voluptates. Erunt enim ait apostolus homines se ipsos amantes quorum descriptionem complexus est dicens Voluptatum amatores magis quam dei. Que est ergo herba montium nisi voluptas fluxa que ex corde gignitur superborum qui nisi deum superbiendo contempnerent nequaquam tot lubrica lasciviendo perpetrarent. quibus nimirum herbis behemoth iste pascitur. quia in eis perditionis mortis esuriens escas perditi moribus satiatur. Superbi enim huius seculi et si quando superne dispensationis ordine prohibiti ab expletione pravorum operum cessant prava tamen in cogitatione multiplicant modo ut se potentiores ceteris rebus et honoribus ostendant. modo ut cunctis suam potentiam in studio aliene lesionis exerceant modo ut lubricis motibus ducti per ficta scelera voluptates se dissoluant. qui dum rebus divinitus acceptis nequaquam recta sed perversa agere cogitant. quid aliud faciunt nisi suis contra dominum donis impugnant. quia igitur behemoth iste in superborum mentibus sua semper desideria recognoscens. quas herbas in montibus invenit quibus refectum sibi malitie ventrem tendit bene huic subditur. Omnes bestie agri ludent ibi. Quid per bestias nisi immundi spiritus. quid per agrum nisi presens seculum designatur. Unde de ipso malignorum spirituum principe contra effraym dicitur. bestia agri scindet eos. Vel sicut ysaias ait. Mala bestia non pertransibit per eam. Quod autem agri nomine mundus accipitur. dominus per evangelium testatur sermone qui ait. Ager autem est mundus. Agri ergo bestie in herbis ludunt. quia proiecta de supernis sedibus in hoc mundo demonia pravis superborum operibus delectantur. bestie in herbis ludunt. cum reprobi spiritus humana corda in illicitas cogitationes pertrahunt. An non in immundis spiritibus ludere est mentes hominum ad dei imaginem conditas modo ficta promissione decipere. modo terroribus irridere modo eis transitoria gaudia quasi mansura imprimere modo mansuras penas quasi transitorias levigare. Hanc procul dubio bestiarum illusionem pertimuerat qui dicebat. Deus meus in te confido non erubescam neque irrideant me inimici mei. quia igitur superborum cor ad omne vitium sternitur. ut talibus irruenti maligno spiritui prava cogitationes preparentur. Recte de herbis montium dicitur ~~agri ludent ibi~~ omnes bestie agri ludent ibi. pro eo enim quod superbi quique nullum malum cogitando pretereunt. nulla est agri bestia que non horum montium herba satietur. Nam et si quando carnis luxuriam fugiunt. maioris luxurie vitium de ipsa castitate gloriando committunt. Si quando nihil avare cupiditatis rapiunt. nequaquam ab illecebra avaritie mundi sunt. quia et si res nullas ambiunt favore tamen hominum de clementia laude rapere conantur. Hinc ergo behemoth montes herbas ferunt. et omnes bestie agri ludent ibi. quia in superborum corda quilibet malignus spiritus tanto largius pascitur. quanto et omne vitium de superbia generatur. Sed quia audivimus quid iste behemoth comedat. nunc audiamus ubi recumbat per pravum suum desiderium requiescat. Sequitur. Sub umbra dormit in secreto calami in locis humentibus.

bumbracio est

in sacro eloquio aliquando incarnatio domini ponitur. vel mentis refrigerium a fervore carnalium cogitationum. Unde et appellatione umbre consigna protectione huius ipsum refrigerium cordis insinuari solet. aliquando vero umbra recedente caritate torpor frigide mentis accipitur. Nam quo dominica incarnatio figurata veritate historie obumbrationis

appellatione signetur. angelicus sermo
testatur qui ad mariam ait. Virtus al-
tissimi obumbrabit tibi. Quia enim um-
bra non aliter exprimitur nisi per lumen
et corpus virtus ei altissimi obumbrauit
quia in eius utero lux incorporea corpus
sumpsit. Ex qua videlicet obumbratione
omne in se refrigerium mentis accepit.
Rursum per umbram ex superna protec-
tione refrigerium cordis exprimitur sicut
psalmista ait. Sub umbra alarum tuarum
protege me. Vel sicut sponsa in canticis
canticorum aduentum sponsi prestolata pro-
nuntiat dicens. Sub umbra illius quem
desideraueram sedi. Ac si dicat ab estu de-
sideriorum carnalium subaduentus illius pro-
tectione requieui. Rursus per umbram
recedente caritate torpor frigide mentis
exprimitur. sicut de peccante homine
scriptum est. quia fugit uelut umbram. Ca-
lorem enim caritatis fugiens. veritatis
solem homo deseruit. et sub umbra se
mentis frigoris abscondit. Unde et
uoce eiusdem ueritatis dicitur. habundabit
iniquitas. refrigescet caritas multorum.
Unde primus homo post culpam inter ar-
bores paradisi ad auram post meridiem ab-
sconsus inuenitur. Quia enim meridianum
caritatis calorem perdiderat. iam sub
peccati umbra quasi sub frigore aure
torpebat. Iste igitur behemoth quia in illis
quasi quandam requiem inuenit quos a sui sol
ardore subtrahendo frigidos facit. sub
umbra dormire perhibetur. Non nun-
quam uero per umbram. sed tamen cum adiectione
mortis ponitur uel mors carnis ex-
primitur uel quibus reprobi qui antiqui hos-
tis tenebras studio praue operationis imi-
tantur. Unde uoce martirum per psal-
mistam dicitur. humiliasti nos in loco af-
flictionis. et operuit nos umbra mortis.

Umbra enim mortis electos dei opprimit
cum mors carnis que ymago mortis eterne
est ab hac eos uita disiungit. quia sicut
illa a deo animam. ita hec ab anima separat
corpus. uel certe umbra eos mortis
opprimit. quia ab antiquo hoste scriptum
est nomen illi mors. Umbra ergo mor-
tis omnes sunt reprobi. quia illius
nequitiam elationis imitantur. eius y-
maginem quasi umbram exprimunt.
dum eius in se malitie similitudinem
trahunt. quia electos dei opprimit. dum
contra eos in auctoritate persecutionis
temporaliter conualescunt. Hic autem loco
umbra nequitie torpor accipitur. Sub qua
iste behemoth dormit. quia cum corda
caritate calentia sollicitus uigilat.
In frigidis autem mentibus securus iacet.
Dormire etenim in sanctorum cordibus
non potest. quia et si quando in eis se ad
breue momentum collocat. ipse eum desi-
deriorum celestium estus fatigat. Et qui
tacens ut recedat pungitur. quociens
ab eis amore intimo ad eterna su-
spiratur. Tanto enim uotis excitant
quanto auxiliorum mentibus sic cogitationes
ad celum clamant. Unde fit ut bonorum
actionum armis tritus ac suspiriorum
spiculis percussus fugiat. et ad cor-
da reproborum frigida rediens eam quam
securus possideat malitie umbram
querat que ubi ab illo inueniatur os-
tenditur cum protinus subinfertur. In
secreto calami.

In sacro eloquio calami uel arun-
dinis appellatione aliquando uerbum ma-
nens. aliquando doctorum pictura. aliquando
mobilitas mentis. aliquando nitor glorie
temporalis accipitur. Per calamum quip-
pe ubi eternitas designatur cum uoce

patris per psalmistam dicitur. lingua
mea calamus scribe velociter scribentis.
Quia enim quod loquimur transit, quod scribimus
permanet. lingua patris scribe calamus
dicitur quia ab eo est verbum illius quod
eternum ac sine transitu generatum. Rursum
per calamum scripturarum doctrina exprimitur
sicut de sancta ecclesia propheta pollicetur di-
cens. In cubilibus in quibus dracones
prius habitabant orietur viror calami
et iunci, quod nimirum sententiam sicut in
hoc opere longe superius diximus per ca-
lamum exprimitur doctrina scribentium per
iuncum viriditas auditorum. Rursum per
calamum seu etiam arundinem mentis mobi-
litas designatur. sicut iudeorum turbis
in iohannis laude dominus dicit. quid ex-
istis in desertum videre arundinem vento
agitatam. Ut videlicet sibi intelligatur
non. Iohannes quippe arundo vento agi-
tata non erat. quia eius mentem statu
quidem solidam per diversas partes nulla
linguarum flatus inclinabat. Rursum per
calamum vel arundinem nitor temporalis
glorie exprimitur. sicut de iustis per sa-
pientiam dicitur. fulgebunt iusti et sicut
scintille in arundineto discurrent. Arundi-
netum namque vitam secularium appellat
qui more arundinum per temporalem gloriam
foris quasi ad alta consurgunt. sed intus a
soliditate veritatis inanescunt. Unde et
iudeorum regnum calamo comparatur cum per
prophetam apparente veritate carnis
domino dicitur. Calamum quassatum non conteret
et linum fumigans non extinguet.
quid enim calami nomine nisi iudaici
populi temporale regnum denuntiat. Nitens
quidem exterius sed intus vacuum. et quia
in eo populo genus iam regale defecerat
et regnum eius alienigena possidebat
apte hic idem regnum quassatum calamum

dicitur. quid vero per linum nisi eius
sacerdotium exprimitur, quod lineis ministrorum
vestibus utebatur. Et quia in adventu
domini caritatis ardorem perdiderat quasi amis-
so iam igne fidei non ardens. sed fumi-
gans fuit. Incarnatus autem dominus. calamum
quassatum non confregit. et linum fumigans
non extinxit, quia iudee regnum quod pene de-
structum iam fuerat. eius quod sacerdotium quod
ignem fidei non tenebat. non potestate
iudicii perculit. sed cum patientie longanimita-
te toleravit. Hoc ergo loco. quid aliud ap-
pellatione calami nisi mentes secularium
temporali glorie dedite designantur. qui
tanto apud semetipsos intus inanescunt
quanto alti et nitidi exterius ostenduntur.
More quippe calami intus quidem sunt per
fatuitatem ~~fatuitatem~~ vacui sed foris per
speciem et ostentationem pulcri. Sed quanto
ab eis gloria exterior gloriosius queritur
tanto eorum corda gravioribus cogitationum
stimulis agitantur. Unde recte nunc
behemoth iste in secreto calami dormi-
re perhibetur. quia quorum studia ad ap-
petitum temporalis nitoris atque altitudinis
commovet eorum corda tacitus tenet. Et
quasi ibi ipse quietus dormit ubi eos
quos possidet quiescere non permittit.
Dum enim excedere ceteros bonorum al-
titudine ambiunt. cum more calami
per nitorem exterioris mundicie nitorum
speciem quasi solidarum arborum corticem
[illegible] in hoc quod ipsi intus vacui re-
manent. locum behemoth isti ubi ipse
requiescere debeat prebent. Unde
in evangelio veritas dicit. quod spiritus ex-
iens qui in locis aridis et inaquosis
requiem non invenit ad domum quam
reliquerat. Vacuam scopisque mun-
datam repperit. Hanc multiplicior in-
travit

q uia enim silvosa fit terra que in su

dicitur loca arentia atque in aquosa sub-
lectum corda iustorum que per disciplinę forti-
tudinem ab omni carnalis concupiscentie humore
siccantur. Unde hic quoque ad hoc ubi be-
emoth iste dormiat nequaquam demonstraretur
cum protinus subditur: In locis hume-
ntibus. Loca namque humentia sunt ter-
renorum hominum mentes quas humor car-
nalis concupiscentie quia replet fluidas facit.
In quibus beemoth iste iniquitatis sue
uestigia tanto amplius imprimit quanto
in eisdem mentibus pes transitus illius
qui in fluxa terra descendit. Loca quoque
humentia sunt opera uoluptuosa. Pes
quippe in arida terra non labitur figi
uero in lubrica uix tenetur. In locis non
humentibus iter mentis potestis faciunt qui
in hac ad iustitiam recti stare non possunt.
In hiis itaque locis humentibus beemoth
dormit quia in reprobas hominum lu-
brica operatione requiescit. Non nulli
uero loca humentia genitalia membra
suspicantur. Quod si ita est quid aperte
aliud locis humentibus nisi luxuria desig-
natur. ut per calamum gloria superbie
et per loca humentia luxuria corporis ex-
primatur. Duo quippe hec sunt uitia
que humano generi inmaniter dominantur.
Unum uidelicet spiritus atque aliud carnis.
Elatio namque spiritum erigit. luxuria
carnem corrumpit. Antiquus itaque hostis
humanum genus uel per elationem per-
cipiet. uel per luxuriam premens in se-
creto calami atque in locis humentibus
dormit. quia dampnatum hominem subdi-
tione sue dominationis aut per elationem spiritus
aut per carnis corruptionem tenet. Ali-
quosdam uero utriusque possidet. quia
cum eos superbie spiritus eleuat a timo-
re sue altitudinis nec uerecundia cor-
ruptionis inclinat. Sed nisi cum hos

meta sanctorum etiam incessanter cot-
tidie contuentur nequaquam non uigilant. Nu-
lli quod redarguere uoluptates infimas et
suadere gaudia celestia preterire cessant.
Sed prauas mentes tanto obstinatius
sima non audiunt quanto arcius infimis
inheserint quibus nec hoc sufficit ut ipsi
peccent. Sed adhuc quod est deterius cum sese
argui emendari quod conspiciunt iustorum
increpationibus obuiant. ne saltem alii
corrigantur. Unde et bene subditur: Pro-
tegunt umbre umbram eius.
Umbre quippe sunt dya-
boli omnes iniqui qui dum imita-
mitatione iniquitati eius insistunt. quasi ab
eius corpore ymaginis speciem trahunt.
Sicut autem umbre eius sunt pluraliter
rapte. Ita singulariter umbra eius u-
nusquisque peccator. Sed dum doctrine iusti-
tiam mali contradicunt dum ab eis in-
quitatem quam libet corrigi non permittunt. Um-
bre beemoth istius umbram eius protegunt.
quia peccatores quique in quo sibi male
sunt conscii in eo et aliud peccantes de-
fendunt. Umbre umbram eius protegunt
dum nequissimos sed nequiores prauis
patrocinio tuentur. Quid hoc ergo nimi-
rum studio faciunt ne dum culpam in qua
et ipsa obligati sunt malis corrigitur.
ad ipsos quoque ueniatur. Sed igitur tegunt
dum alios protegunt quia sua uita
prouident. Uni alios considerant li-
bera correctione confundi. Sicque in-
sima communio dum defenditur augetur.
Et omnis cuiusque nequitia eo fit ad per-
petrandum facilius quo difficilius est ad
puniendum. Scelera quippe peccantium
tanto maiora incrementa recipiunt quan-
to per defensionem potentum diu
tolerantur. Sed tales quique sui uero
etiam sui meta etiam eo iudicantur

tanto se contra operatores dei hostes ex-
hibent, quanto maiores sunt prorum meri-
torum. Contra illos quippe suis defensioni-
bus pungunt, cum ea que displicent de-
fendendo multiplicant. Quod factum bene per prophe-
tam dominus sub babilonis specie redarguit
dicens: Orientur in domibus eius spine
et urtice et paliurus in munitionibus eius.
Quid namque per urticas nisi cogitationum
prurigines, quid vero per spinas nisi vi-
tiorum punctiones accipimus. In domibus ergo
babilonis urtice et spine pullulant, quia
in confusione mentis reprobi desideria co-
gitationum surgunt, que exasperent et quasi
peccata que pungunt. Sed hec agentes hunc
et nequiores alios defensores suos. Bene
illic apte protinus subditur: Et paliurus
in munitionibus eius. Paliurus tanta quippe
se spinarum ariditate densescit ut
pre asperitate tangi vix possit. Igitur
inter urticas et spinas nascitur, sed vi-
tiis hic potius per paliurum munitur, quia
videlicet minores iniqui mala qualibet
faciunt, sed ea nequissimi maiores tu-
entur. Unde bene et hic dicitur: Protegunt um-
bram eius. Dum enim mala peiorum
dicat qui umbram umbra ne auctoritatis
lumine irradietur obstruat. Sequitur:
Circumdabunt eum salices torrentis. In-
fructuose quidem arbores salices sed tamen
tante viriditatis sunt ut arcisse vel
abscise radicitus et proiecta vix pos-
sint.

Unde in sacro eloquio salicum nomine
aliquando pro viriditate boni, aliquando autem
pro sterilitate reprobi designantur. Nisi
enim electorum vitam per constantiam sue vi-
riditatis exprimerent, nequaquam de se eterne fi-
lius propheta dixisset: Germinabunt inter
herbas sicut salices iuxta preterfluentes
aquas. Sic enim eterne filii inter herbas
sicut salices germinant, dum inter a-

restentem vitam carnalium hominum et
multiplici vicissitudine et spetia mentis vi-
riditatem perdurant, qui bene iuxta pre-
fluentes aquas germinare perhibentur,
quia cum unusquisque eorum ubertatem ad fructum
percipit ex doctrina sacri eloquii quam compluitur
pervenit. Et rursum non per sterilitatem
salicum arcem peccatorum signaretur,
nequaquam ex voce predicantium contra babilonem
psalmista dixisset: In salicibus in medio
eius suspendimus organa nostra. Babilonis
quippe medio in ea salicis describuntur,
quia minime infructuosi quique ab amore
patrie celestis alieni totis visibus cordis
in hac seculi confusione radicantur.
Unde et predicatores sancti in istis salicibus
non exercent organa sed suspendunt,
quia eos in fructuosas ac reprobas mentes
aspiciunt, cum predicationis sue non exhi-
bent, sed potius lugentes flent. Nisi quod
per torrentem nisi huius mortalis vite cur-
sus exprimitur. De quo rursum per pro-
phetam exprimitur: De torrente in via
bibit, propterea exaltavit caput. Cuius
videlicet mentis constancia non aliter
nisi cogitationum radicibus quatitur, cum
hostis maligni tante contra nos fortitu-
dinis demonstratur. Nullum ne erit
consolationis adiutorium est certe. Nam sub-
ditur: In oculis eius quasi hamo ca-
piet eum. Notandum autem valde est quod
scripture sue verba misericordie temperans
deus modo non asperis increpationibus terret,
modo nos blandis consolationibus refovet,
et terrorem fomentis miscet et fomenta ter-
rori, ut dum circa nos utrumque mira
magisterii arte temperatur, nec desperantes
arte inveniamur territi nec incaute
securi. Nam cum behemoth astu-
tas insidias atque effrenatas vires mul-
tiplicibus sententiis indicasset, protinus
unigeniti filii sui redemptoris nostri
medias adventum et quo ordine ab illo

behemoth iste sit per mundi insinuat, ut quia tot mundi nationes illius virtute perculerat, incarnationem mediatoris indicata eius perditione revelaret. Igitur postquam dixit absorbebit fluvium et non mirabitur, et habet fiduciam quod influat Iordanis in os eius, ipsum illico adventum dominice incarnationis annuntiat dicens: In oculis eius quasi hamo capiet eum. Quis nesciat quod in hamo esca ostenditur, aculeus occultatur? Esca enim provocat ut aculeus pungat. Dominus itaque noster ad humani generis redemptionem veniens velut quendam de se in necem dyaboli hamum fecit. Assumpsit enim corpus ut in eo behemoth iste quasi mortem suam mortem carnis appeteret. Qui dum mortem in illo iniuste appetit, nos quos quasi iuste tenebat amisit. In hamo ergo eius incarnationis captus est, quia dum in illo appetit escam corporis transfixus est aculeo divinitatis. Ibi quippe inerat humanitas que ad se devoratorem duceret, ibi divinitas que perforaret; ibi aperta infirmitas que provocaret, ibi occulta virtus que captoris faucem transfigeret. In hamo ergo captus est quia inde interiit unde devoravit. Et quidem behemoth iste filium dei incarnandum noverat, sed redemptionis nostre ordinem nesciebat. Sciebat enim quod pro redemptione nostra incarnatus dei filius fuerat, sed omnino quod ipse redemptor noster illum moriendo transfigeret nesciebat. Unde et bene dicitur: In oculis eius quasi hamo capiet eum. In oculis quippe habere dicimur quod coram nobis positum videmus. Antiquus vero hostis humani generis redemptorem ante se positum vidit, quem cognoscendo confessus, confitendo pertimuit dicens: Quid nobis et tibi fili dei? Venisti ante tempus torquere nos? In oculis itaque suis hamo captus est, quia et novit et momordit. Et cognovit prius quam premeret, et tamen post non timuit in illo quasi escam propriam mortem carnis esuriret. Igitur quia caput nostrum quod per se fecit audivimus, per membra sua quod faciat audiamus. Sequitur: Et in sudibus perforabit nares eius. Quid aliud sudes vel palos accipimus, qui videlicet acuminantur ut figantur, nisi acuta consilia sanctorum, quibus behemoth nares perforant, dum sagacissimas eius insidias vigilando transpiciunt et sapiendo transfigunt? Per nares vero odor trahitur, et ducto flatu hoc agitur ut res etiam que longe est posita cognoscatur.

Naribus vero behemoth callide eius insidie designantur, per quas sagacissime nititur occulta nostri cordis bona cognoscere et hec pessima persuasione dissipare. In sudibus itaque dominus nares eius perforat, quia callidas eius insidias acutis sanctorum sensibus penetrans enecat. Sepe autem bonorum animas tanta insidians arte circumvolat, ut per ea que ab eis bene gesta gestaverit cognoverit ad malitiam aditum querat. Nam cum aliud largiri quid conspicit, inde aliud indiscordie flammas succendit. Et cum hunc respicit misereri, illi persuadet irasci, ut dum bono quod non communiter factio insinuat concordes animas a bono quoque omnimus abscindat. Quia enim multos incitos ad mala persuadendo non valet frangere, bonis satagit actibus inter eos mala seminare. Sed sancti viri has eius insidias tanto celerius comminuunt quanto subtilius deprehendunt. Quid melius

ostendimus sicut enim e multis assertoribus
vitae suae in testimonio paulum novimus sub
quo quidam corinthius dum incesti facinus
perpetrasset. tum doctor egregius incisionis
meritum ad satisfactionem carnis sathane
tradidit. et in die domini salvandum eius spiritum
reservavit. Magna quippe arte magistri
ipse est traditus coactus in pena. cui sponte
est substratus in culpa ut qui auctor fu-
erat ad vicium nequicie ipse flagellum fi-
eret discipline. Qui tamen bene gesta penitentia
dum cognovisset corinthios super eum
iam misericorditer motos ait. Cui autem aliquid
donastis et ego. Nam et ego quod donavi
si quid donavi propter vos in persona christi
Dampnationis itaque gratiam cogitans ait
Cui aliquid donastis et ego. ac si dicat
a bono meo non dissentio mentis sicut ipsos quod
ipsi fecistis atque more subdidit. et ego si quid
donavi propter vos ac si dicat. Vestris ac-
tibus bonum addidi quod quod propter vos mise-
ricorditer feci. Vestra ergo utilitas bo-
nitas mea. mea est utilitas bonitas
vestra. Qui ipsam morum compagem cordium
in qua se tenent adiungens subdidit In
persona christi tum velut si dicat Persima-
mus quod te ita caute discipulis copu-
las. quod velut te illorum vel illos tuis
actibus tam sollicita mente conformas
Illico subiungit Ut non circumvenia-
mur a sathana cuius sagaces insidias
quam acuto sensu transfigat in sinuat
subdens. Non enim ignoramus cogita-
tiones eius ac si verbis aliis dicat.
Arma auctori domino fides firma et
nares behemoth istius subtiliter circum-
spiciendo penetramus ne hoc quod bene
mens inchoat ipse in malicie finem
vertat. Possunt per fideles acutas inge-
nio per carnem manifesta sapiens verba sig-
nari sicut quia naribus odor trahitur
per nares behemoth illa antiqui hostis

exploratio figuratur qui cum deum in
carnatum esse dubitaret. hoc expeditis
miraculis voluit temptando cognoscere
dicens Si filius dei es dic ut lapides
isti panes fiant. Cum ergo signorum indiciis
odorem divinitatis eius cognoscere
cupiit quasi flatum naribus traxit. Sed cum a
proximo responderetur non in solo pane
vivit homo et non temptabis dominum
deum tuum quia sinaturam suam acuminibus
indagationem antiqui hostis ideas protulit
quasi nares eius sudibus perforavit. Sed
quia behemoth ista per varia fraudium ar-
gumenta distenditur. adhuc adiuncto
et alio nomine notatur. Nam subditur An
extrahere poteris leviathan hamo

Leviathan quippe additamentum
eorum dicitur quorum videlicet hominum
quibus semel culpam prevaricationis
intulit et hanc usque ad eternam mortem
cottidie pessimis suggestionibus extendit
quibus dum reatum scelerum multiplicat
penas procul dubio sine cessatione
coaugeat. Potest quoque leviathan etiam
per irrisionem vocari. Homo quippe
homini persuasione callida per divinita-
tem se additurum perhibuit sed in mor-
talitatem substulit. Additamentum ergo ho-
minum per irrisionem dici potuit quibus
dum hoc quod non erant se addere spopondit
etiam quod erant fallendo subtraxit. Sed
Leviathan iste hamo captus est quia in
redemptore nostro dum per satellites
suos escam corporis momordit divinita-
tis illum aculeus perforavit quasi ha-
mo quippe fauces glutientis tenuit dum
in illo esca carnis patuit quam devorator
appeteret et divinitatis passionis tempore
lateret quod necaret. In hac quippe aqua
abyssi id est in hac gentis humani in mestitie
ad omni mortem manus nutu pene omnium
hominis huc illuc quasi aperto hore circum

ille servabatur. Sed ad mortem tenti huius
hamus in hac aquarum profunda atque ca
liginosa mira est dispensatione suspensus
huius hami linea illa per evangelium an
tiquorum patrum propago memorata. Na
tum dicitur: Abraham genuit Ysaac. Y
saac genuit Iacob. Cumque eadem successo
res incorporatos Ioseph usque ad Mariam
virginem describuntur, quasi quedam linea tor
quetur in cuius extremo incarnatus dominus
est hamus iste ligatus, quem in huius a
quis humani generis dependentem aperto
ore iste cetus appetit sed eo per satel
litum suorum sevitiam morsu mordendi in
carnatus ulterius non habuit. Ne ergo iste hu
manis mentibus cetus insidians quos
vellet velud devoraret, hamus hic fau
ces raptoris tenuit et sese mordentem
momordit. Incarnacionem quoque unigeniti
filii fidelibus famulis indicans dominus ait:
An extrahere poteris leviathan hamo?
Subaudis ut ego. Qui ad raptoris mor
tem incarnatum unigenitum misi, in
quo dum mortalis caro conspicitur
et immortalitatis potentia non videtur,
quasi hamus quidam inde devorantem peri
mat, unde acumen potencie quo
transfigat occultat. Sequitur: Et fune
ligabis linguam eius? Subaudis ut
ego.

Scriptura enim sacra funem aliquando
dimensionem sortis, aliquando peccatum,
aliquando autem fidem designare consuevit.
Nam propter hereditatis dimensionem
sortis dicitur: Funes ceciderunt michi in
preclaris, etenim hereditas mea precla
ra est michi. Funes quippe in preclaris
cadunt dum per humilitatem vite
sortes nos patrie melioris excipiunt.
Rursum quia fune peccata signantur, per
prophetam dicitur: Ve qui trahitis iniqui
tatem in funiculis vanitatis. Iniquitas
namque in funiculis vanitatis trahitur
dum per augmentum culpe prolongatur. Unde
per psalmistam dicitur: Funes peccatorum circumplexi
sunt me. Quia enim funis addendo tor
quetur ut crescat, non immerito peccatum
in fune figuratur, quod perverso corde sepe
dum defenditur multiplicatur. Rursum
fune exprimitur fides, Salomone attes
tante qui ait: Funiculus triplex diffi
cile rumpitur. Quia videlicet fides que
de cognitione veritatis trinitatis ab ore
predicantium texitur, fortis in electorum
permanens, in solo reproborum corde
dissipatur. Hoc itaque loco funis nomine
sive peccatum seu fidem nil obstat intel
ligi. Incarnatus enim dominus in fune le
viathan linguam ligavit, quia in simili
tudine carnis peccati apparuit et omnia
errores eius predicamenta dampnavit.
Unde Paulo attestante ait: Et de peccato
dampnavit peccatum. Fune linguam eius
ligavit, quia per similitudinem carnis peccati
ab electorum suorum cordibus cuncta eius
fallacie argumenta destruxit. Certe enim
apparente domino in carne leviathan lin
gua ligata est, quia veritate eius cogni
ta ille falsitatis doctrine tacere [illegible].
Ubi enim nunc est aqua [illegible] errores
qui certe conantur astruere [illegible] nil esse
qui impudenti fronte assertoribus suis
fidem ab auditoribus exigunt, cum nunc
esse nulla testantur. Ubi mathemati
corum superstitio, qui dum signorum cursus
suscipiunt, vitas hominum in sidere momenta
suspendunt, quorum cum doctrinam sepe ge
minorum nativitas dissipat, qui cum uno
eodemque momento orti prodeant, non in
una conversationis qualitate perdurant. Ubi
tot predicamenta falsitatis que enumerare
refugimus ne ab exponendi ordine

longe recedam. Sed cuncta iam er-
roris doctrina conticuit quia leviathan
linguam dominus incarnatus sic hamo
constrinxit. Unde bene etiam per prophetam
dicitur: Et desolabit dominus linguam maris
Egypti. Lingua quippe maris est scientia
doctrine secularis. Bene autem mare Egyp-
tium dicitur quia peccati obscuritate fus-
catur. Linguam ergo maris Egypti dominus
desolavit quia mundi huius falsam sapientiam
per carnem se ostendendo destruxit.
Hamo ergo leviathan lingua constringitur
quia per similitudinem carnis peccati
ligata est predicatio vetusti peccato-
ris. Si autem fides hamo signatur ipsa de
nobis etiam intellectus innuitur. Quia
dum per predicatores suos in mundo fi-
dem sancte trinitatis innotuit, tota elec-
torum mentes erumpere mundi doctrina
cessavit. Unde bene dominus per prophetam dicitur:
Tu disrupisti fontes et torrentes, tu
exsiccasti fluvios Ethan. Ethan quippe
interpretatur fortis. Et quis est hic fortis
nisi de quo per evangelium veritas dicit:
Nemo potest vasa fortis ingressus
domum diripere nisi prius alligaverit fortem.
Fontes itaque et torrentes dominus disrupit
dum in apostolis suorum cordibus fluenta
veritatis aperuit. De quibus rursum per pro-
phetam aliud dicitur: Haurietis aquas
in gaudio de fontibus salvatoris. Ad eorum
quippe doctrinam sitientes pergimus et ve-
ritate plenas cordium nostrorum lagunculas
reportamus. Sed manentibus suis fontibus
Ethan fluvios exsiccavit dum doctri-
nas fortis et maligni spiritus ostenso can-
dore sic veritatis arefecit. Leviathan ergo
lingua hamo stringitur quia extensa fi-
de trinitatis errorum predicamenta solu-
erunt. Sed quia iam se aperte extollere
non valet contra autem misericordia dei

hinc pro nobis dormimus vigilat atque
eum et in hoc quod sicut frondibus molitur expug-
nat. Sequitur: ~~circulum~~ Numquid circulum
pones in naribus eius

Sicut per nares insidie ita xi
per circulum divine virtutis omnipo-
tentia designatur. Que eum apprehendi
nos temptationibus prohibet, miris or-
dinibus antiqui hostis insidias circum-
plectens tenet. Circulus ergo eius naribus
ponitur dum circumducta protectionis
superne fortitudine eius sagacia re-
tinetur, ne contra infirmitatem humanam
tantum prevaleat quantum perditorum augmen-
ta latenter explorat. Potest etiam circuli
nomine occulti iudicii adiutorium designari
quod in huius behemoth naribus ponitur dum
callida sua crudelitate refrenatur. Unde
bene per prophetam eum absolute lesae
prohibetur regi Babilonie dicit: Ponam
in naribus tuis circulum, ac si aperte di-
ceretur: Cogitando insidias supra eas sed
explere que appetis non valendo omni-
potentie mee circulum in naribus portas,
ut eum bonos mortem ardenter anhe-
las, ab eorum vita vacuus recedas. Uni-
versis hoc loco circulum haec scriptura per
Iohannem in apocalipsi falcem vocat,
ait enim: Vidi et ecce nubes candida
et super nubem sedentem similem filio hominis
habentem in capite suo coronam auream
et in manu sua falcem acutam. Potestas
enim divini iudicii quia undique stringit
circulus dicitur, et quia intra se omnia in-
cidendo complectitur falcis appellatione signatur.
In falce enim ~~[illegible]~~ medium quod
qua versum flectitur intus cadit, et
quia potestas superni iudicii nullatenus
evitatur. Intra eam quippe sumus qualibet
fugere conetur. Recte eum venturus iu-
dex ostenditur falcem tenens prohibetur.

quia tam potenter ad omnia obviat ut
tenendo circumdat. Unde et sancta iudicii sui fal-
cem vidit propheta cum diceret: Si ascendero
in celum tu illic es; si descendero in infer-
num ades. Si sumpsero pennas meas
ante lucem et habitavero in postremis maris,
etenim illuc manus tua deducet me et
tenebit me dextera tua. Vera quandam
se falcem vidisse cum nullo sibi loco pa-
tere fuge aditum posse cognovit dicens,
quia neque ab oriente, nec ab occidente,
neque a desertis montibus. Subaudis: patet
via fugiendi. Atque mox ipsam sue pre-
potentie omnimodam comprehensionem sub-
dens ait: Quoniam dominus iudex est. Ac si diceret:
fugiendi via undique deest, quia ille
iudicat qui ubique est. Divina itaque iudi-
cia sicut signantur falce, quia cuncta
vallantia includunt, ita exprimuntur cir-
culo, que undique stringunt. Cum leviathan
itaque naribus a domino circulus ponitur,
quasi iudicii eius potentia in insidiis
suis nequitia velud prevaleat coarta-
tur. Dicitur ergo: Numquid pones circulum
in naribus eius? Subaudis: ut ego,
qui astutias eius in insidias omnipotenti
iudicio stringo, ut nec tantum temptet
quantum appetit, nec tantum capiat quantum
temptat. Sequitur autem: Armilla perfo-
12 rabis maxillam eius.

Ab intellectu circuli armilla non
discrepat, quia utraque quoque hoc ubi
ponitur ambiendo constringit. Sed
quia armilla latius ponitur, per armillam
circuli eius iudicii circa nos protectio
impensio designatur. Armilla ergo dominus
maxillam istius leviathan perforat, quia
ineffabili misericordia sic potencia se malicia
antiqui hostis obviat ut aliquando eos etiam
iam quos cepit amittat. Et qui ab ore
illius cadunt qui post perpetratas cul-

pas ad innocentiam redeunt. Quis enim
ore illius semel raptus maxillam eius
evaderet si perforata non esset? Dominum non
more Petrum tenuit cum negavit? Dominum non
more David tenuit cum in tantam se luxu-
rie voraginem misit? Sed dum ad vi-
tam uterque per penitentiam rediit, leviathan
iste eos aliquo modo quasi per maxille sue
foramen amisit. Per foramen ergo ma-
xille ab eius ore subtracti sunt qui post
perpetratam tante nequitie penitendo
redierunt. Quis autem hominum leviathan
istius os evadat, ut illicita nulla com-
mittat? Sed hinc cognoscimus quantum
redemptori humani generis debitores
sumus, qui non solum nos in ore levia-
than ire prohibuit sed etiam ab eius ore
redire concessit, qui spem peccatori non
abstulit, quia maxillam eius ut evaden-
di viam tribueret perforavit, ut sal-
tem post morsum fugiat qui incautus
prius nequaquam morderi metuebat.
Ubique ergo nobis occurrit superna
medicina quia et dedit homini pre-
cepta ne peccaret et tamen peccanti
dedit remedia ne desperaret. Unde
cavendum summopere est ne quis delectatione
peccati leviathan istius ore rapiatur. Et
tamen si raptus fuerit ne desperet, quia si
perfecte peccatum perfecte lugeat ad-
huc foramen in maxilla eius invenit
per quod evadat. Nam dentibus teritur,
sed adhuc si evadendi via queritur, iam
in maxilla eius foramen invenitur.
Habet etiam captus quo exeat qui pre-
videre noluit qui caperetur. Quisquis ergo
nondum captus est, in maxilla fo-
ramen querat. Prius quippe cau-
tus esse condicione mentis. Si nemo dicat quod
prius est venialiter peccato. Et nemo
qui peccavit dicat quod inutile est quod peccati

remissione desperet. relaxat enim deus
facinus quod defletur. Sed peccare quisque
timeat. quia si digne flere non possit
ignorat. Ante culpam ergo iusticiam metu-
at. post culpam tamen de pietate pre-
sumat. Neque iusticiam ita timeat ut nul-
la spei consolatione convalescat. nec ita con-
fidat quod misericordia ut adhibendis vulneribus suis
digne penitentie negligat medicinam. sed quem
presumit sibi pie parcere semper etiam
cogitet districte iudicare. Sub pietate
itaque eius spe peccatoris gaudeat. Et
sub districtione illius penitentis correc-
tio contremescat. Spes quoque presumptio-
nem habeat. et mensuram timoris ut ad cor-
rigenda peccata iusticia iudicantis ter-
reat. quem ad fiduciam venie gratia parcentis
invitat. Hinc est quod per quendam sapientem
dicitur. Ne dixeris miseratio domini multe
peccatorum meorum memorabitur. Pie-
tatem namque eius premisit et iusticiam
subdit dicens. Misericordia enim et ira
ab illo. Divina atque clementia maxillam
behemoth istius perforans ubique humano
generi et misericorditer et potenter occur-
rit. quia nec libero ammonicionem pre-
cavendo tacuit. nec captivo remedium
fugiendo subtraxit. Ad hoc quippe in
scriptura sacra maiorum talium .i. david et
petri peccata sunt indita ut cautela
minorum sit ruina maiorum. Ad hoc vero
utrorumque illic et penitentia insinuatur
et venia ut spes pereuntium sit reparatio
perditorum. De strato ergo suo david
cadente nemo superbiat. de lapsu etiam
suo david surgente nemo desperet.
Ecce quod mirabiliter sacra scriptura
eodem verbo superbos premit quo verbo
humiles levat. Unam namque rem tes-
tam retulit et diversis modo superbos
quidem ad humilitatis formidinem. humiles
vero ad spei fiduciam revocavit.

O inestimabile novum genus medicamenti
quo uno eodem quoque ordine posito et pre-
mendo tumentia contrahit et sublevando
arentia infundit. De maiorum nos
lapsu terruit. sed de reparatione roboravit.
Sic quippe semper sic nos divine dis-
pensationis ipse et superbientes reprimit
et ne ad desperationem corruamus fulcit.
Unde etiam per moysen ammonet di-
cens. Non accipies loco pignoris supe-
riorem aut inferiorem molam. Accipere
aliquando dicimus auferre. Unde et aves il-
le que rapiendis sunt avibus aucte acci-
pitres vocantur. Unde et paulus apostolus
dicit. Sustinetis enim si quis devorat
si quis accipit. ac si diceret. Si quis
rapit. Pignus vero debitoris est con-
fessio peccatoris. a debitore enim pignus
accipitur. cum a peccatore iam peccati
confessio tenetur. Superior autem et in-
ferior mola est spes et timor. Spes quippe
ad alta subvehit. timor autem cor in-
ferius premit. Sed mola superior et inferior
ita sibi necessario iungitur. ut una sine
altera inutiliter habeatur. In peccatoris ita-
que pectore incessanter debet spes et
formido coniungi. quia incassum misericordiam
sperat si non etiam iusticiam timeat.
incassum iusticiam metuit si non etiam de
misericordia confidit. Loco ergo pignoris mola
superior aut inferior tolli prohibetur. quia
qui peccatori predicat. tanta dispensa-
tione debet componere predicationem. ut nec
derelicta spe timorem subtrahat. nec
subtracta spe in solo eum timore derelin-
quat. Mola enim superior aut inferior tol-
litur. si predicantis lingua in pectore
peccatoris aut timor a spe aut spes
a timore dividatur. Et quia exigente
re david ad medium adducto tanti fa-
cinoris memoria lectori for-
tasse animus movetur. tu omnipotens

deus eos quos imperfectos eligit quos
ad dona quoque spiritalium culminum assumit
illesos a corporalibus viciis non custodit
Unde quia sepe sic cernimus credimus breviter
respondemus Nam nulli cum per alta do-
na virtutum per impensam gratiam bonorum
operum in superbie vicium cadunt sed tamen
quo ceciderint non agnoscunt proinde con-
tra eos hostis antiquus quia iam intus
dominatur etiam extrinsecus sevire permittitur
ut qui in cogitatione elati sunt per carnis
luxuriam prosternantur Primo autem quod
aliquantum minus est in corporis corruptionem cadere
quam cogitatione tacita ex deliberata elatione
peccare Sed cum minus turpis superbia
creditur minus evitatur luxuria vero
eo magis homines erubescunt quo se
omnes turpem noverunt Unde fit plerumque
quod ut non nulli post superbiam in luxuriam
corruentes ex aperto casu malum culpe
latentis erubescant et tunc etiam maio-
ra corrigunt cum prostrati in minimis
gravius confunduntur Reos enim se in-
ter minora conspiciunt qui se liberos in-
ter graviora crediderunt Pia ergo
divina dispensatione laxatus iniquus
behemoth iste de culpa ad culpam trahit
Et dum plus percutit inde eum quem
ceperat amittit atque unde vicisse cer-
nitur inde superatur Considerare libet
mira inimici circa finem quibus deus
sine fallere nos gemere Ecce qui de
virtute se extulit per vicium ad humi-
litatem redit Qui vero acceptis vir-
tutibus extollitur non gladio sed ut
ita dixerim medicamento vulneratur
Quid est enim virtus nisi medicamentum
Et quid per vicium nisi vulnus Quia
ergo nos de medicamento vulneris fa-
cimus facit ille de vulnere medicamen-
tum ut qui virtute percutimur viciis
curemur Nos namque virtutum

dona retorquemus in usum viciorum ille
viciorum illecebras sumit in arte virtutum
et salutis statum percutit ut sanet ut
qui humilitatem currentes fugimus ei
saltem cadentes hereamus Sed inter
hec sciendum quod plerique hominum quo in multis
corruunt arcius ligantur Cumque eos be-
hemoth iste ex uno vicio percutit ut
cadant ex alio quoque illigat ne surgant
Consideret itaque homo quo adversario
bellum gerat et si iam se in aliquo de-
liquisse deprehendit saltem ad culpam post
culpam per timorem instat ut studiose
contineat vulnera que fecerit ne crescant
quia valde crudum est quod hostis mentem decep-
turus saluti etiam vulneribus fuit
Armilla namque behemoth
istius perforata intelligi et
aliter potest ut maxilla tenenda dicatur
non quos iam perfecte peccato implicat
sed quos ad huius peccati persuasionibus
temptat quatenus ei quilibet mandendum
sit de peccati cum delectatione temptare
commandendum quidem sed non deglutiendum
acceperat Paulum qui illum post tot
revelationum sublimia stimulus carnis
agitabat Tunc ergo cum contra illum lec-
tionem temptationis accepit in maxilla
eum tenuit sed perforata quia vero ela-
tus prius parat temptationis est ne pe-
riret Temptatio ergo illa non vorago
viciorum sed custodia meritorum fuit Quem
levatum iste fatigando cum in afflic-
tione continuit sed non in culpa capi-
endo devoravit Electos autem suos sancti-
tatis non committeret nisi temptari
Sed quippe non contenti si de sanctitatis
gloria superbirent et tanto sub eius
iure caderent quanto se in suis virtu-
tibus elevarent sed miro dispensa-
tionis ordine dum temptantur humiliantur

dum humiliantur eius ore iam desi-
minent. Bene ergo maxilla behemoth istius
perforata dicitur. quia electos dei unde
conterit inde amittit. Unde temptat ut
perdat. inde agit ne pereant. antiquus
itaque hostis occultis dei dispensationibus
serviens. eos semper ad interitum temptat
volens. sed ad regnum temptando servat
invitus. Maxilla ergo eius perforata est
quia eos quos temptando quasi mandendo
conterit quasi eum deglutit amittit. quod quia non
humana sed divina providentia agitur
ut utilitati iustorum ipsa vetusti adver-
sarii astucia suffragetur. quatinus cum
electos temptat eos magis temptando
custodiat. Bene ad beatum Iob dicitur. Aut ar-
milla perforabis maxillam eius. Sub
audis ut ego qui per inde tuta dispo-
sitione electos meos inde robustius in
tegritati custodio unde eos per maxil
lam leviathan istius labefactari ali-
quando ab integritate permitto. Sequitur
~~Sequitur~~ Numquid multiplicabit ad te pre-
ces aut loquetur tibi mollia. Subaudis
ut michi. Si enim ad personam filii hec
verba referantur incarnato ei mollia
loquebatur cum diceret. Scio quod sis filius dei
ad quem leviathan iste multiplicavit pre-
ces cum per subditam sibi legionem dixit
Si eicis nos mitte in gregem porcorum
Quamvis intelligi aptius potest. quia ad deum
preces multiplicat cum extrema die
iudicii iniqui qui eius corpus sunt sibi
parci deprecantur. cum membra eius in
delicijs reprobi sero clamantes dicunt
Domine domine aperi nobis. quibus protinus
respondetur. Nescio vos unde estis
tunc enim dominus per membra sua mollia
loquitur quando multi ex eius corpore dicunt
Domine domine in nomine tuo prophetavimus

et in nomine tuo demonia eiecimus
et in tuo nomine multas virtutes fecimus. Mol-
lia quidem deprecantes dicunt cum in eius
nomine replicant que fecerunt. sed duro tar-
de illa cum faciunt in sua laude rapiunt
Unde mox audiunt. Nescio qui estis.
Sequitur. Numquid feriet tecum pactum sub
audis ut mecum. Et accipies eum servum sem-
piternum. Sub audis ut ego. Sed val-
de intuendum est quod pactum cum domino le-
viathan iste feriat ut sempiternus ab
eo servus habeatur. In pacto namque dis-
cordancium partium voluntas imple-
tur ad votum suum quisque perveniat et in-
grata desiderato fine concludat. Antiquus
itaque hostis a summitate divine in no-
cencie malicia succensus sese discor-
dat. sed ab eius iudicio etiam discor-
dando non discrepat. Nam vitas in-
stos semper malivole temptare appe-
tit. sed tamen hoc dominus vel misericorditer
fieri vel iuste permittit. Hec ipsa ergo
temptacionis licencia pactum notatur quia
et desiderium temptacionis agitur et bene
per eam miro modo voluntas iuste di-
spensacionis impletur. erudiendos enim
sicut et nuper diximus electos suos dominus
sepe temptatori subicit. sicut post paradi-
si claustra post tercij celi secreta ne
revelacionum magnitudine paulus extol-
li potuisset ei sathane angelus datus
est. sed ut perfecti sumus ipsa hac temp-
tacione dissimiliter ut qui clari prius pa-
tebant humiliati apertiores fuerunt.
Servato ergo dispensacionis ordine bene
servire promittitur iniquitas dyaboli unde
pie perficitur benignitas dei. Et bene ex
hoc pacto quod cum domino ferire dicitur servus
accipi perhibetur. quia unde ab temptat
membris suppone gracie. Unde cohercet iram

nequissime voluntatis sue. Servus
ergo ex pacto est qui divini voluntatem
suam implere permittitur ad superni consi-
lii voluntate ligatur ut electos dei
sicut dictum est volens temptet et temp-
tando nesciens probet. Sed quia tam-
diu in hac vita electorum usibus servit quam-
diu malicia sue nequicia temptacionibus
exercere potuit. Hic autem in loco a domino non
solum ex pacto servus sed sempiternus servus
accipi dicitur. Investigare compellimur quo
et post presentis vite terminum servire eum
domino invenimus demonstremus. Nec enim
tunc iustos celesti felicitate pollentes ad
hoc temptare permittitur. Cum autem eius oculos
eterne gehenne ignibus mancipatur
quia neque in illa superna gloria pro tem-
tacionibus erudiendi sunt in qua iam pro
temptacionum laboribus remunerantur.
Sed tunc Leviathan iste cum suis corpo-
ribus videlicet omnibus flammis ul-
tricibus traditur quibus sine fine cru-
ciatur. Quos videlicet cruciatus dum iu-
sti conspiciunt in dei laudibus excrescunt
quia et in se cernunt bonum quo remunera-
ti sunt et in illis inspiciunt supplicium quod
evaserunt. Ita enim tunc pulcra est uni-
versitas dum gehenna iuste cruciat im-
pios et eterna felicitas iuste remunerat
dicens. Sicut enim niger color substra-
titur in pictura substernitur ut super-
iectus albus vel rubeus pulcrior ostenda-
tur ita tunc etiam malos sub ordinans
deus feliciora exhibet gaudia bonorum
ostensis autem eius oculos suppliciis repleo-
rum cognominis illud ex visione divina eorum
gaudium quo excrescit non fit magis tamen
auctori suo est se debitores sentiunt quod
et bonum cernunt quod iuste remunerati per-
cipiunt et malum quod misericorditer ad-

vitaverunt. Igitur sic utilitati iustorum et
hic Leviathan servit temptacionis et illic dampn-
nacionis proficit. Sempiternus servus est dum
dei laudibus nesciens servit et illic eius
pena iusta et hic voluntas iniusta est.
. . Numquid illudis
ei quasi avi. Aliud est quod adversarium
prius Behemoth postmodum Leviathan
nunc vero avem in pertubacionis sue illusione
comparatur. Behemoth quippe ut diximus
belua interpretatur que quadrupes existens
dicitur dum sicut bos fenum comedere per-
hibetur. Leviathan ergo qui hamo ca-
pitur piscibus serpens magnus in
notescit. Nunc ergo ad avis similitudinem
ducitur cum dicitur. Numquid illudis ei quasi avi.
Cur ergo belua vel iumentum aut dra-
co aut avis appellatur indagemus. Cuius
cum nomina eius agnoscimus sic tergiver-
sacionis illius astucia salubriter explicatur.
De celo quippe ad terram venit et ad
spem celestium nulla iam respiracione se e-
rigit. Irrationale ergo et quadrupes est
animal per actionis immunde fatuitatem.
Draco per nocendi maliciam. Avis per
subtilis nature levitatem. Quia enim
hoc quod contra se agit ignorat bruto
sensu belua est. Quia maliciose nobis
nocere appetit draco est. Quia vero de
nature sue subtilitate superbe extolli-
tur avis est. Rursum quia in hoc quod inique
agit ad utilitatem nostram divina virtute
possidetur iumentum est. Quia vero latenter
mordet serpens est. Quia autem non numquam
per indomitam superbiam se etiam lucis
angelum simulat avis est. Quamvis enim contra
genus humanum inexplicabili iniquitatis
arte laborat tribus tamen viis vali-
de temptat ut videlicet alios sibi per
luxuriam alios per maliciam alios per

superbiam sublevat. Non ergo in mito
meo quod agere metuit. ex ipso actionum suarum
nomine vocatur. Cum inimicus dracho vel
avis dicitur. In eis quippe quos ad nocendi
maliciam inflammat dracho est. In eis autem
quos in fastum superbie quasi alta sapientes
elevat avis est. In illis vero quos pari-
ter in livoris malicia et superbia pol-
luit. inimicus dracho simul et avis exis-
tit. Per tot namque ad corpora cor se species
multiplicat in quot eos nequicias implicat
aquilearum gratia recto nomine vocatur quia
aut deceptorum mentes in varias species
vertitur. Cum enim hunc per carnis livorem
temptat sed tamen nunc superat incitata
suggestione cor eius in malicia inflam-
mat. Quia ergo ad eum belua venire non
valuit dracho venit. Illum veneno
malicie corrumpere non valet sed tamen
bona sua eius oculis apponit et cor illius
in superbiam extollit. Hunc ergo ut dra-
cho subripere non valuit sed tamen addu-
cto fantasmate in eius glorie coram co-
gitationis eius obtutibus quasi avis evola-
vit. Quia inimicus avis tanto gravia nos
in manus extollitur quanto nulla nature
sue in firmitate impeditur. Quem cum carnis
morte non premitur et redemptorem nostrum
carne mortalem vidit. elaciori fastu in-
tumuit. Sed ubi contra auctorem suum
prima se superbie extulit. ibi laqueum sue
mortis invenit. Nam ea eius carnis
morte prostratus est qua extitit elacior.
Et inde laqueum pertulit. Unde quasi
escam sue malicie mortem iusti concupivit.
Dicatur ergo Numquid illudis ei quasi avi
quasi avi quippe dominus illusit dum ei in
passione unigeniti filii ostendit escam
sed laqueum abscondit. Vidit enim quod ore
perciperet. sed non vidit quod guttur te-
neret. Nam quamvis eum filium dei ipse fuit
confessus velut puerum tamen illum hominem
mori credidit. Ad cuius mortem iudeorum per-
secutorum animos concitavit. Sed in ipso tem-
pore dictis eius tempore tarde iam cognovisse
se intelligitur quod illa eius morte pu-
niretur. Unde et pilati coniugem sompniis
terruit. ut vir illius iusti persecucione
cessaret. Sed res interna dispensacione
disposita nulla valuit machinacione
refragari. Expediebat quippe ut pro
iniustis mortem iuste morientium maiores iusti
in iuste morientis pluet. quod quia leviathan
iste usque ad tempus passionis illius ig-
noravit quod morte eius illius divinitatis
eius laqueum pertulit dum humanitatis
eius escam momordit. Sequitur aut li-
gabis eum ancillis tuis. Subaudis ut
ego. In servis et si desperata est adiecio
invilitas viget. In ancillis autem cum con-
dicione pariter sexus iacet. Unde autem dominus
leviathan ipsum non servis. sed ancillis suis
ligare se asserit. quia ad redemptionem
nostram veniens et suos contra mundi super-
biam mittens predicatores relictis
sapientibus insipientes relictis forti-
bus debiles relictis divitibus pauperes
elegit. ancillis ergo suis leviathan hic
fortitudinis dominus ligavit. quod attestan-
te paulo infirma mundi elegit deus ut
confundat fortia. Unde hinc etiam per sa-
lomonem dicitur.

[S]apiencia edificavit sibi domum
excidit columpnas septem. immolavit
victimas miscuit vinum. proposuit mensam.
misit ancillas suas ut vocarent ad
arcem et ad menia civitatis. sapiencia
quippe domum sibi condidit cum unige-
nitus dei filius in se ipso intra uterum
virginis mediante anima humanum sibi

corpus creauit. sic corpus quippe uni
geniti domus dei dicitur. sicut etiam te
plum uocatur. ita uero ut eius idem
qui dei atque hominis filius ipse sit qui in
habitat. quod tamen recte et aliter accipitur
sicut domus sapientie etiam uocatur. que sibi
etiam columpnas excidit. quia ab amore
temporis seculi disiunctos ad portandam eius
dem ecclesie fabricam mentes predicantium
erexit. que pro eo quod per spiritus septiformis gratiam uirtute
sunt septenario numero signantur. Immolauit
uictimas. quia uitam predicantium mac
tari in persecutione permisit. Vinum mis
cuit. quia diuinitatis et humanitatis sue
pariter nobis archana predicauit. Men
sam quoque proposuit. quia scripture sacre
nobis pabula aperiendo preparauit. An
cillas etiam suas misit que ad arcem nos
atque ad ciuitatis menia uocarent. quia pre
dicatores infirmos abiectosque huius mun
di misit qui fideles populos ad spiritualis
patrie edificia superna colligerent. Unde in
euangelio dominus nathanahelem laudat
nec tamen in sorte predicantium reputat
quia ad predicandum eum tales uenire de
buerant. qui de laude propria nil haberent. ut
tanto solius ueritatis cognosceretur esse quod
agerent. quanto et aperte cognosceretur. quod ad
hoc agendum per se ydonei non fuis
sent. ut ergo mira potentia per predicatores
linguas clarescerit. per quos mirabilibus ac
tum est ut eorum predicantium multitudo mella
cet. Ancillas ergo dominus misit et leuiathan
huius fortitudinem ligauit. quia infirmos
predicatores mundo exhibuit et potestates
quosque qui eius corpus fuerant sub timore
sui uincula restringit. et in semetipso
leuiathan iste ancillis ligatur. cum in fir
mis predicantibus ueritatis lumine clares

cente contra electorum mentes antiquus
hostis non quantum uoluit seuire permittitur
sed ne sub infidelitatis captiuitate eos
quos appetit teneat. signis et uirtutibus
coartatur. Ipse ergo per se hoc faciente fa
cit qui contra illum uires non fortibus tri
buit. Sed quia quos contra eum dominus
mittat in sinuat. nunc etiam quid ipsi agant
qui mittuntur adiungit. Sequitur. Concident
eum amici. diuident illum negotiatores
leuiathan iste.
Concidunt quotiens diuini
uerbi gladio sua ab illo mera separant.
Iniqui enim cum uerbum uitatis audiunt
et sed timore perculsi ab antiqui hostis se
uiritutis suspendunt. ipse in corpore suo di
uiditur. cum hii qui praue in hesserant
subtrahuntur. Ipsos uero amicos nominat
quos superius ancillas uocat. ipsos etiam
negotiatores appellat quos amicos dixit
. sunt etenim predicatores. prius ancille se
per formidinem. post amici per fidem
ad extremum quoque negotiatores per actionem
ipsis quippe ~~infirmantibus~~ infirmantibus
dicitur. Nolite timere pusillus grex. quia
complacuit dare patri meo nobis regnum. Ipsis
rursum conualescentibus dicitur. nos autem dixi
amicos quia omnia que audiui a patre
meo nota feci uobis. Ipsis ad extremum
in negocii opera pergentibus iubetur. Euntes
et in mundum uniuersum predicate euan
gelium omni creature. In predicatione quippe
fidei quasi quoddam negotium geritur. dum ibi
datur et fides ab audientibus sumitur. quasi
quoddam negotium faciunt qui predicationem
prerogant et a plebs fidem reportant
fidem impertiunt et eos statim promis
sua sumunt. Si enim predicatoris ministerium
negotium non fuisset. profecto psalmista
non diceret. Sumite psalmum et date tym
panum. In tympano etenim corium sonatur.

ut sonet. Quid est ergo dicere sumite
psalmum et date tympanum nisi accipite
spirituale canticum cordis et reddite temporale
maceracionem corporis si superna predicacionis
negocium non finisset nequaquam sub typo for-
tis mulieris salomon de sancta ecclesia diceret
Sindonem fecit et vendidit et cingu-
lum tradidit cananeo. Quid enim signatur
lintheo sindonis nisi subtilis intexcio sancte
predicacionis in qua molliter quiescitur quia
mens fidelium in illa spe superna refovetur.
Unde et petro animalia in lintheo demon-
strantur quia peccatores alias misericordie
aggregati in blanda fidei quiete continentur.
hanc ergo syndonem ecclesia fecit et ven-
didit. quia fidem quam credendo texuit lo-
quendo dedit. et ab infidelibus vitam recte
conversacionis accepit. Que et cananeo cingulum
tradidit. quia per vigorem demonstrate
iusticie fluxa opera gentilium astrinxit.
ut hoc quod precipitur continendo teneat
Sint lumbi vestri precincti. Predicatores
ergo suos dominus querendo ancillas innuit.
permutando amicos facit ditando ne-
gociatores exhibet. Quia igitur prius mundi
animas infirmi timuerunt post agnoscenda
divina consilia ascenderunt. dicaciam vir-
tutibus usque ad exercendum fidei negoci-
um perducuntur. ut leviathan istius mem-
bra increpando atque suadendo tanto se-
cum mercantur quanto et amici facti a
mori vitantes semetipsos vivos copu-
lant. atque ab eo peccatorum animas
tanto celerius subtrahant. quanto ne-
gociatores ydonei effecti in semetipsis
amplissimas apotecas virtutum monstrant.
Quia enim predicatores valde lauda-
biliter a leviathan isto vasa possessa
dividunt vitantes vocem prophecie compel-
litur dicens. Et si separaveris pre-
ciosum a vili quasi os meum eris. preciosum

a vili separat qui humanas mentes
a rapina antiqui hostis imitacione disiungit.
Recte autem os domini dicitur. quia per eum
consuetudinibus eloquia divina formantur. Se-
quitur. Numquid implebis sagenas pel-
le eius aut gurgustium piscium capite eius.
Quid per sagenam et gurgustium piscium
nisi ecclesie fidelium que unam catholicam faciunt
designantur. Unde in evangelio scriptum
est. Simile est regnum celorum sagene mis-
se in mare. et ex omni genere piscium con-
greganti. Regnum celorum scilicet vocatur
ecclesia cuius dum mores dominus ad superna
sublevat iam hec ipsa in domino per celestem
conversacionem regnat. que recte eciam sagene
in mare misse comparatur et ex omni genere
piscium congreganti. quia missa in hac
gentilitatis seculum nullum respuit. sed ma-
los cum bonis. superbos cum humilibus.
iracundos cum mitibus. et fatuos cum sa-
pientibus capit. In pelle vero leviathan
istius stulti eius corporis. In capite autem
prudentes accipimus. Vel certe pelle que
est exterius subditi ad hec extrema sunt
cum. capite autem prepositi designantur. Et
bene dominus sancto ordine has sagenas
vel gurgustium piscium id est ecclesiam sanctam et
novam fidelium prius se pelle eius et post-
modum capite asserit impleturum. quia
sicut superius diximus prius elegit
infirma ut post confunderet forcia. Elegit
quippe stulta mundi ut confunderet
sapientes. Prius namque collegit indoc-
tos ut postmodum lucraretur philosophos
Et non per oratores docuit piscatores
sed mira potestate per piscatores subegit
oratores. Dicat ergo Numquid imple-
bis sagenas pelle eius. cum gurgus-
tium piscium capite illius. subaudis ut
ego qui mecum eciam fidelium prius que

pellem dyaboli operimus atque in fines colligo, et postmodum caput illius i. prudentes mihi adversarios subdo. Sequitur. Pones super eum manum tuam. i. ut ego qui fortis illum potencia reprimens non plus quam expediat sevire permitto, eius quoque seviciam quantum permisso electorum meorum utilitate retorqueo. Vel certe super eum manum ponere est virtutis potestate superare. Beato ergo Iob per interrogationem dicitur: Pones super eum manum tuam. Ac si aperte diceretur: Numquid vincet illum propria reprimis. Bene et apte mox dicitur:

[M]emento belli nec ultra addas loqui. Alta dispensatio iudiciorum dei. Modo electos bene merentes famulos vel minus impetit vel flagellis premit vel quibusdam super impositis honeribus gravat vel laboriosis occupationibus implicat, quia immo ipso providet, quia si quieti ac liberi in tranquillitate persisterent, temptationes ferre adversariis non valentes profundi mentis vulneribus iacerent. Dum ergo eos foris tolerandis flagellis vel honeribus occupat, a suscipiendis interius temptacionum iaculis occultat. Operis quippe medicinalis est ut sepe fervorem intestinum in pruriginem cutis trahat. Et plerumque inde minus curat, inde citius sanat. Ita nimirum divine dispensationis medicamine agitur, ut exterioribus doloribus intimum vulnus animi adimatur et flagellorum percussionibus repellatur ea que occupare interius poterat putredo viciorum. Et tamen sepe dum patientes culpe sibi conscii homines non sunt, quia aut doloribus cruciantur aut laboribus deprimuntur, contra iustum atque omnipotentem iudicem in querela prosiliunt. Sed nimius intuentes contra quod fortem adversarium bella gerit, cuius se intollerabiles ictus subtrahit, attendunt nequaquam de hiis que exterius tolerant murmurarent. Sed id circo videntur nobis hec gravia, quia bella occulti adversarii nolumus pensare graviora, a quibus plerumque bellis invisibilibus dum flagellamur defendimur, dum affligimur occultamur. Caro enim nostra prius quam resurrectionis incorruptione solidetur, si nullo merore affligatur, temptationibus effrenatur. Quis autem nesciat quod multo sit melius ardere flamma febrium quam igne viciorum? Et tamen cum febre corripimur, quia viciorum estus qui occupare nos poterant consideramus negligimus, de percussione murmuramus. Quis nesciat quod multo sit melius duris in servitutis honeribus subici quam blandientibus demoniis spiritalibus subdi? Et tamen cum alto dei iudicio iugo humane conditionis atterimur, in querelam prorumpimus. Nimirum quia minus attendimus quod si nos nulla conditionis servitutis affligeret, fortasse nos inter multas iniquitatibus pravis liberas deserviret. Ideo ergo hec que toleramus gravia credimus, quia bella hostis calidi quam sint contra nos dura atque intolerabilia non videmus. Aliena enim mente omnia pondus invalescunt si ea que se affligere poterant occulti adversarii bella pensare. Quid enim si omnipotens deus honera que patimur sublevet, sed tamen sua nobis adiutoria subtrahat, et inter temptationes nos temptamenta delinquat? Sciens tanto hoste quo urimur sed nullis auctoris nostri protectionibus defendamur. Quia ergo beatus Iob culpe sibi conscius non erat et durius tamen flagella tolerabat, ne forte in verbo murmurationis excederet, admonetur quod timeat et

dicatur ei Memento belli nec ultra
addas loqui. Ac si aperte dicatur Si oc-
culti hostis contra te bellum consideres quicquid
a me pateris non accusas. Si impetentem te
adversarii gladium prospicias flagella pa-
tris nullatenus perhorrescis. Vides enim
quasi flagello te ferio sed intueri negligis
a quanto te hoste flagellando liberem suo.
Memento ergo belli nec ultra addas loqui
i. tanto te ad disciplinam patris exhibe ta-
citum quanto te prospicis ad bella hostis in-
firmum. Cum ergo me corripiente per-
cutis ut equanimiter feras hostem tuum
ad memoriam revoca. et durum non estimas
omne quod pateris dum ex eius cruciatibus
ab interna passione liberaris. Quia autem le-
viathan iste de divina misericordia falsa sibi pro-
missione blanditur. postquam terrorem for-
titudinis eius intulit et beati Iob a-
nimum ab eius circumspectione commonuit di-
cens Memento belli nec ultra addas lo-
qui. ut incorruptibilem reatum eius osten-
deret. Illico adiungit

c Ecce spes eius frustrabitur eum quod
sic decto debet intelligi ut pec-
catum ad corpus illius possit. Quia iniqui omnes
qui districtionem iusticie divine non metuunt
incassum sibi de misericordia blandiuntur. Mox
quod ad consolationem meam rediens extre-
mi iudicii sententiam eius interitum pronunciat
dicens Et videntibus cunctis precipitabitur.
Cunctis enim videntibus precipitabitur quia
eterno tunc iudice terribiliter apparen-
te assistentibus legionibus angelorum a-
ssistente cuncto ministerio celestium potesta-
tum atque electis omnibus ad hoc spectacu-
lum deductis ista belua crudelis et for-
tis in medium captiva deducitur ut cum
suo corpore i. cum reprobis omnibus eter-
nis iehenne incendiis mancipetur.

cum dicitur Discedite a me maledicti in
ignem eternum qui paratus est dyabolo et
angelis eius. Quale erit illud specta-
culum quando hec immanissima bestia electorum
oculis ostendetur. que hoc belli tempore
nimis illos terrere poterat. si videretur.
Sed occulto ac miro dei consilio agitur
ut et nunc per eius gratiam a pugnantibus
non visa vincatur. et tunc ab electis
victoribus iam captiva videatur. Tunc autem
iusti divino adiutorio quantum debitores
sunt plenius recognoscunt quando tam for-
tem bestiam vident quam nunc infirmi su-
perant. et in hostis sui immanitate con-
spiciunt quantum debeant gratie defensoris
sui. Videant enim de hoc prelio tunc in
lucis nitore quanta tropheca fecerunt et re-
ceptis corporibus. cum iam in illo iudicio e-
lectis regni introitum sperant. pensus inma-
nissimas vires huius antiqui serpentis
aspiciunt. ne inde estiment quod evaserunt.
Bene ergo dicitur Et videntibus cunctis pre-
cipitabitur. Cunctis enim videntibus precipi-
tatur. quia ipsa mors eius tunc gaudium
exhibet cuius colafa vita nunc ipsis
cotidie in cruciatibus bellum movet.
Sed audientes ista ac si pressius querer-
mur domino dicentes Domine quia
leviathan istum tanto esse fortitudinis
non ignoras. cum in certamine infirmi-
tatis mee cur suscitas. Illico adiungit
49 n Non quasi
crudelis suscitabo eum. Et velut
si modo a nobis iam is eum quereretur quare
eum non quasi crudelis suscitas quem sic in nos
contra tantos invadere et devorare permit-
tas statim subdit dicens Quis enim re-
sistere potest vultui meo. et quis ante
dedit michi ut reddam ei. Omnibus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

duobus uersibus et uirtutem sue poten-
tie et omne pondus racionis expleuit. Pro-
pter potenciam dixit: Quis enim pot-
est resistere uultui meo. Et propter racionem sub-
didit: Quis autem dedit michi ut red-
dam ei. Ac si diceret: Non enim quasi
crudelis subsisto quia de eius fortitudi-
ne et electos meos potenter eripio
et rursum reprobos non iniuste sed racionabi-
liter dampno. Et eos quos benigne
eligo eripere mirabiliter possum et eos
quos respuo non iniuste derelinquo. Ne-
mo quippe ut diuina illum gratia subsequatur
prius aliquid contulit deo. Nam si
nos deum bene operando preuenimus, ubi est quod pro-
pheta ait: Misericordia eius preueniet me.
Si quid nos bona operibus dedimus ut
eius gratiam mereamur, ubi est quod paulus
dicit: Gratia salui facti estis per fidem,
et hoc non ex nobis. Donum enim dei
est, non ex operibus. Si nostra dilectio de-
um preuenit, ubi est quod iohannes apostolus dicit:
Non quia nos dileximus deum sed quia ip-
se prior dilexit nos. Ubi est quod per
osee dominus dicit: Diligam eos spontanee.
Si sine eius munere nostra uirtute deum se-
quimur, ubi est quod per euangelium ueritas
dicit protestatur dicens: Sine me nichil
potestis facere. Ubi est quod ipse ait: Ne-
mo potest uenire ad me nisi pater qui
misit me traxerit eum. Ubi est quod item dicit:
Non uos me elegistis sed ego elegi uos.
Si saltem dona bonorum operum cum uirtute nostra
bene cogitando preuenimus, ubi est quod rursus
per paulum tam subtiliter dicitur ut omnis
de se humane mentis fiducia ab ipsa cor-
dis radice succidatur cum ait: Non
quia sufficientes sumus cogitare aliquid

nobis quasi ex nobis. Sed sufficientia
nostra ex deo est. Nemo ergo deum meritis
preuenit ut teneat eum quasi debitorem fa-
ciat. Sed miro modo equus omnibus conditor
et quosdam preelegit et quosdam in suis
moribus reprobis iuste derelinquit. Sed
tamen electis suis pietatem sine iustitia
exhibet quia hic eos diuinis afflictionibus
ferit. Nec rursum reprobis iustitiam sine
misericordia operatur quia hic equanimiter tolerat
quos in perpetuum dampnat. Si ergo
et electi preuenientem se gratiam sequuntur et
reprobi iniqua quod merentur accipiunt, et
de misericordia inueniunt electi quod laudent, et de
iustitia non habent reprobi quid accusent.
Sub uerbis itaque dicitur: Quis ante dedit michi
ut reddam ei. Ac si aperte diceret: ad per-
cutiendum reprobis nulla racione compellor
quod eis debitor ex sua actione non te-
neor. Et rursum cum nequaquam celestis patrie
premia eterna percipiunt quod ea mer-
cedem promereri potuerunt ex libero arbitrio
contempserunt. Quod uidelicet liberum arbitrium
in bono formatur electis cum eorum mentis
attentis desideriis gratia aspirante suscipe-
ditur. Bonum quippe quod agimus et dei
est et nostrum. Dei per preuenientem gratiam,
nostrum per obsequentem liberam uoluntatem.
Si enim dei non est, unde ei in eternum
gratias agimus? Rursum si nostrum non est,
unde nobis retribui premia speramus? Quia
ergo non immerito gratias agimus scimus
quod eius munere preuenimur.
Et rursum quia non im-
merito retributionem querimus scimus
quod subsequente libero arbitrio bona eli-
gimus que agimus. Sequitur: Omnia que
sub celo sunt mea sunt. Omnibus liquet
quod non solum ea que sub celo sunt, sed ipsa
quoque super celos condita creatura

tantur eius voluntati serviunt a quo
se creata esse meminerunt. Cur ergo tunc
de infidelibus loquens ait omnia que sub ce-
lo sunt mea sunt. Sed quia de leviathan
loquitur qui iam non in ethereis celi se-
de continetur cuncta que sub celo sunt
asserit sua esse. ut eum quoque qui de
celo cecidit sic ostendat potestati ser-
vire ac si dicat. leviathan iste beatitudi-
nem quidem meam perdidit. sed dominium non
evasit. quia et ipse michi potestates
in serviunt que michi pravis actionibus
adversantur. Sequitur. Non parcam
ei verbis potentibus et ad deprecandum
compositis. Quis hoc quod legisse se neque
noverit estimet. quod culpatum suarum
dyabolus sit veniam petiturus. Sed ille
fortasse homo quem leviathan iste in mundi
termino vas sibi proprium facit. quem attestante
paulo dominus ihesus interficiet spiritu oris sui
et destruet illustratione adventus sui
territus tante maiestatis potentia. quia
coercere vires suas non valet ad preces
inclinatur. quod tamen de eius corpore id est in-
iquis omnibus intelligi aptius potest. Qui
sero ad petitionis verba veniunt quia nunc
operari facta contempnunt. Unde per e-
vangelium veritas dicit. Novissime autem
veniunt et relique virgines dicentes. Domine
domine aperi nobis. Quibus illico respondetur
Amen dico vobis Nescio vos. Sed tunc
verba petentia ad deprecandum componere de-
vigent magis. itaque de eius corpore in
futuro dampna in hoc tempore sentiant
sunt. namque

Non nulli mira ceterorum statim qui
prolixas addiscunt preces habent sed vitam
deprecantium non habent. Nam promissa ce-
lestia petitionibus sequuntur operibus non
fugiunt. hii non nunquam etiam lacrimas in
oratione percipiunt. Sed tamen post orationis

tempora cum eorum mentem superbia pulsaverit.
illico in fastu elationis intumescunt. Cum a-
varitia instigat mox per incendia avi-
de cogitationis exestuant. Cum luxuria
temptaverit in illicitis protinus desideriis
anhelant. Cum ira suaserit mox mansuetu-
dinem mentis flamma insanie consumat.
Ut ergo diximus et fletus impetrare per-
cipiunt. et cum expletis precibus cum viciorum
suggestione pulsantur. neque se cum terris
desideriis se flevisse meminerunt. Quod aperte
balaam describit notum qui israhel ta-
bernacula conspiciens ait. Moriatur
anima mea morte iustorum et fiant novis-
sima horum similia. Sed tamen compunctionis
tempus abscessit contra eorum vitam quibus
se similem fieri etiam moriendo poposcerat
consilium prebuit. Et cum occasionem de ava-
ricia repperit illico oblitus est quicquid sibi de
innocentia optavit. Virtus igitur pondus
orationis non habet quam neque perseverancia con-
tinui amoris tenet. Quo contra bene de anna
flente perhibetur. Vultus quoque eius non sunt
amplius in diversa mutati. quia videlicet
mens eius neque post precem impetrata le-
titia lasciviendo perdidit quod orationis sue
tempore per gemitum rigore acquisivit. Non
nullis vero in usu negotiationis vertitur
labor orationis. De quibus in evangelio
dicitur Devorant domos viduarum sub
obtentu prolixe orationis. hii accipiunt pro-
lixius iudicium. quia ergo iniquorum peti-
tionibus qui leviathan istius corpus sunt
nullo modo parcitur cum eorum precis opere de-
struitur. Recte nunc dicitur Non parcam
eis verbis potentibus et ad deprecandum
compositis. quamvis et plus quod illa petentia ad
deprecandum composita referuntur aperte mani-
festo orationis ostenditur. Valere namque
oratur cum amaros in compunctione gemitus
et non composita verba resonare. Sed
quia antiquus hostis quo districtius

frangitur eo nequius per multiplicia argumenta dilatatur. Cuius tamen insidias dominus quanto subtilius occultari considerat, tanto nobis misericordius manifestat. Recte subiungitur: Quis revelabit faciem indumenti eius?

Leviathan iste aliter religiosas mentes, aliter vero huic mundo deditas temptat. Nam pravis mala que desiderant aperte obicit, bonis autem latenter insidians sub specie sanctitatis illudit. Illis velut familiaribus suis iniquum se manifestus insinuat, istis vero velut contrariis quadam quasi honestatis pretextu se palliat, ut mala que eis publice non valet, tecto bone actionis velamine subintromittat. Unde et membra eius sepe cum aperta nequitia nocere non possint, bone actionis habitum sumunt. Et prava quidem se opere exhibent, sed sanctitatis specie mentiuntur. Iniqui enim si aperte mali esse ab omnibus omnino non possunt. Sed sumunt aliquid de visione bonorum, ut dum boni viri in eis recipiunt speciem quam amant, per intentum sumant etiam virus quod vitant. Unde quosdam Paulus apostolus intuens sub predicationis velamine ventris studio servientes ait: Ipse enim Sathanas transfigurat se in angelum lucis. Quid ergo mirum si ministri eius transfigurentur velut ministri iusticie. Hanc transfigurationem Iosue timuit, quando videns angelum cuius esset partis inquisivit dicens: Noster es an adversariorum? ut videlicet si adverse virtutis esset, eo ipso quo se suspectum cognosceret, ab illusione resiliret. Quia ergo leviathan iste mentes quas iniquitatis apertus inclinare non valet, sepe specie sanctitatis induitur. Et quia insidie pro divina gratia simulationis eius detegi indumenta non possunt, dicitur: Quis revelabit faciem indumenti eius? Subaudis, nisi ego qui sanctorum mentibus gratiam subtilissime districtionis inspiro ut revelata malicia faciem eius nudam videant. Quia superductam ille sibi speciem sanctitatis occultat. Et quia studium mentes corrumpere aliquando ostensione sua, aliquando suggestione conatur, agit enim modo opere, modo suasione. Recte subiungitur: Et in medium oris eius quis intrabit? Subaudis nisi ego qui per districtos doctores meos suggestionum eius verba discutio et non ita haberi ut sonuerint manifesto. Bonum namque videntur promittere, sed ad perditionis finem trahunt. In medium ergo oris eius intrare est calliditatis eius verba penetrare, ut nequaquam pensetur quid resonant, sed quo intendat. Intrare Adam in medium oris eius noluit, quando intencionem persuasionis illius caute pensare neglexit. Divinitatem quippe se per illud accipere credidit, et immortalitatis gratiam amisit. Unde ergo ab intellectu verborum eius intrante extitus stetit, inde se ori illius devorandum funditus prebuit. Sequitur: Portas vultus eius quis aperiet?

Porte vultus eius sunt iniqui doctores, qui idcirco porte vultus eius vocati sunt, quia per ipsos ad se quosque ingreditur, ut leviathan iste quasi in potestatis sue principatu videatur. Sicut enim scriptura sanctos viros portas Syon vocare consuevit. Syon quippe speculatio interpretatur, et nos in istis predicatoribus sanctis portas Syon dicimus, quia per eorum ora atque doctrinam abscondita superne contemplationis intramus. Ita etiam portis leviathan istius erroris magistri signantur, quorum dum predicatio perversa recipitur mentibus auditorum, via perditionis aperitur. Sed porte iste cum oculos hominum plerumque

ad introducendum quid aperte sint
sed tamen ad deprehendendum clause quia recta in
specie exhibent sed opera prava per-
suadent. ad deprehendendum ergo clause sunt
quia ne intrinsecus cognosci valeant
exteriore simulacione muniuntur. quas tamen
mira post dominus aperit. quia electis
suis ypocritarum mentes comprehensibiles
facit. Portas ergo vultus eius quis
aperit. Subaudis nisi ego qui electis
meis ingressus errorum sub specie sanctitatis
absconditos perspicua cognicione mani-
festo. Et quia antichristus veniens ipsas
etiam summas huius seculi potestates ab-
utebitur qui duplici errore seviens co-
natur. ad se corda hominum et missis
predicatoribus trahere et commotis pote-
statibus inclinare. bene de leviathan isto
dominus subdidit dicens. Per gyrum
dentium eius formido. Antichristi namque
nomine. hos eius dentes insinuare
aliter voluit quos superius portas vo-
cavit. Perversi etenim predicatores por-
te eius sunt quia ingressum perdicionis
aperiunt. Dentes eius sunt quia eos
quos in errorem capiunt. auctoritatis so-
liditate confringunt. Sicut enim sancte
ecclesie dentes accipimus eos qui predica-
tionibus suis peccancium duriciam conterunt.
Unde ei per salomonem dicitur. Dentes
tui sicut greges tonsarum ascendencium de
lavacro quia non in incerto detonsis ac
lotis ovibus comparantur quia in noticia
vitam sumentes in lavacro baptismatis
conversacionis pristine vellera vetusta
posuerunt ita etiam dentibus leviathan
istius erroris magistri figurantur. qui
reprobancium vitam mordendo dilaniant
et eos auctoritatis integritate subductos in
sacrificio falsitatis mactant. quorum quid

predicacio facile despici ab auditoribus
poterat sed hanc cum humana iudicia ad
iuvamen potestatum secularium terror exaltat
recte ergo dicitur per gyrum dentium eius
formido. id est iniquos predicatores antichristi
perverse huius seculi protegit potestas
Nam quos illi appetunt loquendo seduce-
re student milites potencium premendo terrent per
gyrum ergo dentium eius formido est. ac si a-
perte diceretur. Perversi isti predicatores
aliquos suadentes attrahunt. quia sunt circa
ipsos aliqui qui infirmorum mentes terrendo
affligunt. quale atque illud persecutionis
tempus apparebit quando ad prevertendam fide-
lium pietatem alii verbis seviunt alii gladiis
Quis enim etiam infirmus leviathan istius
dentes non despiceret si non eos per cir-
cuitum potestatum secularium terror muniret
sed duplici contra illos calliditate agitur
quia et eis ab aliis verbis blandientibus de-
cipitur ab aliis gladiis ferientibus impetitur
Que utraque artes id est potencium atque lo-
quacium in iohannis apocalipsi brevi est
sentencia comprehensa. Qua dicitur. Potestas
equorum in ore et in caudis eorum erat. In
ore namque doctorum sermo. Cauda vero
secularium potencia figuratur. Cauda
quippe que retro est huius seculi finienda
temporalitas designatur. De qua paulus
ait. Unum autem que retro oblitus ad ea
que ante sunt extendens. Retro enim est quod
pertransit. ante vero est autem quod veniens
permanet. Istius ergo equis id est nequis-
simis predicatoribus ubique carnali in-
pulsu currentibus in ore et in cauda po-
testas est quia ipsi quidem perversa suadendo
predicant sed temporalibus potestatibus
fulti per ea que retro sunt se exaltant.
Et quia ipsi apparere despicabiles pos-
sunt ab iniquis auditoribus suis per
eos sibi reverenciam exigunt. quorum pro

ciuis fulciuntur. Unde hic quoque non in-
merito per gyrum dentium eius formido in-
esse describitur, quia multis terroribus agi-
tur ut in vniuersis eorum predicationibus et si
non veritatis sentencia, certe temporalis po-
tencia timeatur. Unde bene antiquorum psal-
mista describit dicens: Sub lingua eius la-
bor et dolor; sedet in insidiis cum diuitibus
in occultis. Propter enim peruersa dogmata sub
lingua eius labor et dolor est; propter immacu-
latorum vero speciem sedet in insidiis; propter
secularium potestatis gloriam cum diuitibus
in occultis, quia enim simul et in miraculorum
fraude et terrena potestate vtitur, et in oc-
cultis et cum diuitibus sedere perhibetur.
Sequitur: Corpus eius quasi scuta fusilia.
Scriptura sacra
scuti nomine aliquando vti in parte
prospera, aliquando in aduersa consueuit. Nam
sepe scuti defensio pro diuina proteccione
ponitur, nonnumquam vero pro humana re-
pugnacione memoratur. Pro diuina
enim proteccione per psalmistam dicitur: Scu-
to bone voluntatis tue coronasti nos.
Scuto nos dominus coronare perhibetur
quia quos protegens adiuuat remunerans
coronat. Rursum pro humana repugna-
tione per eundem prophetam scutum ponitur
sicut ait: Ibi confregit cornua arcuum,
scutum, gladium et bellum. In cornibus
quippe elatio superborum, in arcu insidia
longe ferientium, in scuto autem obstinata
duricia defensionum, in gladio diuina
percussio, in bello autem ipsa contra diui-
nitatem elatio designatur. Quod immunitum to-
tum in sancta ecclesia confringitur, dum electos
deo resistentium supposito iugo humilitatis
edomantur. Hinc rursum per eundem psalmi-
stam dicitur: Arcum conteret et confringet ar-
ma et scuta comburet igni. Arcum et dominus
conterit cum occulta insidiancium machinamenta
dissoluit, tunc ea que contra se erecta
fuerant prodiens humana comminuit.
Scuta igne comburit, cum peccantium mentes
obstinata se duricia defendentes a pe-
nitencie et confessionis ardore sancti spiritus
caloris succendit. Quod vero hoc loco corpus
leuiathan istius scutis fusilibus compa-
ratur perscrutandum nobis innititur. Quod durum
quidem sed tamen cum labitur fragile
solet esse vas omne quod fusile est. Scuta quoque
si sint fusilia in suscipienda sagittarum
percussione robusta sunt, sed casu fra-
gilia. Ictu quidem ferientium minime pe-
netrantur, sed sic delapsu per fragmenta
dissoluuntur. Corpus vero leuiathan is-
tius, id est omnes iniqui, quia per obstina-
tionem duri sunt, sed per vitam fragi-
les, scutis fusilibus comparantur. Cum enim
verba predicationis audiunt, nullo conuer-
sionis iaculo se penetrari permittunt,
quia in animo peccato quod faciunt scutum su-
perbe defensionis opponunt. Nam cum
quisque talium de reatu sue iniquitatis
arguitur non mox cogitat quomodo de-
prauata corrigat, sed quod in adiutorio
sue defensionis opponat. Nulla igitur ve-
ritatis sagitta penetrantur quia illam
sancte correctionis in scuto excipit su-
perbe defensionis. Unde bene de iudeis
contra precepta domini superba se de-
fensione tuentibus per Ieremiam
dicitur: Reddes eis vicem domine iuxta
opera manuum suarum. Ad hoc quia eandem
vicem expressius subdidit dicens:
Dabis eis scutum cordis laborem tuum.
Labor quippe domini apparens inter homines
passibilis eius humanitatis fuit, quam
iudei superbe sapientes dum cernerent
despexerunt, et quia immortalem credere
dedignati sunt quem nulla nisi passibilem

et mortalem viderunt. Cumque eius
humilitatem conspicerent, superbie fastibus
obdurati summa moliti sunt, ne corda in-
tus sancta predicationis verba penetrarent.
Dum ergo eis dominus vicem malorum
operum redderet, dedit illis scutum laborem
cordis sui, quia recto iudicio inde illos
contra se superbe obstinatos exhibuit,
unde ipse pro nobis in infirmitate labora-
vit. Repulerunt quippe a se verba predicationis,
quia dedignati sunt videre infirma pas-
sionis laborem. Ergo domini contra eun-
dem scutum cordis habuerunt, quia superba
sapientibus eo despectus apparuit, quo
propter eos humilis fuit. Hoc scutum prius iam
et superius divina primus ille peccator
tenuit, qui requirenti domino cur lignum
vetitum contigisset, non ad se culpam retulit,
sed a muliere quam dominus dederat se accepisse
respondit, ut qui reatum suum oblique in auc-
torem reduceret, qui ei mulierem
dederat que talia persuaderet. Hoc scu-
tum etiam requisita mulier tenuit, quando
neque ipsa ad se culpam retulit, sed ser-
pentis illam persuasionibus replicat,
dicens: Decepit me et comedi. Ut
ipsa quoque reatum suum oblique in aucto-
rem deduceret, qui illic errare serpen-
tem persuasionis talia permisisset.
Serpens vero iam non requiritur, quia nec
eius penitentia prima querebatur. Hii autem quorum
penitentia quesita est, scutum nequissime de-
fensionis contra iustissime correptionis
verba protulerunt. Unde nunc usque in
usum peccantium trahitur, ut culpa
cum arguitur defendatur, et unde sanari
debuit reatus inde cumuletur. Unde bene
dicitur: Corpus illius quasi scuta fusilia,
quia amatores iniqui ne ad se correptionis ver-
ba perveniant, quasi contra admonitionis iacu-
la defensionis parant, quibus videlicet eius
corpus adhuc nobis expressius descri-
bitur, dum subiungitur: Compactum squamis
se prementibus.

Compactum squamis se prementibus
fertur, quia draconis corpus te-
gitur, ne ictus iaculantis penetretur. Ita
corpus omne dyaboli, id est multitudo reproborum,
cum de iniquitate sua corripitur, quibusdam vali-
dis tergiversationibus se excusare conatur,
et quasi quasdam defensionis squamas
obicit, ne transfigi sagitta veritatis possit.
Quisquis enim dum corripitur peccatum
suum magis excusare appetit quam defle-
re, quasi squamis tegitur. Dum a sanctis pre-
dicatoribus gladio verbi iaculatur, squa-
mas habet et idcirco ad eius precordia trans-
eundi viam sibi sagitta non habet. Du-
ritia enim carnali repellitur, ne spiritalis
ei gladius infigatur. Carnali sapientia quon-
dam Saulus obduruit, quando cor eius nulla
predicationis evangelice sagitta pene-
travit. Sed postquam forti celitus incre-
pationis iaculatus et superno respectu
prostratus est, lumen quippe ut acciperet
amisit, ad animam veniens illuminatur.
In qua illuminatione quia defensionis suas
duritia caruit, bene de eo scriptum est:
Ceciderunt quasi squame ab oculis
eius, carnalis videlicet tegiminis illa
duritia presserat, et idcirco radios
veri luminis non videbat. Sed postquam super-
be repugnationes eius victe sunt, de-
fensionis squame ceciderunt, que quidem sub
Ananie manibus ab oculis ceciderunt
corporis, sed ante iam sub divina increpa-
tione ceciderant ab oculis cordis. Cum
enim alte invectionis iaculo confossus
iaceret, humilis iam et penitentes cor-
de per requirebat, dicens: Domine quid me
vis facere? Repulsis videlicet squamis
iam ad cordis interiora veritatis sagit-
ta pervenerat, quando deposita elatione superbie
quem impugnaverat dominum confitens et

quid egerit. Nesciens requirebat
Intueri libet ubi est sanus ille perse
cutor ubi lupus rapax. Ecce in oue
iam uersus est. qui pertimescit pas
toris semitam quam sequatur. Et no
tandum quod non dixerit quis es domine nunc
ei a domino respondetur ego sum unige
nitus patris. ego sum principium ego ue
bum ante secula. quia enim saulus incar
natum deum eiusdem contempnebat et eius
humilitatis infirma despexerat de celo
hoc quod contempserat audiuit. Ego sum
ihesus nazarenus quem tu persequeris
ac si diceret. hoc a me audi a superioribus
quod in me de des dedignationibus despicis
auctorem celi uenisse despexeras
in terra. Ex terra ergo hominem cog
nosce de celo ut tanto in me amplius
sacramenta infirmitatis metuas. quanto
etiam producta in celestibus ad excellentiam
potestatis probas. Consternens quod te
nequaquam tibi hec astruo quod ante secula deus
sum et illud a me audis quod de me cre
dere dedignaris. Postquam enim dixit
ihesus adhuc in eo oppressione terrene infirmi
tatis subdit. Nazarenus. Velut si
apertius dicatur. humilitatis meae in
firma suscipe et tue superbie squamas
amitte. Sciendum tamen est quod iste defensi
onum squame omnibus pene animum huma
num genus contegunt. ypocritarum tamen
specialiter et callidorum hominum mentes
premunt. ipsi etenim culpas suas tanto
uehementius contegere refugiunt. quanto et
stultius uidi ab hominibus peccatores
erubescunt. correpta itaque sanctitatis si
mulatio et malicia occulta deprehensa
squamas abicit defensionis et uita
tis gladium repellit. Unde bene per pro
phetam contra iudeam dicitur. Ibi cuba
uit lamia et inuenit sibi requiem

ibi habuit foueam ericius. Per lamiam quippe
ypocrita. per ericium uero malitiosi quique
quod qui diuersis se defensionibus contegunt
designantur. lamia etenim humanam habere
faciem dicitur sed corpus bestiale.
Sic omnes ypocrita. Sic omnes ypo
crite in prima facie quod ostendunt quasi ex
acte sanctitatis est. Sed bestiale corpus est
corpus quod sequitur quia ualde iniqua sunt
que sub boni specie moliuntur. Ericius autem
nomine malitiose prauitatis defensio designa
tur quia uidelicet ericius cum apprehendi
tur eius et caput et pedes uidentur et
corpus omne conspicitur. Sed mox ut ap
prehensus fuerit semetipsum in speciem col
ligit pedes introrsus subtrahit. caput
abscondit et intra tenentis manus
totum simul amittitur quod totum simul ante
uidebatur. Sic nimirum sic maliciose
mentes sunt cum in suis excessibus com
prehenduntur. Caput enim ericii cernitur
quo quia initio ad culpam peccator
accesserit uidetur. pedes ericii conspi
tiuntur. quia quibus uestigiis nequitia
sit perpetrata cognoscitur. et tamen adduc
tis repente excusationibus maliciosa
mens introrsus pedes colligit. quia
cuncta iniquitatis sue uestigia abscon
dit caput subtrahit. quia miris de
fensionibus nec inchoasse se prauum
aliquid ostendit. Et quasi speciem in manu
tenentis remanet. quia hii qui corrigit
cuncta que iam nouerat subito amittens
inuolutum intra conscientiam peccatorem tenet.
Et qui totum iam deprehendendo uiderat
tergiuersatione praue defensionis illusus
totum pariter ignorat. Foueam ergo
ericius in reprobis habuit. quia mali
ciosa mens sese intra se colligens in
tenebris defensionis abscondit. Sed

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

in hoc q se peccator excusat in hoc
quod caliginosis defensionibus sparim
in se oculum corripientis obnubilat diui
nus nobis sermo eciam quo a similibus
sibi iungatur ostendat. Sequitur: Una uni
coniungitur et ne spiraculum quidem incedit
per eas. Iste squame peccancium ne ab
ore predicancium aliquo uite spiraculo
penetrentur et obdurate sunt et coniuncte.
Quisquis enim similis reatus ~~[illegible]~~ sociat
grandi pertinacia eciam defensio prisa con
stipat ut de facinoribus suis alterna
se inuicem defensione tueantur. Sibi et
quisque metuit dum admoneri uel corrigi
alium cernit. Et id circo contra correpcio
nis uerba unanimiter assurgit quia
se in altero protegit. Bene ergo dicitur:
Una uni et ne spiraculum quidem incedit
per eas quia iniquitatibus suis dum
uicissim superba defensione se protegunt
ad se nullatenus intrare permittunt ora
cio pestiferum concordiam adhuc apcius
subdidit dicens: Una alteri adherebit
et tenentes se nequaquam separabuntur. Qui
enim dum se corrigi potuerant in iniquita
tum suarum pertinacia uincti perdurant et
tanto magis cotidie a cognicione
iusticie separabiliores fiunt quanto a se in
uicem nulla increpacione separantur. Na
sicut esse nociuum solet si unitas desit
bonis ita perniciosissimum est si non desit
malis. Peruersos quippe unitas cor
roborat dum concordat. Et tanto ma
gis incorrigibiles quanto unanimes facit.
De hac unitate reproborum per Salomo
nem dicitur: Stupa collecta synagoga
peccancium. De hac naum propheta ait:
Sicut spine inuicem se complectuntur
sic conuiuium eorum pariter potancium. Con
uiuium namque reproborum est delectacio tem
poralium uoluptatum in quo inuicem con
uiuio pariter potant quia delectacionis
suis inebriis se concorditer debriant. Se
quitur quia membra leuiathan istius i. ini
quos omnes quos dei sermo squamarum comparaci
onibus comparat et ad defensionem sue pra
uitatis culpa concordat. Bene dicitur: Una alteri adhe
rebit et tenentes se nequaquam separabuntur. Tene
tes se quippe separari nequeunt quia eo ad
defensionem suam uicissim constricti sunt
quo se sibi similes esse per omnia meminerunt.
Descripto itaque eius corpore ad caput su
mus reducitur et quid per semetipsum ex
treme percussionis tempore contra hostes
exerceat. Nam sequitur: Nunciatur. Nam
sequitur:

Sternutacio eius splendor ignis. Quod
melius exponimus si prius sternu
tacio quo melius agitur indagemus.
In sternutacione quippe in flatus apertione
exsurgit que cum apertos ad emanandum
poros non inuenit cerebrum tangit et
congesta per nares erumpens totum caput
primus concutit. In hoc itaque le
uiathan idem in malignis spiritibus seu in
reprobis hominibus qui illi per similitudinem
iniquitatis inheserint quasi in flatus in sur
git aperture dum elacio se erigit. Ex
sensus seculi potestate et uelut ad e
manandum poros non inuenit quia in hoc quod
tantum iustos extollitur disponente deo
quod appetit perpetualiter prohibetur. Exur
gens autem cerebrum tangit ac concutit quia
collecta elacio sathane sensum in fine mun
di arcius percutit et caput turbat
dum ipsum actorem malignorum spirituum per
eum qui antichristus dicitur persecucione fideli
um uehemencius excitat. Que congesta
in flatus per eius nares egreditur quia
tota superbie eius iniquitas apertis ma
licie flatibus demonstratur. Quod ergo ster
nutacio capud maxime concutit leuia
than istius sternutacio uocatur illa eius

extrema gratia qua dampnatum hominem ingreditur et per eum reprobis principatur. Qui tanta tunc virtute se commovet, ut membra domini si potest, si etiam electa turbet. Tantis signis et prodigiis utitur, ut miraculorum post quoddam ignis lumine resplendere videatur. Quia ergo commotum capud illius miraculis clarescere innititur, recte eius sternutatio splendor ignis vocatur. Unde et ei qui se ad persequendos iustos commovet, ante reproborum oculos signorum virtutibus lucet.

Et quia eius tyrannidi sapientes mundi adherent, eorum consiliis se quod pravum molitur exercet, recte subiungitur: Et oculi eius ut palpebre diluculi. Per oculos quippe qui inherentes capiti utilitati visionis inserviunt, non immerito eius consiliarii designantur, qui dum perversis machinationibus que qualiter agenda sint provident, malignis eorum operis quasi ostensum pedibus iter prebent. Qui recte palpebris diluculi comparantur. Palpebre namque diluculi extremas noctis horas accipiunt, in quibus quasi nocte acta apertum diem venture lucis iam initia ostendit. Prudentes igitur seculi malicie antichristi perversis consiliis inherentes quasi palpebre sunt diluculi, quia fidem que in corpore Christi invenitur quasi erroris noctem asserunt et venturam antichristi vim tamquam mane pollicentur. Spondent enim se tenebras repellere et veritatis lucem signis clarescentibus nuntiare, quia nec suadere que volunt possunt, nisi se exhibere meliora fateantur. Unde hic ipse coluber in paradiso primis hominibus loquens, inde quod se melius aliquid providere simulavit, quasi diluculi palpebras aperuit, quia innocentibus mentibus humanitatis ignorantiam reprehendit et scientiam divinitatis promisit. Qui ignorancie eorum tenebras repellebat et tamquam scientie divinum mane nuntiabat dicens: Aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum. Ita in illo nunc dampnato homine veniens eius oculi palpebris diluculi comparantur, quia sapientes illius simplicitatem nostre fidei quasi transacte noctis tenebras respuunt et eius signa quasi exsurgentis solis radios ostendunt. Sed quia leviathan iste non solum hos oculos qui malignis consiliis perversa provideant, sed hos quoque ad pervertendas hominum mentes aptat qui predicatores pravos ad dirigendos erroris fallaciam auditorum corda succendit, apte subiungitur: De ore eius lampades procedunt. Qui provident oculi, qui autem predicant os nominantur. Sed de hoc ore lampades exeunt, quia mentes audientium ad amorem perfidie accendunt et unde quasi per sapientiam lucent, inde procul dubio per nequitiam concremant. Sed qualis apud sapientie eorum lux sit ostenditur, cum protinus subinfertur: Sicut tede ignis accense.

[T]ede iam ypocrisis eorum aperte describitur quorum predicatio tedarum lampadibus comparatur. Teda enim cum accenditur odorem quidem suavem habet, sed lumen ~~tenebrosum~~ obscurus. Ita isti predicatores antichristi quia sanctitatis speciem sibi arrogant sed tamen opera iniquitatis exercent, quasi blandum quidem est quod redolent, sed nigrum quod lucent. Olent per simulationem iustitie, sed obscure ardent per nequitiam peccatorum. Quorum simulationis maliciam Iohannes in apocalipsis libro describens comprehendit dicens: Vidi aliam bestiam descendentem de terra habentem cornua duo similia agni et loquebatur quasi draco. Draconem quippe bestiam, id est antichristum, superiori iam descr

cione narrauerat postquam etiam hanc aliam
bestiam ascendisse dicit. quia post eum multitu-
do predicatorum illius ex terrena potestate
gloriatur. De terra quippe ascendere est
terrena gloria superbire. Que habet duo cor-
nua similia agni quia per ypocrisim sanc-
titatis equitatem quam in se dominus veraciter habuit
singularem sibi inesse et sapientiam mentiuntur et
vitam. Sed quia sub agni specie audito-
ribus reprobis serpentinum virus infun-
ditur. Recte subditur. Et loquebatur ut
draco. Ista ergo bestia id est predicantium
multitudo si aperte ut draco loqueretur
agno similis non appareret. sed assumit
agni speciem ut draconis exerceat
opera. Quod hic utrumque per candidas lampades
exprimitur quia et abscondite ardent per
effecta malicie et quasi suaue redolent
per simulacionem vite. Sed neque estimandum
est quod tunc solum antichristi predicatores ap-
parebunt et nunc ab humanis decepcioni-
bus desint. Quodammodo namque postquam per se-
metipsum appareat non nulli illum nunc ab
plerique autem moribus predicant. Nam pre-
dicatores simulacionis illius non sunt
qui nunc sacros dei ordines obtinent fu-
gientem totis desideriis mundum tenent.
Qui virtutes ostendunt esse omne quod faciunt
sed vicium est omne quod agunt. Sed electorum
mens quanto magis intus ne lucri inhereat
tanto subtilius quomodo virtutes cuiusque
discerni debeat uidet. Quid autem mun-
dum hic non spiritaliter agitur quod cottidie
corpaliter numina numelarios imple.
qui cum numisma receperit prius qualita-
tem illius post figuram ad extremum
pondus examinat ne aurum sub auri
specie es lateat. aut hoc quod vere
aurum est monete reprobe figura de
honestet aut quod et aurum et recte fi-

gure est non integrum pondus longet.
Cum quia mira ignorancia hominum facta con-
spicimus residere ad menus mentem cautiam
quasi sollertes nummularii debemus
ut prius discrecio aurum examinet ne
sub virtute seu vicium occultet. et quod pura
intencione agitur recta visione palliet.
Cuius intencionis qualitas approbatur inspi-
ce mox formula figure querenda est si
approbatis monetariis id est ab antiquis pa-
tribus ducitur. et a bono vite similitudine
nullo merore variatur. Cum vero et
per intencionem qualitas et recta per ex-
empla figura cognoscitur. restat ut inte-
grum eius pondus examinetur. Bonum quippe
quod per signa et miracula coruscat. pro
perfectionis summa non habet. pensari solli-
cite per cautelam circumspectionis debet ne
dum imperfecta res quasi pro perfecto accipitur
incipientis dampnum utatur. Predicato-
res antichristi itaque quomodo veram numisma-
tis qualitatem tenent qui in hiis que
agunt intencionis recte vim nesciunt. Qui
perhec non solum celestem patriam. sed cul-
men glorie temporalis exquirunt. Quomodo
a monete figura non discrepant. qui
ab eam pietate iustorum iustos persequendo
discordant. Quomodo in se integritatis
pondus ostendunt qui non solum humili-
tatis perfectionem nequaquam assecuti sunt
sed neque ipsam primam eius ianuam attingunt.
Hinc ergo. hinc electi cognoscunt quo-
modo eorum signa despiciant. quorum perfecto
actionis omne quod agunt praui operibus gestum me-
moratur impugnat. Ergo ipsi quoque electi
dum tot signa conspiciunt dum conspi-
ciunt miranda. tanta eius miracula per-
horrescunt quedam dubitacionis nubilum
in corde paciuntur. quia dum se per prodi-
gia illius malicia hominum claudat in ipso
aliquatenus visus interior caligat. Vn-
de recte subiungitur.

¶ De naribus eius procedit fu-
mus. Oculorum quippe acies fumo
sauciatur. Fumus ergo de naribus eius pro-
cedere dicitur, quia de immanitate eius insidiis
ad momentum caliginosa dubietas etiam in
electorum corde generatur. De leviathan na-
ribus fumus procedit, quia ex eius signis
et prodigiis mendacibus etiam bonorum mentium
oculos trepidationis caligo confundit. Tunc
namque in electorum cordibus conspectis ter-
ribilibus signis obscura cogitationis conglobatur.
Unde hoc quod iam supra protulimus veritatis de
per ewangelium dicitur: Surgent pseudo-
prophete et dabunt signa magna et pro-
digia ita ut in errorem inducantur si fi-
eri potest etiam electi. Quia mox valde querendum
est quomodo aut hii qui electi sunt indu-
ci in errorem possint, aut cur si fieri pot-
est ex dubietate subditur, cum quo fiendum sit
dominus omnia presciens prestolatur. Sed
quia electorum cor et trepida cogitatione con-
cutitur et tamen eorum constantia non movetur,
una hac sententia dominus utrumque complexus
est dicens: Ita ut in errorem in erro-
rem inducantur si fieri potest etiam electi. Quasi
enim iam errare est in cogitatione titubare,
sed protinus si fieri potest subiungitur, quia
proculdubio fieri non potest ut in errorem
plene electi capiantur. Leviathan autem in hac
fumi caligine ipse etiam aliorum fervor ex-
primitur, cum protinus subinfertur: Sic-
ut olle succense atque ferventis. Velut enim
olla fervens est anima que tunc aia cogi-
tationum suarum impetus quasi spumas un-
das ardentium suscitans, quas et igne
zeli commovet et ipsa temporalis appetitionis
more olle intrinsecus clausas tenet.
Unde Iohannes quoque cum huius bestie signa
narraret admonuit: Ita ut ignem faceret
de celo descendere est de celo scilicet electorum
animis sanctis zeli flammas enarrare.

Quia vero leviathan iste aliquando non
solum serpens sed etiam regulus dicitur, pro eo
quod in nudis spiritibus vel reprobis hominibus
principatur. Sicut Ysaias ait: De ra-
dice colubri egredietur regulus. In specialiter
summopere est qualiter regulus perimat, ut ex
opere reguli huius nobis malitia apertius in-
notescat. Regulus namque non morsu pe-
rimit sed flatu consumit. Sepe enim flatu
aera afficit et quicquid vel procul longe con-
tigit sola narium inspiratione tabefacit. Hunc
ergo hinc pensare compellimur. Per hoc quod de
naribus eius fumus procedere dicitur, etiam
prius quam apertius appareat, quid cottidie
in humanis cordibus fumo pestifere ex-
alationis operetur. Quia enim sicut et supe-
rius diximus fumo oculorum acies infirmatur,
non immerito de eius naribus procedere fu-
mus asseritur, cuius nequissimis inspirationibus
prava in humanis cordibus cogitationes nas-
cuntur, per quas acies mentis obtundatur,
ne lux interna videatur. Quasi enim flatu na-
rium caliginem ~~emitt~~ emittit qui in reproborum
cordibus insidiarum suarum inspirationibus ex
amore vite temporalis estum congerit mul-
tiplicium cogitationum. Et velut fumi globos
multiplicat, quia in carissimas vite presentis
curas internorum hominum mentem excecat. Iste
fumus ex eius naribus prodiens aliquando ad
tempus etiam electorum oculos tangit. Hunc
namque intrinsecus fumum patiebatur propheta
cum diceret: Turbatus est pre ira oculus meus.
Huius nubilationem conquerebatur dicens: Cor
meum conturbatum est in me et lumen oculorum
meorum et ipsum non est mecum. Fumus quip-
pe iste obtundit ~~aciem~~ aciem cordis, quia
caliginis sue nubilo serenitatem intime
turbat quietis. Cognosci vero nisi in tranquillo
corde non potest deus. Unde per eundem
rursum prophetam dicitur: Vacate et vi-
dete quoniam ego sum deus. Vacare autem mens
non potest quo huius fumi nubilationibus per

mittitur. quia in cogitationum turbinatis volu-
mina, corporeis vitae amore glomeran-
tur. Limum vero quietis aeternae hi fimo a-
mittunt. quia curarum prurigine cordis o-
culus dum confunditur tenebratur. Sed
fimus iste aliter electorum animas turbat, a-
liter reproborum oculos operit. Ab electorum quippe
oculis spiritalium desideriorum flatu re-
spergitur, ne praevalente massa cogitationis
densetur. In pravorum vero mentibus quo se
licentius per crebras cogitationes colligit,
eo altius fundatus veritatis lumen tollit.
Fimus iste reproborum cordibus quot alie-
na desideria ingerit, quasi per tot contra illos glo-
bos intumescit. Et recte fimi globos
nominamus. quia cum alii supius manife-
stantur, alii inferius surgunt. Sic et in
cogitatione carnali et si alia pravitatis
desideria transeunt, alia succedunt. Saepe
autem mens misera quia iam transierit vi-
det, sed quod adhuc retinetur non videt.
Gaudet quibusdam vitiis quod ei subiecta
iam non sit, et peracta pravitatis gemere ne-
gligit. quia eorum vice successerunt alia
quibus fortasse nequius succumbit. Sic
quod fit ut dum alia vitia transeunt et
semper alia succedunt, ab hac serpente
cor reproborum sine intermissione teneatur.
Unde bene per Joel prophetam dicitur: Re-
siduum erucae comedit locusta, et resi-
duum locustae comedit bruchus, et residuum
bruchi comedit rubigo. Expergiscimini et
flete ebrii et flete. Quid enim per e-
rucam quae toto corpore in terram repit
nisi luxuria designatur, quae cor quod tenet
ita polluit ut in superiori munditiae amore
surgere non possit. Quid per locustam
quae saltibus evolat nisi inanis gloria
exprimitur, quae se vanis praesumptionibus
exaltat. Quid per bruchum cuius paene totum
corpus in ventrem colligitur nisi edaci-
tas ingluviei figuratur. Quid per rubigi-
nem, quae dum tangit incendit, nisi ira in-
nuitur. Residuum ergo erucae locusta co-
medit. quia saepe cum luxuriae morbum a mente
recessit inanis gloria succedit. Nam
quia iam per amorem carnis non ster-
nitur, quasi se ex castitate gloriatur. Et
residuum locustae bruchus comedit. quia saepe ad
inanis gloriae quae quasi ex sanctitate veniebat
resistitur, vel ventri vel quibuslibet ambi-
tionis desideriis immoderatius indul-
getur. Mens enim quae nescia tanto acri-
tius ad quaslibet ambitiones ducitur, quanto nullo
vel humanae laudis amore refrenatur.
Residuum bruchi rubigo consumit. quia
saepe dum ventris ingluvies per abstinentiam
restringitur, ira impatientiae acrius dominatur.
Quae more rubiginis quasi comburendo mes-
sem comedit. quia virtutum fructus impatientiae
flamma tabefacit. Dum ergo vitiis vi-
tia succedunt, agrum mentis alia pestis
devorat, dum alia relinquit. Unde bene ad-
huc subditur: Expergiscimini ebrii et
flete. Ebrii quippe vocati sunt qui mun-
di huius amore confusi mala non sen-
tiunt quae patiuntur. Quid est ergo dicere:
Expergiscimini ebrii et flete, nisi sopi-
mentum insensibilitatis excutite, et in-
vastatione cordis tot sibi succedentibus
vitiorum pestibus vigilantibus lamentis
obviate. Per tot ergo globos de leviathan
naribus fimus surgit. Per
quot minimarum pestes fruges cordis re-
proborum occulta aspiratione consumit. Cuius
ad hunc fimum verum sollicite dominus ex-
primit cum illico subiungit: Sicut olla suc-
censa atque fervens. Olla enim suc-
cenditur cum mens humana ma-
ligni hostis suasionibus instigatur.
Olla fervet cum iam etiam per con-
sensum desideriis pravae persuasionis ac-

tenditur et tot undas quasi ferviendo
proicit per quot se nequitias usque ad
exteriora opera extendit. Hinc namque
carnalis conscientia velut olla fervore ex levi-
athan fumo nocentem completa ~~[struck through]~~
comparatur. Unde dicebat: Ollam succensam
ego video et faciem eius a facie aqui-
lonis. Ab aquilonis etenim facie humani
cordis olla succenditur cum per instiga-
tionem adversarii spiritus illicitis desideriis
inflammatur. Ille namque qui ait: Sedebo
in monte testamenti in lateribus aquilo-
nis mentem quam semel ceperit malignis per-
suasionibus sicut flatibus quasi suppositis
ignibus accendit quatinus non contenta
presentibus indesinenter per desideria
estuet. Alia contempnenda appetat, alia
adepta ~~contempnat~~ contempnat, et non-
nisi compendiis in huius modo aliquibus con-
modis etiam cum proximo detrimento conten-
ditur. Nunc carnis illecebris satisfaciat,
nunc quasi inquadam culmine per cogitationes
superbia rapta carnali cura postposita
totam se in typo elationis attollat. Quia
ergo cor per varia desideria ducitur
quod instigatione leviathan istius inflamma-
tur, recte eius fumus succense et ferventi
olle similis esse perhibetur, quia per tot
se fervores afflata eius temptacionibus
conscientia erigit, per tot iniria se cogita-
tionis intumescit, et nebulis aliis adhuc
ulterius aptius exsequitur. Unde subiun-
git: Halitus eius prunas ardere facit. Quid
enim prunas nisi succensas iniquorum con-
cupiscentiis reproborum hominum mentes appel-
lat. Ardent enim cum quelibet temporalia ap-
petunt, quia nimirum vivunt desideria quod
quietem vel integram esse animi non permittunt.

Prunas quasi leviathan halitus prunas
accendit quotiens eius occulta suggestio
humanas mentes ad delectationes illicitas
pertrahit. Alias namque superbie, alias
invidie, alias luxurie, alias avaritie fa-
~~mes~~ facibus inflammat. Superbie quippe
facem menti eius supposuit cum hanc ad
contempnenda verba dominice iussionis in-
stigavit. Invidie quoque flamma Cayn a-
nimum succendit, cum de accepto fratris
sacrificio doluit et per hoc usque ad
fratricidii facinus pervenit. Luxurie facibus
cor Salomonis exussit, quod tanto mulieri-
bus subdidit ut usque ad venerandorum ydo-
lorum deductus dum carnis delectationem
sequitur conditoris reverentie oblivis-
ceretur. Avaritie quoque igne Achab ani-
mum concremavit cum eum ad petendam alienam
vineam inpacientibus desideriis inpul-
sit, et per hoc usque ad reatum homici-
dii pertraxit. Tanto ergo leviathan iste
in prunis flat acrius quanto amissi sugges-
tionis occulte humanas mentes ad il-
licita inflammat. Unde bene mox subditur:
Et flamma de ore eius egreditur.

Flamma quippe oris
eius est ipsa instigacio occulte lo-
cutionis. Pravis enim suasionibus verba ad o-
mnis cuiusque animum facit. Sed flamma
est quod de ore eius egreditur quod ardet in
desideriis anima cum eius suggestioni-
bus instigatur. Hoc cottidie suggeren-
do et usque ad presentis vite terminum su-
ggerere non desistit. Sed tunc se nequius
dilatat cum per illum dampnatum homi-
nem quem inhabitat inmundi gloria se apertius
ostentat. Tunc ab eius naribus vastior
fumus procedit quod humana corda
signorum eius ammirationibus trita amplior
instigationis percutit. Tunc eius ali-
tus ardens vehementiusque prunas fa-

facit · quia reprobalis mentes quas iam calentes amore glorie temporalis invenit suggestionis sue flatibus usque ad nequiciam exercende crudelitatis incendit · Unde de eius ore flama egreditur quia quitquid perse quitquid per predicatores suos loquitur · ignis est quo in fructuo sa ligna concremantur Ignis enim terrene concupiscencie eorum mens tangitur que nequaquam si preciosa metalla concupiscunt qui ergo oris eius non vult flama affici iuxta doctoris nostri sentenciam non ligna fenum stipula sed aurum argentum et preciosus lapis curet inveniri · quia tanto ignis suasionis illius amplius incendit quanto se ei ad consenciendum molliorem quisque prebuerit · Sed quia nulla vos concedit[ur] ut mens in hac corruptibili carne posita nequaquam suasionis eius ardore tangatur restat ut malignis flatibus ad usta ad orationis opem se sine cessatione conuertat flammam quippe suggestionum illius extinguit rivus eunda lacrimarum

Explicit liber xxxiiii

De elacione i
De egestate ii
De reproba congregatione iii
De dyabolo iiii
De apparicione angelorum v
De gladiis vi
De sagittariis vii
De lapidibus viii
De sole ix
De auro x
De luto xi
De absconsis viciis xii
De miraculis dyaboli xiii
De humili et superbo xiiii
De cibo et veneno xv
De superbia xvi
De prepositis et subiectis xvii

[I]us ex hac mundo corpus primus consistacie terminum ex ea que nos sumus parte pensemus eius post ipse qualis sit mundi finis agnoscimus et pollicite a spiramus licet ex de mundo gestamus Etas enim mea per iuveniles annos robustius viget In senili autem tempore crebrescentibus morbis exasperatur et dum diucius distenditur ut subsistat manendi vita cotidie deficit ex mancia vivendi Ita eciam mundi tempus dum vementibus annis augeatur crebrescentibus malis afficitur Et unde etatis augmentum papit

unde salutis dispendium sentit. Crude-
lacionis namque illi cum temporibus crescit
et eo detrimenta uite deterior tolerat
quo ad uitam prouectior durat. Totis enim
tormentis illud antiquus hostis uiribus soluitur
qui grauius nunc intus pro eo quod superne
dicionis beatitudinem amisit. tunc tamen ple-
nius exurgitur quando et temptandi licen-
tia abstractus eternis incendiis religatur
Unde et extrema mundi atrocius temp-
tatione aggreditur quia tanto sit feruencior
ad seuiciam quanto se uiciniorem sentit ad
penam. Considerat quippe quod remota sit
ut licencia nequissime libertatis amittatur
Et quantum breuitate temporis angustatur
tantum multiplicitate crudelitatis expan-
ditur. Scriptum est de illo uoce angelica ad Io-
hannem dicente Ve terre et mari. quia descendit
dyabolus ad uos habens iram magnam. sci-
ens quia modicum tempus habet. tunc ergo
in magne ire feruorem se dilatat ne-
qui in latitudine stare non potuit in
dampnacionis sue fouea qui paucis trahat
Quidquid nequiter ualuit tunc callidius
exquirit. Tunc ceruicem superbie al-
tius erigit et per dampnatum illum quem
gestat hominem omne quod temporaliter pre-
ualet nequiter ostendit. Unde diuina uoce
recte nunc dicitur In collo eius morabitur
fortitudo

In collo enim leuiathan istius in-
elacionis extensio designatur quia con-
tra deum se erigens cum simulacione sanctitatis etiam
tumore potestatis extollitur. quia enim per
collum superbia exprimitur Ysaias propheta
testatur qui israel filias redarguit di-
cens ambulauerunt extento collo. In
collo ergo leuiathan istius fortitudo
demorari dicitur quia elacionem etiam sub imitacione

potestatis suffragatur. Nam quicquid tunc super-
be extollitur, quicquid callide machinatur
etiam cum uirtute potencie secularis exqui-
ritur. quod daniel propheta ait intuens
Dolus in manu eius dirigetur. Dolus
quippe in manu est fraus in opere. quia
omne quod nequiter uolet hoc ad tempus ex-
equi etiam fortiter potest. Dolus uero
eius dirigetur. quia fraudis eius ma-
licia nulla difficultate impeditur. hoc enim
leuiathan iste uel uasa eius habent ceteri
quando solent. quia ad iniquitatis sue cumu-
lum ea que nequiter appetunt explere ne-
quiuis possunt. Nam cum fortasse in fir-
mamento electi atque in desideriis illicitis
ruunt. In his plerumque diuinis nutibus ma-
nu retinentur quod uoluntatis misere ue-
los effectus inueniunt. Cumque eorum uotis
ualida grauitas nascitur plerumque ex ipsa
impossibilitate corriguntur qui mire in-
tus dispensato ordine per quod stante intencio
male uoluntatis scriptum est dum per infirmi-
tatem perfectio denegatur. Hinc est enim
quod sub specie synagoge ad deum fornicante
iudea atque in prauis actibus gaudente
per prophetam dominus dicit. Ecce ego se-
piam uiam suam spinis et sepiam eam
maceria et semitas suas non inue-
niet et sequetur amatores suos et non
apprehendet eos et queret eos et non
inueniet et dicet. Vadam et reuer-
tar ad uirum meum priorem quia michi
bene erat tunc magis quam nunc. spinis
electorum uie sepiuntur dum dolores punc-
tionem inueniunt in hac que temporaliter
concupiscunt. quibus interposita maceria
uie eorum obuiat. quorum imminente desi-
deria perfectionis difficultas impug-
nat. hinc est quod amatores suos
querunt et non inueniunt dum sequendo

malignos spiritus nequaquam eas quas appetunt huius seculi voluptates apprehendunt. Unde autem subditur quod corpora difficultate more dicunt: Vadam et revertar ad virum meum priorem quia melius erat michi tunc quam nunc. Prior quippe vir dominus est qui castam sibi animam sancti spiritus incorrupcionis amore coniunxit. Quem tunc mens amplius desiderat cum multiplices amaritudines velut quasdam spinas invenit in eis delectacionibus quas qualiter concupiscit. Nam dum adversitatibus mundi quem diligit morderi anima ceperit, tunc plenius intelligit quanto illi cum priore viro melius fuit. Eos ergo quos voluntas prava pervertit, plerumque adversitas corrigit. Unde et nimis timendum est ne sequantur prospera cum desiderantur, quia ista quo difficilius malum corrigitur quod prosperitatis etiam prosperitate fulcitur. Leviathan itaque iste qui cum membris suis cunctis est temporalibus deputatus et dolus in manu eius dirigitur et in collo eius fortitudo demoratur quia hic quod temporalia perversa cum bonos voluntate desiderat, prosperitate facultate consummat, ut tanto ei de adversitate impedimenti nil obstet quanto et in postremum de prosperitate nil remanet. Et quia omnis qui perversis moribus amicicijs eius innotescit, spiritus veras mentis divicias amittit, apte subiungitur: Et faciem eius precedet egestas.

[P]er faciem quippe solet noticia designari. Unde scriptum est: Faciem mea precedet te, id est noticia mea tibi ducatum prebebit. Sciendum vero est quod egestas in sacro eloquio aliter electorum ponitur atque aliter reproborum. Egestas namque electorum est cum iure divicie celestis patrie ad eorum animum redeunt et in hac erumpnosa presentis vite exilio positi pauperes se esse meminerunt. Illas quippe interius divicias sine cessacione suspirant. De quibus Paulus dicit: ut sciatis que sit spes vocacionis eius et que divicie glorie hereditatis eius in sanctis. Et quia adhuc eas nequaquam conspiciunt, studiose interim in erumpna istius paupertatis gemunt. Hanc procul dubio paupertatem Jeremias inspexerat cum dicebat: Ego vir videns paupertatem meam in virga indignacionis eius. Virga enim indignacionis dei est ex percussio districcionis quam indignatus homo pertulit, tunc cum ex paradiso pulsus veras interni gaudij divicias amisit. Sed quia electi quique incessanter conspiciunt quod in presentis vite penuria ab illa potestatis ingenita facultate ceciderunt, unde ergo dicitur: Ego vir videns paupertatem meam. Quisquis enim hic adhuc invisibilia appetit peregrinacionis sue malum non intelligit, et hoc apertum videre quod patitur nescit. Hanc paupertatem propheta David intuens ait: Infirmata est in paupertate virtus mea. In paupertate enim virtus infirmari dicitur, quia lapsus in hac peregrinacione animus et corrupcionis sue molestijs verberatus hoc quod perdidit contemplari prepeditur. Sed hanc paupertatem reprobi considerare nesciunt, quia dum sequuntur ea conspiciunt, cogitare invisibilia negligunt que perdiderunt. Unde et egestas eorum precedere dicitur, quia dum replentur vicijs, continuo divicijs vacuantur, quibus sepe evenit ut per elacionis dementiam sublevati dum nequaquam ruine sue dampna considerant, eo se eciam abundantes actibus inopes non agnoscant. Unde voce angeli predicatori Laodicie dicitur: Dicis quod dives sum et nullius egeo, et nescis quia tu es miser et miserabilis

et pauper et cecus et nudus qui diui-
tem se asserit qui per arrogantiam subla-
tus extollitur sed pauper et cecus et
nudus arguitur. pauper uidelicet quia uirtutum
diuitias non habet. Cecus quia nec pau-
pertatem quam patitur uidet. Nudus quia pri-
mam stolam perdidit. sed peius quia se
nec perdidisse cognoscit. quia ergo in-
dignis egestas reprobatos et defrauda-
tio uirtutum reicit de leuiathan dicitur fa-
ciem eius precedit egestas. Nemo quip-
pe cognitionem eius fugitur nisi prius uir-
tutum diuitiis denudetur. prius enim
bonam cogitationem subtrahit et tunc omnibus et
tunc eis aperciorem notitiam sue iniqui-
tatis infundit. egestas ergo faciem illius
precedere dicitur. quia prius animi facul-
tas perditur. ut quis per familiaritatem
postmodum eius notitiam cognoscat. vel
certe quia mentes ita fraudulenter sub-
ripit ut ab eis deprehendi nequaquam possit
et sic eas uirtutibus euacuat. quatinus
astucias sue malicie non ostendat. faciem
eius precurrit egestas prohibetur de se
aperte dicitur. qui cum insidians temp-
tat prius quam uideatur spoliat. Hinc
est enim quod de effraym per prophetam dicitur
Comederunt alieni robur eius et ipse
ignorauit. Alienos quippe intelligi a-
postatas spiritus solent. Qui robur come-
dunt cum uirtutem mentis peruertendo con-
sumunt. Quod effraym et perdidit et
nesciuit. quia in temptatione malignorum
spirituum et robur animi perdidit et hoc
ipsum quia perdidit non intellexit. leui-
athan ergo faciem egestas antecedit quia
negligentium mentes ante temptando
spoliat quam eius insidias is qui temp-
tatur agnoscat. Per hoc ergo quod dictum

est In collo eius morabitur fortitudo uis
violentie ostenditur. Per hoc uero quod sub-
ditur et faciem eius precedet egestas frau-
dis eius subtilitas designatur. Quamuis
hoc quod eius faciem egestatem preire ag-
nostrum sufficit aliud quod tam tristius ex-
ponamus. Triplici quippe ordine dispensationis
occulte prius quam leuiathan iste in illo
dampnato homine quem assumet appare-
at a sancta ecclesia uirtutum signa subtrahuntur.
Nam prophetia absconditur. curationum gratia au-
fertur. prolixioris abstinentie uirtus imminuitur.
doctrine uerba conticescunt. miraculorum pro-
digia tolluntur. Que quidem nequaquam
superna dispensatio funditus subtrahit
sed non sicut prioribus temporibus aperte
ac multipliciter ostendit. quod tamen mira
dispensatione agitur ut una ex re diuina
simul pietas et iusticia compleatur. Dum
enim subtractis signorum uirtutibus sancta
ecclesia uelut abiectior apparet et bonorum
premium crescit. qui illam propter spem celestium
et non propter presentia signa uenerantur
et malorum mens contra illam citius
ostenditur. qui sequi que promittit inuisi-
bilia negligunt. dum signis uisibilibus
non tenentur. Dum igitur humilitas fidelium
multitudine et manifestatione signorum
destituitur. terribili occulte dispensationis ex-
amine inde bonis misericordia largi-
or. unde malis iusta ira cumulatur. Quia
ergo leuiathan iste prius quam manifestus
et conspicuus ueniat ex magna parte
in sancta ecclesia signa uirtutum cessant. recte
nunc dicitur faciem eius precedet eges-
tas. tunc enim a fidelibus miraculorum diui-
tie subtrahuntur et tunc contra eos antiquus
ille per aperta prodigia ostenditur ut
quo ipse per signa extollitur eo a
fidelibus sine signis robustius lau

dabilius quod vincatur. Quamvis etiam fide-
libus in eius certamine signa non debe-
runt. Sed tanta erunt illius, ut nostra
aut pauca aut nulla videantur. Quatenus i-
nimicum ceteris omnibus signis sit potenci-
or cum que ab illo sit tribulatio conspicit per
interne constancie calcem premitur. Sed
malignus hostis tanto contra eos a-
crior in animositate se exhibet, quanto se
despici etiam clarescentibus miraculis do-
let. Totum se ergo in eorum interitu colligit,
cunctos per reprobos in necem fidelium u-
nanimi crudelitate coniungit, ut sentenciam
suam tanto robustius operetur quanto et
in eos que perverse agere appetit nul-
la sibi sui corporis membra discordant.
Unde et recte subditur: Membra carnium eius
coherencia sibi.

Carnes enim leviathan istius sunt
hi nimis reprobi, qui ad intellectum spi-
ritalis patrie per desiderium non assur-
gunt. Membra vero sunt carnium his
qui eisdem pravis agentibus et sese ad i-
niquitatem precedentibus coniunguntur. Sic-
ut per Paulum dominico corpori dicitur: Vos
estis corpus Christi et membra et de membro.
Aliud quippe est membrum corporis, aliud me-
brum membri. Membrum quippe corporis pes
ad totum. Membrum vero membri est di-
gitus ad manum, manus ad brachium.
Membrum vero est corporis totum simul ad
corpus commissum. Sicut ergo in spiritali
dominico corpore membra de membro dicimus
eos qui in eius etiam ab aliis reguntur,
ita in illa leviathan istius reproba
congregatione membra sunt carnium qui in
quo opere quibusdam se nequioribus
coniungunt. Et quia malignus hostis
sibi impulso opere animis usque ad eorum a
concordat divinique premit membra

carnium sibi invicem coherencia memorat.
Sic namque perversa unanimiter sentiunt
ut nulla contra se invicem disputatione
dividantur. Nulla tunc eos altercatio diver-
sitatis scindit, et idcirco contra bonos
vehemencius prevalent, quia in malo se con-
corditer tenent. Sicut enim iam superius
diximus, ut perniciosum est si unitas
desit bonis, ita perniciosius si non de-
sit malis. Reproborum quippe unitas
bonorum vitam tanto durius impedit quan-
to se per collectionem durior opponit.
Hanc unitatem reproborum perniciosam sibi
Paulus conspexerat, cum in medio Sa-
duceorum phariseorumque deprehensus dicebat:
De spe et resurrectione mortuorum ego
iudicor. Quam inimicam vocem perpessa primitus
contra se invicem audiencium turba dis-
siluit. Cumque in duas partes tumultuan-
cium multitudo dividitur, Paulo via e-
reptionis aperitur, quem cum turba perse-
quencium iuncta conterminat, divisa laxabat.
Eripiuntur etenim iusti dum dividuntur in-
iusti. Et electorum vota ad perfecta ve-
niunt dum reproborum agmina per discordiam
confunduntur. Quod bene etiam maris rubri
scissione signatur. Dum enim in duas partes
unda dividitur, ab electis populis ad terram
repromissionis tenditur, quia dum malorum
unitas scinditur, bone mentes ad hoc quod
appetunt perducuntur. Si malorum u-
nitas noxia non fuisset, nequaquam
in divina providencia superbiencium lin-
guas in tanta diversitate dissipasset.
Si malorum unitas noxia non fuisset,
de sancto etiam hostibus propheta non di-
ceret: Precipita domine et divide lin-
guas eorum. Igitur quia leviathan astu-
tie contra electos dei in suis viribus
effrenatur, ad augmentum sue malicie

Unitatem quoque in superbis hic premittitur
ut tanto contra nos validius vires
suas exerceat quanto non solum nos recti-
tudinis sed molestia certaminis adima-
tionis impugnat. Sed quis tantae huic suf-
ficiat quae mens ad tanta elationis et
compagis pondera non abrupta cogitationum
radice contremiscat. Unde quia trepi-
dare nos per infirmitatem conspicit pro-
tinus divina clementia quid per semet-
ipsam faciat adiungit. Nam sequitur:
Emittet quae cum fulmina et ad locum aliud
non ferentur. Quid appellatione fulminum
nisi tremende illae extremi iudicii sen-
tentiae designantur? Quae idcirco fulmi-
na vocantur quia nimirum eos quos fe-
riunt in ipsectum incendunt. Fulmen
namque super eum Paulus venire con-
spexerat cum dicebat: Quem dominus
Iesus interficiet spiritu oris sui et destruet
illustratione adventus sui. Haec autem quae in
eum mittuntur fulmina ad locum aliud non
feruntur quia iustis gaudentibus solos
tunc reprobos feriunt. Nam per tritu-
ram vitae presentis in qua nunc tritura-
tur nunc sub paleis granum gemit, ita illo
extremi iudicii ventilabro inter triti-
cum paleasque discernitur ut nec in tri-
tici horreum paleae transeant nec in pa-
learum ignem horrei grana dilabantur.
Illa ergo fulmina nequaquam locum aliud tan-
gunt quia videlicet igne suo non gra-
na sed paleas incendunt. Sed quia
leviathan istum pena iusti corrigit et
similiter dominus subiungit: Cor eius indura-
bitur quasi lapis. Cor enim antiqui hos-
tis ut lapis indurabitur quia nulla umquam
conversionis penitentia mollietur. Quia enim sol-
ictibus eternae ultionis aptabitur nulla
compunctione submittitur. Et stringetur quasi
malleatoris incus.

Incudem quippe malleatoris solis
aptam percussionibus figit. Ad hoc
namque incus statuitur ut crebris ic-
tibus feriatur. Leviathan ergo ut mall-
eatoris incus stringitur quia in fine conclusus
cruciabitur ut aeterni supplicii con-
tinua percussione tundatur qui modo quoque per-
cutitur. Electi quippe quique illo in insidiis
vigilante sed doloribus tabescente sal-
vantur. In incude autem alia vasa for-
mantur ipsa vero tot percussionibus
in nos illud non transfertur. Recte ergo
leviathan iste incudi comparatus est
quia nos illo persequente operamur. Ipse
autem et semper percutitur et in u-
tile numquam mutatur. Eterne illum per-
cussioni relinquimus ut nos superni
artificis manu in eius temptatione per-
cussi per illud quasi vascula transforma-
mur. Ipso enim tundamur sed ut ad
usum supernae domus veniamus. Ipse
vero quasi incus stringitur quia et si
nunc temptando mundum circuit in
inferno tamen postmodum iam subactus iu-
dicii sententia non vagatur. Sequi-
tur:

Cum sublatus fuerit timebunt an-
geli et territi purgabuntur. Scrip-
tura sacra ita non numquam tempus pre-
teritum futurum quasi prefixit ut aliquando
futurum pro preterito. Futurum namque pro prete-
rito utitur cum Iohanni mulier paritura mas-
culum qui regat gentes in virga fer-
rea demonstratur quia incarnato
domino veniente iam tunc factum fu-
erat res gestas mirabatur. Rursus pre-
terito utitur pro futuro sicut per psalmis-
tam dominus loquitur dicens: Foderunt ma-
nus meas et pedes meos dinumera-

rint omnia ossa mea. quibus videlicet
verbis species dominice passionis que iam
transacta describitur. sed tamen adhuc
longe post futura nunciatur. Hoc ergo lo-
co quod dicitur. cum sublatus fuerit timebunt
angeli. nil obstat intelligi quod sub futuri
temporis modo preterita describuntur. nec
recte intelligencie sensui exorbitamus si
credamus leviathan isto ab arce beati-
tudinis cadente. in ruina eius eciam elec-
tos angelos expavisse ut cum istum ex illo-
rum numero superbie lapsus cerneret illos ad
robustius standum timor ipse solidaret.
Unde et subditur. Et territi purgabuntur.
Purgati enim sunt. quia omnino isto
cum reprobis legionibus exeunte soli in
celestibus sedibus qui beate in eternum vi-
verent remanserunt. huius itaque lapsus
eos et terruit et purgavit. terruit ne
conditorem suum superbe despicerent. pur-
gavit vero quia exeuntibus reprobis actum est
ut electi soli remanerent. Et quia cunc-
torum opifex deus sic ad bonorum custo-
diam bene utitur eciam mala actione reproborum
lapsum cadencium vertit in provectum ma-
nencium. Et unde prima est culpa super-
biencium inde humilibus angelis est in-
crementum et solidata sunt augmenta meritorum.
Istis namque cadentibus illis in munere
datum est ut cadere omnino non possent.
Sic enim angeli dei in istius nature sue
dampna conspiciunt in se ipsis iam cau-
tius robustiusque consistunt. Unde fit
auctore rerum domino cuncta mirabiliter
ordinante. ut illi electorum spirituum patrie
celesti eciam ruine sic dampna proficiat
dum inde firmius constructa est unde
fuerat ex parte destructa. Sed quia se-
pe scriptura sacra predicatores eciam
per quos gloriam patrie celestis annunciat
angelorum solet nomine designare pos-

sumus hoc loco angelos eciam sanctos predi-
catores accipere. hinc est enim quod Iohannes in a-
pocalipsim septem ecclesiis scribens angelis
earundem loquitur. id est predicatoribus populorum
Hinc propheta ait. et angeli pacis amare
flebunt. Hinc rursum Malachias pro-
pheta loquitur dicens labia sacerdotis
custodiunt scienciam et legem requirunt ex
ore eius quia angelus domini exercituum est.
Hinc Paulus ait. Magnum est pietatis
sacramentum quod manifestatum est in carne.
iustificatum est in spiritu apparuit angelis
predicatum est gentibus creditum est in mun-
do assumptum est in gloria. Qui igitur dispen-
sacionis misterium postquam apparuisse an-
gelis dixit predicatum gentibus subdidit
profecto angelorum nomine predicatores
sanctos id est veritatis nuncios designavit.
Si ergo hoc quod dicitur. Cum sublatus fuerit
timebunt angeli id est territi purgabuntur
ad futurum tempus refertur adveniente
districto iudice extrema leviathan
ipsius dampnacio designatur quia de hoc
mundo per iram iudicii tollitur qui nunc
nimia mansuetudinis longanimitate to-
leratur. tanto autem hinc terroris pondere
concutitur. ut sanctorum eciam predicatorum
fortitudo turbetur.

Cum enim sublatus fuerit timebunt
angeli. quia cum iudicii turbine ra-
pitur. hii qui in corporibus reperiri po-
terunt in immenso terrore concussi eciam su-
perne patrie nuncii contremiscunt. qui-
bus enim iam fortes atque perfecti. adhuc
tamen quia in carne sunt positi non pos-
sunt in tanti terroris turbine nulla
formidine concuti. Sed cum leviathan
iste rapitur cumque omnia meus mi-
tu vel clemencia quatitur predicatores
sanctos quos ut dixi adhuc in suis cor-
poribus illud tempus invenerit species

de regni propinquitate letificat et tamen
eos in firmitatis de ire ostensione per-
turbat. Erit ergo in eis aliquo modo tremor
leticie et timor securus quia et celesti re-
gno se remunerari certi sunt. et pro tan-
ti turbinis metu pro carnis infirmita-
te commovebuntur. Consideremus ergo quo-
modo tunc iniquorum consciencia concutitur
quando et iustorum vita turbatur. Hii qui a-
derunt adveniente iudicio quid faciunt si
terrore tanti iudicii etiam qui diligunt
expavescunt. Et quia in sanctis predi-
catoribus hii in pavore conloquuntur si
qua eis inesse potuit levium rubigo vi-
ciorum postquam terrore tunc sublatus fuit
timebunt angeli. apte mox subditur
Et territi purgabuntur. Sed quia hec
de leviathan istius fine cognovimus tan-
tum prius quam pereat quid agat audiamus.
Sequitur. Cum apprehenderit eum gladius
subsistere non poterit neque hasta neque
torax.

In scriptura sacra aliquando per gladium
sancta predicacio aliquando eterna
dampnacio aliquando tribulacio temporalis
aliquando antiqui hostis ira vel persuasio
designatur. Gladius enim sancta predicacio
accipitur sicut ait apostolus. et gladium
spiritus quod est verbum dei. Gladii nomine
eterna dampnacio designatur. Sicut
de predicantibus hereticis propheta dicit. Si
multiplicati fuerint filii eius in gladio
erunt. quia carnalibus hii numerositate ger-
minent eterna dampnacione consumuntur.
gladius tribulacio temporalis accipitur
sicut beate marie de futuris tribulaci-
onibus dicitur. et tuam ipsius animam pertran-
sibit gladius. Rursum per gladium ira
vel persuasio maligni hostis exprimitur
sicut psalmista ait. qui liberasti david
servum tuum de gladio maligno. Benignus
quippe sancte predicacionis est gladius quo per-
cutimur ut a culpa moriamur. Malignus
vero est dyabolice persuasionis gladius
quo male quisque perimitur ut a vita rec-
titudinis extinguatur. Antiqui ergo hos-
tis est gladius. ille tunc dampnatus homo
in usum ministerii eius assumptus quem ip-
se per maliciam fraudis exacuit et
infirmorum corda transfigit. hunc ergo
leviathan dominus apprehendit cum eum fi-
nis dampnatus homo susceperit. Se-
aut gladii nomine eius ita signatur
recta non apprehenderet gladium sed a gla-
dio apprehendi describitur. Antiquam
quippe tunc in saniam vertitur ut domina-
ri omnibus appetens necesse sic ut dome-
tur. Nos namque cum iram in usu iusticie
assumimus gladium tenemus. et eam sub
equitate iudicii possidendo moderamur.
Ille autem quia per abrupta furoris
rapitur non apprehendere gladium sed ap-
prehendi a gladio perhibetur. Non enim
iram possidens tenetur sed ab ira furens
tenetur. Cunctis autem liquet. Et has-
ta adversarium percutimus thorace vero
ab adversario munimur. Per hastam vulnera
inferimus per toracem tegimur ne vul-
neremur. Quid ergo per hastam nisi pre-
dicatoris iacula quid per thoracem
nisi fortitudo paciencie designatur.
Leviathan ergo iste quia per assumptum
reprobum hominem iram omnimode cru-
delitatis effrenatur apprehendi a gladio
dicitur. Nam per ostensionem immense
fortitudinis tunc exhibet quod nequi-
ter potest et neque hasta neque tho-
race subsistere patitur quia manifestum
veniens tante virtutis apparebit.

ut si supernum adiutorium desit et predicationis acumen obtundat et longanimitatem patientie destruat. Nisi omnium iustorum uitam superna gratia solidet non subsistit hasta quia predicatoris uirtus frangitur. Non subsistit thorax quia constantie patientia destructa penetratur. Unde et subditur Reputabit enim ut paleas ferrum et quasi lignum putridum es. Qui superius hastam dixit hoc in ferrum ferri appellatione replicauit et quod thoracem protulit hoc rursum eris commemoratione signauit. Ferrum namque acuitur ut aduersarium uulneret. Es autem rubigine pene nulla consumitur. Ferro ergo predicatoris iacula. Ere autem longanimitatis constantia designatur. Unde et sub eius specie de sancta ecclesia per moysen dicitur. Ferrum et es calciamentum eius. Calciamenta quippe in scriptura sacra munimen predicationis accipiuntur sicut scriptum est Calciati pedes in preparatione euangelii pacis. Quia ergo per ferrum uerbis per es autem perseuerantia exprimitur ferrum et es calciamentum eius dicitur quia predicatio illius acumine simul et constantia munitur. Per ferrum enim mala aduersantia penetrat per es autem bona que proposuit longanimiter seruat. Cuius perfecto perseuerantia illic apertius innuitur subdens. Sicut dies iuuentutis eius ita et senectus illius. Sed leuiathan iste illud gladium quem sancte laqua antiquum vocant in deceptione sue iniquitatis assumpsit et ferrum uelut paleas et es uelut lignum putridum reputabit quia nisi diuina gratia protegat et predicantium uires uelud paleas nequitie sue igne consumet et patientium constantiam quasi lignum putridum in puluerem redigit. Et acumen quidem ferri et eris fortitudo deficit dum per uiolentiam uirtus illius et predicationis sensus obtunditur et patientie longanimitas dissipatur. Nisi ergo electos suos opitulatio diuina roboret ubi tunc infirmi erunt si fortes uelut palee reputantur. Quid tunc leuiathan iste de paleis faciet si ferrum quasi paleas reputabit. Aliud de putridis lignis acturus est si quasi lignum putridum eris fortitudinem soluet. Sed quia multi qui sibi uidentur ferrum se uel es esse estimant. In illo tunc tribulationis igne paleas se esse deprehendunt. Et quam multi qui per infirmitatem se paleas esse metuunt et diuino adiutorio fulti in ferri atque eris soliditate roborantur sicut tunc tanto magnifice fortes sunt quanto se amplius infirmos esse meminerunt. Sed quanto altius behemoth iste contra electos dei per miracula erigitur tanto tamen eum sancti quique uehementius ad predicationis studia constringunt. Qui tamen ita reproborum mentes possidet ut eas nulla eo fossas trinitatis iaculatione derelinquit. Unde et subditur

Non fugabit eum uir sagittarius

quid enim sagittas nisi uerba predicatorum accipimus que dum ex ore bene uiuentium distringuntur audientium corda transfigunt. His sagittis sancta ecclesia percussa fuerat que dicebat uulnerata caritate ego sum. De his sagittis uoce psalmiste narratur. Sagitte paruulorum facte sunt plage eorum quia si uerba humilium penetrauerunt animos superborum. De his sagittis adueniente pugnatori dicitur Sagitte tue acute pote

tissime populi sub te cadent in corde in
imicorum. Vir itaque est sagittarius qui per
sta intentionis arcum audientium cordibus
verba recte enarrationis infigit. Sed quia leo
motus iste verba predicantium despicit et
cum reproborum mentes male suadendo mo
mordit. dum inter iacula eos non om
modo non velut quid recte dicitur. Non fu
gabit eum vir sagittarius. ac si aperte di
cetur a reproborum cordibus eum sancte pre
dicationis sagitta non expellit. quia quisquis
ab illo apprehenditur verba non predicantium
audire contempnit. Unde bene prius predica
bus mittens de hiis quos in manu anti
qui hostis per prophetam dominus dicit
In mittam vobis serpentes regulos quibus
non est incantatio. ac si diceret iusto
iudicio talibus vos in mundis spiritibus
qui a vobis expelli exhortacione predicati
cum quasi incantamentum sermone non valeant
quia vero leviathan iste a cordibus re
proborum sancte predicationis spiculis non move
tur. ipse etiam sanctorum virorum contemptus adi
citur cum illic subinfertur. In stipulam
versi sunt ei lapides funde

Quid per fundam nisi sancta ecclesia
figuratur. Funda namque dum in gyro
mittitur. sic de illa lapides exeunt. quibus
adversariorum pectora feriuntur. Ita sancta
ecclesia dum volubilitate temporum per tribula
ciones circuitum ducitur. fortes ex illa viri
prodeunt. quibus quasi lapidum ictibus
iniquorum corda tundantur. Unde et ad
prophetam de bonis doctoribus dominus
dicit. Devorabunt eos et subicient
lapidibus funde. Sancti quippe docto
res qui ad virtutem et alios instruunt
hostes devorant. Dum eos intra cor
pus suum per vim conversationis convertunt
Quos lapidibus funde subiciunt quia
dum fortes quosque in sancta ecclesia viros
instituit. per eos adversariorum superbientium
pectora dura consternit. Unde et goli
as immanissimus saxo funde moritur
quia singulari sancte ecclesie lapide dyabolica el
acio superatur. Leviathan itaque iste
quia dampnato illo homine assumpto
quoslibet fortes ecclesie velud infirmos
despicit. eorumque vires temporaliter premit
recte nunc dicitur. In stipulam versi sunt
ei lapides funde. ac si aperte diceretur
Sanctorum robur quasi in stipule mollitiem
redigit. quorum lingua prius pectus illius
duris ictibus tundit. Omnem etenim
quippe fortitudinem sue iniquitatis ex
ercens. quanto se ab eis interius spiri
taliter dolet tanto contra eos acrius
temporaliter prevalet. Et quia nichil se
contra eorum spiritum prevalere considerat
in eorum carne crudelitatis sue omnia ar
gumenta consumat. Sed quid mirum si hu
manas vires despicit. qui ipsa etiam super
ni iusti iudicii eterna tormenta contem
pnit. Unde et subditur. Quasi stipulam ex
timabit malleum. ac si diceret. Etiam
pondus eius animadversionis despicit
qui se per supplicium desuper venientem
ferit.

In scriptura enim sacra mallei
nomine aliquando dyabolus desig
natur per quem nunc delinquentium culpe
feriuntur. Aliquando vero percussio celestis ac
cipitur qua vel electi superbos actus se
cuit ut aptarius vel ictibus corrigantur
vel iusta ira reprobos percutit ut in
supplicia eterna perimens quod etiam
in posterum merentur ostendat. Nam
quia appellatione mallei antiquus hos
tis exprimitur propheta testatur. cum super
eum vim extremi iudicii contemplatus dicens

Quomodo confractus est et contritus malleus universe terre. Ac si dicat cum per quem vapulat sua dominus ad ministerii usque consummandam percutit quis perpendat quo turbine vehementi extremo iudicio in eterna dampnatione confringet. Rursum per malleum percussio celestis exprimitur quod Salomone templum edificante signatur cum dicitur Domus autem cum edificaretur de lapidibus dolatis atque perfectis edificata est et malleus et securis et omne ferramentum non sunt audita in domo cum edificaretur. Quid enim domus illa nisi sanctam ecclesiam que in celestibus dominus inhabitat figurabat. Ad cuius edificationem electorum anime quasi quidam lapides expoliti deferuntur que cum edificatur in celis. Nullus illic iam discipline malleus resonat quia dolati atque perfecti illuc lapides ducuntur. In saeculo iuxta mensuram congruam disponuntur. Hinc ergo foris tundimur ut illuc sine reprehensione veniamus. Hic malleus hic securis hic omnia tunsionum resonant ferramenta. In domo autem dei nulli ictus audiuntur quia interna patria animos iam percussionum strepitus conticescunt. Nequaquam ibi malleus percutit quia nulla eos adversitas affligit. Nequaquam securis incidit quia receptos intus nulla foris severitate sententia percutit. Neque ferramenta perstrepunt quia nec quelibet minima ultra iam flagella sonantur. Quia ergo per malleum desuper venientem celestis pondus percussionis exprimitur. Quid est quod leviathan iste malleum despicit nisi quod superne animadversionis ictus formidare contempnit. Et quasi stipulam malleum deputat quia ad iustitie se pondera velut contra levissimos ictus parat. Unde adhuc expressius subditur. Et deridebit vibrantem hastam. Contra leviathan enim dominus hastam vibrat quia in eius interitum districtam minatur sententiam. Hastam quippe vibrare est eternam ei mortem ex districta animadversione comparare. Sed apostata spiritus auctorem vite etiam cum sua morte despiciens hastam vibrantem deridet quia ex districto iudicio quicquid grave quicquid horribile se providet pati non metuit. Sed quo se eterna tormenta non posse evadere conspicit eo in exercenda nequitia durior exurgit. Qui cum plerosque huius mundi sapientes in amatis que appetit tanta obstinatia tanta formidine stringi posse considerat corda sua ad famulatum eius tyrannidis inclinant. Et tamen quod deo largiente sapiunt hoc contra ad famulatum hostis illius inflectunt. Unde et recte subiungitur. Sub ipso erunt radii solis. In scriptura sacra cum figurate sol ponitur aliquando dominus aliquando persecutio aliquando doctorum manifesta visionis ostensio aliquando autem intelligentia sapientium designatur. Per solem quippe dominus figuratur sicut sapientie libro perhibetur quod omnes impii in extremo die iudicii cognita sua dampnatione dicturi sunt. Erravimus a via veritatis et lumen iustitie non luxit nobis et sol non ortus est nobis. Ac si aperte dicant. Quia nobis lucis radius non refulsit. Unde et Iohannes ait. Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius. In sole enim illustratio veritatis. In luna que menstruis supplementis deficit mutabilitas temporalitatis accipitur. Sancta autem ecclesia quia superni luminis splendore protegitur quasi sole vestitur. Quasi vero cuncta temporalia despicit lunam sub pedibus premit. Rursum sole persecutio designatur sicut in evangelio dominus

quasi nata sine radicibus semina arto
sole aruerint quia videlicet verba vite
in corde terrenorum hominum temporali momen-
to inventa supervenientes persecutionis ar-
dore siccantur. Rursum visionis mani-
feste ostensio designatur sicut propheta do-
minum cunctorum oculis apparentem denunci-
at dicens In sole posuit tabernaculum
suum. De se dicitur humanitatis assump-
te sacramentum in luce manifeste visionis
ostendit. Et sicut eidem prophete divina
vox per natan dicit tu fecisti in abscon-
dito ego vero faciam verbum illud in con-
spectu omnis israel et in conspectu solis.
Quid enim per conspectum solis nisi
cognitionem insinuat manifeste visionis.
Rursum solis nomine sapientie intell-
ectus exprimitur. sicut in apocalipsi scrip-
tum est Quartus angelus effudit fialam
suam in sole et datum est illi estu affice-
re homines et igni. Fialam videlicet in sole
effundere est persecutionis supplicia viris sa-
pientie splendore fulgentibus irrogare.
Et datum est illi ut afficeret homines estu
et igni quia dum sapientes viri cruciati-
bus victi male agendi errore tan-
guntur illorum exemplo persuasi infirmi
quique temporalibus desideriis inardescunt
Ruine namque fortium augmenta prestare
solent perditionibus infirmorum. Quod sole
acumen sapientie designatur per quod omnino
quoque a salomone dicitur. Sapiens ut sol
permanet stultus ut luna mutatur. Hoc
ergo loco quid per solis radios nisi acu-
mina sapientie demonstrantur quia enim mul-
ti qui in sancta ecclesia luce sapientie resplen-
dere videbantur vel cruciatibus fracti le-
viathan istius seductionem subeunt. recte
dicitur Sub ipso erunt radii solis de si

aperte dicitur. Hii qui intra ecclesiam sanc-
tam per acumina sapientie quasi radios
videbantur lucis aspergere et per auctoritatem
rectitudinis resplendere desuper potesta-
ti leviathan istius iniqua se opere subster-
nunt ut non iam recta predicando desu-
per luceant sed ei perverse obsequendo famu-
lentur. Solis ergo radii sub ipso sunt quia ni-
mirum multi etiam docti viri sapientie sue acumine
non libere agendo sublevantur. Sed ad
vestigia se leviathan istius ex pravitate
operis et blandimento adulationis inclinant
ut intelligentia que illis sicut sol desuper
fuit ex celesti munere antiqui hostis pe-
dibus substernatur ex terrena cupiditate.
Unde et nunc cum quisque sapientium atque doc-
torum quemadmodum vel gloria vite temporalis
per adulationis lapsum terrenis se potes-
tatibus prave agentibus subicit quasi sub
vestigiis venientis antichristi sol se radi-
is sternit et velut celi lucem sibi be-
emoth humiliat dum per perfectum assen-
sum sapientium mentes calcat. Tociens
etiam leviathan istius pedibus se radii
solis subdunt quociens hii qui doctrine
videntur lumine resplendere immoderato
acumine pravo in sacro eloquio sen-
tiunt perversa quia sensibus eius se errori
substernunt quod dum contra fidelia verita-
tis predicamenta se erigunt leviathan
istius vestigiis falsa sentiendo famu-
lantur. Tociens radii solis sub ipso sunt
quociens docti quique intelligentie
luce pollentes vel despectores ecclesie in
elationem se erigunt vel summa que sapiunt
postponentes pravis carnis deside-
riis inquinantur vel obliti celestium
terrena ambiunt vel non consisten-
tes quia terra sunt de cognitione celes-

tū manter gloriantur. Unū recte subiungitur. Sternet sibi aurū quasi lutū.

pellacōe quippe

auri in sacro eloquio aliqñ diuinitatis claritas. aliqñ superne ciuitatis splendor. aliqñ caritas. aliqñ nitor glie secularis. aliqñ aut pulcritudo sanctitatis accipitur. Auri enī nomine ipa ī trina diuinitatis claritas accipitur sicut in canticis canticorū species sponsi describit. Capud eius aurū optimū. quia ei capud xpī deus. nil uero ē in metallis auro fulgentius. sponsi capud aurū dicit. qr eius humanitas ex diuinitatis sue nobis claritate principatur. Rursum auri nomine splendor supne ciuitatis accipitur. sicut hanc iohēs se uidisse testatur dicens. Ipa ciuitas aurū simile uitro mundo. Aurū namqȝ ex quo illa ciuitas constat simile uitro dr̄ ut et p aurū clara et p uitrū perspicua designetur. Rursum auri noīe caritas intimatur. sic angelū quē sibi loqui uidit iohannes a pectore ad mamillas zona aurea accinctum uidit. quia internū supnorū ciuiū pectora diu penali iam nequaquā timori subiecta sunt. atqȝ a se anxietatum nulla suspicione soluuntur. ex sola sed caritate astringuntur. Zonam quippe auream circa mamillas habere ē cunctos mutabiliū cogitationū motus per solius ea amoris uincula restringere. Rursum auri nomine nitor glie temporalis exprimitur. sicut p pphetam dicit. Calix aureus babilon. quid ei babilonis nomine nisi huius mundi glā designatur. que calix aureus dicit. quia dum pulcra ē temporalia ostentat stultas mentes ī sui concupiscentia debriat. ut speciosa quidem appetant. et inuisibilia pulcra contempnant. hoc auro calice prima sponte sua cia debriata ē. de qua historia ueritatis

dicit. quia cū uetitū concupiscere uidit qr est pulcrū uisu aspectuqȝ delectabile comedit. Aureus ergo calix babilon est. quia dum uisibiliū rerum pulcritudinis ostendit sensu interne rectitudinis subtrahit. Rursum auri nomine splēdor sanctitatis sicut iudaicū populum ab splendore iusticie ad nequicie tenebris conuersum Ieremias deplorat dicens. Quomō obscuratum ē aurū mutatus ē color optimus. Sicut ei et supius diximus aurū obscuratur cū subsequentibus iniquitatū tenebris iusticie pulcritudo destruitur. Color optimus mutatur cū splendor innocencie in feditatem uertitur culpe. Luti quoqȝ nomine in sacro eloquio aliqñ terrenarū rerū multiplicitas. aliqñ sordidum sapientie mundane doctrina. aliqñ aut desiderij carnalis illecebra designatur. Per lutū quippe terrenarū rerum multiplicitas figuratur sicut per abacuch pphetam dicit. Ve ei qui multiplicat non sua. usqȝ qō aggrauat contra se densum lutum. Denso enī luto se aggrauat qui per auariciā terrena multiplicans peccati sui apphensione coangustat. Rursum luti nomine doctrina sordidum sapientium designatur. sicut per eundē pphetam dno dr̄. Uiam fecisti in mari equis tuis in luto aquarū multarū. ac si dicat. Ad pfusi iter predicatoribus tuis inter doctores mūdi huius seculi sordida et terrena sapientes. Per lutū quoqȝ desideriū sordide uoluptatis exprimitur. sicut psalmista predicans ait. Eripe me de luto ut non inhereā. Luto quippe inherere ē sordidis desiderijs concupiscentie carnal inquinari. Hoc igitur loco aurū claritas sanctitatis accipitur. Lutum uero uel terrenarū rerū auariciam uel prauarū contagia doctrinarum uel sordes carnalium uoluptatum nil obstat intelligi. Quia enī multos leuiathan iste qui in

tra sanctam ecclesiam fulgore iustitie re-
splendere videbantur. tunc vel heretice re-
rum gentilium vel errantis doctrine contagio
vel carnalibus sibi voluptatibus subicit.
aurum sibi proculdubio quasi lutum sternit quia
in quibusdam ante mundiciam per illicita de-
sideria conculcare ut hij etiam sordidis
vestigiis eius serviant. qui contra illud
prius virtutum splendore rutilabant.
a Ntiquus itaque hostis
alios sub specie sanctitatis illudit
alios autem per feda vitia vite carnalis
intercipit. sed tunc per hoc aperte crassabitur
nunc autem multorum cordibus occulte domina-
tur sicut paulus dicit. Ut reveletur
in suo tempore. Nam misterium iam operatur
iniquitatis. Totiens quippe etiam nunc aurum
sibi quasi lutum sternit quotiens casti-
tatem fidelium per carnis vitia destruit.
Totiens aurum velut lutum calcat. quo-
tiens sensus continentium per immunda de-
sideria. Et tunc tanto vehementius per-
agit quanto sic perdita libertate concessa
id quod appetit effrenatus perpetrabit. Et
fortasse quempiam movebit cur misticus
deus ista si per imitatur leuiathan is-
te seu nunc per suggestiones callidas sive
tunc per dampnatum illum quem replet ho-
minem vel solis sibi radios id est doctos
quosque sapientes quasi subiciat. vel aurum
hoc est viros sanctitatis claritate fulgentes quasi
lutum sibi vitiis quo inquinando subster-
nat sed citius respondemus. quia aurum
quod pravis eius persuasionibus quasi lutum
sterni potuit. aurum ante dei oculos num-
quam fuit. qui enim seduci quandoque non rever-
suri possunt quasi habitam sanctitatem ante oculos
hominum videntur amittere. sed eam ante dei o-
culos numquam habuerunt. Sepe namque homo
multis occulte peccatis involuitur et

in una aliqua virtute magnus videtur
que ipsa quoque virtus manifestans deficit
quia dum innotescit hominibus procul dubio
laudatur eiusque laus in intentione appeta-
tur. Unde fit ut ipsa virtus ante dei o-
culos virtus non sit dum abscondit
quod displicet prodit quod placet. Quidam itaque
eximia apud deum possunt. quando et
mala occulta sunt et bona publica ple-
rumque enim sunt quorundam latet superbia et
castitas innotescit. atque ideo ostensa diu
castitas circa finem vite perditur. quia
quo aperta superbia usque ad finem incor-
recta retinetur. Alius elemosinis va-
cat. quas ipse distribuit. et tamen multis
in iniustitiis fuit. vel fortassis linguam
in detractionibus exercet. Et fit plerumque
quod ut his qui misericors fiat intra
vero suo termino rapacitatis et
crudelitatis stimulis inardescat. quod
ita de iudicio iusto agitur. ut perdat
ante homines unde hominibus placuit
qui hoc unde deo displicuit corrigere
iniquitavit. Alius patientie studet sed
invidere aliis et servare in corde mali-
tiam non cavet. fit quoque impatiens quod
diu tacuit dolens. hij itaque et quilibet alii
aurum sunt. et per aliquid lutum. atque
hoc aurum quasi lutum sternitur. quoniam occul-
tis peccatis congruentibus etiam virtus que
publice claruerat dissipatur. sed ope-
precium credimus si in ipsis virtutibus sig-
natim ordinis subtilius perpendimus. Sepe
enim omnipotens deus occulta quedam
mala diu tolerat apta eorum bona elec-
torum sicut eorum cordibus competenti dispen-
sat. Nam nos nulli vidimus nequaquam
funditus deserentes non perseveraturi
angustum iter arripiunt sed ad que-
rendam angustam viam exemplo
suo eos qui perseveraturi sunt attendunt

Unde et plerumque contingit ut qui in
hoc quod bene videntur vivere non sibi. sed
plus potius electis vivant. Dum enim
plus suis ad bene vivendi studia non perse-
veraturi alios perseveraturos provocant.
Saepe enim quosdam videmus viam ingredi
ad locum propositi festinare. quos alii quia
currere conspiciunt sequuntur eundemque pariter
locum petunt. Sed fit plerumque ut irruente
aliquo multiplicationis articulo post se rede-
ant qui praeibant et hi ad locum veni-
ant qui sequebantur. Ita nimirum sunt
qui non perseveraturi viam sanctitatis arripi-
unt. Idcirco enim virtutis iter non perse-
veraturi inchoant. ut eis qui perventuri
sunt qua gradiantur ostendant. Quorum
etiam casus utilitate non modica electorum
provectibus servit. quia illorum lapsum dum
conspiciunt de suo statu contremiscunt et rui-
na quae illos damnat istos humiliat. Disc-
unt enim in superni adiutorii protectione
confidere dum plerosque conspiciunt de suis vi-
ribus cecidisse. Quia ergo bene agere videntur
reprobi quasi planum iter electis sequentibus
monstrant. Cum vero in lapsum nequitiae
corruunt electis post se pergentibus quasi
cavendam superbiae foveam ostendunt.
Fit ergo leviathan iste et plus sibi
radios subdat atque aurum luti sibi more
substernat. Sed omnipotens deus ad electorum
suorum solatium sibi etiam mala reproborum
cum hi qui ad illum perventuri sunt et suis
ad eum meritis proficiunt et saepe metu quo super-
be sapiunt alienis lapsibus corriguntur.
Sed si hoc leviathan agit in eis etiam quos
claros aliqua virtus ostendit. quid de illis
facturus est quorum mens nulla ex parte aliquid
sublevata a terrenis concupiscentiis non est.
Quam tamen dominus sermo apte exprimit cum sub-
iungit. Et fervescere faciet quasi ollam pro-
fundum mare. Quid per mare nisi vi-
ta saecularium. quid per profundum nisi altae
et abditae cogitationes cordium exprimuntur. Quod
profundum mare leviathan iste quasi ollam
facit fervescere. quia nimirum constat quod pro-
pinquo extremo tempore contra electorum
vitam studet animos reproborum per flammam
crudelitatis excitare. Tunc profundum mare
quasi olla fervescit cum corda dilectorum saeculi
valido ardore succendet. Et quia hoc per
tempus in terra suam malitiam clausa latue-
rit tempus messium in manifestae perse-
cutionis ebulliat. ac per abruptam crudelita-
tis aperte lineam ea quae diu pressit odia
antiqui hostis exaltant. quae autem pestifero
errore perfusa sic in istis famulantur
antichristo aut etiam unus prodere se aestimet
obsequium deo postquam dudum fervescere
facit quasi ollam profundum mare ad-
te sibi inspicit ponet quasi cum unguenta bul-
liunt. Unguenta quippe cum bulliunt fra-
grantiam suavitatis reddunt. quia ergo
leviathan iste ita succendit corda reproborum
ut quicquid agunt ex iniquitate perfidiae pro
veritate rectae fidei se agere suspicentur.
quasi bene eis olet id quod zelo religionis ex-
ercent. Unde in eius discipulis veritas dicit.
Venit hora ut omnis qui interficit vos
arbitretur se obsequium praestare deo. Igitur
sicut ollae fervent dum crudeliter persequuntur.
Sed apud eos ipsa persecutio unguentorum
fraglantia redolet dum mens eorum
vanis suspicionibus decepta aestimat
quia deo obsequium persolvat. In scrip-
tura enim sacra unguentorum odoribus opinio
solet signari virtutum. Unde sponsa in
canticis sponsum desiderans dicit. In
odore unguentorum tuorum curremus. Et
unde paulus apostolus virtutum laude sua

2 · ob strus vias

grare sic sciens ait xpi banus ador simi
dos. Itaq quia leuiathan iste ministros illius
vasi sui perditi mendeliciarum opera sub
opinione laudis et virtutis preciosum in-
ripit. Postquam dictum est feruescere quasi
ollam profundum mare faciet. Recte mox
subditur. Ponet quasi cum vnguenta bulliunt.
Quoniam per crudelitatis incendium mare fer-
uet. hij mentes iudicio qui ornantur falso
nomine virtutis. Ac si vnguenta bulliant
ostendit. vt tanto acrius ad crudeli-
tatem fiant. quanto sese etiam mereri pre-
mia quasi pro zelo religionis estimant.
Districtum quippe hoc est diuino iudicio. vt qui pi-
etatis donum apprehendere et custodire ne-
gligunt suppliciorum sue ardore fallantur.
Vnde et ad illusionis augmentum. eos
crudelia perpetrantes signa quoque ac pro-
digia subsequuntur. Sicut et recte subiungitur.
Post eum lucebit semita.

Post leuiathan quoque
semita lucere perhibetur. quia quamuis iste
antixpi omnia cum miraculis suis clari-
tate dereliquit. Et siue per se seu per mini-
stros suos predicat. quibus mendaciis signa
tribuitur. Quod mihi quam sepe protulimus
in euangelio ueritas dicit. Surgent pseudo
xpisti et pseudo prophete et dabunt signa
magna ita ut in errorem inducantur si fieri
potest etiam electi. Semita ergo post leuiathan
lucet. quia quasi corda penetrat eorum
opera prodigiis illustrat. vt iniquitatem tanto
altius eorum mentes meritum tenebras
teneat. quanto per eos foris quasi potencius
lucem de miraculis ostendat. Sunt
non nulli qui in memoria et lingua prophe-
tica et euangelica precepta retinentes
stant et falsa esse signa quoque credunt et ad
supplicia ad que decipiens trahit horro-
corda leuiathan iste. quia sanctitatis osten-
tacione non incipit in alia se eis illusione
tempant. quosdam namque hij sciens. Sed
tamen presentem vitam diligentes conspicit. quos
primus mentibus euentura supplicia leui-
gat. finienda quoque districtionis iudicia as-
serit. et deceptos callide ad presentes vo-
luptates rapit. Vnde et apte mox sub-
ditur. Estimabit abissum quasi senescentem.
Quia eterna incomprehensibilia que iudicia abissi
appellantur nomine designari psalmista tes-
tatur dicens. Iudicia tua abissus multa.
Senectus uero aliquem processus per maturitatem
ponitur. Vnde ait apostolus. Quod antiquatur
et senescit. prope interitum est. Leuiathan i-
taque iste estimabit abissum quasi senescentem.
quia reprobis corda sic fatuat. vt supplici-
orum eius de venturo iudicio quasi finia-
tur in fundat. Abissum namque senescentem
estimat qui terminari quandoque in suppliciis su-
pernam animadversionem putat. Igitur anti-
quus iste persuasor in membris suis i. in
mentibus impiorum futuras penas quasi
certo fine determinat. vt eorum culpas
sine termino correctionis extendat.
Et eo magis hic peccata non finiunt quo
illic estimant peccatorum supplicia finienda.
Sunt enim nunc etiam qui id circo peccatis
suis ponere finem negligunt quia habere quandoque
finem super se iudicia suspicantur. quibus
breuiter respondemus. si quandoque finienda sunt
supplicia reproborum quandoque ergo etiam fini-
enda sunt gaudia beatorum per semetipsam
namque ueritas dicit. Ibunt hij in supplici-
um eternum. Iusti namque in uitam eternam.
Si ergo hoc uerum non est quod minatus est neque
illud uerum est quod promisit. At inquiunt id
circo eternam penam peccantibus minatus
est. vt eos a peccatis perpetrandis

compesceret. quia creature sue eterna supplicia minari debuit non inferre quibus citius respondemus. Sed falsa minatus est ut ab iniusticia corrigeret. etiam falsa pollicitus est ut ad iusticiam provocaret. Quis hanc eorum vesaniam tolerat qui dum promissionibus suis reproborum supplicia finiri asserunt asserere sua etiam electorum premia terminanda esse confirmant. Quis hanc eorum vesaniam tolerat qui tenacius astruere volunt non esse perpetuitatis de eterno igne minata est. Et dum satagunt deum perhibere misericordem non verentur predicare fallacem. At inquiunt sine fine puniri non debet culpa cum fine. iustus namque et omnipotens deus et quod non eterno peccato commissum est eterno non debet puniri tormento. quibus citius respondemus quia recte dicerent si iudex iustus districtus quod veniens non corda hominum sed facta pensaret. Iniqui enim ideo cum fine deliquerunt quia cum fine vixerunt. Voluissent quippe sine fine vivere ut sine fine potuissent in iniquitatibus permanere. Nam magis appetunt peccare quam vivere. Et ideo hic semper vivere cupiunt ut numquam desinant peccare dum vivunt. Ad districti ergo iudicis iusticiam pertinet ut numquam careant supplicio quorum mens in hac vita numquam voluit carere peccato. Et nullus detur iniquo terminus ultionis. quia quamdiu potuit habere noluit terminum criminis. At inquiunt. Nullus iustus crudelitatibus pascitur. Et delinquens servus a iusto domino idcirco cedi precipitur ut a nequicia corrigatur. Ad aliquid ergo ceditur. Cum non eius deus cruciatibus delectatur. Iniqui autem gehenne ignibus traditi quo fine semper ardebunt. Et quia certum est quod pius atque omnipotens deus non pascitur cruciatibus miserorum. cur iniqui ardent. non sapiantur quibus citius respondemus quod omnipotens est deus quia pius est miserorum cruciatu non pascitur. quia autem iustus est ab iniquorum ultione in perpetuum non sedatur. Sed iniqui omnes eterno supplicio et quod sua iniquitate puniuntur. et ad aliquid concremantur. scilicet ut iusti omnes et in deo videant gaudia que percipiunt. et in istis respiciant supplicia que evaserunt. ut tanto magis in eternum divine gratie debitores se esse agnoscant quanto in eternum mala puniri conspiciunt que eius adiutorio vincere potuerunt. At inquiunt. Et ubi est quod sancti sunt. si pro inimicis suis quos tunc ardere viderint non orabunt. quibus utique dictum est. pro inimicis vestris orate. Sed citius respondemus. orant pro inimicis suis eo tempore quo possunt ad fructuosam penitentiam eorum corda convertere atque ipsa conversione salvare. Quid enim aliud pro inimicis orandum est nisi hoc quod ait apostolus. Ut det illis deus penitentiam et resipiscant a dyaboli laqueis a quo capti tenentur ad ipsius voluntatem. Et quomodo tunc pro illis orabunt qui iam nullatenus possunt ad iusticie opera ab iniquitate commutari. Eadem itaque causa est cur non orent tunc pro hominibus eterno igne dampnatis. que nunc etiam causa est ut non orent pro dyabolo angelisque eius eterno supplicio deputatis. Que nunc etiam causa est ut non orent sancti homines pro hominibus infidelibus impiisque defunctis. qui de eis utique quos eterno deputatos supplicio iam noverunt. ante illum iudicis iusti conspectum orationis sue meritum cassari refugiunt. Quod si nunc quoque viventes iusti mortuis et dampnatis iniustis minime compatiuntur. quando adhuc aliquid in

dicabile de sua carne se spectet. Cum ipi-
nauit quanto districtius tunc iniquorum tor-
menta respiciunt. qui ab omni iniquitatis corrup-
tionis conversi iam apud supernae visionis arcem
arctius inherebunt. Sic quippe eorum men-
tes per hoc quod iustissimo iudici inherent
vis districtionis absorbet. ut omnino eis
non libeat. quod ab illius interne regule
subtilitate discordat. Sed quia sub arto
occasionis articulo haec contra horigeniam
sectas breviter diximus. ad eum quem preter-
misimus exponendi ordinem recurramus.
Postquam inspectores dominus callida machina-
menta leviathan ipsius indicavit aper-
te prodicens omne quod electos expetius ve-
hementer opprimit omne quod mitius sug-
gestione sua reprobis blandiendo infundit
modo in magnitatem virtutis illius bre-
viter insinuans subdit Non est super
terram potestas que comparetur ei

Potestas eius

super terram cunctis eminentior per-
hibetur. quia et si actionis sue meritum in-
fra homines cecidit. omne tamen huma-
num genus angelice nature conditione tran-
scendit. Amisit enim interne felicitatis be-
atitudinem perdidit. nature tamen sue
magnitudinem non amisit cuius adhuc
viribus humana omnia superat licet sanc-
tis hominibus meritorum suorum deiectione subia-
ceat. Unde et cuiusdam sancti contra hunc
decertantibus eo tribulationis sue mentem
tenuit quo ille ab eis vincitur qui pro-
pemodum quasi intra se hominibus super ce-
tera gloriantur. Sequitur qui factus est ut nullum
timeret. Siquidem per naturam factus est
ut conditorem suum caste timere de-
buisset timore videlicet sobrio timore
securo non timore qui in periculo sollicitus est

manet. id est quem caritas gignit. Aliter
enim timet quis hominem iniquior amans ali-
ter timet dominum ancilla peccans. Sic ergo fac-
tus est conditus quatinus in timore lete
auctorem suum et amans metueret et
metuens amaret. Sed sua perversitate ta-
lis factus est ut nullum timeret. Sed quippe
a quo conditus fuerat sub eo esse despexit.
Ita enim deus super omnia est ut ipse
sub nullo sit. Leviathan vero iste eius
celsitudinis culmen appetens ius per-
verse libertatis appetiit ut preesset
ceteris et nullus subesset. dicens Ascen-
dam super altitudinem montium similis
ero altissimo. Cuius eo ipso similitudinem
perdidit quo esse eius superbe similis
in celsitudine concupivit. Qui enim celsitu-
tatem eius imitari debuit subditus cum
sit elatus. Celsus mirum esset si ei qui
veraciter celsus est inherere voluisset. Cel-
sus esset si participatione eius celsitudinis con-
tentus fuisset. Sed dum privatam celsitudi-
nem superbe appetiit iure perdidit princi-
patum. Relicto enim eo debuit inherere
principio suo sibi appetiit quodammodo esse
principium. Relicto enim eo qui vere sufficere
poterat ille se sibi sufficere posse indicavit
et tanto magis intra se cecidit quanto
se magis contra se gloriam sui condito-
ris erexit. Nam quod exaltabat libera-
tum. dedit captivitatem libertas qui liber-
tate mentis ut nullum timeat offenditur
sed ipsa graviter offensione restringitur.
Superno enim iudicio cuncta mirabiliter
ordinante invenit illud libertas quam
appetiit. ut mente animus non timeat aliis
suppliciis subiacet. qui clementis eius
super esse patitur. Et cum quem debuit ti-
mere adhuc noluisset. Unde profecto

omnia timere possidens qui inter co-
nium non timens omnia patitur factus est
ergo ut nullum timeret. Nullum videlicet
quia nec deum sed nec hoc quod passurus
est metuit. Imminere feliciter fieret tim-
do evitare supplicia quem non timendo talare
appetitum itaque celsitudinis contra iniqui-
tatem mentis ut iam perdurata se male
egisse non sentiat qui prius per gloriam
querebat. Nam quia ius quesite potes-
tatis non obtinuit quasi quoddam superbie sue
remedium in sanam in sensibilitatis in-
venit. Et quia preceptum transgredi timeat
non potuit despectum se contra cunta se-
paravit. Cumque ad hunc superbia studio se de-
scribitur cui proximus sub inseritur a domo
sublime videt. Iam omnes infra se quasi
de sublimi respicit. Quia dum per men-
tem contra auctorem erigere nititur. Estima-
re quilibet sibi similem dedignatur. Quod
apte etiam eius membris congruit. Quia
omnes iniqui pro timorem cordis elati
cunctos quos cernunt superbie fastu de-
spiciunt. Et si quando optimis veneratur inte-
tamen in secreto cordis ubi apud se
sua estimatione magni sunt cunctorum vi-
tam sibi minorem quod preponunt eos quos infra
se esse respiciunt quia per elata cogitationes
cordis metipsos se altitudinis arce posu-
erunt. Quibus bene per prophetam dicitur. Ve
qui sapientes estis in oculis vestris et co-
ram vobismetipsis prudentes. Hinc etiam
paulus ait. Nolite esse prudentes apud
vos metipsos. Hinc ad saulem divina in-
crepatione dicitur. Nonne cum esses parvulus
in oculis tuis caput constitutus es in tri-
bubus israel. Parvulus quippe in oculis est
qui mens pro semetipsum considerat inpa-
rem se alienis meritis pensat. Nam qui
grandem se aspicit quisquis et super-
aliena merita elationis elatione cogitationis

ostendit

Saul autem reprobus in bonis que ceperat
non permansit. quia fastu superbie
potestatis intumuit. At contra David semper
de se humilia sentiens cunctis quod saul se
parem postponens. Postquam feriendi locum
cepit et pepercit eidem sementi adversario
humili se professione prostravit dicens.
Quem persequeris rex israel quem persequeris.
Canem mortuum et pulicem unum. Et cer-
te iam in regem unctus fuerat. iam operante
samuele et domino super se oleum fundente
didicerat quod eum divina gratia saule reprobato
ad regni tabernacula possidenda surrogabat.
Et tamen persequenti adversario mente se humi-
li substernebat cui divino iudicio pre-
latum esse se noverat. Illi itaque se humiliter
postponebat cui per electionis gratiam in-
comparabiliter esse meliorem sciebat. Discant
ergo quomodo humiliari proximis de-
beant qui adhuc quo loco apud deum
habeantur nesciunt. si sic se electi illis humi-
liant quibus iam se per interna iudicia
ante positos deprehendunt. hoc autem esse proprium
specialiter electorum solet quod de se semper sen-
tiunt infra quam sunt. Hinc namque ab
eodem David dicitur. Si non humiliter
sentiebam sed exaltavi animam meam.
Hinc Salomon ad sapientiam par-
vulos vocat dicens. Si quis est par-
vulus veniat ad eam. Qui enim nec-
dum semetipsum despicit humilem dei
sapientiam non apprehendit. Hinc in evan-
gelio dominus dicit. Confitebor tibi pater
celi et terre qui abscondisti hec a sapienti-
bus et prudentibus et revelasti ea
parvulis. Hinc rursum psalmista ait.
Custodiens parvulos dominus. Hinc magister
gentium dicit. facti sumus parvuli in me-
dio vestrum. Hinc discipulos admonens ait
superiores sibi invicem arbitrantes. Na-

quia iniquus quisque in superiorem se omnes
quem cogitat putat. Econverso iustus stu-
deat ut superiorem sibi quemlibet proximum
attendat. Ac ne diu se alii alter humi-
liat. Iterum alter in elationem. Unde utraque
partem amonuit dicens Superiores sibi
invicem arbitrantes ut in cogitationibus
cordis et ego illum michi preferam
et vicissim ille me sibi. Ut cum ab utraque
parte cor in suis premitur nullus com-
penso honore sublevetur. Sed hanc humili-
tatis formam reprobi quia leviathan huius
membra sunt vel agnoscere vel tenere
contempnunt. Quia et si qui humiles se specie
tenus ostendunt. humilitatis vim ser-
vare intrinsecus negligunt quibus sepe
accidit ut si quid unum quodlibet bonum vel
minimum faciant. a malis suis omnibus
respectum mentis avertant. atque hoc quod vel
extremum bonum fecerint tota intentione
se in spiritu extollunt. iam se quasi sanctos
aspiciunt. obliti malorum omnium que commise-
runt intuitu tantum boni sui nemore quod
fortasse facere nec perfecte potuerunt.
Sic evenire contra electis solet ut cum
multarum virtutum gratia polleant unum eos
vel tenuissimum vitium valde fatigans
pulset quatinus dum ex quadam parte se
se infirmari considerant de ipsis virtu-
tibus in quibus prevalent se minime
extollant. Dum quod de infirmitate tre-
pidant hoc quoque ubi fortes sunt humiles
serviant. Sepe ergo reprobi per hoc quod u-
num vel minimum bonum suum meminere conspi-
ciunt mala multa et gravia in quibus
demersi sunt non agnoscunt. Et sepe
electi per hoc quod tenuissimum malum suum
infirmari trepidant mira dispensatione
agitur ut magna bona ad que provecti
sunt non amittant

: isti utraque et occulta examinis
mensura dispositus. ut istos
et mala adiuvent illos et bona gra-
vent. Dum et isti ad provectum boni u-
tuntur levibus malis et illi ad augmentum
mali utuntur in minimis malis. Isti quippe
inde perfectius in bono proficiunt. unde
malo temptantur. Illi autem inde ad ma-
ius malum proficiunt unde bono gloriantur.
Sic itaque male bono utitur reprobus.
et bene malo utitur reprobus. Sicut sepe
contingit ut alius ex cibo salutifero in-
ordinate sumpto pestem langoris in-
currat. alius veneno serpentis in me-
dicamine ordinate confectionis adhibi-
to penam langoris vincat. Ille vero
quia cibo salutifero uti voluit inde per-
niciose moritur. Unde alii salubriter
vivunt. Iste autem quia veneno serpentis
caute uti studuit inde salubriter vi-
vit. Unde alii perniciose moriuntur.
Venenum vero serpentis non ipsam ne-
quitiam sed suggestionem nequitie dicimus
qua nolentes sepe temptantes quod temp-
tamur. Modicum tunc in medicamentum virtutum
mens virtutibus erecta conspectis
contra se temptacionibus humiliatur.
Iniqui vero atque ab examinatione mentis exa-
minis reprobi quedam aperta faciunt in
quibus virtutibus extolluntur humilitatis
sensum penitus ignorant. Quia nimirum
huius leviathan membra sunt de quo su-
perna voce dicitur. Omne sublime videt.
Qui non solum per semetipsum sed per
eos quos corda quos cepit. quasi de hu-
militatis inferius despicit. Notandum
vero est quod leviathan iste qui per cor-
poream bestiam designatur sublime
videre describitur. quod videlicet cordis

superbia enim cum aperte usque ad corpus
ostenditur, prius per oculos indicatur. Ipsi
quippe per fastum tumoris inflati quasi ex
sublimi respiciunt, et quo se deprimunt, al-
tius extolluntur. Nisi enim superbia per
oculos quasi per quasdam se fenestras os-
tenderet, nequaquam deo psalmista dixisset:
Populum humilem salvum facies et o-
culos superborum humiliabis. Nisi se super-
bia per oculos funderet, quandoque de iudee e-
latione non diceret: generatio cuius excelsi sunt
oculi et palpebre eius in altum surrecte.
Quia ergo per corporeum animal leviathan
iste signatur, et superbia usque ad corpus
~~progrediens~~ prodiens apertius oculis prin-
cipatur, antiquus hostis qui de sublimi
omnes videre describitur. Sed quia multa
descendendo humani generis mentibus pro-
lata sunt, valde mens appetit ut, quem finem
locutionis dominice vim aliquam manifestius
exprimatur, unde membra illius breviter nos
designatione monstrent. Sequitur: Ipse est
rex super universos filios superbie.
[I]pse est enim leviathan iste
in cunctis que superius dicta sunt
tandem sola se superbia pertulit. Neque
enim per tot illos meroris ramos accresceret
nisi per hanc prius in radice putruisset.
Scriptum namque est: Initium omnis peccati superbia.
Per hanc enim ipse succubuit; per hanc se
sequentem hominem stravit. Eo enim zelo
salutem nostre immortalitatis impetiit,
quo vitam sue beatitudinis est mortuus. Sed
ad cuius hanc dominus finem sue locu-
tionis inferunt ut eum post mala omnia le-
viathan istius superbiam diceret quid est?
malis omnibus deterius indicatur quoniam
etiam per hoc quod in uno ponitur malorum

radix est monstratur. Sicut enim in sole
radiis tegitur, sed ab illa rursum ex tristitia
expanduntur, ita se superbia mentis tenebris
celat. Sed ab illa primus aperta vitia pu-
lulant. Nulla quippe mala ad publicum pro-
direrent, si hanc mentem in occulto constringeret.
Hec est quam leviathan istius sensu ferventem
facit sicut ollam. Unde et humanas
mentes in quodam fervore in se tunc coquitur,
sed per aperta opera qualiter coxerit cunctis
extra ostendit. Intus namque primum ebul-
lit malitia, et foras postmodum spumat
in opere. Sed quia occasio de superbie
disputatione se prebuit, debemus hanc sub-
tilius solliciteque discutere, atque ab huma-
nas mentes quanta vel qualis veniat, et
quibus qualiter subripuit demonstrare.
Alia quippe vitia eas solummodo virtutes
impetunt quibus ipsa destruuntur, ut
videlicet ira patientiam, castimaria abstinen-
tiam, libido continentiam expugnat. Super-
bia autem, quam vitiorum radicem diximus,
nequaquam unius virtutis extinctione contenta,
contra cuncta anime membra se erigit, et quasi
generalis ac pestifer morbus corpus omne
corrumpit, ut quicquid illa invadente agitur,
etiam si esse virtus ostenditur, non per
hoc deo sed soli vane glorie serviat. Qui
enim tyrannus quidam obsessam civitatem
intravit, cum mente superbia irrumpit,
et quo ditiorem quamque ceperit, eo in dominio
durior assurgit, quia quo amplius cum vir-
tutibus sine humilitate agitur, latius
ista dominatur. Alius quis vero eius in
se tyrannidem captiva mente susceperit,
hoc primum dampnum patitur, quod clauso cordis
oculo iudicii equitatem perdit. Nam
cuncta que ab aliis vel bene geruntur displi-
cent, et sola ei que ipse vel prave egerit

placent. Semper aliena opera despicit
semper miratur que faciat. quia et quicquid
egit egisse se singulariter credit. atque eo
quod exhibet per glorie cupiditatem sibi
metipsi favet per cogitationem. Et cum se in
cunctis transcendendo ceteros estimat per
lata cogitationum spacia secum deambulans
laudes suas tacitus clamat. Nonnumquam
vero ad tantam elationem mens ducitur
ut in eo quod tumet etiam per ostentationem
locutionis effrenetur. Sed tanto facilius rui-
na sequitur. quanto apud se quisque impuden-
tius exaltatur. Hinc enim scriptum est. Ante
ruinam exaltabitur cor. Hinc per danielem
dicitur. In aula babilonis deambulabat
rex. respondit et ait. Nonne hec est
babilon magna quam ego edificavi in domum
regni in robore fortitudinis mee in gloria
decoris mei. Sed ut hunc timore ut os-
tendet quam concita condicta repressit
ilico adiungit dicens. Cum adhuc sermo
esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi
dicitur nabuchodonosor rex. Regnum tuum
transiet a te. et ab hominibus te eicient
et cum bestiis feris habitatio tua. Fenum
quasi bos comedes. et septem tempora
mutabuntur super te. Ecce quia timor
mentis usque ad aperta verba se protulit
patiens iudicis protinus usque ad sententiam
erupit. tanto quod hunc districtius percullit
quanto eius se superbia in modo altius erexit.
Et quia enumerando bona dixerat in quibus
sibi placuit enumerata mala in quibus
feriretur audivit.

[S]ciendum vero est quod ipsa hec de qua trac-
tamus elatio alios exterioribus se-
cularibus alios vero ex spiritualibus
possidet. alter namque intumescit ex
terrenis rebus alter summis celestibus que
virtutibus. Una tamen eademque ante dei oculos
agitur. quamvis ad humana corda veniens
in eorum obtutibus diverso amictu palli-
atur. Nam cum his qui de terrena prius
gloria superbiebat. postmodum de sanctitate
extollitur. numquam cor eius elatio deseruit
sed ad eum consueta veniens ut cognosci
nequeat vestem mutavit. Sciendum quoque
est quod aliter hec prepositos atque aliter subditos
temptat. Prelato namque in cogitationi-
bus suggerit quia solo vite merito super ce-
teros excrevit. Et si qua alicui bona aliquando
gesta sunt hec importune eius animo obi-
cit. Et cum hec deo insinuat placuisse
singulariter quo facile suggesta persua-
deat. apparuit ad testimonium potestatis tra-
dite retributionem vocat dicens. Quia
nisi omnipotens deus te hiis omnibus meliorem
cerneret. omnes hos sub tuo regimine non
dedisset. eius que mox mentem erigit et
viles atque inutiles eos qui sibi subiecti sunt
ostendit ita ut nullum iam quasi dignum
respiciat cui equanimiter loquatur. Unde
et mox mentis tranquillitas in iram
vertitur quia dum cunctos despicit. dum
sensum vitamque omnium sine moderatione
reprehendit tanto irrefrenatius se in i-
racundiam dilatat quanto eos qui sibi commis-
si sunt esse sibi valde indignos putat.
Ut igitur cum subiectorum cor superbia in-
fugat. hoc summopere agere intendunt ut
sua acta considerare sollicitius negli-
gant. semper tacitis cogitationibus rec-
tores sui iudices fiant qui dum in illo
quod reprehendere debeant importune respi-
ciunt in semetipsis quod corrigant inquirere
intermittunt. Unde et tanto arduius premit

quando ad se oculos advertunt qui in
huius vite itinere offendentes corruunt dum
alibi intendunt. Et quidem peccatores se
asserunt. nec tamen tantum ut iam noxe
le in regimine personis traduntur. Et dum
eius facta despiciunt. dum eius precepta con
temnunt ad tantam usque insaniam demol-
iuntur ut deum res humanas curare non
estimant. quia et qui quasi iure rep
henduntur esse se commissos dolent. Sicque
dum tamen rectorem superbiunt etiam
contra iudicia conditoris intumescunt. Et
dum pastoris vitam diiudicant ipsam
quoque sapientiam omnia disponentis im
pugnant. Sepe autem rectoris sui dic
tis contrarie obviant. et tamen vocis sup
biam libertatem vocant. Sic quippe
elatio se quasi pro rectitudine libertatis
obicit. Sicut sepe timor pro humilitate
supponit. Nam sicut plerique reticent
ex timore et tamen tacere se estimant
ex humilitate. Ita non nulli loquuntur per
impatientiam elationis et tamen loqui se cre
dunt per libertatem rectitudinis. Aliquando
autem subditi perversa que sentiunt nequaquam
produnt. Et hii quasi loquacitatis usu com
pescitur non minus ex sola amaritudine
intimi rancoris obmutescunt. qui per
dolorem mentis prolongatas sic verba
subtrahentes cum male loqui soleant
peius tacent. quia cum peccantes aliquando
de correctione audiunt indignantes ex
responsionis verba suspendunt. Cumque
aliquid asperum agitur. sepe ad querele voces
de hac ipsa asperitate prosiliunt. Cum vero
eos magistri sui blande pervenerint de hac
ipsa humilitate qua perveniunt se gravius
indignantur. Et tanta eos minus vastius
attenditur quanto tam se dignius infirma in

dicatur. hii immo quia humilitate que
virtutum mater est nesciunt usum sui laboris
perdunt etiam si que bona sunt que operari
videantur. Quia surgentis fabrice robusta
celsitudo non figitur que nequaquam per fundamenta
fortitudinem imperata solidatur. Soli ergo
tunc crescit qui consistant qui ante molem
fabrice humilitatis fundamenta non ponunt.
Aliosque bene admonemus prodimus si paucis in
correptionibus ostendamus. Cunctis namque su
perba apud se cogitacionibus tumentibus et est
clamor in locutione. amaritudo in silentio
dissolutio in hilaritate. furor in tristicia
honestas in ymagine. erectio in incessu.
rancor in responsione. hec mens semper
ad irrogandas contumelias valida. ad to
lerandas infirma. ad obediendum pigra. ad
lacessendos vero alios importuna. ad eos
autem que facere nec debet vel prevalet
parata. hec mens que sponte nec appetit nullis
exhortationibus flectitur ad hec autem que latenter
desiderat querit ut cogatur. quia dum
metuit ex desiderio suo vilescere optat
vim in ipsa sua voluntate tolerare. Igitur
quia humanos animos aliter temptari ex
rebus carnalibus atque aliter ex spirita
libus diximus audiunt illi. Omnis caro
fenum et omnis gloria eius sicut flos
feni audiant isti qui quibusdam post mi
racula dicitur. Discedite a me operarii in
iquitatis. Nescio vos unde estis. Au
diant illi diuitie si affluant nolite
cor apponere. Audiant isti qui fatue
virgines que cum vacuis vasculis venie
nt ab intimis nuptiis excluduntur. Rur
sum quia aliter temptari prelatos atque
aliter subditos prefati sumus. audiant
illi quod per quendam sapientem dicitur. Du
cem te constituerunt noli extolli sed esto
in illis quasi unus ex ipsis. Audiant

ipsi se subdidit potestatis viri et subiacet
eius. Ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus
vestris reddituri. Audiant illi cum se accep-
ta potestate gloriantur. hoc quod Abrahe no-
te ardenti diviti dicitur Memento fili quia
accepisti bona in vita tua. Audiant isti
cum contra rectores suos in querela prosiliunt
hoc quod murmuranti populo vocibus Moysi et
Aaron respondetur. Nec contra nos est
murmur vestrum sed contra dominum. Nos
enim quid sumus. Audiant illi. Turbabuntur in
conspectu eius patris orphanorum et iudicis
viduarum. Audiant isti quod contra contumaciam
subditorum dicitur. Qui resistit potestati
dei ordinationi resistit. Audiant simul
omnes. Deus superbis resistit humilibus
autem dat gratiam. Audiant omnes. Inmundus
est apud dominum omnis qui exaltat cor. Audi-
ant omnes. Quid superbit terra et cinis.
Contra huius langoris pestem audiamus
omnes quod magistra veritas docet dicens Di-
scite a me quia mitis sum et humilis cor-
de. Ad hoc namque unigenitus dei filius
formam infirmitatis nostre suscepit ad hoc
invisibilis non solum visibilis sed etiam
despectus apparuit. Ad hoc contumeliarum
ludibria irrisionum probra passionum tor-
menta toleravit ut superbum non esse ho-
minem doceret humilis deus. Quanta
ergo humilitatis virtus est propter quam so-
lam veraciter edocendam. Is qui sine es-
timatione est magnus usque ad passionem
est factus parvus. Quia enim origine perdi-
tionis nostre se prebuit superbia dyaboli-
instrumentum redemptionis nostre inventa est
humilitas dei. Hostis quippe noster inter omnia
conditus videri supra omnia voluit elatus.
Redemptor autem noster magnus manens
super omnia fieri inter omnia dignatus
est parvus. Sed melius hanc elatio-
nem detegimus et fundamenta hu-

militatis aperimus si breviter commemoratio-
ne perstringimus. quid mortis auctor. quid
vite conditor dicat. Ille namque ait In
celum conscendam. Ille autem per prophetam
dicit Repleta est malis anima mea. Ille
autem dicit Super astra celi exaltabo so-
lium meum. Iste humano generi in paradisi se-
dibus expulso dicit Ecce venio et habita-
bo in medio tui. Ille dicit Sedebo in mon-
te testamenti in lateribus aquilonis. Iste
autem dicit Ego sum vermis et non homo.
Ille dicit Ascendam super altitudinem nu-
bium similis ero altissimo. Iste cum in forma
dei esset non rapinam arbitratus est es-
se equalem deo sed semetipsum exinani-
vit formam servi accipiens. Et per membra
sua loquitur dicens Domine quis similis
tibi. Ille per membra sua loquitur dicens
Nostro domino et ipsum dimittam. Iste
per semetipsum dicit Si dixero quia non
novi eum ero similis vobis mendax. Sed
novi eum et sermonem eius servo. Ille
dicit Mea sunt flumina et ego feci ea.
Iste dicit Non possum a me ipso facere
quicquam. Et rursum Pater meus in me
manens ipse facit opera. Ipse dicit
calicem meum bibetis. Sedere autem ad
dexteram vel ad sinistram non est meum da-
re vobis sed quibus paratum est a patre meo.
Ille dicit Eritis sicut dii scientes bonum
et malum. Iste dicit Non est vestrum
nosse tempora vel momenta que pater
posuit in sua potestate. Ille ut volun-
tas divina despiciatur et ut possit
propria suadi dicit. Cur precepit vobis deus
ut non comederetis ex omni ligno para-
disi. Et paulo post Scit enim deus quod
in quocumque die comederitis ex eo aperientur
oculi vestri. Iste dicit Non quero vo-
luntatem meam sed voluntatem eius qui
misit me. Ille per membra sua loquitur di-

cens. Nullum pene est quod transeat luxuria nostra. Coronemus nos rosis antequam mar-
cescant. ubique relinquamus signa leticie.
Iste membris suis pronunciat dicens. Plo-
rabitis et flebitis vos. mundus autem gaude-
bit. Ille nichil aliud mentes sibi subditas
docet quam celsitudinis culmen appetere. cuncta
equalia mentis tumore transcendere. socie-
tatem hominum elacione transire. ac
se et contra potenciam conditoris erigere
sicut de eis per psalmistam dicitur. Tran-
sierunt in dispositione cordis. Cogitaverunt
et locuti sunt nequiciam. iniquitatem in
excelso locuti sunt. Iste ad sputa. ad pal-
mas. ad colaphos. ad spineam coronam.
ad crucem. ad lanceam. atque ad mortem
veniens. membra sua admonet dicens.
Si quis michi ministrat me sequatur. Quia
ergo redemptor noster corda regit humilium. et
leviathan iste rex dicitur. et deus superborum
aperte cognoscimus quia evidentissimum repro-
borum signum superbia est. at contra humi-
litas electorum. Cum ergo quam quisque habeat
agnoscitur. Sub quo rege militet in-
venitur. Unusquisque enim quasi quendam ti-
tulum portat operis quo facile ostendat
sub cuius serviat potestate rectoris. Unde
per ewangelium dicitur. Ex fructibus eorum
cognoscetis eos. Ne ergo membra leviathan vel signa
membra vel mira faciendo fallerent.
apertum signum dominus quo deprehendi
valeant demonstravit dicens. Ipse
est rex super universos filios superbie. Qui
et si quando fictam speciem humilitatis as-
sumunt semetipsos tamen celare in omnibus
nequaquam possunt. quia eorum superbia diu
latere non sustinens. et si una actione tegitur
alia actione denudatur. Qui vero
sub rege humilitatis militant semper
pavidi atque ex omni latere circumspecti
adversum iacula elacionis pugnant
et quasi contra vehementes ictus so-
lum magis in suo corpore oculum custo-
diunt dum in semetipsis principaliter hu-
militatem tuentur.

Explicit liber xxxiiii.

	De locucione iob ad dnm	i
De laud' iob	De familia et timore	ii
	De sacrificiis amicorum iob	iii
	De ordine remuneracionis	iiii
	De camelis ... De obediencia ...	v
	De bobus	vi
	De asinis	vii
	De millenario numero	viii
	De filiabus iob	ix
		x
		xi

[illegible]ma iste ulti
mus huius operis
liber e͂ et lare
difficilioribus
pertractatis mi
nus obscurus e͂
que super sunt
liber hunc i
diligencius remissius q' transire vel
emerso cum magno mari iam litus e͂
minimis et inconciones me vel ad repo
nentes non eos quos prius impetu du
timur. sed tamen adhuc in pulsione p'
titu fractis innis q̄ amoenitatis nre ue
tus tendit. sed tamen eius ins tam se
ipa tranquillior usque ad stacione nos
litoris impellit. Igitur postquam fideli fa
mulo domini leuiathan hostis eius q̄
sit fortis et callidus ostendit dnm vires
illius subtiliter fraudes q' patefecit. bea
tus ad utraque respondit dicens. Scio
quia omnia potes et nulla te latet co
gitacio

[C]ontra in manus quinque viros ei
in tulit. Scio q' omnia potes nos
occultas machinaciones illius sub mori
et nulla te latet cogitacio. Unde et
mox eius leuiathan reprobat dicens

Quis est iste qui celat consilium absque
scientia absque scientia enim leuiathan celat con
silium quia quibus cautela in firmitate ma
iestatis fraudibus occultetur. protectoris in
tus scientia nob' inspiracione detegitur. absque scientia
se celat consilium quia licet temptacionis lat
at. latere tamen protectorem non potest
temptacionum. Igitur audita fortitudine
et calliditate dyaboli audita ee creatoris
tui potencia q' et illum valenter reprimit
et nos misericorditer tegit. quis hic iob. iu
q' de temetipso sentis nob' innuitur occultet.
Sequitur. Ideo insipienter locutus sum et
q' ultra modum excederent sciam meam. Omnis
humana scientia quantolibet acumine polleat
diuine sapiencie comparata nec iusta nec pulc
sed insipiencia e͂. omnia enim humana q' iusta
q' pulcra sunt dei iusticie et pulcritudini
comparata nec iusta nec pulcra sunt omnino
nec sunt beata itaque iob ea q' dixerat
sapienter dixisse se crederet si verba su
perioris sapiencie non audiret. Omnis enim comparacione
pulcri e͂ omne illud q' sapit. Et qui sa
pienter quid locutus hominibus fuerat.
diuinas tamen sentencias audiens sapiencius
se cognoscit non ee sapientem. Hinc
e͂ q' abraham inter uba dominica mel'
se nisi puluerem uidit dicens. loquar ad
dominum meum cum sim puluis et cinis
Hinc e͂ q' moyses omni egypciorum sapiencia
instructus. ex quo loquentem dnm audi
uit impediacionis et tardioris lingue
se ee deprehendit dicens. obsecro dne
non solum eloquens ab heri et nudius ter
ex quo locutus es ad seruum tuum impedi
cioris et tardioris lingue ego sum. hinc
e͂ q' ysaias sedentem dnm super solium
excelsum atque eleuatum uidit postquam
seraphin duabus alis faciem duabus
uelare pedes. et duabus uolare con

sponit. postquam ad eum sonus. sub sonus domini deus exercituum alter ad alterum clamaret audivit ad se ipsum rediens ait: Ve michi quia tacui. quia vir pollutus labiis ego sum et in medio populi polluta labia habentis ego habito mox quam ipsam pollucionem unde cognovit subdens ait: et regem dominum exercituum vidi oculis meis. hinc etiam Jeremias divina verba audiens verba se non habere cognovit dicens: O domine deus meus ecce nescio loqui. quia puer ego sum. hinc Ezechiel loquens de quatuor animalibus dicit. Cum fieret vox supra firmamentum quod erat super caput eorum stabant et submittebant alas suas. Quid enim per volatum animalium nisi evangelistarum atque doctorum sublimitas designatur. vel quid sunt ale animalium nisi sanctorum contemplaciones eos ad celestia sublevantes. Sed cum fit vox super firmamentum quod super caput eorum est stantes submittunt alas suas. quia cum mentem vocem superne sapientie audiunt quasi volatus sui alas deponunt. Quia videlicet apertam veritatis altitudinem minus se contemplari posse cognoscunt. Ad vocem ergo desuper venientem alas suas deponere est cognita superna potencia virtutes proprias humilitate et consideracione conditoris non despicere aliud quam abiecta sentire. Sancti enim quo dum viri deum divinitatis sonos audiunt quanto magis contemplando proficiunt tanto amplius despiciendo quod sunt aut nichil aut prope se esse nichil cognoscunt. Videat ergo divinis sermonibus beatus Iob et sapienter proficiens stultum se esse deprehendat dicens. Insipienter locutus sum et que ultra modum excederent scientiam meam. ecce tanto se amplius redarguit. quanto amplius proficit. Et scientiam suam ultra modum concessisse se credidit qui in verbis domini plus quam estimaverat scientiam eius sapientie

cognoscit. Sequitur. Audi et ego loquar interrogabo te et responde michi. Audire interius est sono aliunde venienti aurem alio portam accommodare. Dicere autem deo nichil aliud michi est audire quam est sub semetipso surgencia desideria mentis portare percipere. ad deum ergo qui et tacencium corda cognoscit. loqui nostrum est non vocibus gutturis id quod sentimus prodere. sed promptis ad illud desideriis inhiare. Et quia ideo quisque interrogat. ut discere valeat quod ignorat. homini deum interrogare est in conspectu eius nescientem se cognoscere. Unde autem dei est eum qui se humiliter nescientem cognovit auribus erudire. ait ergo beatus Iob. Audi et ego loquar. ac si diceret. Misericorditer desideria mea percipere. cor dum hec tua pietas percipiens adiuvat. ad te multipliciora consurgant. bona quippe nostra quociens effectum perpiunt multiplicantur. Unde et alio scriptum est. Ego clamavi quoniam exaudisti me deus. Non enim ait quia clamavi exaudisti me. Qui enim loquens exauditus fuerat nostris conscientibus exauditus clamabat. Interrogabo te et responde michi. ac si dicat. Nescientem me coram tue sapientie contemplacione cognosco. Interroganti ergo responde. id est stulticiam meam humiliter cognoscentem doce. Qui enim interrogare ipse quod desidero humilitatis et deum sibi respondere queret. ex magistro apprime verbis sequentibus declaratur. Interrogatum se quippe perhibuit. sed nichil interrogando subiungit. Nam sola se humilia senciens et quam misericorditer a domino percepit agnoscens. protinus subdidit. Auditu auris audivi te. nunc autem oculus meus videt te. His nimirum verbis aperte indicat quia quanto visus superior est auditu tanto differt ab eo quod prius optinuit

et h' q postmod' per flagella profecit
Et quia in tusculo ueritatis lumen magis
conspexerat humanitatis sue tenebras
diiudicans plus uidebat. Unde et sequitur
Idcirco ipse reprehendendo quod et quisquis
se minus uidet tanto minus sibi displicet
et quanto maioris gratie lumen percipit tanto
amplius reprehensibilem se esse cognoscit.
Cum enim in se intrinsecus subleuatur pro omne
quod est ad eam que super se conspicit regulam
congruere nititur. Et quia adhuc humana
infirmitas impedit eum quod ei non omni
ma parte dissentit tantoque illi honorosior
est quo minime regule quemadmodum non est.
regula beatus iob per flagella proficiens
amplius inspicit a semetipso magna
sua redargutione dissentit dicens. Idcirco
ipse me reprehendo. sed quia nulla est cog
nitio reprehensionis si non sequatur
lamenta penitudinis recte post reprehensionem
subditur. et ago penitentiam in fauilla et
cinere.

Ut fauilla enim et cinere penitentiam a
gere est contemplata summa essencia
nichil aliud quam fauillam cinerem que se
cognoscere. Unde et ciuitati reprobe in
ewangelio ueritas dicit. Si in tiro et sy
done facte fuissent uirtutes que facte sunt
in uobis olim in cinere et cilicio penitentiam eg
issent. In cilicio quippe asperitas et punctio
peccatorum in cinere autem puluis ostenditur
mortuorum et idcirco ad utrumque hoc adhiberi
ad penitentiam solet ut in punctione cilicii cogno
scamus quod per uicium facti sumus. Con
siderentur ergo in cilicio pungencia uicia
consideretur in cinere per mortis sententiam sub
secuta iusta pena uiciorum quod ei post peccatum
carnis stimulo surrexerunt. uideat homo
in asperitate cilicii superbiendo quid fecerit uide
at in cinere ipse peccando peruenit. Postquam
quoque cilicio ipsa per uicio dictum atque

penitentiam donans punctio designari. Nam
hoc quod ait beatus iob. ipse me reprehendo quasi
quadam cilicio pungitur dum in sua mente
asperis redargutionibus stimulis confricatur
In cinere autem agit penitentiam quia ex primo
peccato quid per iustum iudicium factum sit
solliciter attendit dicens Ago penitentiam in
fauilla et cinere. ac si aperte dicat. de
nullo auctoris mei dono superbio. quoniam
sumptus ex puluere. per illatae mortis
sententiam ad puluerem me rediret cognos
co

A udiuit quod cunctis sermonibus iob
cognitis eisdem responsionibus a
micorum libet ad merum uidetur sententiam
expectatione intente mentis tenditur ei
quod dicit Ecce domine utriusque in conspectu
tuo differentium partes audiuimus et iob
quid in hoc certamine ueritatis sic fecit
recolimus amicos eius contra eos cogno
uimus tue iusticie gloriam defendere Nunc
hac autem quid in nostra mens senciat agnoscis
Neque enim possimus eorum mores digne re
prehendere quos defensionem tue cognos
cimus desiuisse. Sed ecce assistunt par
tes expectant sententiam. Profer ergo
domine comuisibili regula. subtilissimum
tue discretionis examen. et quis integri
tatem tua ipsa sit recius locutus ostende
Sequitur Postquam autem locutus est dominus
uerba hec ad iob dixit ad eliphat the
manitem Iratus est furor meus in te
et in duos amicos tuos quoniam non estis
locuti coram me rectum. sicut seruus
meus Job. o domine iudicium tuum sententia
indicat quanto aliter tue rectitudinis
certitas nostra discordat. ecce te iudice
bene iob uictorem esse cognoscimus quem
ante peccasse loquendo credebamus te
iudice addicti sunt qui hic iob se mi

ta transcendere per te loquendo credide-
rimus. Quia ergo ex divina sententia quid de
partibus contempnimus agnovimus, nunc e-
tiam de sententie paulo subtilius verba pensa-
mus. Quomodo enim superius beatus Iob re-
prehenditur si in comparatione eius recti-
dicti amici illius nequaquam coram domino rec-
tum locuti memorantur. An adhuc illa
de illo ex sententia confirmatur qua antiquo
hosti dicitur Vidisti servum meum Iob quod non
sit ei similis in terra. Sed quid est hoc quod et
laudatur hosti et in se ipso reprehenditur
et tamen amicis loquentibus antefertur
nisi quia sanctus vir cunctos meritorum suorum
conversatione transcendit sed eo ipso quo
homo fuit ante dei oculos esse sine re-
prehensione non potuit. In sancto quip-
pe homine in hac mortali vita commemo-
rante divini examinis regula habet ad-
huc quod iudicet, quamvis etiam ex comparatione
ceterorum hominum habet quod laudet. Beatus ergo Iob
pro culpa se credidit et non pro gratia
flagellari. rescrutari in se vicia consi-
mavit non autem merita augeri et in
eo reprehenditur quod intentionem flagelli si-
asset aliter suspicatus et tamen amicis
resistentibus internum iudicis diffinitione
est prelatus. Unde aperte colligitur quanta
te iusticie fuit meus quod contra amicorum verba
innocentiam sic opposuit asserit qui di-
vino iudicio etiam ipsis cuius domini iudi-
cii defensoribus antefertur. In exor-
dio autem libri huius agnovimus quod de
illo sathan domino dixit Extende manum
tuam et tange eum et vide si non in faciem
benedixerit tibi. Ad quam petitionem beatus
Iob dampnis arbitrari vulneribus et
verborum scandalis tangi permittitur. Quia
videlicet certus qui eum laudavit cogno-
vit quod iniusta assertionem dyaboli suis

vir ut maledictionis culpam non haberet.
Sicut superius diximus quisquis beatum Iob in
locutione sua estimat post flagella peccasse
aperte dominum iudicat in sua assertione
perdidisse. Et quamvis dominus ad dyabolum lo-
quens bona illius presentia protulit non ad
eius persuasionem respondit. Sciendum
tamen est quod nequaquam eius iusticiam permittendo
temptatori protulisset si eum iustum in temp-
tatione persistere non posse previdisset.
Premisso itaque divinitus nostro temptatione
dyabolo succubuisse estimat ignorantia
permittentis accusat. Et blasphemus ergo iudicis
sui veracitatem nec dominum in prudentia sua ne-
quiter accusamus. Et quod quantum ad huma-
na iudicia mihi sunt amici eius mul-
ta de illo rectius dixisse credentur sed
veritas aliud ex interne regula proferens
ait Non estis locuti coram me rectum
sicut servus meus Iob. Coram me ait
michi sepe multorum vita displicet que
etiam foris hominibus placet. Unde caute-
mus in laude iustorum coniugum dictum est
Erant ambo iusti ante deum. Non enim se-
cura laus est iustos ante homines appa-
rere. Sepe enim humana sententia velut mo-
dicum magnum quod prius approbat sed hunc
omnipotens deus qui quasi opera approbare
ignorat. Hinc est enim quod psalmista vi-
gilanter exorat dicens Dirige in con-
spectu tuo viam meam. Nimirum quia
plerique in conspectu hominum recta via cur-
ritur etiam quod auctoritatis amici depravatur.
Et notandum est quod non dicit Non estis
locuti coram me rectum sicut Iob. Sed
sicut servus meus Iob. ut videlicet inter-
positione servitutis dominum esse quia eum quadam
peculiaritate commemorat. cuncta que in de-
fensione sua dixit quia non estimari super-
bia sed humilitate dixisse ostendit.

Sed quia iustus est et misericors deus amicos eius et per iusticiam districte redarguit et per misericordiam benigne convertit. Unde sequitur.

Sumite vobis vii thauros et septem arietes et ite ad servum meum iob et offerte holocaustum pro vobis. Iob autem servus meus orabit pro vobis faciem eius suscipiam ut non vobis imputetur stulticia. Ecce iustus et misericors deus nec culpas sine increpatione deserit nec reatum sine conversione derelinquid. Quod enim in ternis est medicus prius putredinem vulneris innotuit et post remedia conscendere salutis indicavit. Quod autem sepe iam diximus quia amici beati iob speciem hereticorum tenent. qui dum deum defendere nituntur offendunt. Quoniam in dictis suis veritati rebelles sunt. cui famulari se in sua assercione suspicantur. Quamvis deus sepe corruptis sit etiam per cognicionem veritatis et visitat. Unde ipsa quoque eorum conversio que sepe misericorditer agitur per hanc veniam quam amici beati iob percipiunt designatur. Notandum vero magnopere est quod conversionis sue sacrificium domino non per se sed per iob iubentur offerre. Nimirum heretici ab errore redeunt quod erga se iram domini sui per se oblato sacrificio placare nequaquam possunt. nisi ad catholicam ecclesiam quam beatus iob significat convertantur ut salutem suam eius precibus obtineant. cuius fidem perversis assercionibus impugnabant. Ait enim Iob autem servus meus orabit pro vobis faciem eius suscipiam et non vobis imputetur stulticia. Ac si aperte hereticis dicat. Sacrificia vestra non accipio peticionum vestrarum verba non exaudio nisi per intercessionem illius cuius confessionis verba ad me veniant recognosco. Et vos quidem thauros atque arietes cum libido sacrificia conversionis vestre deducite. Sed a me salutem vestram per catholicam ecclesiam quam diligo postulate. Ipsi enim volo dimittere id quod michi in ipsa deliquistis ut hec vestram incolumitatem optineat quod eorum langore laborabat. Sola ipsa est per quam sacrificium domini libenter accipiat sola quod pro errantibus fiducialiter intercedat. Unde et de agni hostia dominus precepit dicens In una domo comedetur nec efferetis de carnibus eius foras. In una namque domo agnus comeditur quia in una catholica ecclesia vera hostia redemptoris immolatur. De cuius carnibus divina lex efferri foras prohibet quod dari sanctum canibus vetat. Sola est in qua opus bonum fructuose peragitur. Unde et mercedem denarii non nisi qui intra vineam laboraverunt acceperunt. Sola est quam intra se positos valida caritatis compage custodit. Unde aque diluvii archam quidem ad sublimiora sustulit omnes autem quos extra archam extinxit. Sola est in qua superna misteria veraciter contemplentur. Unde et ad moysen dominus dicit Ecce locus apud me stabis super petram. Et paulo post. tollam manum meam et videbis posteriora mea. Quia enim ex sola catholica veritas in spiritu apud se et locum domini perhibet de quo videatur. In petra moyses ponitur. Ut dei speciem contempletur quia nisi quis soliditatem fidei tenuit divina presentia non agnoscitur. De qua soliditate dominus dicit. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Quid est ergo hec loco dicere

Dicit ad iob. Nisi petram attenditur. quia faciem eius suscipiam ut non vobis imputetur stultitia nisi quod illic dicitur. Posteriora mea videbis. id est eius que postmodum facienda est misteria incarnationis intelligentes. Heretici autem pro eo quod in petra stare contempnunt transeuntis domini posteriora non aspiciunt. quia contra etiam post incarnationis eius sacramenta sunt misteria non agnoscunt. Sicut autem et supra diximus per tauros cervices superbie. Per arietes vero ductatus exprimitur. qui ab hereticis persuasis plebibus quasi seductis gregibus agitur. De hereticis namque superbientibus dicitur. qui infirmorum mentes male suadendo corrumpunt. Concilium taurorum inter vaccas populorum. Et quia sequentes se populos velut greges trahunt. arietes aliquando vocantur. Gregem scilicet arietes ducunt. Unde per increpationem Ieremias ait. Principes tui velut arietes. quia scilicet heretici cum ad sanctam etiam redeunt superbie elationem deserunt. et nequaquam iam quasi sequentes greges populorum tumidos ad interitum ducunt. Amici beati iob tauros et arietes offerre iubentur. Tauros enim et arietes in sacrificio offerre est superbum ductatum confessionis humilitate mactare. ut edomita cervice superbie discant obediendo sequi qui ducatum ducendo preire conabantur. Recte quoque hoc eorum superbia septem sacrificiis expiatur. quia heretici ad ecclesiam redeuntes per humilitatis hostiam dona spiritus gratie septiformis accipiunt. ut qui elationis sue vetustate tabuerant novitate gratie reformentur. Septenarius autem numerus apud sapientes huius seculi quadam ratione perfectus quia ex primo pari et primo impari consummatur. Primus enim impar ternarius est. primus

par quaternarius. ex quibus duobus septenarius constat qui eisdem partibus suis multiplicatus in duodenarium surgit. Nam sive tres per quatuor seu quatuor per tres ducimus ad duodenarium pervenimus. Sed nos quia superno munere veritatis predicamenta percepimus. hec scientia spiritalis altitudinis despiciendo calcamus. hoc procul dubio in quantum fide retinentes. quia quos spiritus gratie septiformis replevit perficit eisque non solum trinitatis notitiam. sed etiam virtutum quatuor id est prudencie temperantie fortitudinis atque iustitie operationem prebet. quia in ipsis quoque quos ingreditur suis quodammodo partibus augetur. dum et per trinitatis notitiam quatuor virtutum actio accipitur. et per actionem virtutum quatuor usque ad manifestationem trinitatis pervenitur. Et apud nos ergo septenarius sed longe dissimiliter. quia plene et non inaniter in duodenarium surgit. dum et per fidem opera et vicissim per opera perficit fidem. Unde quoque apostoli gratie septiformis spiritu implendi. duodecim sunt electi. Quatuor enim mundi partibus trinitatem que deus est innotescere mittebantur. Duodecim ergo electi sunt ut et corporis numero etiam declaresceret quod per quatuor infima tanta summa predicaverunt sive utique hac seu alia qualibet fortasse ratione. In scriptura tamen sacra septenarius numerus aliquando sanctam requiem eternitatis aliquando universitatis presentis huius temporis. aliquando autem sancte ecclesie universitas designatur. Septenarius quippe numerus perfectus eternitatis in initio dies septimus in requiem domini sanctificatus vocatur. cui iam vespera non dicitur. quia eterne beatitudinis requies nullo fine terminatur. Hinc est etiam quod in lege data dies septima feriata est

percipitur ut eterna per illud requies
designetur. Hinc est etiam quod in annorum
circulis septenarius numerus septies multi-
plicatus monade addita ad quinquage-
narium ducitur ut eternam beatitudinem sig-
nans iubilei sacratissima requies ob-
tineatur. Hinc est quod resurgens dominus
et frequenter apparens ultimo iam qui-
bus cum septem discipulis comedisse de-
scribitur, quia hii qui nullo nunc per-
fecti sunt eterna per illud refectione sa-
tiantur. Rursum per septenarium numerum
hec universitas temporalis accipitur. Hinc
est enim quod per septem dies hoc totum vi-
te presentis tempus evolvitur. Hinc est
quod in ipso sancte ecclesie typo quo ante hoc tempus
mundum circuit archa domini tubis clange-
ntibus muros iericuntinos diebus septem
circuitam tangit. Hinc propheta ait: Sep-
ties in die laudem dixi tibi. Quod ipse rur-
sum preterito atque universo sic predicatoris
tempore se dixisse significans ait: Sem-
per laus eius in ore meo. Quod vero
per septenarium numerum presentis vite univer-
sitas designatur, tunc magis ostendi-
tur cum post eum quoque etiam octonarius nu-
merus subinfertur. Septenarium quippe
ad hunc alius sequitur et corpus eius au-
gmento comprimitur quod finienda tempora-
litas eternitate concluditur. Hinc est
enim quod Salomon ammonet dicens: Da
partes septem necnon et octo. Per septe-
narium quippe numerum hoc quod septem die-
bus agitur presens tempus expressit.
Per octonarium vero vitam perpetuam de-
signavit quam sua nobis dominus resurrectione
patefecit. Dominico scilicet die resurrexit
qui dum diem septimum id est sabbatum se-
quitur a conditione octavus invenitur.

bum aut dicitur: Da partes septem nec-
non et octo, quia ignoras quid mali fu-
turum sit super terram, ac si aperte diceretur:
Sic dispensa temporalia ut appetere non ob-
liviscaris eterna. Oportet namque ut in
posterum bene agendo provideas, qui de ven-
turo iudicio quanta tribulatio sequatur igno-
ras. Hinc est quod quindecim gradibus templum
ascenditur ut corpus ipsa eius ascensione
discatur quatenus per septem et octo que
temporalis sollicite dispensetur actio et
quod inde mansio eterna requiratur. Hinc
est etiam quod dum monas in denarium sur-
git centum quinquaginta psalmos propheta
cecinit. Propter hunc septenarium numerum
temporalia, octonarium vero eterna sig-
nantem super centum viginti fideles in
cenaculo residentes spiritus sanctus effusus
est. Per septem quippe et octo quindecim con-
plentur. Et si paulatim ab uno usque ad
quindecim numerando per incrementa con-
surgimus, usque ad centesimum et vicesimum
numerum pervenimus, quia scilicet effusione sancti
spiritus didicerunt ut et temporalia tole-
rando transirent et eterna inhianter
appeterent. Rursum per septenarium numerum
sancte ecclesie universitas designatur. Unde
Iohannes in apocalipsi septem ecclesiis scribit,
sed per eas quid aliud quam universalem
ecclesiam intelligi voluit? Nunc numerum
universalis ecclesie ut plena septiformis
spiritu signaretur, Heliseus puerum mortu-
um septies inspirasse describitur. Super
mortuum quippe populum dominus veniens
quem septies inspirat quia ei dona spiritus
septiformis gratie misericorditer donat.
Quia ergo sepe septenario numero sancte ecclesie
universitas figuratur. Venit ad

beatum iob amici illius et iussio
diuinitus offerunt holocaustum. sed ui
gilanter holocaustum omnino septenarij
misterij archana custodiant ut videlicet
hij qui extra sunt positi prius se uni
uersitatis spiritui etiam inserant et tunc
demum ueniam de reatu pristine ela
cionis exquirant per culpa sua septem sa
crificia offerant qui reatus sui absolu
tionem non accipiunt nisi gratie septiformis
spiritui uniuersali paci ecclesia conspersi fiant
aggregentur. Dicitur quoque Sumite vobis
septem thauros et septem arietes et
ite ad seruum meum iob et offerte holocau
stum pro uobis. Iob autem seruus meus
orabit pro uobis. faciem eius suscipiam
ut non uobis imputetur stulticia. Ac si
hereticis redeuntibus aperte dicatur.
uniuersali uos ecclesie per humilitatem peni
tencie iungite atque eam quam per nosmetipsos
nos estis digni ueniam eius ame p
tibus aptinete qui tum per hanc ueniat
sapere dicitis peiores apud me uera
sapiente stulticia. Sequitur Neque enim lo
cuti estis coram me rectum sicut seruus
meus iob. hic paulo ante iam dominus protulit
et tamen hoc eadem iterando subiungit. Quid
est ergo hoc nisi quod sententiam quam iam semel
indicando expresserat iterum replicando
confirmat atque ut manifestius beati
iob iusticia amicorumque eius iniusticia
demonstretur eius laus illorumque rep
rehensio iterata uoce deprimitur ut replica
ta foris appareant que fixa intus he
rent. Namque cum ioseph egipti uentu
ra fertilitatis tempora sub boum
spicarumque specie gemina uisione cog
nouisset uoce sic ineptius audiuit quod
indisti secundo. ad eandem rem pertinet som

mi firmitatis indicium est qua aperta
perte colligitur quia quod in eloquio di
uino repetitur robustius confirmatur. Sed
quia que iudex decreuit audiuimus. adis
ti quoque quid faciant audiamus. Sequitur
Abierunt ergo eliphas themanites et
baldath suites et sophar naamatites et
fecerunt sicut locutus fuerat dominus ad eos
Et suscepit dominus faciem iob. Horum inter
pretatione nominum idcirco reticemus quia
in huius operis exordio de ea nos latius
disseruisse meminimus. Intuendum uero est
quod ita cuncte sicut predictus fuerat ordo
accepte uenie custoditur ut in sacrifi
ciis dominus non illorum sed beati iob faciem
suscepisse referatur. Quia quisquis pro
aliis intercedendo mittitur sibi potius ex opera
caritate suffragatur. Recte subiungitur. Dominus
quoque conuersus est ad penitentiam iob cum
oraret pro amicis suis. Iam enim pro amicis
suis supplicius exauditus ostenditur cum
factum quod prediximus memoratur. fece
runt sicut locutus fuerat ad eos dominus
et suscepit dominus faciem iob. Sed cum
protinus subinfertur. Dominus quoque co
nuersus est ad penitentiam iob cum oraret pro
amicis suis. aperte ostenditur quia citius
per se ipso penitens tanto citius exau
diri meruit quanto deuote pro aliis inter
cessit. plus enim quod se ualet preces suas
efficit qui has et pro aliis impendit.
libencius quippe sacrificium orationis accipitur
quod in aspectu iudicis misericordie pro
dilectione conditur quod tunc ueraciter quisquis
cumulat si hoc etiam pro aduersariis impen
dat. hinc est etiam quod ueritas magistra dicit
Orate pro persequentibus et calump
niantibus uobis. Hinc rursum ait
Cum stabitis ad orandum si quid habetis aduersum

aliquem ut et pro eis qui meliores erant
dimittat nobis peccata nostra. Amicis vero
ipse obtinuit quia pro aliis intercedens
ilico demonstratur cum subditur. Addidit
dominus omnia quecumque fuerant iob dupli-
cia.

Cuncta que amiserat duplicia rece-
pit quia per pietatem benigni
iudicis temptacionis nostre dispendium vin-
cunt suffragia consolacionis. Atque cum
temptat probacionis consummacione consola-
tur ut retribucionis multo leve fuisse quod
toleravit agnoscat qui prius post flagellacionis pon-
dere grave se aliquid tolerasse iudicabat.
Unde afflicte quoque iudee dicitur: Ad punc-
tum in modico dereliqui te et in misera-
cionibus magnis congregabo te. Aliquando
vero iuxta afflictionis pondus dispen-
satur mensura consolacionis. Unde alias scrip-
tum est: Secundum multitudinem doloris mei in
corde meo consolaciones tue domine leti-
ficaverunt animam meam. In ea et mensura
se consolatum in qua afflictus fuerat
indicat qui letificatum se secundum multitu-
dinem doloris clamat. Non autem inmerito
lector instruitur si ipsum remuneracionis
ordinem contempletur. Successit quippe
correpcio, correpcionem penitencia, penitenciam
vero venia. Veniam autem munera sub-
sequuntur. Sed quia divine dispensacionis
percussus permissione eciam amicorum ilibus
afflictus est, divinis divine pietatis
muneribus consolatus eciam humana
debet caritate refoveri. Ut undique ei
consolacionis gaudia responderent quem
undique doloris tristicie et adversa lacera-
bant. Unde et sequitur: Venerunt autem
ad eum omnes fratres sui et universe soro-
res sue et cuncti qui noverant eum prius et
comederunt cum eo panem in domo eius

et moverunt super eum caput. Quid
in commocione capitis nisi exterius quid in
incommocione capitis nisi animus designa-
tur? Ut subditur: et consolati sunt eum super
omne malum quod intulerat dominus super eum. Per-
tussit eum merorem. Et consolati sunt eum post
consolacionem donatorum congaudent. Nam
quanto quisque certius de restituta prox-
imi salute hilarescit, tanto se indicat
de ablata doluisse. Et dederunt ei unus-
quisque ovem unam et inaurem auream
unam. Licet cuncta hec iuxta historiam
veraciter dicta sint, ipsis tamen oblaci-
onibus cogimur ut allegorie mys-
teria requiramus. Nec enim accipere debe-
remus accipere quod ovem unam aut inaurem
auream quisque unam. Et si fortasse
iuxta litteram mirum non est amicis obla-
tam ovem, valde tamen mirum est inaurem
oblatam unam. Quid vero aut ovis
ad inaurem pertinet aut quid inauris
ad ovem? Corpus ergo mihi sine compellitur
ut postea quoque que superficietenus iuxta
solam historiam contingendo transiimus
in allegorie misteriis interius indagemus.
Quia sepius et eciam id est caput et corpus
una persona est, sepe beatum iob diximus
modo capitis modo corporis figuram de-
signare. Servata ergo historie veritate
sub typo gestum sic certe senciamus id
quod scriptum est: Addidit dominus omnia que-
cumque fuerant iob duplicia. Sancta quippe ecclesia
et si multos nunc persecucione tempta-
cionis amittit, in fine tamen huius secu-
li ea que sua sunt duplicia recipiet, quando
susceptis ad plenum gentibus ad eius fi-
dem currere omnis que tunc inventa fuerit
eciam iudea consenciet. Hinc namque scrip-
tum est: Donec plenitudo gencium in-
traret et sic omnis israel salvus fieret.

Hinc in evangelio veritas dicit Helias
cum venerit restituet cuncta quos enim
predicando non valuit. sed tunc Helia pre-
dicante dum quantoquot invenerit colliget
velut plenius recipit quod amisit. vel certe
etiam in fine duplicia recipere est in singulis
nobis et de beatitudine anime et de carnis
incorruptione gaudere. Hinc est enim quod per pro-
phetam de electis dicitur. In terra sua du-
plicia possidebunt. Hinc est quod Iohannes apostolus
de sanctis mundi finem querentibus dicit
Date sunt illis singule stole albe et
dictum est eis ut requiescerent modicum dum im-
pleatur numerus conservorum et fratrum suorum. Sancti
enim longe superius diximus. ante resurrectionem
sancti singulas stolas accipiunt. quia sola
animarum beatitudine perfruuntur. In fine
autem mundi binas habituri sunt quia cum
mentis beatitudine etiam carnis gloriam
possidebunt. Sed ea que sub Moyse sunt
in fine magis seculi huius conversione sancte
iudaici populi nuntiatur testimonio. Nam
subditur. Venerunt autem ad eum omnes fratres
sui et universe sorores sue et cuncti qui
noverant eum prius et comederunt cum eo
panem in domo eius. Tunc quippe fratres
sui ac sorores ad Christum veniunt quando
de plebe iudaica quotquot inventi fu-
erint convertuntur. Ex illo enim populo
carnis materiam sumpsit. Tunc ergo
ad eum fratres sui ac sorores accedunt
quando ex ea plebe que ei per cognationem iuncta
est vel qui fortes futuri sunt velut fratres
vel infirmi velut sorores ad eum per cog-
nitionem fidei devota gratulatione concurrunt.
Tunc apud eum celeberrime festivitatis
convivium exhibent quando eum iam non quasi
purum hominem contempnentes quasi magnita-
tis sic memores sed divinitati eius in
honore congaudent. Tunc in domo eius pa-

nem comedunt cum postposita observatione
superficietenus littere in sancta ecclesia mistici elo-
quii quasi fruges medulla pascuntur. ~~eloquii~~
Tunc autem subiungitur. Cuncti qui per no-
verant eum prius. ~~prius~~ prius quippe noverant
quem in passione sua quasi incognitum con-
tempserunt. Nam nasciturum Christum quem
prius legem didicit ignoravit unde
et Herodes rex magis accersitis per
litteratos sacerdotes ac principes studuit
sollerter perquirere ubi Christum nasciturum
esse prescirent eum protinus in Bethleem
inde. Prius ergo noverant quem passi-
one tempore dum despicerent ignorabant
alioquin et notitia prior et ignorantia
posterior ac bene breviter continet caligante
signatur. Quia dum Iacob benedicitur et
quid eveniret in futuro providebat et
quis illi presens assisteret ignorabat.
Sic quippe israeliticus populus fuit qui
prophetie in sancta accepit. sed tamen cecos
oculos in contemplatione tenuit. quia eum pre-
sentem non vidit de quo tam multa in
futuro providit. ante se enim positum ne-
quaquam cernere valuit cuius adventum pa-
tentia quoque longe ante nuntiavit. Sed ecce
in fine mundi veniunt et eum quem prius no-
verant recognoscunt. Et in domo eius
panem comedunt quia in sancta ecclesia sacri
eloquii fruge pascuntur. Et ecce omnem in-
sensibilitatem pristini temporis con-
tunt. Unde et subditur et moverunt super
eum caput. Quid enim capite nisi prin-
cipale mentis accipitur. Sicut per psalmi-
stam dicitur. Inpinguasti in oleo caput
meum. ac si aperte diceretur. Mentem
in suis cogitationibus meam carita-
tis unctione rigasti. Caput ergo move-
tur cum per formidinem veritatis tacta
insensibilitatis sue mens quatitur. Be-

mant ergo parentes ad quinimi at
q; extremo corporis capud mouebant
i. hij qui redemptori nostro carne coniuncti
fuerant. refectionem quoque uerbi in fide
percipiant et insensibilitatis pristine
duriciam amittant Vnde per abacuch
dicitur Pedes eius steterunt et mota
est terra. Stante enim domino terra procul
dubio mouetur quia cum cordi nostro ti
moris sui uestigia imprimit cuncta in
nobis cogitacionis terrena contremiscit hoc
itaque loco capud est moueri in mobilita
tem mentis excutere etiam cognitionem
fidei credulitatis [proximi] gressibus ap
propinquare Sed quia suo etiam hebreis
nunc auersione affligitur et tunc conuersione re
leuatus recte subiungitur Et consola
ti sunt eum super omne malum quod intulit
super eum dominus Consolentur etenim
qui ab infidelitatis pristine errore
resipiscunt et prauitatem vite per
quam recta docentibus repugnaue
rant deserunt. Cum nos grauis merore
est duris cordibus infructuose predi
care laborem inostendenda ueritate su
mere sed nullam de conuersione audiencium
fructum laboris inuenire At contra predi
catorum magna consolatio est subsequens
perfectus auditorum Vtilitas quippe
docentis est in utilitate proficientis
Et notandum quod in flagello positum consola
ri noluimus sed ad consolandum eum post
flagella venimus. quia in mirum passi
onis eius tempore hebrei predicamen
ta fidei contempnentes quem homine ex
morte comprobauerunt deum credere despere
rant Vnde per psalmistam dominus dicit
Sustinui qui simul mecum contristaretur
et non fuit. consolantem me quesiui
et non inueni. Consolantem quippe

in passione minime inuenit qui ex
despectu mortis etiam hostes ipsos pa
tiuit. quibus ad uitam venit. Post
flagella ergo propinqui consolacionem ad
uenirent. quia in membris suis nunc usque
dominus patitur. sed extremo tempore
resolute omnes ad fidem cognita helie
predicacione concurrunt. atque ad eius pro
tectionem quem subiugere credunt. et tunc
illud extremum multiplicia aggregacione
populorum conuiuium celebratur. tunc post
flagella quem iob saniis ostenditur quem aduer
ueris atque credentibus post passionem
suam ac resurrectionem dominus medius in mor
tale nunc per certitudinem fidei sentitur
Tunc qui comminerans iob cernitur
quem in maiestatis sue potencia sicut est
dominus creditur et cuius fidi subiecti hij quod
prius restiterant uidentur. In fine quoque
mundi credentes hebrei gaudeant et
humanam generis redemptori nostro diuini
tatis quem iob sano oblacionum suarum uo
ta persoluant Vnde et bene subditur

t dederunt

ei unusquisque ouem unam et in
aurem auream unam Quid per ouem
nisi innocencia. quid per inaurem nisi obe
diencia designatur. Per ouem quippe
simplex anima per inaurem uero ornata
humilitatis gratia auditus exprimitur Sed
quia ad ostendendam uirtutem obediencie
occasio oportuna se praebuit. libet hanc
paulo uigilancius sollicius que discutere
et quanta sit mihi demonstrare Sola
namque obediencia uirtus est que ceteras uir
tutes creatis menti inserit insertasque custo
dit. Vnde et primus homo preceptum
quod seruaret accepit. Cui sese uellet
obediens subdere ad eternam beatitudinem
sine labore peruenirer. Hinc samuel
ait. Melior est obediencia quam uictime

et auscultare magis quam offerre adipem arietum quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere. Obediencia quippe victimis iure preponitur quia per victimas aliena caro per obedienciam vero voluntas propria mactatur. Tanto igitur quisque deo citius placet quanto ante eius oculos repressa arbitrii sui superbia gladio precepti se immolat. Quo contra ariolandi peccatum inobediencia dicitur ut quanta sit virtus obediencie demonstretur. Ex adverso ergo melius ostenditur quid de eius laude senciatur. Si enim quasi peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere, sola est que fidei meritum possidet sine qua quisque infidelis convincitur etsi fidelis esse videatur. Hinc per Salomonem in ostensione obediencie dicitur: Vir obediens loquitur victorias. Vir quippe obediens victorias loquitur quia dum aliene voci humiliter subdimur nosmetipsos in corde superamus. Hinc in evangelio veritas dicit: Eum qui venit ad me non eiciam foras quia de celo descendi non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me. Quid enim si suam faceret eos qui ad se veniunt repulisset? Quis autem nesciat quod voluntas filii a patris voluntate non discrepet? Sed quoniam primus homo qui voluntatem suam facere voluit a paradisi gaudio exivit, secundus ad redempcionem hominum veniens dum voluntatem se patris et non suam facere ostendit permanere intus nos docuit. Cum ergo non suam sed patris voluntatem facit eos qui ad se veniunt foras non eicit quia dum exemplo suo nos obediencie subicit viam nobis egressionis claudit. Hinc rursum ait:

Non possum ego a meipso facere quicquam sed sicut audio iudico. Nobis quippe obediencia usque ad mortem servanda precipitur. Ipse autem si sicut audit iudicat tunc quoque obedit cum iudex venit. Ne ergo nobis usque ad presentis vite terminum obediencia laboriosa appareat, redemptor noster indicat quia hanc eciam cum iudex venit servat. Quid ergo mirum si peccator homo obediencie in presentis vite brevitate se subicit quam mediator dei et hominum et cum obedientes remunerat non relinquit. Sciendum vero est quia nunquam per obedienciam malum fieri, aliquando autem debet per obedienciam bonum quod agitur intermitti. Neque enim mala in paradiso arbor extitit quam deus homini contingere interdixit, sed ut per melius obediencie meritum homo bene conditus cresceret dignum fuerat ut hunc eciam a bono prohiberet, quatinus tanto verius hoc quod ageret virtus esset quanto et a bono cessans auctori suo se subditum humilius exhiberet. Sed notandum quod illic dicitur: Ex omni ligno paradisi comedite, de ligno autem sciencie boni et mali ne tetigeritis. Qui enim ab uno quolibet homo subiectos vetat necesse est ut multa concedat ne obedientis mens funditus intereat si a bonis cunctis penitus repulsa ieiunat. Omnes autem paradisi arbores ad esum dominus concessit cum ab una prohibuit ut creaturam suam quam nolebat extinguere sed provehere tanto facilius ab una restringeret quanto ad ceteras latius relaxaret. Sed quia nonnunquam nobis prospera mundi iubentur nonnunquam adversa, sciendum summopere est quod obediencia aliquando si de suo aliquid habeat nulla est, aliquando autem si de suo aliquid non habeat minima. Nam cum huius mundi successus precipitur, cum locus superior imperatur, is qui ad percipienda hec obedit obediencie sibi virtutem

creauerat si ad hec etiam ex suo desiderio hanelat. nec se sub obediencia dirigit. qui ad percipienda huius uite prospera libidini proprie ambicionis seruit. Rursum cum mundi huius despectus precipitur. cum probra adipisci et contumelie iubentur nisi hec ex semetipso animus appetat obediencie sibi meritum minuit. quia ad ea que in hac uita sunt despecta inuitus nolens que descendit. Ad detrimentum quippe obediencia ducitur. cum mentem ad suscipienda probra huius seculi nequaquam ex parte aliqua etiam sua uota comitantur. Debet ergo obediencia et in aduersis ex suo aliquid habere et rursum in prosperis ex suo aliquid omnimodo non habere. quatinus et in aduersis tanto sit gloriosior quanto diuino ordini etiam ex desiderio iungitur. et in prosperis tanto sit uerior. quanto a presenti ipsa que diuinitus percipit gloria funditus ex mente separatur. Sed hec uirtutis pondus melius ostendimus si celestis patrie duorum hominum facta memoramus. Moyses namque cum in deserto oues pasceret a domino per angelum in igne loquentem uocatus est. ut educende omni israhelitarum multitudini preesset. Sed quia apud se mente humilis extitit oblatam protinus tanti regiminis gloriam expauit moxque ad infirmitatis patrocinium recurrit dicens. obsecro domine non sum eloquens ab heri et nudius tercius ex quo cepisti loqui ad seruum tuum tardioris et impeditioris lingue factus sum. Et se postposito aliud deposcit dicens. Mitte quem missurus es. Ecce cum auctore lingue loquitur et ne tanti regiminis potestatem accipiat elinguem se esse causatur. Paulus quoque diuinitus fuerat ut ierosolimam ascendere debuisset admonitus Sicut apostolus galathis dicit. Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi ierosolimam assumpto barnaban et tito. Ascendi autem secundum reuelacionem. Isque in itinere cum prophetam agabum reperisset quanta se aduersitas in ierosolimis maneret audiuit. Scriptum quippe est quod isdem agabus zonam pauli suis inserens pedibus dixit Virum cuius hec zona est sic alligabunt in ierusalem. A paulo autem protinus respondetur ego non solum alligari sed etiam mori in ierusalem paratus sum pro nomine ihesu. nec enim preciosiorem facio animam quam me. Precepto ergo reuelacionis ierosolimam pergens aduersa cognoscit et tamen hec libenter appetit audit quod timeat. sed ad hec ardencius anhelat. Moyses itaque ad prospera de suo nichil habet quia precibus renititur ne israhelitico populo preferatur Paulus ad aduersa etiam ex suo uoto ducitur. quia malorum imminencium cognicionem percipit Sed deuocione spiritus etiam ad acriora feruescit. Ille presentis potestatis gloriam deo uolente declinare. Iste deo aspera et dura disponente se studuit ad grauiora preparare. Per utrumque ergo uirorum quod dudum infracta uirtute instruimur. ut si obediencie palmam apprehendere ueraciter nitimur prosperis huius seculi ex sola iussione. aduersis autem etiam ex deuocione militemus. Notandum uero est quod in hoc loco quod inaure ouis cum oue inauris offertur quia innocencie in nostris moribus ornamentum semper obediencie iungitur. domino attestante qui ait. Oues mee uocem meam audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me. Vnde et iob nemo inaurem sine oue. Nemo ouem sine inaure optulit quia perfecto redemptori

sic non obedit qui inmotus non est
et inmotus esse non potest qui obedire con-
tempsit. Quia vero ipsa obedientia non
servili metu sed caritatis affectu servan-
da est. non timore pene sed amore iusticie. rec-
te qui ad consolandum venerunt auream inaurem
optulisse perhibentur ut videlicet in ea
qua exhibetur obedientia caritas fulge-
at que virtutes animas quasi more auri ce-
tera metalla transcendat. Et quia nulla
est innocentia. nulla est vera obedientia
in multiplicibus hereticorum divisionibus
postquam ad cognitionem fidei redeuntes offe-
rant ovem sed unam offerunt et inaurem
set unam. id est tales veniunt qui in unita-
te sancte ecclesie innocui obedientesque per-
sistant. Unum quippe dividi per minimos non
potest quia et apud hebreos unum quod dicimus numerus
non est. Afferunt ergo ovem sed unam
offerunt inaurem sed unam. id est ad statum
etiam cum innocentia atque obedientia
redeuntes eam mente deserunt quam
sectarum scismata dum dividunt aperte
libet oculis fidei et oportunius illud sancte
ecclesie de susceptione israhelitici populi con-
venit contemplari quod innuitur cunctorum ma-
gnus ille venturus helias convivancium in
recreator adhibetur et tunc proximi tunc
noti ad eum cum muneribus veniunt quia in fla-
gello ante pacientiam paulo contempserunt ap-
propinquante enim die iudicii vel perso-
tis noribus vel quibusdam erumpentibus
signis apta eis iam aliquantis adveni-
tis domini virtus interdicit cum ira
dum prevenire festinans questionis sic
tempus accelerant. Canisi autem cum mu-
neribus veniunt quia cum quem paulo ante in
passione deriserunt tunc conversi opera
quasi munera offerendo venerantur illud pro-
culdubio ac sua oblatione complentes

quod et iterum magna apparte iam
factum erat ad hunc iterum perficiendum
adorabunt eum filie tyri in muneribus. Cum
namque illud plenius filie tyri in muneribus
adorant. cum israhelitarum mentes hunc
prius mundi desideriis subdite cum quasi super-
bientes negaverant. quemque cognitio sue hos-
tiam confessionis apportant. Et quibus
eisdem temporibus quibus antichristus appropin-
quat. aliquantis vita fidelium mino-
ris et virtutis appareat. quibus infestati
illius perditi hominis gravius etiam cor-
da fortium formido constringat. helia
tunc predicante roborati non solum fide-
les quique in sancte ecclesie soliditate persistunt
Sed sicut superius diximus ad cognitionem
fidei multi quoque ex infidelibus convertuntur
ita ut israhelitice gentis reliquie que ex-
pulse prius funditus fuerant ad sinum
matris ecclesie plena omnimodo devotione con-
currant. Unde et bene subditur. Dominus autem
benedixit novissimis iob magis quam principio
eius. Hec hystorice facta credimus. hec
mistice facienda speramus. Magis enim
novissimis iob quam principio benedicitur. quia
quantum ad israhelitici populi susceptionem
pertinet urgente fine presentis seculi do-
lorem sancte ecclesie dominus animarum multiplici
collectione consolatur. tanto quippe lo-
cupletius ditabitur quanto et manifes-
tius in necessitate quasi ad finem presentis vi-
te temporalitas urgetur. Predicatores
namque sancte ecclesie benedictione optime tem-
poris psalmista dicere conspexerat cum
dicebat Adhuc multiplicabuntur in senec-
ta uberi et bene patientes erunt ut
annuntient. In senecta scilicet ubi multipli-
cantur quia cum eorum vita differtur pro
ad melius ferendo producitur eis per
augmentum temporum crescunt etiam

lucra multorum. Unde autem pacientes sancti
ut admiracione. quia celestia predicatores
tanto robustius adversa tolerant quanto
et per toleranciam suam aliorum commoda lo
cupletius reportant. Et Sequitur. Et
facta sunt ei quatuordecim milia ovium et
sex milia camelorum et mille iuga boum
et mille asine et fuerunt septem filii
et tres filie. Quod septem milia ovium et
tria milia camelorum et quingenta iuga boum
et quingentas asinas ante percussionem
probationis habuit ipsa eiusdem historie prefa
tio ostendit. que per flagellum perdita
sunt nunc sunt duplicia restituta. filii autem
totidem sunt perditi redditi quot amissi.
septem quippe filios et tres filias rece
pisse describitur. ut hii qui subtracti fu
erant nunc demonstrentur. Unde enim
dicitur. Addidit dominus quecumque fuerant iob
duplicia et tamen totidem filios resti
tuit quam amisit et filios duplicavit addi
tur cui decem postmodum in carne restituit
decem vero qui amissi fuerant in occul
ta animarum vita servavit. Si quis autem
in predictis animalibus postposito culmine
historie ut intellectuale videlicet animal
pasci misteriorum fruge desiderat necesse est
ut que sentimus agnoscat. Intelligere
enim possumus quod in hiis animalibus ag
gregata fidelium universitas designatur.
Hinc est enim quod per psalmistam patri de
filio dicitur. Omnia subiecisti sub pedibus
eius oves et boves universas insuper
et pecora campi. Hinc est quod eisdem
subiecta sanctam etiam simplices quorumque
inhabitare conspiciens ait. animalia tua
inhabitabunt in ea. Quid ergo in ovibus
nisi innocentes. quid in camelis nisi
corporum vitium qui ceterorum mala transeunt
exuberanciam tortuosa malicia corporum

quid in iugatis bobus nisi iusti fideli
tas legi subditos. quid in asinis nisi sim
plices gentilium mentes accipimus. Nam
quia innocentes quique ovium nomine desig
nantur testatur psalmista qui ait. Nos
autem populus eius et oves pascue eius.
Neque enim qui servare innocentiam negli
gunt illa interne refectionis pascue sa
tiantur.

Cameli uero nomine aliquando in sacro
eloquio dominus. aliquando autem gentilium
superbia exprimitur. quod supercrescente desuper
tumore tortuosa. Quia enim ad suscipienda
honera sponte se camelus humiliat non
inmerito redemptoris nostri gratiam signat. qui
in eo quod infirmitatis nostre honera suscipere dig
natus est a potestatis sue celsitudine spon
te descendit. Unde et per evangelium dicit.
Potestatem habeo ponendi animam meam et
potestatem habeo iterum sumendi eam. et ne
mo tollit eam a me. Unde item dicit. Faci
lius est camelum per foramen acus intra
re. quam divitem in regnum celorum intrare.
Quid enim nomine divitis nisi quilibet
elatus. Quid cameli appellatione nisi propriam
condescensionem signat. Camelus enim per
foramen acus transiit cum ipse redemp
tor noster usque ad susceptionem mortis per
angustias passionis intravit. que passio
velut acus extitit quia dolore corpus
pupugit. Facilius autem camelus acus quam
dives in regnum celorum ingreditur. quia nisi
ipse prius infirmitatis nostre honera susci
piens per passionem suam formam nobis
humiliationis ostenderet nequaquam se ad hu
militatem illius superba nostra rigiditas in
clinaret. Rursum cameli nomine tor
tuosa ac plena vitiis gentilitas desig
natur. Sicut per moysen dicitur quod in
clinata iam die egressum in agro y
saac in camelo sedens rebecca conspexit

ac protinus de camelo descendit et
sese pallio in visione illius verecundata coo-
peruit. Quem enim ysaac aliud nisi eum qui in-
clinata iam die egressus fuerat desig-
nabat nisi eum qui extremo huius mundi
tempore velut in fine diei veniens quasi
in agrum foras exiit. Quia enim sit invisi-
bilis in mundo se visibilem demonstravit quem
in camelo sedens rebecca conspexit quia eum
ecclesia de gentibus veniens dum adhuc in vi-
tiis esset obnoxia et nec dum spiritalibus
sed animalibus motibus inhereret cum at-
tendit protinus de camelo descendit quia
vitia quibus subiecta fuerat superbe elata de-
seruit. Sese etiam pallio operire curavit quia
visa domini infirmitate sic actionis erubu-
it. Et illa que prius in camelo libere gestabatur
descendens postmodum verecundia tegitur. Un-
de etiam apertiore clamore commisse per apostolum
vocem quasi rebecce de camelo descendenti
sibi quasi pallium superducere dicitur. Quem enim
fructum tunc habuistis in quibus nunc erube-
scitis.

In bobus vero aliquando luxuriosorum de-
mentia aliquando laboriosa fortitudo predi-
catorum aliquando humilitas exprimitur israelitarum.
Quia enim bovis nomine per comparationem lux-
uriosorum dementia signatur Salomon
indicat qui eum male suadentis mulieris
petulantiam compressisse admonet statim
eam sequitur quasi bos ductus ad victimam.
Rursum quia bovis nomine labor pre-
dicatoris exprimitur legis verba testantur
que ait Non obturabis os bovi tritu-
ranti ac si aperte dicatur Predicatorem
verbi a stipendiis suorum ~~retentione~~ per-
ceptione non prohibeas. Rursum quia
bovis nomine plebis israelitica designatur
propheta asserit qui redemptoris adven-
tum denuntians dicit Cognovit bos pos-
sessorem suum et asinus presepe domini
sui. Per bovem quippe israeliticum popu-
lum indicans iugo legis edomitum, per
asinum vero gentilem populum signans volup-
tatibus deditum et gravius brutum.

Asinorum quoque vel asinarum
nomine aliquando luxuriosorum petulantia
aliquando mansuetudo simplicium aliquando vero
ut prediximus stultitia designatur gen-
tium. Quia enim luxuriosorum petulantia
asinorum appellatione per comparationem exprimitur ap-
te declaratur cum per prophetam dicitur
quorum carnes sunt ut carnes asinorum.
Rursum quia asinorum nomine simplicium
vita signatur redemptor noster cum iherusalem
pergeret asinam sedisse memoratur.
Iherusalem quippe visio pacis dicitur. Quid
ergo signat quod dominus sedendo asinam iherusalem
ducitur nisi quod simplices mentes dum
presidendo possidet eas usque ad visionem
pacis sua sacra sessione perducit. Rur-
sum quod asinorum nomine stultitia gentium
designatur propheta testatur dicens
Beati qui seminatis super omnes aquas
inmittentes pedem bovis et asini. Super
omnes quippe aquas seminare est cunctis
populis fructuosa vite verba predicare.
Pedem vero bovis et asini inmittere est
vias israelitici populi ac gentilis per pre-
ceptorum celestium vincula religare. Liceat
ergo veritate suffragante sub his vel nomine in his
cunctis animalibus non inmerito credimus
sed etiam populos designari quatinus ea que
scripta sunt dispensatione sancti spiritus cuncta
mirabiliter ordinante et transacta nobis
referant et futura predicant. Agnosca-
mus ergo in ovibus fideles atque innocen-
tes ex iudea populos legis dudum pas-
cuis saciatos. Agnoscamus in camelis
ad fidem simplices ex gentilitate ve-
nientes qui prius sibi ritu sacrilego
quedam deformitate membrorum valde tor-

per quos ostensi sunt foeditate vitiorum. Et quia saepe ut praediximus sacra eloquia curant repetere quod affirmant, possunt rursum in bobus subiecte accipi quasi iugo legis attriti, in asinis non ut dictum est gentiles populi designari qui dum se colendis lapidibus inclinabant non reluctante mente quasi dorso stulte supposito quibuslibet ydolis bruto sensu subiciebant. Sancta ergo ecclesia quae in exordiis in initiis temptationibus pressa vel afflictionem populorum vel multas ex gentibus amisit, videlicet quos liberari non potuit, duplicia in fine recipit, quia in ea ex utraque natione fidelium numerus multiplicior excrescit. Possunt etiam per iugatos boves praedicatores intelligi, ut unde et eos ad annuntiandum Dominus mittit teste evangelio binos misisse describitur, ut quia vel duo sunt praecepta caritatis vel quia minus quam inter duos non potest societas. Praedicatores se ex ipsa qualitate suae missionis cognoscerent quatenus concordiam societatis amarent. Possunt et ut praediximus per asinas mentes simplicium designari. Sancta vero ecclesia duplices boves atque asinas recipit, quia praedicatores sancti qui pressi formidine in eius gladium temptatione tacuerunt et mentes simplicium quae iuxta terroribus veritatis illius confiteri formidabant tanto nunc iam robustius in confessione veritatis voces suas exprimunt quanto debilius ante timuerunt. Haec in sanctificatione sanctae ecclesiae breviter diximus, quae quomodo cuncta sanctae ecclesiae capiti conveniant in exordio huius operis latius nos dixisse memoramus. Qui ergo de his sibi plenius satisfieri mittitur, primum huius operis librum legere dignetur.

Sed nunc vero si quaerimus ut etiam de ipso animalium numeris disseramus, cur mille iuga boum vel mille asinae et sex milia camelorum et quattuordecim milia ovium numerentur, dicere possumus quia apud saecularem quidem scientiam millenarius numerus idcirco perfectus habetur, quia denarii numeri quadratum solidum reddit. Decem quippe decies ducta fiunt centum, quae iam figura quadrata sed plana est; ut in altitudinem autem surgat et solida fiat, rursum centum decies multiplicantur et mille sunt. Senarius autem numerus ideo perfectus est, quia suis in numeris completur partibus suis, id est sexta sui parte et tertia et dimidia, quae sunt unum et duo et tria, quae in summa ducta sex fiunt. Nec alius ante senarium numerus reperitur qui suis partibus dum dividitur tota eius summa compleatur. Sed quia nobis haec per sacrae scripturae celsitudinem perficiendo transcendimus, ibi senarium, ibi septenarium, ibi denarium, ibi millenarium cur sit perfectus invenimus. Senarius quippe numerus in scriptura sacra perfectus est, quia in mundi exordio Dominus ea quae primo die coepit sexto die opera implevit. Septenarius vero perfectus est, quia omne bonum opus septem per spiritum virtutibus agitur, ut et fides simul et opera consummentur. Denarius numerus vero perfectus est, quia lex in decem praeceptis concluditur, et omnis culpa non amplius quam per decem verba cohibetur, atque enarrante veritate operatores vineae denario remunerantur. In denario quippe etiam ternarius iungitur ad septem; homo autem qui ex anima constat et corpore in vii qualitatibus continetur. Nam tribus spiritaliter et quattuor corporaliter viget. In dilectione enim

dei tribus qualitatibus spiritalibus ex
titatur. Cum ei per legem dicitur. Diliges
dominum deum tuum ex tota mente tua et ex
tota anima tua et ex tota virtute tua.
Corporalis vero quatuor qualitatibus
continetur quia videlicet ex materia calida
et frigida. humida et sicca componitur.
Homo ergo qui ex vii qualitatibus constat
denario remunerari dicitur. quia in illa perpe
tue superne patrie septem mea adhuc iun
guntur eterna. ut homo contemplans trini
tatis accipiat et de remuneracione operis qui
quod denario consummatus vivat vel certe
quia vii virtutes sunt. quibus in hac vi
ta laboratur. dummodo eis in remuneracione
contemplacio trinitatis redditur. vita labo
rancium denario remuneratur. Sed perfectus
quisque etiam in hac vita denarium accipit
dum eisdem vii virtutibus fidem spem
caritatem quoque coniungit. Millenarius quoque
nus in sacro eloquio perfectus accipitur.
quia appellacione eius universitas designatur
Unde scriptum est Verbi quod mandavit
in mille generaciones. Cum enim nequaquam crede
dum sit quod incertas generaciones mundus ex
tendatur. quid aliud mille gradibus ni
generacionum universitas signatur. beatus quoque
iob quatuordecim milia ovium recepit quia
cum in sua etiam virtutum perfectio ad v
trumque sponsum dicitur. Septenarius in
canus duplicatur et sex milia came
lorum. quia plenitudine in illa operis acci
piunt qui ab illa dudum vicarum suarum fe
ditate fuerunt. Mille quoque iugalium
ac mille asinas recepit. quia fideles
atque gentiles doctos ac simplices post
temptacionum casus in culmine perfectio
nis assumit. Septem quoque filios et
tres filias recepit quia eos in totalibus
quos vii virtutibus generat ad perfectionis

summam spem fidem caritatem quoque con
iungit. Cur tanto convivis prole sua gau
deat. quanto suis fidelibus nil deest con
tuitis spensat. Et quia hic summete con
tinuimus. nunc aptis quoque indagandis
filiarum vocabulis intendamus. Sequitur
Et vocavit nomen unius diem et nomen
secunde cassiam et nomen tercie cornu stibij
et nomina
Ceterorum quoque virtutibus sumpta sunt
apte curavit interpres non ea sicut in
arabico sermone inventa sunt ponere sed
in latinum eloquium versa aptius demo
strare quis enim nesciat diem vel cas
siam latina esse vocabula at vero in cornu
stibij quamvis non cornus sed cornu di
ne continetur fistula aliud sed tibia
vocatur. In latina tamen lingua sermo
nis genus minime custodito. rem tenendo
perdere maluit. atque in eius lingue de
qua transferebat proprietate perdurare. vel
quia per cornu et tybiam cum dubio
sed utroque composuit verumque ubique per
unam artis partem in latina lingua
transfusum quo voluit genere licite na
ravit. Quid est ergo quod prima filia bi
iob dies dicitur. secunda cassia. tercia vero cor
nu stibij vocata memoratur nisi quod v
niversum genus humanum quod benignitate
condicionis eligitur aptis nominibus de
signatur homo namque quod dies ex con
dicione claruit. quod hunc auctor suus
ingenue innocencie splendore resper
sit sed sponte sua ad peccati tenebras
lapsus. quia veritatis lucem deseruit tamquam
in noctis sic errore abscondit. quia
alias dicitur. Scelus est umbra. Sed
quia auctori suo mens non deseruit bo
nitatis largitatis sic etiam contra tene
bras iniquitatis mens cum quo post po

tenter ad iustitiam condidit, potentius redimendo postmodum ab errore revocavit. Cui quia post casum suum illa conditionis sue pristina firmitas defuit, cum contra bella intima repugnantis corruptionis multiplicibus donorum suorum virtutibus fulsit. Que nimirum virtutes confectionum innocentia ceterorum hominum quasi suavitate fragrant odorum. Hinc est enim quod per Paulum dicitur: Christi bonus odor sumus Deo. Hinc est quod sponsa etiam in electis suis quandam fragrantiam suavitatis odorata in canticorum cantico dicens: Donec rex in accubitu suo est, nardus mea dedit odorem suum. Ac si apertius dicat: Quousque in meis obtutibus rex apud se in requie celorum secreti absconditur, electorum vita miris virtutum odoribus exercetur, ut quem adhuc cum quod appetit non videt, ardentius per desiderium fraglet. Rege quippe in accubitu suo posito nardus odorem dat, dum quiescente in sua beatitudine domino, sanctorum virtus in ecclesia magne nobis gratiam suavitatis administrat. Quia ergo et conditum lucem innocentie claruit et redemptum genus humanum exercitiis bonorum operum odorem suavitatis aspersit, et prima filia recte dies, secunda non immerito casia nominatur. Unde autem casia dicitur, que in tanto sublimis vite odore dilatatur? In ipsa quippe sua origine, inquantum iustus homo conditus fuit, tantis quibus nunc opus est virtutibus non indigebat, quia si stare sicut est conditus vellet, hostem contra positum vincere sine difficultate potuisset. Postquam vero post assensum hominis semel adversarius ad intima irrumpit, laboriosius iam victor efficitur qui ad hunc impugnans non sine labore pellitur. Multa namque nunc

exhibenda sunt, que in paradiso nimirum non fuerunt. Nunc quippe opus est cum virtute patientie laboriosa eruditione doctrine, castigatione corporis, assiduitate precis, confessione delictorum, inundatione lacrimarum. Quo profecto etiam conditus homo non eguit, quia salutis bonum ex ipsa sua conditione percepit. Egro quippe amarum poculum porrigitur, ut ad salutis statum morbo sublato revocetur. Sano autem nequaquam precipitur quod accipiat ut convaleat, sed a quibus caveat ne languescat. Nunc ergo maioribus studiis utimur, cum salutem nequaquam fruimus suavem habitam. ~~Et quia omnes hii annisus nostre~~ sed reparare curamus ablatam. Et quia omnes hii annisus nostre reparationis magnis in trastam etiam opinionibus pollent, nomen secunde filie velud casie ex multo redolet, ut quia prima filia quasi dies extitit per dignitatem conditionis, secunda sit casia per fraglantiam fortitudinis ex gratia redemptoris. Unde eidem venienti ad redemptori dicitur: A vestimentis tuis mirra et gutta et casia a gradibus eburneis, ex quibus te delectaverunt filie regum in honore tuo. Quid enim mirre et gutte et casie nomine nisi virtutum suavitas designatur? Quid eburneis gradibus nisi magna nitens fortitudine conficientis ascensio exprimitur? Redemptor ergo veniens mirra et gutta et casia in vestimento utitur, quia ex claris suis quibus se misericorditer induit, mira virtutis fraglantia aspergit. In quibus idem odor ab eburneis gradibus ducitur, quia in eis virtutum opinio non in ostentatione simulationis, sed ex nitori ac solidi operis ascensu generatur. Unde autem subditur: Ex quibus te delec

taverunt filie regum in honore tuo. Sancte namque anime ab iniquis prius ad cognicionem ueritatis edite redemptorem suum in honore eius delectant. quia ergo quod bene agunt sic laudi eius uendicant. quia uero tercio ordine humanum genus etiam carnis resurrectione renouatum in illo genti eterne laudis assumitur. tercia filia cornustibii uocatur. Quid enim per cornustibii nisi letancium canticus exprimitur. Ubi enim ueraciter adimpletur quod modo per prophetam dicitur Cantate domino canticum. Ubi ueraciter adimpletur ubi canticum laudis dei non iam ex fide sed ex specie contemplata canitur. Ubi a nobis conditor noster laudum suarum citharas tres cantus recipit qui humanum genus et condendo diem et redimendo casum et assumendo cornustibii fecit. Qui enim lucem (?) primum condidit. et uice secunda casum redempti. tercium quoque cornustibii in opulentiae eterne laudis assumpti. Sed prius quam ad nupciarum thalamum sponsa perueniat omne ad uitam feditatis respuit et sponsi amori preparans sese per species uirtutum comit. Studet quippe interni arbitri iudicio placere et in intimis desideriis subleuata fedos mores gustatoris humane transcendere. Unde et bene de eisdem filiabus Iob subditur. Non sunt autem inuente mulieres speciose sicut filie Iob in uniuersa terra. Electe quippe anime omne humanum genus quod in terra secundum hominem gustatur sic pulcritudinis decore transcendunt quanto se ocius affligendo despiciunt tanto uerius intus componuntur. Hinc est enim quod sicut erunt quasi electorum pulcritudine dicentur. Hinc psalmista dicit. Concupiuit rex speciem tuam.

De qua paulo post subditur. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Nam si foris gloriam quereret in intus speciem qua rex concupisceret non haberet. In qua quod quamuis multi uirtutum decore fulgeant atque ipsa uiuendi perfectione ceteros multa excedant. Nonnulli tamen quia ad altiora ascendere non sufficiunt infirmitatis sue consilii pietatis eius gremio continentur. Qui in quantum preualent mala uitant. quamuis in quantum appetunt altiora bona non impleant. Quos tamen dominus benigne suscipit eosque apud se pro modo digne retributionis admittit. Unde et sequitur. Deditque eis pater suus hereditatem inter fratres eorum. Ipse ergo ex perfectorum multo preciose memorantur. ipse ex imperfectas typo velut infirme hereditatem inter fratres accepit. Usus namque uite ueteris non habebat ut hereditatem femine inter masculos sortirentur. quia legis seueritas fortia eligens infirma contempnens districta potius studuit quam benigna sanciare. Sed pio nostro redemptore ueniente nullus infirmitatis sue conscius de percipienda celestis patrie hereditate desperet. Propter eternam inter masculos etiam feminis uicem successionis tribuit quia inter fortes atque perfectos infirmos et humiles ad superne partem hereditatis admittit. Unde ipsa ueritas in euangelio dicit. In domo patris mei mansiones multe sunt. quia in illa beatitudinis uita non dispari unusquisque iuxta dispar meritum loci disparem percipit. Sed eiusdem disparilitatis dampna non sentit quia tantum sibi unusquisque quantum percipit sufficit. Sorores ergo cum fratribus ad hereditatem ueniunt quia infirmi illuc cum fortibus admittuntur quatinus si quis pro summa perfectionem non est summus ab-

hereditatis tamen sorte per humilitatem
non sit contrarius. quas beatus paulus ma
siones inpari meritorum distributione insinuan
tium ait. alia claritas solis. alia claritas
lune. et alia claritas stellarum. Stella
enim ab stella differt in claritate. Sequitur.
Vixit autem post hec iob centum quadraginta
annis et vidit filios suos et filios filiorum
suorum usque ad quartam generationem et mortuus est
senex et plenus dierum. In scriptura sacra
non facile plenus dierum ponitur. nisi is
cuius per eandem scripturam vita laudatur.
Vacuus quippe dierum est qui quamlibet
multum vixerit etatis sue tempora in va
nitate consumit. At contra plenus die
rum dicitur cui nequaquam dies sui pereundo tran
seunt sed cottidiana mercede boni operis
apud iustum iudicem et postquam transac
ti fuerint reservantur. Sed quia sunt qui hec
etiam in typo sancte ecclesie interpretari desiderant
quorum votis tanto magis obediendum est
quanto et eorum spiritali intelligentie congru
endum. Si quatuordecim per denarium du
cimus ad centesimum et quadragesimum
numerum pervenimus. Et recte vita sancte ecclesie
per multiplicata decem et quatuor computa
tur. quia utrumque testamentum custodiens
tam secundum decalogum quam secundum evange
lii quatuor libros vivens usque ad per
fectionis culmen extenditur. Unde et
paulus apostolus epistolas quindecim scripsit. Sed
sancta ecclesia non amplius quam quatuordecim
tenet ut ex ipso epistolarum numero ostenderet quod
doctor egregius legis et evangelii secre
ta rimasset. Bene autem beatus iob post fla
gellum vixisse dicitur. quia et sancta ecclesia prius
discipline flagello percutitur et postmodum
vite perfectione roboratur. Que etiam fi
lios suos et filios filiorum suorum usque ad
quartam generationem conspicit. quia hac etate

que annis quatuor temporibus volvitur usque
ad finem mundi per ora predicantium nas
centes sibi cottidie soboles contemplatur. Nec
abhorret autem quod per generationes diversa
tempora designari. Quid enim unaqueque
successio nisi quoddam propago est generis. Ex
pincerna regis egypti cum vidisset somp
nium quod tres propagines duceret ioseph pre
dixit in solutione somniorum tres dies in
nuere designari. Si ergo per tres propagi
nes spacium trium dierum exprimitur cur non
etiam per quatuor generationes quatuor annua
tempora signentur. Sed ita quod etiam vi
det filios suos cum primam fidelium sobolem
conspicit. Videt filios filiorum suorum cum
ab eisdem fidelibus ad fidem gigni et
alios agnoscit. que etiam senex et plena
dierum moritur. quia subsequente luce ex
mercede cottidianorum operum deposito cor
ruptionis pondere ad incorruptionem spiritalis generationis
mutatur. plena videlicet dierum moritur. cui
labentes anni transeunt. sed stantium ac
tuum retributione solidantur. plena dierum
moritur quia post hec transeuntia temporum id
quod non transit operatur. Unde apostolus dicitur.
Operamini non cibum qui perit. sed qui perma
net in vitam eternam. Dies itaque suos
sancta ecclesia etiam circa presentem vitam desinit
non amittit. quia in electis suis tanto
eorum lucem multiplicius invenit quanto nec
in eis ab animi temptatione se cautius solli
citius quam custodit. Dies suos etiam non
amittit quia sese in hac vita cottidie
vigilanter pensare non negligit et ad
omne quod recte facere valet in ertia nulla
torpescit. Hinc est enim quod per salomonem
dicitur de illa. Consideravit semitas domus
sue et panem ociosa non comedit. Se
mitas quippe domus sue considerare
quod cunctas sue conscientie cogitationes

subtiliter investigat. Panem otiosa non comedit quia hoc quod de sacro eloquio intelligendo percipit ante eterni iudicis oculos exhibendo operibus ostendit. Mori autem dicitur quia cum illam eternitatis contemplatio absorbuit ab hac mutabilitatis sue vicissitudine funditus contingit ut in ea iam hoc quod adhuc intrinsecus visionis impediat illo modo nichil inveniat. Tanto enim tunc unus interna conspicit quanto cunctis exterioribus plenius occubuit. Hanc itaque mortem hac dierum plenitudinem et in beato Iob uno ideo membro eius credamus factum et in tota simul etiam spem quoque esse faciendam quatenus ita teneatur rei geste veritas ut non evacuetur rei gerende prophetia. Bona enim que de sanctorum vita cognoscimus si veritate tenent nulla sunt si mystica non sunt minima. Quod ergo per spiritum sanctum bonorum vita describitur et per intellectum nobis spiritalem fulgeat et tamen sensus a fide hystorie non recedat, quatenus tanto firmior animus in ipso intellectu permaneat quanto hunc quasi in quodam medio constitutum et erga futura spes et erga preterita fides ligat.

Completo itaque hoc opere ad me michi video esse redeundum. Mens quippe nostra etiam cum recte loqui conatur extra semetipsam spargitur. Integritatem namque animi dum cogitantur verba qualiter proferantur quod trahit extrinsecus minuunt. Igitur a publico locutionis redeundum est ad curiam cordis ut quasi in quoddam consilium consolacionis ad me ipsum convocandum convenerim cogitationes mentis quatinus ibi videam ne aut incaute mala aut bona non bene dixerim. Tunc enim bene bonum dicitur cum is qui dicit soli et a quo accepit per id appetit placere quod dicit. Et quidem mala me aliqua et si dixisse non invenio non tamen quia omnino non dixerim non defendo. Bona vero si qua divinitus accipiens dixi meo videlicet vitio minus me bene dixisse profiteor. Nam ad me intrinsecus rediens postpositis verborum filiis positis studiorum ramis dum ipsam subtiliter radicem mee intentionis inspicio Deo quidem ea me summopere placere voluisse cognosco, sed eidem intentioni qua Deo placere studeo furtim se nescio quomodo intentio humane laudis interserit. Quod cum iam postmodum tardeque discerno invenio me aliter agere quod scio me aliter inchoasse. Sic enim sepe intentionem nostram dum ante Dei oculos recte incipitur occulte subiuncta ea velut in itinere comprehendens intentio humane laudis assequitur. Sicut pro necessitate quidem cibi sumimus sed in ipso esu dum furtim gula subrepit edendi delectatio permiscetur. Unde plerumque contingit ut refectionem corporis quam salutis causa cepimus causa voluptatis expleamus. Fatendum est ergo quod rectam fidem intentionem nostram que soli Deo placere appetit non numquam minus recta intentio que de donis Dei placere hominibus querit insidiando comitatur. Sed si de his divinitus districte discutimur quis inter ista remanet salutis locus? quando et mala nostra pura mala sunt et bona que nos habere credimus pura bona nequaquam esse possunt. Sed hoc michi operae pretium credo quod scrutinis auribus omne quod in me latenter reprehendo innotescam aperio. Quia enim exponendo non celavi quod sensi confitendo non abscondo quod patior. Per expositionem patefacio dona per confessionem denego vulnera. Et quia in hoc tam magno humano genere nec parvuli desunt qui dictis meis debeant instrui nec magni desunt qui cognite mee valeant infirmitatis misereri, per hec utraque aliis fratribus quantum possum curam confero ab aliis spero. Illis exponendo quod sentio, istis aperiendo confitendo quod patior, illis verbalis medi

tormenta non subtraho. huius lacrimarum
uulnerum non abscondo. Igitur queso ut
quisquis hec legit. apud districtum iudicem
solacium michi sue orationis impendat et
omne quod in me sordidum deprehendit fle-
tibus diluat. Orationis autem atque expositionis
uirtute collata lector meus in recompensatione
me superat. si cum per me uerba accipit
pro me lacrimas reddat

Deo gracias

Explicit in vigilia petri et pauli
apostolorum anno 1440.

Moralium gregorii pape ad leandrum
episcopum hispaniensem liber explicit

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

G. H. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

202

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

202

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg